@KuasarNemesis @YildizlarLigi_2025PDF @M.G.

Bilgi Sarmal

AKILLI KÂĞITLAR
VİDEO ÇÖZÜMLER
TAM HÜCRELEME

SARMAL TESTLER

Öğrenmeyi Pekiştiren, Unutmayı Engelleyen, Tekrarla Öğrenmeyi Sağlayan Testler

SİMÜLASYON TESTLERİ

Sınavda Çıkması Muhtemel, Kurgulu Yeni Nesil Sorulardan Oluşan Testler

ÖSYM TİPİ SORULAR

ÖSYM'nin Diline, Tarzına Öğrenciyi Aşina Kılan Soruların Oluşturduğu Testler

KONU TESTLERİ

Konuyu Öğreten, Kavratan Sorulardan Oluşan Testler

Bilgi Sarmal

AKILLI TAHTAYA UYUMLU

1 ÖĞRETMEN ÜYELİĞİ SEÇİMİ İLE SİSTEME ÜYELİK FORMUNU DOLDURUNUZ.

2 SİSTEME GİRİŞ YAPARAK DİJİTAL İÇERİKLERİNİZİ İSTEDİĞİNİZ YERE İNDİREBİLİRSİNİZ.

3 İNTERNETE BAĞLI OLSUN VEYA OLMASIN DİLEDİĞİNİZ PLATFORMLARDA İÇERİKLERİMİZİ KULLANABİLİRSİNİZ.

4 İSTEDİĞİNİZ SORULARLA KENDİ TESTİNİZİ OLUŞTURABİLİRSİNİZ.

@KuasarNemesis @YildizlarLigi_2025PDF @M.G.

TYT COĞRAFYA SORU BANKASI

YAZARLAR

İsmail ZEYBEK

Mecit Mümin POLAT

Yayın Koordinatörü: Serbay YİĞİT

Yayın Editörleri: Özlem ŞİMŞEK ESER - Hilal AKDOĞAN

Dizgi/Grafik: Bilgi Sarmal Dizgi / Grafik

Copyright ©

ISBN = 978-625-8070-48-4

Bu kitabın her hakkı yayınevine aittir.

Hangi amaçla olursa olsun, bu kitabın tamamının ya da bir kısmının, kitabı yayınlayan yayınevinin önceden izni olmaksızın elektronik, mekanik, fotokopi ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılması, yayınlanması ve depolanması yasaktır.

@KuasarNemesis @YildizlarLigi_2025PDF @M.G.

SUNU

Sevgili Öğrenciler ve Değerli Öğretmen Arkadaşlar,

Bir yayın yazmadan önce yazacağımız yayının faydalı, ihtiyaca yönelik ve farklı olmasını isteriz. Hatta bu farklılığın da iyi anlaşılmasını isteriz. Ancak iyi bir okuyucu kesiminin, dikkatli öğretmen ve öğrenci kitlesinin iyiyi ve güzeli beğeneceğini gözden kaçırırız.

Nitelikli ürünlerin özgün, emek verilmiş, ÖSYM sınavlarını çok iyi etüt eden soruların sınava hazırlananlar tarafından ilgi göreceğinden hiç şüphemiz yok.

Biz bu kitabımızda klasik soru bankalarından farklı olarak sarmal sistemle soruları hazırladık. Soruları hazırlarken;

- Fiziki coğrafyaya ait sorularda konuyu en iyi şekilde yansıtacak gerçek resimler kullandık ve profesyonel çizimlerle soruları destekledik.
- İklim bilgisiyle ilgili sorularda, gerekli olan grafik ve tabloları Meteoroloji İşleri Genel Müdürlüğü'nün verilerini kullanarak oluşturduk.
- Beşerî coğrafyaya ait sorularda, Türkiye İstatistik Kurumunun ve uluslararası örgütlerin güncel verilerini kullandık.
- Bazı ünitelerde test sonlarında fiziki ve beşerî coğrafya ile ilgili ilgi çekici görseller ve gazete haberlerine yer verdik. Konu testlerinin bir çoğunun sonuna akıllı kâğıtlar ekledik. **Akıllı kâğıtlarla** test başlığıyla ilgili olan konunun en temel bilgilerini kısa ve öz şekilde verdik.
- Konu testlerini hazırlarken ÖSYM'nin o konularla ilgili önceki yıllarda sorduğu soruları ve soru dağılımını dikkate aldık. Birçok testte, konuyu en güzel örneklendiren ÖSYM sorularına yer verdik.
- Konu testlerinin sonunda daha önceki konuları da kapsayan – piyasada genellikle tarama diye anılıyor – **Sarmal testler** koyarak önceki konuları da tekrara yarayan testler hazırladık.
- Konu testlerinin sonuna ÖSYM'nin o konuda sorabileceği formatta **ÖSYM tipi** özgün sorular koyduk.
- Bazı ünite sonlarına coğrafi sorgulama, kanıt kullanma, harita ve grafik yorumlama, zamanı algılama gibi kazanımları ölçen beceri odaklı sorulardan oluşan **Simülasyon testlerini** koyduk.
- Konuların sınavlarda çıkma oranına göre yeterli sayıda soru hazırladık.
- Kitabımızdaki tüm soruların **Video çözümünü** yaparak internet ortamında kullanımınıza sunduk.
- Kitabın sonunda TYT coğrafyada en çok ihtiyaç duyulan haritalara yer verdik.

İstikbale giden yolda bizimle güçlü bir adım atmanızı diliyoruz. Bir adım fazla atmanızı sağlayabilirsek mutlu oluruz.

Bu kitabın hazırlık sürecinde düzeltme alanında yardımlarını esirgemeyen değerli öğretmen arkadaşlarımız sayın
İsmail SOYLU, Ferit Özdemir, Mehmet ARSLAN, Tamer ŞİRİNOĞLU ve Fevzi ŞUTAŞDEMİR'e teşekkürü bir borç biliriz.

Başarı dileklerimizle...

COĞRAFYA ZÜMRESİ

İsmail ZEYBEK **Mecit Mümin POLAT**

bilgisarmalcografya@gmail.com

@KuasarNemesis @YildizlarLigi_2025PDF @M.G.

içindekiler

1. BÖLÜM

İNSAN, DOĞA VE COĞRAFYA – DÜNYA'NIN ŞEKLİ VE HAREKETLERİ

Test 1 İnsan, Doğa ve Coğrafya - I 9
Test 2 İnsan, Doğa ve Coğrafya - II 11
Test 3 Dünya'nın Şekli ve Sonuçları........ 13
Test 4 Dünya'nın Günlük Hareketi 15
Test 5 Dünya'nın Yıllık Hareketi ve Eksen Eğikliği – I 17
Test 6 Dünya'nın Yıllık Hareketi ve Eksen Eğikliği – II 19
Simülasyon Testi – I 21
Simülasyon Testi – II 23

2. BÖLÜM

YER VE ZAMAN

Test 1 Göreceli ve Mutlak Konum 27
Test 2 Koordinat Sistemi (Paralel ve Meridyen – I) 29
Test 3 Koordinat Sistemi (Paralel ve Meridyen – II) 31
Test 4 Yerel Saat 33
Test 5 Türkiye'nin Coğrafi Konumu 35
ÖSYM Tipi 37
Sarmal Test – 1 39
Sarmal Test – 2 41

3. BÖLÜM

HARİTA OKURYAZARLIĞI

Test 1 Haritalarda Temel Kavramlar 45
Test 2 Harita Üzerinde Hesaplamalar 47
Test 3 Yer Şekillerini Gösterme Yöntemleri ve Haritacılık Tarihimiz 49
Test 4 Eş Yükselti Eğrileri, Profil Çıkarma ve Eğim Hesabı – I 51
Test 5 Eş Yükselti Eğrileri, Profil Çıkarma ve Eğim Hesabı – II 53
Simülasyon Testi 55
Sarmal Test – 3 57

4. BÖLÜM

İKLİM VE İKLİM ELEMANLARI

Test 1 Atmosfer ve İklim 63
Test 2 Sıcaklık – I 65
Test 3 Sıcaklık – II 67
Test 4 İzoterm Haritaları 69
Test 5 Basınç 71
Test 6 Rüzgârlar 73
Test 7 Nem 75
Test 8 Yağış 77
ÖSYM Tipi 79
Sarmal Test – 4 81

5. BÖLÜM

BÜYÜK İKLİM TİPLERİ VE TÜRKİYE'NİN İKLİM ÖZELLİKLERİ

Test 1 Sıcak İklimler 87
Test 2 Ilıman İklimler 89
Test 3 Karasal ve Soğuk İklimler 91
Test 4 İklim Tiplerinin Karşılaştırılması 93
Test 5 Grafik, Tablo, Harita, Metin Yorumu 95
Test 6 Türkiye'de Sıcaklık 97
Test 7 Türkiye'de Basınç, Rüzgâr, Nem ve Yağış 99
Test 8 Türkiye'de İklim Tipleri – I 101
Test 9 Türkiye'de İklim Tipleri – II 103
Simülasyon Testi 105
Sarmal Test – 5 109

@KuasarNemesis @YildizlarLigi_2025PDF @M.G.

6. BÖLÜM

DÜNYA'NIN TEKTONİK OLUŞUMU, İÇ KUVVETLER VE KAYAÇLAR

Test 1 Dünya'nın İç Yapısı, Levha Hareketleri ve Jeolojik Zamanlar 115
Test 2 Kayaçlar 117
Test 3 İç Kuvvetler 119
Simülasyon Testi 121
Sarmal Test – 6 123

7. BÖLÜM

DIŞ KUVVETLER VE TÜRKİYE'DE DIŞ KUVVETLERİN OLUŞTURDUĞU YER ŞEKİLLERİ

Test 1 Rüzgâr ve Buzulların Şekillendirmesi 129
Test 2 Akarsuların Şekillendirmesi – I 131
Test 3 Akarsuların Şekillendirmesi – II 133
Test 4 Karstik Yer Şekilleri ve Kütle Hareketleri 135
Test 5 Kıyı Şekilleri 137
Test 6 Türkiye Arazisinin Oluşum Süreci ve Temel Özellikleri 139
Test 7 Türkiye'de Dış Kuvvetlerin Oluşturduğu Yer Şekilleri 141
ÖSYM Tipi 143
Sarmal Test – 7 145

8. BÖLÜM

SU KAYNAKLARI, TOPRAKLAR VE BİTKİLER

Test 1 Su Kaynakları 151
Test 2 Topraklar 153
Test 3 Bitkiler 155
ÖSYM Tipi 157
Sarmal Test – 8 159

9. BÖLÜM

NÜFUS, YERLEŞME, GÖÇLER VE EKONOMİK FAALİYET TÜRLERİ

Test 1 İlk Yerleşmeler ve Yerleşmeyi Etkileyen Faktörler 165
Test 2 Yerleşme Doku ve Tipleri 167
Test 3 Nüfusun Gelişimi, Dağılışı ve Nitelikleri – I 169
Test 4 Nüfusun Gelişimi, Dağılışı ve Nitelikleri – II 171
Test 5 Göçler 173
Test 6 Ekonomik Faaliyetlerin Sınıflandırılması 175
Test 7 Türkiye'de Nüfus ve Yerleşmelerin Dağılışı 177
Test 8 Türkiye'deki İlk Yerleşmeler ve Türkiye'de Yerleşmelerin İdari Fonksiyonları 179
Test 9 Türkiye'de Nüfusun Yapısal Özellikleri 181
Test 10 Türkiye'de Nüfusun Tarihsel Gelişimi ve Göçler 183
Simülasyon Testi 185
Sarmal Test – 9 189

10. BÖLÜM

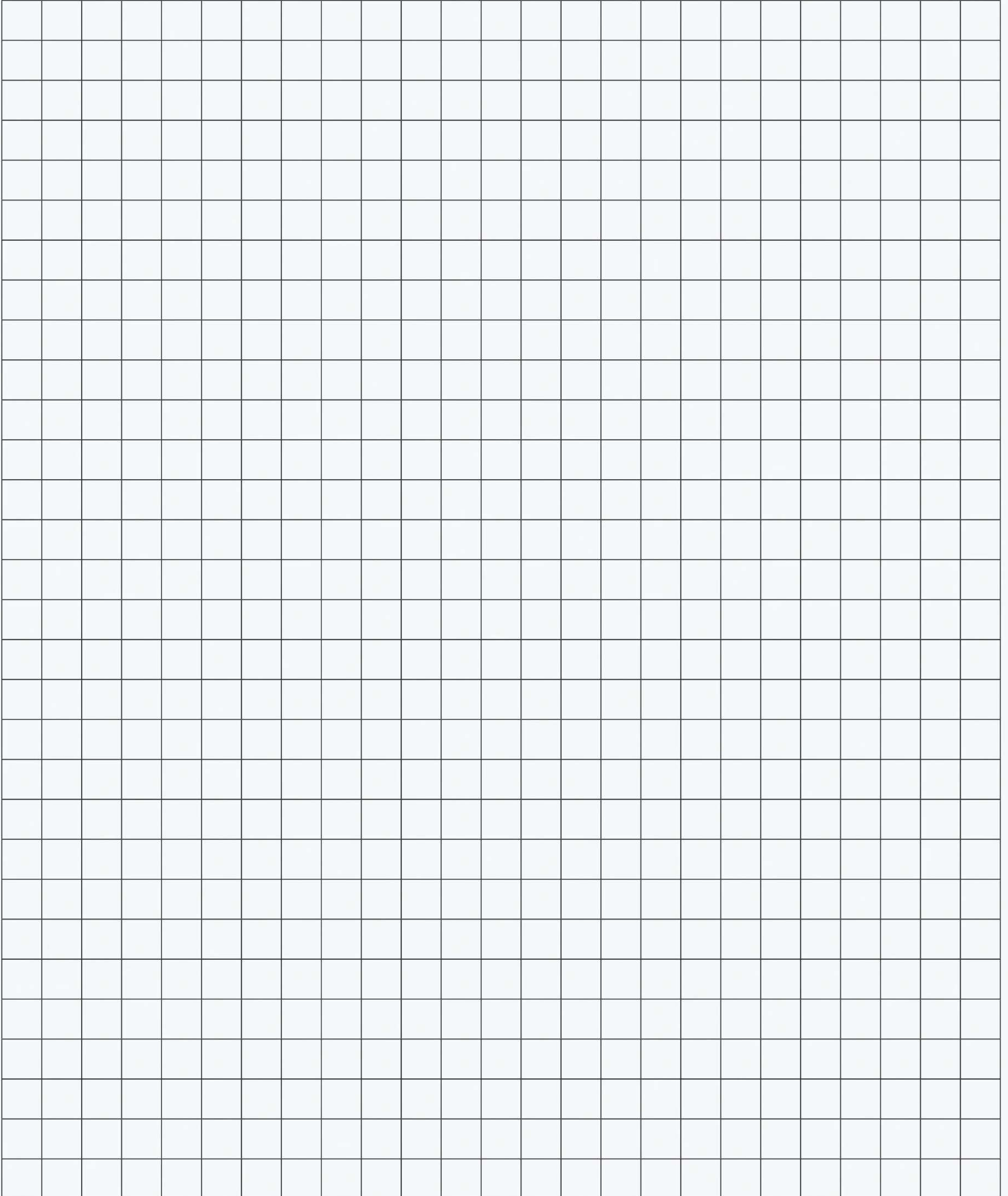
BÖLGELER, ULAŞIM AĞLARI, İNSAN VE ÇEVRE, AFETLER

Test 1 İşlevsel ve Şekilsel Bölgeler – I 195
Test 2 İşlevsel ve Şekilsel Bölgeler – II 197
Test 3 Uluslararası Ulaşım Ağları – I 199
Test 4 Uluslararası Ulaşım Ağları – II 201
Test 5 Uluslararası Ulaşım Ağları – III 203
Test 6 İnsan ve Çevre 205
Test 7 Afetler – I 207
Test 8 Afetler – II 209
ÖSYM Tipi 211
Simülasyon Testi 213
Sarmal Test – 10 217
Cevap Anahtarı 221
Harita Seti 228

@KuasarNemesis @YildizlarLigi_2025PDF @M.G.

BİLGİ SARMAL

@KuasarNemesis @YildizlarLigi_2025PDF @M.G.

1. BÖLÜM

İNSAN, DOĞA VE COĞRAFYA – DÜNYA'NIN ŞEKLİ VE HAREKETLERİ

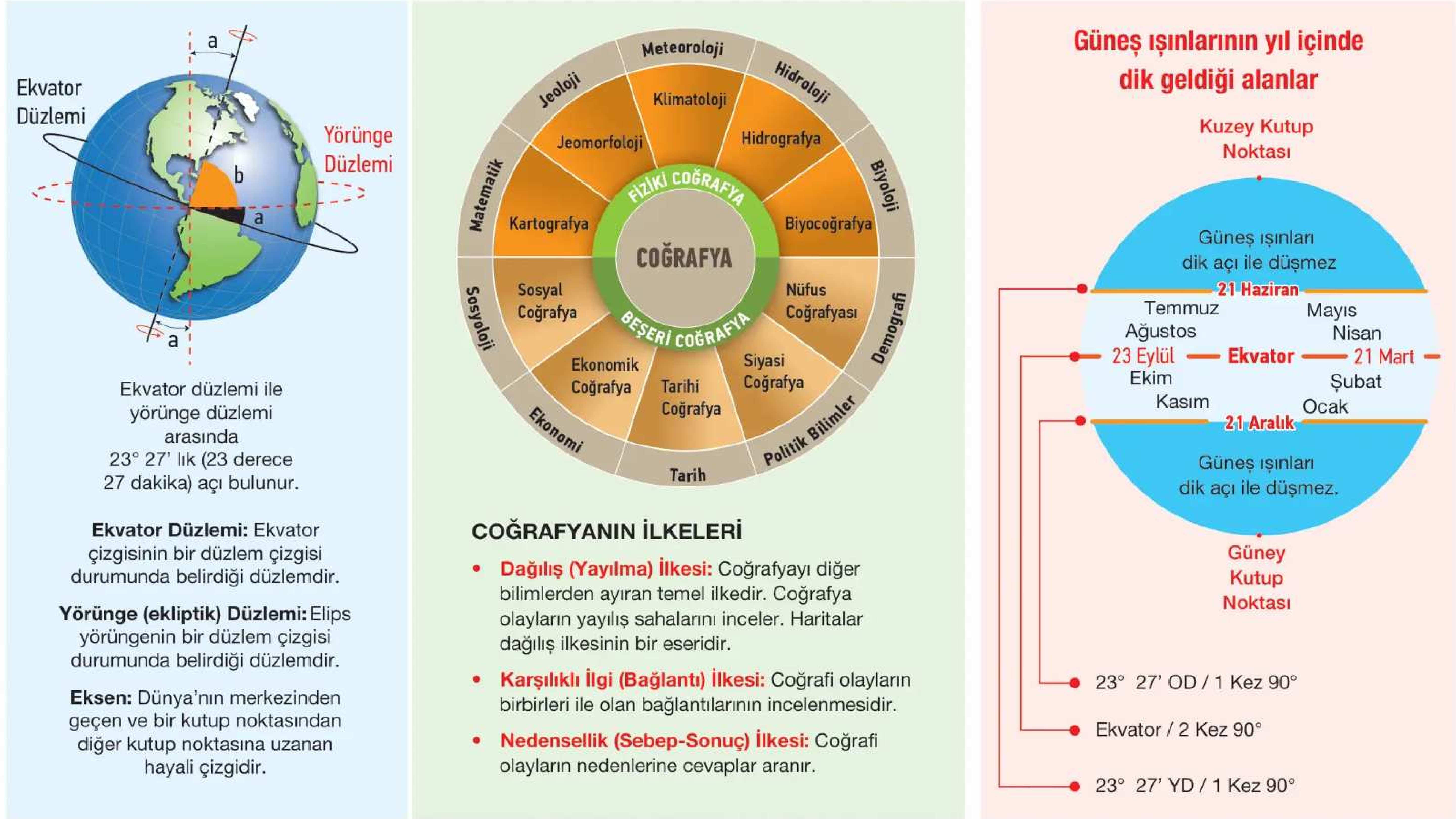
NELER ÖĞRENECEĞİZ?

- COĞRAFYA BİLİMİ, DOĞA VE İNSAN ETKİLEŞİMİ
- DÜNYA'NIN ŞEKLİ VE HAREKETLERİ
- MEVSİMLERİN VE MATEMATİK İKLİM KUŞAKLARININ OLUŞUMU

BU KONUNUN ÖSYM SINAVINDAKİ YERİ

✔ ÖSYM son yıllarda coğrafya biliminin temel özellikleriyle ilgili sorulara ağırlık vermektedir. Dünya'nın şekli ve hareketleri ile ilgili sorular ise doğrudan sorulduğu gibi diğer konularla ilgili soruların seçeneklerinde de bu konuyla ilgili kavramlara yer verilmektedir.

@KuasarNemesis @YildizlarLigi_2025PDF @M.G.

Dünya'nın şekli, günlük-yıllık hareketi, eksen eğikliği ve yörüngenin elips olmasının sonuçları

Özellikler	Dünya'nın Şekli	Dünya'nın Günlük Hareketi	Yıllık Hareket Eksen Eğikliği	Yörüngenin elips şeklinde olması
Güneş ışınlarının düşme açısı ve gölge boyu değişir.	✓	✓	✓	
Sıcaklık ve basınç değerleri değişir.	✓	✓	✓	
Paralellerin çevre uzunlukları Ekvator'dan kutuplara doğru kısalır.	✓			
Ardışık iki meridyen arası mesafe Ekvator'dan kutuplara doğru azalır.	✓			
Dünya'nın Güneş'e dönük tarafı aydınlık iken diğer tarafı karanlıktır.	✓			
Harita çizimlerinde hatalar meydana gelir.	✓			
Kuzey Yarım Küre'de Kutup Yıldızı bulunduğu enlem derecesini verir.	✓			
Gece gündüz birbirini izler.		✓		
Meltem rüzgârları oluşur.		✓		
Mekanik (fiziksel) çözülme meydana gelir.		✓		
Yerel saat farkları meydana gelir.		✓		
Ana yönler (doğu-batı) ortaya çıkar.		✓		
30° ve 60° enlemlerinde dinamik basınçlar oluşur.		✓		
Sürekli rüzgârlar ile okyanus akıntılarında sapmalar olur.		✓		
Dünya'nın Güneş'e olan uzaklığı yıl içinde değişir.				✓
Eylül ekinoksu iki gün gecikir.				✓
Yarım kürelerde mevsim süreleri farklı olur.				✓
Mevsimler meydana gelir ve aynı anda farklı yarım kürelerde farklı mevsimler yaşanır.			✓	
Güneş'in doğuş ve batış saatleri ile gece-gündüz süreleri yıl içinde değişir.			✓	
Aydınlanma çizgisi kutup daireleri ve noktaları arasında yer değiştirir.			✓	
Muson rüzgârları (mevsimlik rüzgârlar) oluşur.			✓	
Dönence kutup daireleri ve matematik iklim kuşakları oluşur.			✓	

@KuasarNemesis @YildizlarLigi_2025PDF @M.G.

Test 1

İNSAN, DOĞA VE COĞRAFYA - I

1. **Aşağıdakilerden hangisi insan eliyle oluşturulan unsurlardan biri değildir?**

A) Köprüler B) Tüneller C) Yollar
D) Kanallar E) Boğazlar

2. Yaşağıdımız yer karasal iklime (I) sahip 60 haneli bir köy yerleşmesidir (II). Engebeli ve dağlık (III) bir arazi üzerinde bulunduğumuz için halkın çoğunluğu göç etmiştir (IV). Köyümüzde kalanların temel geçim kaynağını ise hayvancılık (V) oluşturur.

Yukarıdaki paragrafta altı çizilerek numaralandırılmış bölümlerden hangilerinde doğal unsurlardan bahsedilmiştir?

A) I ve II B) I ve III C) II ve IV
D) II ve V E) III ve V

3. Kayaçlar ile jeomorfoloji arasında doğrudan bir ilişki bulunmaktadır.

Yukarıda verilen ilişki, su döngüsü ile aşağıdakilerden hangisi arasında da vardır?

A) Litoloji B) Hidroloji C) Demografi
D) Biyoloji E) Jeoloji

4. Doğada kendiliğinden oluşan, insan emeği ve çalışmasının ürünü olmayan unsurların tamamına "doğal unsur" denir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi doğal unsurlardan biridir?

A) Peribacaları
B) Yerebatan Sarnıcı
C) Efes Antik Kenti
D) İskenderiye Feneri
E) Aspendos Amfi Tiyatrosu

5. Coğrafya; konularına göre "Fiziki Coğrafya" ve "Beşerî Coğrafya" olmak üzere ikiye ayrılır.

Aşağıdakilerden hangisi beşerî coğrafyanın ele aldığı konulardan biri değildir?

A) İnsanların dinlenmek için yaptığı faaliyetler
B) Ham maddeleri mamül madde hâline getirme faaliyetleri
C) Doğal kaynaklardan enerji üretilmesi
D) Güneş ışınları etkisiyle suların buharlaşması
E) Ulusal ve uluslararası örgütlerin faaliyetleri

6. (I) Ana vatanı Doğu Karadeniz kıyıları olan fındık, Karadeniz Bölgesi'nin genelinde yetiştirilir. (II) Özellikle Giresun, Ordu çevresinde yoğunlaşan fındık tarımı halkın önemli geçim kaynaklarından biridir. (III) Yıllık ortalama sıcaklığın 13° – 16°C, en düşük sıcaklıkların 6° – 7°C kadar olması ve yıllık yağış toplamının 700 mm'nin üstünde olması fındığa yetişme ortamı sağlamıştır. (IV) Fındığın elle toplanması mevsimlik göçlere ihtiyacı artırmıştır. (V) Fındığın toplandıktan sonra işlenmesi için gerekli olan fabrikalar da Ordu ve Giresun yörelerinde kurulmuştur.

Yukarıdaki parçada numaralanmış cümlelerden hangileri coğrafyanın dağılış ilkesine örnek gösterilemez?

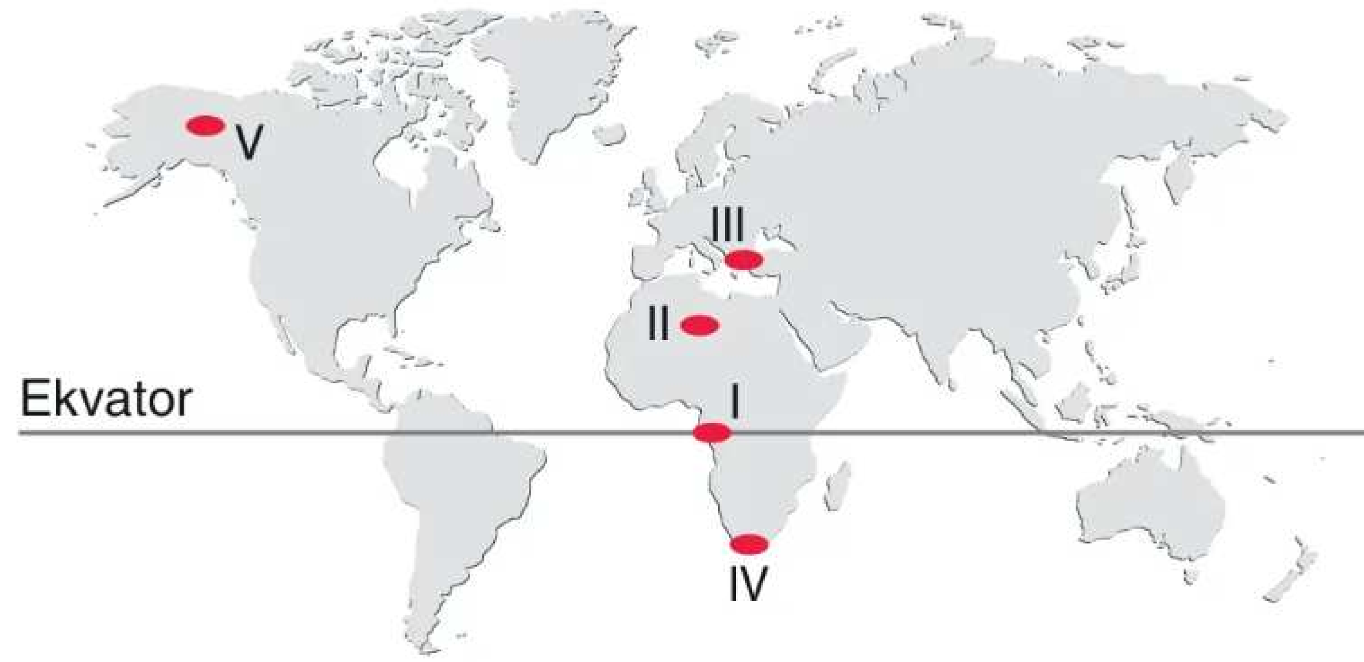
A) I ve II B) I ve V C) II ve III
D) II ve V E) III ve IV

@KuasarNemesis @YildizlarLigi_2025PDF @M.G.

7. "Doğa insanın yaşamına yön verir." **diyen bir araştırmacı, aşağıdakilerden hangisini bu görüşüne kanıt olarak gösterebilir?**

A) Besi ve ahır hayvancılığının şehirlerin etrafında toplanması
B) İlkbaharda tarım faaliyetlerinin yapılmaya başlanması
C) Seralarda turfanda sebze ve meyve yetiştirilmesi
D) Sanayi kuruluşlarının zamanla şehirlerin içinde kalması
E) Barajların yapılmasıyla taşkınların önüne geçilmesi

8. Doğal koşulların benzer olduğu bölgelerde insanların yaşam koşulları da birbirine benzerlik gösterir.

Buna göre haritada numaralandırılarak verilen bölgelerin hangilerinde, insanların iklim özellikleriyle şekillenen yaşam koşullarının daha fazla benzer olması beklenir?

A) I ve II B) II ve IV C) II ve V
D) III ve IV E) III ve V

9. **Aşağıdakilerden hangisi insanların doğal çevreye olan etkisine örnek olarak gösterilmez?**

A) Antropojen bozkır alanlarının oluşması
B) Her yıl farklı sayıda depremlerin meydana gelmesi
C) Atmosferdeki karbon gazının artmasıyla sera etkisinin de artması
D) Orman alanlarının tarım alanlarına dönüştürülmesi
E) Fabrika atıklarının nehirler aracılığı ile denizleri kirletmesi

10. Coğrafya bilimi insan ile doğal çevre arasındaki etkileşimi inceler.

I. Ekonomik faaliyetlerin kronolojik gelişimi
II. Doğal afetlerin insan yaşamına etkisi
III. Yer şekillerinin insan yaşamına etkisi
IV. Orman alanlarının dağılışı

Buna göre yukarıda verilenlerden hangileri doğal çevre ile insan etkileşimine örnek olarak gösterilebilir?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

11. Coğrafi ortamın iki öğesi olan doğa ve insan sürekli etkileşim hâlindedir. Bazen doğa koşulları insan hayatına yön verirken bazen de insan, ihtiyaçları doğrultusunda doğaya müdahalelerde bulunur. Bu anlamda insan; doğal ortamdan ihtiyaçlarını karşılarken bilinçli olmalı ve doğaya uyumlu hareket etmelidir.

Buna göre;

I. tarım alanlarının endüstri bölgelerine dönüştürülmesi,
II. tarım alanlarına sanayi bitkilerinin ekilmesi,
III. tarım alanlarının yerleşim alanlarına dönüştürülmesi,
IV. tarımsal verimi artırmak için doğal gübre kullanılması

faaliyetlerinden hangileri doğaya uyumludur?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

12. Orta Çağ'da coğrafi gelişmeler diğer bilimlerde olduğu gibi Avrupa'da kilisenin baskısı ile uzun bir duraklama dönemine girmiştir. Bu dönemde bilim mirasına katkı sunmayı İslam coğrafyacıları üstlenmiştir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi, bu dönemin İslam coğrafyacıları arasında yer almaz?

A) Evliya Çelebi
B) Muhammed İdrisî
C) Birunî
D) Mesudî
E) İbn-i Haldun

@KuasarNemesis @YildizlarLigi_2025PDF @M.G.

Test 2

İNSAN, DOĞA VE COĞRAFYA - II

1. Doğayı oluşturan unsurların birbirleriyle etkileşimi doğal ortamı meydana getirir.

Buna göre;

I. astenosfer,
II. geosfer,
III. hidrosfer,
IV. biyosfer

sistemlerinden hangileri doğal ortamı oluşturur?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III D) II ve IV E) III ve IV

2. Doğal ortamı oluşturan unsurlarda meydana gelen geçici ya da sürekli değişimlere doğa olayı denir.

Buna göre, aşağıdakilerden hangisi doğa olaylarına örnek verilemez?

A) Barajların yapılması
B) Rüzgârın esmesi
C) Yağmurun yağması
D) Kayaçların çözülmesi
E) Gelgit oluşumu

3. I. Enerji ihtiyacının karşılanması için güneş panellerinin kurulması
II. Yapay göller yapılarak tarımsal sulamada kullanılması
III. Sanayi kuruluşlarının katı ve sıvı atıklarının akarsulara bırakılması
IV. Tarım alanı açmak için bitki örtüsünün tahrip edilmesi

Yukarıdakilerden hangileri doğaya uyumlu faaliyetlere örnek verilemez?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III D) II ve IV E) III ve IV

4. İnsanlar, binlerce yıldır doğa ile uyum içerisinde yaşamaya devam etmiş ve bu süreçte doğanın özelliklerini keşfederek yaşamı kolaylaştırmaya çalışmıştır.

Buna göre, aşağıdakilerden hangisi insanın doğaya etkisine örnek verilebilir?

A) Çöl iklim bölgesinde devenin ulaşım amacıyla kullanılması
B) Su kaynaklarına yakın alanların yerleşme yeri olarak seçilmesi
C) Soğuk iklim bölgelerinde kalın kıyafetlerin tercih edilmesi
D) Kutuplara yakın alanlardaki yer altı kaynaklarının çıkarılması
E) Ormanlık bölgelerde konutların ahşaptan inşa edilmesi

5. Coğrafi ortamdaki doğal ve beşerî olayları, insanla ilişkilendirerek inceleyen bilim dalına coğrafya denir. Coğrafyanın doğal ortamlar ile bu ortamlarda meydana gelen olayları inceleyen bölümüne fiziki coğrafya, insan faaliyetlerini inceleyen bölümüne ise beşerî coğrafya denir.

Fiziki coğrafya	Beşerî coğrafya
Hidrografya	Ekonomik coğrafya
Jeomorfoloji	Nüfus coğrafyası
I	II

Buna göre yukarıdaki tabloda numaralandırılarak boş bırakılan yerlere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

	I	II
A)	Siyasi coğrafya	Tarihi coğrafya
B)	Klimatoloji	Yerleşme coğrafyası
C)	Biyocoğrafya	Kartografya
D)	Ekonomik coğrafya	Biyocoğrafya
E)	Turizm coğrafyası	Sanayi coğrafyası

@KuasarNemesis @YildizlarLigi_2025PDF @M.G.

6. Aşağıda, bir bölgenin bazı özellikleri verilmiştir.

- Yeryüzü şekilleri dağlık ve engebelidir.
- Kahverengi orman toprakları yaygındır.
- Kimyasal tortul kayaçlar geniş yer tutar.

Bu özellikler coğrafyanın aşağıdaki hangi alt dalı ile ilgilidir?

A) Hidrografya
B) Klimatoloji
C) Jeomorfoloji
D) Biyocoğrafya
E) Kartografya

7.
- Çevrenizdeki dağ, ova ve platolar nasıl oluşmuştur?
- Yaşadığınız yerin aritmetik nüfus yoğunluğu ne kadardır?
- Yaşadığınız yerin temel geçim kaynakları nelerdir?
- Su ihtiyacınızı hangi kaynaklardan sağlıyorsunuz?

Yukarıdaki sorularla yoklanmak istenen bilgiler arasında, coğrafyanın hangi alt alanına ait inceleme konuları yoktur?

A) Jeomorfoloji
B) Nüfus coğrafyası
C) Ekonomik coğrafya
D) Hidrografya
E) Klimatoloji

2022 / TYT

8. Karstik bölgelerde topoğrafya yüzeyinde birbirine yakın çok sayıda dolinin bir arada bulunması delikli karst olarak tanımlanırken, tropikal bölgelerde koni şekilli karstik tepelerin yaygın olarak bulunması ise kuleli karst olarak adlandırılmaktadır.

Bu yer şekillerinin oluşumunu, gelişimini ve dağılışını inceleyen coğrafyanın alt dalı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Klimatoloji
B) Oseonografya
C) Jeomorfoloji
D) Kartoğrafya
E) Biyocoğrafya

9. Coğrafya kelimesi ilk kez, İlk Çağ'da Mısır'ın İskenderiye şehrinde yaşamış Erotestenes tarafından kullanılmıştır. Erotestenes yaz gündönümünde İskenderiye ve Asvan arasında Güneş ışınlarının düşme açısındaki farktan yararlanarak bir derecelik meridyen yayı ve dünyanın çevre uzunluğunu gerçeğine yakın bir şekilde hesaplamıştır.

Aşağıdakilerden hangisi bu çalışmanın yapıldığı tarihtir?

A) 21 Aralık
B) 21 Mart
C) 23 Eylül
D) 21 Haziran
E) 3 Ocak

10. Aşağıdaki bilim insanları ve bu bilim insanlarının yazdığı eser eşleştirmelerinden hangisi yanlıştır?

	Bilim insanı	Eser
A)	Harizmi	Kitap Suret el Arz
B)	Biruni	Kanun el Maksudi
C)	Muhammed İdrisi	Kitabu Roger
D)	Evliya Çelebi	Cihannüma
E)	İbn - i Haldun	Mukaddime

11. Ben Kimim?

1465-1554 yılları arasında yaşadım. Haritacı, deniz bilimci ve kaptanım. Ceylan derisi üzerine çizdiğim Dünya haritasında Batı Afrika kıyıları, Asor, Kanarya ve Yeşilburun takımadaları, Atlas Okyanusu, Güney Amerika ve Orta Amerika yer almaktadır. Dünya kartografya tarihinde önemli yer tutan haritamın yanında *Kitab-ı Bahriye* adlı eseri yazdım.

Yukarıda kendini tanıtan ve coğrafya bilimine büyük katkı sağlayan kişi aşağıdakilerden hangisidir?

A) Evliya Çelebi
B) Katip Çelebi
C) Kristof Kolomb
D) Piri Reis
E) Bartelmi Diyaz

12. I. Coğrafyanın metodolojisini oluşturmuş, coğrafya biliminin ilkelerini ortaya koymuş ve fiziki coğrafyanın öncüsü olmuştur. Çalışmalarını *Cosmos* isimli eserinde toplamıştır.

II. *Coğrafya İlminde Tarihi Esaslar* ve *Mukayeseli Genel Coğrafya* adlı eseri yazmış ve beşerî coğrafyanın öncüsü olmuştur.

Yukarıda coğrafya biliminin gelişmesine katkı sağlayan bilim insanları hangisinde doğru verilmiştir?

	I	II
A)	Von Humbolt	Karl Ritter
B)	Fredrich Ratzel	Vidal de la Blache
C)	Bartelmi Diyaz	Macellan
D)	Kristof Kolomb	Strabon
E)	Vasco da Gama	Sebastian Del Cano

@KuasarNemesis @YildizlarLigi_2025PDF @M.G.

Test 3

DÜNYA'NIN ŞEKLİ VE SONUÇLARI

1. I. Dinamik basınç kuşaklarının oluşması
II. Aydınlanma dairesinin oluşması
III. Yerel saat farklarının oluşması
IV. Ekvator'da sıcaklığın fazla olması

Yukarıdakilerden hangileri Dünya'nın şeklinin sonuçları arasında yer almaz?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

2. I. Harita çizimlerinde hataların oluşması
II. Yer çekiminin kutuplarda fazla olması
III. Ekvator çevresinin kutuplar çevresinden daha uzun olması
IV. Ekvator'dan kutuplara doğru Güneş ışınlarının yere düşme açısının daralması

Yukarıdakilerden hangileri Dünya'nın şeklinin geoit olduğunu kanıtlar?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

3. I. Ay tutulması sırasında Dünya'nın gölgesinin daire şeklinde görülmesi
II. Gece – gündüz süre farkının kutuplara doğru artması
III. Matematiksel iklim kuşaklarının oluşması
IV. Sıcaklığın kutuplara doğru azalması

Yukarıda verilen durumlardan hangileri, Yerküre'nin küresel şeklinin sonuçları arasında gösterilemez?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

4. I. Dünya'nın kutuplarda ölçülen yarıçapı Ekvator yarıçapına eşit olurdu.
II. Yer çekimi deniz seviyesindeki yerlerde dünyanın her yerinde aynı olurdu.
III. Bütün paralel dairelerinin boyu aynı olurdu.
IV. Çizgisel hız kutuplarda daha fazla olurdu.

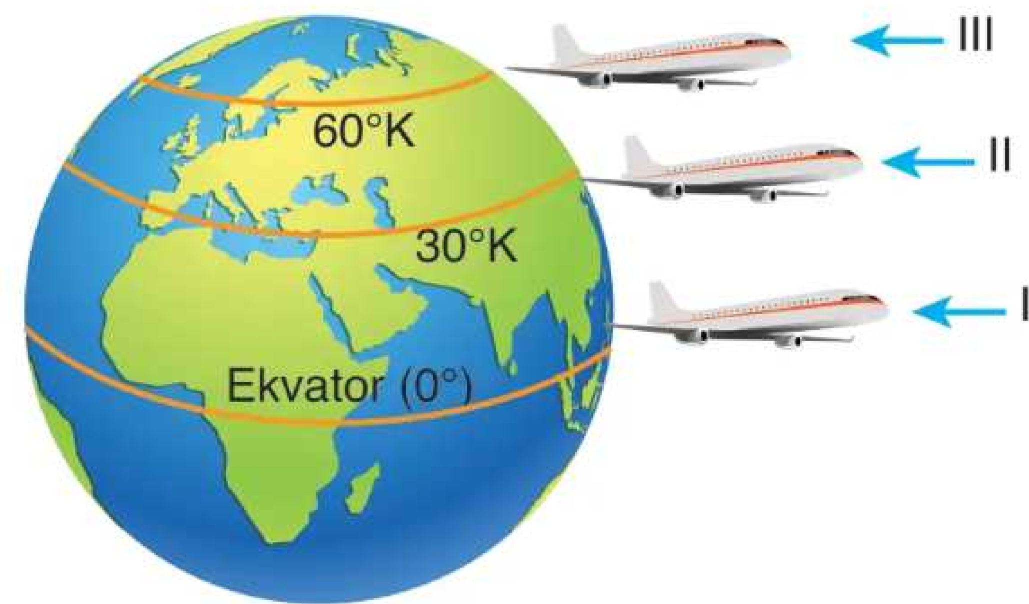
Dünya'nın şekli geoit yerine küre olsaydı yukarıdakilerden hangileri gerçekleşirdi?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

5. Meridyenlerin boyları birbirine eşit iken paralellerin boylarının birbirinden farklı olmasının temel nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

A) Meridyenleri dik olarak kesmeleri
B) Yer ekseninin yörünge düzlemine eğik olması
C) Sayılarının meridyenlerden az olması
D) Dünya'nın şeklinin küresel olması
E) Birer derece aralıkla çizilmiş olmaları

6.

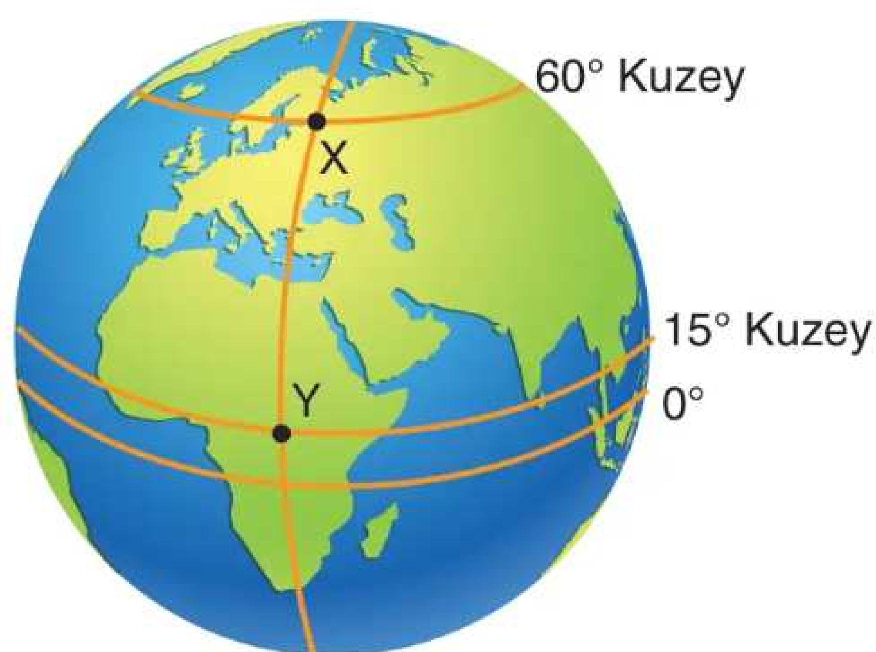

Yukarıda konumları gösterilen yerden aynı anda havalanan ve yükseltileri aynı olan üç uçak Dünya çevresinde bir tur dönerek başlangıç noktalarındaki yerlere aynı anda iniş yapmıştır.

Buna göre üç uçağın hızlarının sıralanışı aşağıdakilerden hangisinde doğru verilmiştir?

A) I > II > III B) I > III > II C) II > I > III
D) III > I > II E) III > II > I

7.

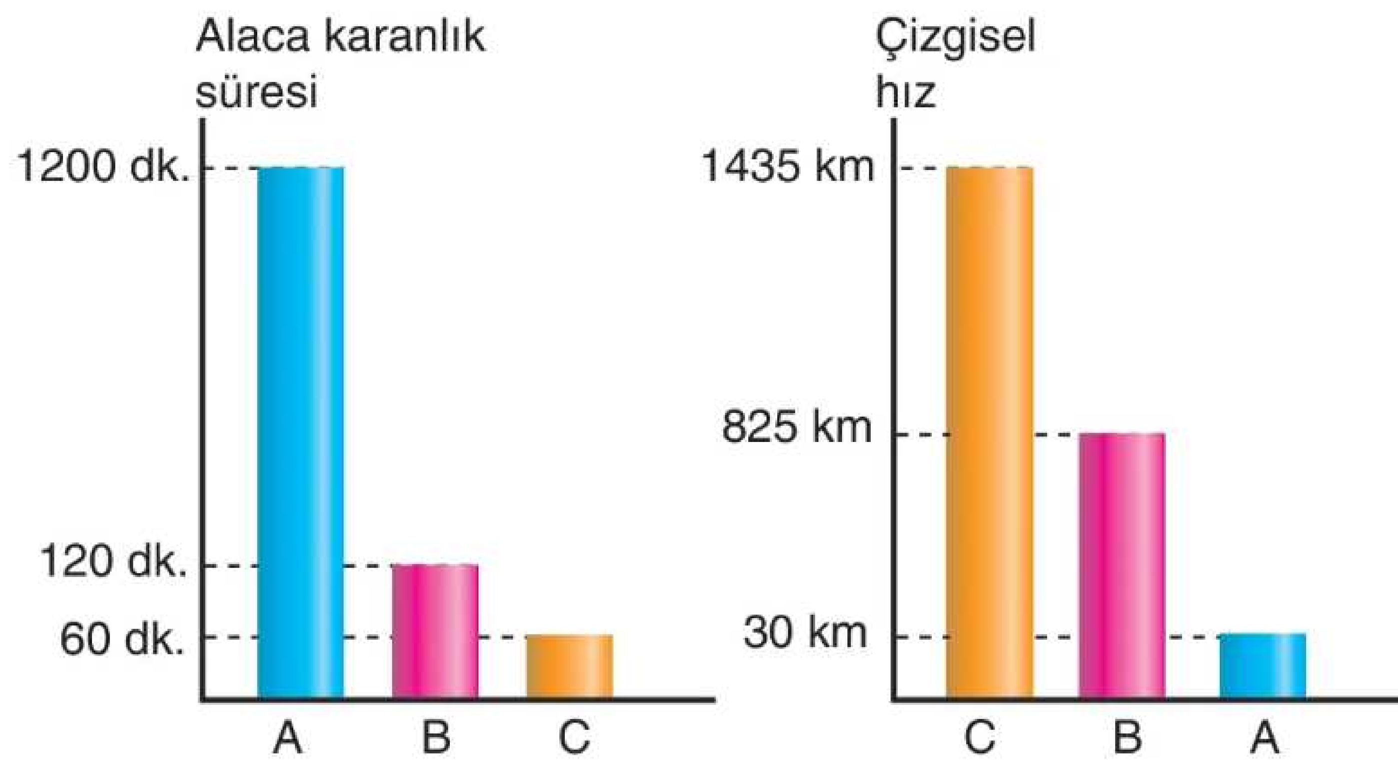
15° Kuzey enlemindeki Y merkezinden harekete geçen bir kişi, aynı boylam üzerinden sürekli kuzeye giderek 60° enlemindeki X merkezine ulaşmıştır.

Buna göre bu kişi yolculuğu boyunca aşağıdakilerden hangisinin arttığını gözlemler?

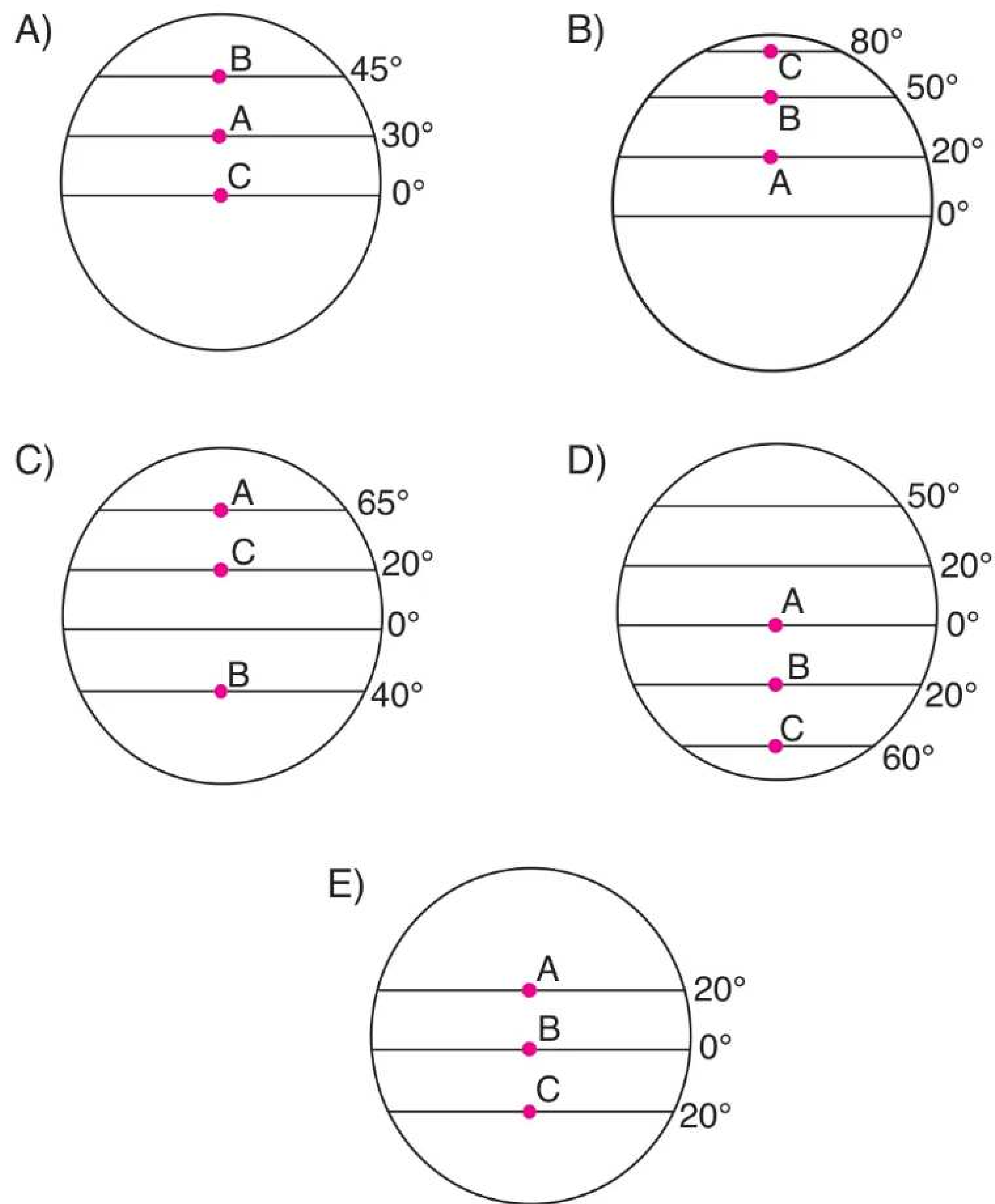
A) Güneş ışınlarının tutulma oranının
B) Çizgisel hızın
C) Yerleşme ve bitki örtüsü üst sınırının
D) Kalıcı kar alt sınırının
E) Açısal hızın

@KuasarNemesis @YildizlarLigi_2025PDF @M.G.

8. Aşağıda üç merkezin alaca karanlık (gurup ve tan) süresi ve çizgisel hızları verilmiştir.

Buna göre bu merkezlerin Yerküre üzerindeki konumları aşağıdakilerden hangisindeki gibi olabilir?

9. Göreceli konumları benzer olan iki yerden X merkezindeki çizgisel hız, Y merkezine göre daha fazladır.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi kesin olarak doğrudur?

A) X merkezi Kuzey Yarım Küre'de yer alır.

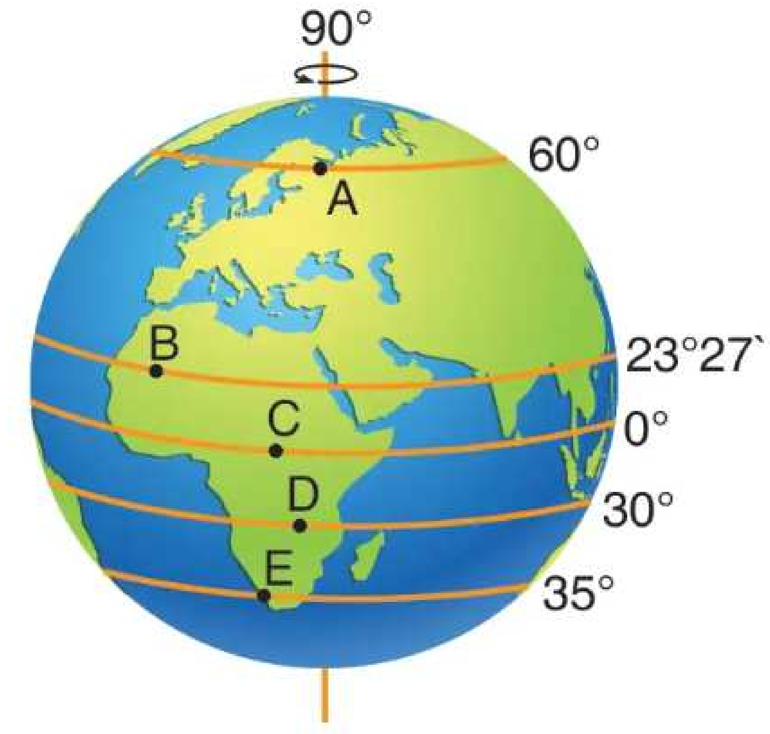
B) Y merkezindeki gölge boyu yıl boyu X merkezine göre daha kısadır.

C) Y merkezi Güney Yarım Küre'de yer alır.

D) X merkezindeki yer çekimi Y merkezinden daha fazladır.

E) X merkezi Y merkezine göre Güneş ışınlarını ekinoks tarihlerinde daha büyük açıyla alır.

10.

Dünya'nın şeklinin sonuçları dikkate alındığında yukarıdaki şekil üzerinde işaretlenmiş merkezlerle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

(Merkezlerin özel konumları benzerdir.)

A) Çizgisel hız D merkezinde, B merkezine göre daha azdır.

B) C merkezi Güneş ışınlarını yıl boyunca dik açıyla alır.

C) Yer çekiminin en fazla olduğu merkez A merkezidir.

D) D merkezi güneş ışınlarını E merkezine göre daha büyük açıyla alır.

E) Kutup Yıldızı'nın görünüm açısının en büyük olduğu merkez A merkezidir.

11. Güneş sistemi ve Dünya'nın Güneş sistemindeki yeri ile ilgili aşağıda verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

A) Dünya Samanyolu Galaksisi içerisinde yer alır.

B) Evren (kainat), boyutları bilinemeyen ve hesaplanamayan bir boşluktur.

C) Dünya Güneş'e en yakın üçüncü gezegendir.

D) Dünya, gaz yapılı gezegenler arasında yer alır.

E) Bazı gezegenlerin uydusu bulunmaz.

✓ AKLINDA BULUNSUN

Dünya'nın genel görüntüsü küreyi andırmakla birlikte şeklinin tam bir küre olmadığı kürenin biraz boyut değiştirmiş hâli olduğu yapılan ölçümlerle kanıtlanmıştır. Dünya'nın kutuplardan basık Ekvator'dan şişkin bu has şekline geoit adı verilir. Dünya bu şeklini genel olarak ekseni etrafında dönüşü ile kazanmıştır.

@KuasarNemesis @YildizlarLigi_2025PDF @M.G.

Test 4

DÜNYA'NIN GÜNLÜK HAREKETİ

1. Dünya'nın günlük hareketi aşağıdakilerden hangisi üzerinde etkili değildir?

A) Rüzgârların sapma yönü
B) Coğrafi yönlerin oluşumu
C) Yerel saat farklarının oluşumu
D) Mevsim sürelerinin değişimi
E) Meltem rüzgârlarının oluşumu

2. I. Gece – gündüz süre farkı
II. Güneş ışınlarının yere düşme açısı
III. Sıcaklık değerleri

Yukarıdakilerden hangileri gün içinde değişiklik göstermez?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) I ve III E) II ve III

3. Dünya'nın günlük hareketi;

I. yerel saat farklarının oluşması,
II. muson rüzgârlarının oluşması,
III. Ekvator ve kutuplardaki termik basınçların oluşması

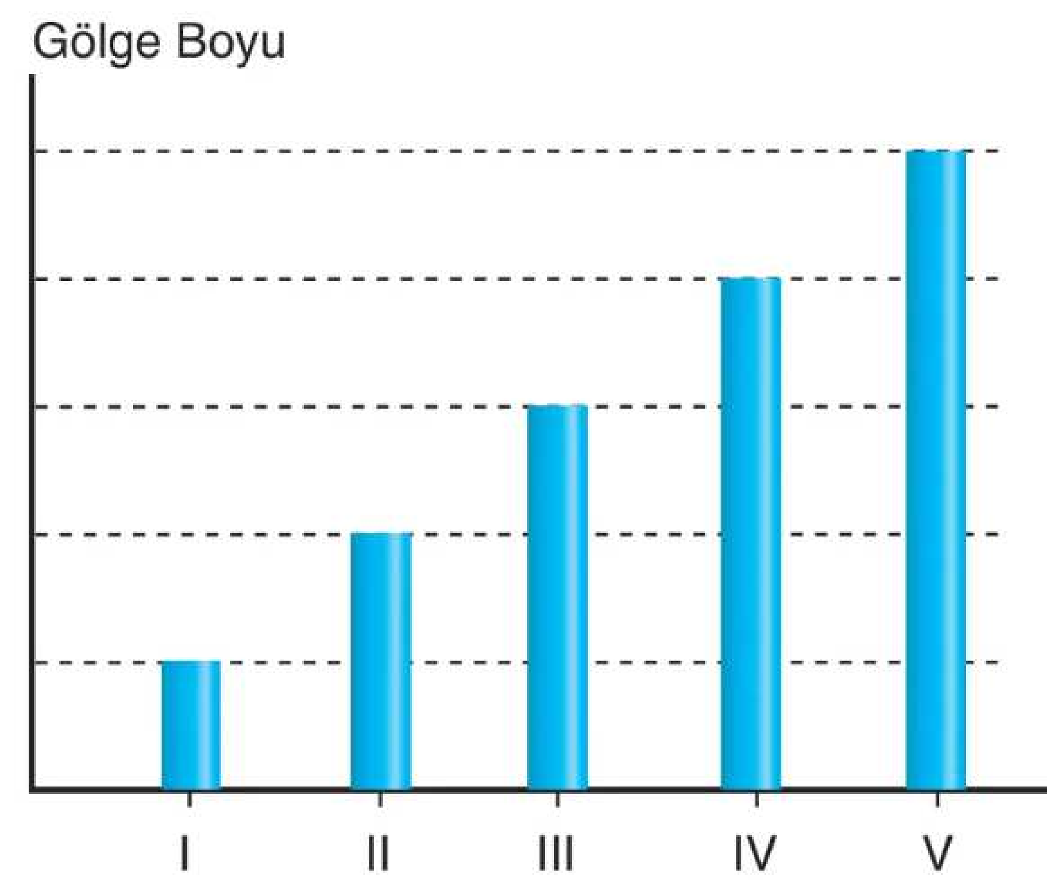
durumlarından hangilerinin oluşmasında etkili değildir?

A) Yalnız I B) Yalnız III C) I ve II
D) I ve III E) II ve III

4. Aşağıdaki olaylardan hangisi diğerlerinin nedeni olarak gösterilebilir?

A) Sürekli rüzgârların Kuzey Yarım Küre'de sağa sapması
B) Güneş'in doğuda daima erken doğup erken batması
C) Doğudaki bir noktanın yerel saatinin batıdaki bir noktadan ileri olması
D) Dünya'nın kendi ekseni etrafında batıdan doğuya doğru dönmesi
E) Gün içinde cisimlerin gölge uzunluklarının değişmesi

5. Aşağıdaki grafikte herhangi bir yerde gün içerisindeki farklı saatlerde ölçülen gölge boyları gösterilmiştir.

Yalnızca grafikte verilen bilgilerden faydalanılarak aşağıdaki yorumlardan hangisine kesinlikle ulaşılabilir?

A) I numaralı gölge akşam saatlerinde ölçülmüştür.
B) Güneş ışınları gün içerisinde bir kez dik düşmüştür.
C) V numaralı gölge öğle saatinde ölçülmüştür.
D) Gözlem boyunca Güneş ışınlarının yere düşme açısı küçülmüştür.
E) Ölçüm yapılan merkez orta kuşaktadır.

BİLGİ SARMAL

@KuasarNemesis @YildizlarLigi_2025PDF @M.G.

6. Dünya, ekseni çevresindeki bir günlük dönüşünü sabit bir hızla 24 saatte tamamlar.

Bu hızın arttığı varsayılırsa aşağıdakilerden hangisinde bir değişme olur?

A) Türkiye'nin doğusu ile batısı arasındaki yerel saat farkında
B) Yeryüzündeki matematiksel iklim kuşaklarının sınırlarında
C) Mevsimlik rüzgârların oluşumunda
D) Öğle vakitlerindeki gölge yönlerinde
E) Tektonik depremlerin oluşum sıklığında

7.
- Coğrafi yönlerin oluşumu
- Güneş ışınlarının geliş açısının gün içerisinde değişmesi
- Güneş'in doğuda erken doğup erken batması, batıda ise geç doğup geç batması

Yukarıda verilen özelliklerin ortaya çıkmasında etkili olan faktör aşağıdakilerden hangisinin de nedeni olarak gösterilebilir?

A) Yarım kürelerdeki mevsim sürelerinin farklı olmasının
B) Dinamik basınç kuşaklarının oluşmasının
C) Aydınlanma çemberinin yıl içinde yer değiştirmesinin
D) Güneş ışınlarının dönenceler arasına dik gelmesinin
E) Gurup ve tan sürelerinin Ekvator'dan kutuplara doğru değişmesinin

8. Dünya, ekseni etrafında batıdan doğuya doğru dönmektedir.

Buna göre Dünya'nın eksen hareketi bugünkünün tersi yönünde olsa;

I. Dinamik basınçlar ortadan kalkar.
II. Gece gündüz süre farkı artar.
III. Yerel saat batıda daha ileri olur.

yargılarından hangileri gerçekleşir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) I ve II E) II ve III

9. Dünya'nın kendi ekseni etrafındaki dönüş yönü bugünkünün tam tersi yönünde olsaydı,

I. Ekvator'da Güneş erken doğar, geç batardı.
II. İzmir'de Güneş Ankara'dan daha erken doğardı.
III. Erzurum'da yerel saat İstanbul'dan daha ileri olurdu.

varsayımlarından hangileri gerçekleşmezdi?

A) Yalnız I B) Yalnız III C) I ve II D) I ve III E) II ve III

10.
I. Gece ve gündüz sürelerinin değişmesi
II. Güneş ışınlarının geliş açısının ve gölge boyunun değişmesi
III. Gün içinde sıcaklıkların değişmesi
IV. Kara ve denizlerin yarım kürelere farklı dağılması

Yukarıdakilerden hangilerinin oluşumunda, Dünya'nın hem kendi ekseni etrafındaki hareketinin hem de Dünya'nın şeklinin etkisi vardır?

A) Yalnız II B) I ve II C) I ve III D) II ve III E) III ve IV

11. Dünya'nın günlük hareketiyle ilgili aşağıdaki açıklamalardan hangisi yanlıştır?

A) Dünya günlük hareketini batıdan doğuya doğru dönerek 24 saatte tamamlar.
B) Sürekli rüzgârlar ve okyanus akıntıları Dünya'nın günlük hareketi sonucu Kuzey Yarım Küre'de sola, Güney Yarım Küre'de sağa sapar.
C) Dünya batıdan doğuya doğru döndüğü için Güneş batıda geç doğar ve geç batar.
D) Gün içerisindeki sıcaklık değerleri Güneş ışınlarının geliş açısına göre değişir.
E) Dünya'nın eksen hareketine bağlı olarak gece ve gündüzler birbirini izler.

✓ SAKIN UNUTMA!

Günlük hareketin yönüne bağlı olarak ortaya çıkan durumlar:

- Güneş herhangi bir noktada doğudan doğar ve batıdan batar.
- Doğudaki bir noktanın yerel saati batıdaki bir noktaya göre daha ileridir.
- Sürekli rüzgârlar ve okyanus akıntıları; Kuzey Yarım Küre'de sağa, Güney Yarım Küre'de sola saparlar.

@KuasarNemesis @YildizlarLigi_2025PDF @M.G.

DÜNYA'NIN YILLIK HAREKETİ VE EKSEN EĞİKLİĞİ – I

1. Dünya'nın, Güneş çevresindeki yörüngesinde 365 gün 6 saatte tamamladığı hareketine yıllık hareket denir.

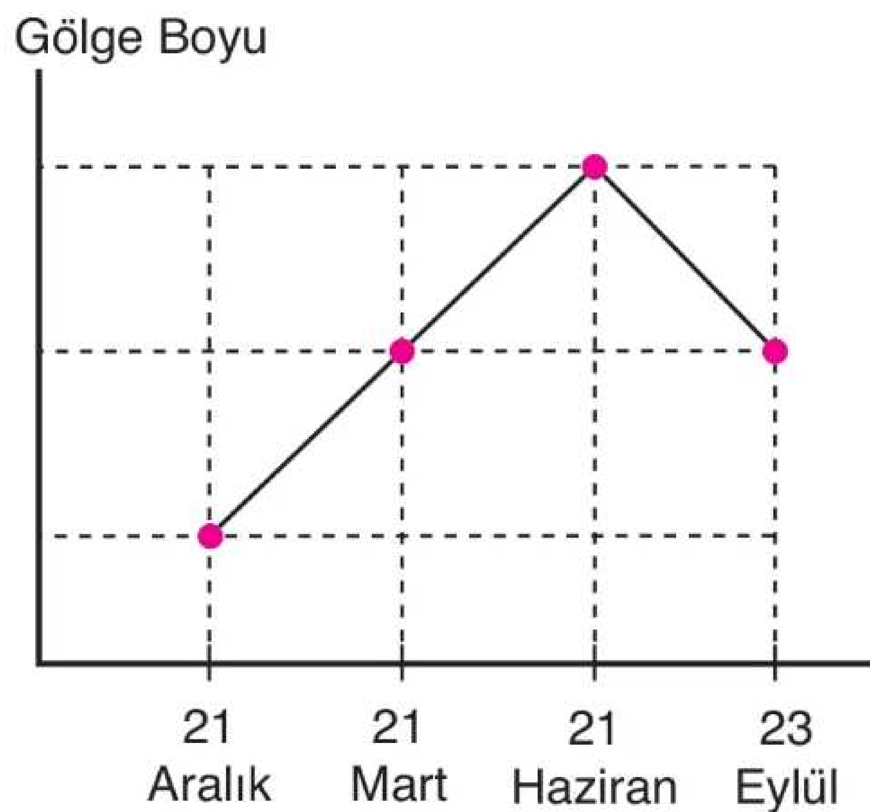
Buna göre

I. gündüz süresinin uzayıp kısalması,
II. Güneş'in ufuktaki yüksekliğinin yıl içinde değişmesi,
III. dinamik basınç kuşaklarının oluşması,
IV. mevsim sürelerinin yarım kürelerde farklı olması

olaylarından hangileri, Dünya'nın eksen eğikliği ve yıllık hareketinin ortak sonuçları arasında yer almaz?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

2. Aşağıdaki grafikte bir merkezdeki cismin öğle vaktinde belirli tarihlerdeki gölge boyu değişimi verilmiştir.

Buna göre, bu cismin bulunduğu merkezde yaz başlangıç tarihi aşağıdakilerden hangisidir?

A) 21 Aralık B) 3 Ocak C) 21 Mart
D) 21 Haziran E) 23 Eylül

3. I. 21 Aralık'ta Dünya'daki en uzun gündüz süresi Oğlak Dönencesi'nde yaşanır.
II. Güneş ışınları yıl içerisinde dönencelere bir, dönenceler arasındaki yerlere iki kez dik açıyla gelir.
III. Ekvator, Güneş ışınlarını yıl boyunca dik açıyla alır.
IV. Türkiye'de ocak ayı boyunca gündüz süresi uzar.

Yukarıda verilen ifadelerden hangileri yanlıştır?

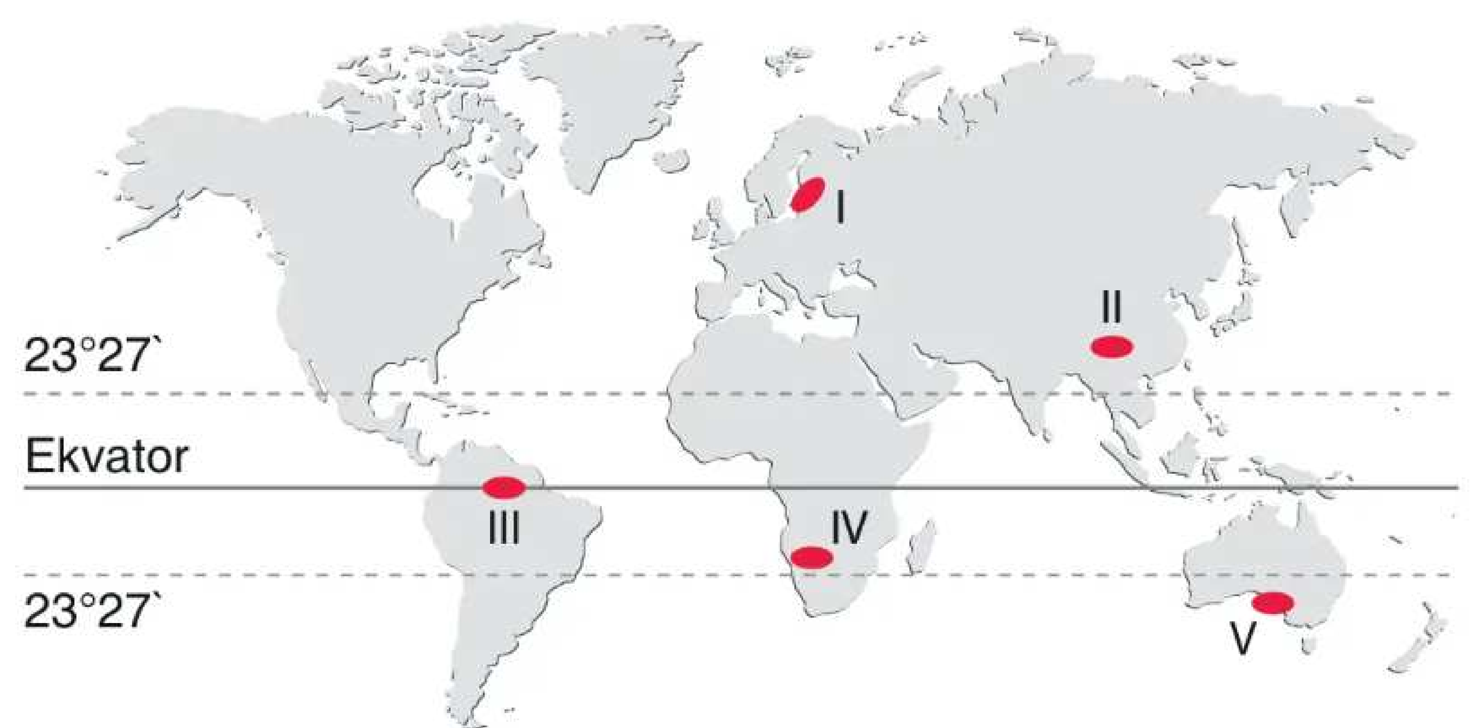
A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

4. 21 Haziran tarihinde Güneş'in Kuzey Yarım Küre'de kuzeye doğru gidildikçe daha erken doğduğu ve daha geç battığı gözlemlenmiştir.

Bu durumun temel nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

A) Yer ekseni ile Ekvator arasındaki açı
B) Dünya'nın yörüngesinin elips şeklinde olması
C) Dünya'nın ekseni etrafındaki hareketi
D) Dünya'nın şeklinin geoit olması
E) Ekvator düzlemi ile ekliptik düzlem arasındaki açı

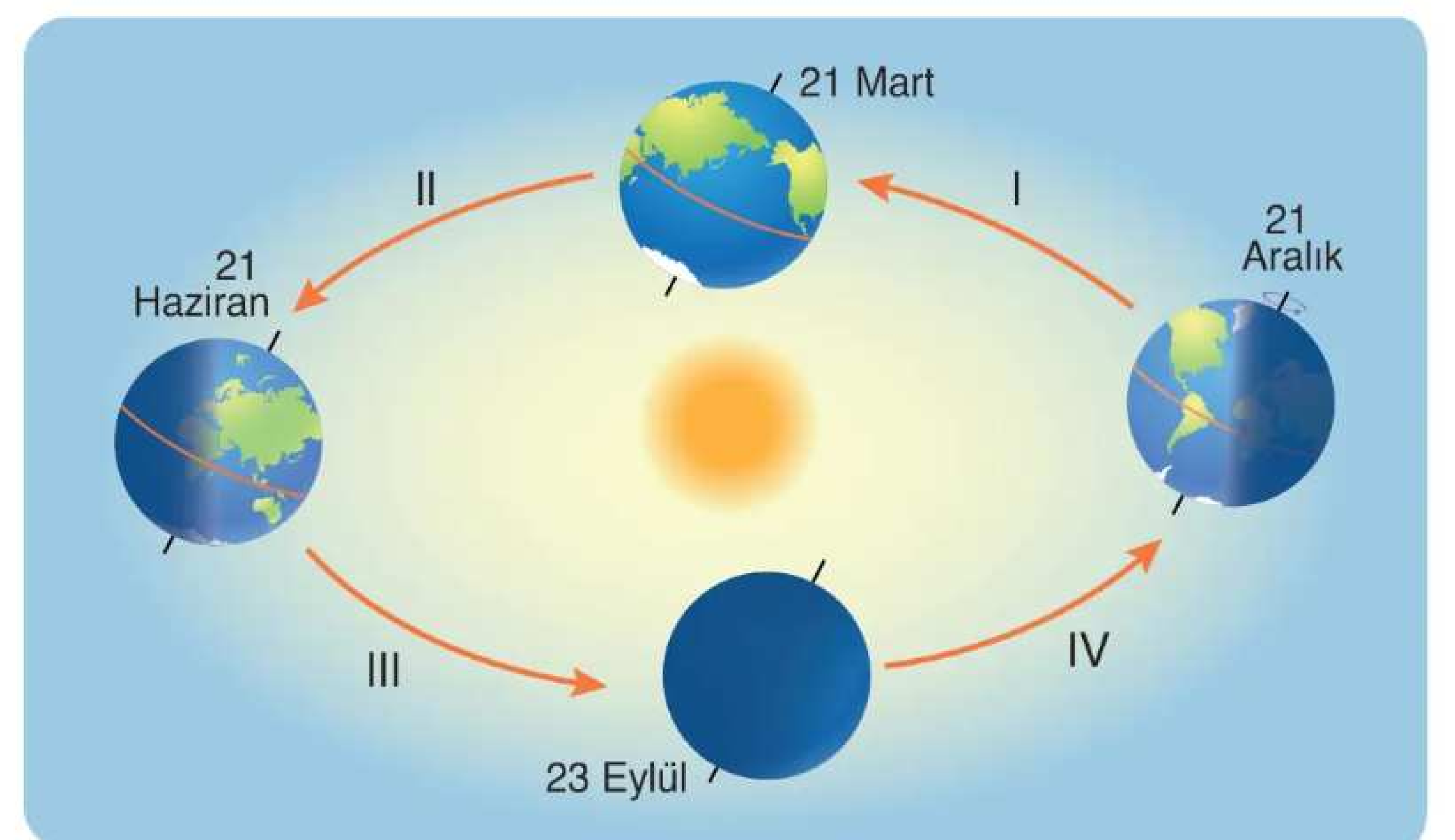
5.

Yukarıdaki haritada konumları gösterilen numaralı merkezlerden hangilerinde öğle vakti yatay düzleme dik duran cisimlerin gölgesi 21 Haziran'da güneyi, 21 Aralık'ta ise kuzeyi göstermektedir?

A) I ve II B) III ve IV C) IV ve V
D) I, II ve III E) III, IV ve V

6.

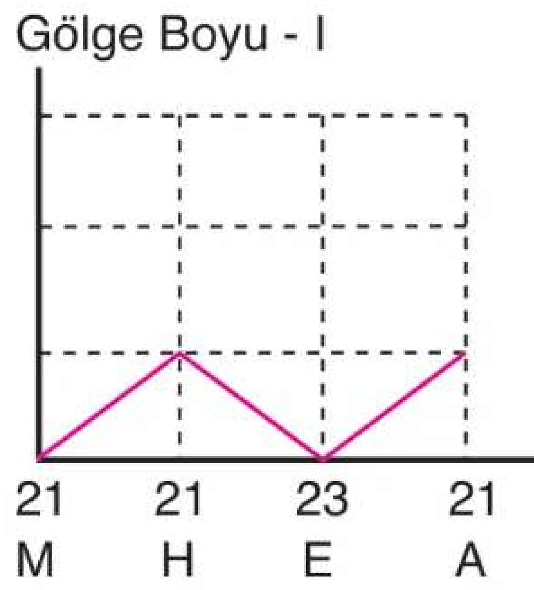
Dünya'nın Güneş çevresindeki hareketini gösteren şekildeki numaralı konumlarda Kuzey Yarım Küre'de hangi mevsimler yaşanır?

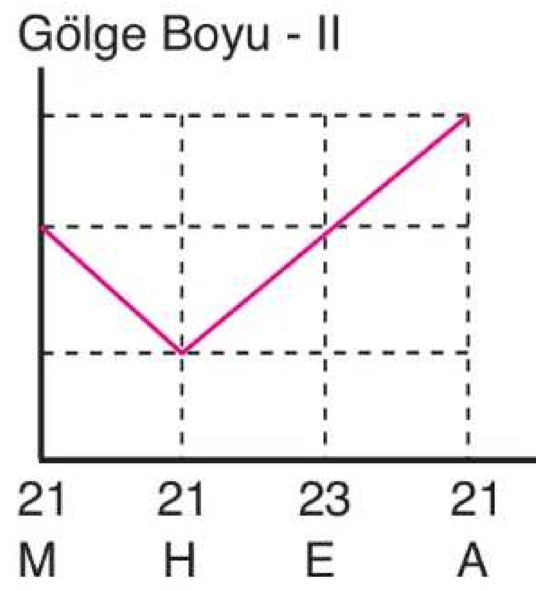
	I	II	III	IV
A)	İlkbahar	Yaz	Sonbahar	Kış
B)	Kış	İlkbahar	Yaz	Sonbahar
C)	Sonbahar	Kış	İlkbahar	Yaz
D)	Yaz	Sonbahar	Kış	İlkbahar
E)	Kış	Yaz	İlkbahar	Sonbahar

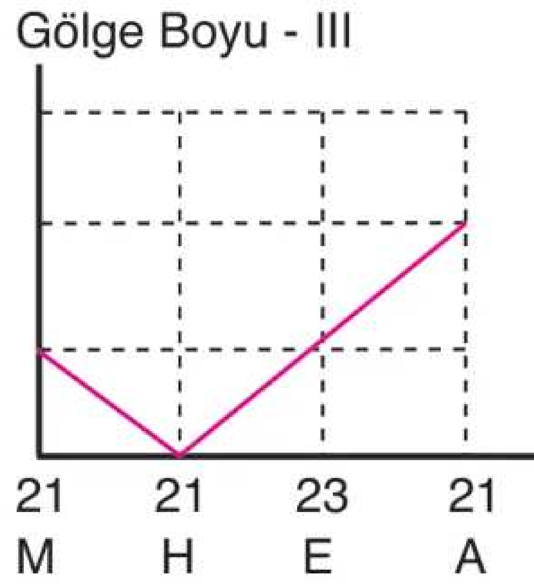
BİLGİ SARMAL

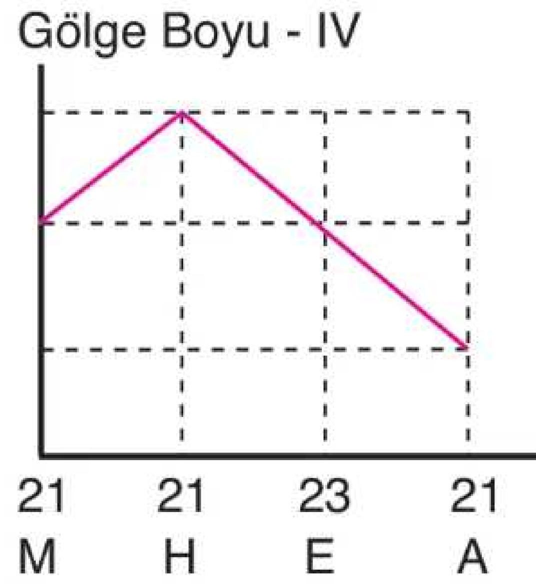
@KuasarNemesis @YildizlarLigi_2025PDF @M.G.

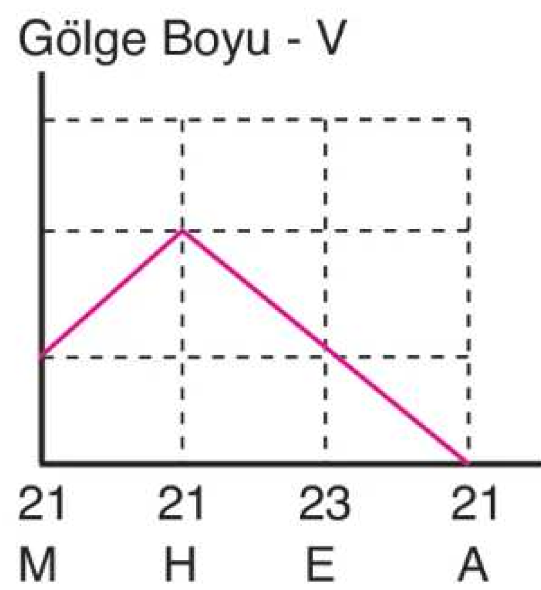
7.

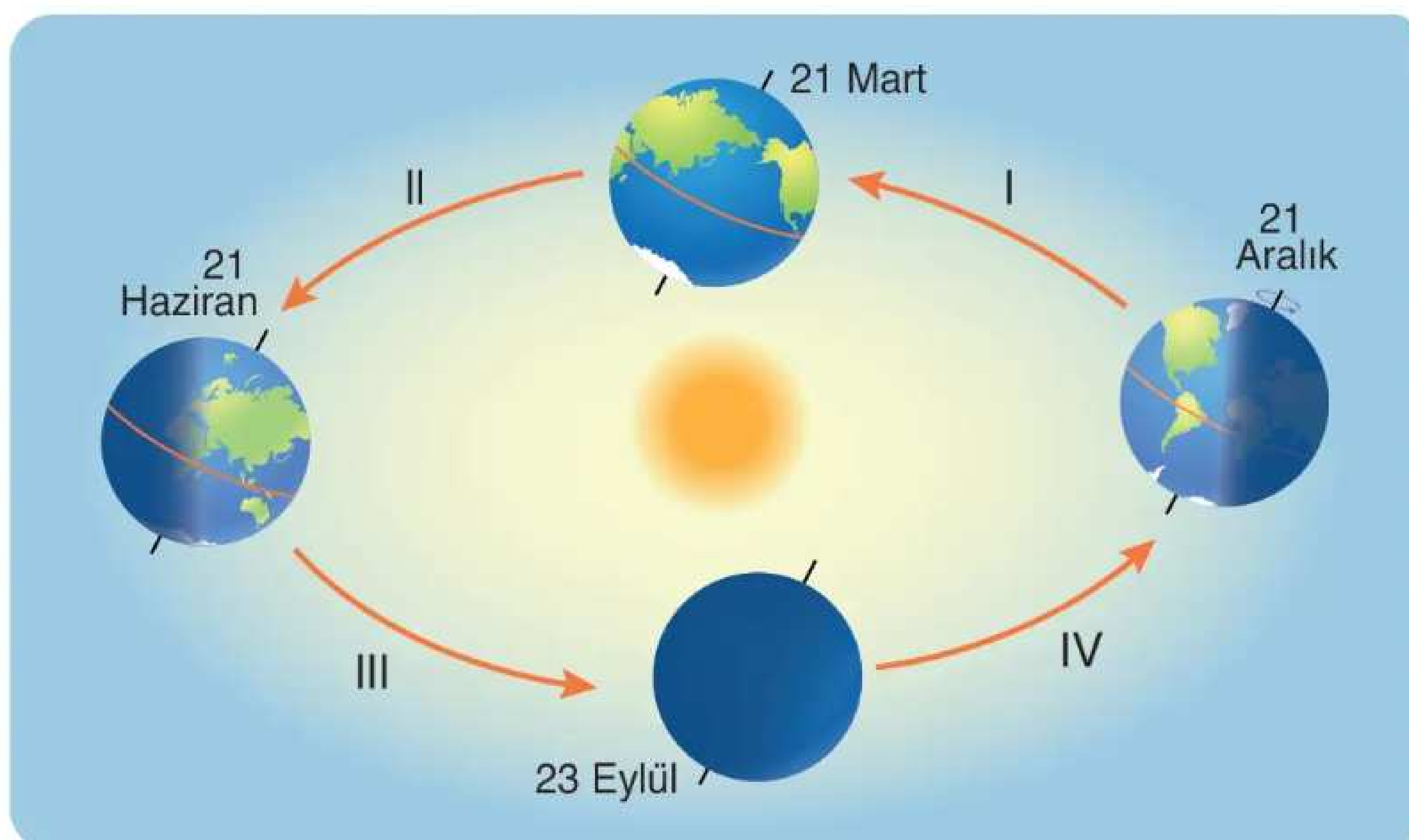

Yukarıda beş farklı merkezde yatay düzleme dik olarak yerleştirilmiş eşit boydaki cisimlerin yıl içindeki gölge boyu grafikleri gösterilmiştir.

Buna göre, bu cisimlerden hangisinin bulunduğu merkez Kuzey Yarım Küre'de ve dönencelerin dışında yer alır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

8. Aşağıdaki şekilde Dünya'nın Güneş çevresindeki yörüngesi üzerinde belirli tarihlerdeki konumları gösterilmiştir.

Buna göre Dünya yörüngesi üzerinde yukarıdaki numaralı konumların hangilerinde iken Kuzey Yarım Küre'deki gündüz süreleri Güney Yarım Küre'ye göre daha uzundur?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III D) II ve IV E) III ve IV

9. – Güneş ışınlarının dik açıyla geldiği yerler yıl içinde dönenceler arasında değişiklik gösterir.

– Aydınlanma çemberi yıl içinde kutup noktaları ile kutup daireleri arasında yer değiştirir.

Aşağıdakilerden hangisi yukarıdaki durumları oluşturan nedene bağlı olarak ortaya çıkar?

A) Şubat ayının 28 gün sürmesi

B) Eylül ekinoksunun iki gün geç yaşanması

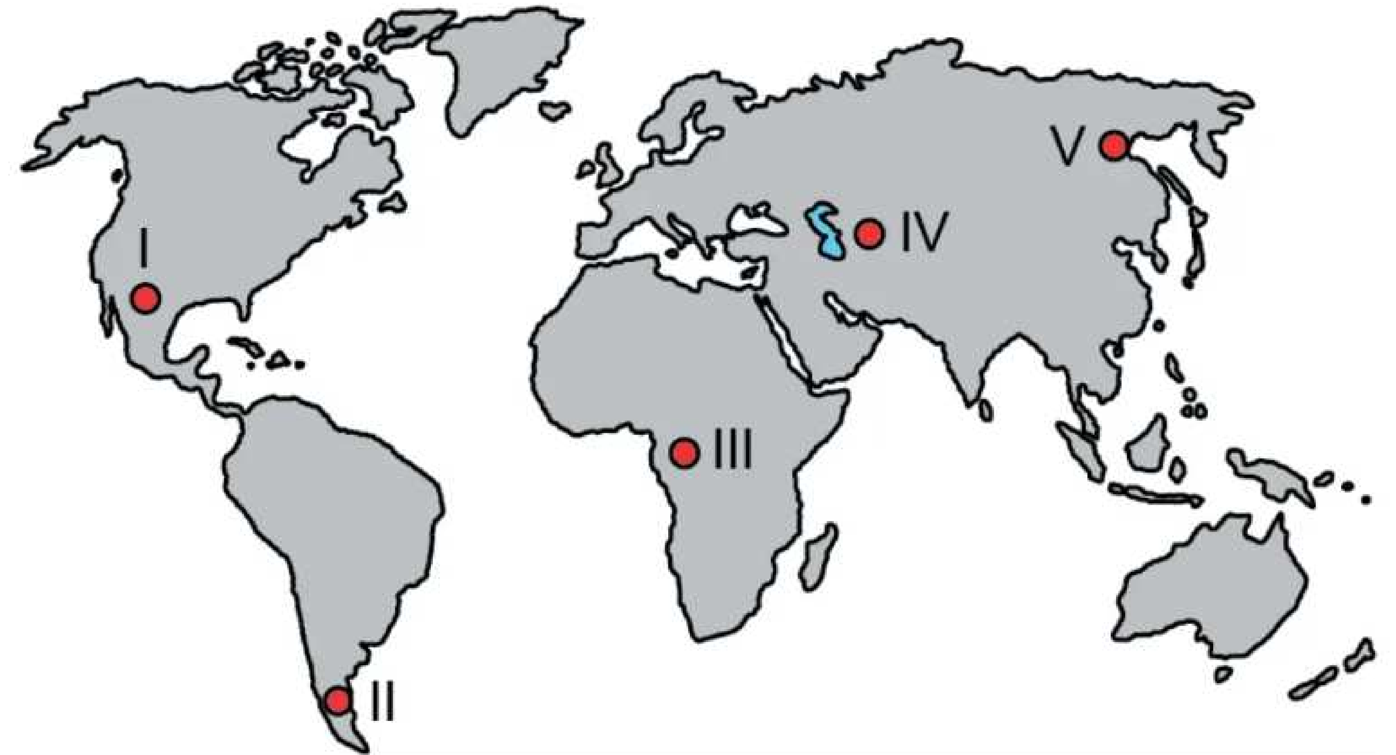
C) Kuzey Yarım Küre'de kış yaşanırken Güney Yarım Küre'de yaz yaşanması

D) Kuzey Yarım Küre'de yaz mevsiminin daha uzun yaşanması

E) Ekvator'da yıl boyunca gece ve gündüz sürelerinin eşit olması

2021 / TYT

10. Aşağıdaki haritada beş yer numaralandırılarak gösterilmiştir.

Bu yerlerle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) I numaralı yerde 21 Haziran'da gece süresi gündüz süresinden daha kısadır.

B) II numaralı yerde 21 Haziran'da gündüz süresi III numaralı yerden daha kısadır.

C) III numaralı yerde yıl boyunca, gece ve gündüz arasındaki süre farkı diğerlerine göre daha azdır.

D) IV numaralı yerde 21 Aralık'tan sonra gündüz süreleri uzamaya başlar.

E) V numaralı yerde 21 Mart'ta gündüz süresi diğerlerinden daha uzundur.

@KuasarNemesis @YildizlarLigi_2025PDF @M.G.

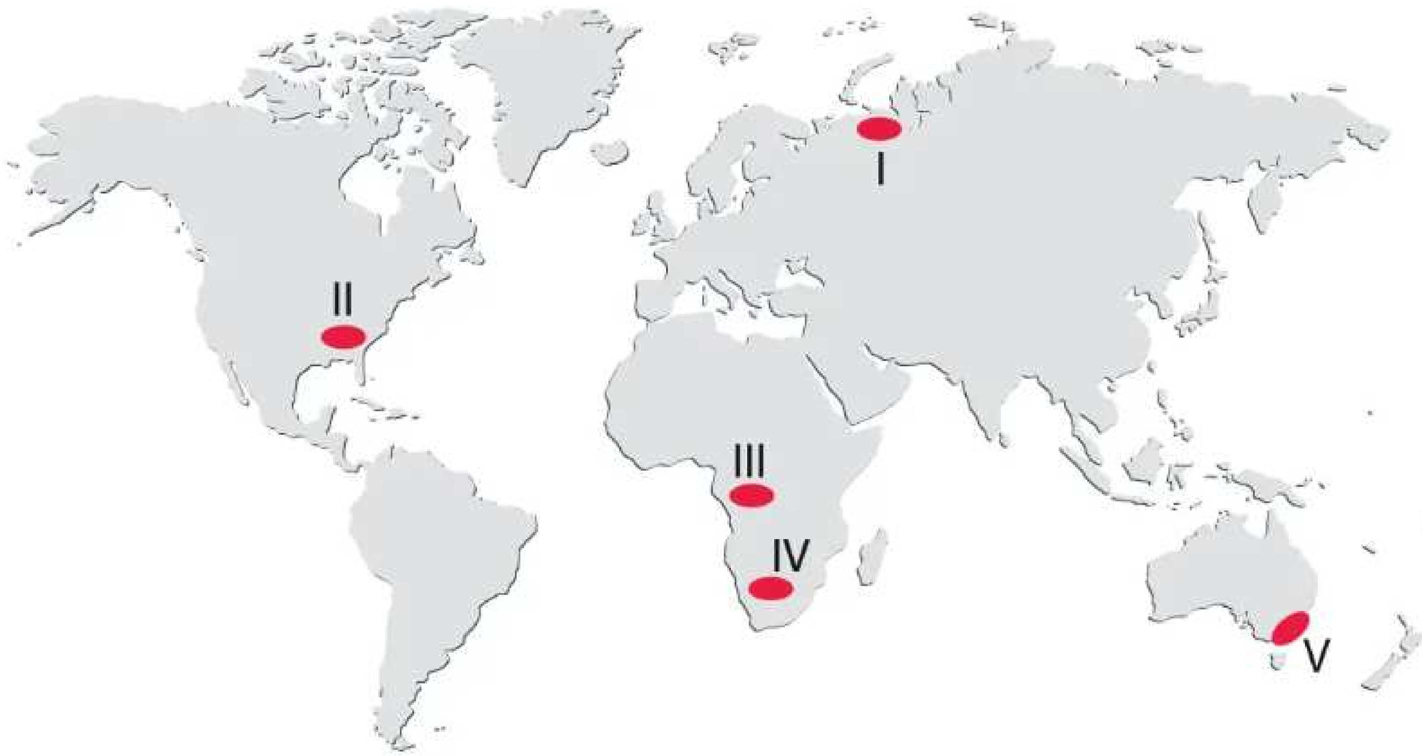
Test 6

DÜNYA'NIN YILLIK HAREKETİ VE EKSEN EĞİKLİĞİ – II

1. Aşağıdakilerden hangisi eksen eğikliğinin bir sonucu değildir?

A) Aynı anda yarım kürelerde farklı mevsimlerin yaşanması
B) Sıcaklık ve gölge uzunluklarının yıl içinde değişmesi
C) Güneş'in ufuk düzlemindeki yerinin yıl içinde değişmesi
D) Meltem rüzgârlarının oluşması
E) Matematiksel iklim kuşaklarının sınırlarının belirlenmesi

2.

21 Aralık tarihinde haritada verilen numaralı merkezlerden hangisinde gece süresi diğerlerinden daha uzun olur?

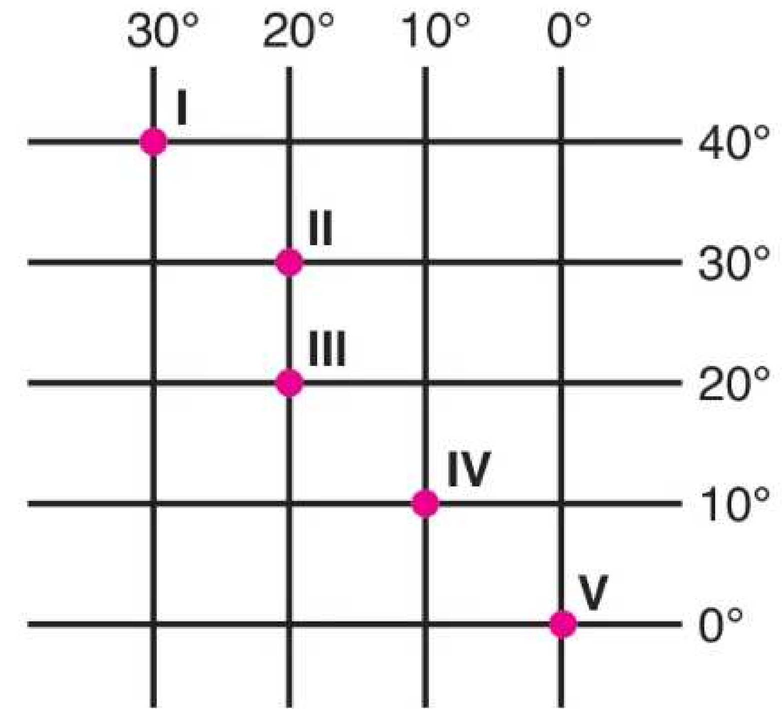
A) I B) II C) III D) IV E) V

3. Ocak ayında Mersin'de meyve veren turunçgillerin Şili'nin başkenti Santiago'da temmuz ayında meyve verdiği görülmektedir.

Aşağıdakilerden hangisi Mersin ile Santiago'da turunçgillerin farklı aylarda meyve vermesinin temel nedenidir?

A) Kentlerde farklı iklim tiplerinin etkili olması
B) Kentlerin yüz ölçümlerinin farklı olması
C) Yarım kürelerdeki kara ve deniz oranlarının farklı olması
D) Dünya'nın şeklinin geoit olması
E) Yer ekseninin yörünge düzlemine eğik olması

4.

Ekinoks tarihlerinde yukarıdaki koordinat sisteminde verilen merkezlerden hangisinde Güneş daha önce doğar?

A) I B) II C) III D) IV E) V

5. Aşağıdakilerden hangisi mevsimlerin oluşmasının temel nedenidir?

A) Yörünge düzlemi ile Ekvator düzlemi arasındaki açı
B) Yer ekseni ile Ekvator arasındaki açı
C) Dünya'nın yörüngesinin elips şeklinde olması
D) Aydınlanma çemberinin Ekvator'u iki eşit parçaya bölmesi
E) Dünya'nın ekseni etrafındaki hareketi

6. Aşağıdaki tabloda X ve Y kentlerinin yıl içindeki en uzun ve en kısa gündüz süresi verilmiştir.

Kent	En uzun gündüz	En kısa gündüz
X	20 saat 10 dakika	3 saat 50 dakika
Y	13 saat 50 dakika	10 saat 10 dakika

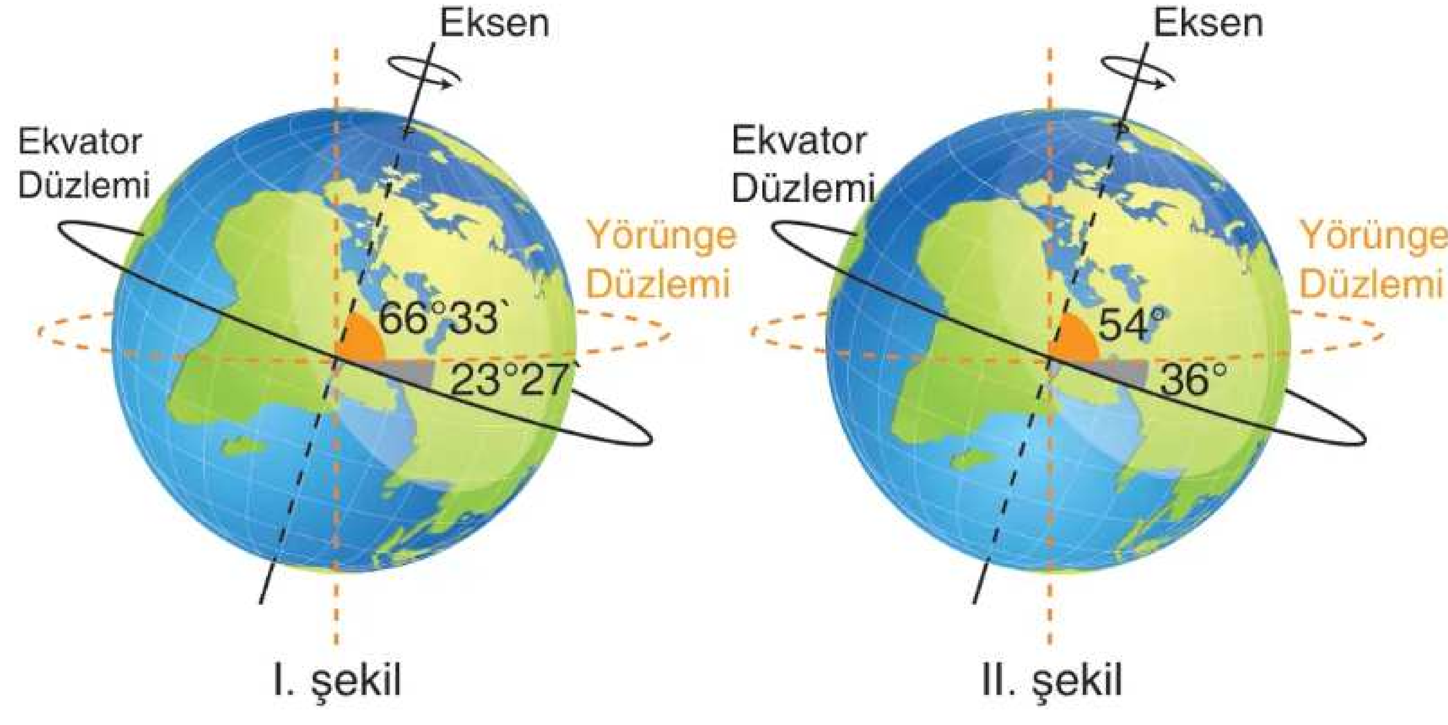
Buna göre X ve Y kentleriyle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi kesinlikle doğrudur?

A) X kenti Kuzey Kutup Dairesi'ne daha yakındır.
B) Y kenti Ekvator'a daha yakındır.
C) X ve Y kentleri farklı yarım kürelerde yer alır.
D) X kentindeki çizgisel hız Y kentinden fazladır.
E) X kentinden Y kentine doğru gidildikçe gurup ve tan süreleri uzar.

BİLGİ SARMAL

@KuasarNemesis @YildizlarLigi_2025PDF @M.G.

7.

Eksen eğikliği yukarıda gösterilen I. şekilden II. şekle dönüşseydi,

I. Gece – gündüz süre farkı artardı.
II. Ekvator'da sıcaklıklar bugünkünden daha fazla olurdu.
III. Orta kuşak genişler, kış ayları daha ılık geçerdi.

sonuçlarından hangileri gerçekleşmezdi?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) I ve III E) II ve III

8. Aşağıdakilerden hangisi, Dünya'nın Güneş etrafındaki yörüngesinin elips şeklinde olmasının bir sonucudur?

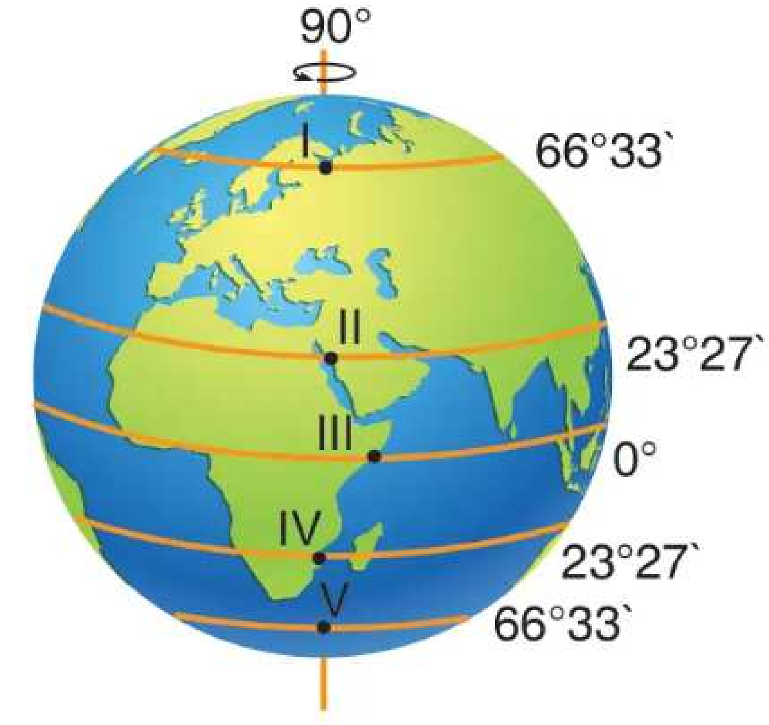
A) Güney Yarım Küre'de kış mevsiminin daha uzun sürmesi
B) Ankara'nın 21 Haziran tarihinde Güneş ışınlarını daha dik açı ile alması
C) Kuzey Yarım Küre'de yaz mevsiminin daha sıcak yaşanması
D) Erzurum'da gece ve gündüz sürelerinin yıl içinde uzayıp kısalması
E) Kutup noktalarında 6 ay gündüz ve 6 ay gece yaşanması

9. Güneş ışınlarının atmosferde aldığı yol kısaldıkça atmosferdeki tutulma oranı da azalır.

Buna göre aşağıdaki şehirlerin hangisinde, karşısında verilen tarihte Güneş ışınlarının tutulma oranı en az olur?

A) Ankara – 21 Aralık
B) Kayseri – 23 Eylül
C) İzmir – 21 Mart
D) Adana – 21 Haziran
E) Samsun – 21 Aralık

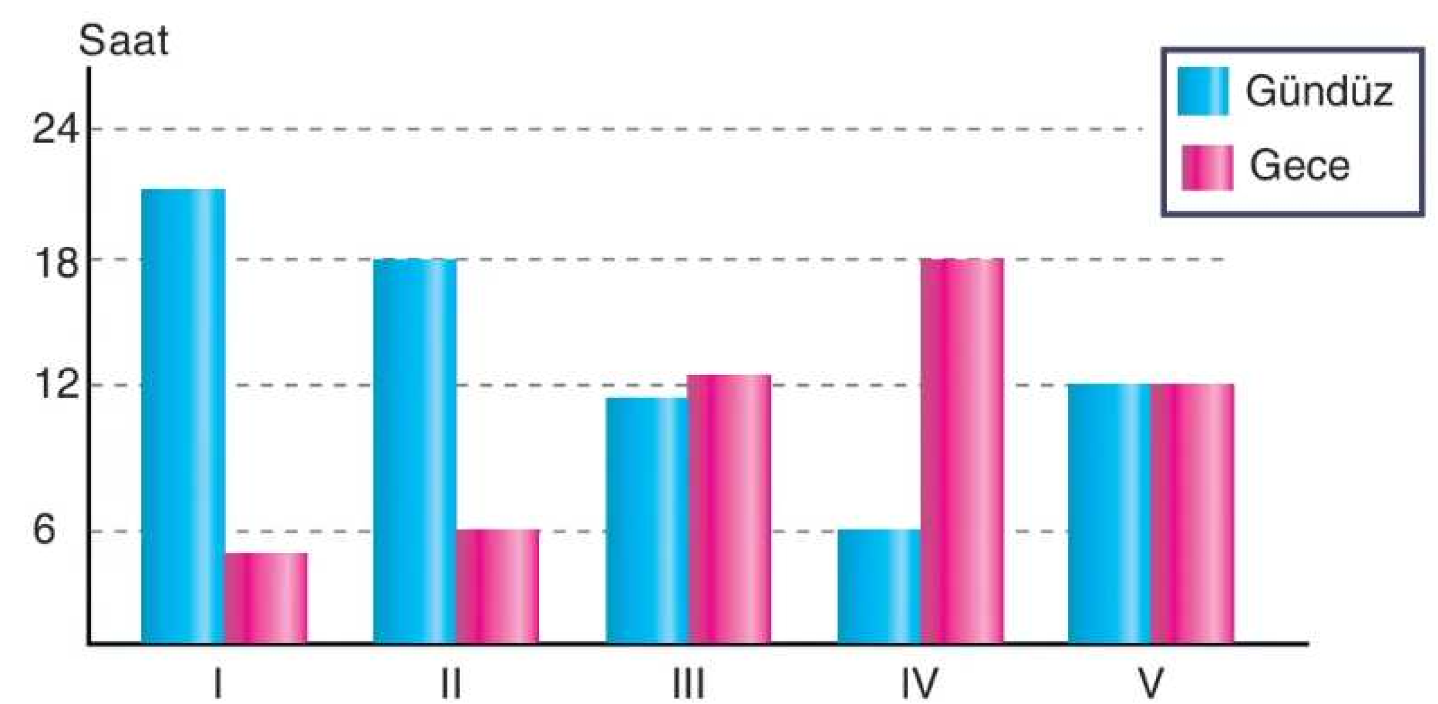
10.

Yukarıdaki şekilde gösterilen numaralı merkezlerle ilgili aşağıda verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

A) IV. merkezde 21 Aralık tarihinde öğle vakti gölge boyu oluşmaz.
B) II. merkez Güneş ışınlarını 21 Haziran tarihinde dik alır.
C) I. merkezde 21 Aralık tarihinde 24 saat gündüz yaşanır.
D) III. merkezde Güneş ışınlarının tutulma oranının en fazla olduğu tarihler 21 Haziran ve 21 Aralık'tır.
E) V. merkez Güney Kutup Dairesi üzerinde yer alır.

11. Aşağıdaki grafikte beş merkezde 21 Haziran'da belirlenen gece ve gündüz süreleri verilmiştir.

Buna göre bu merkezlerle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) I. merkez Kuzey Yarım Küre'de ve dönenceler dışında yer alır.
B) II. merkezdeki aydınlanma süresi IV. merkezden fazladır.
C) III. merkezinin enlem derecesi I. merkezden küçüktür.
D) IV. merkez çizgisel hızın en fazla olduğu yerdir.
E) V. merkez Ekvator üzerinde yer alır.

@KuasarNemesis @YildizlarLigi_2025PDF @M.G.

SİMÜLASYON TESTİ – I

1. • Ormanların fazla olduğu kırsal kesimlerde ahşap meskenler yaygındır.
   • Kurak, yarı kurak iklim bölgelerinde kerpiç meskenler yaygındır.
   • Karstik ve volkanik alanlarda taş meskenler yaygındır.

Buna göre yukarıda verilen yargılar aşağıdakilerden hangisinin bir sonucudur?

A) Arazi yapısının yerleşme dokusunu etkilemesinin
B) İnsanların doğal çevreye etkisinin
C) İnsanların beşerî çevreye etkisinin
D) Doğal unsurların insan yaşamına etkisinin
E) İnsan – doğa etkileşiminin olumsuz sonuçlar ortaya çıkarmasının

2. Ankara'daki bir okulda görev yapan coğrafya öğretmeni; derste öğrencilerine "Bugün yaşanan gece süresi gündüz süresinden daha uzundur." demiştir.

Buna göre coğrafya öğretmeni bu açıklamayı aşağıdaki tarihlerin hangisinde yapmış olamaz?

A) 15 Eylül B) 10 Mart C) 25 Ekim
D) 3 Ocak E) 21 Aralık

3. Coğrafya öğretmeni Mecit Bey, öğrencileri Can, Fatma, Tarık, Mustafa ve Sena'ya aşağıdaki proje konularını vermiştir.

Tarık: Türkiye'nin iklim özellikleri

Fatma: Türkiye'nin volkanik dağları

Sena: Türkiye'nin kıyı şekilleri

Can: Türkiye'nin yer altı suları

Mustafa: Türkiye'nin doğal bitki örtüleri

Buna göre öğrencilere verilen proje konuları ile fiziki coğrafyanın aşağıdaki alt dalı eşleştirmelerinden hangisi yanlıştır?

A) Can - Hidrografya B) Fatma - Jeomorfoloji
C) Tarık - Klimatoloji D) Mustafa - Biyocoğrafya
E) Sena - Kartografya

4. **Aşağıdakilerden hangisinde coğrafya alanındaki bir konu üzerinde çalışma yapılırken faydalanıldığı söylenilen bilim yanlış verilmiştir?**

A) Bir ülkenin nüfus özellikleriyle ilgili çalışma yapılırken demografi biliminden faydalanılır.
B) Tsunami konusunda çalışma yapılırken jeoloji biliminden faydalanılır.
C) Bir ülkenin coğrafi özellikleriyle o ülkenin dış siyaseti arasındaki ilişkiyi incelerken jeopolitik biliminden faydalanılır.
D) Göl bölgeleri ve göllerin özelliklerini incelerken oseanografya biliminden faydalanılır.
E) Haritaların özellikleri ile ilgili olarak kartografya alanında çalışma yaparken jeodezi ve fotogrametri bilimlerinden faydalanılır.

5. I. Dünya'nın yarıçapının Ekvator'da 6378 km, kutuplarda ise 6357 km ölçülmesi
II. Ekvator'dan kutup noktalarına doğru gidildikçe yer çekiminin artması
III. Aydınlanma çemberi oluşarak Dünya'nın bir yarısının aydınlık, diğer yarısının karanlık olması
IV. Ekvator'dan kutup noktalarına gidildikçe gölge boyunun uzaması

Yukarıdakilerden hangileri Dünya'nın şeklinin geoit olmasının sonuçlarındandır?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

6. Aşağıdaki tabloda 21 Haziran'da üç farklı şehirde Güneş'in doğuş ve batış saatleri verilmiştir.

Şehirler	Güneş'in doğuş saati	Güneş'in batış saati
I	05.00	19.00
II	06.00	18.00
III	04.00	20.00

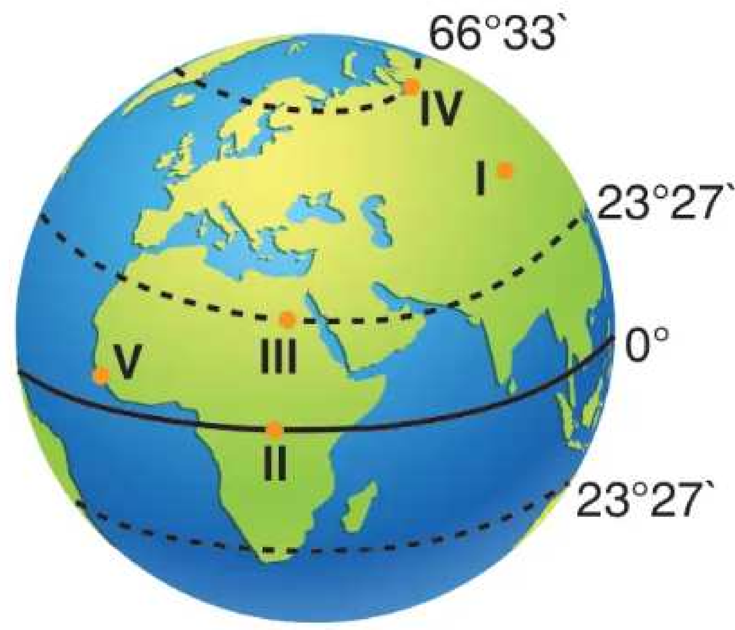
Tablodaki bilgilere göre bu şehirler Ekvator'dan kutuplara doğru aşağıdakilerden hangisinde doğru sıralanmıştır?

A) I, II, III B) I, III, II C) II, I, III
D) III, I, II E) III, II, I

BİLGİ SARMAL

@KuasarNemesis @YildizlarLigi_2025PDF @M.G.

7. Aşağıdaki şekilde bazı bölgeler numaralandırılarak gösterilmiştir.

Şekilde numaralandırılan bölgeler ile ilgili olarak aşağıda verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

A) Güneş ışınları yıl içerisinde en büyük açı ile II numaralı bölgeye düşer.

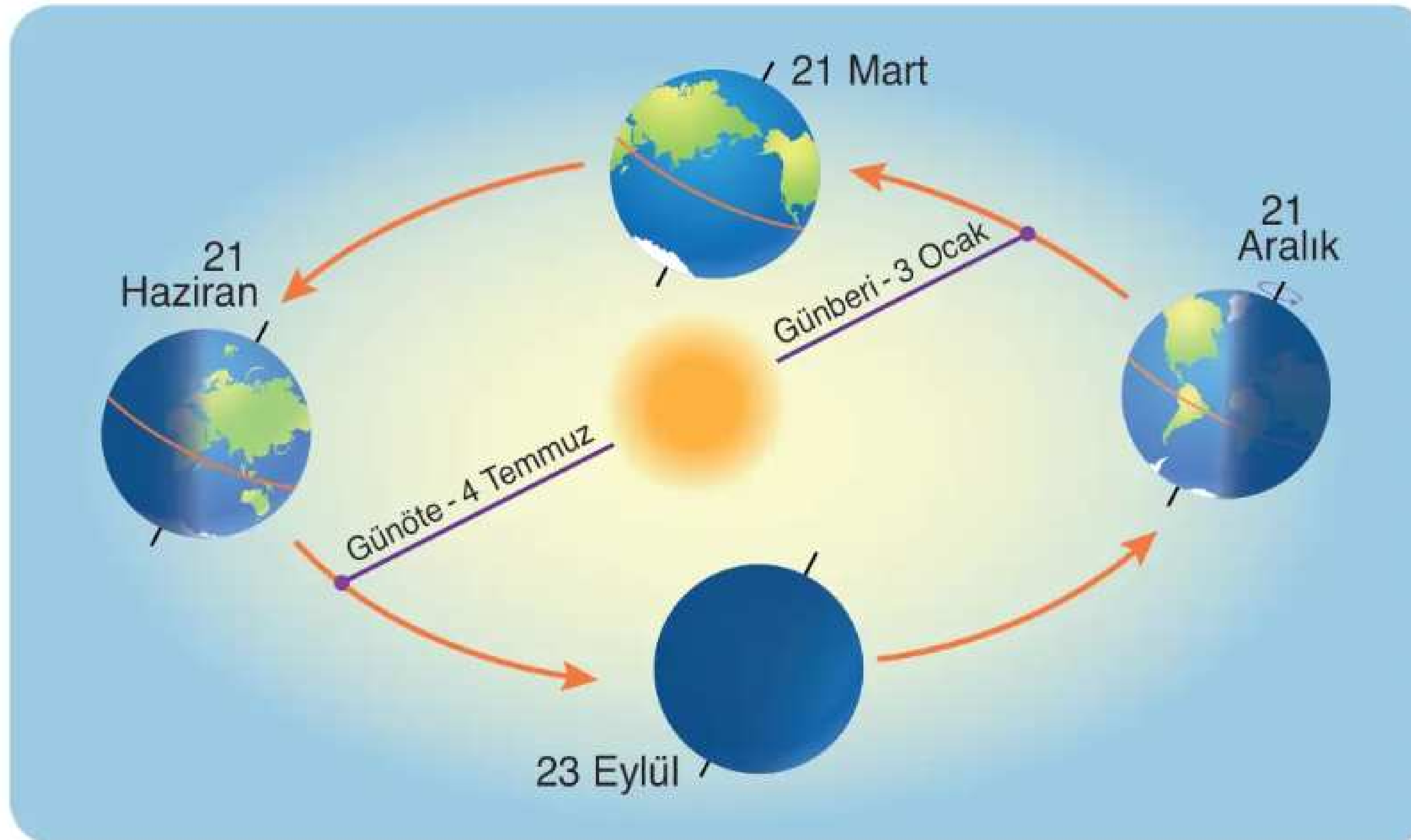
B) Gece ve gündüz süreleri arasında en fazla fark olan bölge, IV'tür.

C) III numaralı bölgede çizgisel hız en fazladır.

D) Aynı gün içerisinde Güneş en geç V numaralı bölgede doğar.

E) I numaralı bölgedeki tan ve gurup süresi, V numaralı bölgeden daha uzundur.

8. Aşağıda ekinoks ve gündönümü tarihlerinde Dünya'nın Güneş karşısındaki konumları verilmiştir.

I. Kuzey Yarım Küre'deki yaz mevsimi Güney Yarım Küre'den daha uzun sürer.

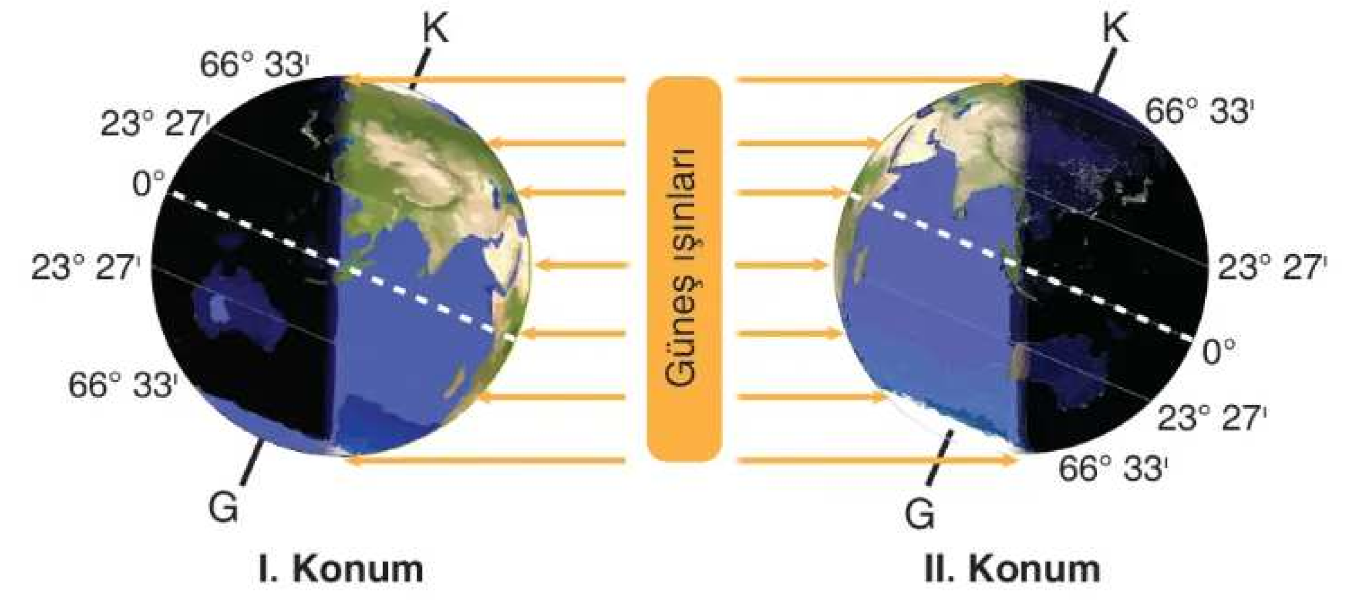
II. Eylül ekinoksu iki gün gecikir.

III. Yarım kürelerde aynı anda farklı mevsimler yaşanır.

Buna göre yukarıdakilerden hangileri Dünya'nın Güneş çevresindeki yörüngesinin elips şeklinde olmasının sonuçları arasında yer alır?

A) Yalnız II B) I ve II C) I ve III D) II ve III E) I, II ve III

9. Aşağıda Dünya'nın Güneş'in karşısındaki iki farklı konumu verilmiştir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi I ve II numaralı konumun ortak özellikleri arasında sayılamaz?

A) Ekvator'da gece ve gündüz sürelerinin eşit olması

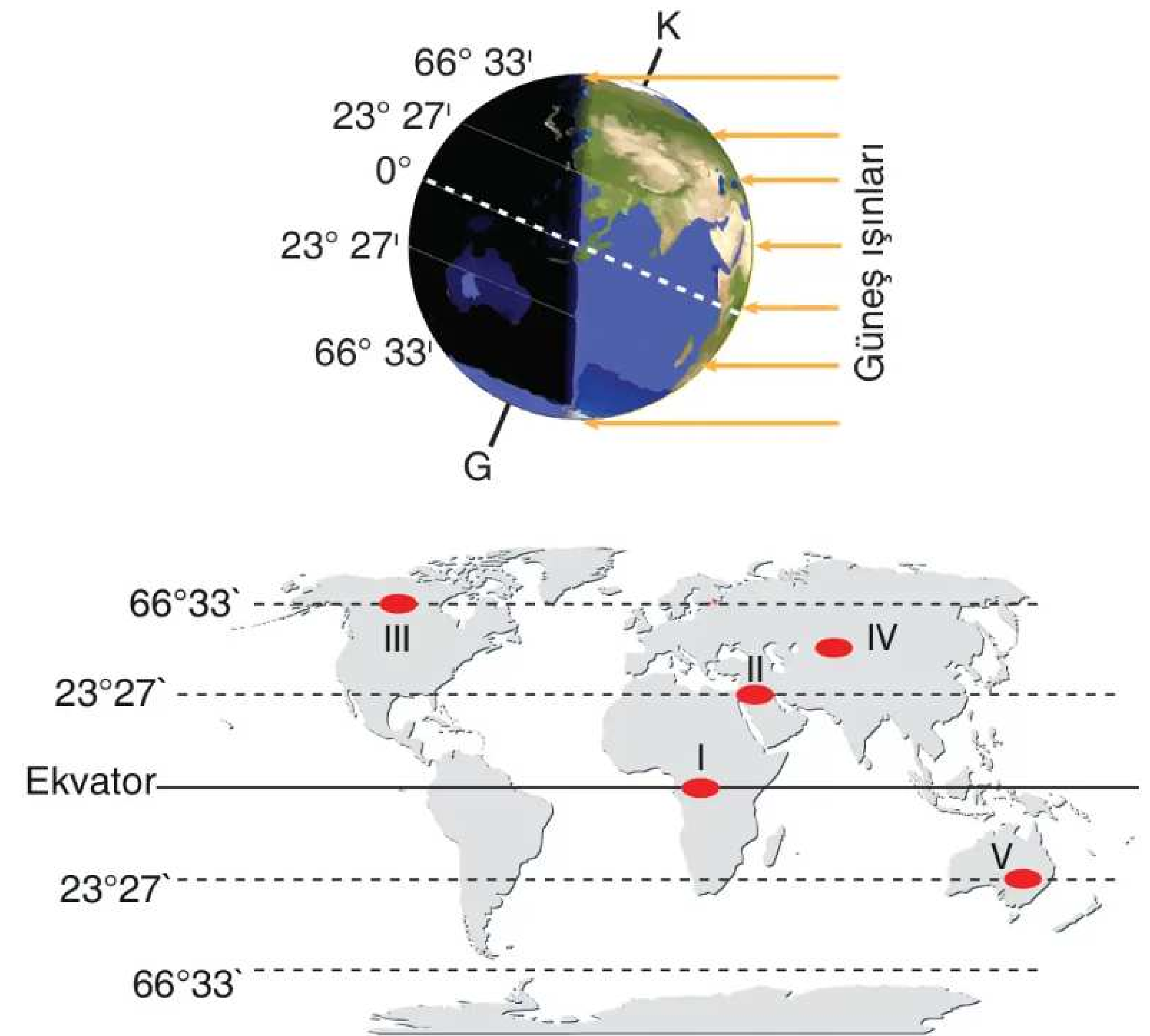
B) Aydınlanma çemberinin kutup dairelerinden teğet geçmesi

C) Güneş ışınlarının dik açı ile geldiği yer ile Ekvator arasında 23° 27' enlem farkı olması

D) Gece ve gündüz süreleri arasında en fazla fark oluşan bir tarihin yaşanması

E) Ekvator'dan kuzeye doğru gidildikçe gündüz süresinin uzaması

10.

Dünya, Güneş karşısında yukarıda verilen konumda iken, haritada numaralandırılan merkezlerle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) I numaralı merkezde gece ve gündüz süresi eşittir.

B) II numaralı merkezde öğle vakti cisimlerin gölgesi oluşmaz.

C) III numaralı merkezde 24 saat gündüz yaşanır.

D) IV numaralı merkezdeki gece süresi diğer merkezlerden fazladır.

E) V numaralı merkezde kış mevsimi başlar.

@KuasarNemesis @YildizlarLigi_2025PDF @M.G.

SİMÜLASYON TESTİ – II

1. Doğal çevreyi oluşturan dört temel ortam: atmosfer, hidrosfer, litosfer ve biyosferdir.

Buna göre bu ortamlarla ilgili olarak aşağıda verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

A) Yer altı suları litosferi oluşturan unsurlar arasındadır.

B) Biyosfer diğer üç ortam ile sürekli etkileşim hâlindedir.

C) Balıkçılıkla geçinen insanların faaliyet alanı hidrosferdir.

D) Atmosfer koşulları deniz turizmini etkiler.

E) Şiddetli yağışların akarsu taşkınlarına yol açması atmosferin hidrosferi etkilediğini gösterir.

2.

Neden
Dünya'nın şekli
Dünya'nın Güneş çevresindeki hareketi
Dünya'nın ekseni etrafındaki hareket yönü
Dünya'nın Güneş çevresindeki yörüngesinin şekli

Sonuç
I. Güneş'in doğuda erken doğup erken batması
II. Ekvator'dan kutuplara doğru Güneş ışınlarının geliş açısının daralması
III. Mevsim sürelerinin yarım kürelerde farklı olması
IV. Mevsimlerin birbirini izlemesi
V. Gece ve gündüzün birbirini izlemesi

Yukarıdaki tablolarda verilenler neden–sonuç ilişkisi içerisinde eşleştirildiğinde, numaralandırılmış sonuçlardan hangisi dışarıda kalır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

3.
- Mevsim sürelerinin farklı olması
- Eylül ekinoksunun 2 gün gecikmesi

Yukarıda verilen özelliklerin ortaya çıkmasında etkili olan faktör aşağıdakilerden hangisinin de nedeni olarak gösterilebilir?

A) Mevsimlerin oluşarak birbirini izlemesi

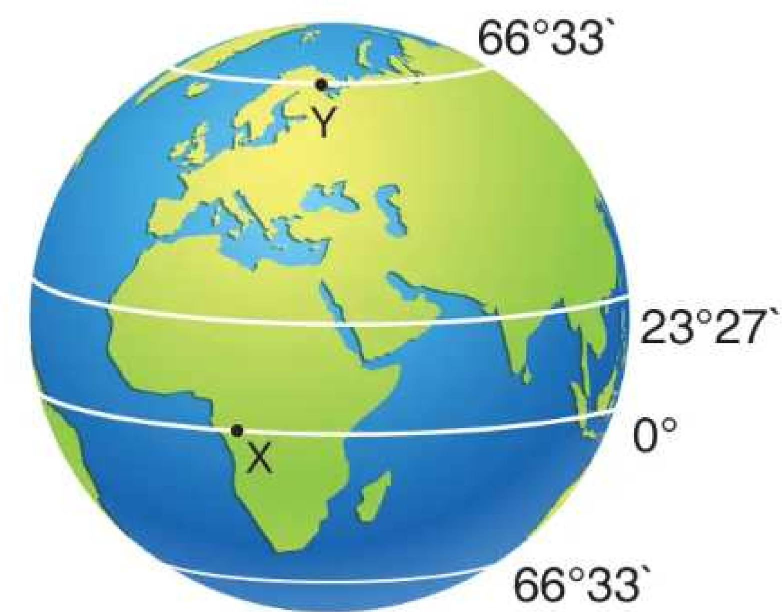
B) Muson rüzgârlarının esiş yönünün 6 ayda bir değişmesi

C) Yerel saat farklarının oluşması

D) Şubat ayının diğer aylardan kısa olması

E) Sürekli rüzgârların esiş yönünde sapmalar oluşması

4.

Yukarıdaki şekilde gösterilen X ve Y noktalarıyla ilgili olarak aşağıdaki yargılardan hangisi yanlıştır?

A) Y noktasında 21 Aralık'ta 24 saat gece yaşanır.

B) X noktasında yıl boyunca gece ve gündüz süreleri eşittir.

C) Y noktasındaki yatay düzlemler Güneş ışınlarını yıl içinde dik açıyla almaz.

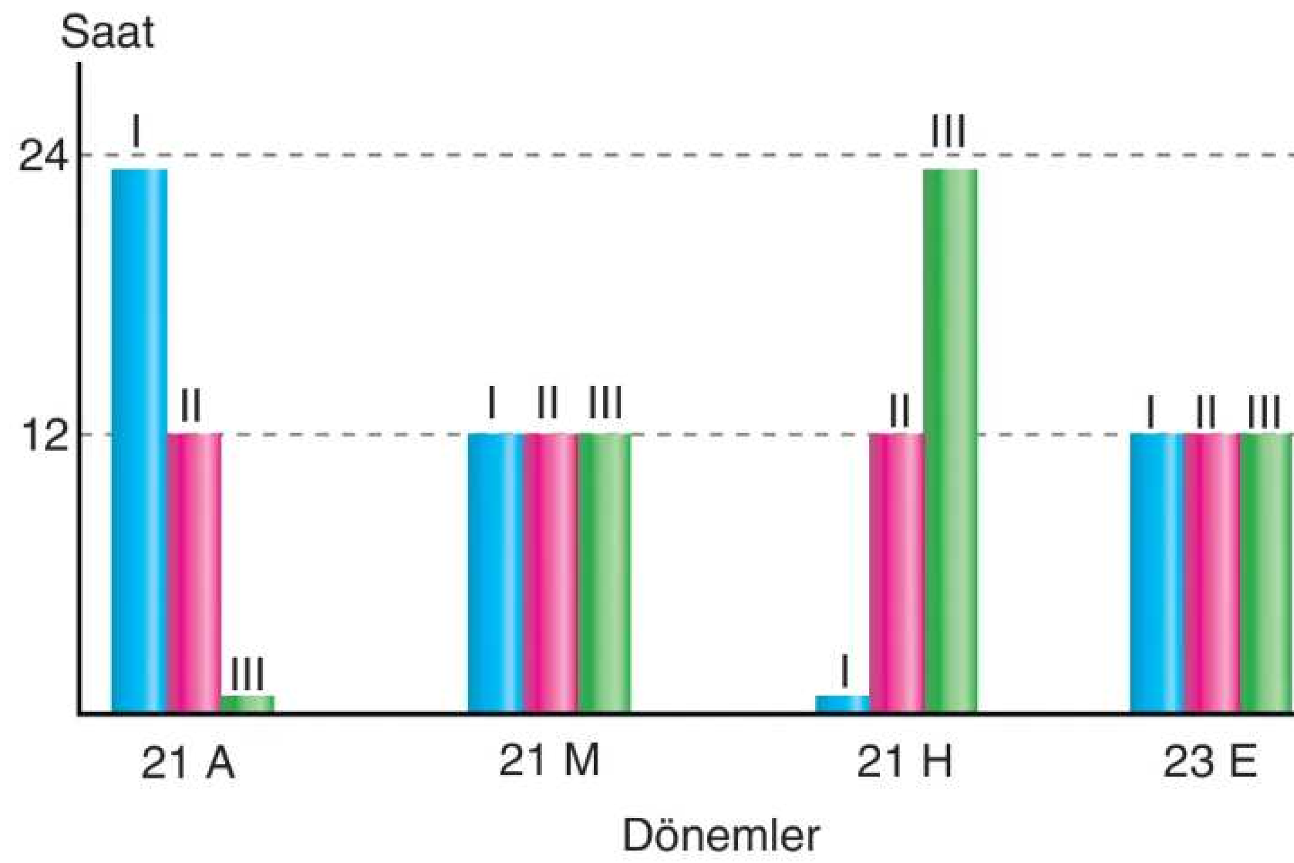
D) X noktasında öğle vakitlerinde yıl boyu gölge oluşmaz.

E) X noktasından Y noktasına doğru gidildikçe çizgisel hız azalır.

BİLGİ SARMAL

@KuasarNemesis @YildizlarLigi_2025PDF @M.G.

5. Aşağıdaki grafikte üç merkezin yıl içindeki gündüz süreleri-nin değişimi verilmiştir.

Buna göre bu merkezlerle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) I. merkez III. merkeze göre Ekvator'a daha yakındır.

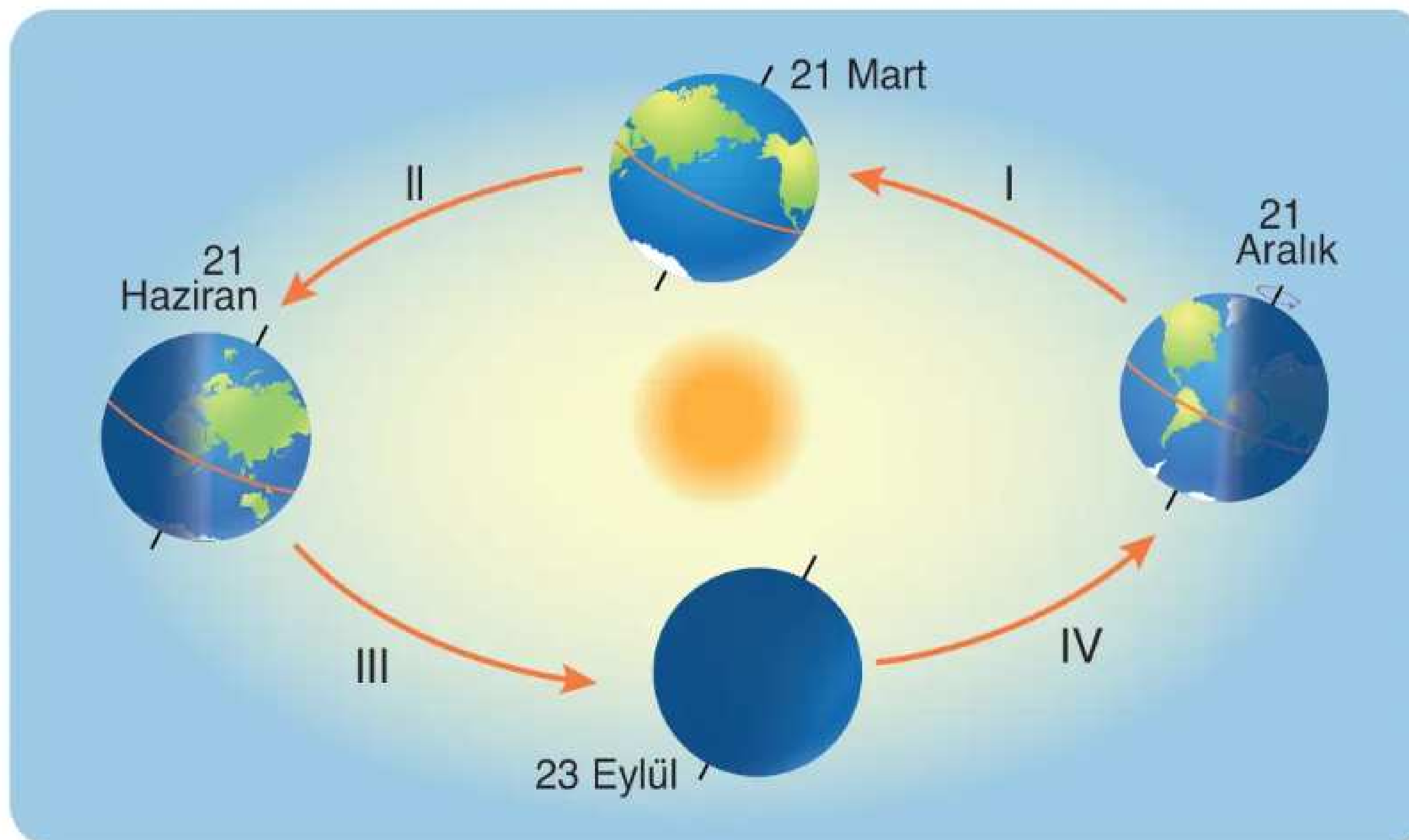
B) I. merkez Güney Yarım Küre'de ve dönencelerin dışında yer alır.

C) III. merkezdeki yatay düzlemler Güneş ışınlarını hiçbir zaman dik almaz.

D) II. merkezdeki yatay düzlemler Güneş ışınlarını yılda iki defa dik alır.

E) III. merkez Kuzey Yarım Küre'de yer alır.

6. Aşağıda, Dünya'nın yıl içinde Güneş karşısındaki konumları gösterilmiştir.

Şekilde verilen bilgilere göre aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Güneş ışınlarının geliş açısı I ve II. aralıklarda Kuzey Yarım Küre'nin orta kuşağında sürekli büyür.

B) 21 Mart ve 23 Eylül tarihlerinde Güneş ışınları Ekvator'a dik gelir ve Dünya'nın her yerinde gece – gündüz eşitliği yaşanır.

C) I. aralıktan IV. aralığa kadar gece ve gündüz süreleri her iki yarım kürede sürekli değişir.

D) Gün içerisindeki farklı ısınmalara bağlı olarak muson rüzgârları oluşur.

E) Güneş ışınları Oğlak Dönencesi'ne dik geldiği dönemde Kuzey Yarım Küre'de kış, Güney Yarım Küre'de yaz başlar.

7. Aydınlanma çemberinin 75° enlemlerinden geçtiği bir günde meydana gelen olaylar için aşağıdaki yargılardan hangisine kesin olarak ulaşılabilir?

A) Kuzey Yarım Küre'de kış yaşanır.

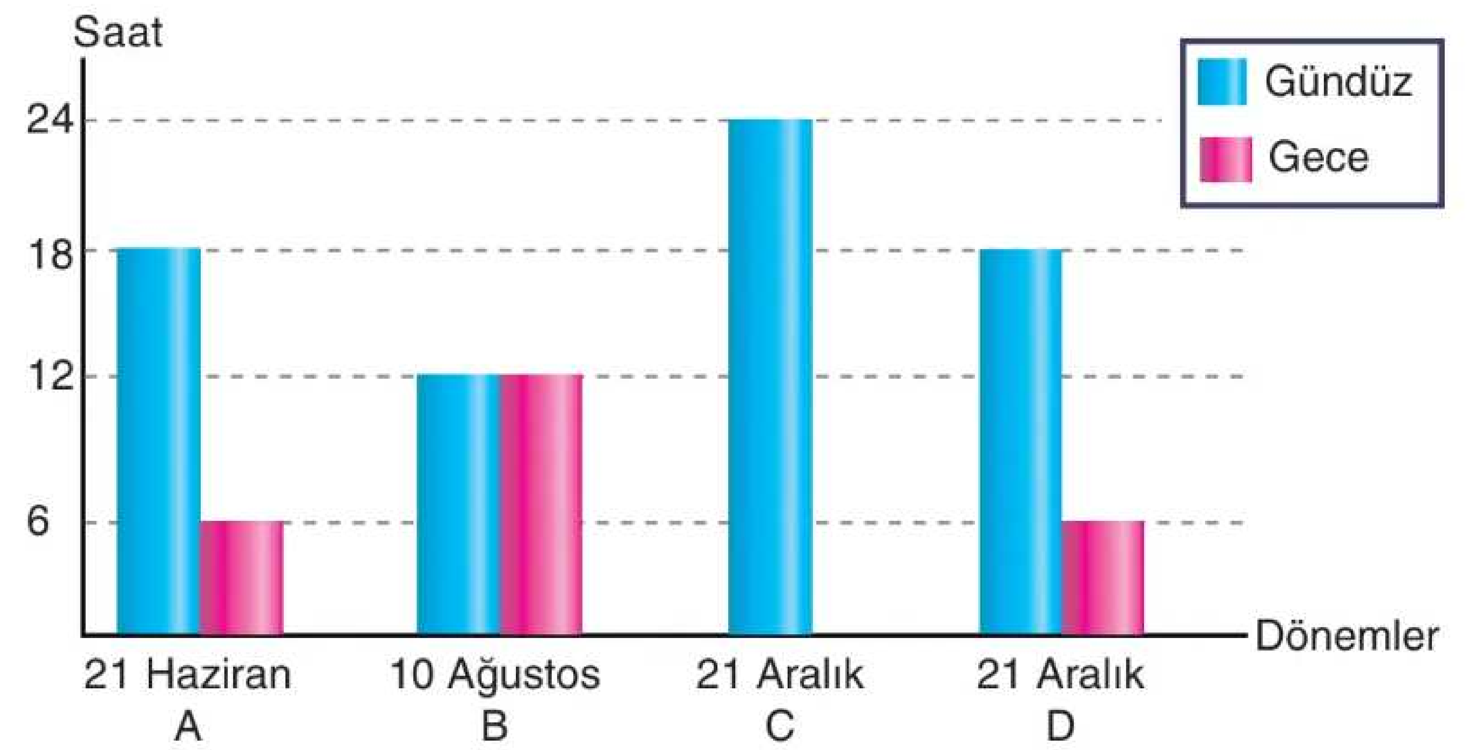
B) Aynı boylam üzerindeki bütün noktalarda Güneş aynı anda doğar, aynı anda batar.

C) Farklı enlemlerdeki yerlere Güneş ışınları aynı açıyla düşer.

D) Ekvator'daki bir merkez Güneş ışınlarını 75° lik açı ile alır.

E) Ekvator'da en uzun gece yaşanır.

8. Aşağıdaki grafikte A, B, C, D kentlerinde belirli tarihlerde yaşanan gece ve gündüz süreleri gösterilmiştir.

I. Kent Güney Kutup Dairesi'nde yer alır.

II. Kent Ekvator üzerindedir.

III. Kent Kuzey Yarım Küre'de orta enlemlerde yer alır.

IV. Kent Güney Yarım Küre'de orta enlemlerde yer alır.

Verilen bilgilere göre A, B, C ve D kentlerinin gece – gündüz süreleri ile konumları aşağıdakilerden hangisinde doğru eşleştirilmiştir?

	A	B	C	D
A)	I	II	III	IV
B)	I	III	IV	II
C)	IV	II	I	III
D)	III	I	IV	II
E)	III	II	I	IV

@KuasarNemesis @YildizlarLigi_2025PDF @M.G.

2. BÖLÜM

YER VE ZAMAN

NELER ÖĞRENECEĞİZ?

- KOORDİNAT SİSTEMİ
- GÖRECELİ VE MUTLAK KONUM
- YEREL SAAT HESAPLARI
- TÜRKİYE'NİN COĞRAFİ KONUMU

BU KONUNUN ÖSYM SINAVINDAKİ YERİ

✔ ÖSYM sınavlarında bu konuyla ilgili olarak her 2 – 3 yılda bir net sorular çıkmaktadır. Aynı zamanda bu bölümdeki kavram ve özellikler diğer ünitelerle ilgili soruların soru seçenekleri içerisinde de yer almaktadır.

@KuasarNemesis @YildizlarLigi_2025PDF @M.G.

KOORDİNAT SİSTEMİ

Coğrafi koordinat sistemi, Dünya üzerindeki bir yerin konumunu (zaman ve yere ait özelliklerini) belirleyebilmek amacıyla oluşturulmuştur.

Paralel:

Ekvator çizgisine paralel uzanan ve meridyen yaylarını dik kesen hayalî tam dairelerdir.

Başlıca özellikleri şunlardır:

- Başlangıç paraleli Ekvator'dur. En uzun paralel dairesi olan, Ekvator çizgisinin kuzeyine Kuzey Yarım Küre, güneyine Güney Yarım Küre denir.
- Ardışık iki paralel dairesi arasında bir derecelik açı vardır.
- Ardışık iki paralel dairesi arası mesafe her yerde yaklaşık 111 km'dir.
- Ekvator çizgisinden her iki kutup noktasına doğru gidildikçe paralel dairelerinin boyları kısalır ve dereceleri büyür.
- Kuzey Yarım Küre'de 90 tane ve Güney Yarım Küre'de 90 tane olmak üzere toplam 180 tane paralel dairesi vardır.

Enlem ve enlemin etkileri

Dünya üzerinde herhangi bir noktanın Ekvator düzlemine olan uzaklığının açı cinsinden değeridir. Derece, dakika, saniye cinsinden ifade edilir. Dünya üzerinde sonsuz sayıda nokta ve bu noktaların her birinin bir enlem değeri vardır.

Enlem Etkisi:

1. Ekvator çizgisinden kutup noktalarına doğru gidildikçe Güneş ışınlarının yere düşme açısının değişmesine bağlı meydana gelen değişimleri ifade eder. Bu değişimlerden bazıları şunlardır:
   - Sıcaklık azalır ve sıcaklık kuşakları ortaya çıkar. Deniz suyu sıcaklığı ve tuzluluğu azalır.
   - Ormanlar geniş, karışık ve iğne yapraklılar şeklinde kuşak oluşturur. İklim, akarsu rejimleri, bitki, ürün, hayvan ve toprak türleri değişir.
   - Kalıcı kar alt sınırı ile tarım, orman ve yerleşme üst sınırı kutuplara doğru gidildikçe alçalır.
2. Aynı enlemdeki merkezlerde gece ve gündüz süreleri eşittir. Gece ve gündüz sürelerinin değişimi Ekvator'dan kutuplara gidildikçe artar.
3. Gölge boyu ve çizgisel hız enleme göre değişir.
4. Kutuplara doğru yer çekimi artar.

Meridyen:

İki kutup noktası arasında uzanan paralel dairelerini dik kesen hayalî, yarım dairelerdir. Başlıca özellikleri şunlardır:

- Başlangıç Meridyeni, İngiltere'deki Greenwich Gözlemevi'nin bulunduğu yerden geçer. Başlangıç Meridyeni, Dünya yüzeyini doğu ve batı olarak iki eşit parçaya ayırır. Başlangıç Meridye'nin doğusundaki kısmına Doğu Yarım Küre, batısındaki kısmına Batı Yarım Küre denir.
- Ardışık iki meridyen yayı arasında birer derecelik açı vardır.
- Ardışık iki meridyen yayı arasındaki mesafe yalnızca Ekvator çizgisi üzerinde yaklaşık 111 km'dir. Ekvator çizgisinden kuzey ve güney yönüne gidildikçe meridyenler arası mesafe azalır.
- Meridyen yayları kutup noktalarında birleşir ve boyları birbirine eşittir.
- Doğu Yarım Küre'de 180 tane ve Batı Yarım Küre'de 180 tane olmak üzere toplam 360 tane meridyen yayı vardır.
- Anti meridyen, bir meridyen yayını 180'e tamamlayan diğer yarım küredeki meridyendir.

Boylam ve boylamın etkisi

Bir merkezin Başlangıç Meridyeni'ne uzaklığının açısal değerine boylam denir. Bir yerin boylam derecesi yerel saatleri ve saat dilimlerini etkiler. Aynı boylamdaki yerlerde; yerel saat ve öğle anı aynıdır.

KONUM

Konum; bir noktanın dünyanın neresinde bulunduğunu ifade eder. Göreceli ve mutlak konum olarak ikiye ayrılır.

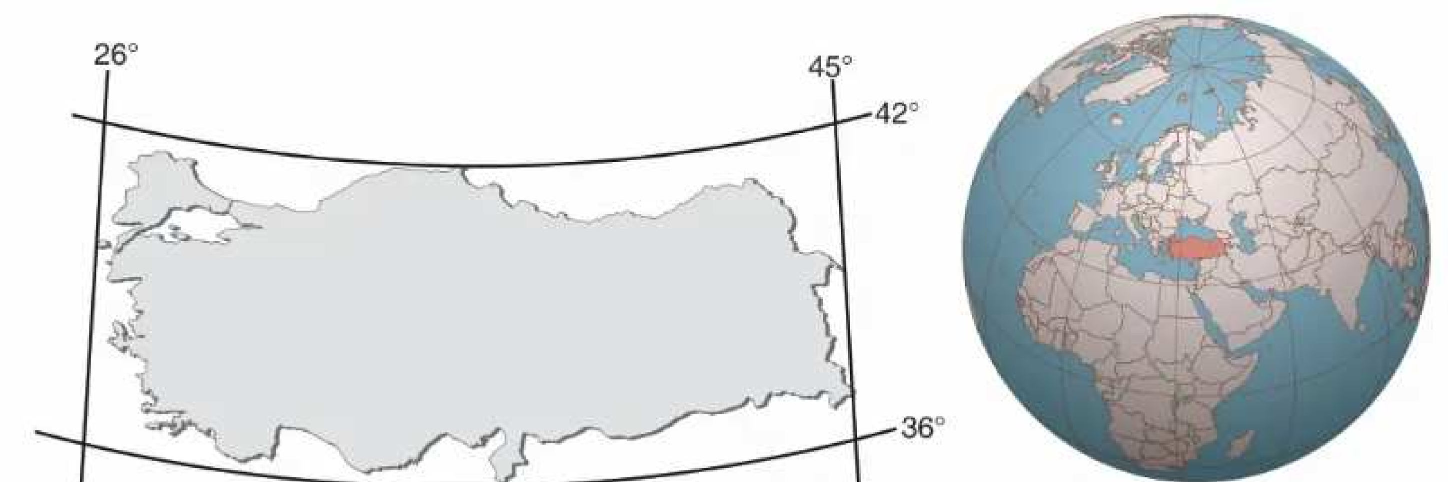
a) Göreceli Konum:

Bir yerin kıtalara, okyanuslara, işlek ticaret yollarına, yoğun nüfuslu yerlere, endüstri ve maden bölgelerine, önemli dağ sıralarına, boğaz ve geçitlere, uluslararası örgütlere göre konumudur. Göreceli konum ülkelerin iklimini, bitki örtüsünü, yer şekillerini, nüfusunu, nüfusun yerleşmesini, nüfusun faaliyetlerini (tarım, hayvancılık, endüstri, ulaşım, sanayi vb.) jeopolitik konum gibi özelliklerini verir.

b) Mutlak Konum:

Bir yerin, Ekvator'a ve Başlangıç Meridyeni'ne göre konumudur. Enlem ve boylam dereceleriyle belirlenir. Bir yerin mutlak konumu o yerin iklim, bitki örtüsü, tarım ürünü, deniz suyu sıcaklığı, çizgisel hız, gurup ve tan süreleri, gece-gündüz süreleri, gölge boyu, yerel saati ile kalıcı kar alt sınırı ve tarım, orman, yerleşme üst sınırı özelliklerini etkiler.

TÜRKİYE'NİN COĞRAFİ KONUMU

@KuasarNemesis @YildizlarLigi_2025PDF @M.G.

GÖRECELİ VE MUTLAK KONUM

1. I. Aydınlanma süresi

II. Güneş'in ufuktaki yüksekliği

III. Dağların bakı durumu

IV. Aynı anda dört mevsim koşullarının yaşanması

Yukarıdakilerden hangileri bir yerin göreceli konumuyla ilgilidir?

A) Yalnız III B) Yalnız IV C) I ve II D) II ve III E) III ve IV

2. I. Yerleşme

II. Gündüz uzunluğu

III. Jeopolitik konum

IV. Gölge boyu

Herhangi bir yerin göreceli konumu ve sonuçları belirtilirken yukarıdakilerin hangilerinden bahsedilmez?

A) I ve II B) I ve IV C) II ve III D) II ve IV E) III ve IV

3. I. Yükselti

II. Tarımsal faaliyetler

III. Bitki örtüsü

IV. Akarsuların yatak eğimleri

Mutlak konum yukarıdakilerden hangilerini etkilemez?

A) Yalnız I B) Yalnız IV C) I ve II D) I ve IV E) II ve III

4. Aşağıdakilerden hangisinde mutlak konumun etkisinden söz edilemez?

A) Fransa'nın orta kuşakta yer alması

B) İtalya'da kuzeyden esen rüzgârların sıcaklığı düşürmesi

C) Türkiye'nin 2 ve 3. saat dilimlerinde yer alması

D) Çin'de muson yağışlarının görülmesi

E) Kanada'da birden fazla ortak saat kullanılması

5. Derste mutlak konumu anlatan Zeynep Hanım "Arkadaşlar! Coğrafi konum herhangi bir yerin dünya üzerinde bulunduğu yeri açıklıyor ise bu kavramın kapsamında yer alan mutlak konum neyi ifade eder?" diye sormuş ve öğrencilerden şu cevapları almıştır:

Deniz: Ekvator'a ve Başlangıç Meridyeni'ne olan uzaklıktır.

Bora: Bence işlek kara yollarına olan yakınlıktır.

Ayşe: Deniz düzeyinden olan yükseltiyi ifade eder.

Çetin: Büyük kentlere ve deniz yollarına göre konumu ifade eder.

Osman: Maden ve enerji kaynaklarının önemini ifade eder.

Buna göre hangi öğrenci bu soruya doğru cevap vermiştir?

A) Deniz B) Bora C) Ayşe D) Çetin E) Osman

6. Aşağıdaki tabloda bazı terimler ve ilgili olduğu konum türü eşleştirilmiştir.

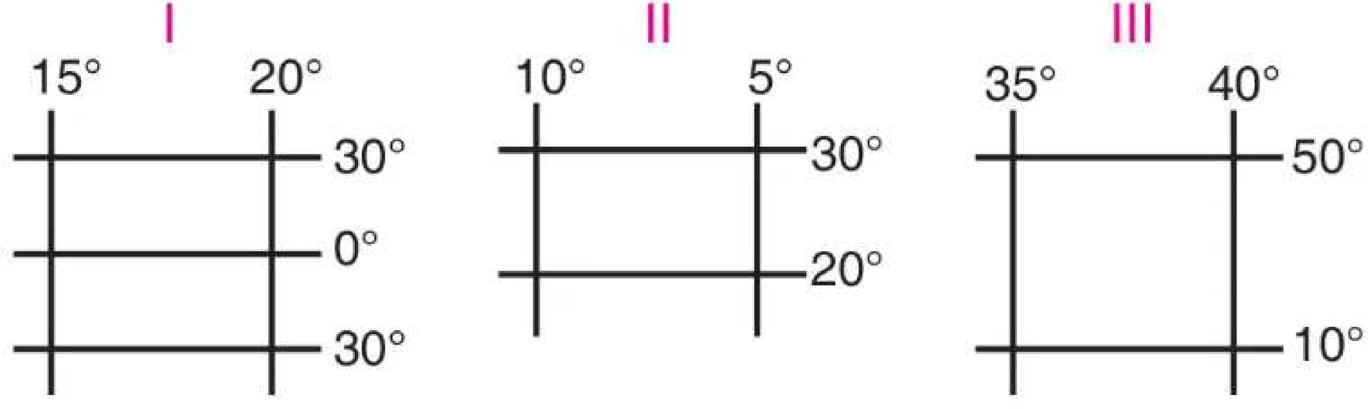
	Terim	Konum
I	Boylam	Mutlak
II	Denizellik	Göreceli
III	Jeopolitik	Göreceli
IV	Kutup Dairesi	Mutlak
V	Matematiksel İklim Kuşakları	Göreceli

Buna göre tablodaki eşleştirmelerden hangisi yanlıştır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

@KuasarNemesis @YildizlarLigi_2025PDF @M.G.

7.

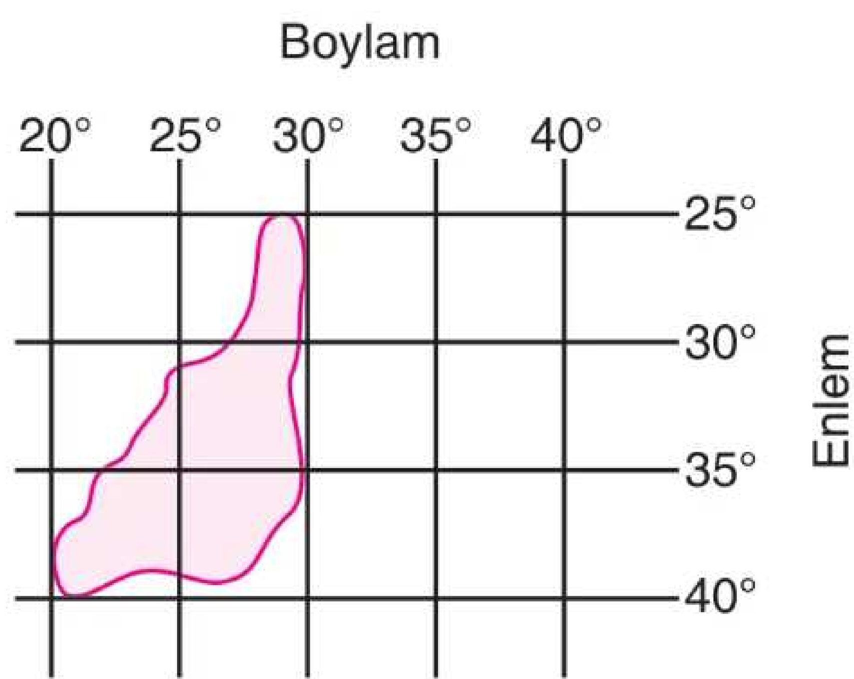
Yukarıda coğrafi koordinatları verilen ve göreceli konumları benzer olan bölgeler, aşağıdakilerden hangisinde tarım ürünü çeşidi en az olandan en çok olana doğru sıralanmıştır?

A) I – II – III
B) II – I – III
C) II – III – I
D) III – I – II
E) III – II – I

8. **Bir yerin mutlak konumunun bilinmesi aşağıdakilerden hangisini belirlemek için yeterli değildir?**

A) Başlangıç Meridyeni'ne olan açısal uzaklığını
B) Doğusu ile batısı arasındaki yerel saat farkını
C) Bulunduğu sıcaklık kuşağını
D) Yengeç Dönencesi'ne olan uzaklığını
E) Ortalama sıcaklık değerlerini

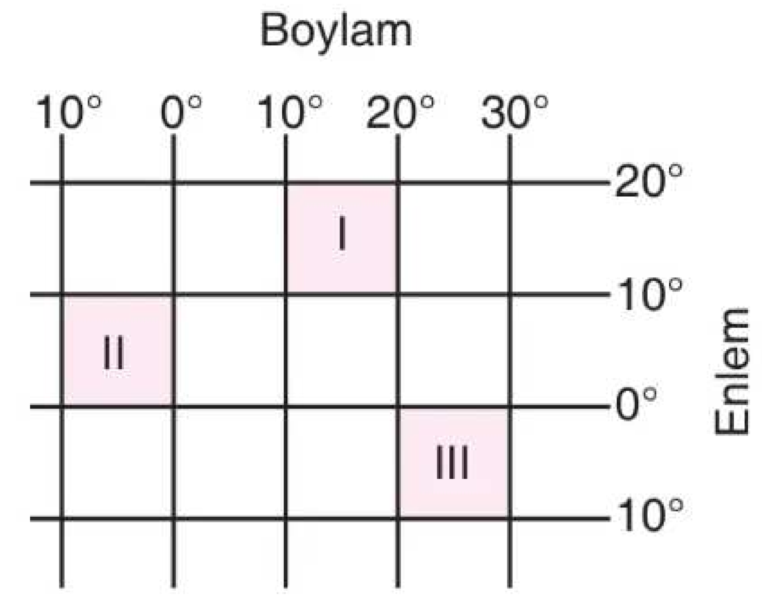
9.

Yukarıdaki koordinat sisteminde gösterilen koyu renkli bölgenin matematiksel konumu tanımlanırken aşağıdakilerden hangisi kullanılmaz?

A) 20° Doğu boylamı
B) 30° Doğu boylamı
C) 25° Doğu boylamı
D) 40° Güney enlemi
E) 25° Güney enlemi

10.

Yukarıdaki coğrafi koordinatları verilen numaralı bölgelerin mutlak konumlarıyla ilgili olarak aşağıdaki yargılardan hangisi yanlıştır?

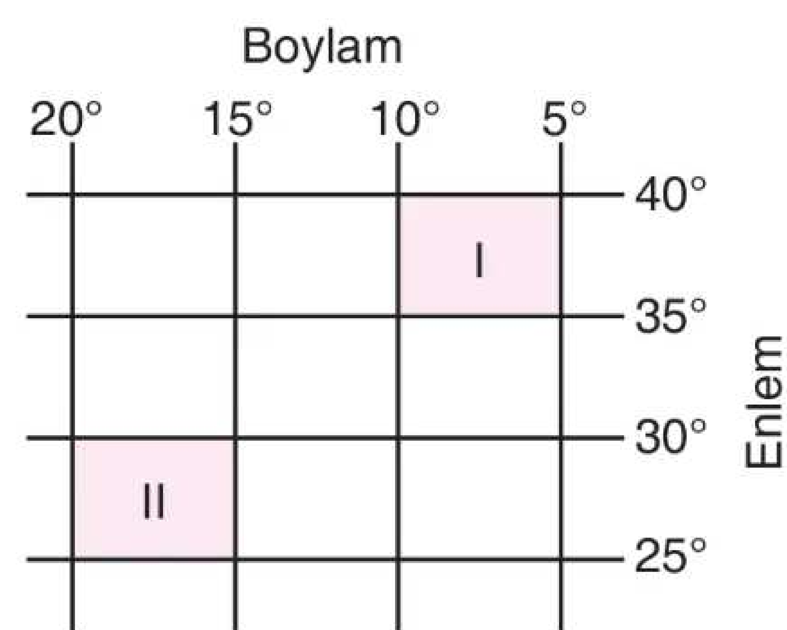
A) III numaralı bölge Güney Yarım Küre'de yer alır.
B) II numaralı bölge, III numaralı bölgenin kuzeybatısında yer alır.
C) I numaralı bölge Ekvator'un kuzeyinde, Başlangıç Meridyeni'nin batısında yer alır.
D) II ve III numaralı bölgelerin iz düşüm alanı eşittir.
E) III numaralı bölgedeki yerel saat diğer bölgelere göre daha ileridir.

11.
I. Gece ve gündüz süre farkları
II. Tarım ürünleri
III. Yer altı kaynakları
IV. Yerel saatleri

Bir ülkenin yukarıdaki özelliklerinden hangileri hem göreceli hem de mutlak konumdan etkilenir?

A) Yalnız I
B) Yalnız II
C) I ve II
D) II ve III
E) III ve IV

12.

Yukarıdaki şekilde coğrafi koordinatları gösterilen I ve II numaralı bölgelerle ilgili aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılamaz?

A) Yengeç Dönencesi'nin kuzeyinde yer alırlar.
B) İki bölgenin de doğusu ile batısı arasında 20 dakika yerel saat farkı vardır.
C) Başlangıç Meridyeni'nin batısında yer alırlar.
D) Her iki bölgedeki yatay düzlemlere Güneş ışınları yıl içinde dik düşmez.
E) Bölgelerin iz düşüm yüz ölçümleri eşittir.

@KuasarNemesis @YildizlarLigi_2025PDF @M.G.

Test 2

KOORDİNAT SİSTEMİ (Paralel ve Meridyen – I)

1. **Aşağıdakilerden hangisi meridyenlerin özellikleri arasında gösterilmez?**

A) En uzun meridyen yayı Greenwich'tir.

B) Ulusal saatlerin belirlenmesinde kullanılırlar.

C) Aynı meridyen yayı üzerinde bulunan bütün noktaların yerel saati aynıdır.

D) Bütün meridyenler kutuplarda birleşirler.

E) Ekvator'u 90° lik açı ile keserler.

2. **Aşağıdakilerden hangisi enlemin doğal koşullara olan etkisini ortaya çıkaran temel etkendir?**

A) Boylam farkı

B) Yükselti

C) Dünya'nın küresel şekli

D) Yüzey şekilleri

E) Kara ve denizlerin dağılışı

3. I. Çizgisel hızları

II. Gece – gündüz süre farkları

III. Güneş'in doğma ve batma saatleri

IV. Yerel saatleri

Yukarıda verilenlerden hangileri aynı enlem üzerindeki noktalarda benzer olan özelliklerden değildir?

A) Yalnız III B) Yalnız IV C) I ve II D) II ve III E) III ve IV

4. Boylam, bir noktanın Başlangıç Meridyeni'ne olan uzaklığının açı cinsinden değeridir.

Aşağıdakilerden hangisi bir yerin boylamı hakkında bilgi verir?

A) Gündüz süresi

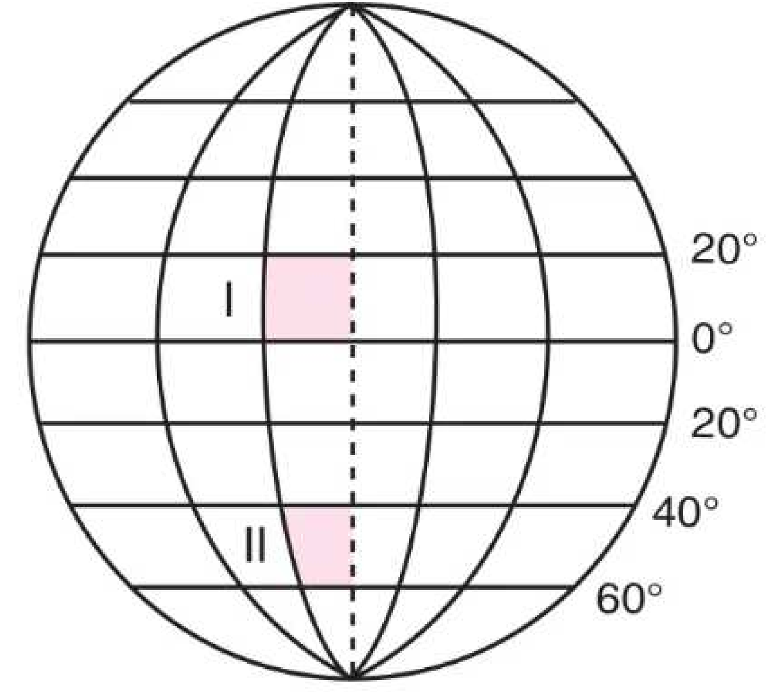
B) Kalıcı kar sınırı

C) Yerel saati

D) Ekvator'a uzaklığı

E) Yer altı zenginliği

5.

Yukarıdaki şekilde konumları belirtilen I ve II numaralı bölgelerin iz düşüm alanlarının eşit olmamasında aşağıdaki faktörlerden hangisi etkilidir?

A) Bütün meridyenlerin kutuplarda birleşmesi

B) Dünya'nın batıdan doğuya doğru dönmesi

C) Yer şekillerinin farklı olması

D) Dünya'nın yörüngesinin elips şeklinde olması

E) Yer ekseninin yörünge düzlemine eğik olması

6. Aşağıdaki tabloda meridyen ve paralellerin özellikleri verilmiştir.

	Özellik	Paralel	Meridyen
I	Toplam 180 adettir.	✓	
II	Aralarındaki mesafe her yerde 111 km'dir.		✓
III	Boyları birbirine eşittir.		✓
IV	Boyları küçülürken derecesi büyür.	✓	
V	Aralarında dörder dk. zaman farkı vardır.		✓

Buna göre tabloda verilen özelliklerden hangisi yanlış eşleştirilmiştir?

A) I B) II C) III D) IV E) V

@KuasarNemesis @YildizlarLigi_2025PDF @M.G.

7. Herhangi bir ülke ya da bölgenin kuzey – güney yönünde geniş alan kaplaması tarımsal ürün çeşitliliğini artırır.

Buna göre;

I. boylam farkının fazla olması,

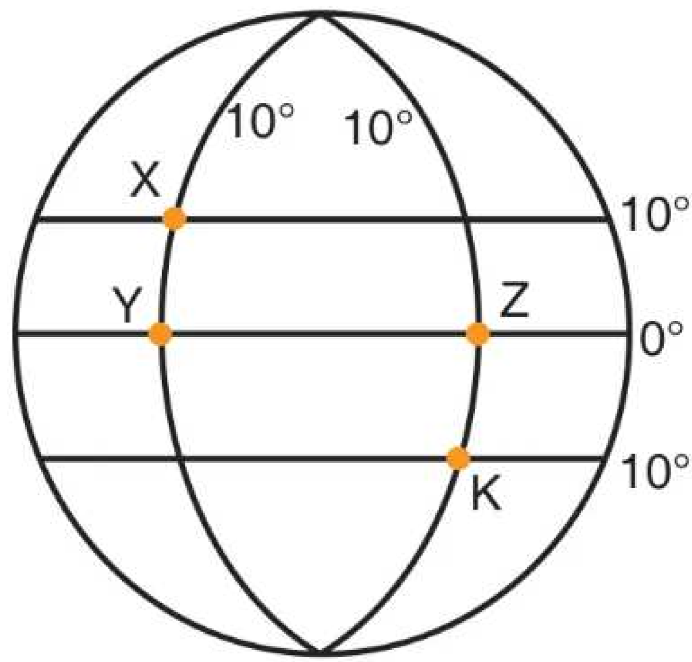
II. Güneş ışınlarının her zaman aynı açıyla düşmesi,

III. birden fazla iklim kuşağında topraklarının bulunması

özelliklerinden hangileri tarımsal ürün çeşitliliğinin fazla olmasında belirleyicidir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) I ve III E) II ve III

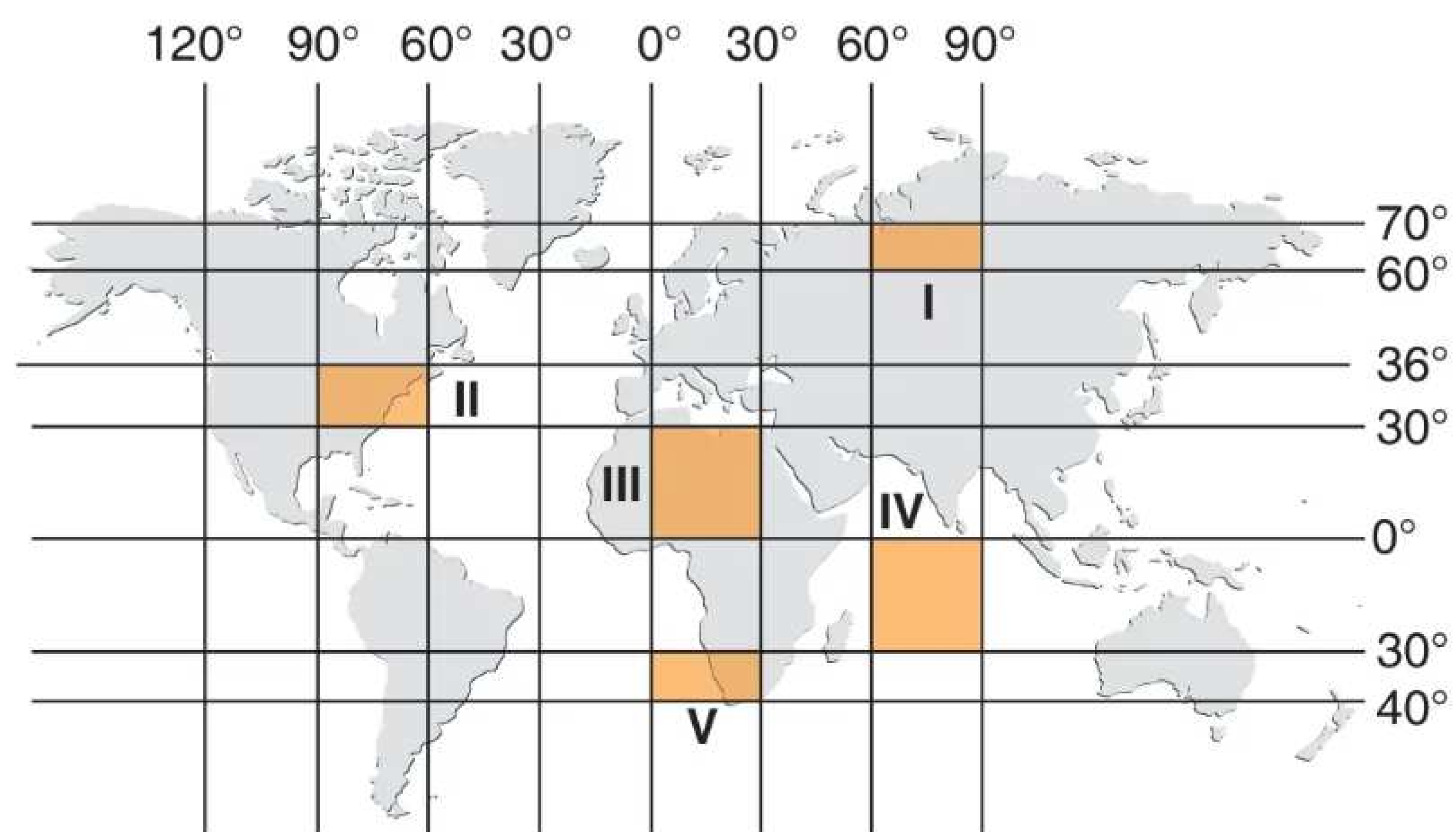
8. Aşağıdaki şekilde X merkezinden harekete geçen bir uçak sırasıyla Y, Z ve K merkezlerine gitmiştir.

Buna göre bu uçak K merkezine ulaştığında toplam kaç kilometre yol almış olur?

A) 1110 B) 2220 C) 3330 D) 4440 E) 5550

9. Dünya üzerinde iki paralel arası mesafe her yerde eşit iken meridyenler arası mesafe her yerde eşit değildir.

Buna göre yukarıdaki dünya haritasında koyu renkle gösterilen numaralı bölgelerden hangisinde ardışık iki meridyen arası mesafe daha azdır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

10. Yeryüzünde toplam 360 meridyen bulunmaktadır ve her meridyenin kendine ait bir yerel saati vardır.

Buna göre;

I. Güneş'in ufuktaki konumu,

II. kullanılan ortak saat,

III. cisimlerin öğle vaktindeki gölge yönü,

IV. çizgisel hız

özelliklerinden hangilerinin bir yerin bulunduğu meridyen ile ilgisi yoktur?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III D) II ve IV E) III ve IV

11. Kalıcı kar sınırı 4500 – 5000 m olan bir yer için,

I. Alaca karanlık süresi kısadır.

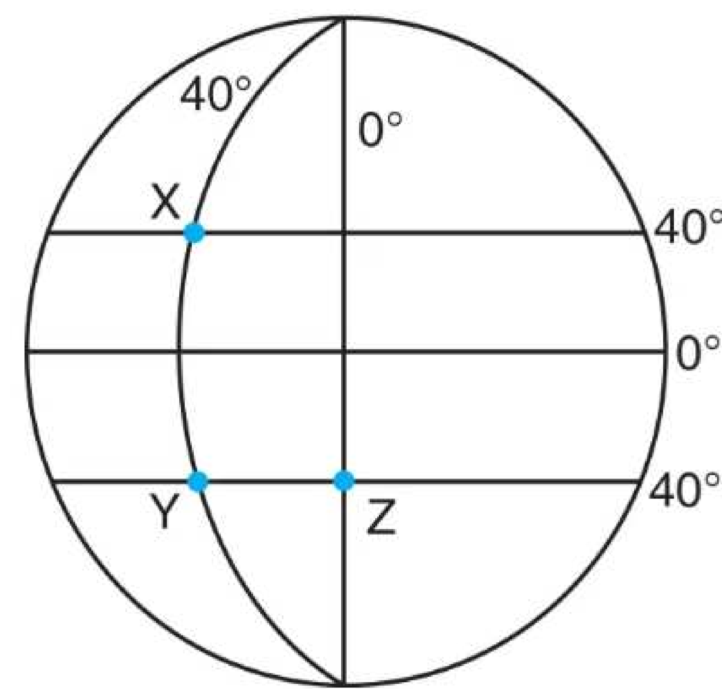
II. Yer çekimi fazladır.

III. Güneş ışınlarının geliş açısı küçüktür.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) I ve II E) II ve III

12.

Yukarıdaki şekilde gösterilen X, Y ve Z noktaları hakkında aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılamaz?

A) X ve Y noktalarında Güneş'in tepe noktasına ulaştığı an aynıdır.

B) X ve Y noktalarının hem Ekvator'a hem de Başlangıç Meridyeni'ne olan uzaklıkları aynıdır.

C) Z ve Y noktalarında gece – gündüz süre farkı yıl içerisinde aynıdır.

D) Aynı tarihte Y ve Z noktalarında yaşanılan mevsim ile X noktasında yaşanılan mevsim farklıdır.

E) Z noktasının Ekvator'a olan uzaklığı ile Y noktasının Başlangıç Meridyeni'ne olan uzaklığı aynıdır.

@KuasarNemesis @YildizlarLigi_2025PDF @M.G.

Test 3

KOORDİNAT SİSTEMİ (Paralel ve Meridyen – II)

1. I. Ulusal saatlerin belirlenmesi

II. Yer şekli özellikleri ve yükselti belirleme

III. Yer altı kaynaklarının belirlenmesi

IV. Denizcilik ve havacılık faaliyetleri

Yukarıda verilenlerin hangilerinde paralel ve meridyenlerden yararlanılmaz?

A) Yalnız III B) Yalnız IV C) I ve II D) II ve III E) III ve IV

2. I. Güneye gidildikçe çizgisel hızın artması

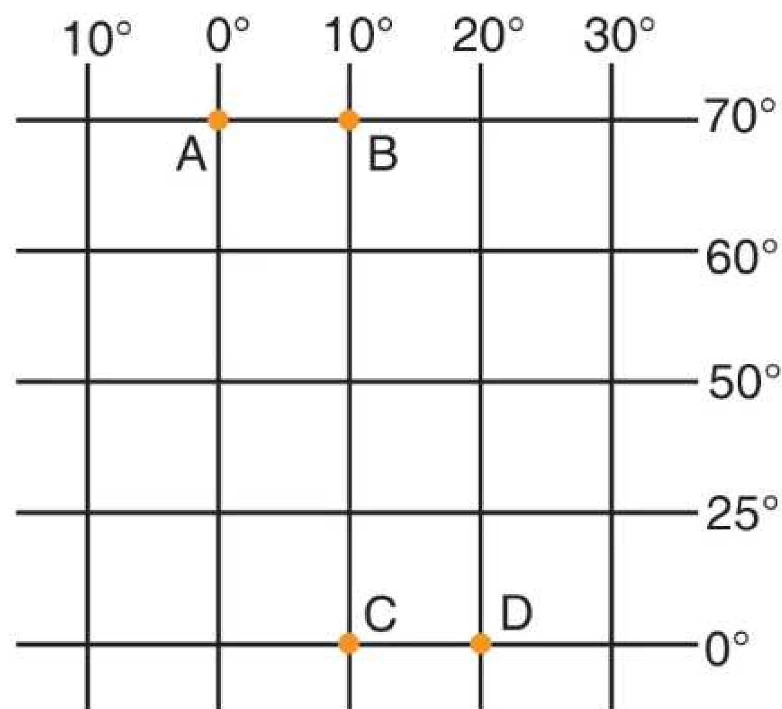
II. Kuzeye gidildikçe buharlaşmanın artması

III. Kuzeye gidildikçe gece – gündüz süre farkının artması

Yukarıda verilenlerden hangileri herhangi bir yerin Kuzey Yarım Küre'de yer aldığını kanıtlar?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II D) I ve III E) II ve III

3. Aşağıdaki koordinat sisteminde 4 merkezin konumları verilmiştir.

Buna göre bu merkezlerle ilgili olarak,

I. Aralarında kuş uçuşu uzaklığın en az olduğu noktalar C ve D merkezleridir.

II. A'nın Ekvator'a olan uzaklığı 7770 km'dir.

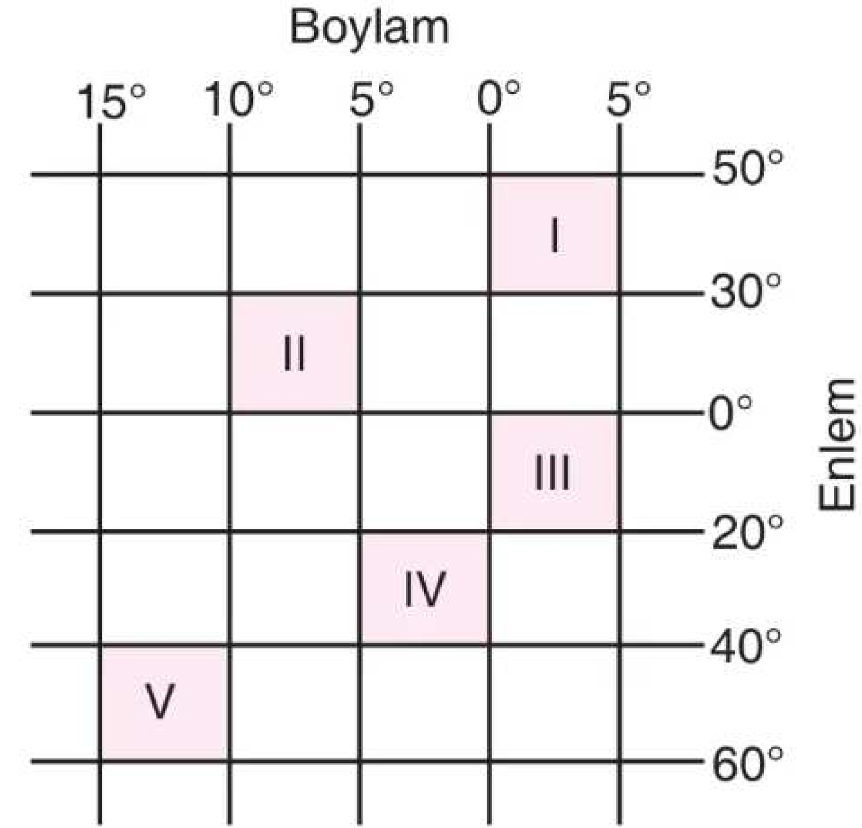
III. C'nin Başlangıç Meridyeni'ne olan uzaklığı 1110 km'dir.

IV. C – D arası kuş uçuşu uzaklık ile A – B arası uzaklık birbirine eşittir.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III D) II ve IV E) III ve IV

4.

Yukarıda mutlak konumları verilen alanların hangisinin iz düşüm alanı daha dardır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

5. Farklı yarım kürelerde yer alan iki merkezin; çizgisel hızları, gece – gündüz süre farkları ve alaca karanlık sürelerinin aynı olması aşağıdakilerden hangisini kanıtlar?

A) Başlangıç Meridyeni'ne eşit uzaklıkta olduklarını

B) Güneş'in aynı saatte doğup, aynı saatte battığını

C) Yerel saatlerinin aynı olduğunu

D) Ekvator'a eşit uzaklıkta olduklarını

E) Oğlak Dönencesi'ne eşit uzaklıkta olduklarını

6. Aynı enlem üzerinde bulunan merkezlerin aşağıdaki özelliklerinden hangisi yıl boyunca aynıdır?

A) Gece ve gündüz süreleri

B) Yerel saatleri

C) Başlangıç Meridyeni'ne olan uzaklık

D) Güneş'in batış anı

E) Sıcaklık değerleri

BİLGİ SARMAL

@KuasarNemesis @YildizlarLigi_2025PDF @M.G.

7. **Paralleller ve özellikleri ile ilgili olarak,**

I. En büyük paralel dairesi Ekvator'dur.

II. 180 kuzeyde 180 güneyde olmak üzere toplam 360 paralel dairesi vardır.

III. Parallellerin boyları kutuplara doğru küçülürken dereceleri büyür.

IV. Ardışık iki paralel arası mesafe her yerde 111 km'dir.

V. Aynı paralel dairesi üzerinde bulunan bütün noktaların yerel saati aynıdır.

bilgilerinden hangileri yanlıştır?

A) Yalnız II B) Yalnız IV C) II ve V D) III ve IV E) III ve V

8.
- X merkezi 38° – 48° Kuzey paralelleri ile 40° – 45° Doğu meridyenleri arasındadır.
- Y merkezi 22° – 32° Güney paralelleri ile 15° – 20° Batı meridyenleri arasındadır.

Buna göre bu merkezlerle ilgili,

I. Y merkezinin iz düşüm alanı X merkezinden küçüktür.

II. X merkezi Y merkezinin kuzeydoğusunda yer alır.

III. Merkezlerin Başlangıç Meridyeni'ne uzaklıkları eşittir.

yargılarından hangileri yanlıştır?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) I ve III E) II ve III

9. **Mutlak ve göreceli konum elemanlarının etkileri göz önüne alınırsa aşağıdakilerden hangisi yalnızca enleme bağlı olarak değişir?**

A) İklim ve bitki örtüsü

B) Dünya'nın kendi ekseni etrafındaki dönüş hızı

C) Sıcaklık değerleri

D) Nüfus artışı ve yoğunluğu

E) Yerleşme dokuları ve konut tipleri

10.
- Tropikal bölgelerde kalıcı kar sınırının yaklaşık 4500 – 5000 m olması
- Arjantin'de kuzeyden esen rüzgârların sıcaklığı artırması

Yukarıda verilen durumlar, aşağıdakilerin hangisinin etkisinden kaynaklanmaktadır?

A) Enlemin

B) Yükseltinin

C) Boylamın

D) Yer şekillerinin

E) Denizellik ve karasallığın

11. I. Yerel saatlerinin aynı olması

II. Deniz seviyesindeki yer çekimlerinin aynı olması

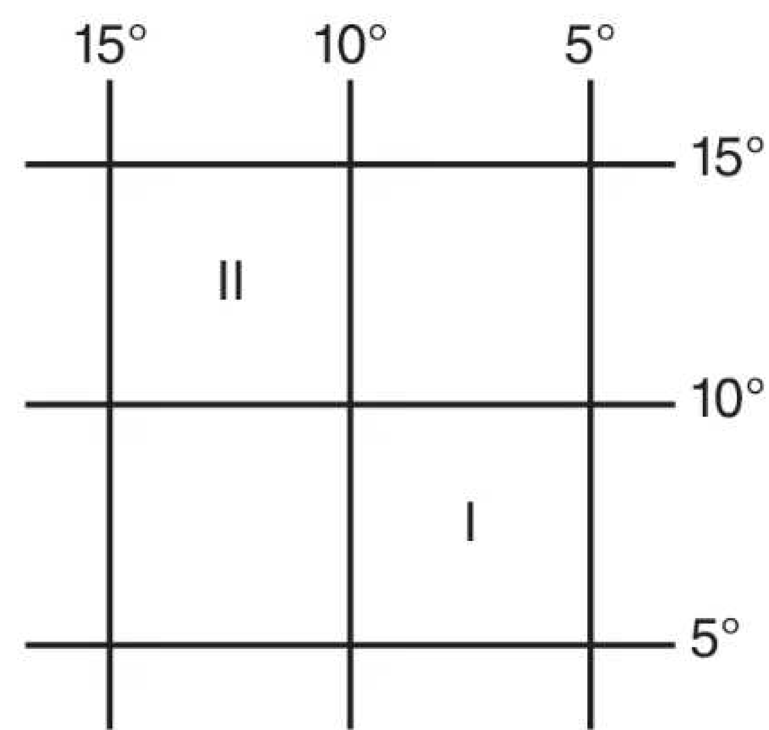
III. Enlem derecelerinin farklı olması

IV. Başlangıç Meridyeni'ne kuş uçuşu uzaklıklarının aynı olması

Yukarıdakilerden hangileri, aynı boylam üzerindeki iki merkezin farklı yarım kürelerde olduğunu kanıtlar?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III D) II ve IV E) III ve IV

12.

Yukarıdaki şekilde coğrafi koordinatları gösterilen I ve II numaralı bölgelerle ilgili olarak aşağıdaki yargılardan hangisi doğrudur?

A) Gerçek yüz ölçümleri birbirine eşittir.

B) Ekvator ile Oğlak Dönencesi arasında yer alırlar.

C) Başlangıç Meridyeni'nin doğusunda yer alırlar.

D) Her iki bölgeye de Güneş ışınları yılda ikişer kez dik gelir.

E) Her iki bölgenin de en kuzeyi ile en güneyi arasında 111 km'lik mesafe vardır.

@KuasarNemesis @YildizlarLigi_2025PDF @M.G.

YEREL SAAT

1. Aynı boylam üzerinden ve farklı enlemlerden harekete geçen iki gözlemci grup, batıya doğru aynı mesafede yol almıştır. Yolculuk sonunda gruplardan bir tanesinin daha batıdaki bir boylam üzerine ulaştığı görülmüştür.

Aşağıdakilerden hangisi bu durumun temel nedenidir?

A) Yolculuk sırasında aynı zamanda Dünya'nın da dönmesi
B) Yer ekseninin yörünge düzlemine eğik olması
C) Yolculuğun farklı mevsimlerde yapılması
D) Meridyenler arası mesafenin kutuplara doğru gidildikçe azalması
E) Dünya'nın yörüngesinin elips şeklinde olması

2. Aşağıdaki tabloda Güney Yarım Küre'de yer alan ve doğu - batı uzunlukları aynı olan beş bölgenin doğusu ve batısı arasındaki zaman farkları verilmiştir.

Bölge	Doğu - Batı Arası Zaman Farkı (Dakika)
I	18
II	32
III	38
IV	45
V	76

Buna göre hangi bölge Ekvator'a daha yakındır?

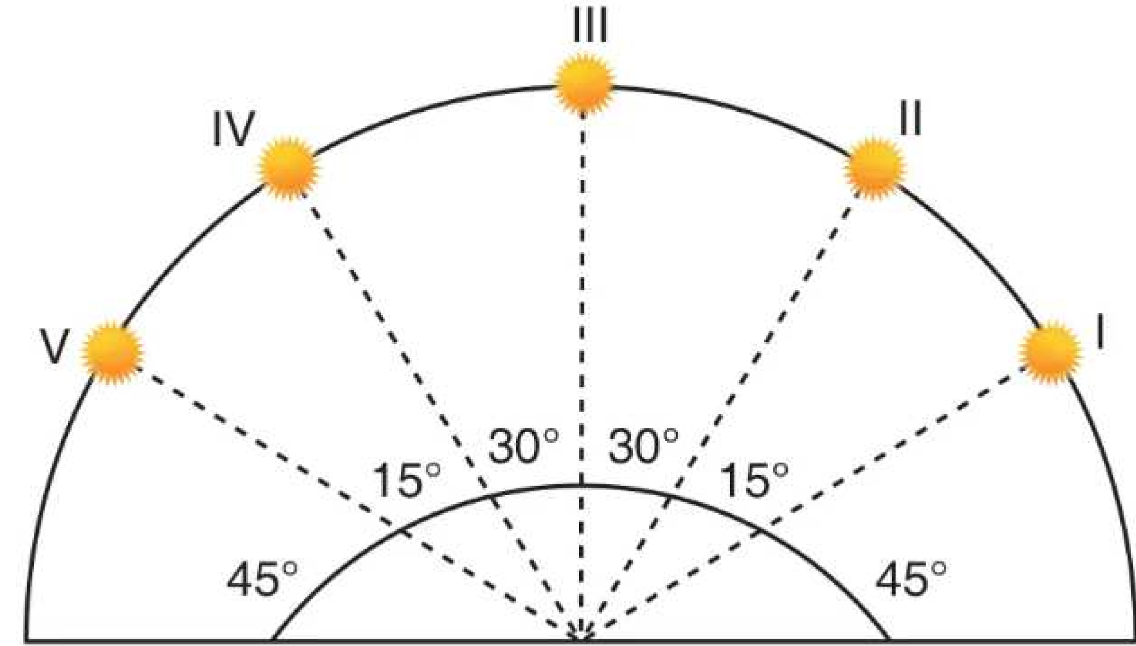
A) I B) II C) III D) IV E) V

3. I. Yerel saatleri
II. Başlangıç Meridyeni'ne olan uzaklıkları
III. Ekvator'a olan uzaklıkları

Güneş'in en tepe noktaya ulaştığı anları aynı olan iki merkezle ilgili olarak yukarıda verilen özelliklerden hangileri kesinlikle ortaktır?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) I ve II E) II ve III

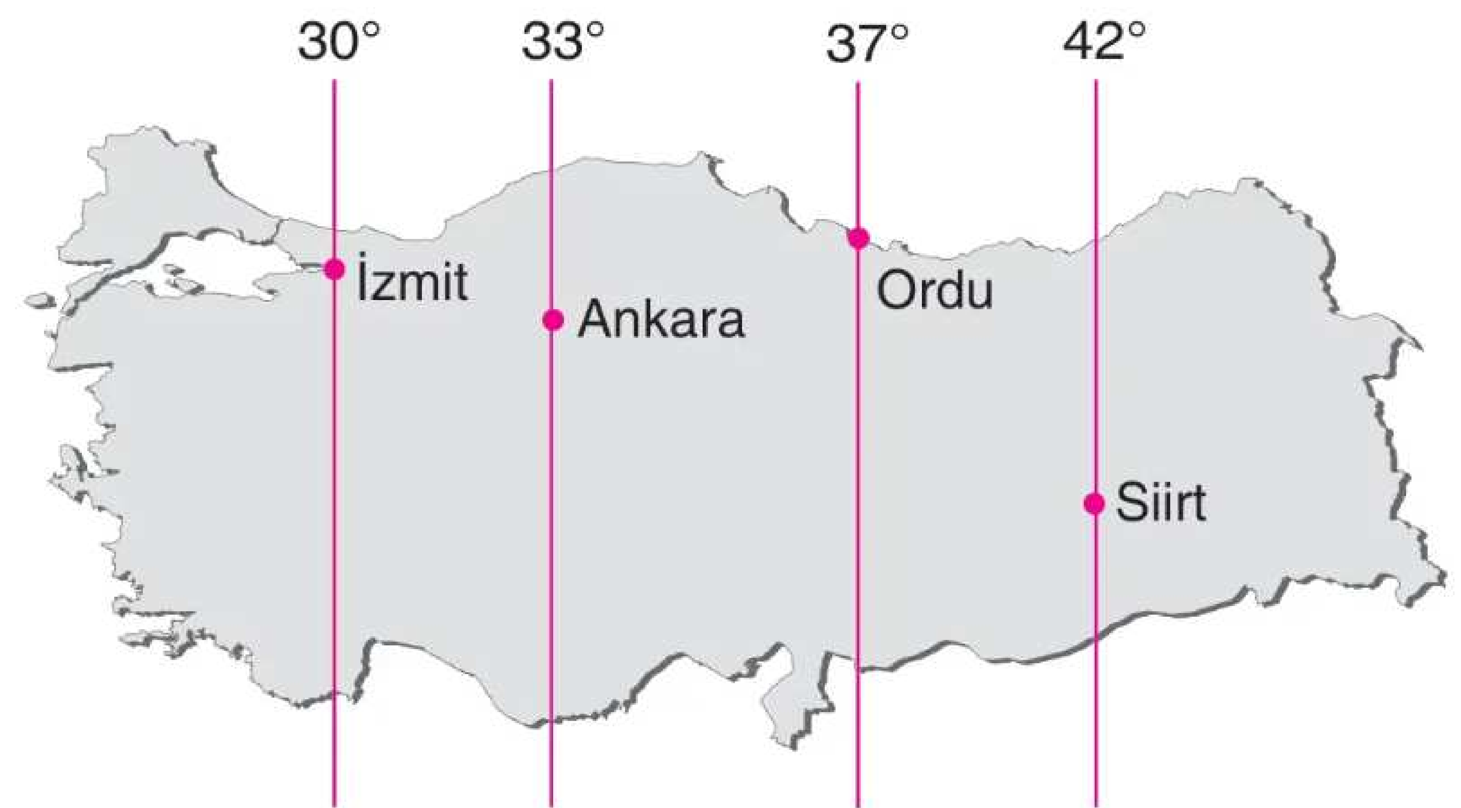
4. Aşağıdaki şekilde beş merkezde Güneş'in aynı andaki konumu verilmiştir.

Buna göre, Güneş Türkiye'nin en doğusunda III numaralı konumda iken Başlangıç Meridyeni'nde hangi konumda yer alır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

5. Aşağıdaki haritada bazı illerin boylam değerleri verilmiştir.

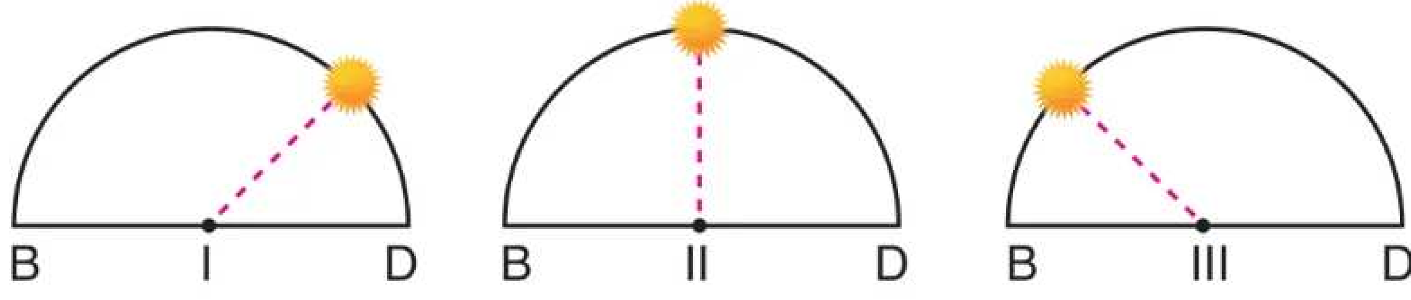
Haritaya göre aşağıdaki yargılardan hangisi yanlıştır?

A) Yerel saati en geri olan merkez İzmit'tir.
B) Ankara – Siirt arasındaki yerel saat farkı, Ordu – Ankara arasındaki yerel saat farkından fazladır.
C) İzmit – Ankara arasında 12 dakikalık zaman farkı vardır.
D) Güneş İzmit'te doğduktan 28 dakika sonra Ordu'da doğmuştur.
E) Ordu – Siirt arasında 20 dakikalık yerel saat farkı vardır.

BİLGİ SARMAL

@KuasarNemesis @YildizlarLigi_2025PDF @M.G.

6.

Yukarıda aynı anda Güneş'in ufuk düzlemindeki konumları verilen merkezlerle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) II numaralı merkezde yerel saat 12.00'dir.
B) En doğuda olanı III. merkezdir.
C) Merkezler farklı boylamlar üzerindedir.
D) Güneş en son I. merkezde batar.
E) Ekvator'a en yakın merkez III. merkezdir.

7. +8. saat dilimini kullanan Hong Kong'da bulunan bir grup turist 2024 yılına burada girmiştir. Ziyaret sonrasında grubun uçağı 01.01.2024 tarihinde saat 01.30'da kalkarak –8. saat dilimini kullanan ABD'nin San Francisco kentine 11 saatlik uçuşun ardından inmiştir.

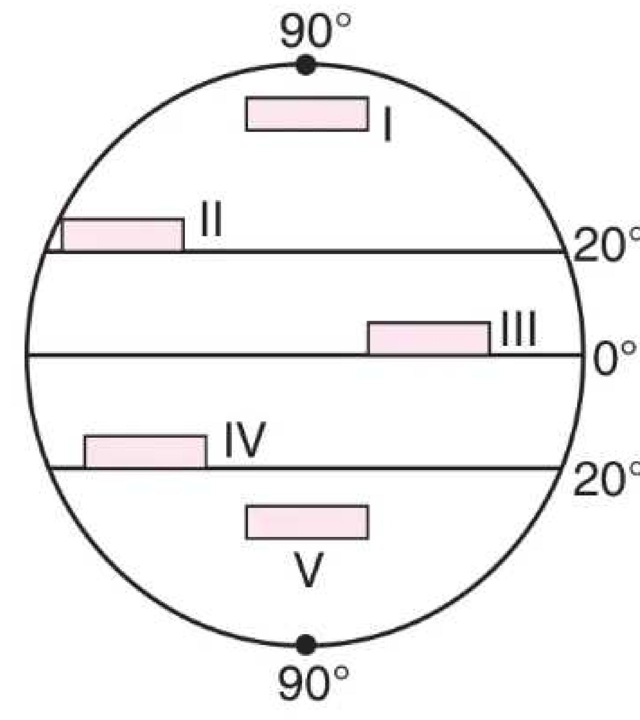
Buna göre, uçağın indiği anda San Francisco'da geçerli olan tarih ve saat aşağıdakilerin hangisinde doğru olarak verilmiştir?

A) 01.01.2024, Saat 12.30
B) 31.12.2023, Saat 09.30
C) 01.01.2024, Saat 20.30
D) 31.12.2023, Saat 13.30
E) 31.12.2023, Saat 20.30

8. 42° Doğu boylamı üzerinde yerel saat 03.48 ve günlerden pazar iken –8. saat diliminin merkezindeki Kaliforniya'da gün ve saat aşağıdakilerden hangisidir?

A) Pazar, 21.00
B) Cumartesi, 17.00
C) Pazar, 14.36
D) Pazartesi, 17.00
E) Cumartesi, 04.20

9.

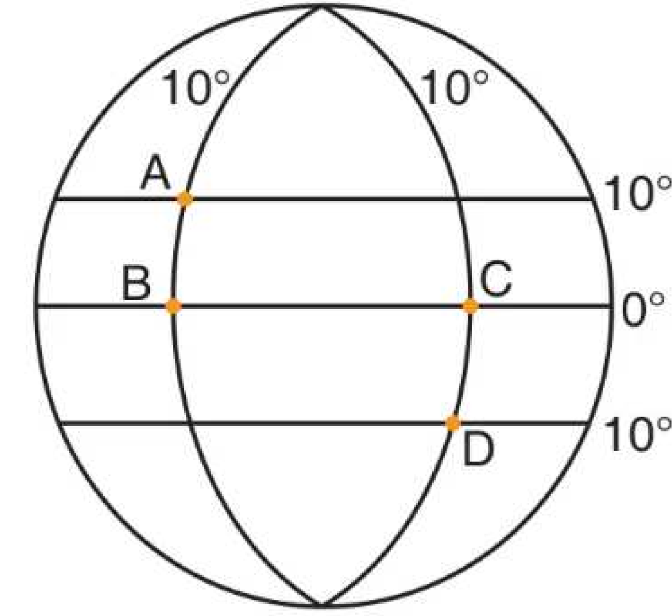
Yukarıdaki Dünya şekli üzerinde gösterilen ve aynı boyutlara sahip olan numaralı bölgelerin hangisinde yerel saat farkı daha azdır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

10. –5. saat dilimindeki ortak saat ayar boylamının yerel saati bilindiğine göre bu boylam üzerindeki bir yerin aşağıdaki özelliklerinden hangisi de kesin olarak belirlenebilir?

A) Başlangıç Meridyeni'ne uzaklığı
B) Ekvator'a olan uzaklığı
C) Çizgisel hızı
D) İki meridyen arasındaki mesafe
E) Tarih değiştirme çizgisi ile zaman farkı

11. Aşağıdaki şekilde gösterilen A kentinden 9 Ocak Cuma günü 16.30'da harekete geçen bir uçak saatte 555 km yol alarak sırasıyla B, C ve D kentlerine gitmiştir.

Buna göre uçak D kentine ulaştığında yerel saat ve tarih aşağıdakilerden hangisini gösterir?

A) 9 Ocak, Cuma, 17.50
B) 10 Ocak, Cumartesi, 01.50
C) 9 Ocak, Cuma, 08.30
D) 9 Ocak, Cuma, 15.10
E) 10 Ocak, Cumartesi, 00.30

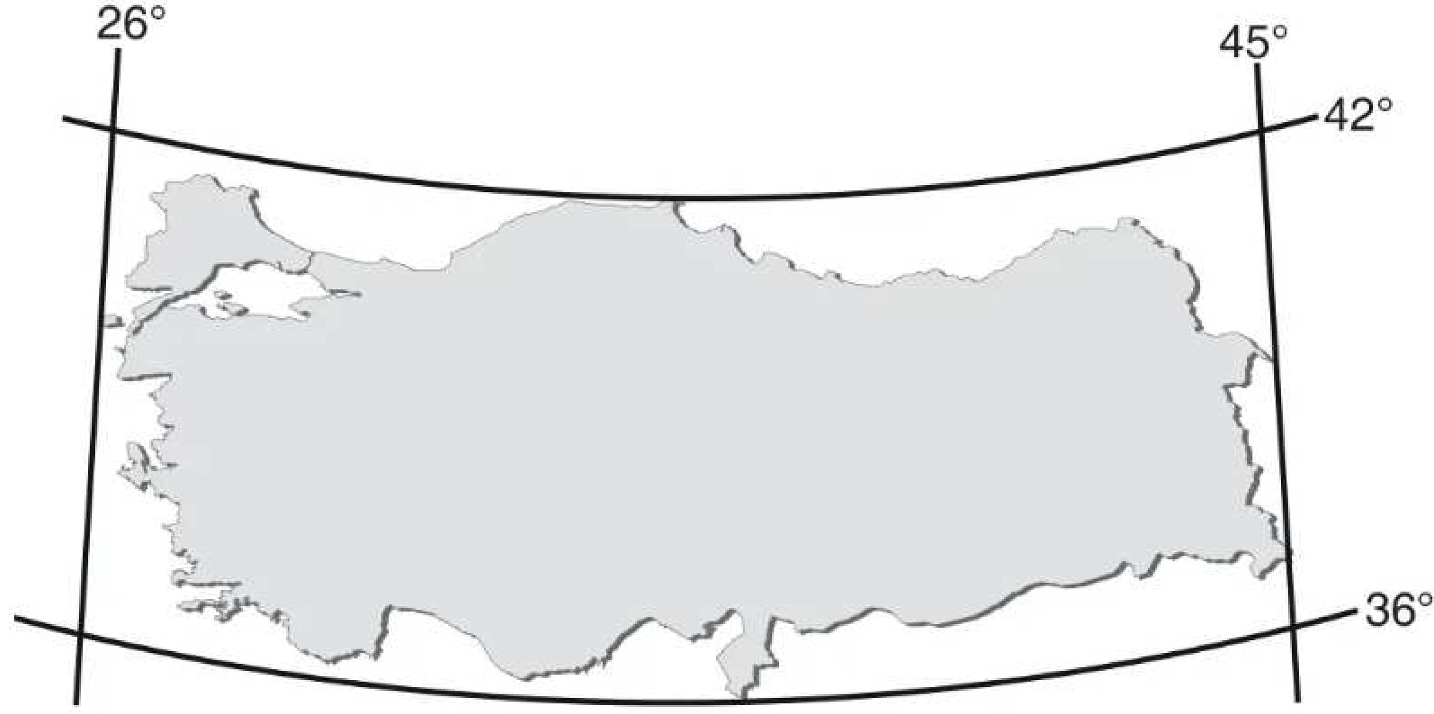
✓ ÖNEMLİ

Dünya üzerinde boylam değeri farklı olan noktaların yerel saati birbirinden farklıdır. Her bir derecelik boylam arasında 4 dakikalık zaman farkı bulunur.

@KuasarNemesis @YildizlarLigi_2025PDF @M.G.

TÜRKİYE'NİN COĞRAFİ KONUMU

1. Aşağıda, Türkiye'nin mutlak konumu gösterilmiştir.

Aşağıdakilerden hangisi Türkiye'nin mutlak konumunun bir sonucu değildir?

A) Aynı anda farklı mevsim özelliklerinin yaşanması
B) Başlangıç Meridyeni'nin doğusunda yer alması
C) Ekvator'un kuzeyinde yer alması
D) Yıl içinde cephesel türde yağış görülmesi
E) Öğle vakti gölge yönünün yıl boyunca kuzeye doğru düşmesi

2. I. Transit ticaretin önem kazanması
II. Öğle vakti yatay düzlemlere Güneş ışınlarının dik düşmemesi
III. Karadeniz'de turunçgil yetiştirilmesi
IV. Kuzeye gidildikçe orman üst sınırının alçalması

Yukarıda verilen özelliklerden hangileri Türkiye'nin göreceli konumunun sonuçlarındandır?

A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III D) II ve III E) II ve IV

3. I. Çevresindeki ülkeler arasında enerji koridoru durumunda olması
II. Karadeniz kıyısındaki ülkeleri Akdeniz'e bağlaması
III. Batıdan doğuya doğru yükseltinin artması

Yukarıdakilerden hangileri Türkiye'nin jeopolitik önemini artıran göreceli konum özellikleridir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II D) I ve III E) II ve III

4. I. Üç kıtanın birbirine en fazla yaklaştığı konumda yer alması
II. Üç tarafının denizlerle çevrili olması
III. Orta kuşakta yer alması

Yukarıdakilerden hangileri Türkiye'nin mutlak konumunun sonuçları arasında yer alır?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) I ve II E) II ve III

5. Aşağıdaki tabloda Türkiye'nin coğrafi konum özellikleri ile bu özellikleri ortaya çıkaran faktörler eşleştirilmiştir.

	Coğrafi Konum Özellikleri	Faktör
I	Rize'nin sıcaklığı kış aylarında Ankara'dan fazla olması	Göreceli Konum
II	Dağların güney yamaçlarının kuzey yamaçlarında daha sıcak olması	Mutlak Konum
III	Mersin'in sıcaklık değerinin Sinop'tan fazla olması	Göreceli Konum
IV	Aynı enlem üzerindeki Çanakkale'nin Ankara'dan, Ankara'nın ise Erzurum'dan sıcak olması	Mutlak Konum

Buna göre yukarıda yapılan eşleştirmelerden hangileri yanlıştır?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III D) II ve IV E) III ve IV

6. I. Mevsimlerin belirgin yaşanmasında
II. Gece ve gündüz arasındaki süre farkında
III. Sıcaklık koşullarında
IV. Ürün çeşitliliğinde

Yukardakilerden hangileri üzerinde Türkiye'nin hem mutlak hem de göreceli konumunun etkisi vardır?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III D) II ve IV E) III ve IV

BİLGİ SARMAL

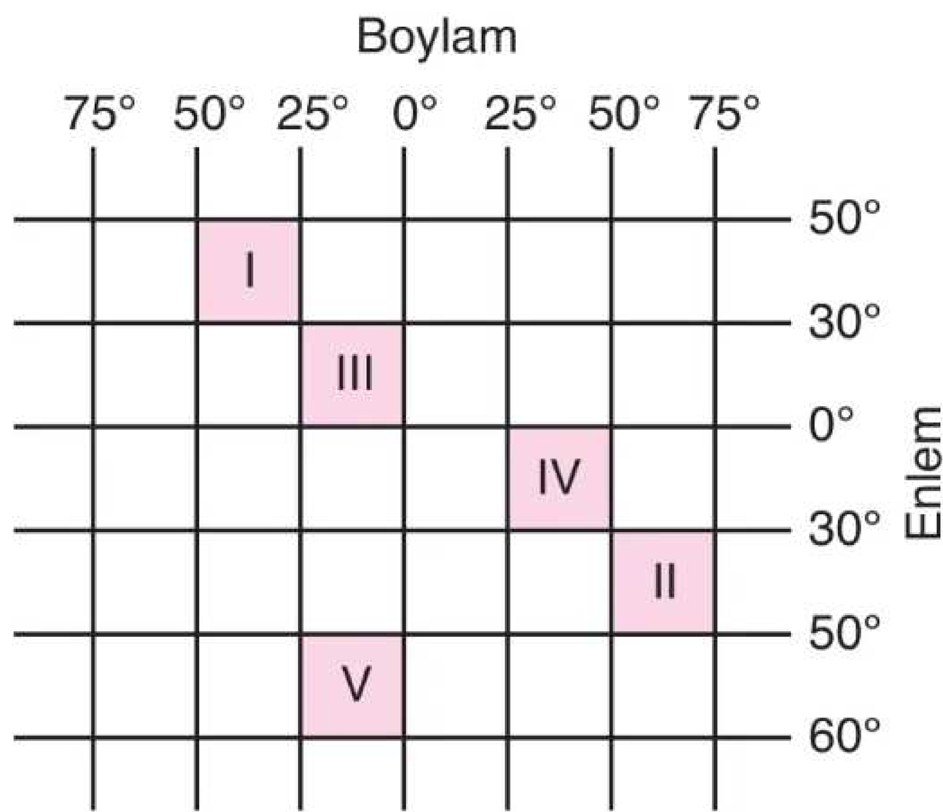
@KuasarNemesis @YildizlarLigi_2025PDF @M.G.

7. Türkiye orta kuşağın güneyinde yer alan bir ülkedir.

Boylamları aynı kalmak şartıyla Türkiye tropikal kuşakta yer alsaydı aşağıdakilerden hangisinin şimdiki konumuna göre farklılık göstermesi beklenmezdi?

A) Sıcaklık değerlerinin
B) Ekvator'a olan uzaklığının
C) Bitki topluluklarının
D) Gurup ve tan sürelerinin
E) Kullandığı saat dilimlerinin

8. Aşağıda beş bölgenin koordinatları verilmiştir.

Buna göre hangi bölgeden tam kuzeye doğru gidildiğinde Türkiye topraklarına ulaşılır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

9. Aşağıdakilerden hangisi Türkiye'nin Kuzey Yarım Küre'de yer almasının bir sonucudur?

A) Güneş ışınlarının öğle vakitlerinde yatay düzlemlere dik açıyla düşmemesi
B) Orman üst sınırının dağların güney yamaçlarında daha yüksek olması
C) İkinci ve üçüncü saat dilimlerini kullanması
D) Gündüz süresinin Ekvator'a göre yıl içinde daha fazla değişmesi
E) Buzulların oluşturduğu yer şekillerinin az yer tutması

10. I. Yıl içinde en çok cephesel türde yağış oluşması
II. Kuzeye doğru gidildikçe çizgisel hızın azalması
III. Gölge yönünün yıl boyu kuzeyi göstermesi
IV. Bakı yönünün güney olması

Yukarıdakilerden hangileri Türkiye'nin orta kuşakta yer aldığının bir kanıtıdır?

A) Yalnız I B) Yalnız III C) I ve II
D) II ve III E) III ve IV

11. Aşağıdakilerden hangisi Türkiye'nin göreceli konum özelliklerinin sonuçları arasında sayılamaz?

A) Iğdır'da pamuk tarımı yapılması
B) Rize'de turunçgil tarımı yapılması
C) Sinop Limanı'nın hinterlandının dar olması
D) Nevşehir Yöresi'nde peribacalarının yaygın olması
E) İskenderun Körfezi'ndeki deniz suyu tuzluluğunun Edremit Körfezi'nden fazla olması

12. Türkiye 26° – 45° Doğu meridyenleri ile 36° – 42° Kuzey paralelleri arasında yer alır.

Buna göre aşağıda koordinatları verilen merkezlerden hangisi Türkiye'nin güneydoğusunda yer alır?

A) 45° Kuzey – 50° Doğu
B) 45° Güney – 35° Doğu
C) 40° Güney – 80° Batı
D) 10° Kuzey – 75° Doğu
E) 50° Güney – 30° Doğu

✓ ÖĞREN

Mutlak Konum: Dünya üzerinde bir alanın Ekvator'a ve Başlangıç Meridyeni'ne göre konumunu ifade eder.

Göreceli Konum: Dünya üzerindeki bir yerin kıtalara denizlere, boğaz ve kanallara, ülkelere, yer şekillerine, yer altı ve yer üstü zenginliklerine göre belirlenen konumudur.

@KuasarNemesis @YildizlarLigi_2025PDF @M.G.

ÖSYM tipi

Bu bölümdeki sorular sınavlarda çıkan sorular paralelinde hazırlanmıştır.

1. **Aşağıdakilerden hangisi Dünya'nın Güneş çevresinde eğik bir eksenle dönmesine bağlı olarak değişmez?**

A) Yer çekimi

B) Gece süresi

C) Basınç değerleri

D) Güneş'in batış saati

E) Güneş'in ufuktaki yükseltisi

2.
- M ve N kentleri aynı meridyen üzerinde bulunmaktadır.
- P ve R kentleri ise aynı yarım kürede ve aynı paralel üzerinde yer almaktadır.

Buna göre kentler ile ilgili olarak aşağıda verilen yargılardan hangisi kesinlikle doğrudur?

A) M ve P kentlerinin Ekvator'a uzaklıkları aynıdır.

B) P ve R kentlerindeki yatay düzlemler yıl içinde Güneş ışınlarını aynı açıyla alır.

C) P ve R kentlerinde Güneş yıl boyunca aynı anda doğar.

D) M ve N kentlerinde Güneş yıl boyunca aynı anda batar.

E) M ve N kentleri Kuzey Yarım Küre'de yer alır.

3. A noktası 10° Doğu meridyeni ile 20° Güney paralelinde, B noktası ise 30° Doğu meridyeni ile 20° Kuzey paraleli üzerindedir.

Buna göre B noktası A noktasına göre hangi yönde yer almaktadır?

A) Güneybatı

B) Kuzeydoğu

C) Güneydoğu

D) Kuzeybatı

E) Doğu

4. Orta Çağ Avrupası'nda coğrafya bilimi diğer bilimler gibi kilisenin baskısı ile uzun bir duraklama dönemine girmiştir. Bu dönemde coğrafya bilim mirasına katkı sunmayı İslam coğrafyacıları üstlenmiştir. Bu dönemin bilim insanları İlk Çağ'da verilen eserlerden yararlanmış, dönemlerinin dünyasını üstün diyebileceğimiz araştırmacı ve gözlemci yönleriyle kaydederek çağını aşan eserler vermişlerdir. ... , ... , ... , ... bunlardan bazılarıdır.

Yukarıdaki açıklamada boş bırakılan yerlere aşağıdakilerden hangisi yazılamaz?

A) Kaşgarlı Mahmud

B) Uluğ Bey

C) Pîrî Reis

D) Bîrûnî

E) Muhammed İdrisî

5.
I. Ekvator
II. Dönenceler
III. Kutup daireleri
IV. Başlangıç Meridyeni

Yukarıda verilenlerden hangileri eksen eğikliğine bağlı olarak ortaya çıkmıştır?

A) I ve II

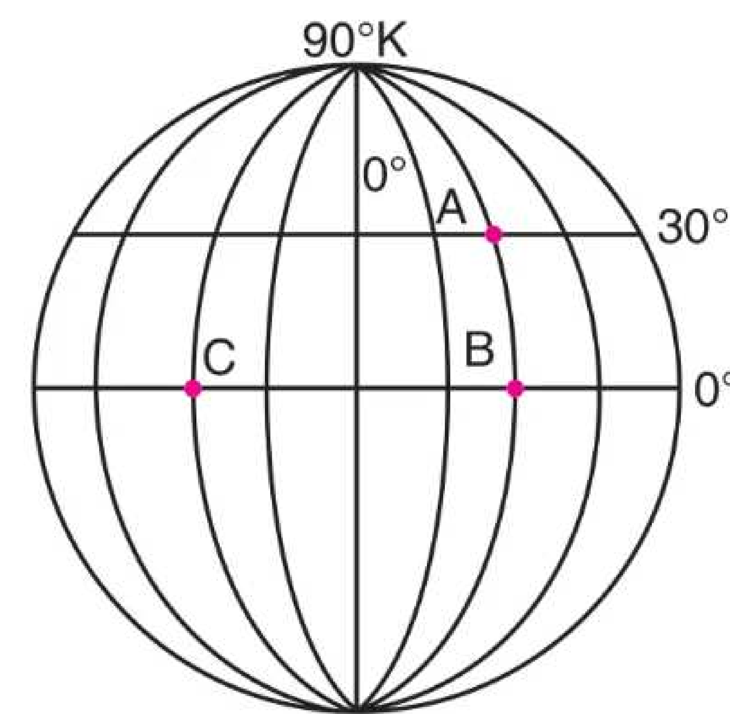
B) I ve III

C) II ve III

D) II ve IV

E) III ve IV

6. Aşağıdaki şekilde A ve B noktaları arasındaki uzaklık B ve C noktaları arasındaki uzaklığın yarısı kadardır.

Buna göre A noktasında yerel saat 15.00 olduğunda B ve C noktalarında yerel saat kaçı gösterir?

	B	C
A)	16.00	17.00
B)	15.00	11.00
C)	15.00	19.00
D)	07.40	16.20
E)	19.00	15.00

@KuasarNemesis @YildizlarLigi_2025PDF @M.G.

7. **Aşağıdakilerden hangisi bir kentin 0° ile 23° 27' paralelleri arasında yer aldığını kanıtlar?**

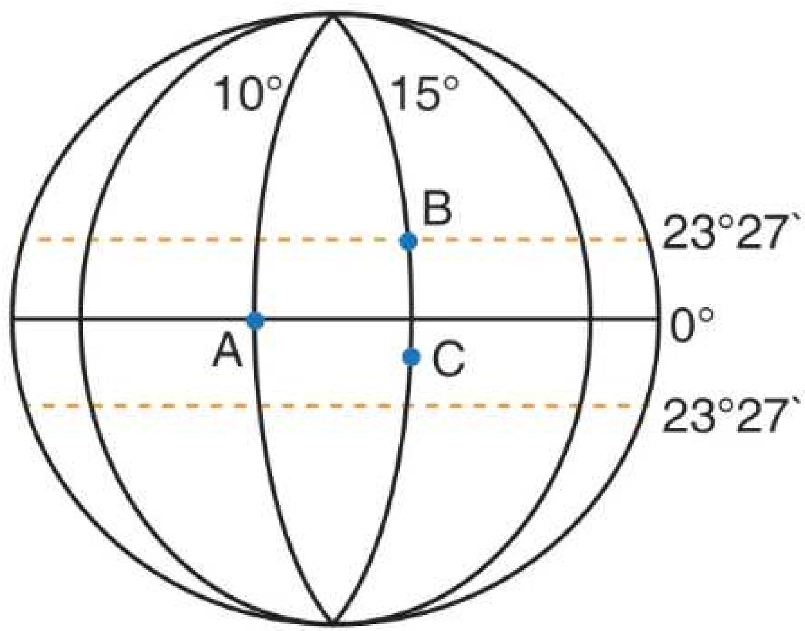
A) Cephesel yağışların görülmesi
B) Sürekli rüzgârların sola sapması
C) Çizgisel hızın Ekvator'dan daha az olması
D) Güneş ışınlarının yılda iki kez dik gelmesi
E) Sıcaklık değerlerinin Kuzeye gidildikçe azalması

8. Ekvator'dan 1554 km güneyde olan A noktasının yerel saati Greenwich'in yerel saatinden 76 dakika geridir.

Buna göre A noktasının enlem ve boylam dereceleri aşağıdakilerden hangisinde doğru verilmiştir?

	Enlem	Boylam
A)	14° Güney	19° Batı
B)	15° Kuzey	76° Batı
C)	15° Güney	76° Doğu
D)	14° Güney	19° Doğu
E)	14° Kuzey	19° Batı

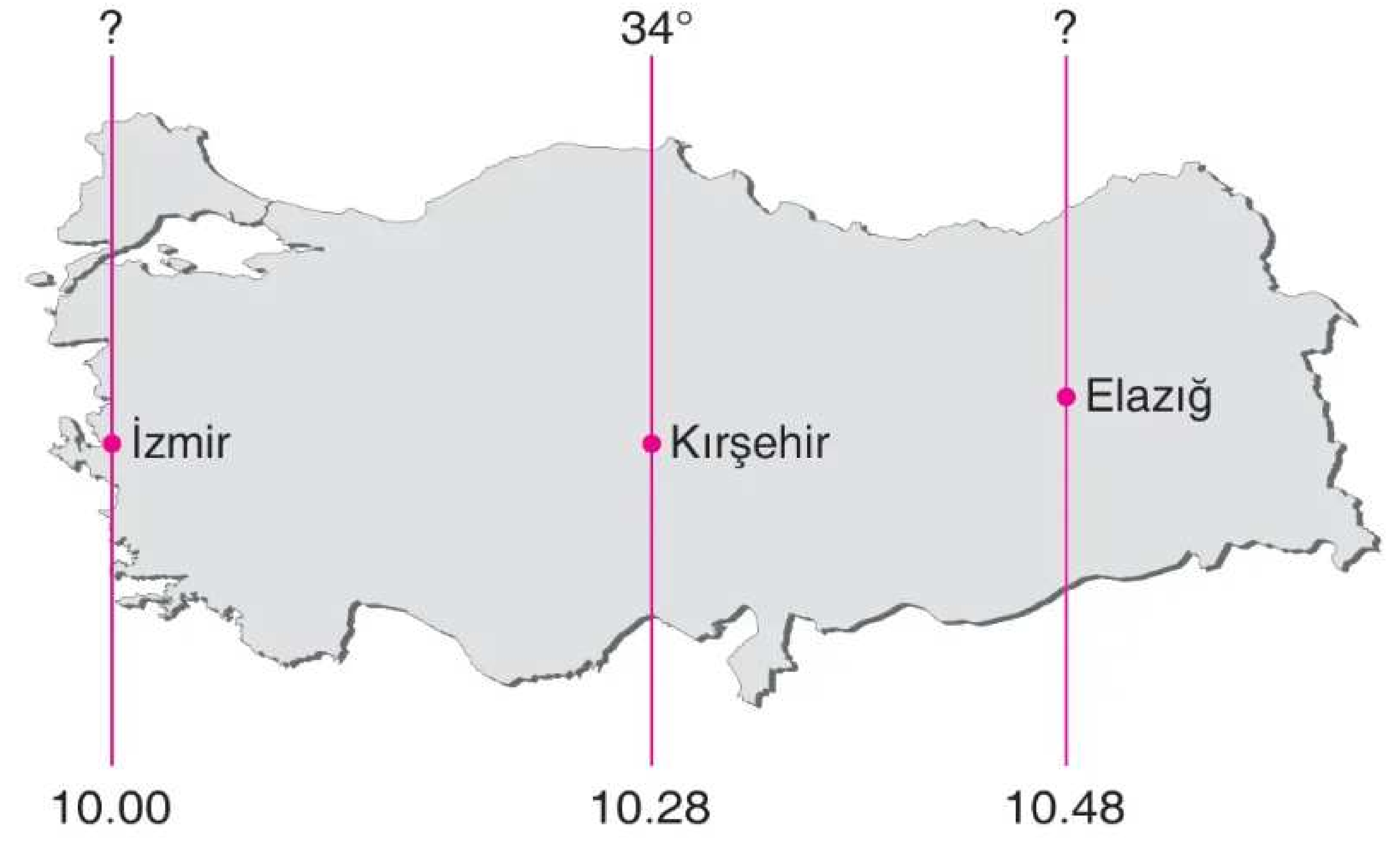
9.

Yukarıdaki şekilde gösterilen C noktasında yerel saat 13.00 iken B ve A noktalarında yerel saat kaç olur?

	A	B
A)	12.40	13.00
B)	12.20	13.20
C)	13.00	12.40
D)	12.50	13.20
E)	13.20	13.00

10. Aşağıdaki haritada İzmir, Kırşehir ve Elazığ illerinin yerel saatleri ile Kırşehir'in boylam derecesi verilmiştir.

Buna göre İzmir ve Elazığ'ın boylam dereceleri aşağıdakilerden hangisinde doğru olarak verilmiştir?

	İzmir	Elazığ
A)	28° Doğu	40° Doğu
B)	27° Doğu	36° Doğu
C)	27° Doğu	39° Doğu
D)	28° Doğu	39° Doğu
E)	26° Doğu	38° Doğu

11.
- Mustafa 80° Batı boylamında yer alan Toronto'da yaşamaktadır.
- Osman 33° Doğu meridyeni ile 40° Kuzey paralellerinin kesiştiği yerde yaşamaktadır.
- Osman ve Mustafa 29° Doğu meridyeni üzerindeki İstanbul'da buluşmuşlardır.

Yukarıda verilen bilgilere göre aşağıdakilerden hangisi söylenirse <u>yanlış</u> olur?

A) Toronto ile İstanbul arasında 7 saat 16 dakikalık zaman farkı vardır.
B) Osman ve Mustafa'nın yaşadığı merkezler arasında 113° boylam farkı vardır.
C) Osman 2 saat diliminin bulunduğu aralıkta yaşamaktadır.
D) İstanbul, Osman'ın yaşadığı merkezin batısında yer alır.
E) Mustafa'nın yaşadığı merkez İstanbul'un doğusunda yer alır.

@KuasarNemesis @YildizlarLigi_2025PDF @M.G.

SARMAL TEST – 1

1. **Aşağıdaki durumlardan hangisi insanın doğaya olan etkisine örnek olarak gösterilebilir?**

A) Kloroflorokarbon gazlarının artmasıyla ozon tabakasının seyrelmesi

B) Şiddetli lodos nedeniyle İstanbul Boğazı'nın deniz trafiğine kapatılması

C) Karadeniz kıyılarında balıkçılığın yaygın olması

D) Sinop kıyılarında dalga aşındırması sonucunda falezlerin gerilemesi

E) Volkanik patlamalar sonucu kül ve toz bulutlarının hava trafiğini etkilemesi

2. Bir sınıftaki öğrenciler gruplara ayrılarak yaşadıkları yerlerin sosyokültürel, ekonomik ve teknolojik imkânlarını araştırmışlardır. Araştırma sonucunda;

I. Grup: Çevrelerinde büyükbaş hayvan yetiştiriciliği yapılan besi çiftliklerini, hangi tür hayvancılık faaliyetleri yapıldığını ve bunlarla uğraşan işletmeleri

II. Grup: Bölgelerindeki kış aylarında kapasitesi dolup taşan çok yıldızlı tesisleri

III. Grup: Yeryüzünde kilometrekareye en az ve en çok insan düşen yerleri, internet, sosyal ve görsel medya hizmetleri ile bunların kullanışlılığını rapor hâline getirerek sınıfta sunmuşlardır.

Rapor hâline getirilmiş araştırma konularına göre aşağıdakilerden hangisinde beşerî coğrafyanın alt dalıyla ilişkilendirilebilecek bir çalışma yapılmamıştır?

A) Turizm coğrafyası

B) Enerji coğrafyası

C) Tarım coğrafyası

D) Ulaşım coğrafyası

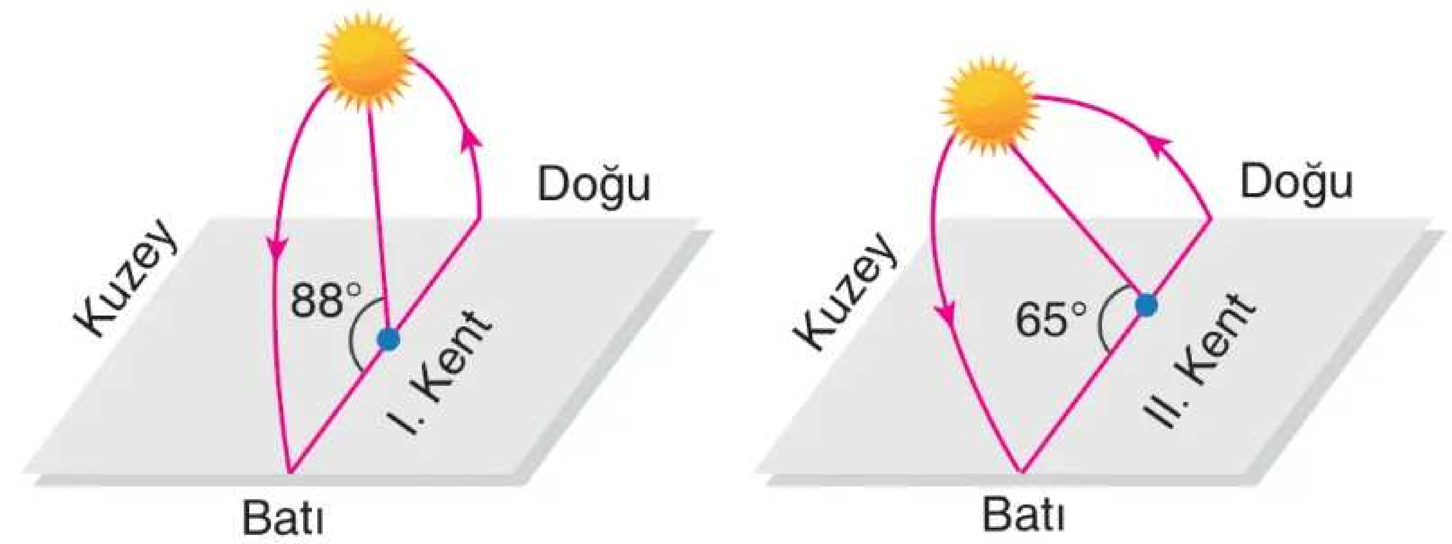
E) Nüfus coğrafyası

3. **Güney Yarım Küre'de aşağıda verilen tarihlerden hangisinden sonra gündüz süresi uzamaya başlar?**

A) 3 Ocak B) 21 Mart C) 23 Eylül

D) 21 Haziran E) 21 Aralık

4. Aşağıdaki şekillerde iki kentte 21 Mart'ta Güneş'in gün içinde izlediği yol ve öğle vakti ufuktaki yükseltisi gösterilmiştir.

Buna göre bu iki kent ile ilgili olarak aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılamaz?

A) II. kent dönenceler arasında yer alır.

B) I. kent Ekvator'a daha yakındır.

C) Yıl içinde II. kentte gece–gündüz süre farkı I. kentten fazladır.

D) I. kentteki çizgisel hız II. kentten fazladır.

E) II. kentteki tan süresi daha uzundur.

5. **Aynı enlem üzerinde;**

I. Güneş ışınlarının geliş açısının aynı olması,

II. sıcaklık değerlerinin farklı olması

olayları sırasıyla aşağıdakilerden hangisinin sonucudur?

	I	II
A)	Eksen hareketi	Yer'in şekli
B)	Göreceli konum	Eksen eğikliği
C)	Yer'in şekli	Eksen hareketi
D)	Yer'in şekli	Göreceli konum
E)	Eksen eğikliği	Eksen hareketi

@KuasarNemesis @YildizlarLigi_2025PDF @M.G.

6. **Aşağıdakilerden hangisi Yer'in şekli ve boyutlarından kaynaklanan bir sonuç değildir?**

A) Kuzey Yarım Küre'de Kutup Yıldızı'nın görülme açısının bulunulan enlem derecesini vermesi

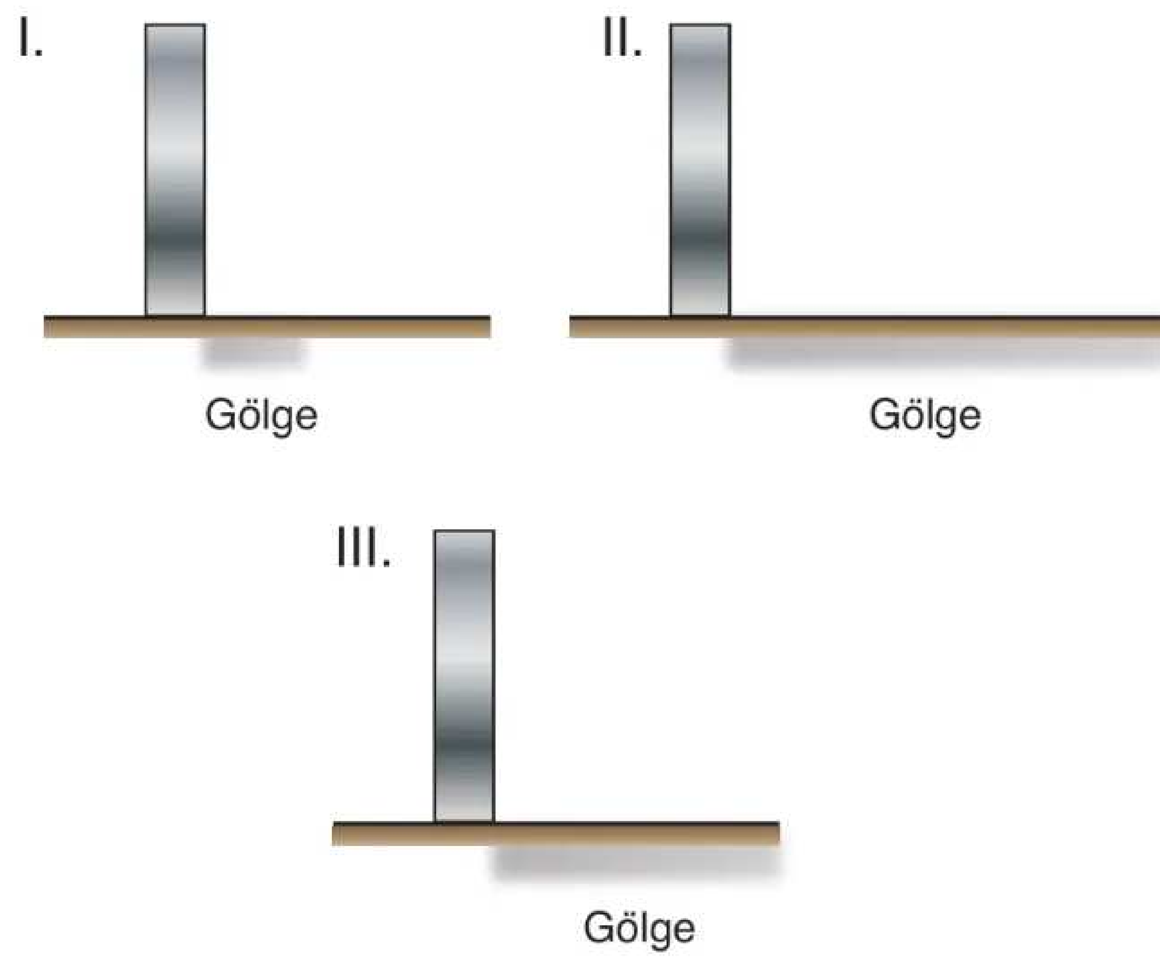
B) Ekvator'dan kutuplara doğru yer çekiminin artması

C) Güneş ışınlarının sabah ve akşam eğik açıyla, öğle vaktinde dik ve dike yakın açıyla gelmesi

D) Ekvator'un yıl boyunca termik alçak basınç merkezi konumunda olması

E) Dünya'nın bir yarısının aydınlık, diğer yarısının karanlık olması

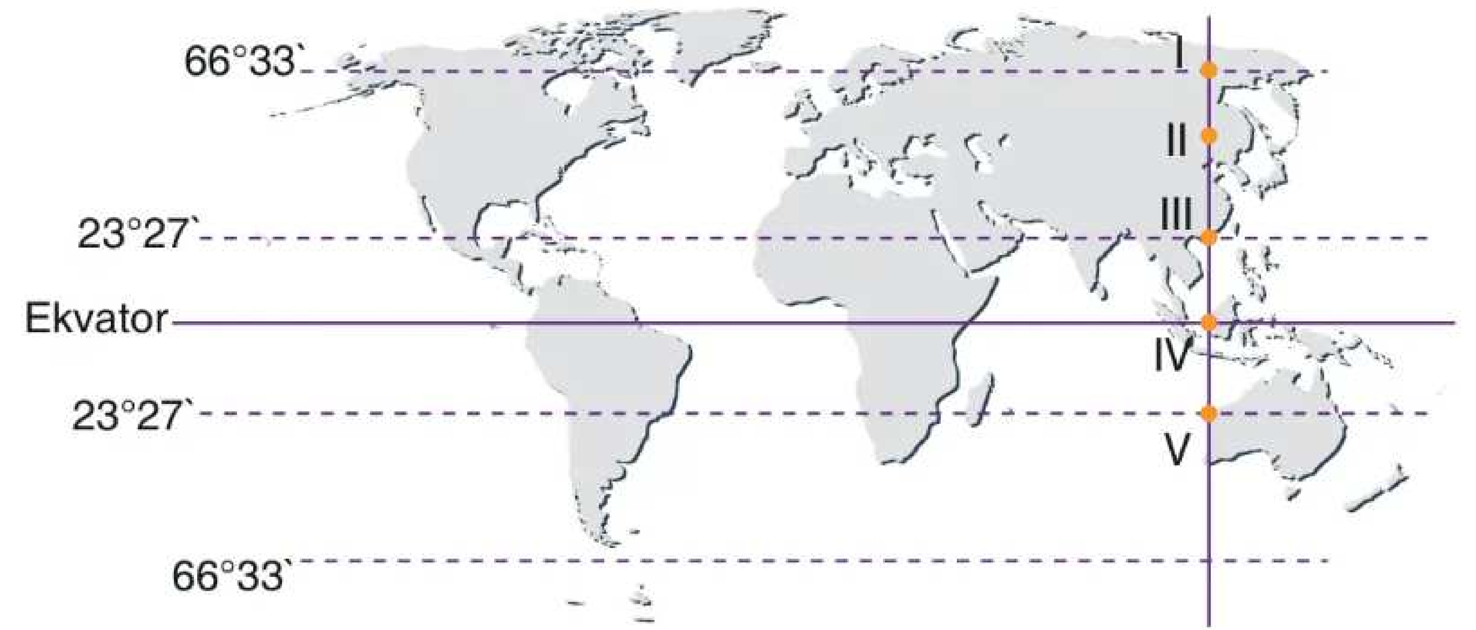
7. Aşağıdaki numaralı şekillerde 45° kuzey enleminde, deniz seviyesindeki düz bir arazide yatay düzleme dik duran bir cismin farklı tarihlerde ölçülen gölge boyları gösterilmiştir.

Buna göre gölge boylarının ölçüldüğü tarihler aşağıdakilerden hangisi olabilir?

	I	II	III
A)	21 Haziran	23 Eylül	21 Aralık
B)	21 Aralık	21 Haziran	23 Eylül
C)	21 Haziran	21 Aralık	21 Mart
D)	21 Aralık	21 Mart	21 Haziran
E)	21 Haziran	21 Mart	23 Eylül

8. Dünya'nın şekline bağlı olarak güneş ışınlarının atmosferdeki yolu uzadıkça tutulma oranı artar. Buna bağlı olarak Güneş ışınlarının yere düşme açısı küçüldüğü için sıcaklık değerleri de azalır.

Buna göre 21 Aralık tarihinde haritada numaralandırılmış noktaların hangisinde tutulma oranı, hangisinde ise sıcaklık ortalaması diğerlerine göre daha azdır?

	Tutulma Oranı	Sıcaklık Ortalaması
A)	I	II
B)	V	II
C)	III	IV
D)	IV	III
E)	V	I

9. I. Aynı boylam üzerindeki bütün noktalarda Güneş'in aynı anda doğduğu güne

II. Gündüz süresinin uzamaya başladığı güne

III. Gölge boyunun en kısa olduğu aya

IV. Dönence dışındaki cisimlerin öğle saatindeki gölgesinin yönüne

36° paraleli üzerindeki bir noktanın hangi yarım kürede yer aldığı yukarıdakilerden hangilerine bakılarak saptanamaz?

A) Yalnız I B) Yalnız III C) I ve II D) II ve III E) III ve IV

10. **Dünya'nın Güneş çevresindeki dönüş hızının yıl içinde değişmesi ve eylül ekinoksunun 2 gün gecikmesi aşağıdakilerden hangisinin sonucudur?**

A) Yörüngenin şekli
B) Dünya'nın şekli
C) Eksen eğikliği
D) Günlük hareket
E) Yıllık hareket

@KuasarNemesis @YildizlarLigi_2025PDF @M.G.

SARMAL TEST – 2

1. Bir yerin mutlak konumu tanımlanırken paralel ve meridyenlerden faydalanılır. Göreceli konum tanımlanırken ise o yerin çevresine göre ayırt edici özellikleri kullanılır.

Buna göre bir yerin;

I. kıtalara,
II. ulaşım yollarına,
III. dönencelere

göre konum özelliklerinden hangileri göreceli konumla ilgili değildir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) I ve II E) II ve III

2. Aşağıdakilerden hangisi doğa ve insanın karşılıklı etkileşimine örnek gösterilebilir?

A) Ulaşımı kolaylaştırmak için İzmit Körfezi üzerine köprü yapılması
B) Sulak alanların kurutulmasıyla kuş çeşitliliğinin azalması
C) Atmosfere salınan kloroflorokarbon gazının artması sonucu ozon tabakasının seyrelmesi ve cilt hastalıklarının artması
D) Güneydoğu Asya'nın kırsal kesimlerinde yapı malzemesi olarak ahşap kullanılması
E) Akdeniz ve Kızıldeniz'i bağlayan Süveyş Kanalı'nın yapılması

3. Orta Asya'nın coğrafi özellikleriyle ilgili zengin bilgiler içerdiği için önemli bir coğrafi araştırma kaynağı olan "Dünya Dil Haritası" **aşağıda verilen Müslüman ve Türk coğrafyacılardan hangisine aittir?**

A) Muhammed İdrisî
B) Kaşgarlı Mahmud
C) Kâtip Çelebi
D) Seydi Ali Reis
E) Bîrûnî

4. 40° Kuzey enlemi ve –5. saat diliminin merkez boylamının kesişim yerinden saat 11.30'da kalkış yapıp aynı boylam üzerinde yol alan bir uçak önce Ekvator üzerindeki bir merkeze uğramış, daha sonra ise doğuya doğru 1665 km giden uçak yakıt ikmali için acil iniş yapmıştır.

Yolculuk boyunca uçağın saatte 555 km hız yaptığı bilindiğine göre, uçağın indiği merkezin boylamı ve yerel saati aşağıdakilerden hangisinde doğru verilmiştir?

	Boylam	Yerel saat
A)	60° B	23.30
B)	75° B	14.30
C)	60° B	20.30
D)	75° B	23.30
E)	60° B	22.30

5. Kuzey Yarım Küre'nin kış gündönümü için,

I. Türkiye'de gündüz süresi 12 saatten fazladır.
II. Güneş ışınları Oğlak Dönencesi'ne dik gelir.
III. Kuzey Kutup Dairesi'nde 24 saat gece yaşanır.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

A) Yalnız I B) Yalnız III C) I ve II D) I ve III E) II ve III

6. Biri Yengeç Dönencesi üzerinde diğeri Oğlak Dönencesi üzerinde bulunan iki noktada Güneş'in aynı anda batması aşağıdakilerden hangisine bağlıdır?

A) Aynı enlem üzerinde olup Güneş ışınlarının Yengeç Dönencesi'ne dik gelmesine
B) Yer şekilleri ve yükselti değerlerinin birbirine benzer olmasına
C) Başlangıç Meridyeni'ne eşit uzaklıkta olup Güneş ışınlarının Oğlak Dönencesi'ne dik gelmesine
D) Aynı boylam üzerinde olup Güneş ışınlarının Ekvator'a dik gelmesine
E) Tarih Değiştirme çizgisine eşit uzaklıkta olup Güneş ışınlarının yıl boyunca Yengeç Dönencesi'ne dik gelmesine

@KuasarNemesis @YildizlarLigi_2025PDF @M.G.

7. “Türkiye, üç tarafı denizlerle çevrili ve bir de iç denize sahip. Akdeniz Havzası’nın doğusunda bulunuyor. İstanbul, kültürel turizmin de geliştiği bir yer. Aynı zamanda İstanbul Boğazı denilen bir yer var, bir de Haliç. Avrupalılar buraya ”Golden Horn” diyor. İstanbul’daki gibi Çanakkale’de de bir boğaz var. Bu boğazlarla Karadeniz, Akdeniz’e bağlanıyor. Bu ülkede değişik endemik türler de görülüyor. Bunların yanında ülke kültürel açıdan da oldukça zengin. Ülkenin hem Asya hem de Avrupa Kıtası’nda toprağı var. Maden kaynakları açısından da oldukça zengin. Gerçi ilk medeniyetler bunu işleyecek teknolojiye sahip değildi ama onların da ticaret yolları şu an Türkiye’nin bulunduğu topraklardan geçiyordu. Yaptığım araştırmadan anladım ki bu ülke diğer ülkeler için de önemli. Umuyorum şimdi benim neden Türkiye’yi seçtiğimi anlamışsınızdır.”

(C. Taştan, A. Balcı 2012)

Yukarıdaki metinde Türkiye ile ilgili;

I. jeopolitik,

II. göreceli,

III. mutlak

konumlarının hangilerinden bahsedilmemiştir?

A) Yalnız I B) Yalnız III C) I ve II D) I ve III E) II ve III

8. Coğrafya öğretmeni Ali İhsan Bey öğrencilerinden mutlak konum ile ilgili örnekler vermelerini istemiştir.

Efe: İtalya bir orta kuşak ülkesidir.

Seda: Türkiye’de dört mevsim belirgin olarak yaşanır.

Selin: Rusya’da aynı anda birden fazla ortak saat kullanılır.

Tuana: Mısır Akdeniz’i Kızıldeniz’e bağlayan Süveyş Kanalı’na sahiptir.

Berk: Azerbaycan Ekvator’un kuzeyinde, Başlangıç Meridyeni’nin doğusunda yer alır.

Buna göre hangi öğrencinin verdiği örnek mutlak konumla ilgili değildir?

A) Efe B) Seda C) Selin D) Tuana E) Berk

9. **Türkiye’nin en doğusu ile tarih değiştirme çizgisi arasında kaç saat zaman farkı vardır?**

A) 5 B) 6 C) 7 D) 8 E) 9

10. Coğrafya öğretmeni öğrencilere;

- yerleşmelerin gelişimini, tiplerini ve dağılışını,
- nüfusun hareketlerini ve nüfus politikalarını,
- devletlerin jeopolitik konumlarını ve konumlarının etkilerini,
- geçmişin coğrafi özelliklerini

araştırmaları için proje ödevi vermiştir.

Buna göre, beşerî coğrafyanın hangi alt dalı ile ilgili proje ödevi verilmemiştir?

A) Nüfus coğrafyası

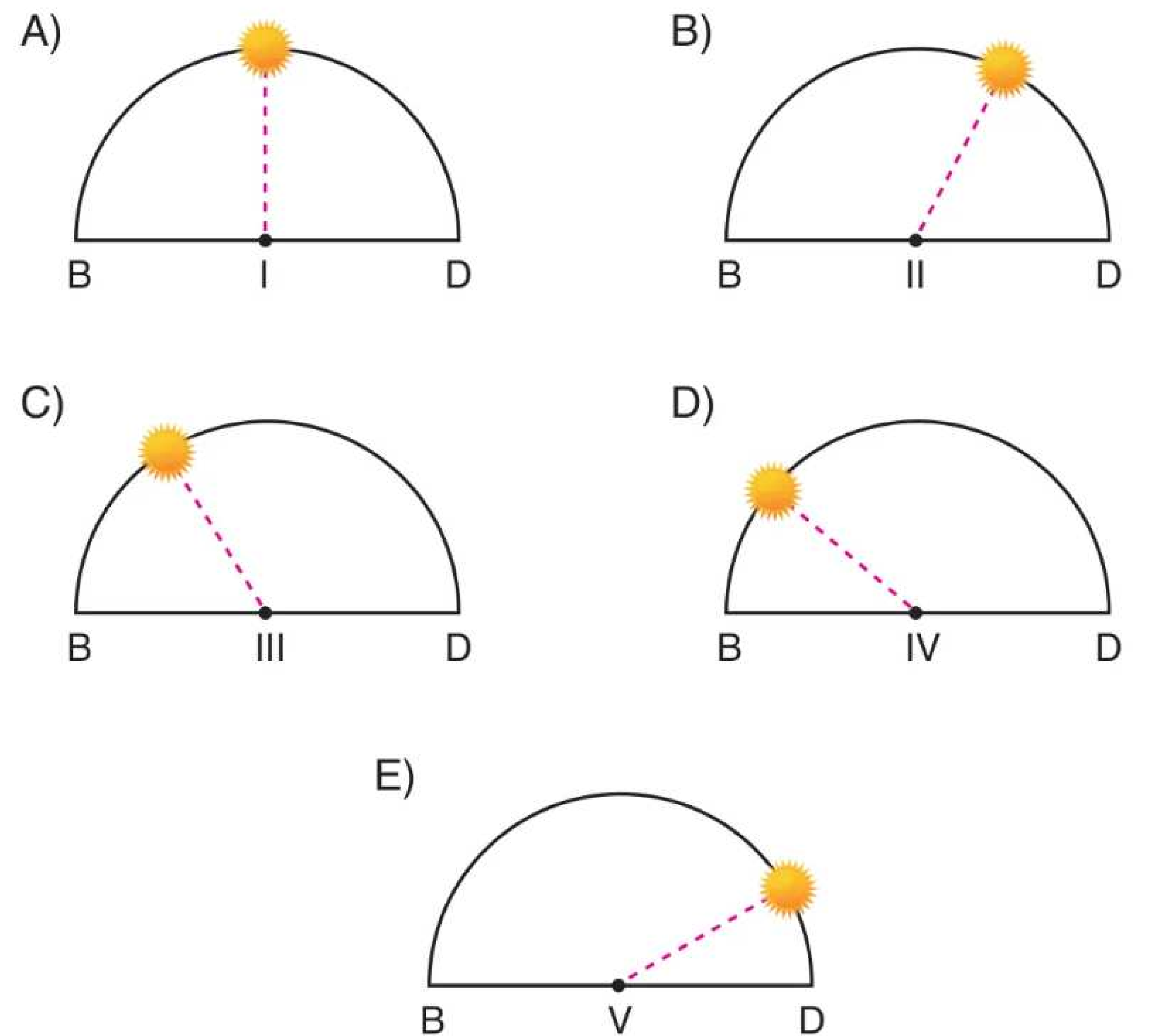
B) Yerleşme coğrafyası

C) Tarihi coğrafya

D) Siyasi coğrafya

E) Ekonomik coğrafya

11. **Aynı anda Güneş’in ufuktaki konumları verilen aşağıdaki merkezlerden hangisi diğerlerinden daha doğuda yer alır?**

BİLGİ SARMAL

@KuasarNemesis @YildizlarLigi_2025PDF @M.G.

3. BÖLÜM

HARİTA OKURYAZARLIĞI

NELER ÖĞRENECEĞİZ?

- HARİTALARIN GENEL ÖZELLİKLERİ
- HARİTA ÜZERİNDE HESAPLAMALAR
- HARİTACILIK TARİHİMİZ
- HARİTALARDA YER ŞEKİLLERİNİ GÖSTERME YÖNTEMLERİ

BU KONUNUN ÖSYM SINAVINDAKİ YERİ

✔ ÖSYM sınavlarında harita bilgisi ile ilgili sorular sık sık sorulmaktadır. Bu bölüm ile ilgili olarak doğrudan soru sorulduğu gibi farklı ünitelere ait soruların seçeneklerinde de bu konuyla ilişkili özelliklere yer verilmektedir.

@KuasarNemesis @YildizlarLigi_2025PDF @M.G.

HARİTALARDA TEMEL KAVRAMLAR

Bir alanın kuş bakışı görünümünün ölçek kullanılmadan düzlem üzerine aktarılmasına kroki denir. Yeryüzünün tamamının ya da bir kısmının kuş bakışı görünümünün belli bir oranda küçültülerek düzlem üzerine aktarılmasına ise harita denir.

Projeksiyon Türleri

Dünya'nın şeklinden kaynaklanan hataların en aza indirilebilmesi amacıyla projeksiyon yöntemleri geliştirilmiştir. Ekvator ve çevresi için silindirik, orta enlemler için konik; kutuplar gibi dar alanların haritasının çiziminde ise düzlemsel projeksiyon kullanılır. Haritalarda oluşan hatalarda ölçek ve yer şekilleri de etkilidir.

Harita Unsurları

Harita unsurları ölçek, coğrafi koordinatlar, lejant, yön oku ve haritanın başlığıdır.

Harita Türleri

A. Konularına göre	B. Ölçeklerine göre
1. Genel haritalar a) Topoğrafya ve fiziki b) Siyasi ve idari bölünüş c) Duvar ve atlas haritaları	**1. Büyük ölçekli haritalar** • Plan: Ölçeği 1 / 20 000'e kadar olan büyük ölçekli haritalardır.
2. Tematik (Özel) haritalar a) Jeomorfoloji b) Hidrografya c) Klimatik (İzoterm ve izobar) ve bitki örtüsü ç) Araziden yararlanma d) Nüfus ve ekonomi e) Toprak vb. haritalar	• Topoğrafya haritaları da genellikle 1/20 000 ile 1/200 000 arası büyük ölçekle çizilir. **2. Orta ölçekli haritalar** **3. Küçük ölçekli haritalar**

Ölçek Türleri

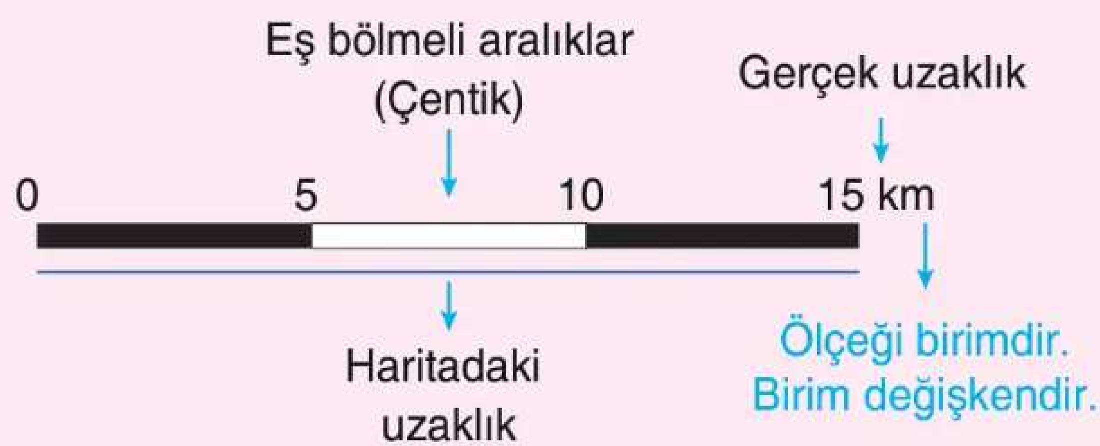
Haritalarda ölçek, kesir ve çizgi ölçek olarak ikiye ayrılır.

Kesir Ölçek: Haritaların ölçeğinin kesirli sayılar ile ifade edilmesidir.

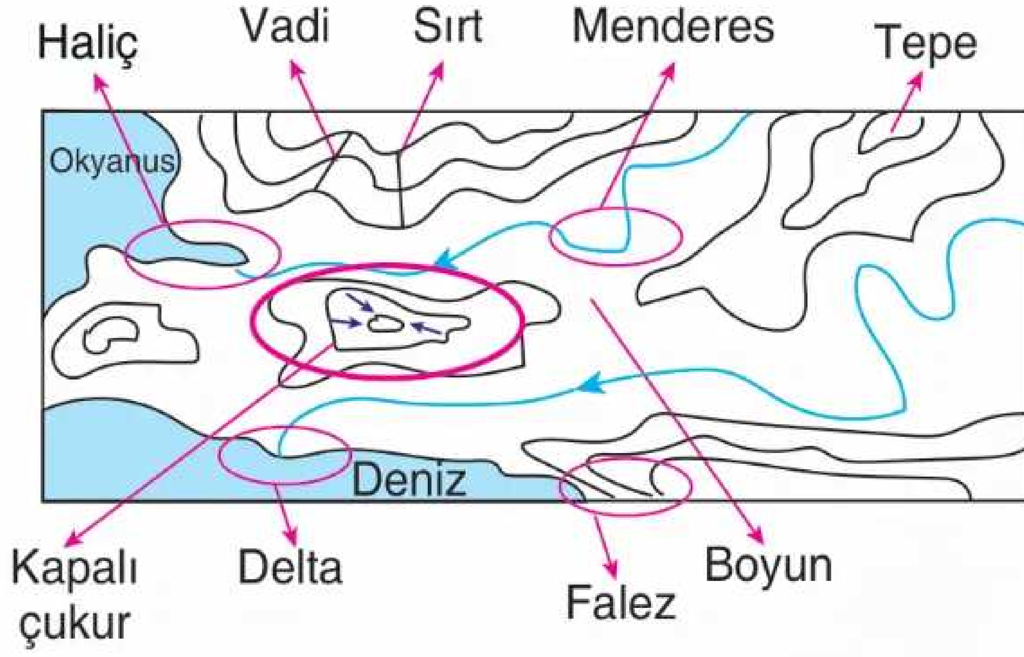
$$\frac{1}{500.000} \rightarrow \frac{HU}{GU} \rightarrow \begin{matrix}\text{Her zaman "1" olmalıdır.}\\ \text{Birimi mutlaka cm olmalıdır.}\end{matrix}$$

↓
Haritadaki küçültme oranıdır.

Çizgi Ölçek: Haritaların ölçeğinin eş bölmeli (çentik) çizgiler üzerinde ifade edilmesidir. Ayrıca haritaların küçültülmesi ve büyültülmesi durumlarında bozulma olmaz. Bu yüzden daha kullanışlıdır.

Eş Yükselti Eğrileri (İzohips) ile Yer Şekillerinin Gösterilmesi

- Eş yükselti eğrilerinin ∧ ya da V şeklini aldığı yani izohipslerin keskin dönüş yaptığı yerlerde eğrilerin sivri ucuna doğru gidildikçe yükselti artıyorsa orada vadi vardır. Ancak izohipslerin keskin dönüş yaptığı yerlerde eğrilerin sivri tarafına doğru gidildikçe yükselti azalıyorsa orada sırt vardır.
- Vadi ve sırtların her iki yanındaki eğimli yüzeylere yamaç denir.
- Ortak tabana sahip tepeler arasında boyun bulunur.
- Deniz kıyısında, akarsu ağızlarında eğrilerin denize doğru çıkıntı yaptığı yerde delta, kara içine doğru girinti yaptığı yerde ise haliç bulunur.
- Eğrilerin birbirine çok fazla yaklaştığı yerler deniz kıyısında ise falez, akarsu vadisi üzerinde ise şelale olarak isimlendirilir.

Eğim Hesaplaması

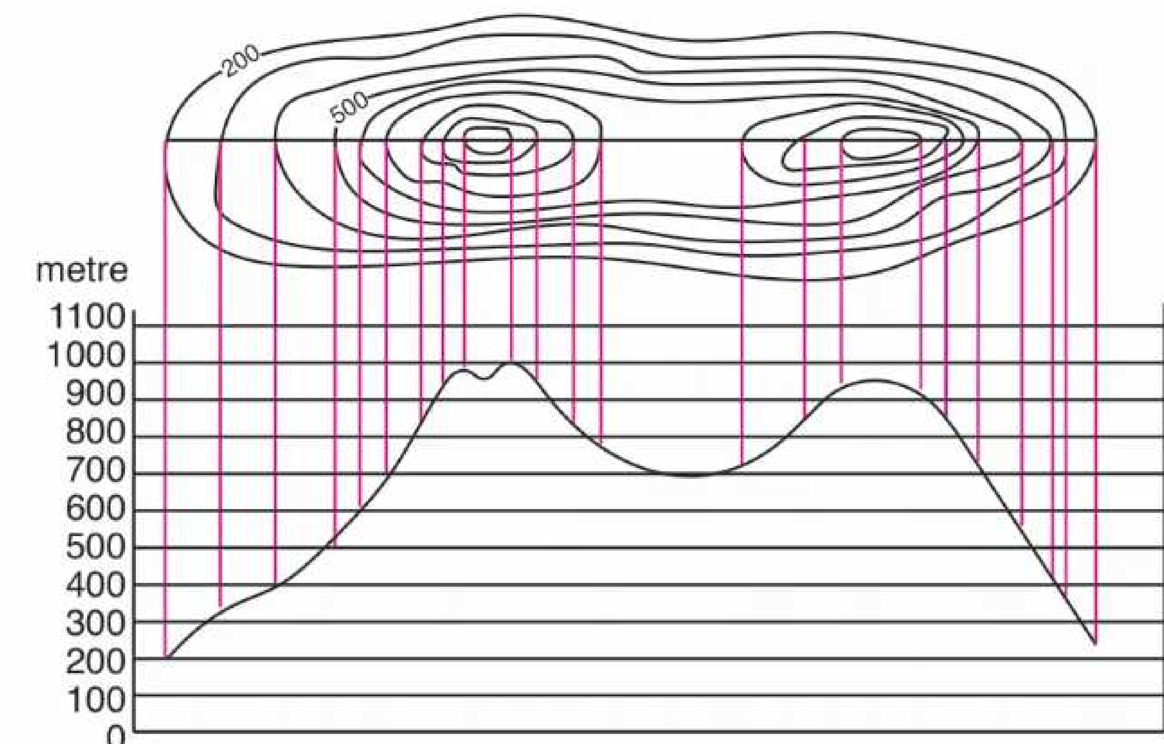
İki nokta arasındaki yükselti farkı ve gerçek uzaklık kullanılarak eğimin bulunması sürecidir.

Formül	Kısaltmalar:
$E = \frac{h \times 100 \text{ ya da } 1000}{GU}$	Eğim: Yüzde (%) ya da (‰) Yükselti farkı: **h** Gerçek uzaklık: **GU**

Profil Çıkarma

Profil çıkarma işleminin aşamaları şunlardır:

- Topoğrafya haritası üzerinde profili çıkarılacak bir doğrultu belirlenir.
- Belirlenen doğrultudaki eş yükselti eğrilerinin yükselti değerleri bulunur.
- Yükselti değerleri bulunan eş yükselti eğrilerinin yükseltilerine göre iz düşümleri alınır.

@KuasarNemesis @YildizlarLigi_2025PDF @M.G.

HARİTALARDA TEMEL KAVRAMLAR

1. Evliya Çelebi, Seyahatname'sinde Ankara'yı tasvir ederken Doğantepe'ye, Erzurum'u tasvir ederken de Palandöken'e çıkmıştır. Harita yapımında da aynı şekilde yüksek bir yerden görünüm almak şarttır.

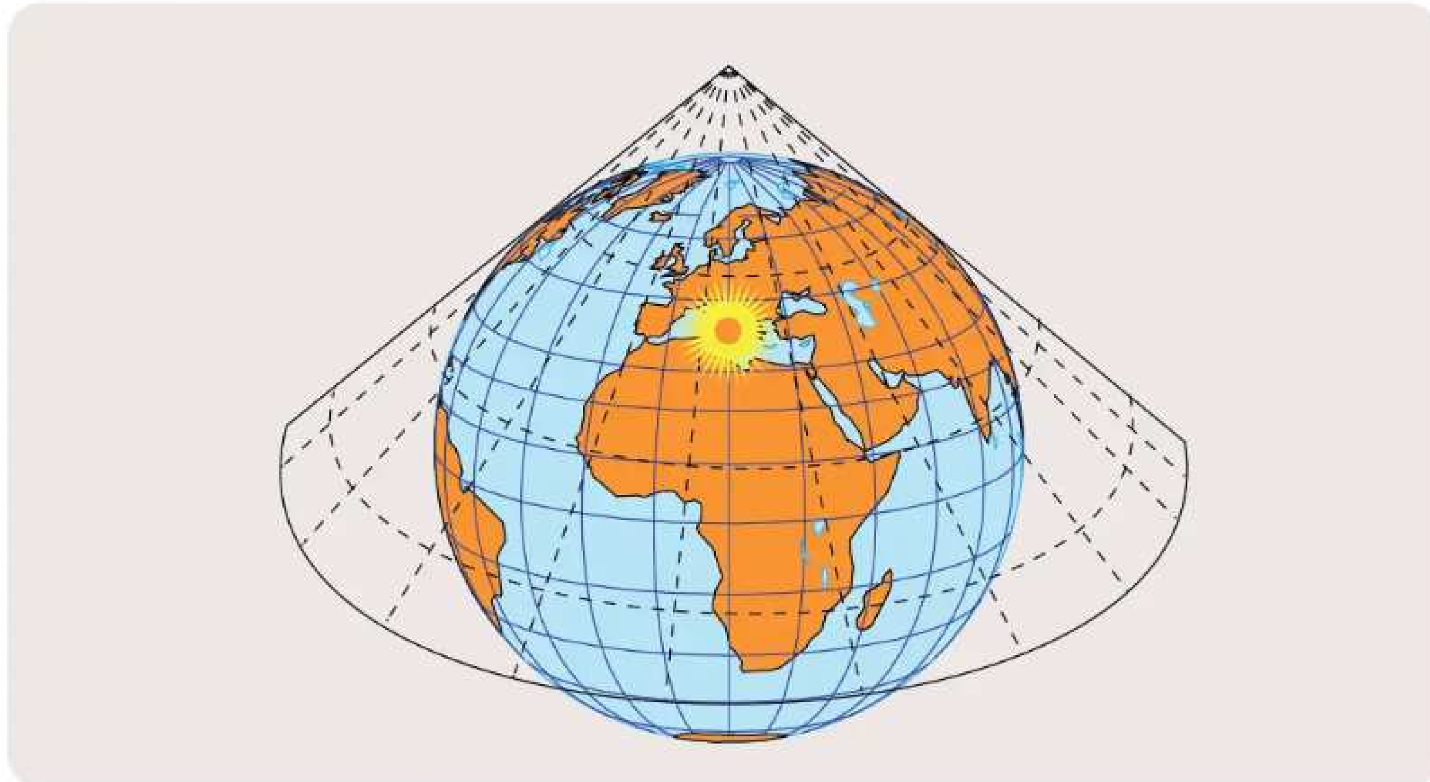
Buna göre;

I. koordinatları belirlemek,
II. iz düşüm görüntü sağlamak,
III. daha geniş alanları görebilmek

özelliklerinden hangileri için yükseklere çıkmak gerekli değildir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II D) I ve III E) II ve III

2. Haritaları gerçeğe daha yakın çizebilmek ve düzlem üzerine aktarırken oluşan bozulmaları en aza indirmek için projeksiyon yöntemleri kullanılır.

Buna göre yukarıda verilen konik projeksiyonla çizilmiş olan haritada aşağıdakilerden hangisinde çizim gerçeğe daha yakın, bozulma oranı en az olur?

A) Antarktika B) Brezilya C) Endonezya D) İtalya E) Nijerya

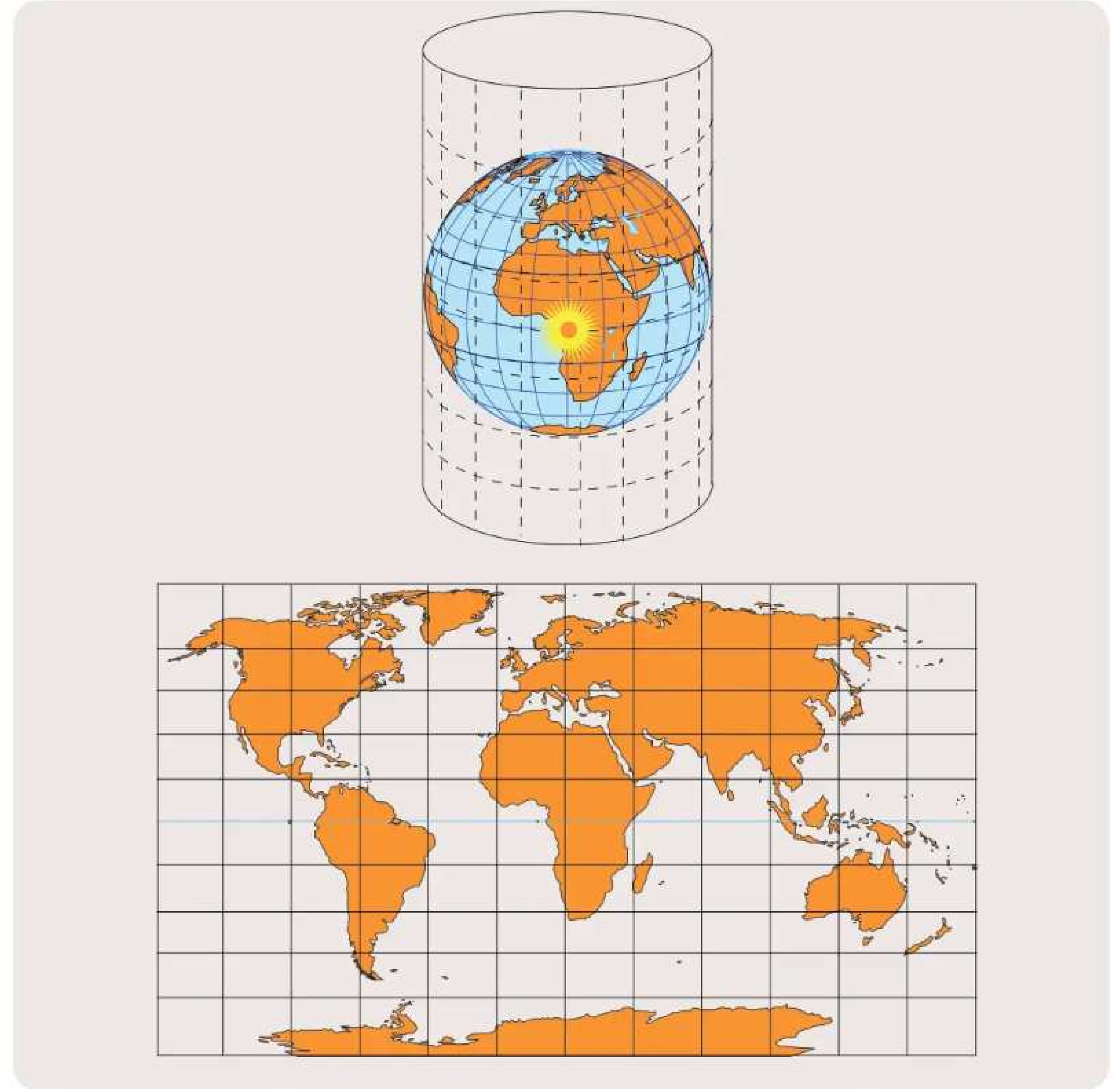
3. Aşağıda gerçek alanları aynı olan beş kentin iz düşüm alanları ile gerçek alanları arasındaki farklar verilmiştir.

Kentler	I	II	III	IV	V
Fark (km²)	27	10	32	61	103

Buna göre verilen kentlerden hangisindeki arazilerin engebesi daha azdır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

4. Haritalar kullanış amaçlarına ve coğrafi konuma göre farklı projeksiyon yöntemleri kullanılarak çizilir. Dünya haritalarının çizimi yapılırken silindir projeksiyon yöntemi kullanımı daha yaygındır.

Silindir projeksiyon yöntemi ile çizilen yukarıdaki harita ile ilgili olarak aşağıdaki özelliklerden hangisi doğru verilmiştir?

A) Ekvator'dan uzaklaştıkça şekiller gerçeğe daha yakın hâle gelir.
B) Ekvator'dan uzaklaştıkça ülkelerin yüz ölçümleri gerçek değerine yaklaşır.
C) En doğru ölçümler kutuplar ve çevresinde yapılır.
D) En fazla alan bozulması yüksek enlemlerde görülür.
E) Bu haritalarda paralel ve meridyenler birbirlerini dik kesmez.

5. Ankara – Erzurum arası kara yolu gerçekte 890 km'dir. Bu yol Türkiye'nin iki farklı mülki idare bölümleri haritasından I. haritada 20 cm, II. haritada ise 10 cm olarak gösterilmiştir.

Buna göre bu haritalarla ilgili aşağıda verilenlerden hangisi yanlıştır?

A) I. haritanın ölçeği daha büyüktür.
B) II. haritada bozulma oranı daha fazladır.
C) I. haritadaki ayrıntı II. haritaya göre daha azdır.
D) I. haritanın ebatları II. haritadan daha büyüktür.
E) Haritaların küçültme oranları birbirinden farklıdır.

BİLGİ SARMAL

@KuasarNemesis @YildizlarLigi_2025PDF @M.G.

6. İki ayrı dünya haritasından; birinci haritada alanların bozulmadığı ancak şekillerin bozulduğu, ikinci haritada şekillerin doğru gösterildiği ancak alanların bozulduğu görülmektedir.

Buna göre haritalarda alan ve şekil bozulmalarının temel nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

A) Karaların ve denizlerin dağılışı
B) Küçültme oranlarının farklı oluşu
C) Dünya'nın şekli
D) Haritadaki sembollerin farklı oluşu
E) Farklı alanların gösterilmesi

7. Akdeniz havzasında bulunan İtalya ve Türkiye arasındaki doğal oluşumları, bu oluşumların benzerlikleri, hakkında haber izleyen bir kişi; Türkiye'nin ve İtalya'nın akarsularını, dağlarını, denize olan uzaklıklarını ve aralarında hangi yüzey şekillerinin benzer olduğunu merak ettiği için atlastaki haritalara bakmak istemiştir.

Bu kişinin aşağıdaki haritalardan hangisini incelemesi amacına uygundur?

A) Dünya Siyasi Haritası
B) Dünya Fiziki Haritası
C) Orta Doğu Ülkeleri Siyasi Haritası
D) Asya Siyasi Haritası
E) Türkiye Mülki İdari Haritası

8. Dünya'nın şeklinde dolayı yerden yükseldikçe görülen alan genişler ayrıntı azalır.

Buna göre aynı kentin yerden sırasıyla 5000 m ve 2000 m yükseklikten çekilen hava fotoğrafları haritaya dönüştürüldüğünde bu haritalar hakkında aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) I. harita kâğıt üzerinde daha az yer tutar.
B) I. harita daha büyük ölçeklidir.
C) I. haritada 1 cm'lik uzunluk gerçekte daha uzun bir mesafeyi gösterir.
D) II. haritada ayrıntı daha fazladır.
E) II. haritada izohips aralık değeri daha küçüktür.

9. Belirli bir konuya yönelik olarak çizilen haritalara tematik harita denir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi tematik harita grubunda yer almaz?

A) Fiziki haritalar
B) Jeomorfoloji haritaları
C) Hidrografya haritaları
D) Toprak haritaları
E) Nüfus haritaları

10. Haritalar, genel haritalar ve tematik haritalar şeklinde ikiye ayrılır.

Genel haritalarla ilgili olarak,

I. Ölçekleri yoktur.
II. Belirli bir konuya yönelik olarak çizilirler.
III. Bu haritalarda öne çıkan özellik, çizim yapılan bölgenin konumudur. (lokasyon)

yargılarından hangilerine ulaşılamaz?

A) Yalnız I B) Yalnız III C) I ve II D) I ve III E) II ve III

11. Haritalardan gerektiği gibi faydalanabilmek için harita üzerinde bazı unsurların bulunması gerekir. Bu unsurlara haritanın elemanları denir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi haritanın elemanları arasında sayılamaz?

A) Haritanın başlığı (adı) B) Ölçek
C) Koordinat sistemi D) Lejand
E) Yükselti

✓ DİKKAT!

Ölçeğin paydasındaki sayı haritanın küçültme oranına karşılık gelir. Ölçeğin paydasındaki sayı büyüdükçe aşağıdaki belirtilen değişiklikler meydana gelir:

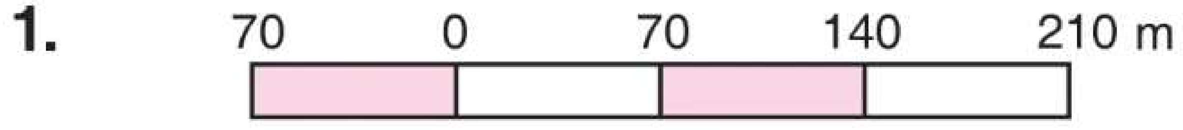
- Küçültme oranı artar.
- Bozulma (hata oranı) artar.
- Ayrıntıyı gösterme gücü azalır.
- Haritanın kapladığı alan daralır.
- Haritada iki nokta arasındaki uzaklık azalır.

@KuasarNemesis @YildizlarLigi_2025PDF @M.G.

Test 2

HARİTA ÜZERİNDE HESAPLAMALAR

1.

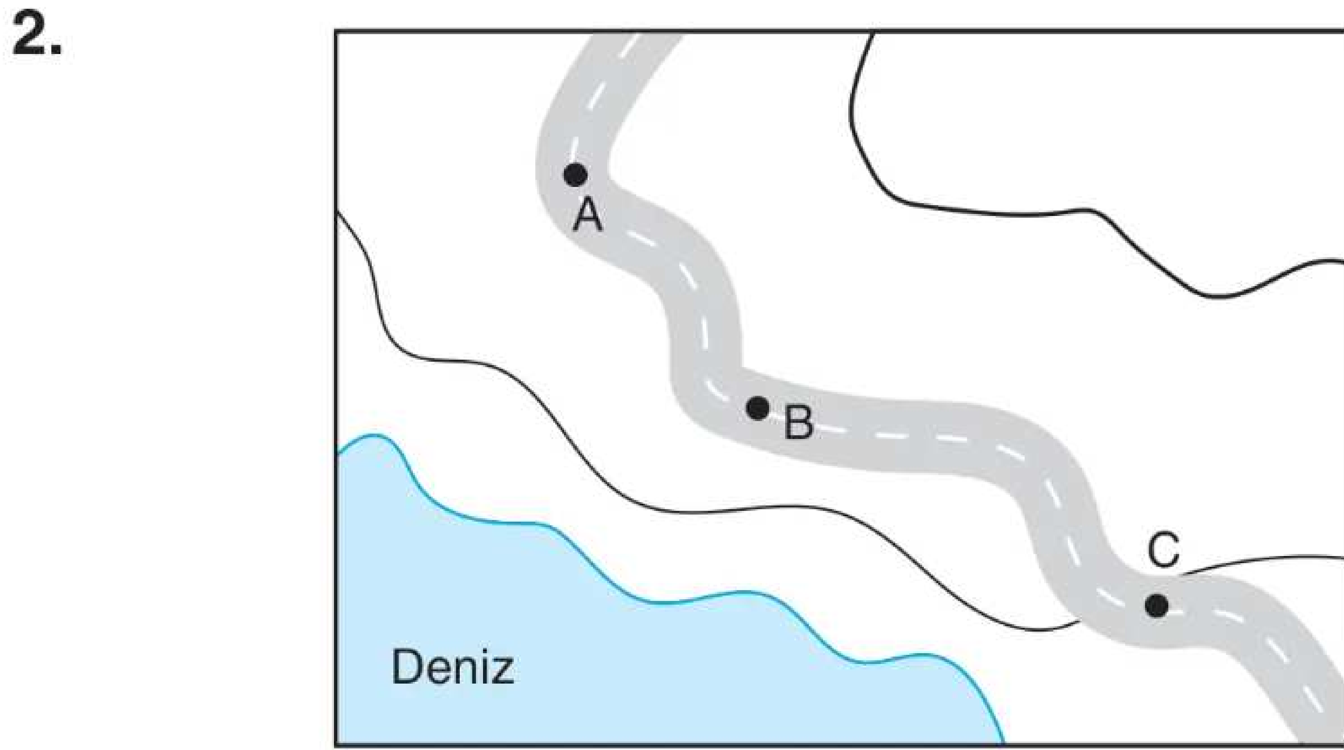

Yukarıdaki çizik ölçeğin boyu 4 cm'dir.

Bu ölçeğin kesir ölçek cinsinden değeri aşağıdakilerden hangisidir?

A) 1/70 B) 1/7.000 C) 1/14.000 D) 1/210.000 E) 1/700.000

2.

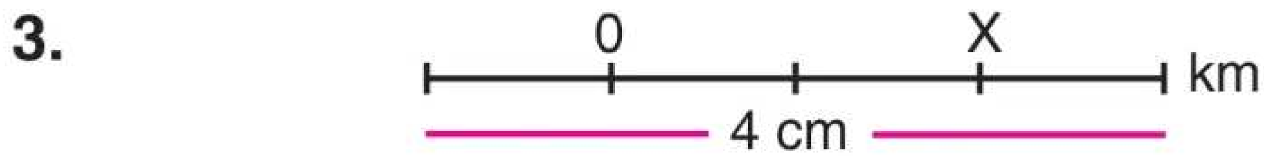

Yukarıdaki haritada ABC yolunun uzunluğu 4 cm'dir.

Bu yolun uzunluğu 8 km olduğuna göre haritanın ölçeği nedir?

A) 1/25.000 B) 1/50.000 C) 1/100.000 D) 1/200.000 E) 1/250.000

3.

Öğretmen: Gençler! Tahtada gösterilen bu çizgi ölçeğin kesir ölçek olarak değeri 1/200.000 olduğuna göre X ile belirtilen yere hangi sayı gelmelidir?

Melis: Hocam, 4 olmalı.

Zeynep: Öyle zannediyorum ki 8.

Rana: Hesapladım 12 çıktı.

Yusuf: Bence 24.

Mehmet: Kesinlikle 6.

Yukarıda verilen öğretmen – öğrenci diyaloğunda hangi öğrenci bu soruyu doğru cevaplamıştır?

A) Melis B) Zeynep C) Rana D) Yusuf E) Mehmet

4. **Bir haritada 75 km uzunluğundaki bir yol 15 cm ile gösterilmiş ise aynı haritada 16 cm² alan kaplayan gölün yüz ölçümü gerçekte kaç km² dir?**

A) 300 B) 400 C) 450 D) 500 E) 600

5. **Aşağıdakilerden hangisinde verilen kesir ölçeğin karşılığı <u>yanlış</u> eşleştirilmiştir?**

A) $\frac{1}{200.000}$ → 2 0 2 4 6 8 km (5 cm)

B) $\frac{1}{20.000}$ → 0 20 40 60 80 100 m (5 cm)

C) $\frac{1}{100.000}$ → 0 1 2 3 4 5 km (5 cm)

D) $\frac{1}{1.500.000}$ → 15 0 15 30 45 60 km (5 cm)

E) $\frac{1}{500}$ → 0 5 10 15 20 25 m (5 cm)

6. Saatte 100 km hızla giden bir otomobil x – y yolunu 2 saatte almaktadır.

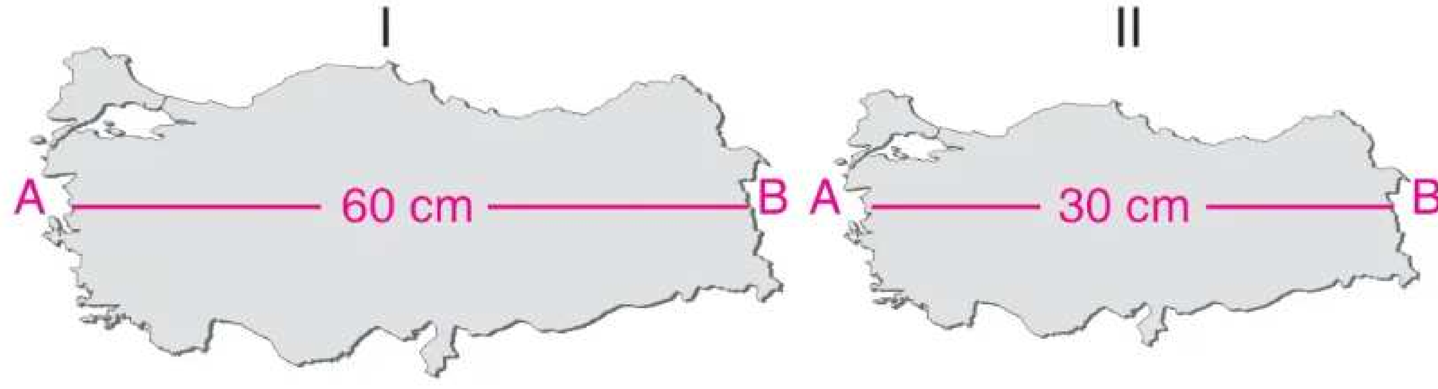
Bu yol harita üzerinde 25 cm olarak gösterildiğine göre haritanın ölçeği aşağıdakilerden hangisidir?

A) 1/40.000 B) 1/80.000 C) 1/100.000 D) 1/400.000 E) 1/800.000

BİLGİ SARMAL

@KuasarNemesis @YildizlarLigi_2025PDF @M.G.

7. A – B uzunluğu Türkiye'nin farklı ölçeklerle çizilmiş yukarıdaki haritalarından I.sinde 60 cm, II.sinde ise 30 cm olarak ölçülmüştür.

I. haritanın ölçeği 1/3.000.000 olduğuna göre II. haritanın ölçeği aşağıdakilerden hangisidir?

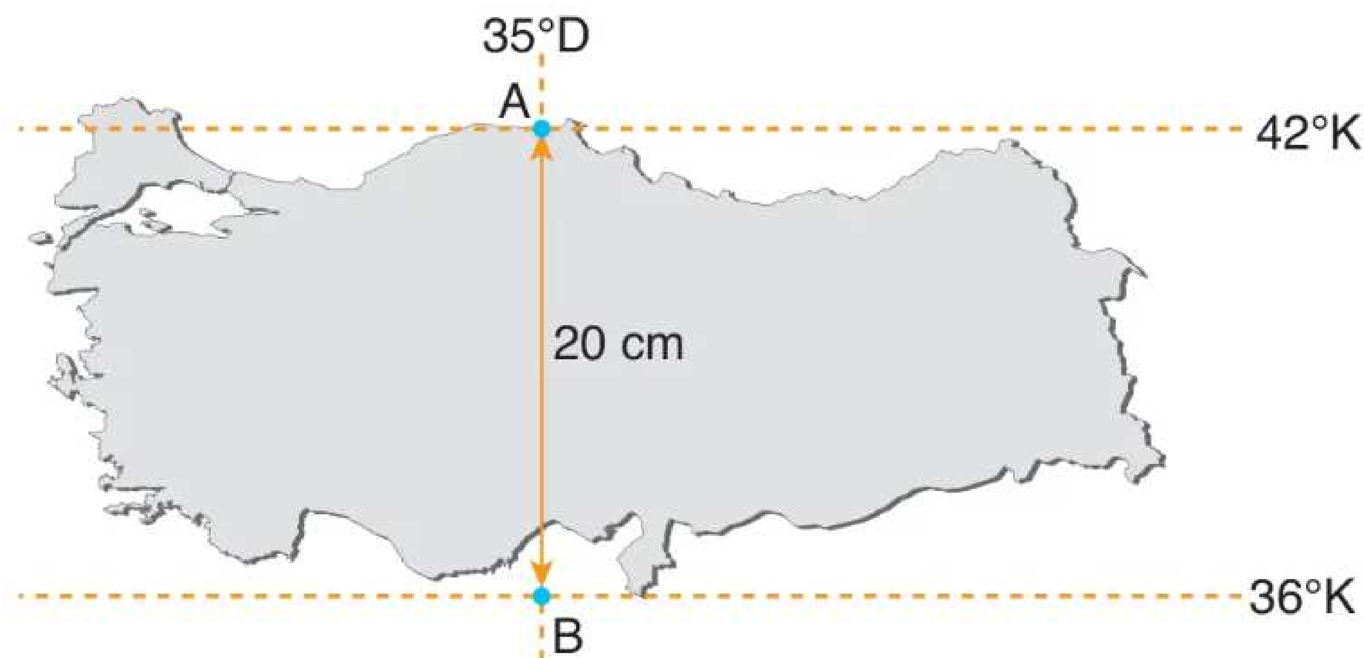
A) 1/300.000
B) 1/600.000
C) 1/1.500.000
D) 1/3.000.000
E) 1/6.000.000

8. **Gerçekte 280 km olan iki kent arası mesafe aşağıdaki çizik ölçeklerden hangisinin kullanıldığı haritada daha uzun gösterilir?**

(Çentikler arası 1'er cm'dir.)

A) 8 — 0 — 8 — 16 — 24 — 32 km
B) 0 — 3 — 6 — 9 — 12 — 15 km
C) 7 — 0 — 7 — 14 — 21 — 28 km
D) 0 — 5 — 10 — 15 — 20 — 25 km
E) 6 — 0 — 6 — 12 — 18 — 24 km

9. Aşağıdaki Türkiye haritasında 35° Doğu meridyeni üzerindeki A ve B noktaları arasındaki uzunluk 20 cm olarak ölçülmüştür.

Buna göre haritanın ölçeği aşağıdakilerden hangisidir?

A) 1/110.000
B) 1/2.220.000
C) 1/3.330.000
D) 1/3.333.000
E) 1/4.440.000

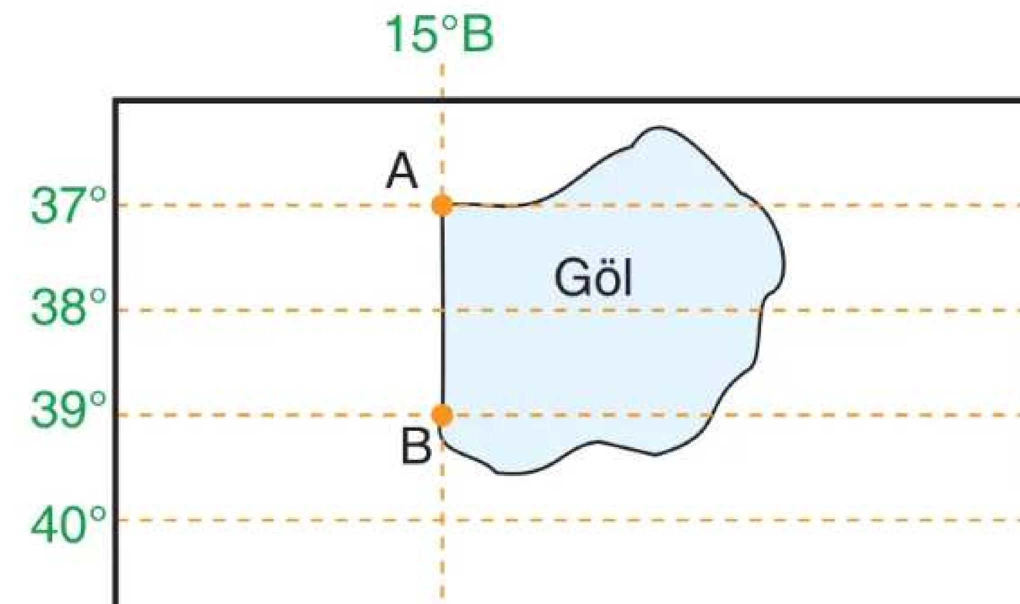
10. **Bir haritada bir bölgenin alanı "a" olarak ölçülmüşse bu bölgenin gerçek alanı nasıl hesaplanır?**

A) "a" cm'ye çevrilip ölçek paydasına bölünür.
B) "a" harita ölçeğinin paydası ile çarpılır.
C) Harita ölçeği ile a'nın karesi toplanır.
D) "a" harita ölçeğinin paydasının karesi ile çarpılır.
E) "a" harita ölçeğinin payı ile çarpılır.

11. **1/200.000 ölçekli bir haritada boyu 5 cm ölçülen bir akarsu gerçekte kaç km'dir?**

A) 10
B) 15
C) 20
D) 30
E) 40

12. Aşağıdaki haritada bir gölün koordinatları verilmiştir. Gölün haritadaki alanı 8 cm² olarak ölçülmüştür.

Bu gölün A ve B kıyıları arası 2 cm olarak ölçüldüğüne göre gölün gerçek alanı kaç km² dir?

A) 394.272
B) 98.568
C) 49.284
D) 1.776
E) 888

13. Bir bölgenin 1/800 000 ölçekli fiziki haritası ayrıntıların azaltılması için yeniden çizilecektir.

Buna göre,

I. Çizgi ölçek kullanılmalıdır.
II. Ölçek paydası büyütülmelidir.
III. Ölçek paydası küçültülmelidir.

yargılarından hangileri kesin olarak doğrudur?

A) Yalnız I
B) Yalnız II
C) I ve II
D) I ve III
E) II ve III

@KuasarNemesis @YildizlarLigi_2025PDF @M.G.

Test 3

YER ŞEKİLLERİNİ GÖSTERME YÖNTEMLERİ VE HARİTACILIK TARİHİMİZ

1. **Bir fiziki haritada kahverengi tonlarının çok yer kaplaması aşağıdakilerden hangisinin bir sonucudur?**

A) Tarım alanlarının fazla olmasının
B) Alçak alanların geniş yer tutmasının
C) Bitki örtüsünün seyrek olmasının
D) Yüksek alanların geniş yer tutmasının
E) Akarsu ağının seyrek olmasının

2. **Haritada yer şekillerinin gösterilme yöntemleri arasında yer alan izohips yöntemi ile ilgili olarak,**

I. Yer şekillerinin gösterilmesinde en çok kullanılan yöntemdir.
II. Yer şekillerinin kuş bakışı görüntüsünü yansıtır.
III. Eğimin az olduğu yerlerde eş yükselti eğrileri sıklaşır.

yargılarından hangileri doğrudur?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II D) I ve III E) II ve III

3. Bir Türkiye fiziki haritasında Ergene Havzası yeşil renk ile gösterilirken Gaziantep – Şanlıurfa Platosu sarı renk ile gösterilmiştir.

Bu durum söz konusu yerlerin aşağıdakilerden hangisi bakımından farklı olduğunu kanıtlar?

A) Bitki örtüsü
B) Jeolojik yapı
C) İz düşüm alanları
D) Toprak türleri
E) Yükseltileri

4. **Bir bölgenin farklı ölçeklerle çizilmiş iki izohips haritasıyla ilgili olarak;**

I. İzohips aralığı aynıdır.
II. 500 – 1000 m arası yükseltideki yerler renklendirme yöntemi ile gösterilirken sarı renk kullanılır.
III. Büyük ölçekli haritada falez bölgelerinde eğriler seyrek geçer.

yargılarından hangileri doğrudur?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II D) I ve III E) II ve III

5. Renklendirme yöntemi kullanılan fiziki haritalarda aynı yükselti basamakları aynı renk ile gösterilir.

I. Silifke Ovası
II. Iğdır Ovası
III. Gediz Ovası
IV. Pasinler Ovası

Buna göre yukarıdaki ovalardan hangileri Türkiye fiziki haritasında aynı renkle gösterilir?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III D) II ve IV E) III ve IV

6. Coğrafi unsurlar haritaya aktarılırken noktasal, çizgisel ve alansal gösterim yöntemleri kullanılır.

Buna göre haritalarda aşağıdaki unsurların hangisinin gösterilmesinde alansal yöntem kullanılır?

A) Akarsular
B) Volkan konileri
C) Platolar
D) Kara yolları
E) Demir yolları

@KuasarNemesis @YildizlarLigi_2025PDF @M.G.

7.

Yukarıdaki Türkiye haritasında numaralandırılmış alanlardan hangilerindeki yer şekilleri renklendirme ile gösterilirse daha fazla sayıda renk kullanılır?

A) I ve V B) II ve III C) II ve IV D) III ve IV E) III ve V

8. Eş yükselti eğrilerinin birbirine yakın ya da uzak geçmesi arazinin engebeliliğine göre değişir. Bazı yerlerde eş yükselti eğrileri birbirine çok yakın geçmektedir.

Aşağıdakilerden hangisi eş yükselti eğrilerinin birbirine çok yakın geçtiği alanlardan biridir?

A) Vadi Tabanları
B) Dik yamaçlar
C) Göl yüzeyleri
D) Deniz kıyıları
E) Dağ dorukları

2022 / TYT

9. Türkiye ile Güney Kore arasındaki siyasi, ticari ve askerî ilişkilerin günümüzdeki yeri hakkında haber izleyen bir kişi; Türkiye'nin ve Güney Kore'nin dünya üzerindeki yerini, komşularını, birbirlerine uzaklıklarını ve aralarında hangi ülkelerin bulunduğunu merak ettiği için atlastaki haritalara bakmak istemiştir.

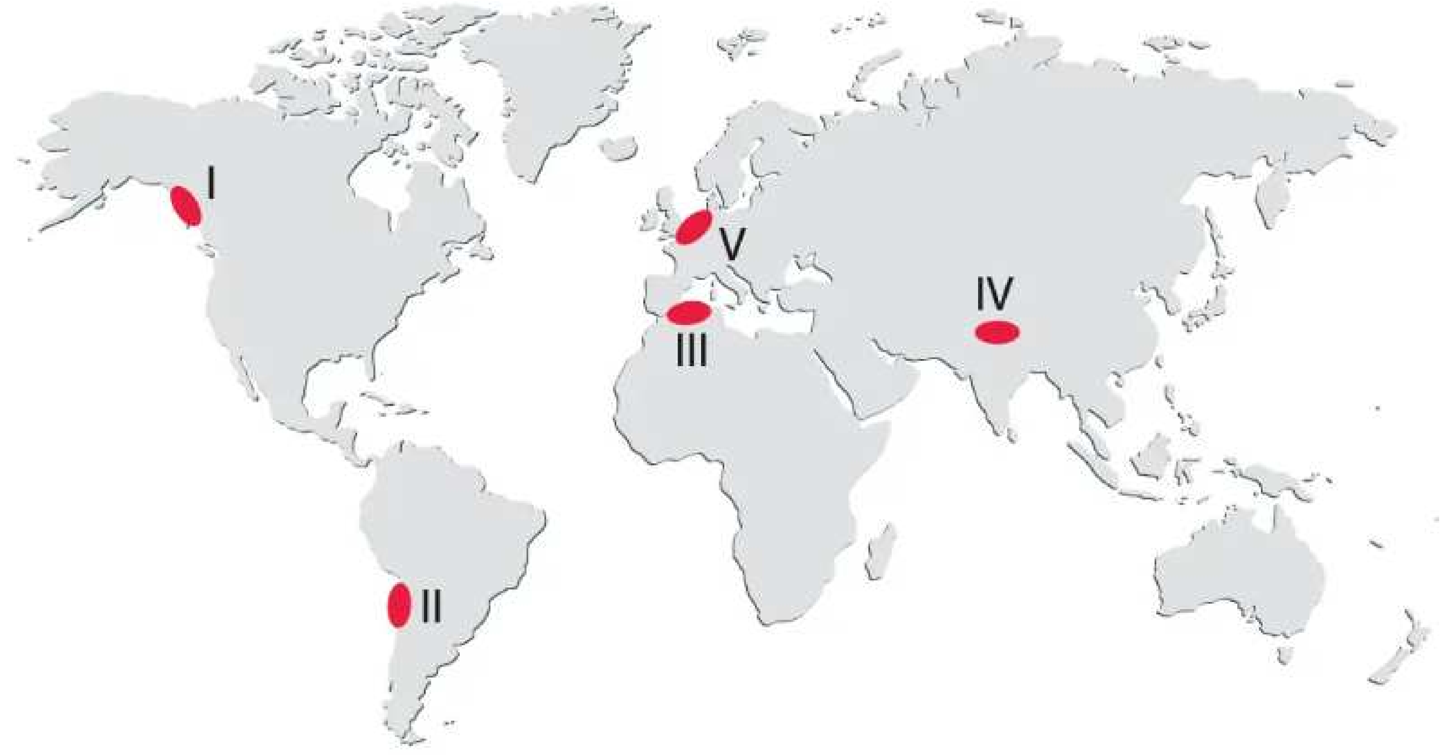
Bu kişinin aşağıdaki haritalardan hangisini incelemesi amacına uygundur?

A) Dünya Siyasi Haritası
B) Orta Doğu Ülkeleri Siyasi Haritası
C) Güneydoğu Asya Siyasi Haritası
D) Güney Kore Siyasi Haritası
E) Türkiye Siyasi Haritası

10. Aşağıdakilerden hangisi haritacılık alanında katkı sağlayan Türk bilim insanlarından biri değildir?

A) Pîrî Reis
B) Kaşgarlı Mahmut
C) İbn–i Sina
D) Evliya Çelebi
E) Ali Macar Reis

11.

Yukarıdaki haritada gösterilen numaralı alanlardan hangisindeki yer şekilleri renklendirme yöntemiyle gösterilirse kahverengi alanların oranı en az olur?

A) I B) II C) III D) IV E) V

12. Coğrafi Bilgi Sistemi (CBS), fiziki ve beşerî unsurlara ait verilerin toplanması, depolanması ve analiz edilmesidir.

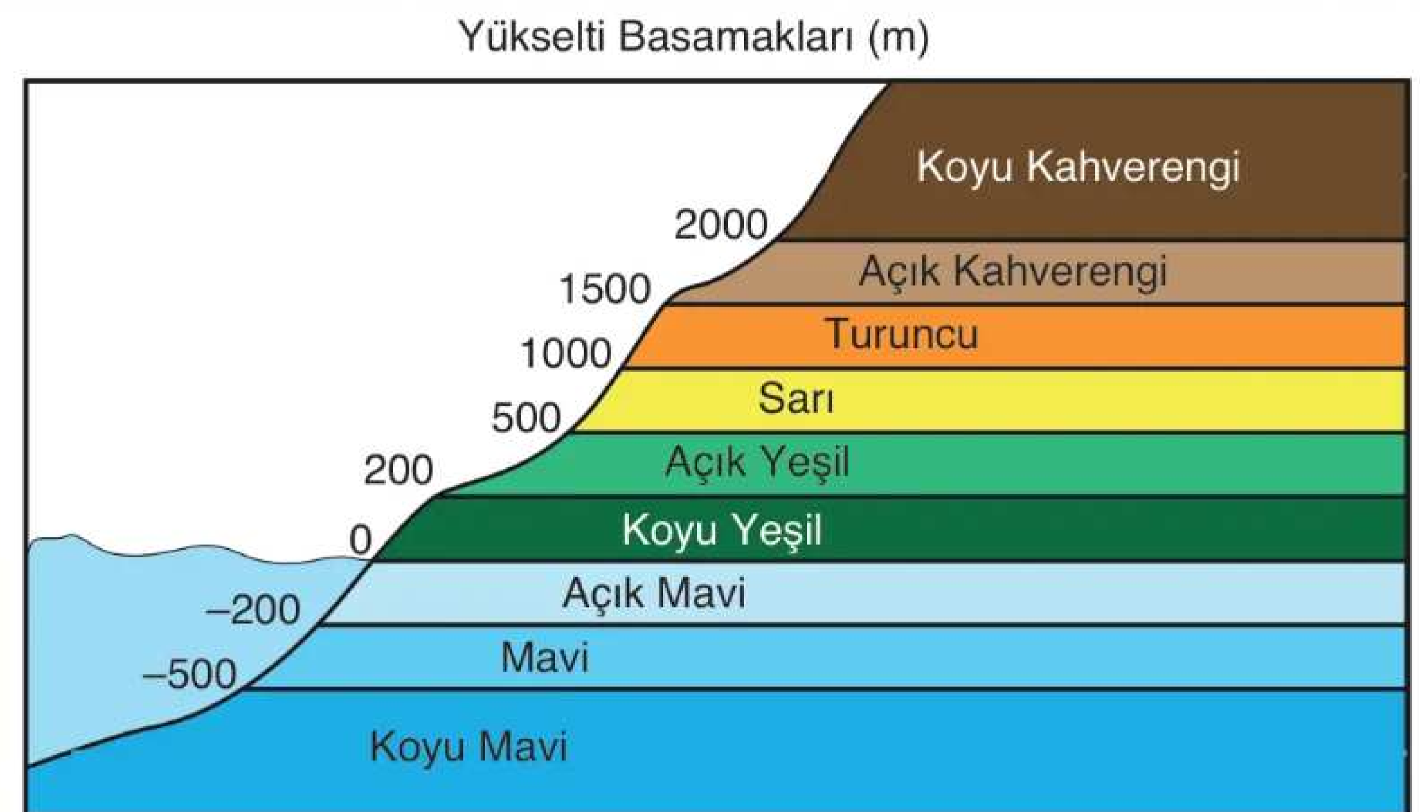
Buna göre Coğrafi Bilgi Sistemi (CBS);

I. haritacılık,
II. savunma hizmetleri,
III. çevre ve şehircilik

çalışmalarından hangilerinde kullanılır?

A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III D) II ve III E) I, II ve III

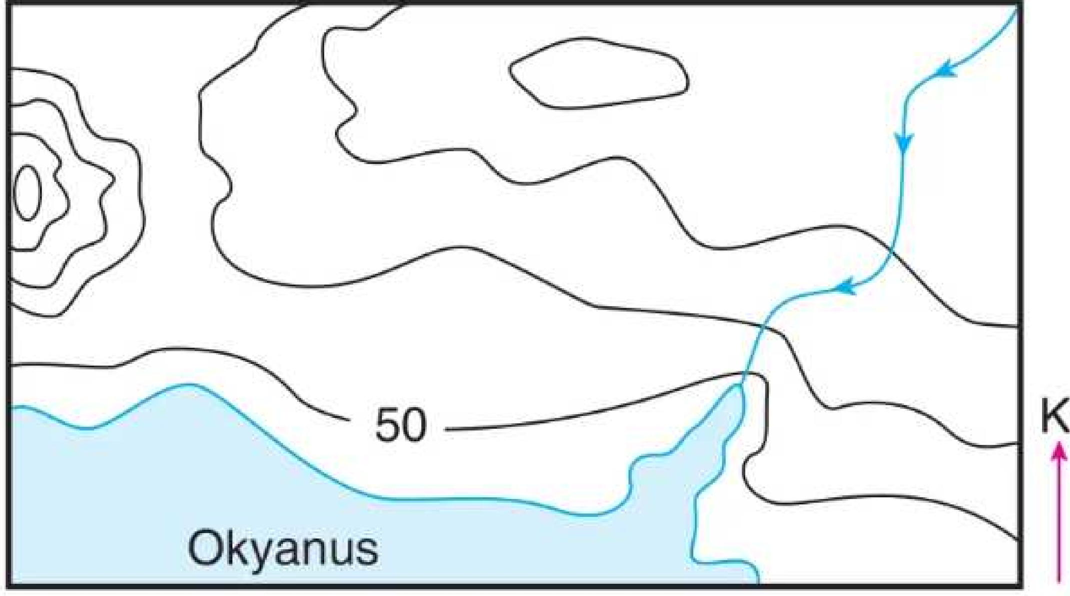
✓ BUNLARI İYİ ÖĞREN

@KuasarNemesis @YildizlarLigi_2025PDF @M.G.

EŞ YÜKSELTİ EĞRİLERİ, PROFİL ÇIKARMA VE EĞİM HESABI – I

1. Aşağıda bir bölgenin topoğrafya haritası verilmiştir.

Buna göre haritadaki bilgilere dayanılarak bölge ile ilgili aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılamaz?

A) Boyun bölgesinin yükseltisi 50 ile 100 metre arasında bulunmaktadır.

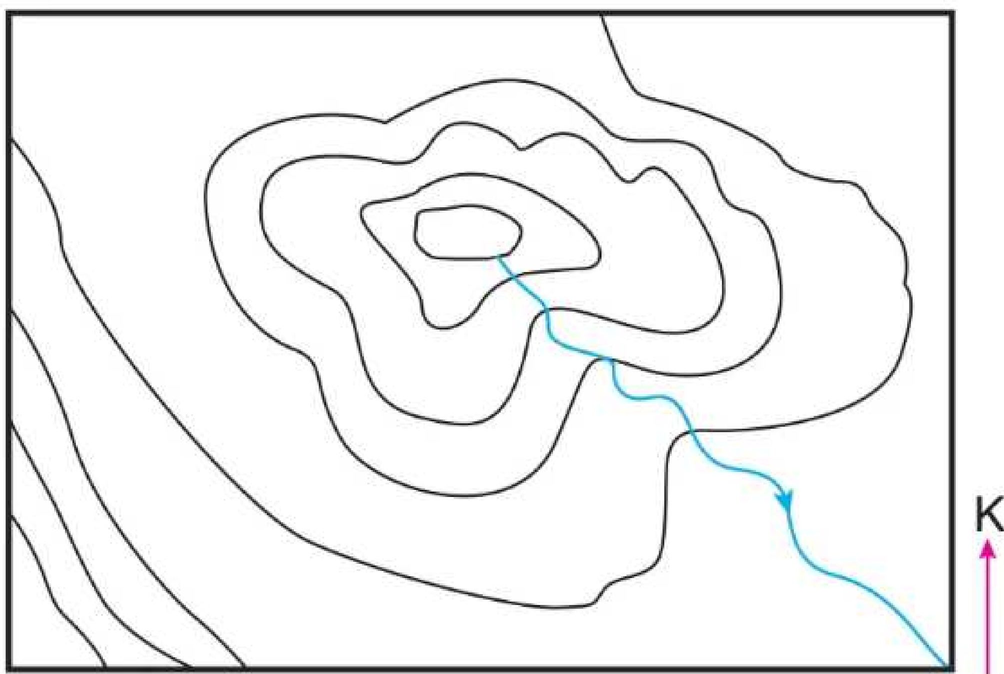
B) Bölgenin batısındaki eğim doğusundan daha fazladır.

C) Bölgede iki tepe vardır.

D) Akarsuyun ağız kısmında bir haliç bulunmaktadır.

E) Bölgenin kuzeyinde kapalı bir çukur bulunmaktadır.

2.

Yukarıdaki topoğrafya haritasından faydalanılarak;

I. akarsuyun akış yönü,

II. eğimin fazla olduğu yerler,

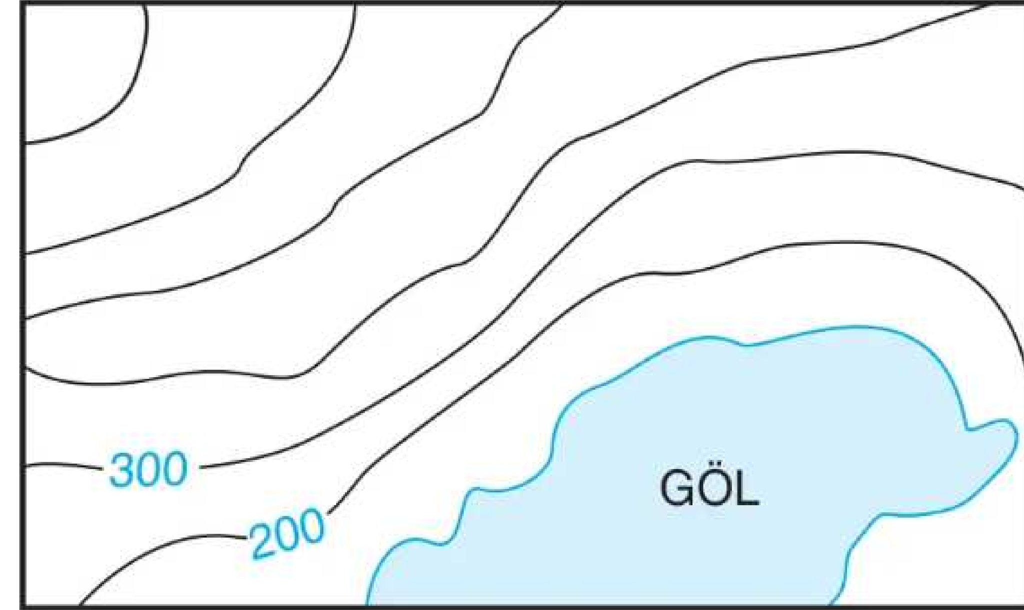
III. iki izohips arası mesafe,

IV. bölgenin bulunduğu yarım küre

özelliklerinden hangileri tespit edilebilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II D) II ve III E) III ve IV

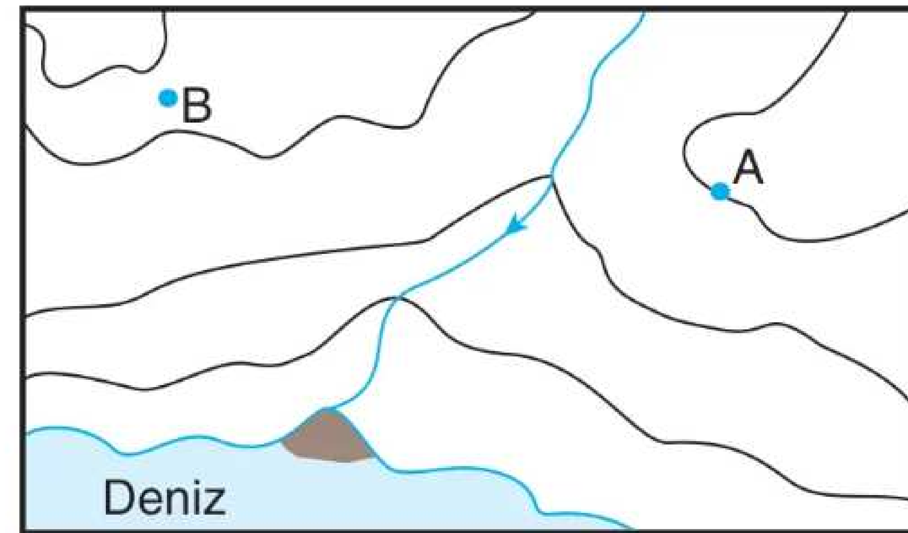
3. Aşağıdaki topoğrafya haritasında eş yükselti eğrileri 100 metre aralıklarla çizilmiştir.

Buna göre haritadaki yer şekilleri renklendirme yöntemiyle gösterilmiş olsaydı aşağıdaki renklerden hangisi kullanılmazdı?

A) Açık yeşil B) Koyu yeşil C) Mavi D) Kahverengi E) Sarı

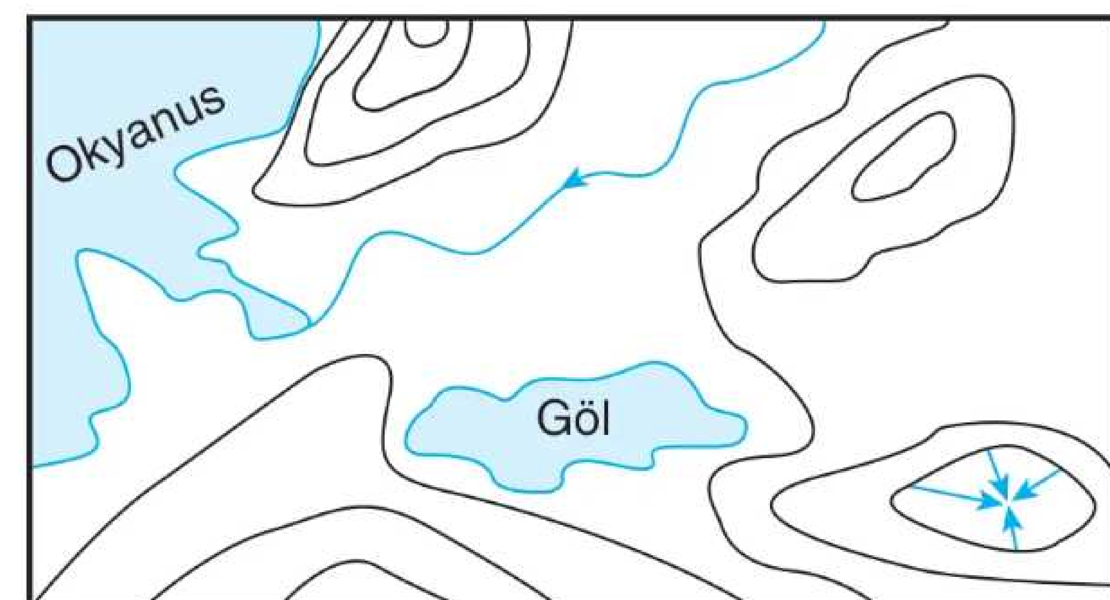
4. Aşağıdaki topoğrafya haritasında yer alan A noktasının yükseltisi 750 metredir.

Buna göre B noktası hangi yükselti değerleri arasında yer alır?

A) 0 – 250 B) 250 – 500 C) 500 – 750 D) 750 – 1000 E) 1000 – 1250

5.

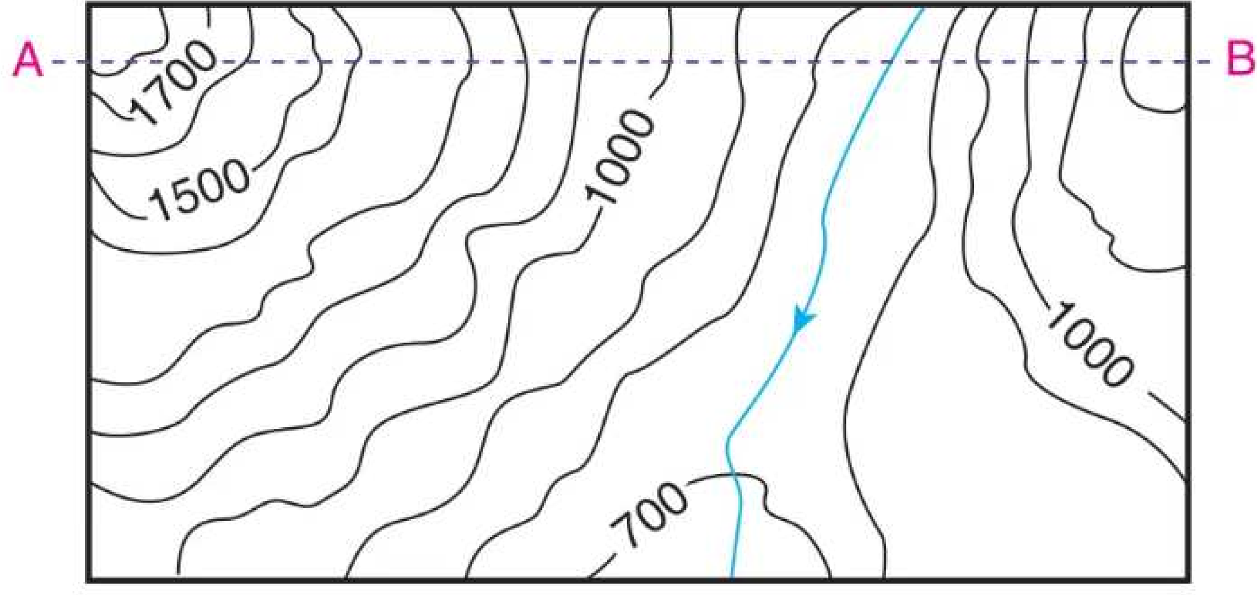

Yukarıdaki topoğrafya haritasında, aşağıda verilen yer şekillerinden hangisi yoktur?

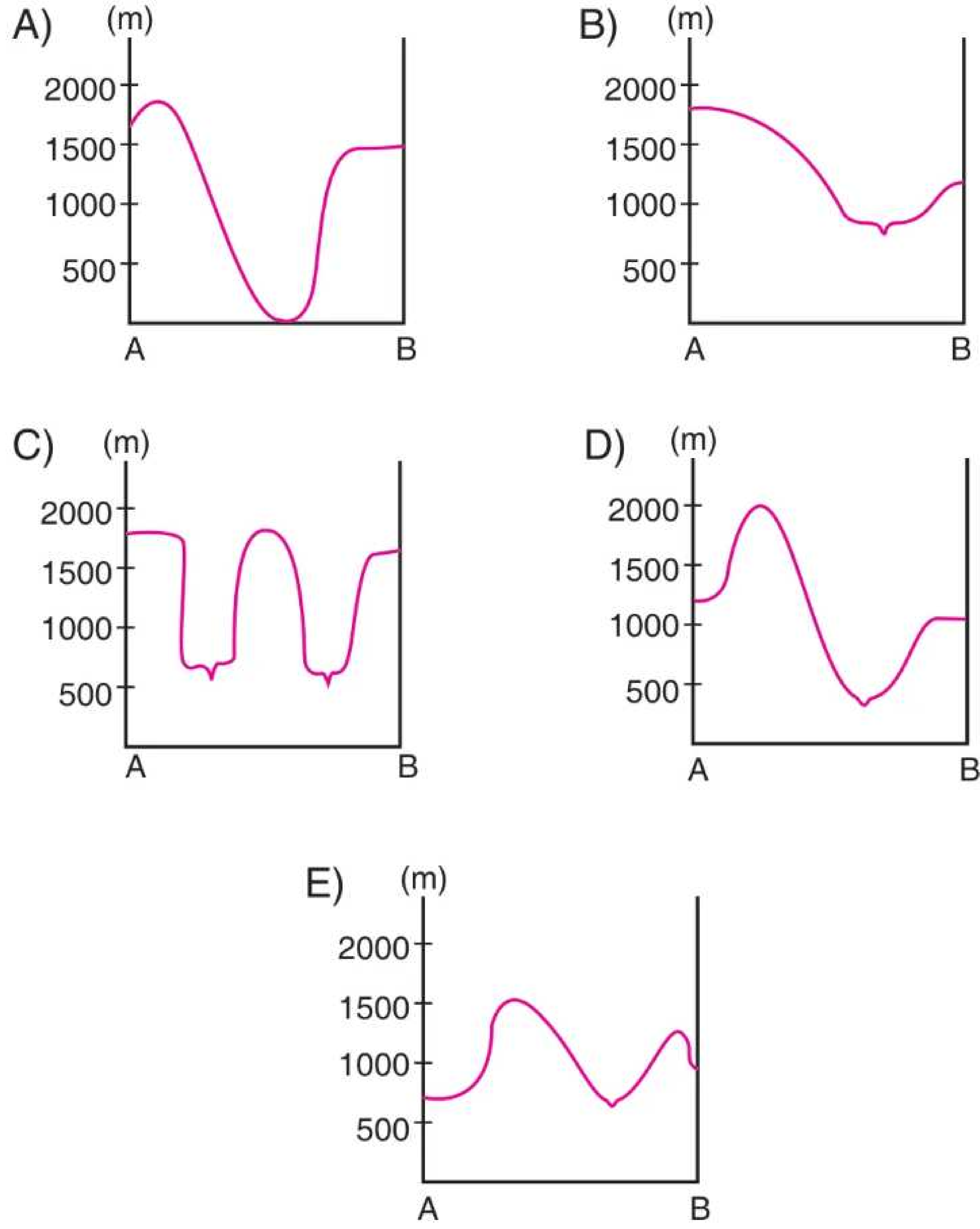
A) Vadi B) Boyun C) Haliç D) Falez E) Delta

@KuasarNemesis @YildizlarLigi_2025PDF @M.G.

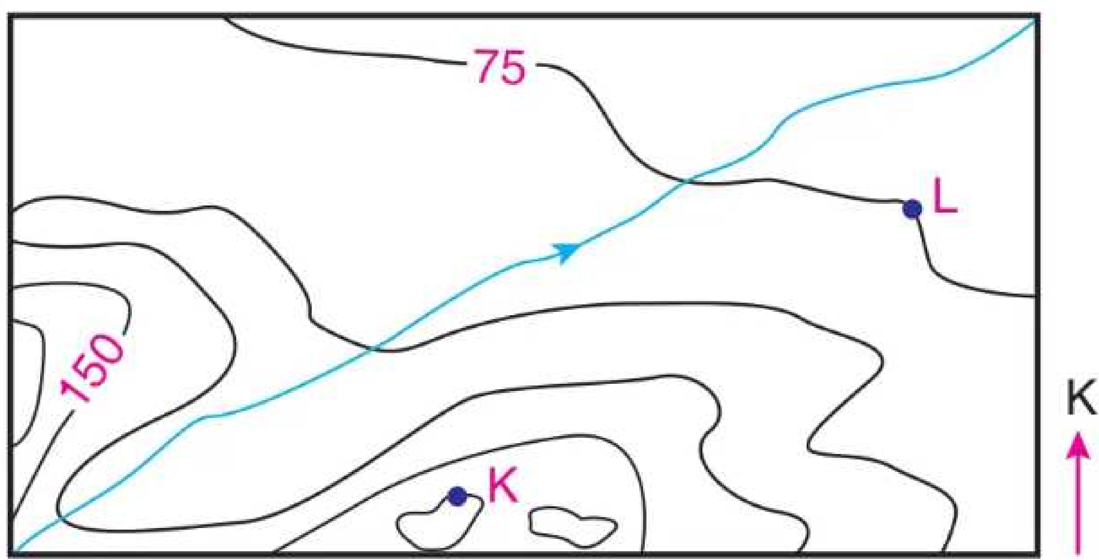
6.

Yukarıdaki haritada gösterilen arazinin A – B doğrultusundaki profili aşağıdakilerden hangisidir?

7.

Yalnızca yukarıdaki izohips haritasındaki bilgilerden yararlanılarak aşağıda verilenlerden hangisine <u>ulaşılamaz</u>?

A) K – L arasındaki arazinin gerçek uzaklığına

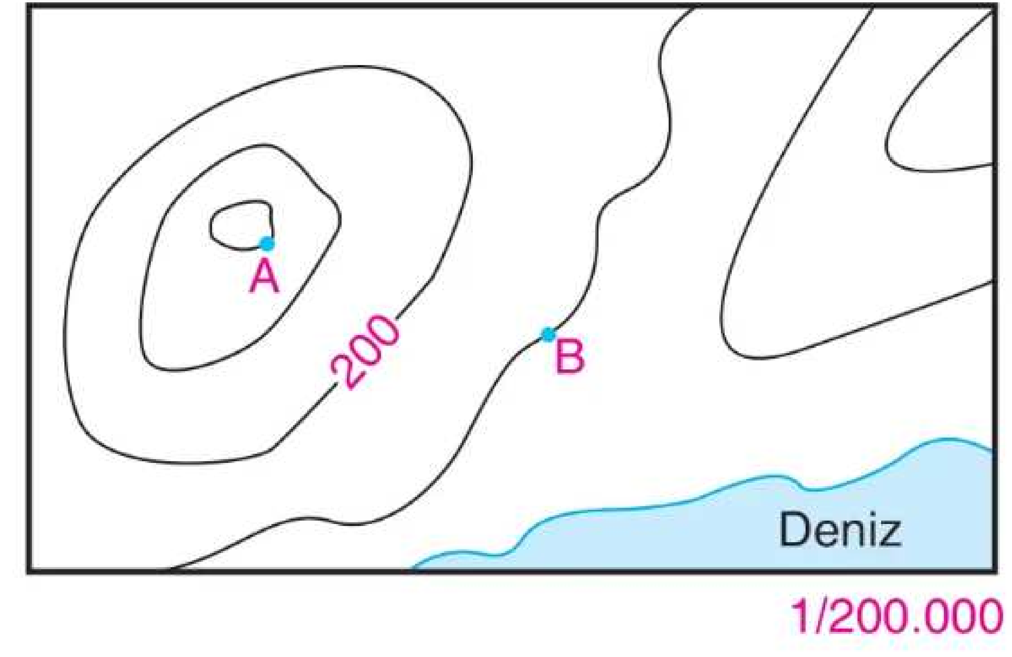
B) K – L arasındaki yükselti farkına

C) Eğrilerin kaçar metre arayla geçtiğine

D) K noktasının yükseltisine

E) Akarsuyun akış yönüne

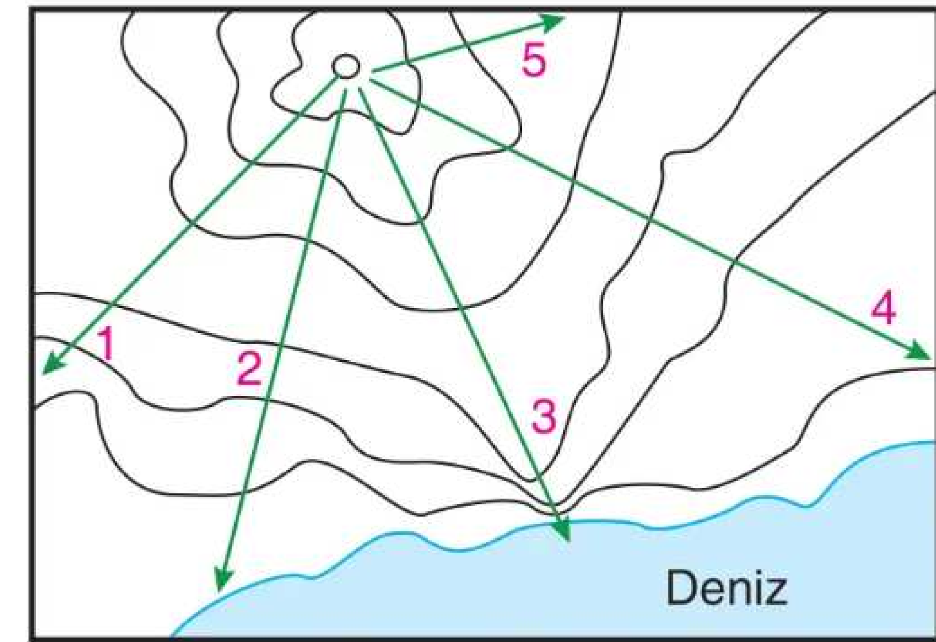
8.

Yukarıdaki topoğrafya haritasında A – B arası mesafe 5 cm olarak gösterildiğine göre bu noktalar arasındaki yamaç eğimi yüzde (%) kaçtır?

A) 3 B) 6 C) 9 D) 12 E) 15

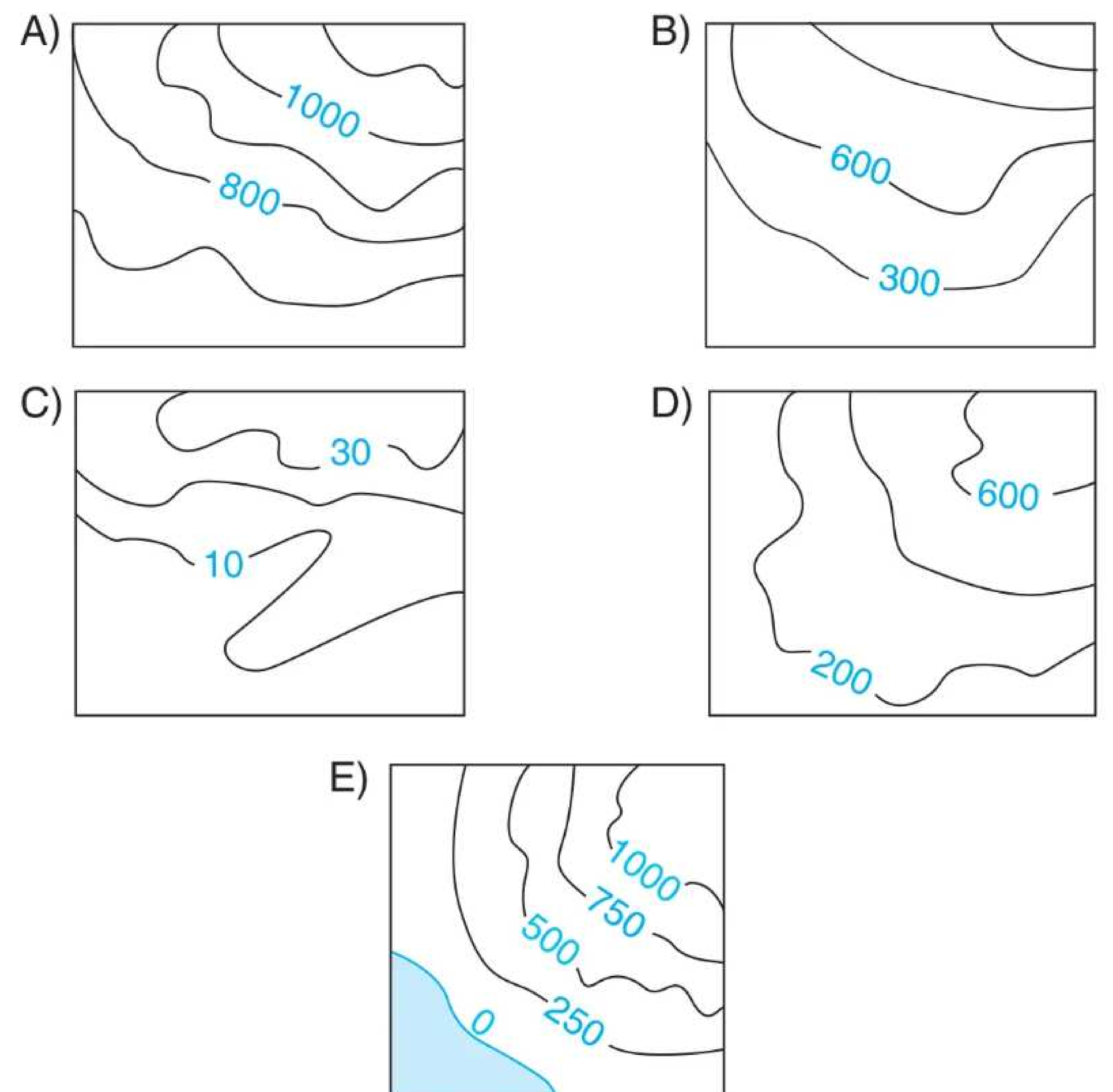
9.

Yukarıdaki haritada gösterilen numaralı okların hangisinin yönünde çıkarılacak profilde falez görülür?

A) 1 B) 2 C) 3 D) 4 E) 5

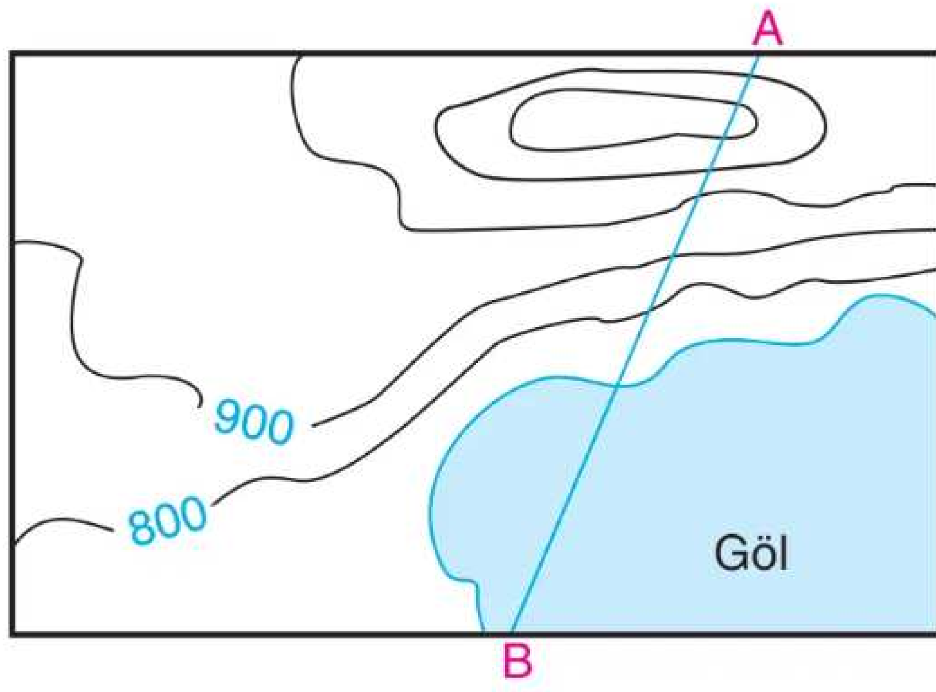
10. **Aynı dağın farklı ölçeklerle çizilmiş olan yamaçlarına ait aşağıdaki topoğrafya haritalarından hangisinin ölçeği daha büyüktür?**

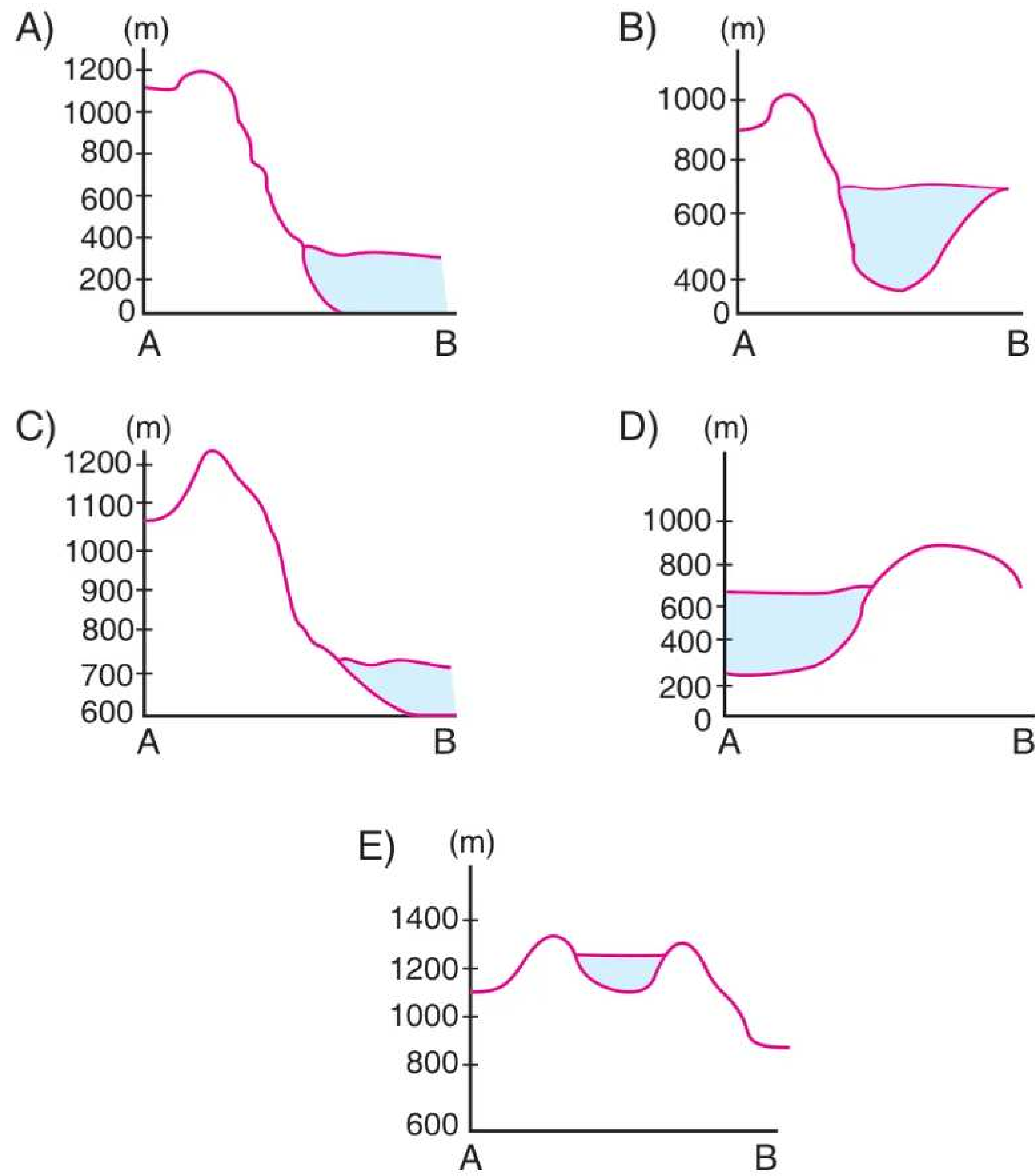
@KuasarNemesis @YildizlarLigi_2025PDF @M.G.

Test 5 EŞ YÜKSELTİ EĞRİLERİ, PROFİL ÇIKARMA VE EĞİM HESABI – II

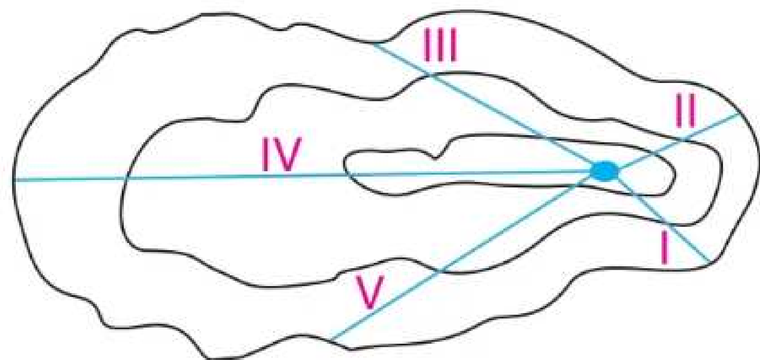
1.

Yukarıdaki topoğrafya haritasında verilmiş olan A – B doğrultusundan çıkarılan profil aşağıdakilerden hangisinde doğru olarak verilmiştir?

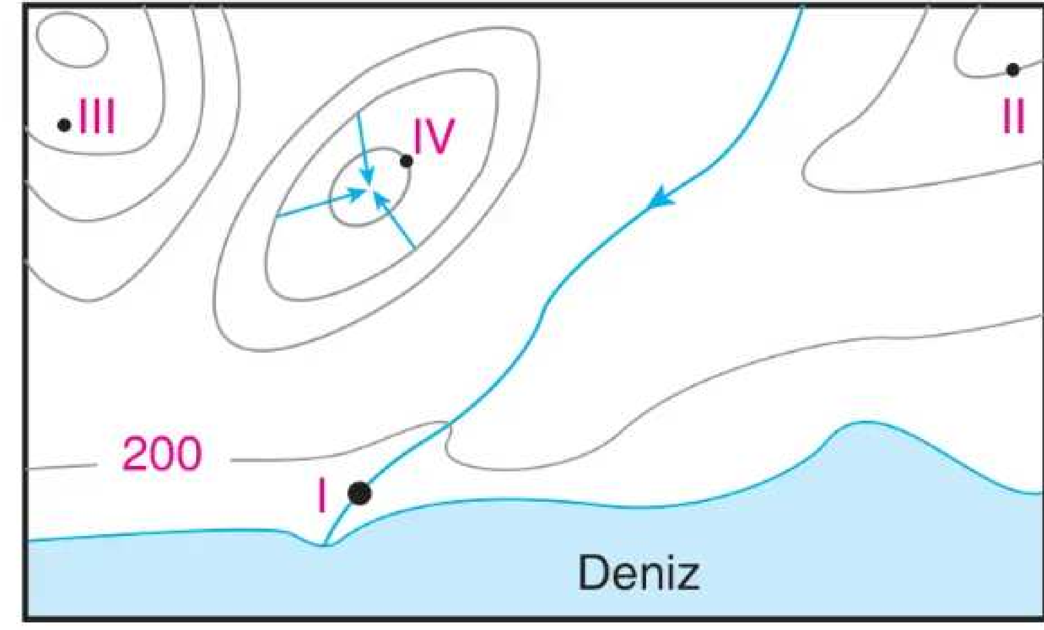
2. Öğretmen, öğrencilerine aşağıdaki izohips haritasında gösterilen tepeye çıkarlarken şu açıklamayı yapmıştır: "Bulunduğumuz yamacın eğimi çok fazladır. Fakat otobüsümüzün hareket ettiği yolun eğimi %5'tir. Araçlar tepeye daha kolay çıksın diye yol virajlar ile uzatılıp eğimi azaltılmıştır."

Buna göre numaralanmış yamaçlardan hangilerinde yolun daha virajlı olduğu söylenebilir?

A) I ve II
B) I ve IV
C) II ve III
D) III ve IV
E) IV ve V

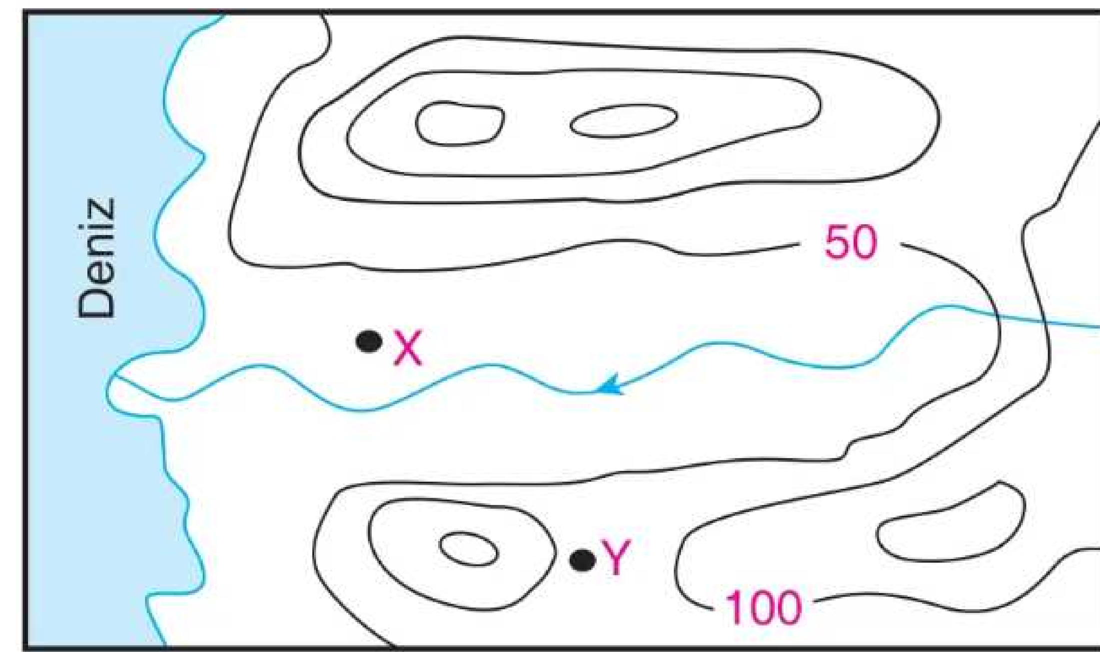
3.

Yukarıdaki topoğrafya haritasında numaralandırılmış noktaların yükseltileri için aşağıdakilerden hangisi doğrudur?

A) I > II = III > IV
B) I < IV < II < III
C) III > II > IV = I
D) I < II < IV < III
E) II = III > IV > I

4.

Yukarıda topoğrafya haritası verilen yörenin yer şekilleri ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi <u>söylenemez</u>?

A) Dağlar kıyıya dik uzanmaktadır.
B) Y merkezinin bulunduğu yer boyundur.
C) X merkezinin yükseltisi 0 – 50 m arasındadır.
D) Yörenin en yüksek ve en alçak yeri arasında 250 m yükselti farkı vardır.
E) Akarsuyun ağız kısmında delta oluşmuştur.

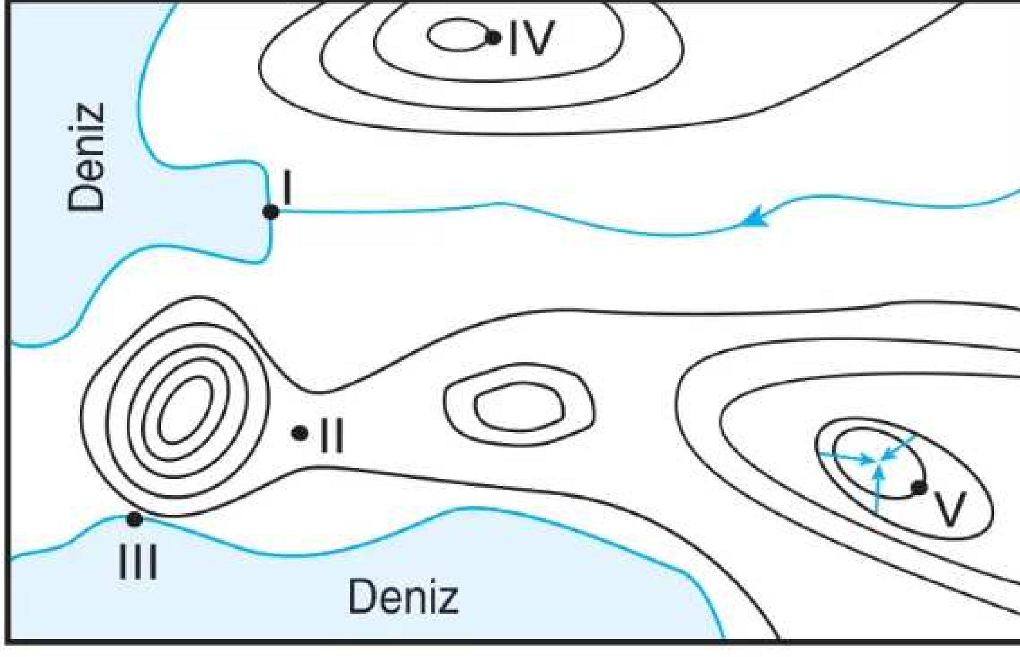
5. **Aşağıdakilerden hangisi izohipslerin özellikleri ile ilgili <u>yanlış</u> bir bilgidir?**

A) İç içe geçmiş kapalı eğrilerdir.
B) Çukur, krater vb. alanlar şeklinde gösterilir.
C) Kıyıda izohipslerin sıklaştığı yerlerde denizin derinliği fazladır.
D) Eğriler arasındaki yükselti farkı eğime göre değişir.
E) Dağ dorukları nokta ile gösterilir.

BİLGİ SARMAL

@KuasarNemesis @YildizlarLigi_2025PDF @M.G.

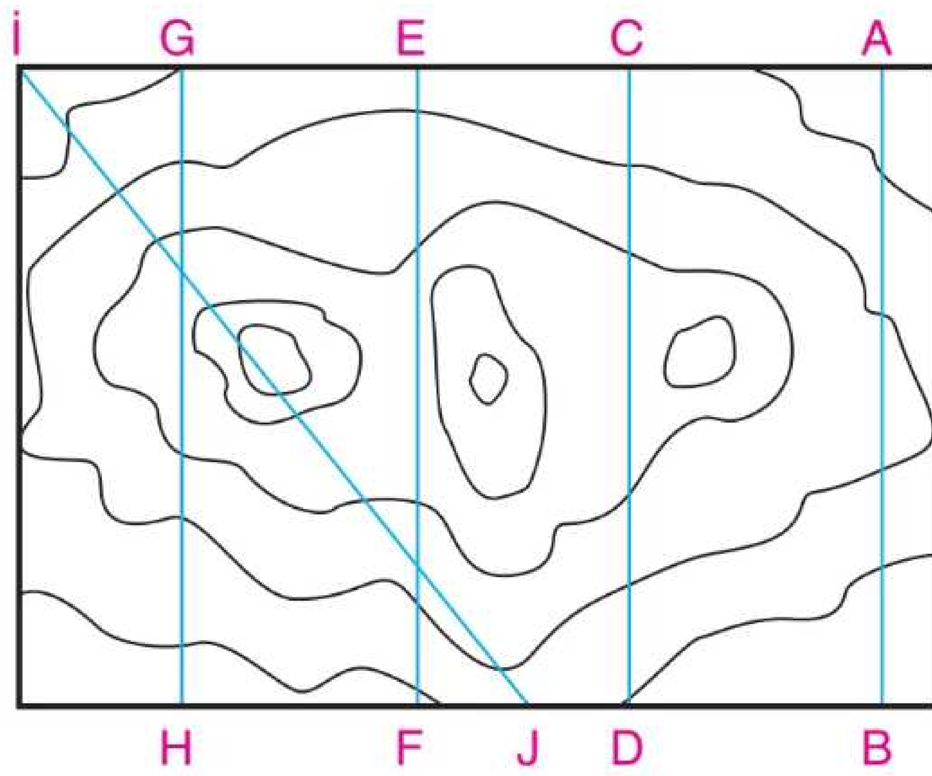
6.

Yukarıdaki topoğrafya haritasında numaralandırılmış noktaların üzerinde bulundukları yer şekli, aşağıdakilerden hangisinde yanlış verilmiştir?

A) I – Delta
B) II – Boyun
C) III – Falez
D) IV – Tepe
E) V – Kapalı çukur

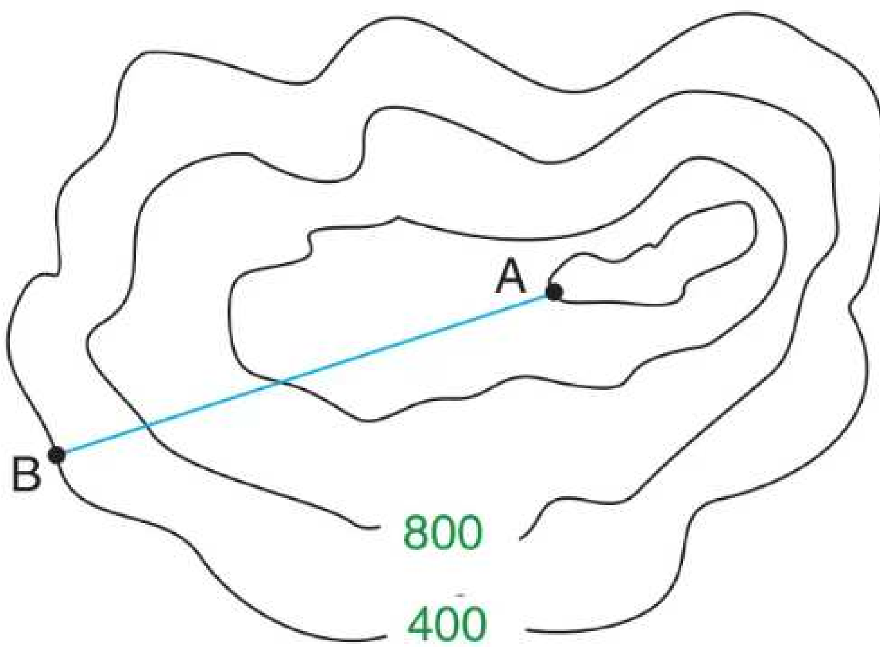
7.

Eş yükselti eğrileriyle çizilmiş yukarıdaki haritada verilen doğrultuların hangisinde yükselti farkı en fazladır?

A) A – B B) C – D C) E – F
D) G – H E) İ – J

8. 1/200.000 ölçekli aşağıda verilen topoğrafya haritasında A ve B noktaları arasındaki mesafe 20 cm'dir.

Buna göre A ve B noktaları arasındaki yamaç eğimi binde kaçtır?

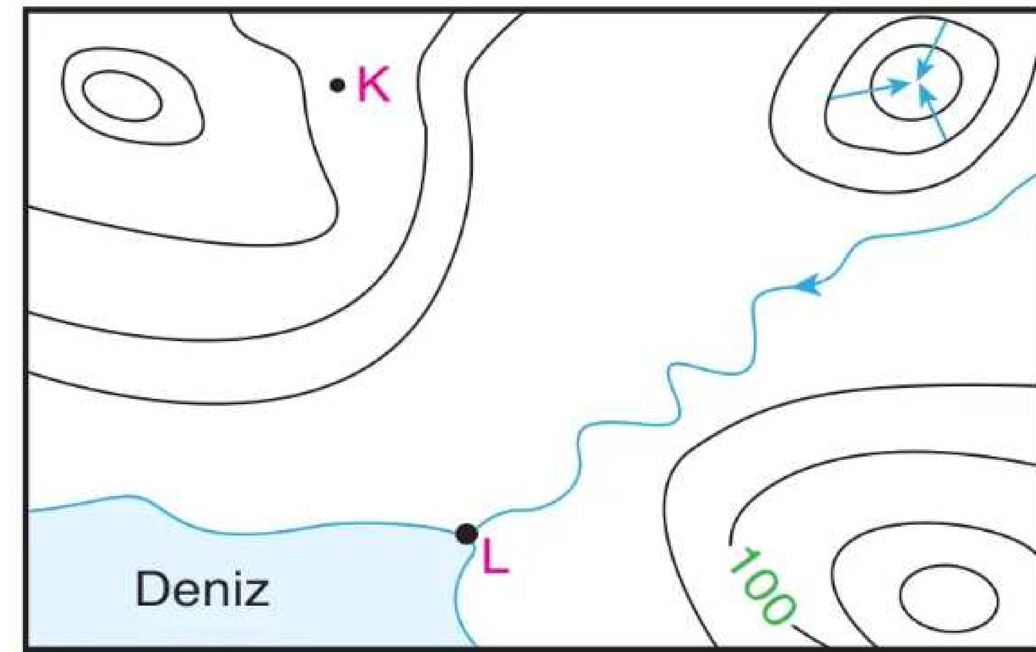
A) 10 B) 20 C) 30 D) 40 E) 50

9. Bir topoğrafya haritasında eş yükselti eğrileri X yöresinde sık aralıklarla geçerken Y yöresinde seyrek aralıklarla geçmektedir.

Buna göre X ve Y yörelerinde aşağıdakilerden hangisinin kesin olarak farklı olduğu söylenebilir?

A) Yükselti değerleri
B) İklimleri
C) Yer şekillerinin uzanış doğrultusu
D) Yer şekillerinin eğimi
E) Bitki örtüleri

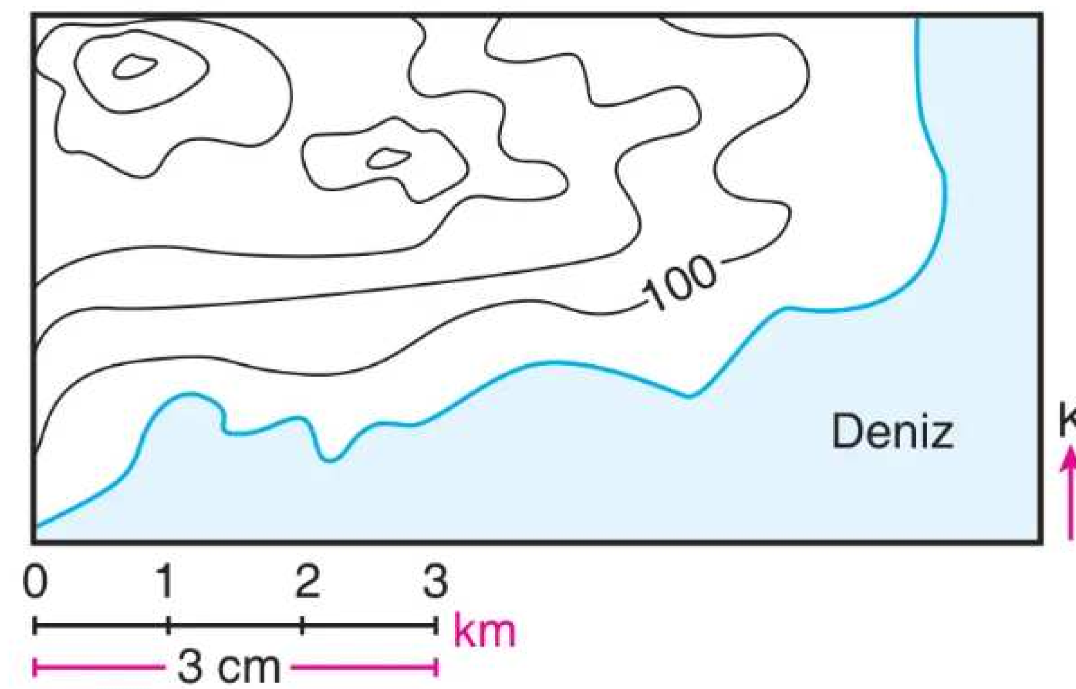
10. Aşağıda bir yörenin izohips yöntemi ile çizilmiş topoğrafya haritası verilmiştir.

Buna göre harita incelendiğinde aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Haritanın kuzeydoğusunda kapalı bir çukur vardır.
B) K merkezi 100 – 150 metreler arasında yer alır.
C) Akarsu menderesler oluşturmuştur.
D) En yüksek yerin yükseltisi 250 metreden fazladır.
E) L merkezi delta ovası üzerinde bulunur.

11. Aşağıda bir arazinin topoğrafya haritası verilmiştir.

Yalnızca haritadaki bilgilerden yararlanılarak;

I. arazideki gerçek alanın hesaplanması,
II. profil çıkarma,
III. kıyı uzunluğunun belirlenmesi,
IV. coğrafi koordinatların tespiti

işlemlerinden hangileri yapılamaz?

A) Yalnız II B) Yalnız IV C) I ve II
D) II ve III E) III ve IV

@KuasarNemesis @YildizlarLigi_2025PDF @M.G.

SİMÜLASYON TESTİ

1. **Eş yükselti eğrilerinin özellikleriyle ilgili olarak aşağıda verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?**

A) Küçük ölçekli haritalarda izohips aralığı küçük değerlidir.

B) Eğrilerin sık geçtiği yerlerde eğim fazladır.

C) Dağların doruk bölgeleri nokta ile gösterilir.

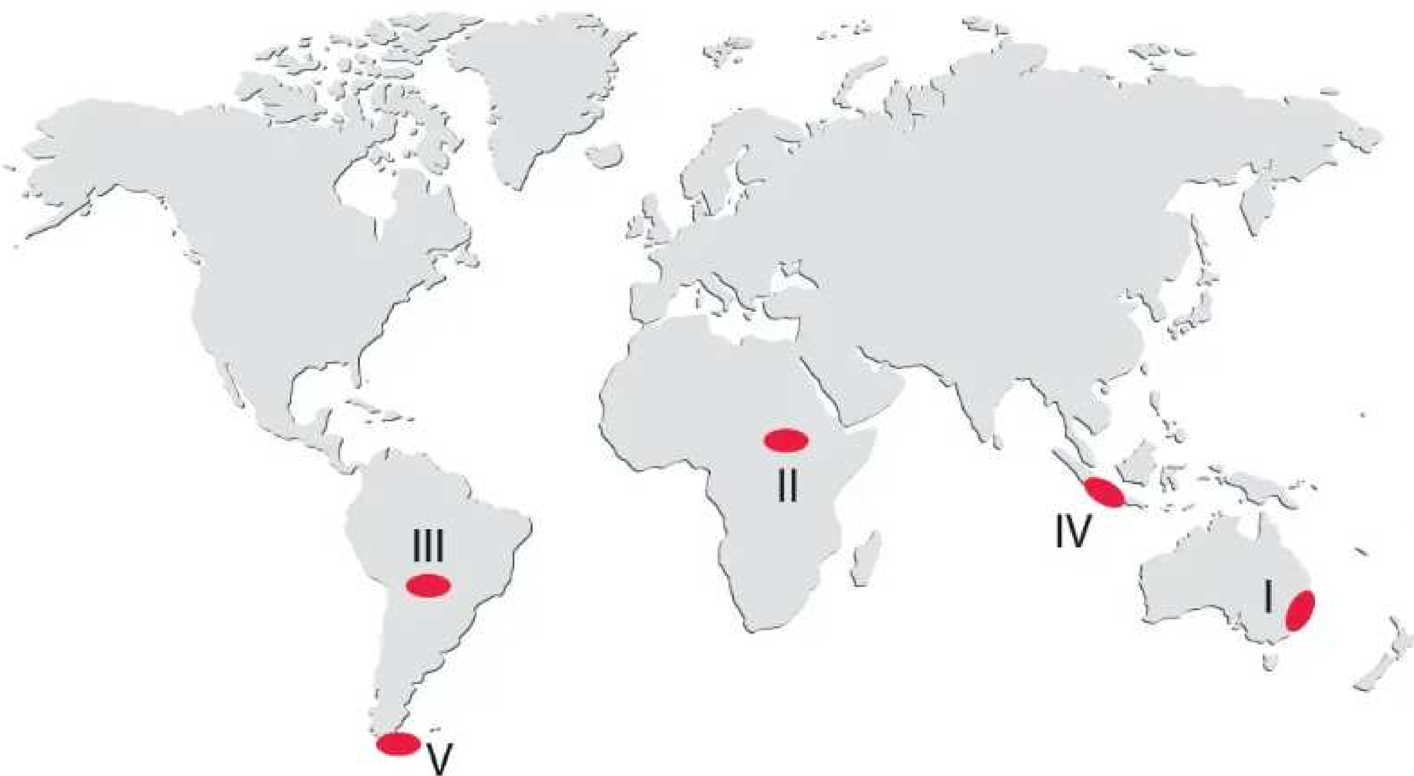
D) Aynı eğri üzerindeki tüm noktaların yükseltisi eşittir.

E) Yer şekillerinin kuş bakışı görüntüsüne göre çizilirler.

2. **Aşağıdaki tabloda bazı alanların haritalarının çiziminde kullanılması gereken projeksiyon eşleştirmelerinden hangisi yanlıştır?**

	Alan	Silindirik	Konik	Düzlem
A)	Amazon Havzası	✘		
B)	Antarktika'nın merkezi			✘
C)	ABD'nin doğusu		✘	
D)	Himalaya Dağları	✘		
E)	Orta Şili		✘	

3. Projeksiyon yöntemiyle çizilen haritalarda projeksiyon yüzeyinin (kâğıdın) küreye temas ettiği bölgede hata oranı daha az olur.

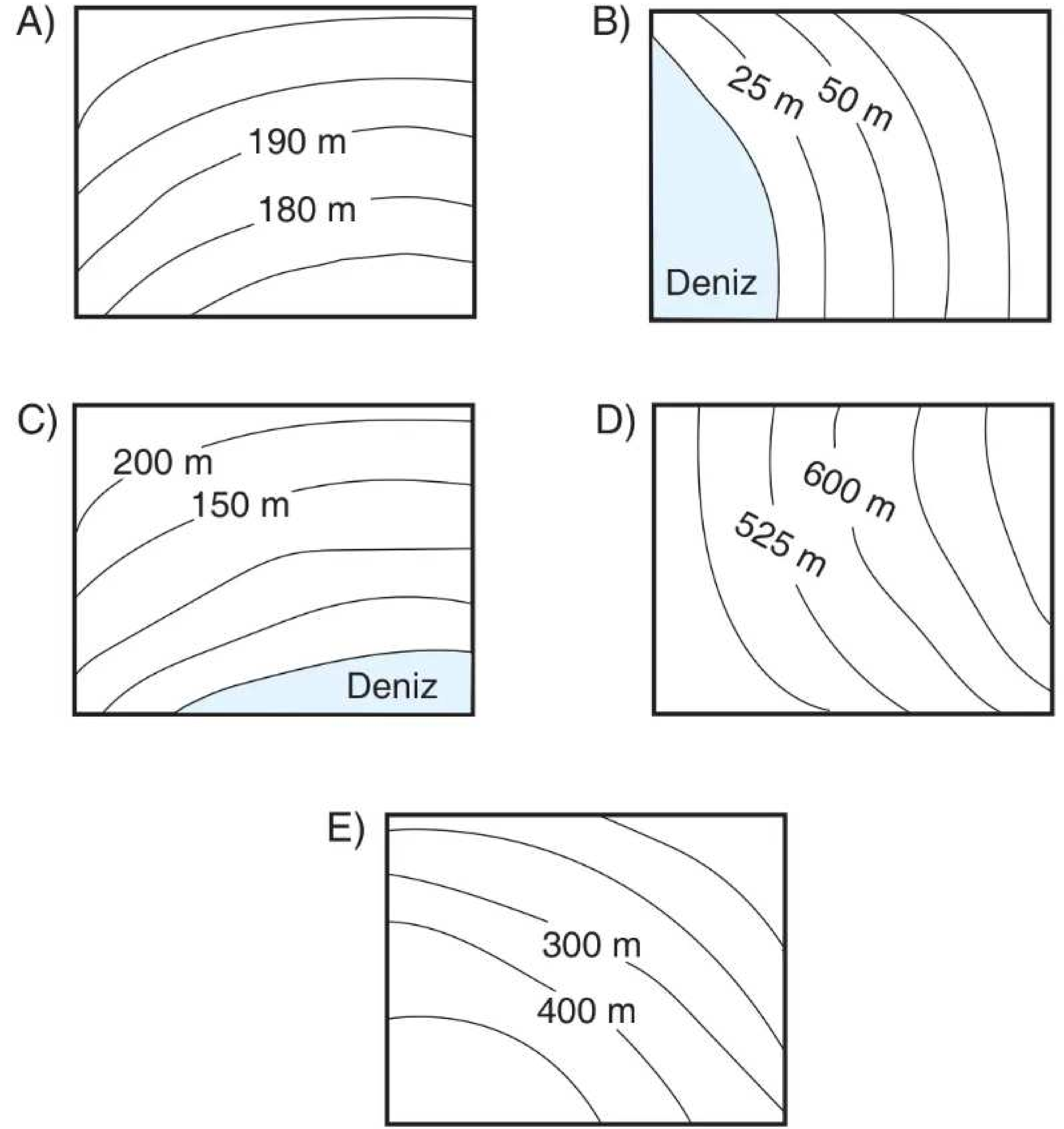

Buna göre yukarıdaki haritada numaralandırılarak gösterilen ve yüz ölçümleri aynı olan bölgelerden hangisinin haritası Güney Kutup Noktası'nı merkez alan düzlemsel projeksiyon ile çizildiğinde hata oranı en az olur?

A) I B) II C) III D) IV E) V

4. Arazide yön ve hedef bulmada yer şekillerini ayrıntılı gösteren izohips haritalarından yararlanmak kolaylık sağlar.

Buna göre aynı bölgeye ait olan ve aşağıda birer parçası verilen haritalardan hangisinin yön ve hedef bulmada kullanılması daha fazla kolaylık sağlar?

5. A terminalinden hareket eden bir otobüs B terminaline uğradıktan sonra C terminaline ulaşmıştır. Otobüsün gittiği yol harita üzerinde A – B arası 12 cm, B – C arası ise 6 cm'dir.

Otobüs bu yolculukta toplam 180 km yol gittiğine göre üzerinde ölçüm yapılan haritanın ölçeği aşağıdakilerden hangisidir?

A) 1 / 100.000 B) 1 / 200.000

C) 1 / 1000.000 D) 1 / 2 000.000

E) 1 / 3.000.000

6. **Aşağıdaki illerin yüzey şekilleri göz önüne alındığında hangisinin gerçek alanıyla iz düşümü alanı arasındaki farkın diğerlerinden daha az olduğu söylenebilir?**

A) Artvin B) Hakkâri C) Konya

D) Antalya E) Kırklareli

BİLGİ SARMAL

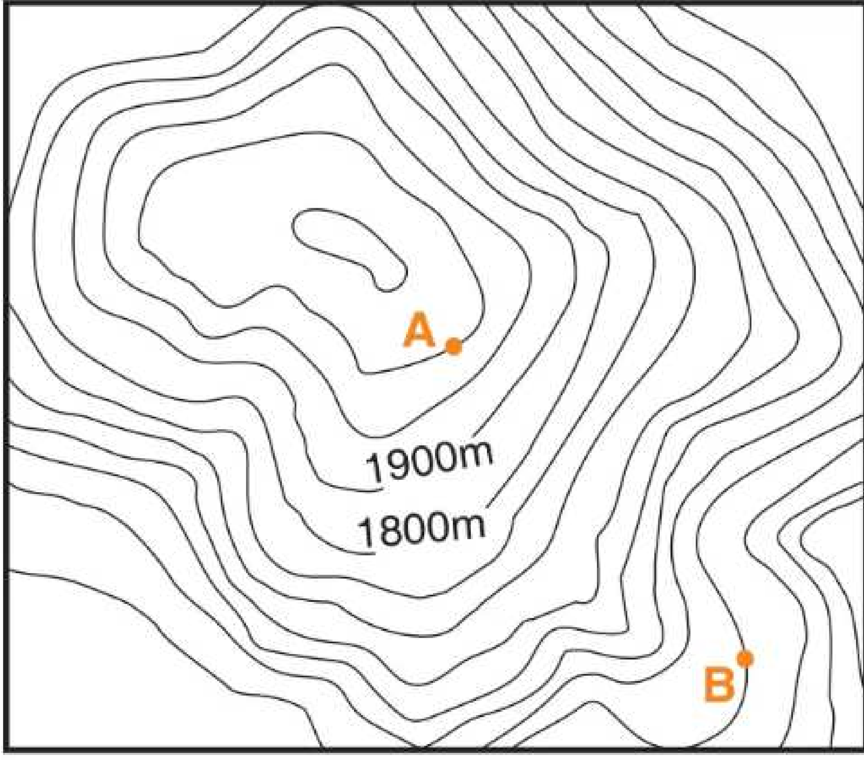
@KuasarNemesis @YildizlarLigi_2025PDF @M.G.

7. Haritalarda mekânsal verilerin gösterilmesinde üç temel sembol kullanılır. Bunlar nokta, çizgi ve alan yöntemidir.

Buna göre nokta, çizgi ve alan yöntemlerinin kullanıldığı unsurlara aşağıda verilen örneklerden hangisi doğrudur?

	Nokta	Çizgi	Alan
A)	Yol	Orman	İdari bölge
B)	Nüfus	Akarsu	Göl
C)	Sanayi tesisi	Okul	Plato
D)	Rüzgâr yönü	Nüfus	Hava alanı
E)	Tarım ürünü	Ova	Yol

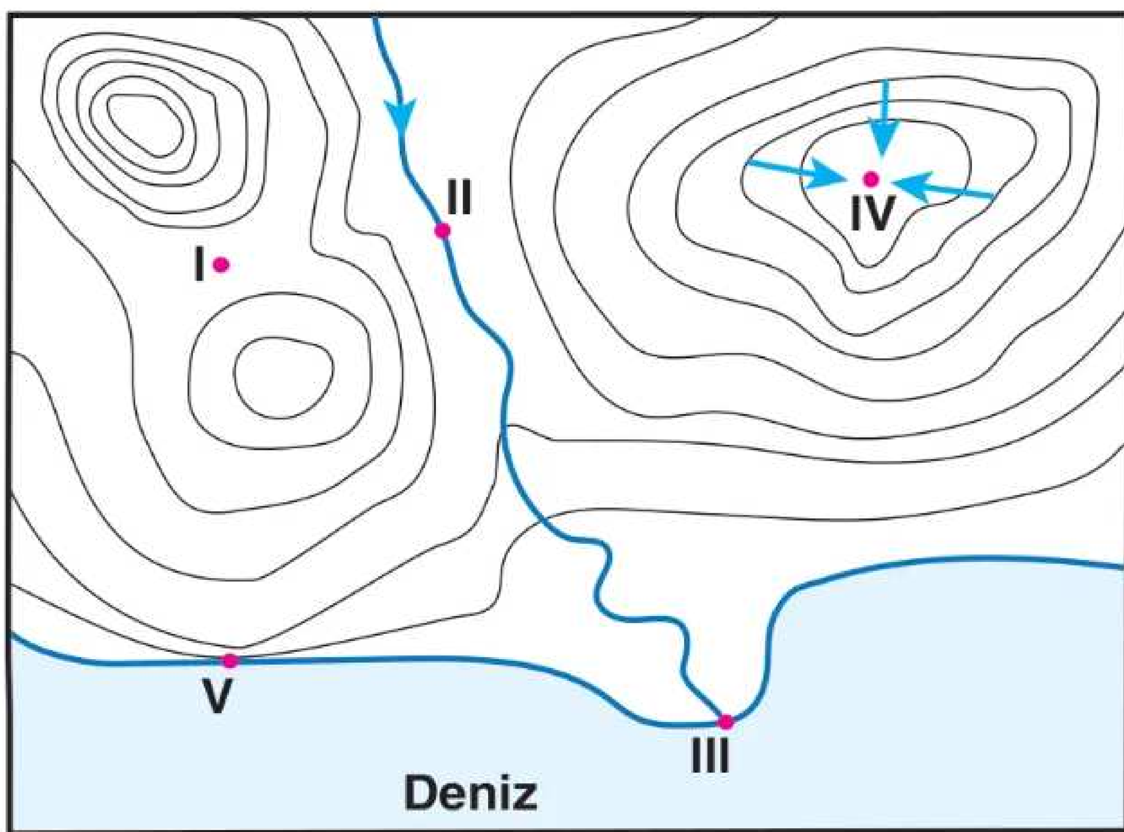
8. Aşağıdaki topoğrafya haritasında verilen A ve B noktaları arasında 5 km mesafe vardır.

Buna göre A ve B noktalarının üzerinde yer aldığı yamacın eğimi yüzde kaçtır?

A) 5 B) 10 C) 15 D) 20 E) 25

9.

Topoğrafya haritasında numaralandırılarak gösterilen yerlerdeki yer şekilleri aşağıdakilerden hangisinde <u>yanlış</u> eşleştirilmiştir?

A) I – Boyun B) II – Vadi C) III – Delta D) IV – Çanak E) V – Haliç

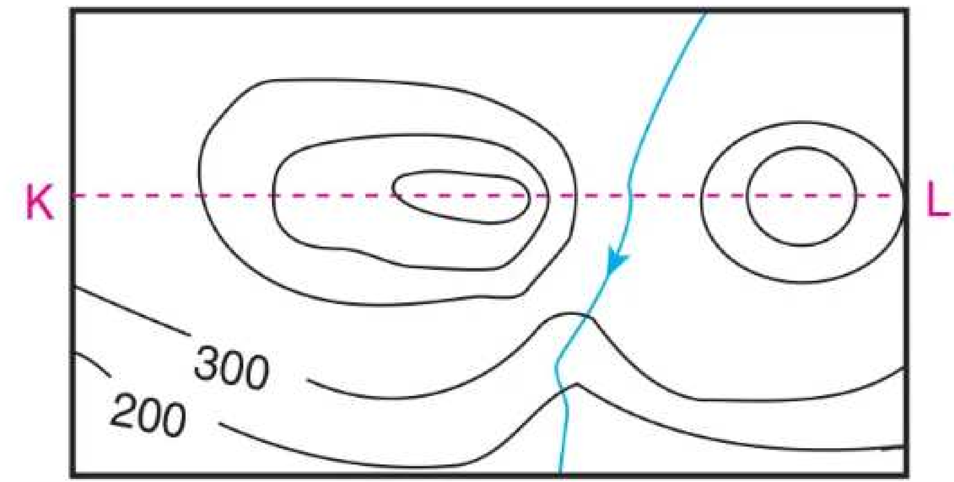
10.

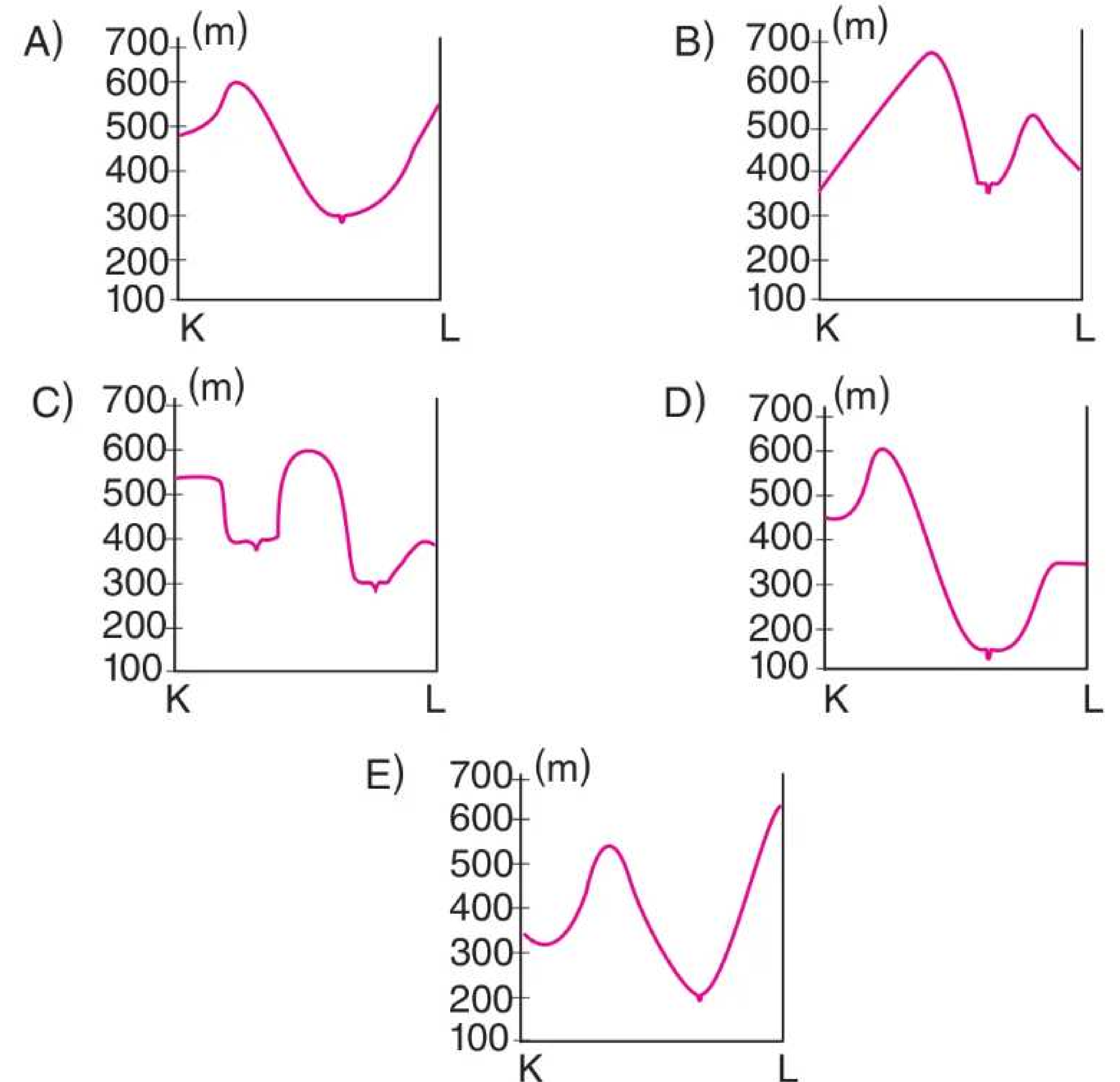
Aynı büyüklükteki kâğıtlara çizilen yukarıdaki Dünya ve Türkiye haritaları karşılaştırıldığında, Türkiye haritası için aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

A) Ölçeği daha küçüktür.
B) Hata oranı daha fazladır.
C) Küçültme oranı daha fazladır.
D) Ölçek paydası daha büyüktür.
E) Ayrıntıları gösterme gücü daha fazladır.

11.

Yukarıdaki topoğrafya haritasında gösterilen arazinin K – L doğrultusunda çıkarılan profili aşağıdakilerden hangisidir?

@KuasarNemesis @YildizlarLigi_2025PDF @M.G.

SARMAL TEST – 3

1. (I) Sıcaklıkları farklı olan iki hava kütlesinin karşılaşması sonucunda cephe yağışları oluşur. (II) Bu tür yağışlar Türkiye'de en sık Akdeniz Bölgesi'nde görülür. (III) Kış aylarında cephe yağışları artar. (IV) Dünya'da 60° enlemleri çevresinde batı rüzgârları ve kutup rüzgârlarının karşılaştığı alanlar cephe yağışlarının etkisinin en fazla olduğu yerlerdir.

Yukarıda verilen numaralandırılmış cümlelerin hangileri coğrafyanın dağılış ilkesi ile ilgilidir?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

2. Aşağıda verilen coğrafya konularından hangisi doğal sistemler içerisinde yer alır?

A) Tarımsal etkinlikler
B) Madencilik faaliyetleri
C) Nüfus hareketleri
D) Yağış oluşum şekilleri
E) Turizm etkinlikleri

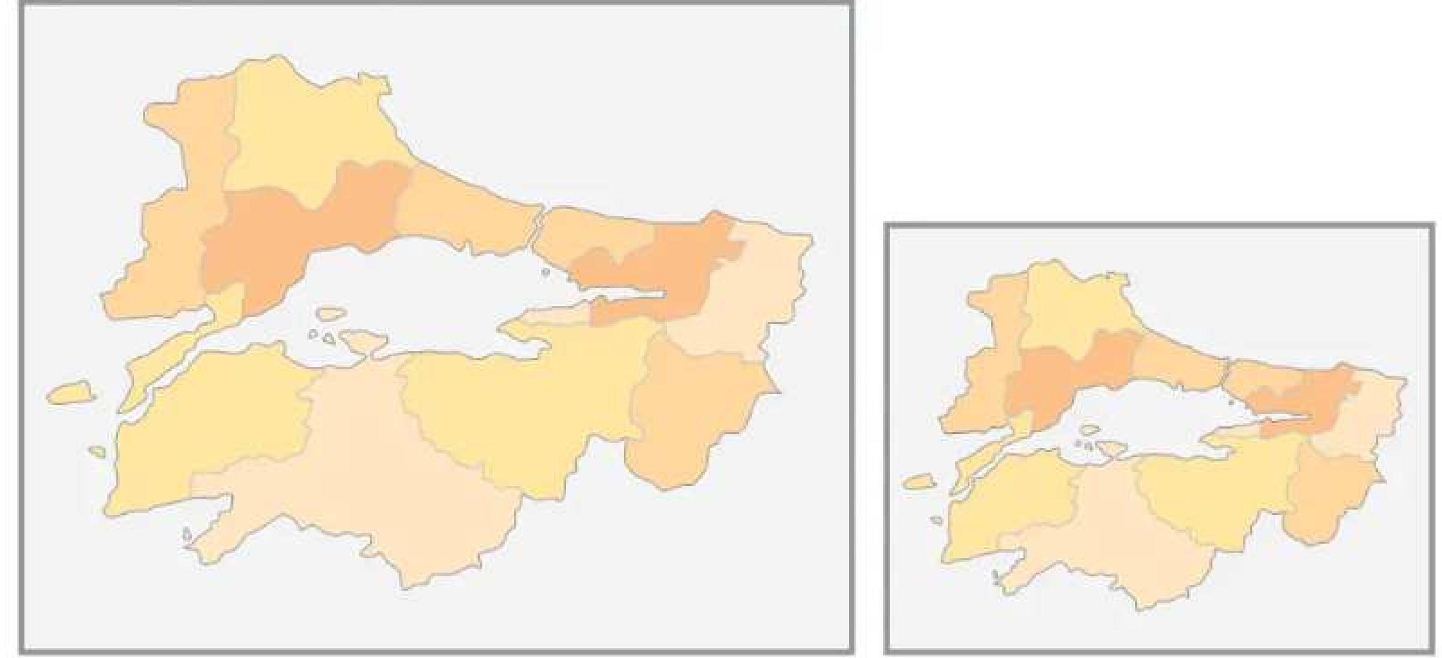
3. Farklı yarım kürelerdeki iki merkezin;

I. Başlangıç Meridyeni'ne uzaklıklarının aynı olması,
II. 21 Haziran'da Güneş'in doğuş ya da batış saatinin aynı olması,
III. yerel saatlerinin aynı olması

özelliklerinden hangileri bu merkezlerin aynı meridyen üzerinde bulunduğunu kanıtlar?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) II ve III E) I, II ve III

4. Aşağıda, iki farklı boyutta harita verilmiştir.

Buna göre haritaların;

I. küçültme oranları,
II. bozulma oranları,
III. yükselti değerleri,
IV. haritada gösterilen uzunluk

özelliklerinden hangilerinin farklı olduğu söylenemez?

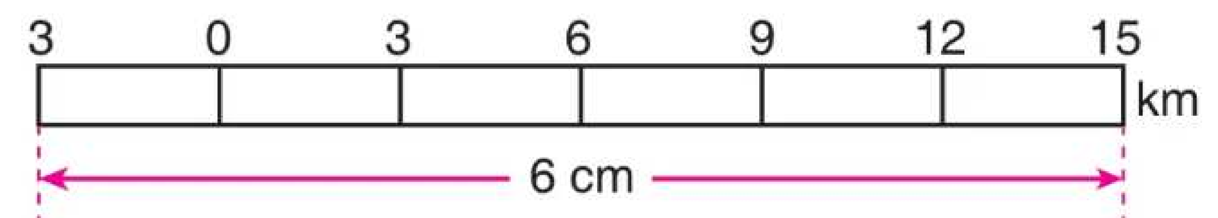
A) Yalnız III B) Yalnız IV C) I ve II
D) II ve III E) III ve IV

5.
- Yükselti değerleri bulunabilir.
- Profil çıkarmak için kullanılır.
- Nüfusun yoğun olduğu alanlar görülebilir.
- Ülkelerin devlet sınırları bulunabilir.

Aşağıdaki harita türlerinden hangisine ait bir özellik yukarıda verilmemiştir?

A) Siyasi haritalar
B) Jeoloji haritaları
C) İzohips haritaları
D) Fiziki haritalar
E) Nüfus haritaları

6.

Yukarıdaki çizik ölçeğin kesir ölçek olarak karşılığı aşağıdakilerden hangisidir?

A) 1/3.000 B) 1/6.000
C) 1/30.000 D) 1/60.000
E) 1/300.000

@KuasarNemesis @YildizlarLigi_2025PDF @M.G.

7. **Aşağıdakilerden hangisi doğanın insan yaşantısı üzerindeki etkisine örnek gösterilemez?**

A) Denizin doldurulması sonucu oluşturulan arazilerde tarım yapılması

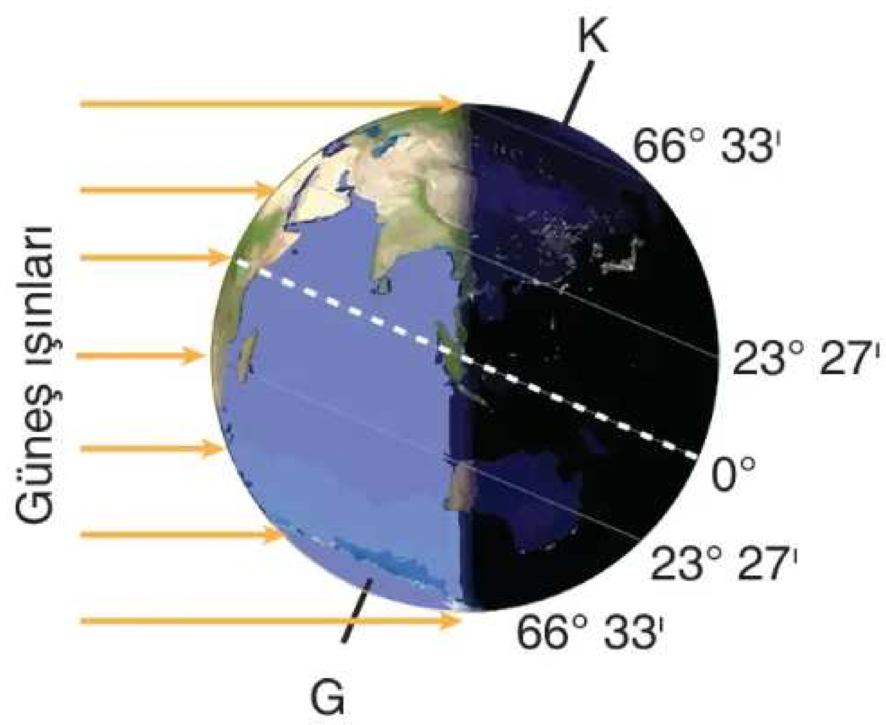
B) Kuraklığın fazla olduğu yerlerde su sıkıntısı yaşanması

C) Volkanik arazilerde tarımsal verimliliğin yüksek olması

D) Denge profiline ulaşmış akarsular üzerinde taşımacılık yapılması

E) Engebeli arazilerde ulaşımın zor sağlanması

8.

Dünya, Güneş karşısında şekilde verilen konuma geldiğinde;

I. Güney Yarım Küre'de en kısa gece yaşanması,

II. Yengeç Dönencesi'nde yatay düzleme dik duran cisimlerin öğle vakti gölgesinin oluşmaması,

III. Ekvator'da gece ve gündüz sürelerinin eşit olması

olaylarından hangileri meydana gelir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve III D) II ve III E) I, II ve III

9. İstanbul – Ankara arası mesafe gerçekte 450 km'dir.

Bu mesafe bir haritada 15 cm olarak gösterildiğine göre bu haritanın ölçeği aşağıdakilerden hangisidir?

A) 1/300.000 B) 1/500.000 C) 1/1.500.000 D) 1/3.000.000 E) 1/5.000.000

10. I. Kabartma yöntemi

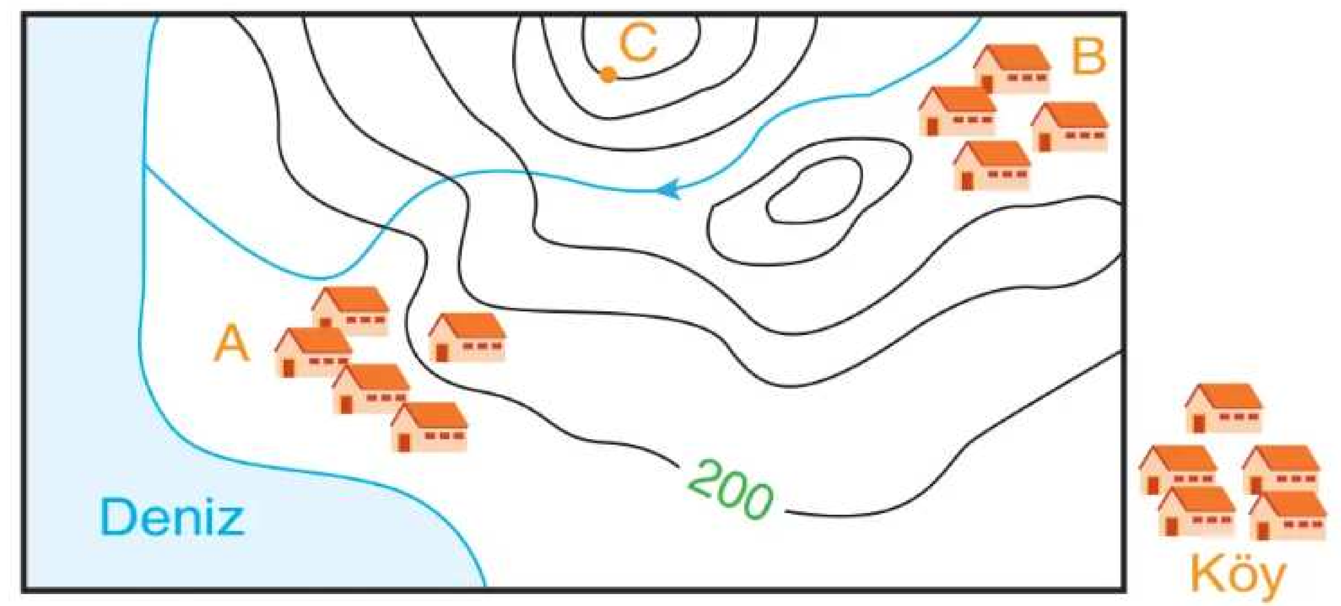
II. Renklendirme yöntemi

III. İzohips yöntemi

Yukarıda verilen yöntemlerin hangileri ile çizilen haritalarda hem yatay hem de dikey ölçek kullanılır?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) I ve II E) II ve III

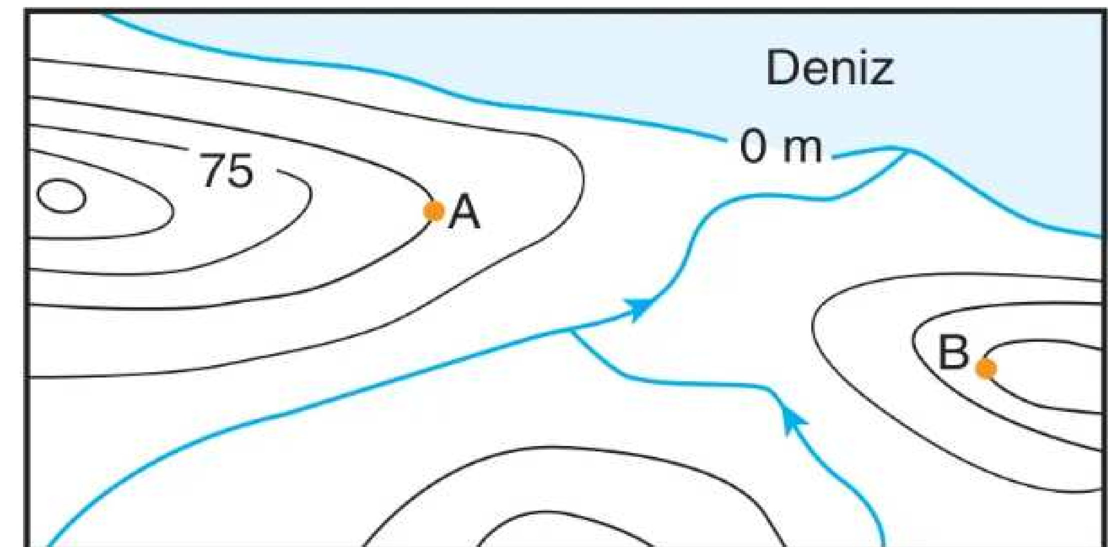
11.

Yukarıdaki topoğrafya haritası, renklendirme yöntemine göre renklendirilirse, A ve B köyleri ile C noktasında bulunan vericinin bulunduğu yükseltiler hangi renklerle gösterilir?

	A	B	C
A)	Sarı	Yeşil	Turuncu
B)	Yeşil	Sarı	Turuncu
C)	Sarı	Turuncu	Yeşil
D)	Yeşil	Turuncu	Sarı
E)	Turuncu	Sarı	Yeşil

12.

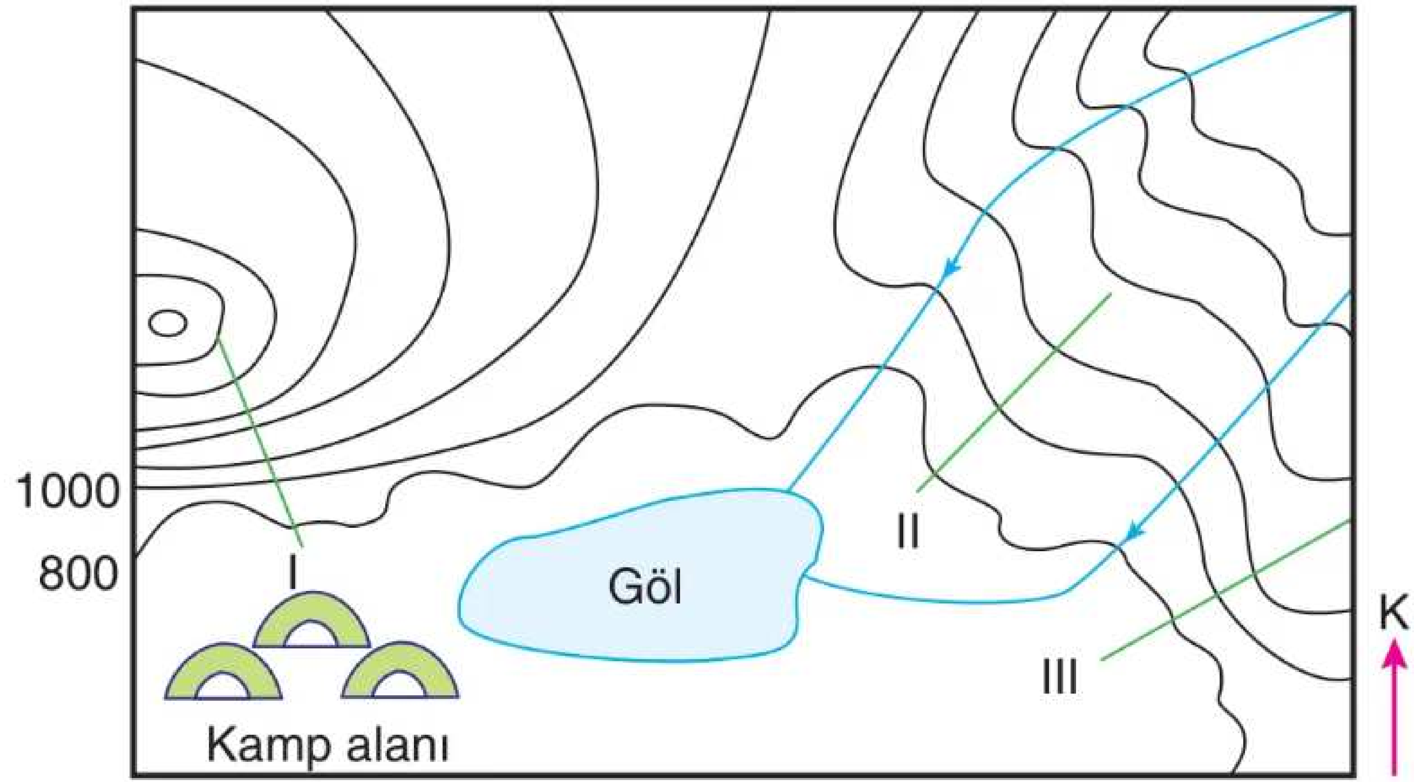

Yukarıdaki topoğrafya haritasında gösterilen A ile B noktaları arasındaki yükselti farkı kaç metredir?

A) 125 B) 100 C) 75 D) 50 E) 25

@KuasarNemesis @YildizlarLigi_2025PDF @M.G.

13. Aşağıdaki topoğrafya haritasında kamp alanı çevresinde tırmanış yapacak üç dağcı grubunun güzergâhları gösterilmiştir.

Buna göre bu ekiplerin tırmanış yapacağı bölgeler için aşağıda verilen yorumlardan hangisi yanlış olur?

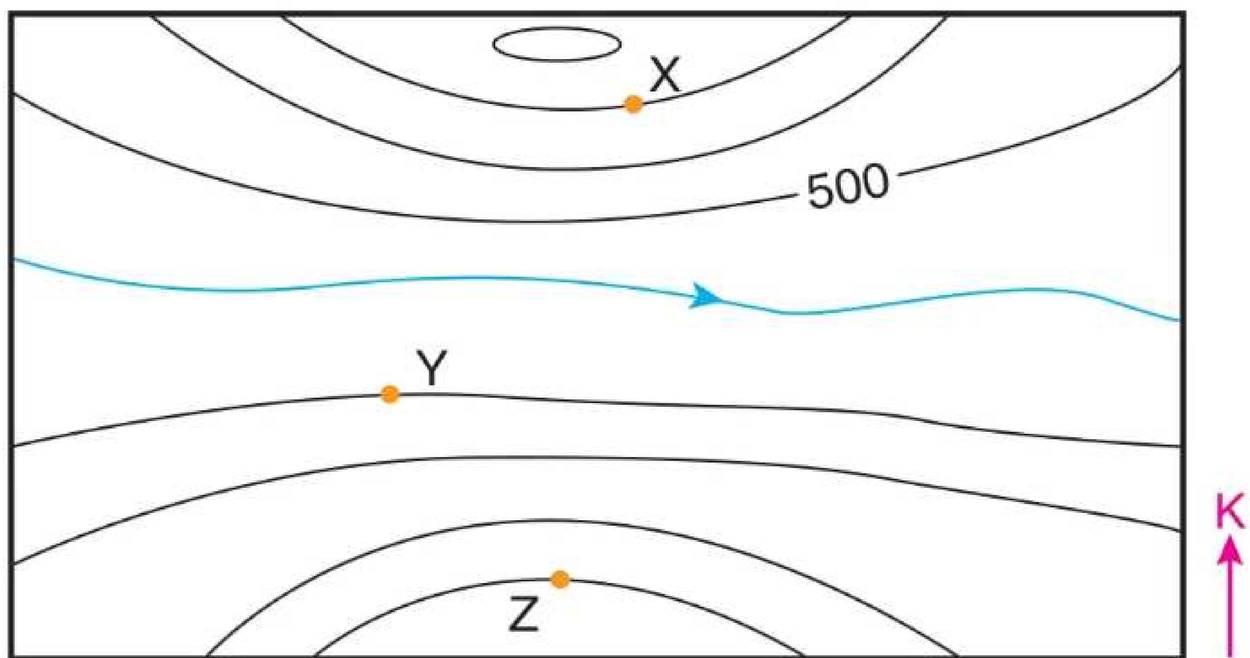
A) Kamp kurulan yer çevresine göre daha alçaktır.
B) I. grup en zor tırmanışı gerçekleştirecektir.
C) Akarsuların döküldüğü göl kapalı havza niteliği taşır.
D) Bütün grupların ulaştıkları yerlerin yükseltisi aynıdır.
E) II. grubun tırmanacağı yamacın eğimi I. gruba göre daha azdır.

14. Deniz seviyesindeki bir yerden yola çıkan bir otobüs 40 km yol aldığında 2000 m yüksekliğe ulaşmıştır.

Buna göre otobüsün izlediği yolun eğimi yüzde kaçtır?

A) 3 B) 5 C) 10 D) 20 E) 25

15.

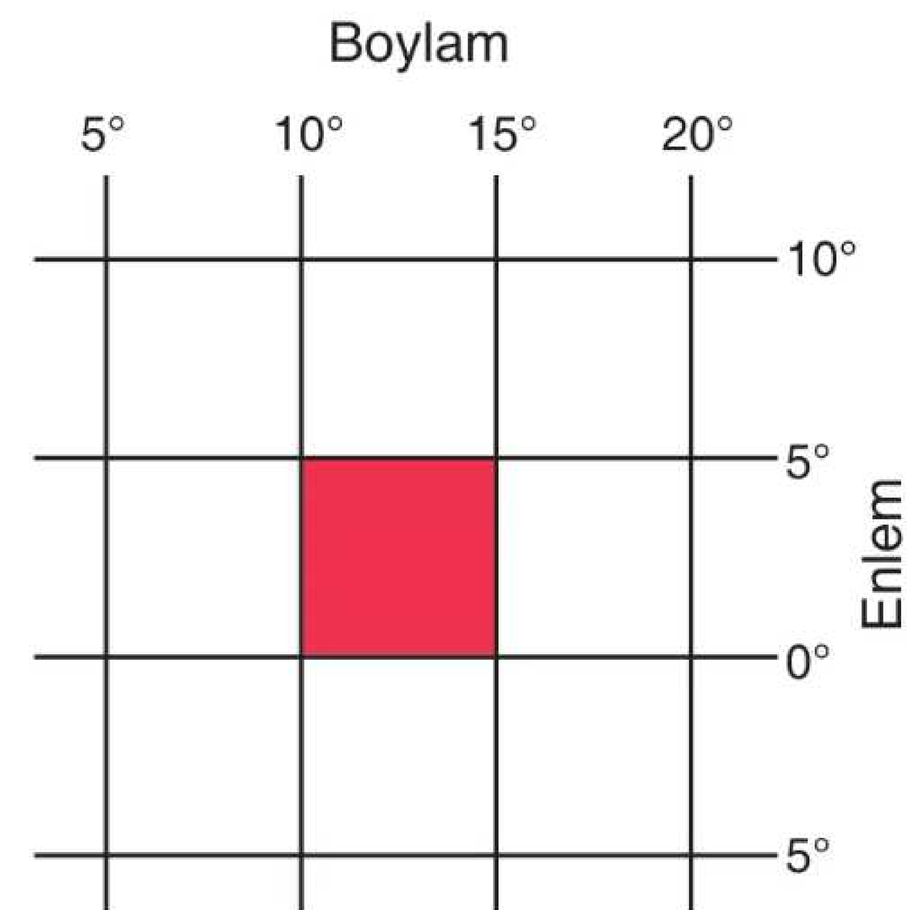
Yukarıdaki topoğrafya haritasında gösterilen X ve Y noktaları arasında 100 metre yükselti farkı olduğuna göre, Z noktasının yükseltisi kaç metredir?

A) 700 B) 650 C) 600
D) 575 E) 550

16. **Aşağıdakilerden hangisi 21 Mart tarihinde meydana gelen olaylar arasında sayılamaz?**

A) Her iki yarım kürede bahar başlangıcı olması
B) Güneye doğru gidildikçe gündüzlerin kısalması
C) Tüm dünyada gece ve gündüz eşitliği yaşanması
D) Öğle vakti Ekvator'da yatay düzlemdeki cisimlerin gölgesinin oluşmaması
E) Aynı boylam üzerindeki noktalarda Güneş'in aynı anda doğup aynı anda batması

17.

Yukarıda coğrafi koordinatları verilen ve koyu renkle gösterilen bölge ile ilgili olarak,

I. Kuzey Yarım Küre'de yer alır.
II. Yerel saati Başlangıç Meridyeni'nin yerel saatinden geridir.
III. En kuzey ve en güney uç noktaları arasındaki uzaklık ile en doğu ve en batı uç noktaları arasındaki uzaklık eşittir.
IV. Başlangıç Meridyeni'nin doğusunda yer alır.

yargılarından hangileri yanlıştır?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

BİLGİ SARMAL

@KuasarNemesis @YildizlarLigi_2025PDF @M.G.

18. I. Ayrıntıların fazla olması

II. Ölçek paydasının büyük olması

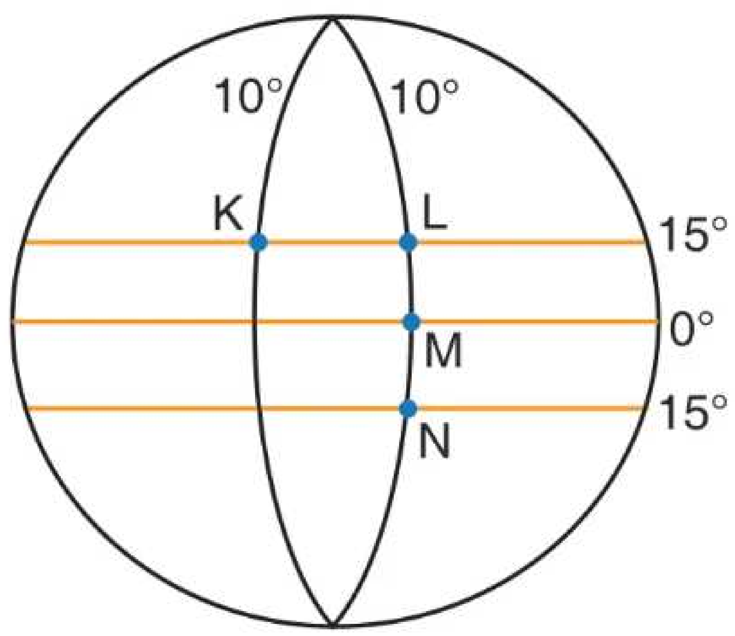
III. Kâğıt üzerinde az yer tutması

IV. Küçültme miktarının az olması

Yukarıda verilenlerden hangileri izohips aralık değeri küçük olan haritalara ait özelliklerdir?

A) I ve II B) I ve IV C) II ve III D) II ve IV E) III ve IV

19.

Şekilde gösterilen K, L, M ve N merkezleriyle ilgili olarak;

I. L, M ve N merkezlerinde Güneş'in doğuş ve batış saati yıl boyunca aynıdır.

II. L ve N merkezlerinin Ekvator'a uzaklıkları aynıdır.

III. K ve L merkezleri arasındaki mesafe 2220 km'dir.

IV. K merkezinin yerel saati yıl boyunca diğer merkezlerden geridir.

yargılarından hangileri yanlıştır?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III D) II ve IV E) III ve IV

20. Aşağıdaki olgulardan hangisi, diğer dördünün nedeni olarak gösterilebilir?

A) Matematiksel iklim kuşaklarının oluşması

B) ABD ve Şili'de aynı anda farklı mevsimler yaşanması

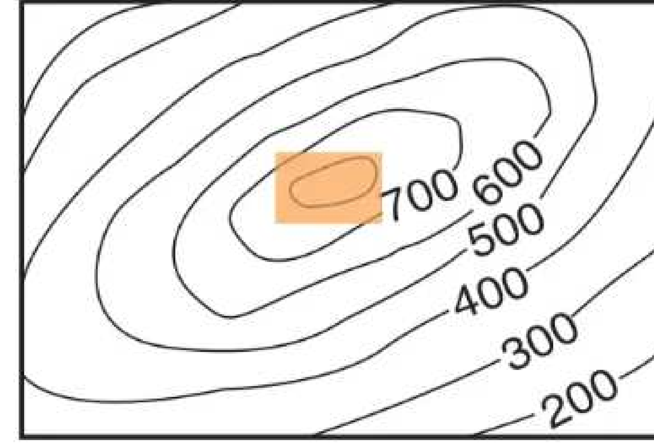
C) Güneş'in doğuş ve batış saatlerinin yıl içinde değişmesi

D) Ekvator düzlemi ile ekliptik arasında 23°27' lık açı bulunması

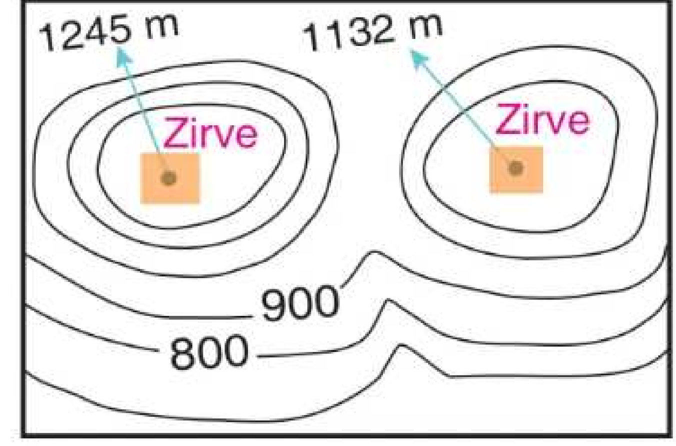
E) Ekvator'dan kutuba doğru gidildikçe gece ve gündüz süreleri arasındaki farkın artması

✓ BUNLARI İYİ ÖĞREN

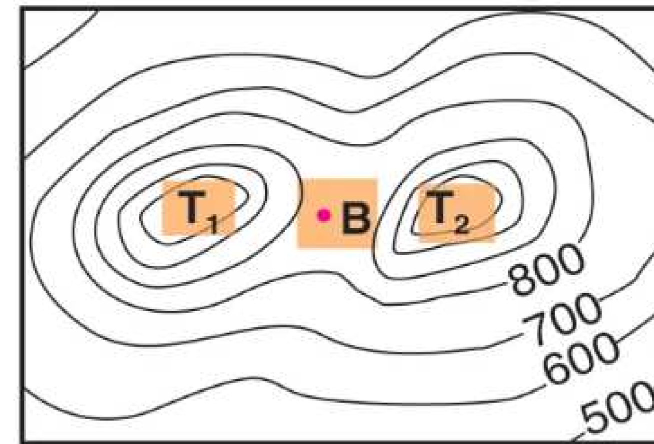
Topoğrafya Haritalarında Bazı Yer Şekillerinin Gösterilmesi

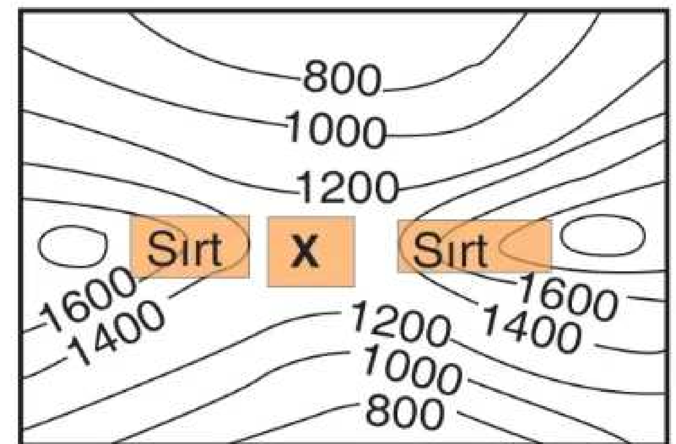
Tepe

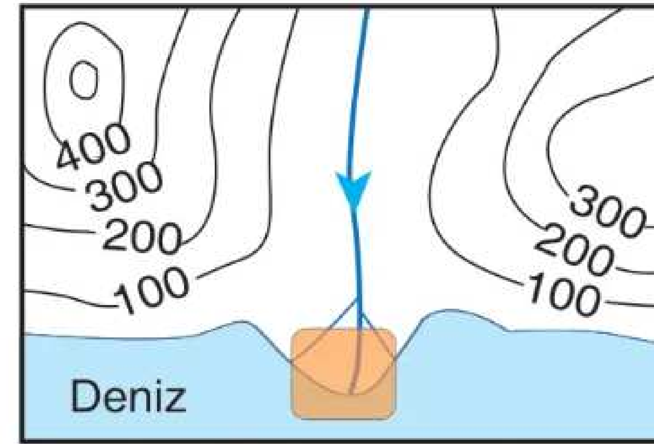
Zirve (Doruk)

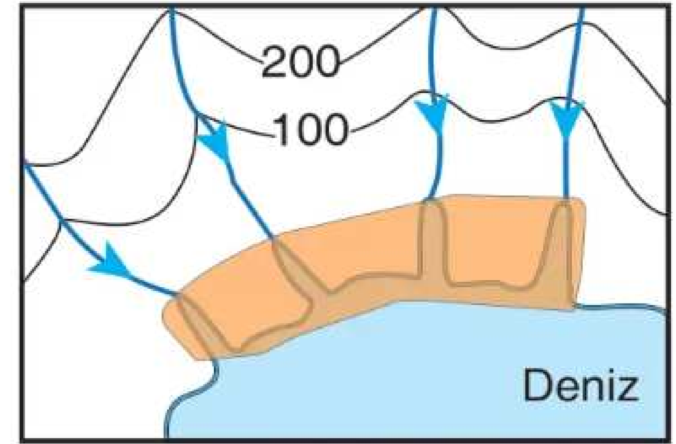
İki tepe (T_1–T_2) ve boyun (B)

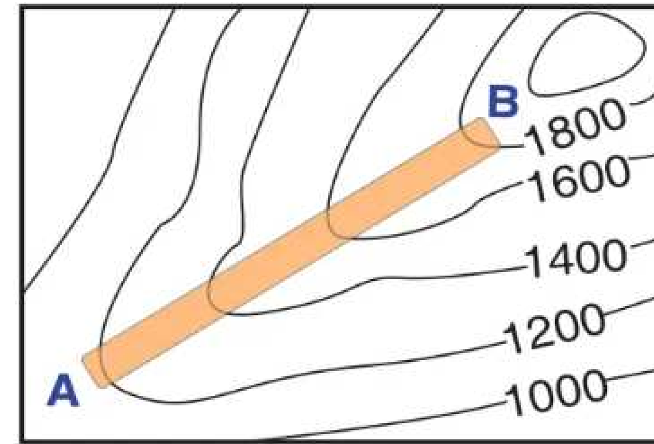
Sırtlar arasındaki boyun (X)

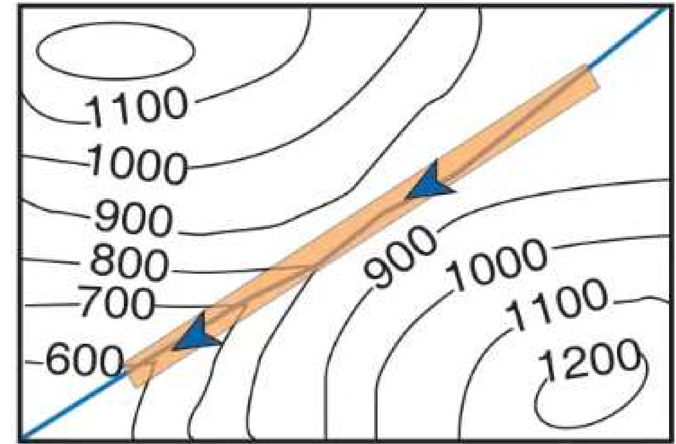
Delta ovası

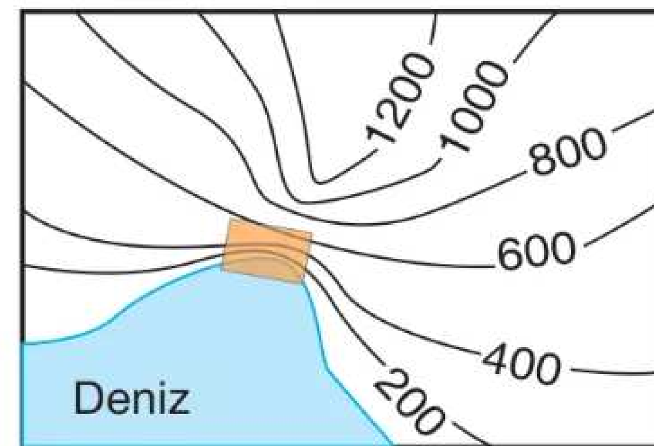
Haliç

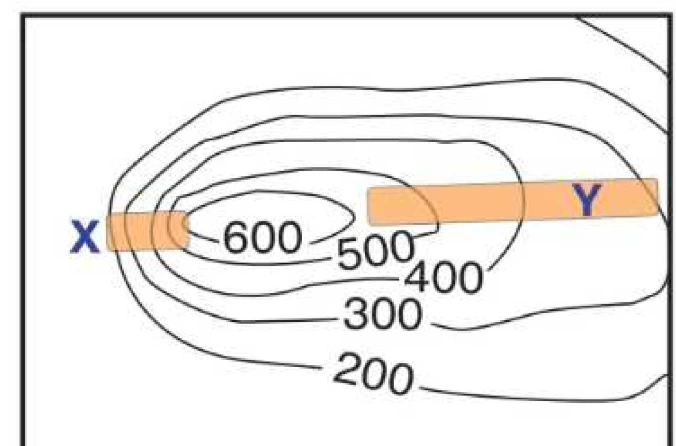
Sırt (AB arası)

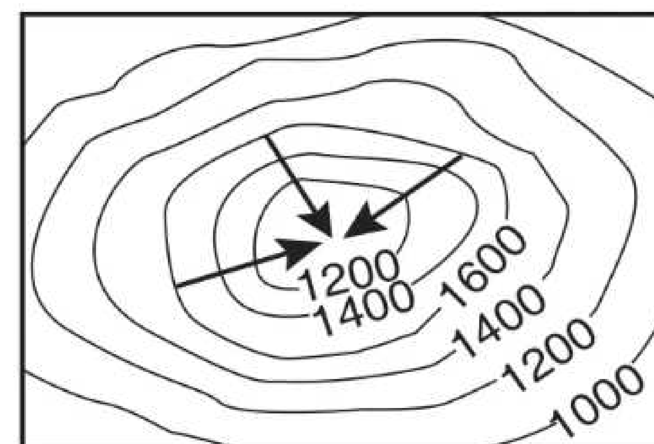
Vadi

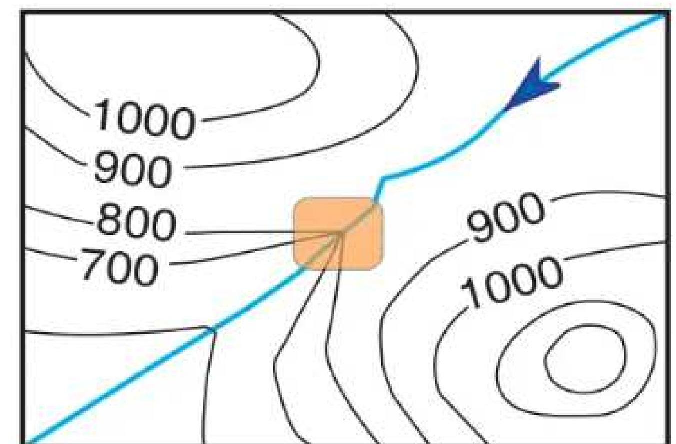
Falez

Çok eğimli yamaç (X) ve az eğimli yamaç (Y)

Çanak alan (Kapalı çukur)

Şelale

BİLGİ SARMAL

@KuasarNemesis @YildizlarLigi_2025PDF @M.G.

4. BÖLÜM

İKLİM VE İKLİM ELEMANLARI

NELER ÖĞRENECEĞİZ?

- ATMOSFERİN ÖZELLİKLERİ
- HAVA DURUMU VE İKLİM
- İKLİM ELEMANLARI VE ÖZELLİKLERİ

BU KONUNUN ÖSYM SINAVINDAKİ YERİ

✔ ÖSYM sınavlarında iklim ile ilgili her yıl soru çıkmaktadır. Bu konuda başarılı olmak için iklim elemanlarının (sıcaklık, basınç, rüzgâr, nem ve yağış) çok iyi öğrenilmesi gerekir.

@KuasarNemesis @YildizlarLigi_2025PDF @M.G.

Sıcaklık ortalamarını etkileyen faktörler şunlardır:

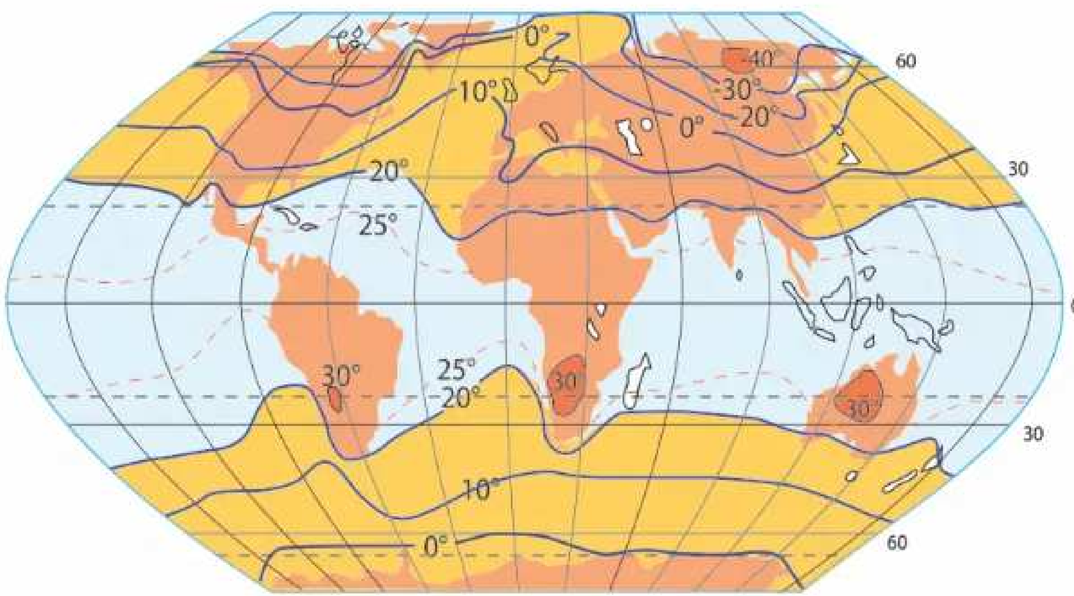
- Güneş ışınlarının geliş açısı
  - Enlem etkisi
  - Günlük hareket
  - Eksen eğikliği
  - Yer şekilleri (Eğim ve bakı)
- Güneşlenme süresi
- Yükselti
- Kara ve denizleri ısınma farkı ve dağılımı
- Okyanus akıntıları
- Atmosfer nemi
- Rüzgârlar
- Bitki örtüsü

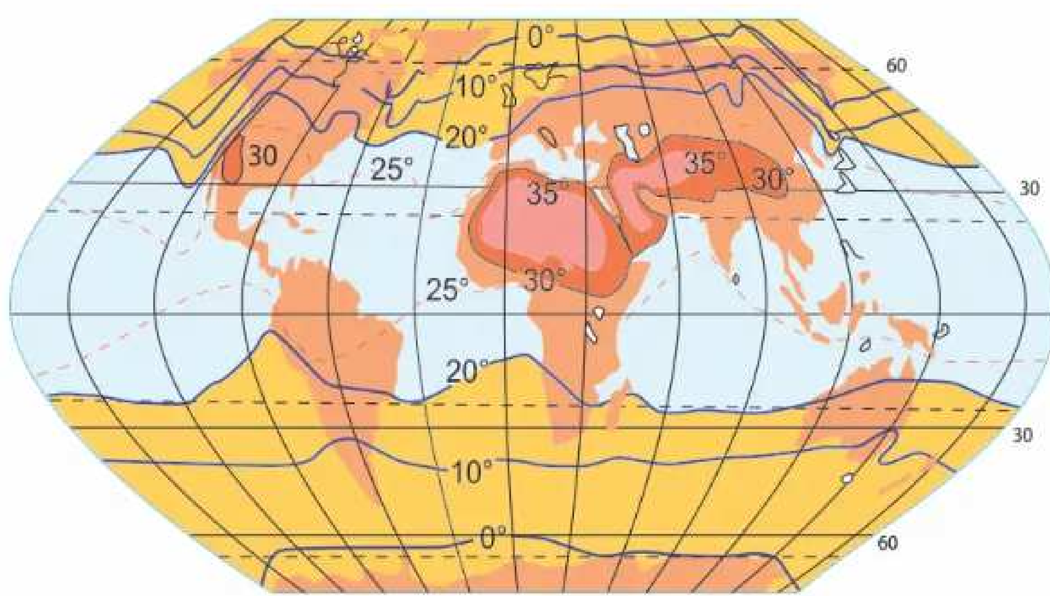
OKYANUS AKINTILARI HARİTASI

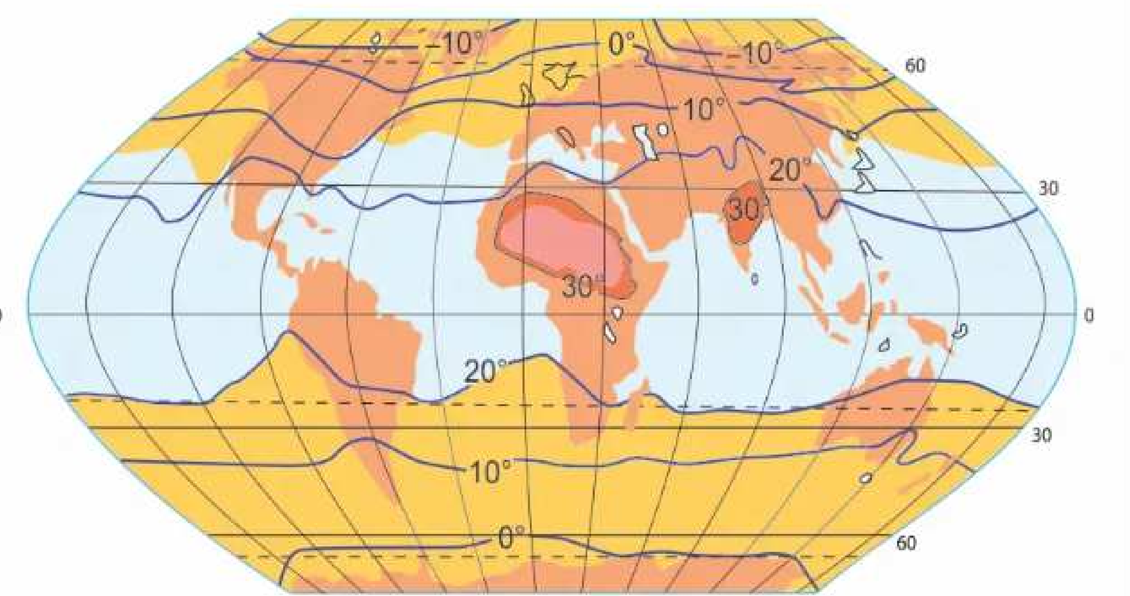
Ocak Ayı Dünya Sıcaklık Ortalaması Haritası

Temmuz Ayı Dünya Sıcaklık Ortalaması Haritası

Dünya Yıllık Sıcaklık Ortalaması Haritası

Dünya ocak ayı ortalama indirgenmiş sıcaklık dağılışı haritasına göre;

- Mevsim etkisiyle en yüksek sıcaklıklar Güney Yarım Küre'de görülür.
- Sibirya, Gronland Adası ve Kanada'nın kuzeyi ocak ayının en soğuk bölgeleridir.
- 0°C ve 10°C eğrileri Kuzey Yarım Küre'de Atlas Okyanusu ve Büyük Okyanus üzerinde sıcak su akıntıları etkisiyle kuzeye doğru, Asya ve Kuzey Amerika üzerinde karasallık etkisiyle güneye saparlar.

Dünya temmuz ayı ortalama indirgenmiş sıcaklık dağılışı haritasına göre;

- Kuzey Yarım Küre yaz yaşadığı için dünyanın en sıcak yerleri burada bulunur.
- İzoterm eğrileri alçak enlemlerde soğuk su akıntılarına bağlı Ekvator'a doğru çıkıntı yapar.

Dünya yıllık ortalama indirgenmiş sıcaklık dağılışı haritasına göre;

- Ekvatordan kutuplara doğru enlem etkisiyle sıcaklık azalır.
- En yüksek sıcaklık Kuzey Yarım Küre'de Yengeç Dönencesi civarındadır.
- Kara etkisi egemen olduğundan 45˚ enlemine kadar Kuzey Yarım Küre, Güney Yarım Küre'den daha sıcaktır. 45° enleminden sonra ise deniz etkisi egemen olduğunda Güney Yarım Küre, Kuzey Yarım Küre'den daha sıcaktır.

@KuasarNemesis @YildizlarLigi_2025PDF @M.G.

ATMOSFER VE İKLİM

1. I. Canlıların yaşamasına olanak sağlar.
II. İklim kuşaklarının oluşumunu sağlar.
III. Yeryüzünün fazla ısınıp soğumasını engeller.
IV. Gece ve gündüzün oluşmasını sağlar.

Atmosferle ilgili yukarıda verilen bilgilerden hangileri yanlıştır?

A) Yalnız IV B) I ve II C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

2. I. Zararlı ışınların tutulması
II. Canlı yaşamının varlığı
III. Günlük sıcaklık farkları
IV. Gölge yerlerin aydınlanması

Atmosferin olmaması durumunda yukarıdakilerden hangileri gerçekleşmeye devam ederdi?

A) Yalnız III B) Yalnız IV C) I ve II
D) II ve III E) III ve IV

3. Coğrafya öğretmeni Ali Bey, öğrencilerinden atmosfer katmanları ile ilgili bilgi vermelerini istemiştir.

Bazı öğrencilerin açıklamaları şöyledir:

Yusuf : Morötesi ışınlar yalnızca termosfer katmanında süzülür.

Mehmet : Atmosferin kalınlığı Ekvator'dan kutuplara doğru gidildikçe azalır.

Tarık : Yıldız kayması olarak bilinen gök taşlarının yanması mezosfer katmanında gerçekleşir.

Meryem : Hava olayları troposferde oluşur.

Merve : Su buharı sadece troposferde bulunur.

Buna göre öğrencilerden hangisinin verdiği bilgi yanlıştır?

A) Yusuf B) Mehmet C) Tarık
D) Meryem E) Merve

4.

Katman
I. Ozonosfer
II. Stratosfer
III. Mezosfer
IV. İyonosfer (Termosfer)
V. Troposfer

Özellik
Küçük boyutlu gök taşları sürtünmeyle bu katmanda parçalanır.
Güneş'ten gelen zararlı ışınları tutar ve süzer.
Sadece yatay hava hareketlerinin görüldüğü katmandır.
En sıcak katmandır. Haberleşme sinyalleri yansıtılır.

Yukarıdaki tablolarda atmosfer katmanları ve özellikleri eşleştirildiğinde hangi katmana ait özellik verilmemiştir?

A) I B) II C) III D) IV E) V

TYT / 2020

5. I. Atmosferdeki su buharının tamamına yakını bu katmanda bulunur.
II. Canlıları Güneş'in zararlı ışınlarından koruyan ozon tabakası bu katmanda yer alır.
III. Bu katmanda sıcaklıklar genel olarak aşağıdan yukarıya doğru düşer.
IV. Gazların bir kısmının bu katmanda iyonlara ayrılmasıyla radyo dalgaları yansıtılır.

Yukarıdakilerden hangileri troposferin özellikleri arasında yer alır?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

6. Atmosferin kalınlığı her yerde aynı değildir. Kalınlık Ekvator'da fazla iken kutuplarda azdır.

Bu durumun nedenleri arasında aşağıdakilerden hangisi gösterilemez?

A) Yer çekiminin kutuplarda fazla olması
B) Ekvator'un yıl boyunca sıcak olması
C) Kutuplarda çizgisel hızın daha az olması
D) Ekvator'da yağışın fazla olması
E) Kutuplarda yıl boyu alçalıcı hava hareketlerinin görülmesi

@KuasarNemesis @YildizlarLigi_2025PDF @M.G.

7. **İnsanların dönenceler arasında daha çok yüksek yerleri, dönenceler dışında kalan yerlerde ise alçak yerleri yerleşim alanı olarak seçmiş olmaları aşağıdakilerden hangisini örneklendirir?**

A) Gelir kaynaklarının insan yaşamına etkisini

B) Kara ve deniz dağılışının insan yaşamına etkisini

C) İklimin insan yaşamına etkisini

D) Dünyadaki her yerin yerleşime elverişli olduğunu

E) Gelişmişlik düzeyinin yerleşim alanı seçimine etkisini

8. Orta kuşak karalarında hava durumu iklimi yansıtmazken kutup kuşağında ve ekvatoral bölgelerde hava durumu iklimi yansıtmaktadır.

Buna göre aşağıdaki ülkelerden hangisinde hava durumu iklimi <u>en iyi</u> yansıtır?

A) Türkiye B) Brezilya C) Almanya D) İngiltere E) İran

9. I. Ankara'da 15 ekim günü havanın yağışlı olması

II. Alanya'da yıllık sıcaklık farkının az olması

III. Rize'de her mevsimin yağışlı geçmesi ve en fazla yağışın sonbahar aylarında olması

IV. Malatya'da gerçekleşen dolu sonucu kayısı bahçelerinin zarar görmesi

Yukarıda bazı merkezlerle ilgili olarak verilen durumlardan hangileri iklim ile ilgili bilgi verir?

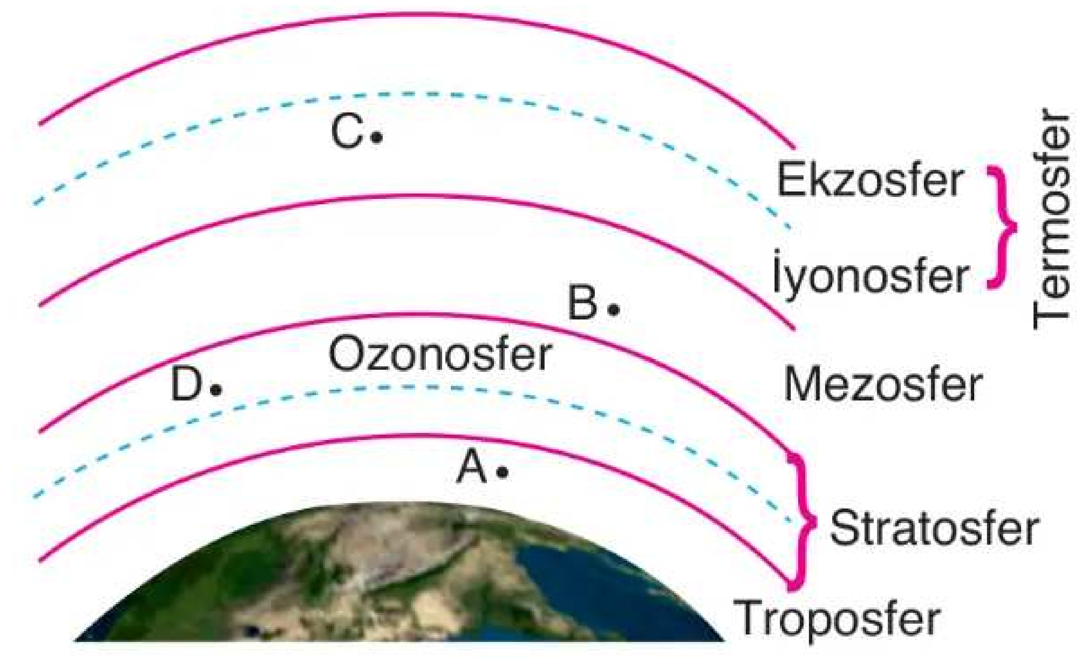
A) I ve II B) I ve III C) II ve III D) II ve IV E) III ve IV

10.
- Atmosferin en alt katmanıdır.
- Yerden yansıyan ışınlarla alttan ısınır.
- Gaz yoğunluğu en çok olan katmandır.

Yukarıda bazı özellikleri verilen atmosfer katmanı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Termosfer B) Stratosfer C) Mezosfer D) Troposfer E) Ozonosfer

11. Aşağıda atmosferin katmanları şematik olarak gösterilmiştir.

Buna göre şekil üzerinde gösterilen noktalarla ilgili aşağıda verilen bilgilerden hangisi <u>yanlıştır</u>?

A) A noktası sıcaklığın en yüksek olduğu yerdir.

B) C noktasında gazlar iyonlaşmış hâldedir.

C) B noktası gök taşlarının kırıldığı bir ortamda yer alır.

D) Gazların yoğunluğu en fazla A noktasında, en az C noktasındadır.

E) D noktasında Güneş'ten gelen zararlı ultraviyole (morötesi) ışınları tutulur.

12. I. Volkanik faaliyetler

II. Ulaşım faaliyetleri

III. Fay kuşakları

IV. Akarsu rejimleri

Yukarıdakilerden hangilerine iklimin doğrudan etkisi vardır?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III D) II ve IV E) III ve IV

✓ BUNU İYİ BİL

@KuasarNemesis @YildizlarLigi_2025PDF @M.G.

Test 2

SICAKLIK – I

1. Aşağıdakilerden hangisi diğer dördünün nedenidir?

A) Öğle saatlerindeki sıcaklığın sabah ve akşam saatlerinden fazla olması

B) Ocak ayında Güney Afrika'daki Cape Town'ın sıcaklığının Antalya'dan yüksek olması

C) Güneş ışınlarının yere değme açısı daraldıkça sıcaklığın azalması

D) Ekvator'un yıl boyunca sıcak, kutupların ise soğuk olması

E) Kuzey Yarım Küre'de temmuz ayının ocak ayından daha sıcak olması

2. I. Yükselti

II. Enlem

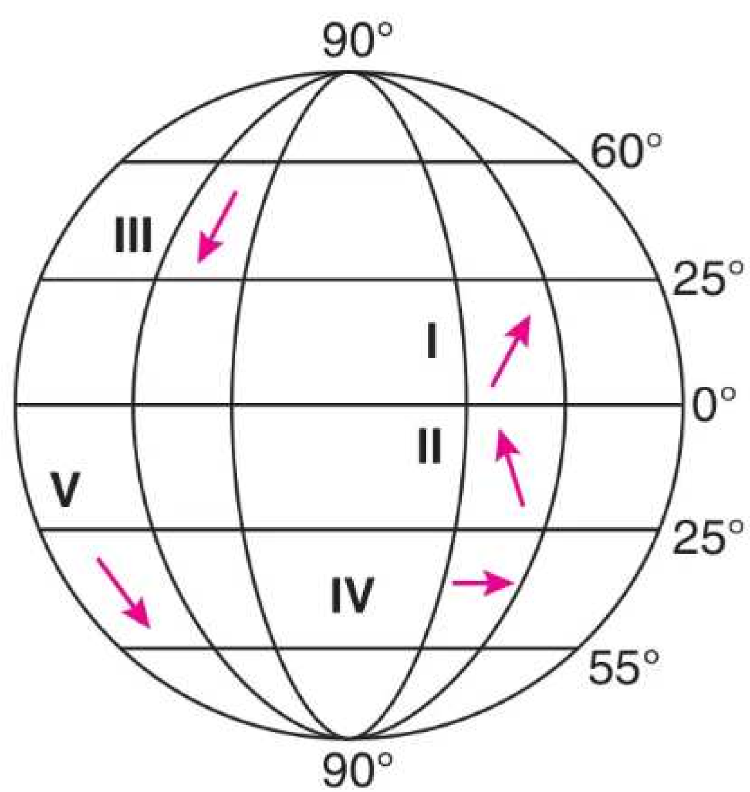
III. Yörüngenin elips şeklinde olması

IV. Okyanus akıntıları

Yukarıdakilerden hangileri sıcaklığın yeryüzündeki dağılışına etki eden faktörlerden <u>değildir</u>?

A) Yalnız III B) Yalnız IV C) I ve II D) II ve III E) III ve IV

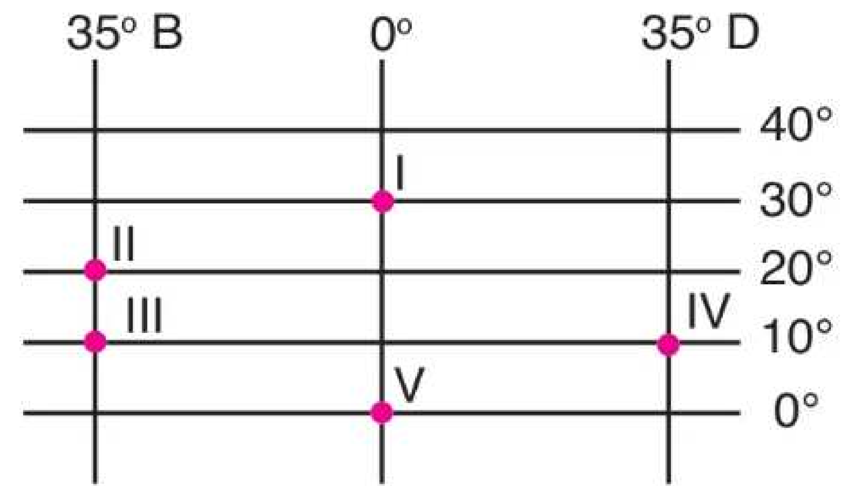
3. Rüzgârlar ulaştıkları yerlerin sıcaklığını etkiler.

Buna göre yukarıdaki şekilde numaralandırılarak gösterilen oklar yönünde estikleri düşünülen rüzgârlardan hangileri ulaştığı yerde sıcaklığı artırır?

A) I ve II B) I ve V C) II ve III D) II ve IV E) III ve IV

4.

Yukarıda bazı merkezlerin coğrafi koordinatları verilmiştir.

Buna göre verilen merkezlerden hangi ikisi arasındaki sıcaklık farkı enlem etkisi ile <u>açıklanamaz</u>?

A) I ve II B) I ve III C) I ve V D) II ve IV E) III ve IV

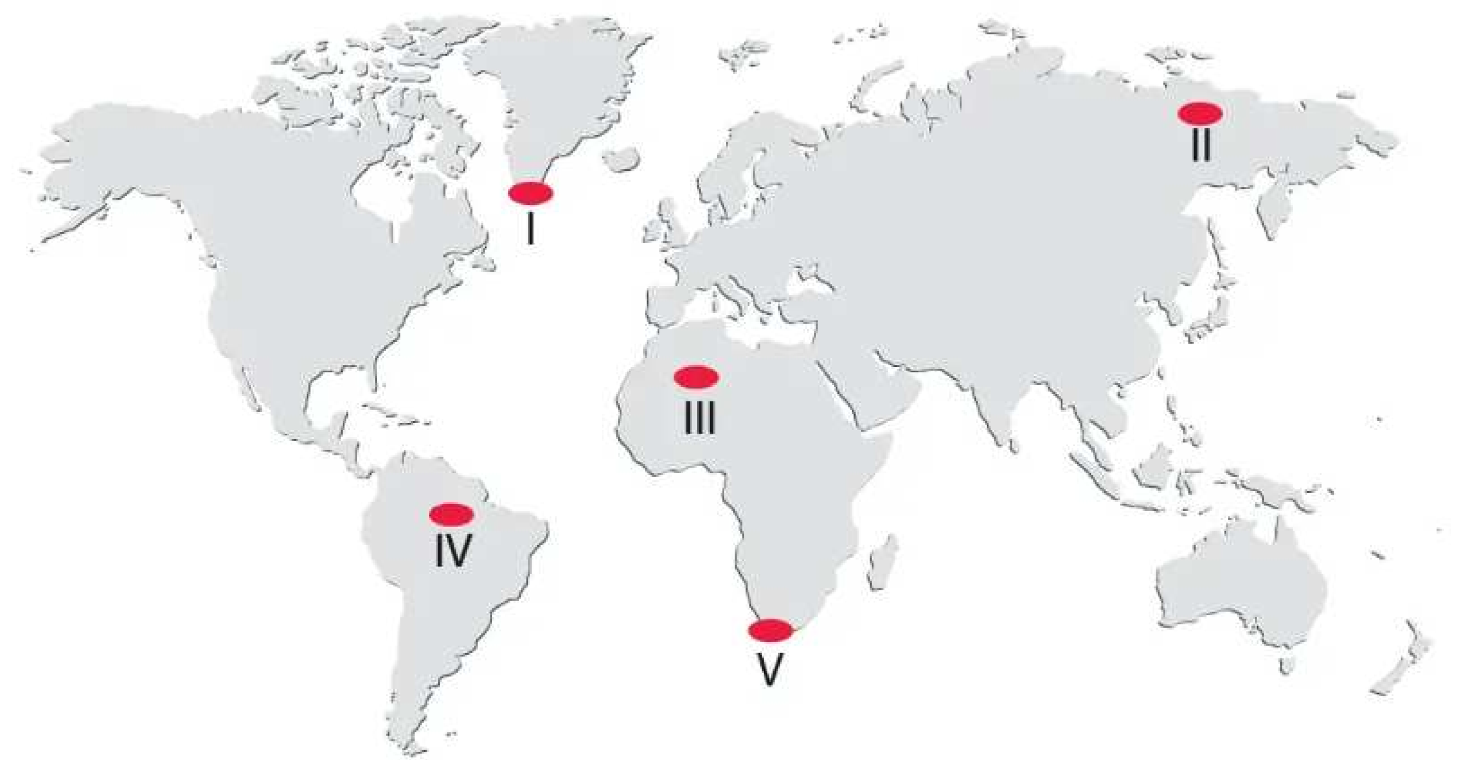
5. Aşağıdaki tabloda beş merkezin gece ve gündüz sıcaklık ortalamaları verilmiştir.

Merkez	Gece (°C)	Gündüz (°C)
I	10	24
II	–1	14
III	21	24
IV	7	20
V	20	30

Atmosferdeki nem miktarının ısınma ve soğumaya etkisi göz önüne alınırsa verilen merkezlerden hangisinde gece boyu ışıma (yer radyasyonu) diğerlerinden daha fazla olur?

A) I B) II C) III D) IV E) V

6. Güneş ışınlarının atmosferde aldığı yol arttıkça atmosferde tutulma, yansıma ve dağılma artacağından yeryüzüne ulaşan enerji miktarı azalır. Bu durum sıcaklığa doğrudan etki yapar.

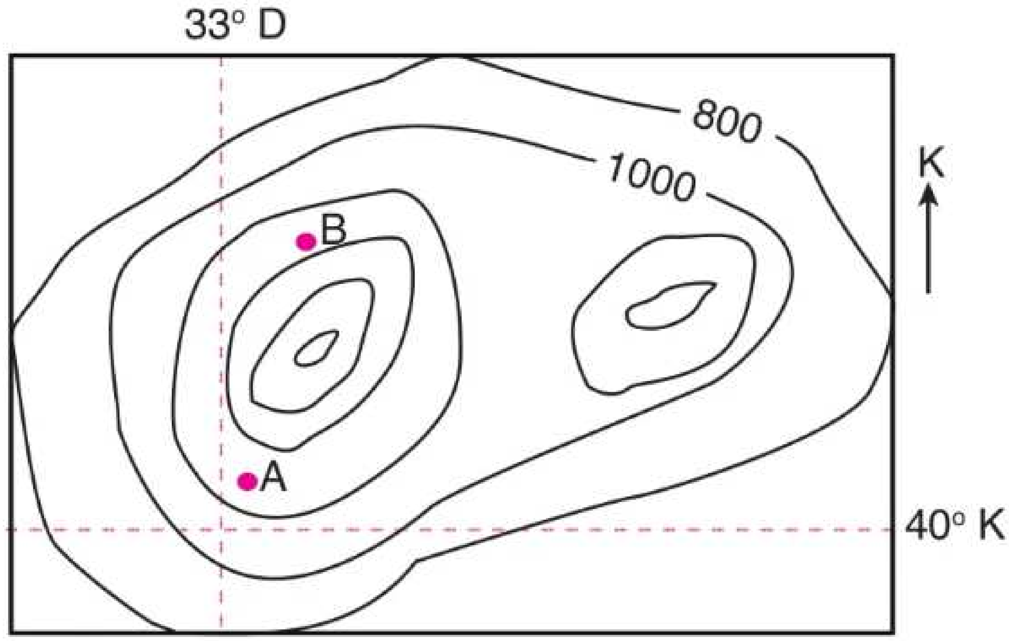
Buna göre, haritada verilen merkezlerden hangisinde temmuz ayında Güneş ışınlarının atmosferdeki tutulma oranı daha az olduğundan sıcaklıklar daha fazladır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

BİLGİ SARMAL

@KuasarNemesis @YildizlarLigi_2025PDF @M.G.

7. Nem ve rüzgâr şartlarının benzer olduğu varsayılırsa aşağıda verilen topoğrafya haritasında işaretli A merkezinin yıllık sıcaklık ortalamasının B merkezinin sıcaklık ortalamasından fazla olduğu görülmüştür.

Aşağıdakilerden hangisinin bu durum üzerindeki etkisi diğerlerinden daha fazladır?

A) Bakı durumu
B) Yükselti değerleri
C) Yağış durumu
D) Toprak çeşidi
E) Boylam derecesi

8. Aşağıdaki tabloda dört merkezin yükselti ve sıcaklık değerleri verilmiştir.

Merkez	Yükselti (m)	Sıcaklık Ort. (°C)
I	1600	6.0
II	1000	4.5
III	800	5.0
IV	1200	8.2

Buna göre bu merkezlerle ilgili aşağıda verilen bilgilerden hangisi kesinlikle doğrudur?

A) I. merkez Kuzey Yarım Küre'de yer alır.
B) II. merkezin indirgenmiş sıcaklığı III. merkezin indirgenmiş sıcaklığından azdır.
C) Merkezlerdeki nem oranı birbirine eşittir.
D) İndirgenmiş sıcaklığı en yüksek olan yer I. merkezdir.
E) IV. merkezin indirgenmiş sıcaklığı I. merkezin indirgenmiş sıcaklığından fazladır.

9. **Kara ve denizlerin farklı ısınma özelliğine sahip olmalarında;**

I. denizlerin hareketli, karaların durağan olması,
II. farklı hava kütlelerinin etkili olması,
III. karaların, Güneş ışınlarını derinlere geçirmemesi

faktörlerinden hangilerinin etkisinden söz edilemez?

A) Yalnız II B) Yalnız III C) I ve II D) I ve III E) II ve III

10. Kara ve denizlerin ısınma özellikleri birbirinden farklıdır. Bu nedenle kara ve deniz dağılışı sıcaklık üzerinde etkilidir.

Aşağıdakilerden hangisi bu duruma örnek olarak gösterilemez?

A) Kuzey Yarım Küre'de yıllık sıcaklık farkının Güney Yarım Küre'den fazla olması
B) Aynı enlemdeki kıyı bölgelerinin yıllık sıcaklık ortalamalarının iç bölgelerden yüksek olması
C) Aynı enlemdeki yerlerden Sibirya'nın Kanada'nın doğu kıyılarından daha soğuk olması
D) Güney Yarım Küre'de kuzeye bakan yamaçların güneye bakan yamaçlardan daha sıcak olması
E) Kuzey Yarım Küre'de yaz aylarında denizlerin karalardan serin olması

11. **Bir bölgenin geç ısınıp geç soğuduğu bilgisinden hareketle aşağıdaki yargılardan hangisine kesin olarak ulaşılabilir?**

A) Ekvator'a yakındır.
B) Nem miktarı fazladır.
C) Aydınlanma süresi fazladır.
D) Yükseltisi azdır.
E) Bitki örtüsü seyrektir.

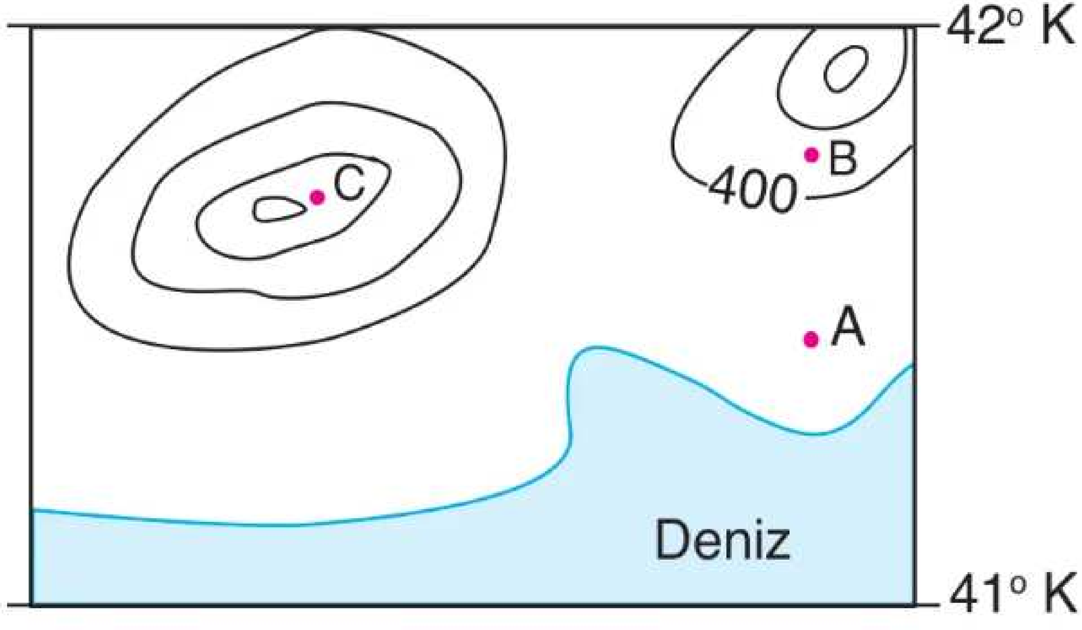
✓ ÖĞREN

Sıcaklık terselmesi; özellikle çukur alanlarda, serin ve soğuk mevsimlerde sıklıkla rastlanılan bir durumdur. Bazı koşullar altında yerden yükseldikçe sıcaklık azalmaz, tersine artar ve ancak belirli bir yükseltiden sonra sıcaklık tekrar azalmaya başlar.

@KuasarNemesis @YildizlarLigi_2025PDF @M.G.

SICAKLIK – II

1.

Yukarıdaki topoğrafya haritasında gösterilen yerlerin sıcaklık özellikleriyle ilgili aşağıdaki yargılardan hangisi yanlıştır?

A) Bulutsuz ve rüzgârsız bir günde sıcaklık ortalamasının en yüksek olduğu yer A merkezidir.

B) İndirgenmiş sıcaklık ile gerçek sıcaklık arasındaki farkın en fazla olduğu yer C merkezidir.

C) C merkezinin sıcaklığı B merkezinden azdır.

D) A merkezinden B merkezine doğru gidildikçe sıcaklık azalır.

E) Günlük sıcaklık farkının en az olduğu yer C merkezidir.

2. Güneş ışınlarının geliş açısı, Ekvator'dan kutuplara doğru gidildikçe daralır.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi bu durumun sonucu olarak gösterilemez?

A) Kanada'nın orta kesimlerindeki sıcaklıkların Sibirya'dan daha fazla olması

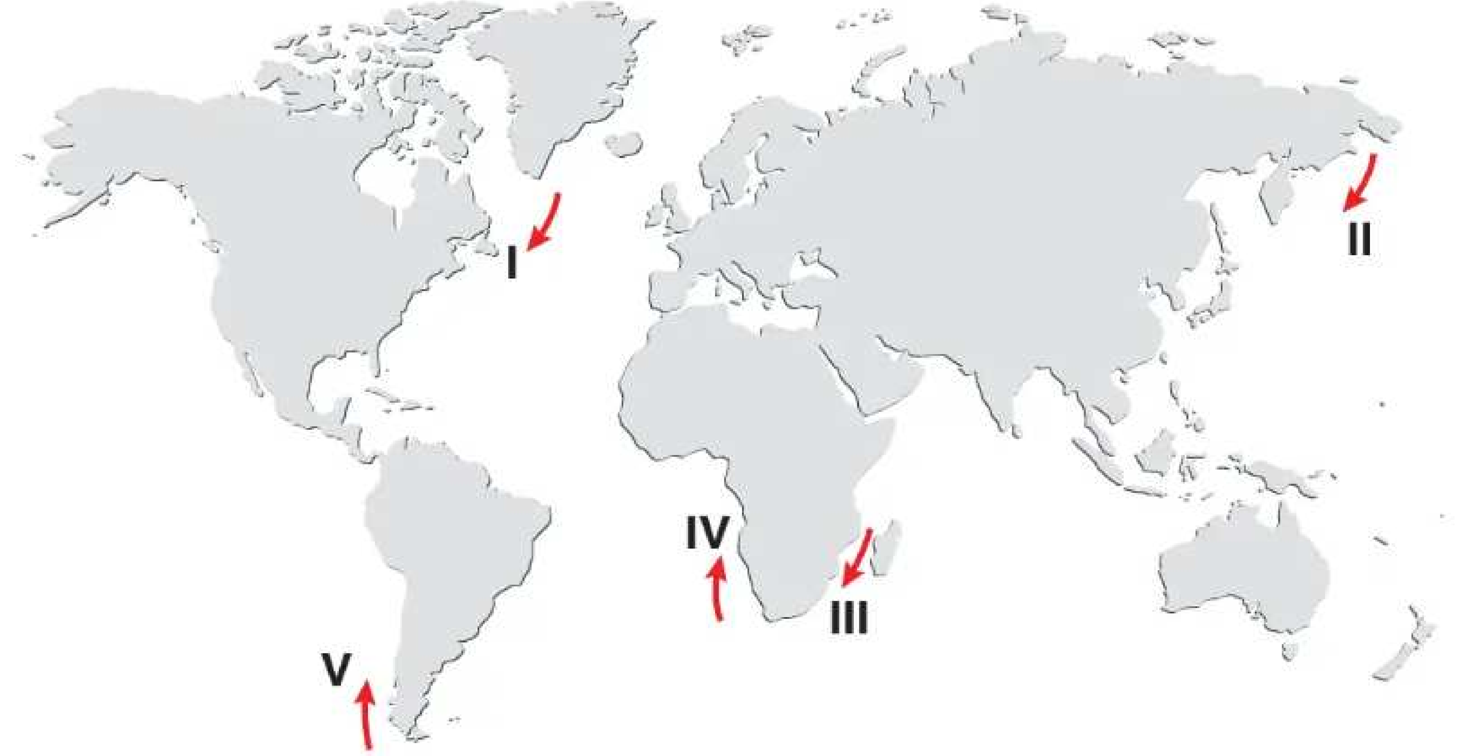
B) Güneyden esen rüzgârların Kuzey Yarım Küre'de sıcaklığı artırması

C) Fransa'daki sıcaklık ortalamalarının İsveç'ten fazla olması

D) Kutuplara doğru gidildikçe kalıcı kar alt sınırının alçalması

E) Brezilya'daki orman üst sınırının Türkiye'den yüksek olması

3. Okyanus akıntıları geldikleri yerin sıcaklık özelliklerini gittikleri bölgeye taşır.

Buna göre yukarıdaki haritada gösterilen akıntılardan hangisinin sıcaklığa etkisi diğerlerinden farklıdır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

4. Bulunduğu enlemden Ekvator'a doğru 750 km giden bir araştırmacı ulaştığı yerde sıcaklık ortalamasının geldiği yerden daha düşük olduğunu fark etmiştir.

Buna göre bu kişi aşağıdaki yerlerden hangisine ulaşmış olabilir?

A) Deniz kıyısına

B) Bir dağ başına

C) Geniş tabanlı bir akarsu vadisine

D) Akıntıların karşılaşma alanına

E) Subtropikal çöl alanına

5. **Ekvator ve çevresinde yıllık sıcaklık farkının az olmasında;**

I. kayaçlardaki kimyasal çözünmenin fazla olması,
II. yıl içinde Güneş ışınlarının geliş açısının büyük olması,
III. nem miktarının yıl boyu fazla olması,
IV. akarsu rejimlerinin düzenli olması

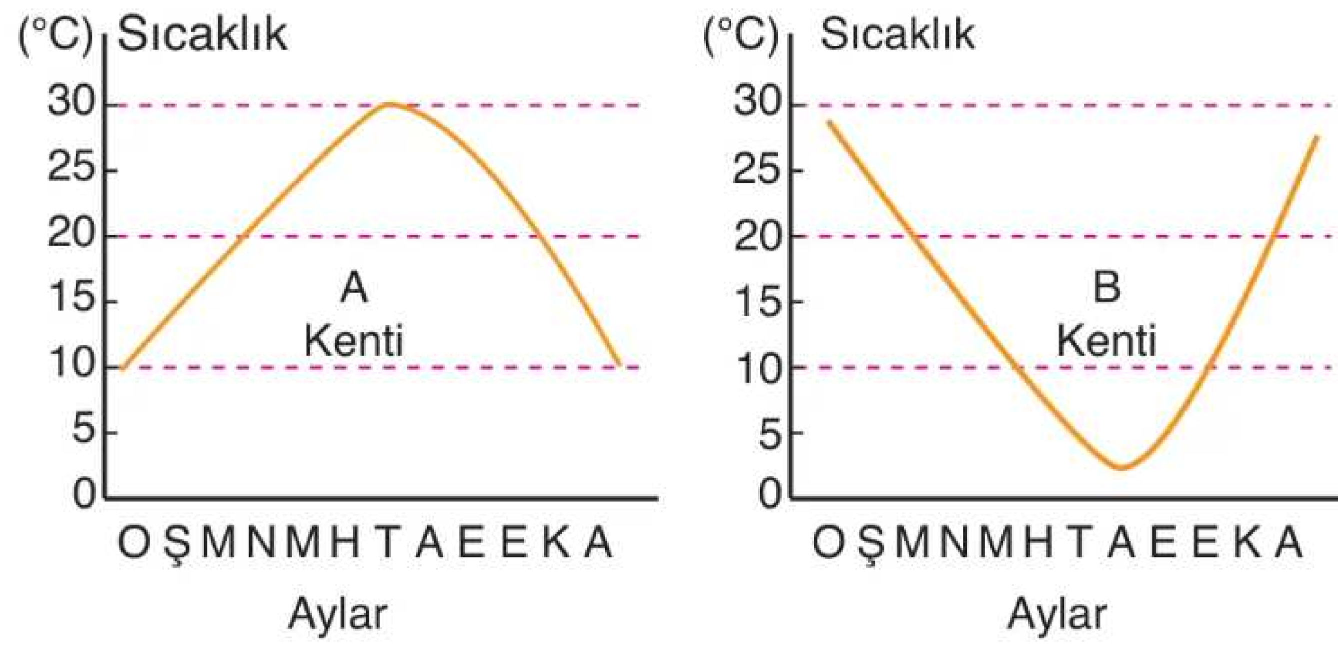
özelliklerinden hangilerinin etkili olduğu söylenemez?

A) I ve II B) I ve IV C) II ve III D) II ve IV E) III ve IV

BİLGİ SARMAL

@KuasarNemesis @YildizlarLigi_2025PDF @M.G.

6. Aşağıdaki grafiklerde A ve B kentlerinin yıllık sıcaklık ortalamaları verilmiştir.

Buna göre kentlerin;

I. yer aldıkları yarım küre,

II. sıcaklık kuşakları,

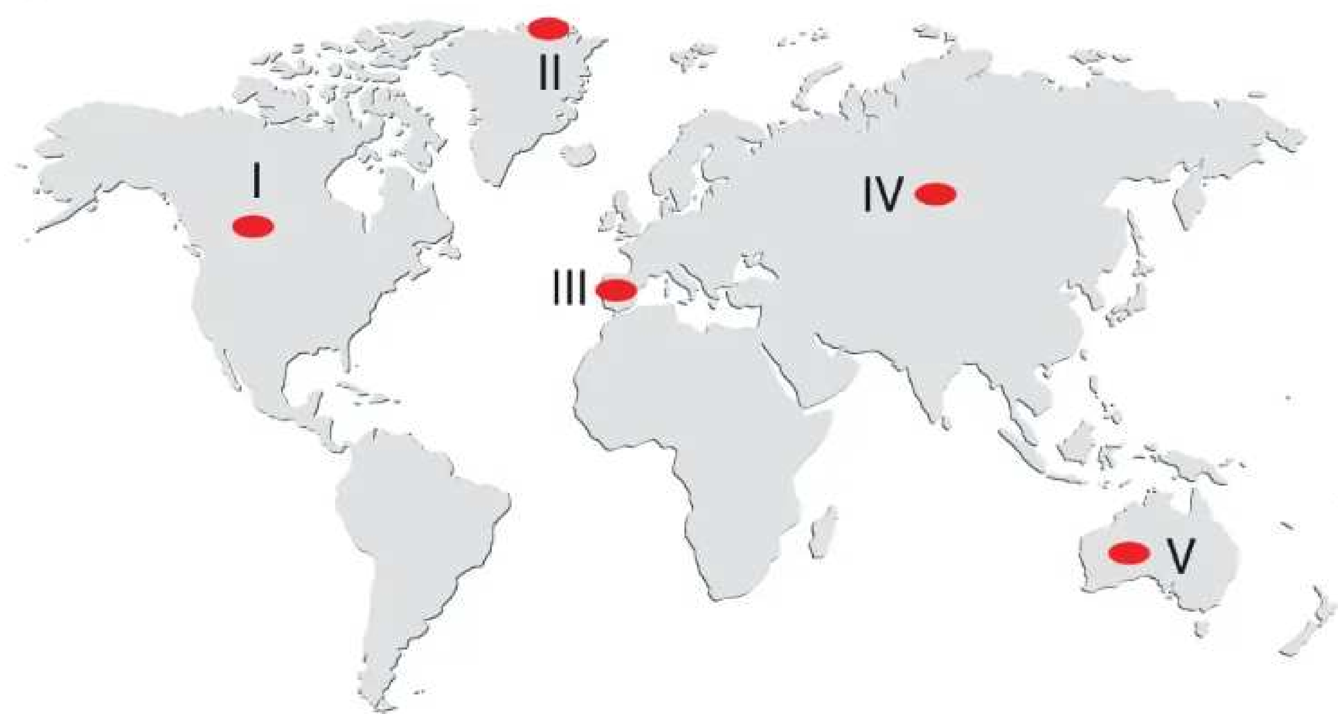
III. boylam değerleri

özelliklerinden hangileri kesinlikle farklıdır?

A) Yalnız I B) Yalnız III C) I ve II D) I ve III E) II ve III

MSÜ / 2020

7. Aşağıdaki haritada bazı yerler numaralandırılarak gösterilmiştir.

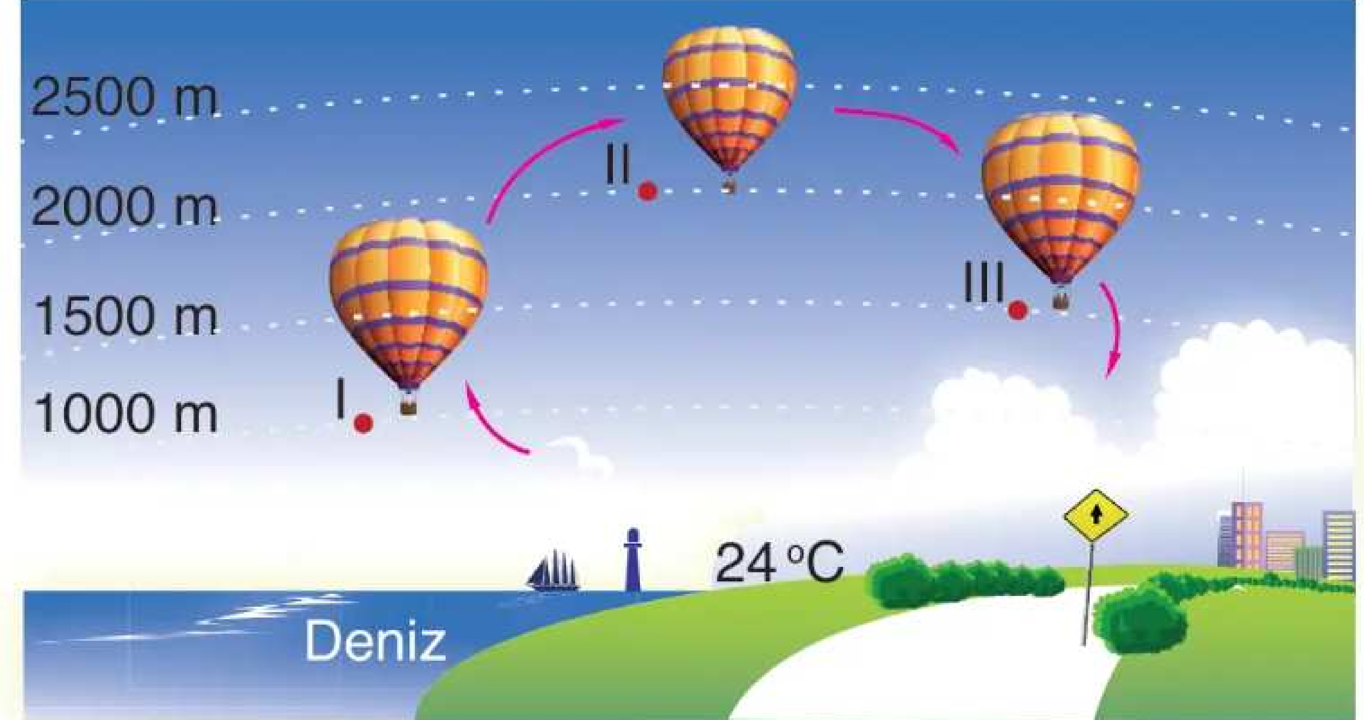

Bu yerlerin hangilerinde günlük sıcaklık farkları daha azdır?

A) I ve II B) I ve V C) II ve III D) III ve IV E) IV ve V

8 ve 9. soruları aşağıdaki şekilde verilen bilgilere göre cevaplayınız.

Aşağıdaki şekilde bulutsuz ve rüzgârsız bir günde yerden yükselen bir balonun farklı yükseltilerdeki konumları gösterilmiştir.

8. **Şekilde verilen bilgiler göz önüne alınırsa balonun bulunduğu konumlarla ilgili aşağıdaki bilgilerden hangisi yanlıştır?**

A) Balon I. konuma geldiğinde sıcaklık deniz seviyesine göre 5 °C düşer.

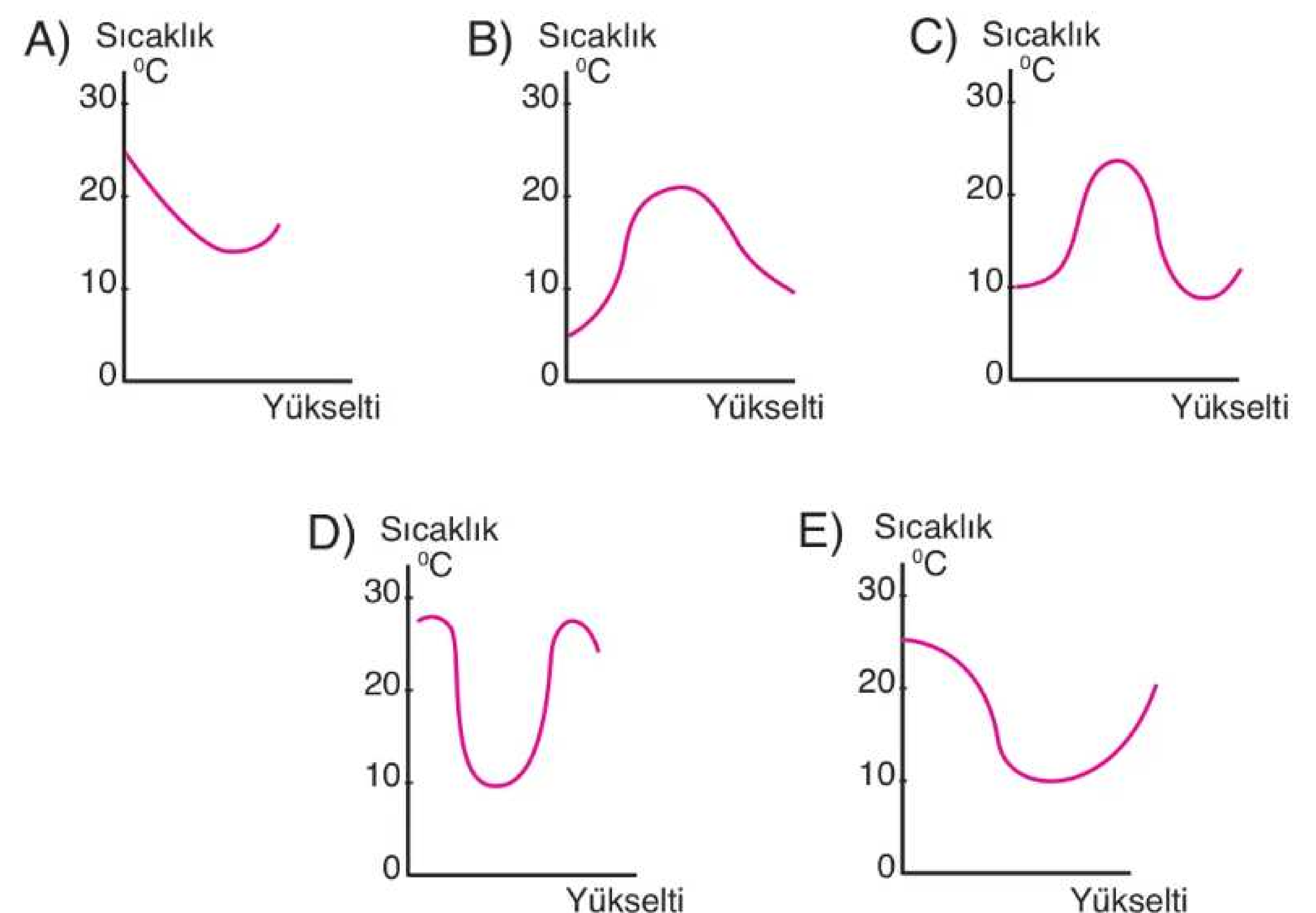
B) Balon II. konumda iken sıcaklık 14 °C'dir.

C) I. konum ile II. konum arasında 5 °C sıcaklık farkı vardır.

D) Balon II. konumdan III. konuma geldiğinde sıcaklık 19 °C'dir.

E) Sıcaklık I. konumdan II. konuma kadar düşerken II. konumdan III. konuma kadar artar.

9. **Şekilde verilen bilgilere göre balonun yükseltiye bağlı olarak değişen konumlarındaki sıcaklık grafiği aşağıdakilerden hangisidir?**

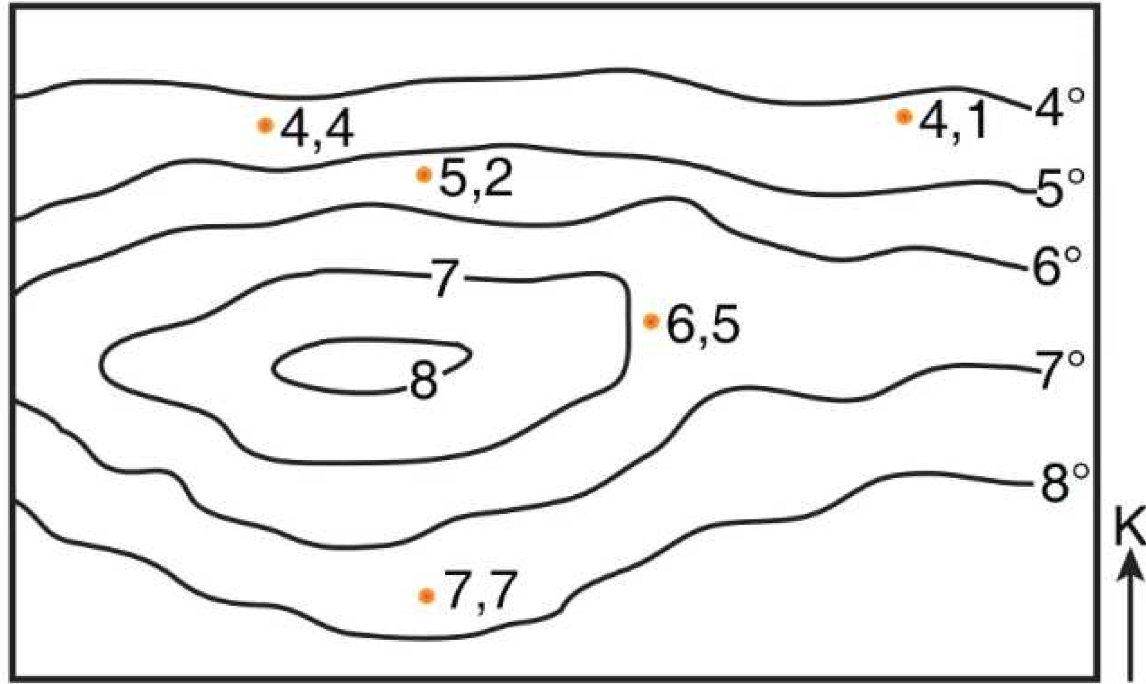
TYT COĞRAFYA SORU BANKASI

BİLGİ SARMAL

@KuasarNemesis @YildizlarLigi_2025PDF @M.G.

İZOTERM HARİTALARI

1. Aşağıdaki izoterm haritası Kuzey Yarım Küre'deki bir bölgenin gerçek sıcaklık değerlerine göre çizilmiştir.

İzoterm haritasındaki eğrilerden faydalanılarak aşağıdaki sonuçlardan hangisine ulaşılamaz?

A) Sıcaklığın güneye doğru artması enlemin etkisiyle ilgilidir.

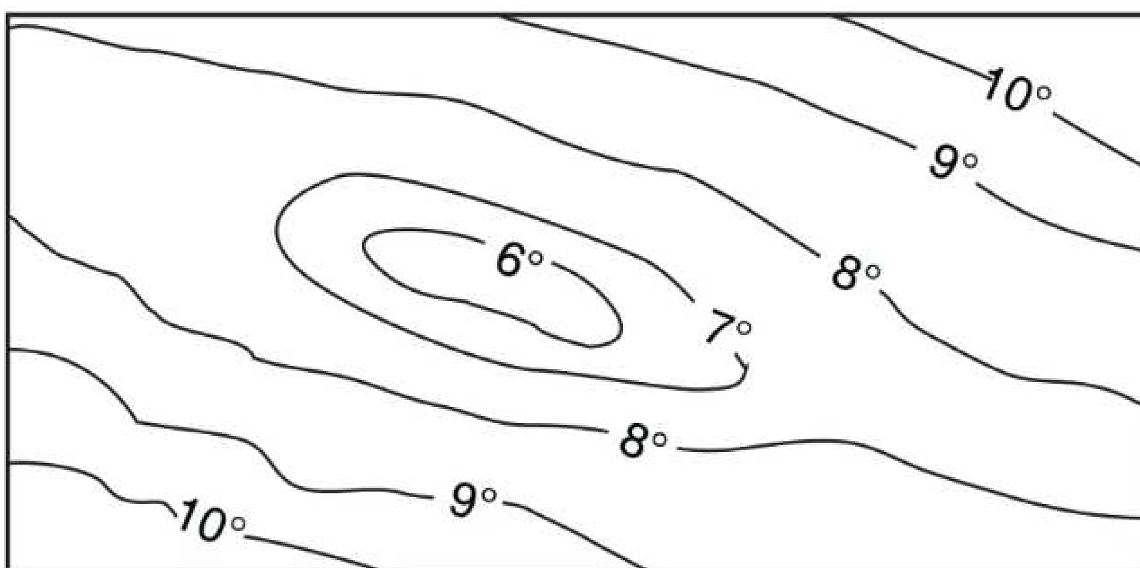
B) Sıcaklığın dağılışında yer şekillerinin etkisi yoktur.

C) Haritada yüksek sıcaklık adacığı oluşmuştur.

D) Bölge içi sıcaklık farkı 4 °C'den fazladır.

E) İzoterm eğrileri birer derece arayla çizilmiştir.

2. Aşağıda bir bölgenin ocak ayına ait izoterm haritası verilmiştir.

Bu bölgede düşük sıcaklık adacığı oluşması aşağıdakilerden hangisi ile açıklanabilir?

A) Göl bulunması

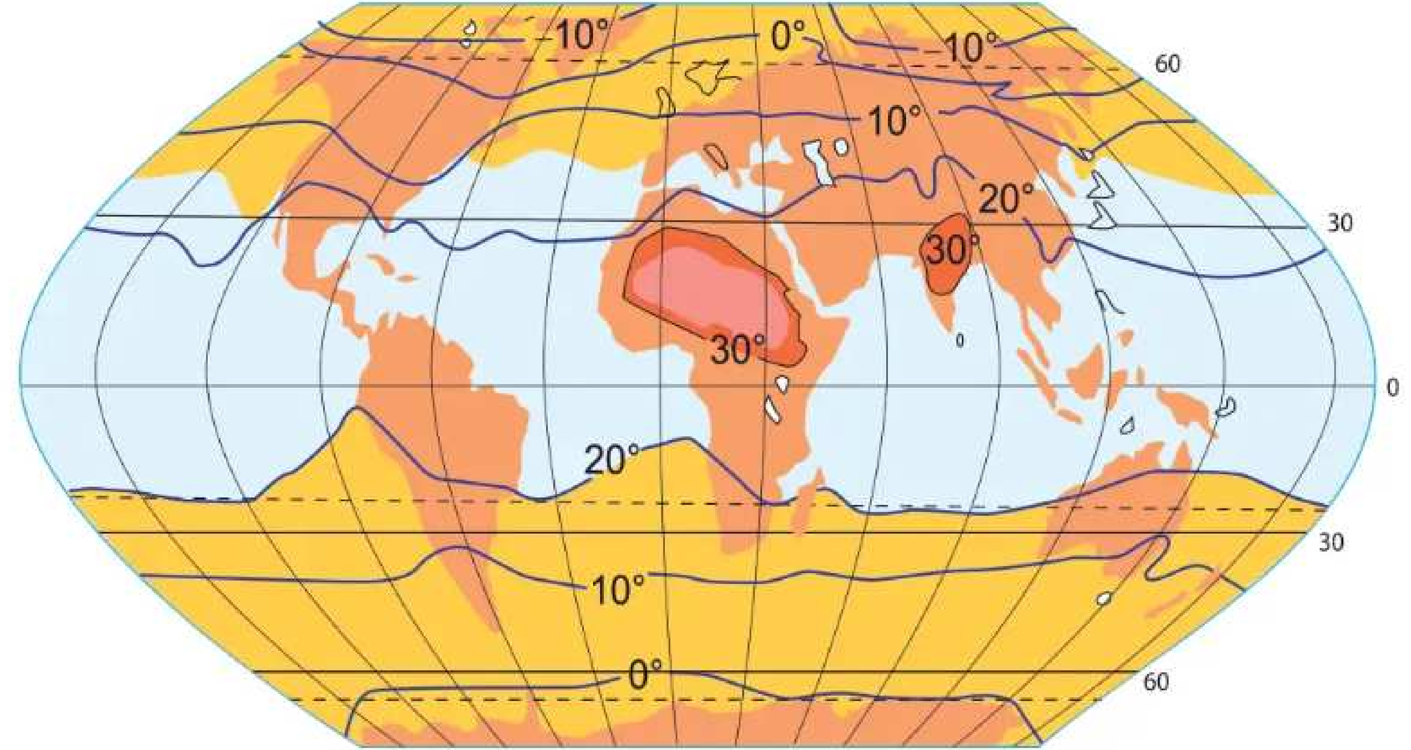
B) Geniş bir çukur alanın bulunması

C) Nem miktarının fazla olması

D) Akarsu vadisinin bulunması

E) Çevresine göre yüksek olması

3. Aşağıdaki harita Dünya'daki indirgenmiş yıllık ortalama sıcaklıkların dağılışını göstermektedir.

Ekvatoral bölgenin yıl içerisinde Güneş ışınlarını dik ve dike yakın açıyla almasına rağmen Dünya'nın en sıcak bölgesi olmaması aşağıdakilerden hangisiyle açıklanabilir?

A) Bitki örtüsünün gür olmasıyla

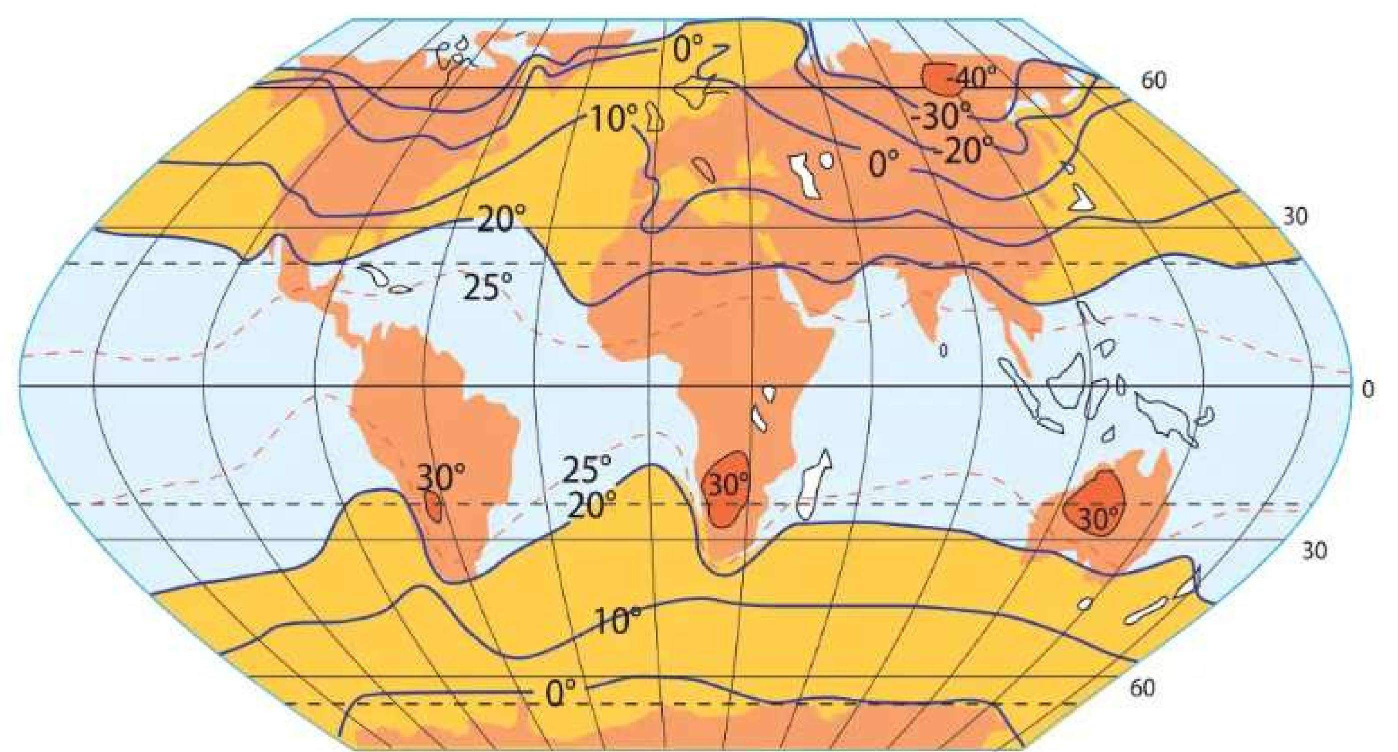
B) Yükseltinin fazla olmasıyla

C) Yer şekillerinin uzanış yönüyle

D) Enlem derecesiyle

E) Nem miktarının fazla olmasıyla

4. Aşağıda Dünya'nın ocak ayı indirgenmiş izoterm haritası verilmiştir.

Kuzey Yarım Küre'de 0 °C izoterm eğrisinin denizlerde büyük dalgalanmalar yapmasının nedeni aşağıdakilerden hangisiyle açıklanabilir?

A) Asya Kıtası'nın geniş bir yer tutmasıyla

B) Enlemin sıcaklığa etkisiyle

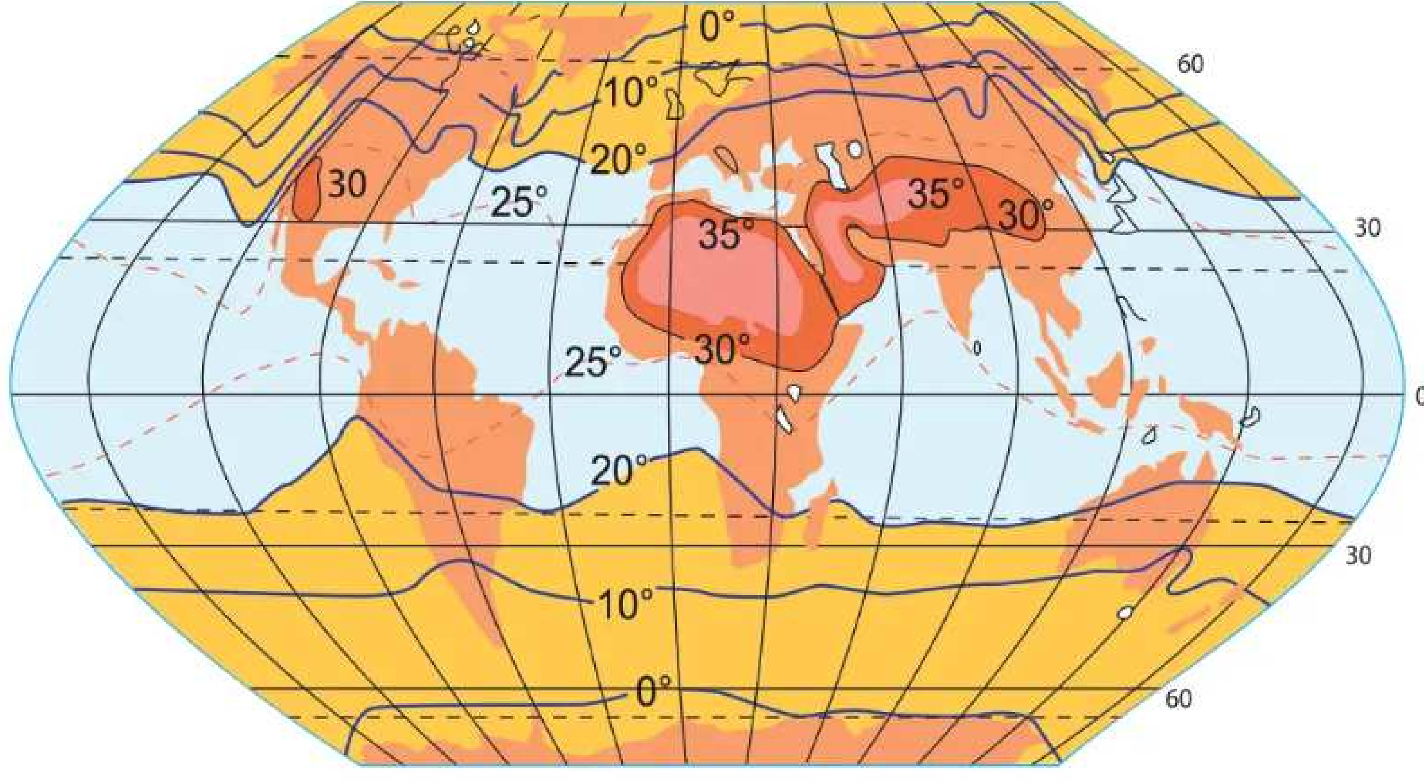
C) Okyanus akıntılarının etkisiyle

D) Sürekli rüzgârların etkisiyle

E) Yer şekillerinin uzanış doğrultusuyla

@KuasarNemesis @YildizlarLigi_2025PDF @M.G.

5. Aşağıda Dünya'nın temmuz ayı indirgenmiş izoterm haritası verilmiştir.

Haritada verilen bilgiler göz önüne alınırsa, aşağıdaki sonuçlardan hangisine ulaşılamaz?

A) En yüksek sıcaklıklar Kuzey Yarım Küre'dedir.

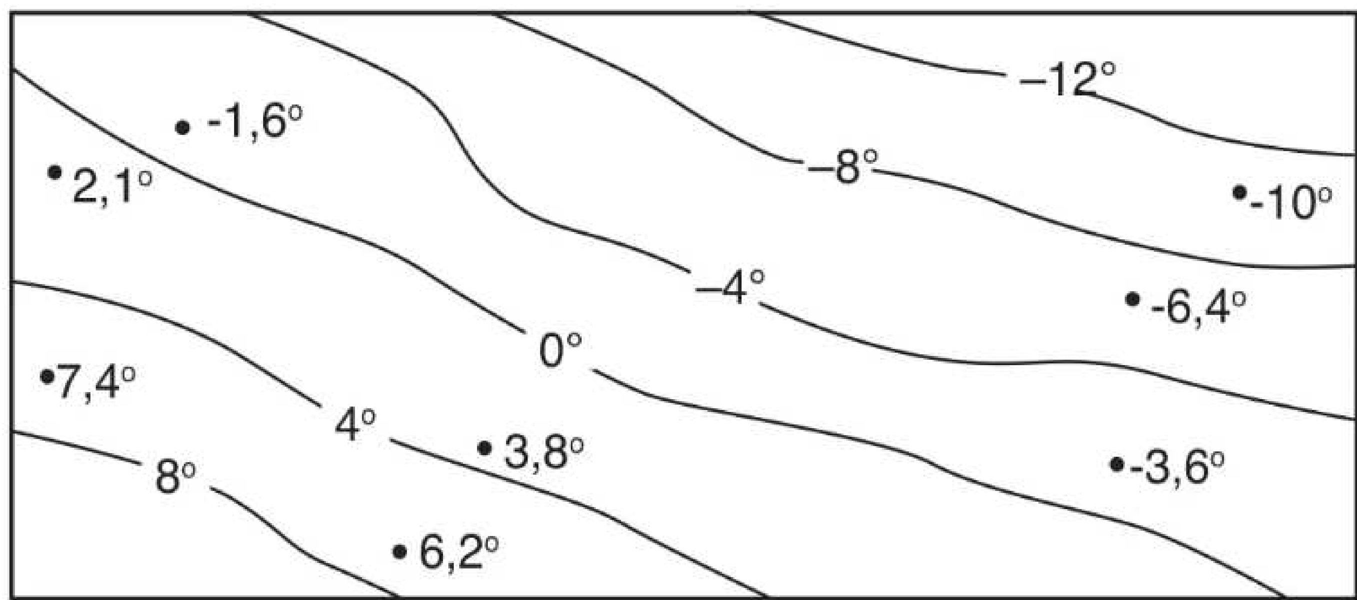
B) 20 °C izotermi Güney Amerika'nın batı kıyılarında Peru–Şili soğuk su akıntısı etkisiyle Ekvator'a doğru sapmıştır.

C) Yüksek sıcaklık adaları Oğlak Dönencesi üzerinde oluşmuştur.

D) İzoterm eğrileri Kuzey Yarım Küre'de daha fazla sapma yapmıştır.

E) Kuzey Afrika'daki sıcaklıklar Güney Afrika'ya göre daha fazladır.

6. Aşağıda bir bölgenin indirgenmiş izoterm haritası verilmiştir.

Haritadaki sıcaklık dağılışına bakılarak aşağıdaki yorumlardan hangisi yapılamaz?

A) Bölgenin kuzeydoğusunda yükselti fazladır.

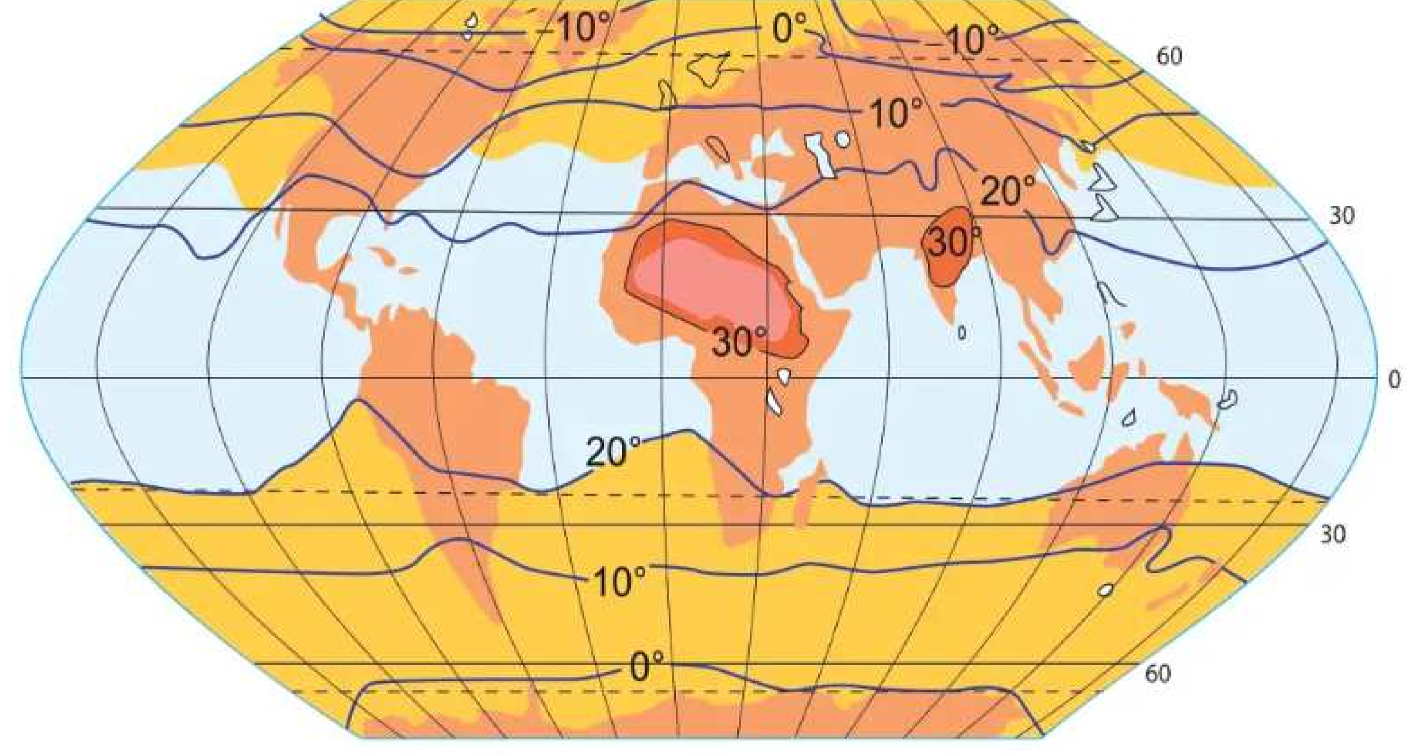
B) Kuzeydoğuya doğru sıcaklık düşmektedir.

C) İzoterm eğrileri 4 °C aralıkla çizilmiştir.

D) En düşük sıcaklık ile en yüksek sıcaklık arasındaki fark 20 °C'den fazladır.

E) Aynı izoterm eğrisi üzerinde sıcaklık değerleri aynıdır.

7. Aşağıda Dünya'nın indirgenmiş yıllık ortalama sıcaklık haritası verilmiştir.

Haritada, yarım kürelerdeki sıcaklıkların farklılık göstermesinin temel nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

A) Dünya'nın yıllık hareketi

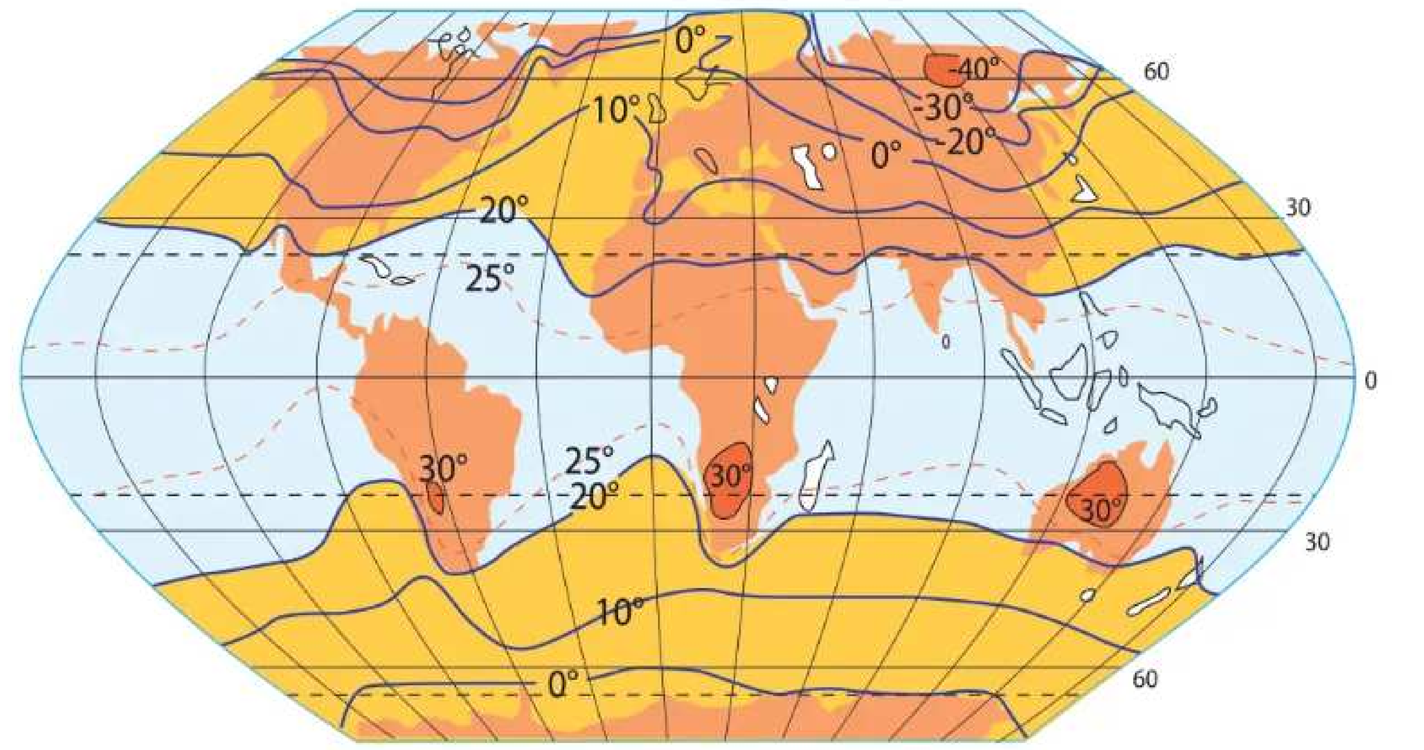
B) Dünya'nın ekseninin eğik olması

C) Dünya'nın eksen hareketi

D) Kara ve denizlerin dağılışı

E) Okyanus akıntıları

8. Aşağıdaki haritada Dünya'nın ocak ayı indirgenmiş izoterm değerleri gösterilmiştir.

Yalnızca haritadaki bilgilere dayanılarak aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılamaz?

A) En yüksek sıcaklıklar Güney Yarım Küre'de Oğlak Dönencesi çevresinde ölçülmüştür.

B) Dünya'nın en soğuk yeri olan Sibirya üzerinde düşük sıcaklık adacığı oluşmuştur.

C) En düşük sıcaklıklar Kuzey Yarım Küre'de ölçülmüştür.

D) Güney Yarım Küre'de en yüksek sıcaklık ile en düşük sıcaklık arasındaki fark 20° dir.

E) Sıcaklıklar Ekvator'dan kutuplara doğru genel olarak azalmaktadır.

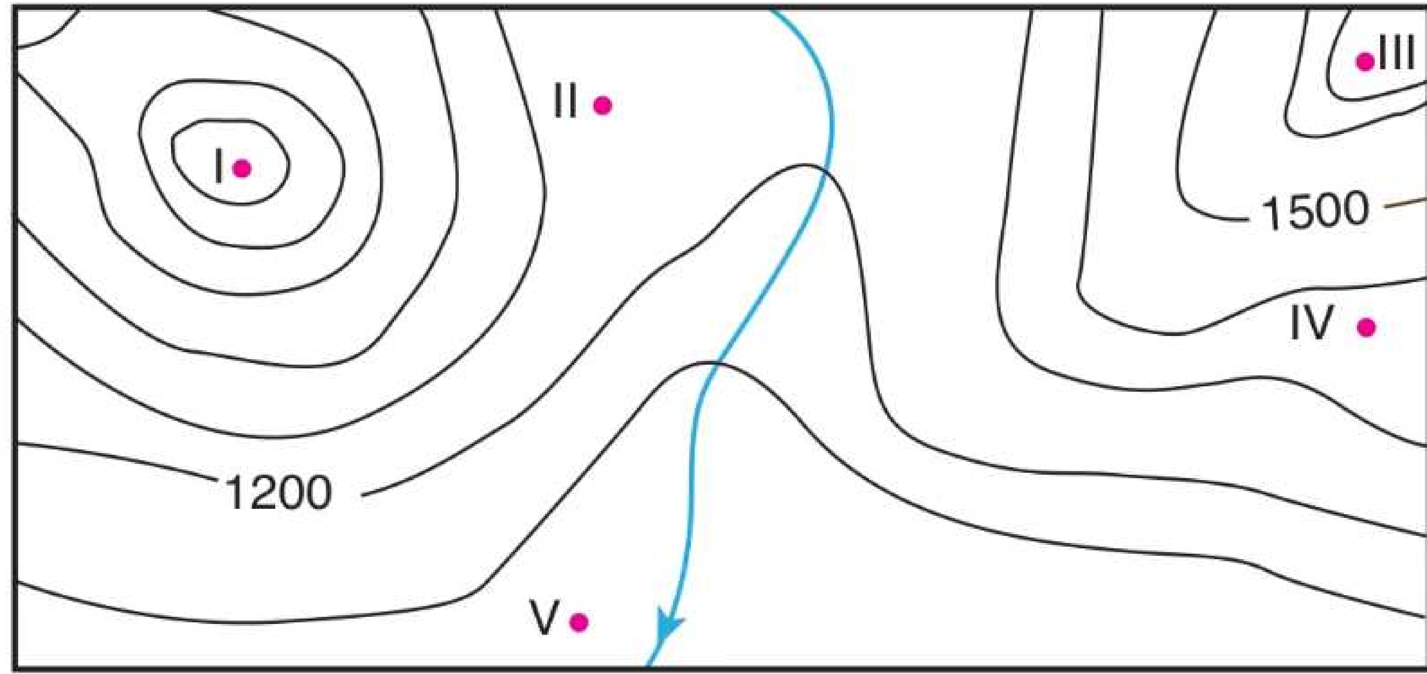
✓ **SAKIN UNUTMA!**

İzotermler, karalarda ve okyanuslarda sapmalar yapar. İzoterm eğrilerinin karalarda sapma yapması karasallıkla, okyanuslarda sapma yapması okyanus akıntıları ile ilgilidir.

@KuasarNemesis @YildizlarLigi_2025PDF @M.G.

BASINÇ

1. Aşağıdaki topoğrafya haritasında beş merkezin konumu gösterilmiştir.

Yalnızca yükselti ve basınç arasındaki ilişki düşünüldüğünde hangi merkez üzerindeki basınç değeri diğerlerinden daha fazladır?

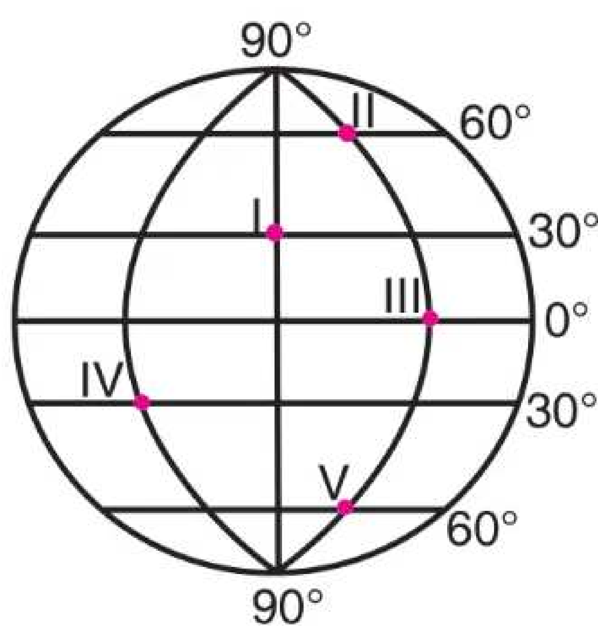
A) I B) II C) III D) IV E) V

2. I. Fiziksel ayrışma fazladır.
II. Bulutluluk oranı yüksektir.
III. Havanın yoğunluğu fazladır.
IV. Yatay hava hareketi çevreden merkeze doğrudur.

Yukarıdakilerden hangileri yüksek basınç alanlarının özelliklerinden değildir?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III D) II ve IV E) III ve IV

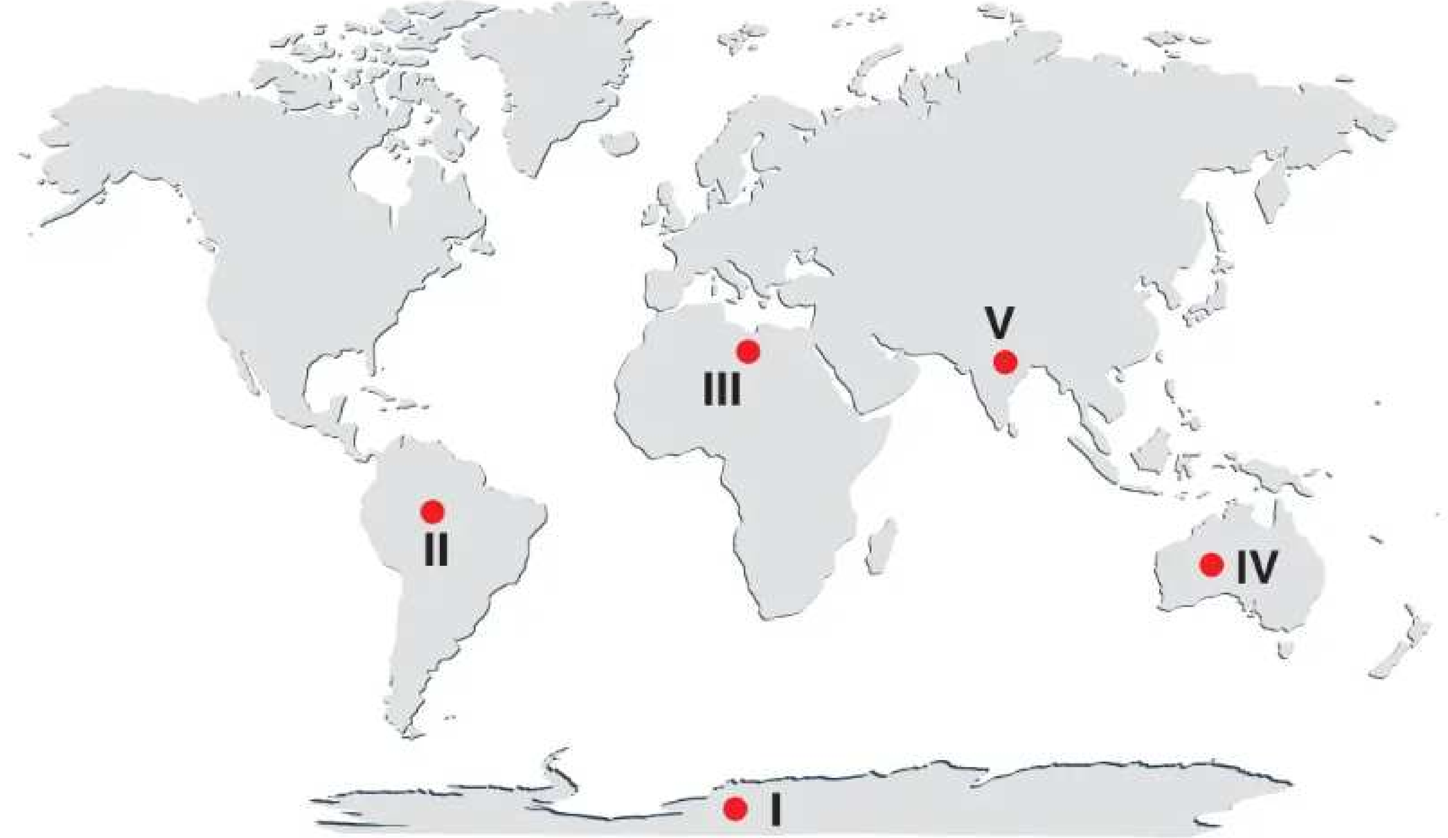
3. Alçak basınç alanlarında bulutlu gün sayısı fazla iken yüksek basınç alanlarında hava genellikle açıktır.

Buna göre yukarıda verilen şekil üzerindeki merkezlerden hangilerinde havanın yıl boyunca açık olma ihtimali daha yüksektir?

A) I ve II B) I ve IV C) II ve V D) III ve IV E) III ve V

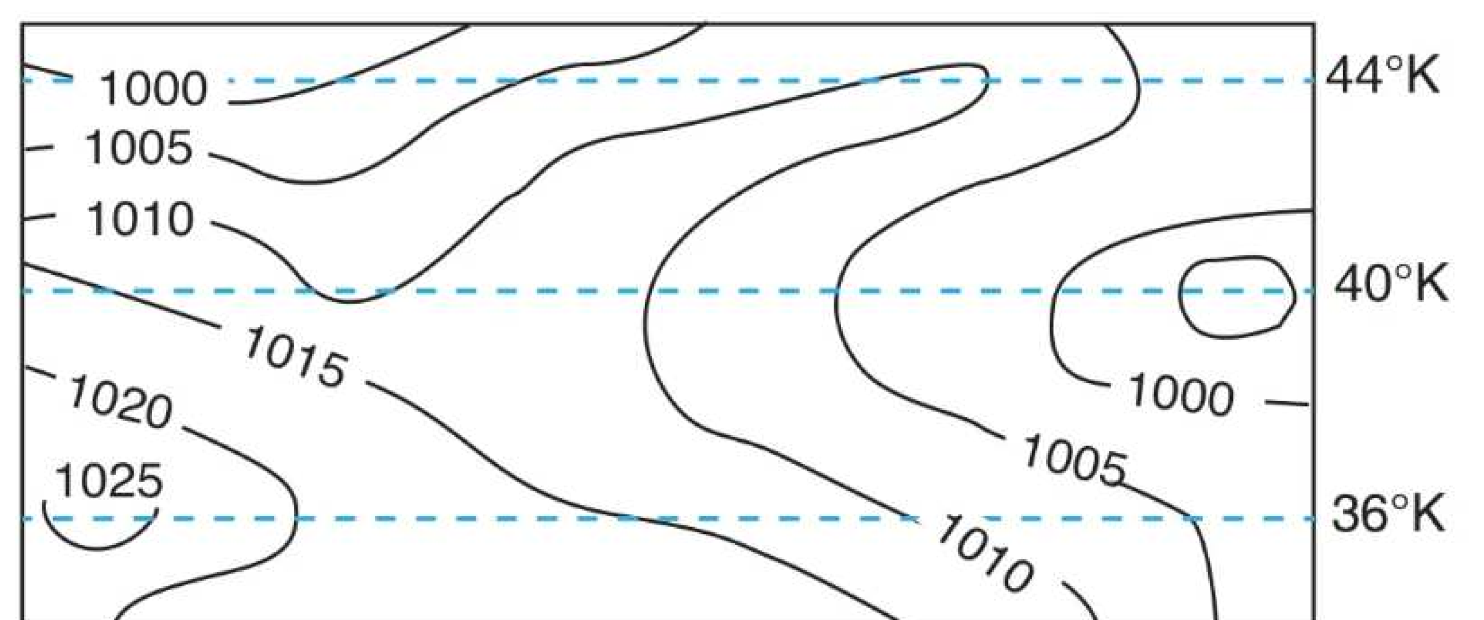
4. Basıncı etkileyen faktörlerden biri de sıcaklıktır. Sıcaklık değişimi basınç değerlerinde farklılaşmaya neden olur.

Buna göre yukarıdaki haritada gösterilen numaralı yerlerden hangisinde hava basıncının yıl içinde daha çok değiştiği gözlenir?

A) I B) II C) III D) IV E) V

5. Aşağıdaki haritada bir bölgedeki basıncın dağılışı izobar eğrileriyle gösterilmiştir.

Bu haritadan yararlanılarak bölgeyle ilgili;

I. yatay hava hareketlerinin yönü,
II. yer şekillerinin eğim değerleri,
III. hangi yarım kürede yer aldığı,
IV. en düşük ve en yüksek basınç değerleri

bilgilerinden hangilerine ulaşılamaz?

A) Yalnız II B) I ve II C) I ve III D) II ve III E) III ve IV

@KuasarNemesis @YildizlarLigi_2025PDF @M.G.

6. **Bir kentte gün içinde basınç değerlerinin değişmesi;**

I. atmosfer yoğunluğu,
II. hava sıcaklığı,
III. yükselti

faktörlerinden hangilerinin değiştiğine kanıt olur?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

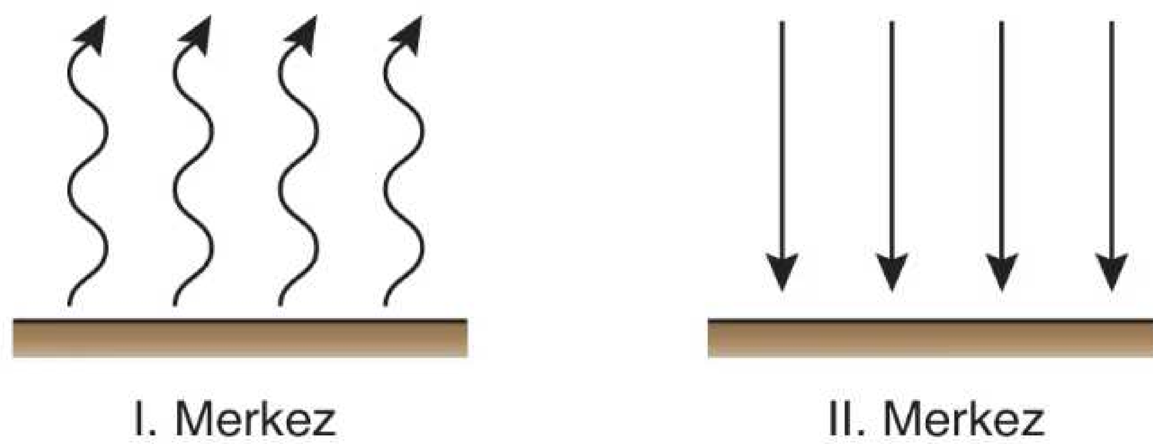
7. Aşağıdaki tabloda basınç merkezleri ve özellikleri eşleştirilmiştir.

	Özellik	Alçak Basınç	Yüksek Basınç
I	Alçalıcı hava hareketleri görülür.		✔
II	Hava kapalı ve yağışlıdır.	✔	
III	Bağıl nem oranı azdır.	✔	
IV	Fiziksel çözülme fazladır.		✔
V	Yatay hava hareketi çevreden merkeze doğrudur.	✔	

Buna göre tablodaki eşleştirmelerden hangisi yanlıştır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

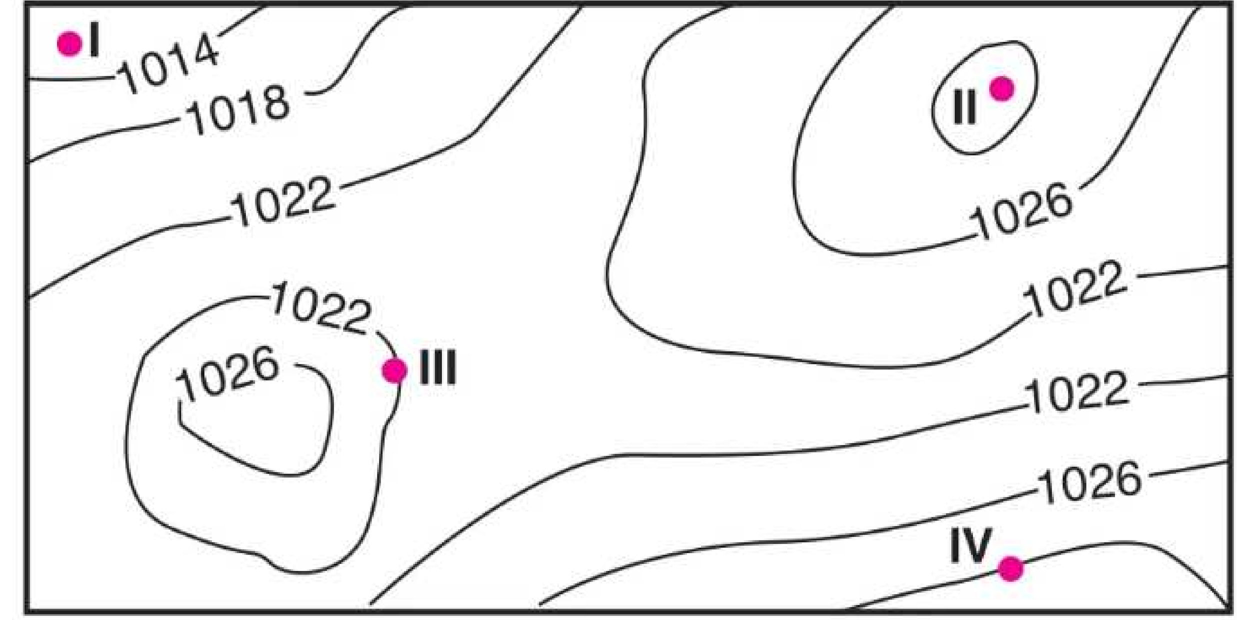
8.

Yukarıda hava hareketi verilmiş iki farklı merkezde yıl boyunca etkili olan basınç alanları ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisine ulaşılamaz?

A) I. merkezde yağış olma ihtimali yüksektir.
B) II. merkezde kurutucu bir hava hâkimdir.
C) I. merkezdeki basınç alanı kutuplarda yıl boyunca görülür.
D) II. merkezde bulutlu gün sayısı az iken I. merkezde fazladır.
E) I. merkezde alçak basınç II. merkezde yüksek basınç koşulları etkilidir.

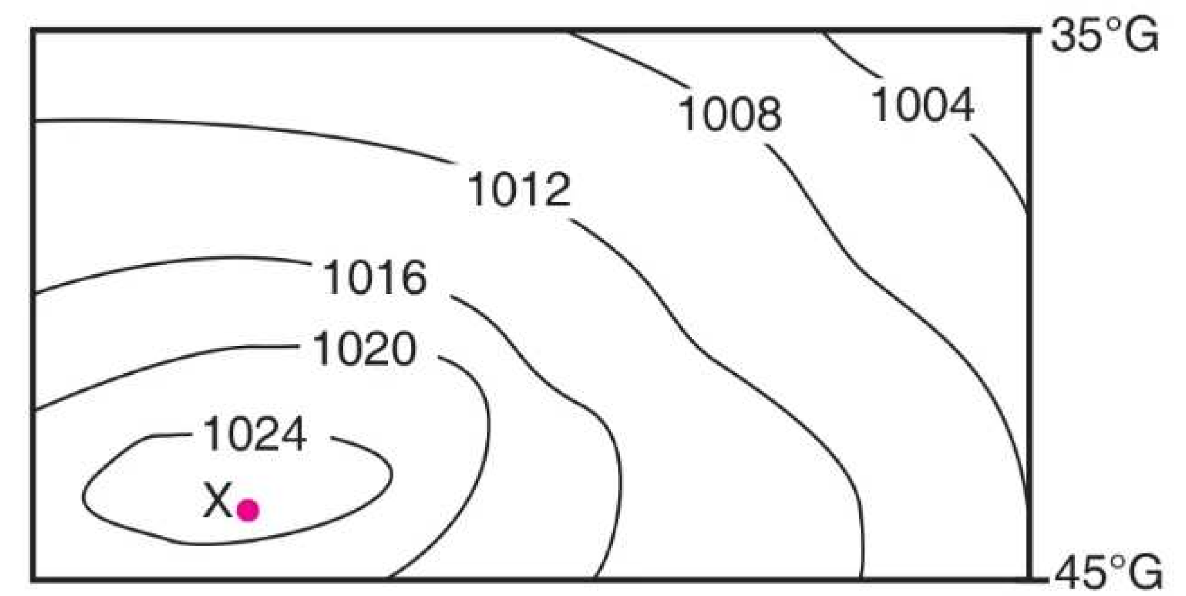
9.

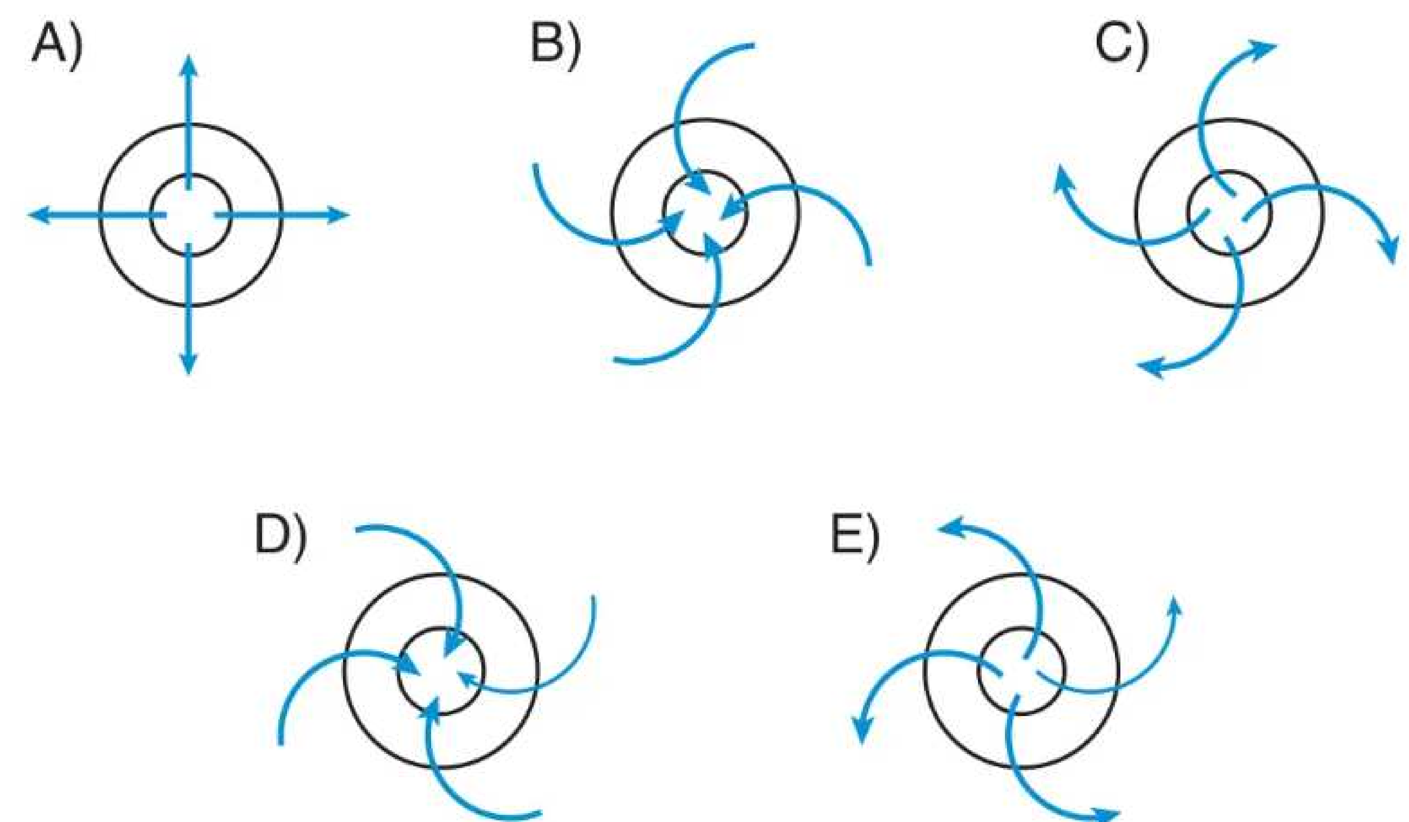
Yukarıdaki izobar haritasında verilen merkezler için aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) I numaralı merkezin basınç değeri en düşüktür.
B) Basınç değeri en yüksek olan yer II numaralı merkezdir.
C) III numaralı merkezin basınç değeri IV numaralı merkezden daha azdır.
D) IV numaralı merkezin yükseltisi I numaralı merkezden daha fazladır.
E) II numaralı merkezin basınç değeri IV numaralı merkezden daha fazladır.

10. Aşağıdaki izobar haritasında Güney Yarım Küre'deki X bölgesinde etkili olan basınç alanı gösterilmiştir.

Bu bölgede etkili olan yatay hava hareketlerinin yönü aşağıdakilerden hangisinde doğru verilmiştir?

@KuasarNemesis @YildizlarLigi_2025PDF @M.G.

RÜZGÂRLAR

1. **Aşağıdakilerden hangisi kıyı meltemleri ile muson rüzgârlarının ortak özelliğidir?**

A) Dar bir alanda etkili olmaları
B) Oluşumlarındaki basınç farkının az olması
C) Yağış getirmeleri
D) Kara ve denizlerin farklı ısınması sonucunda oluşmaları
E) Yerel rüzgâr özelliği taşımaları

2. I. Sürekli basınç kuşakları arasındaki basınç farkı nedeniyle oluşurlar.
II. Yazın denizden karaya doğru, kışın karadan denize doğru eserler.
III. Yıl içerisinde esiş yönleri değişir.

Yukarıdakilerden hangileri sürekli rüzgârların ortak özellikleri arasında sayılamaz?

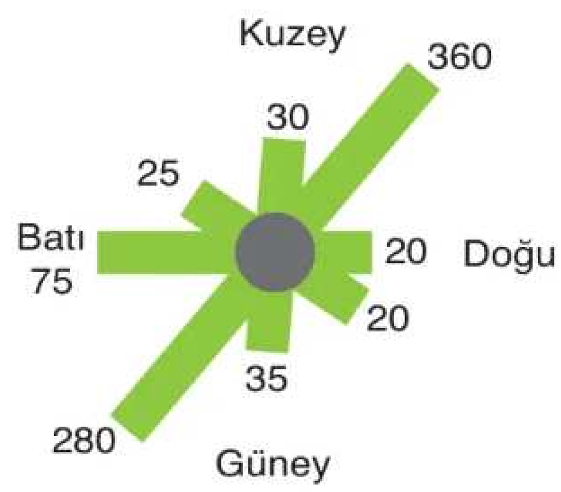
A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II D) I ve III E) II ve III

3. I. Basınç merkezleri arasındaki basınç farkı
II. Yer şekilleri
III. Dünya'nın günlük hareketi
IV. Basınç merkezlerinin birbirine olan uzaklığı

Yukarıdakilerden hangileri rüzgârın hem hızını hem de yönünü etkileyen faktörlerden biridir?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III D) II ve IV E) III ve IV

4.

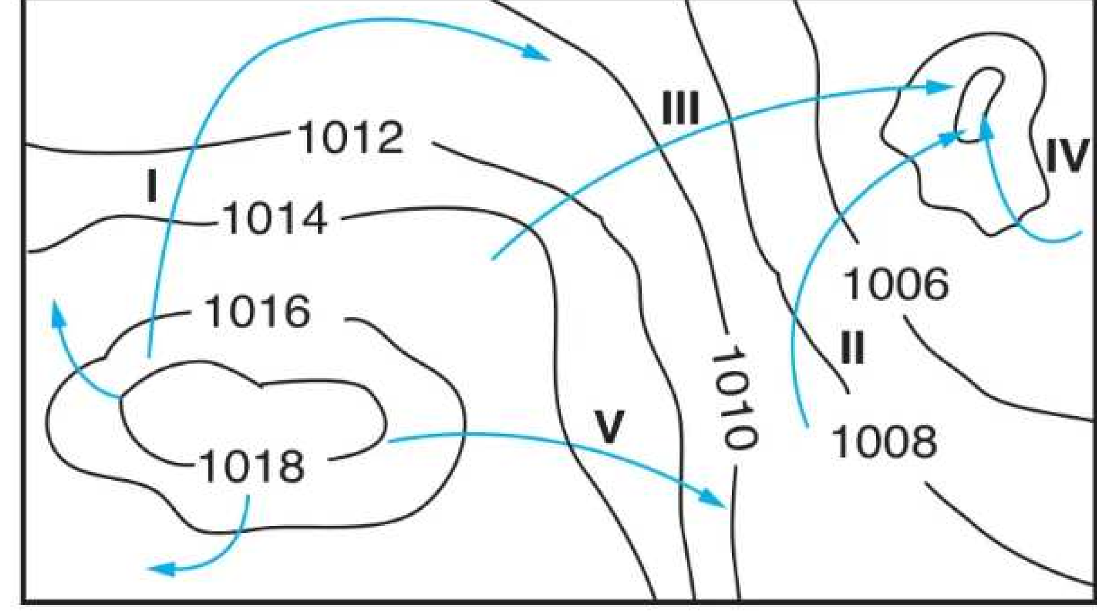
Yer şekillerinin uzanış doğrultusunun hâkim rüzgâr yönü üzerinde etkili olduğu bilindiğine göre yukarıda rüzgâr frekans gülü verilen merkez ile ilgili,

I. Kuzeydoğu – güneybatı uzanışlı bir vadidedir.
II. Kuzeybatısı ve güneydoğusunda dağlar vardır.
III. Geniş bir ovanın ortasındadır.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II D) I ve III E) II ve III

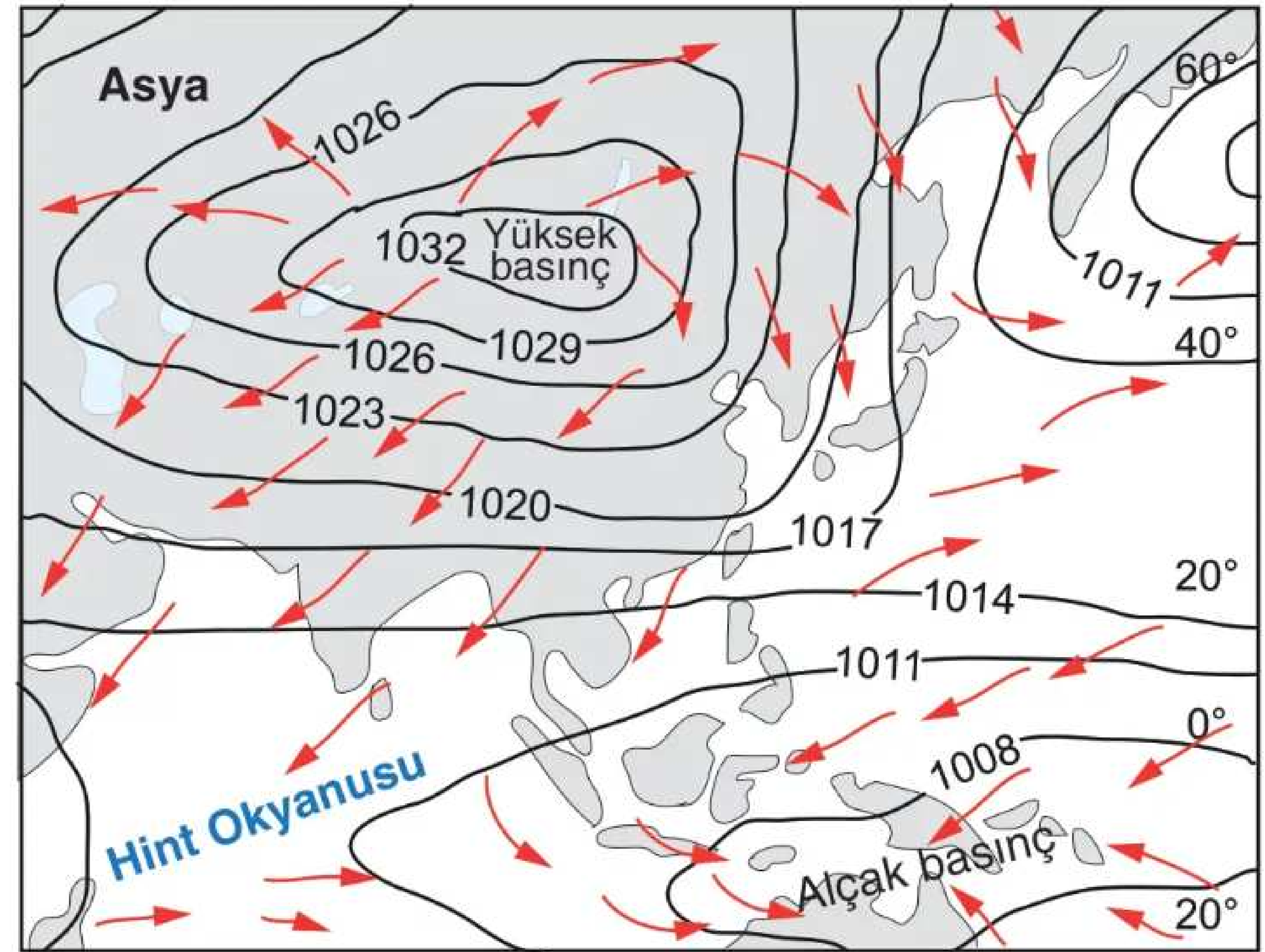
5. Basınç farkının artması, rüzgâr hızının artmasına neden olur.

Buna göre yukarıda verilen izobar haritasında esiş yönleri numaralı oklarla gösterilen rüzgârlardan hangisinin hızı daha fazladır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

6. Aşağıdaki haritada, muson rüzgârlarının bir mevsimdeki esiş yönü gösterilmiştir.

Musonlar kara ve denizlerin farklı ısınmasına bağlı olarak oluştuğuna göre haritada gösterilen rüzgârların oluştuğu aylar için aşağıdaki yorumlardan hangisi yanlıştır?

A) Hint Okyanusu'nda alçak basınç alanı vardır.
B) Güney Asya kıyıları yağışlıdır.
C) Kuzey Yarım Küre'de kış mevsimi yaşanır.
D) Asya'nın iç kesimlerinde yüksek basınç oluşmuştur.
E) Hint Okyanusu Asya Kıtası'ndan daha sıcaktır.

7. **Gün içinde iki merkez arasındaki basınç farkının artması;**

I. rüzgâr hızının artması,
II. yağış oluşması,
III. nem açığının azalması

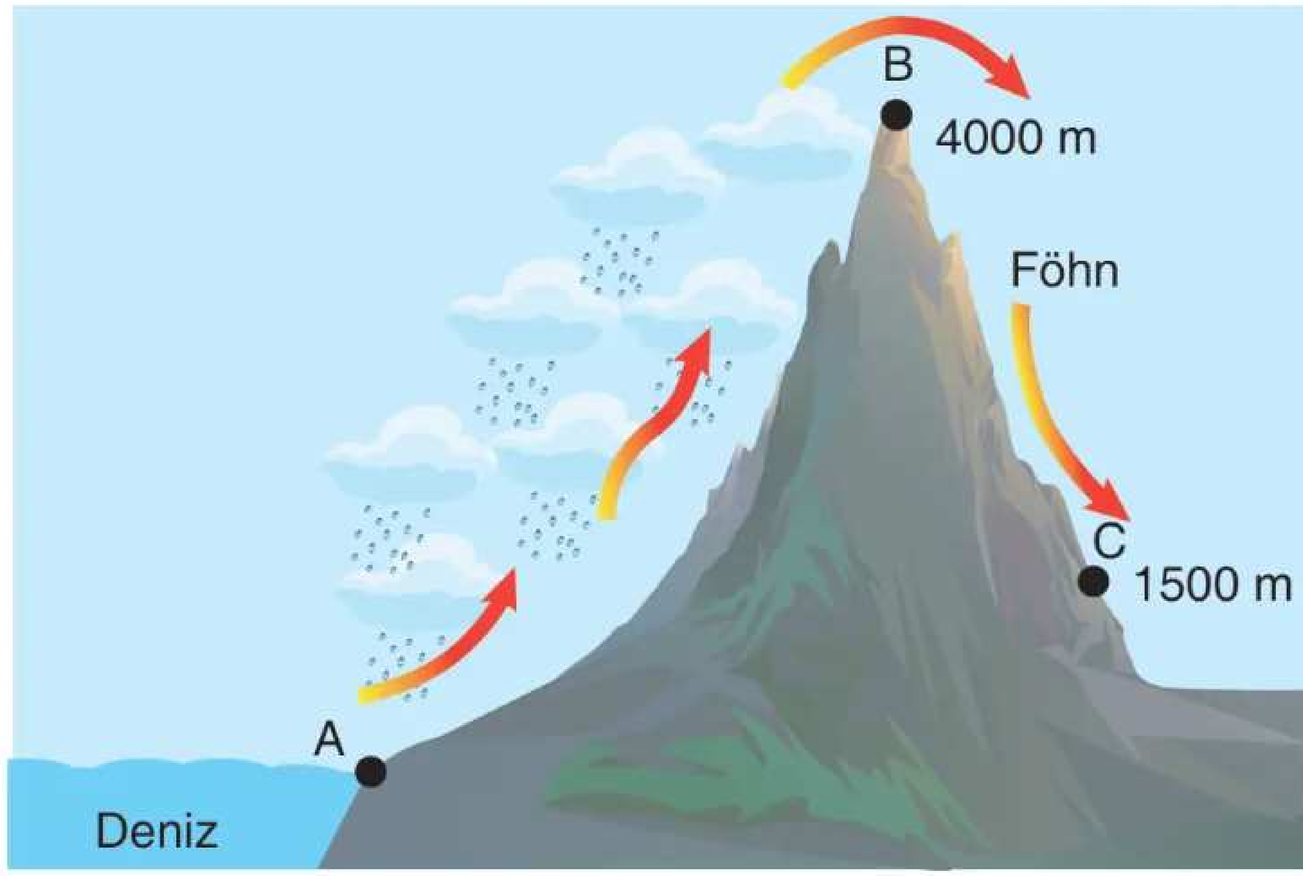
olaylarından öncelikle hangilerine neden olur?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) I ve II E) II ve III

BİLGİ SARMAL

@KuasarNemesis @YildizlarLigi_2025PDF @M.G.

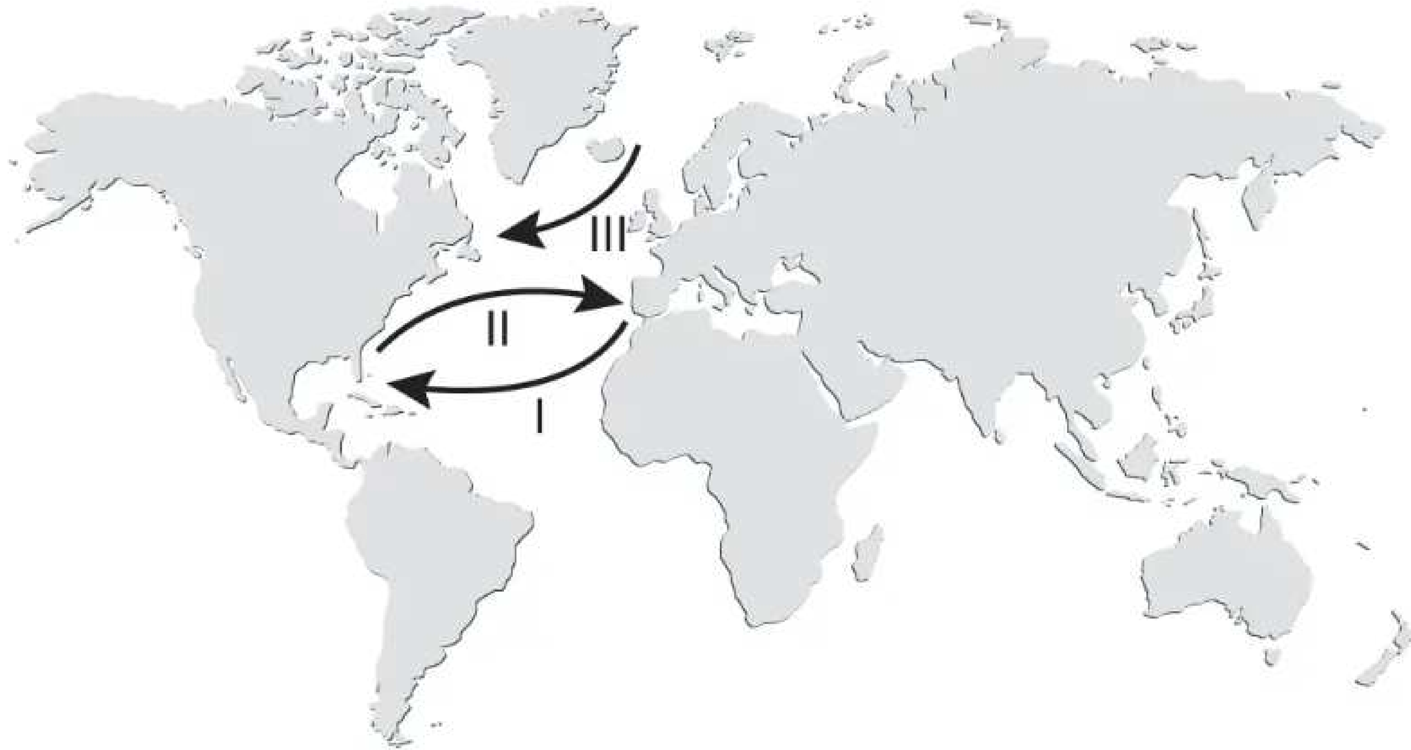
8. Aşağıdaki şekilde föhn rüzgârlarının oluşumu gösterilmiştir.

Buna göre A merkezindeki sıcaklık 16 °C iken B ve C merkezlerindeki sıcaklık kaç °C olur?

	B	C
A)	–1°	24°
B)	4°	11°
C)	–4°	21°
D)	8°	32°
E)	5°	30°

9.

Sürekli rüzgârlar, yıl boyunca aynı yönde esen hava hareketidir.

Buna göre, haritada numaralandırılarak gösterilen rüzgâr sistemleri aşağıdakilerden hangisinde doğru olarak verilmiştir?

	I	II	III
A)	Kutup rüzgârları	Batı rüzgârları	Alize rüzgarları
B)	Batı rüzgârları	Kutup rüzgârları	Alize rüzgarları
C)	Alize rüzgârları	Batı rüzgârları	Kutup rüzgarları
D)	Batı rüzgârları	Alize rüzgârları	Kutup rüzgarları
E)	Alize rüzgârları	Kutup rüzgârları	Batı rüzgarları

10. Denizden esen rüzgârların kışın ılıtıcı, yazın serinletici etki yapmasında;

I. kara ve denizlerin farklı ısınması,

II. Dünya'nın şekli,

III. günlük hareket

faktörlerinden hangileri etkili olur?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II D) I ve III E) II ve III

11. Alize, batı ve kutup rüzgârlarının ortak özelliği aşağıdakilerden hangisidir?

A) Dünya'nın ekseni etrafındaki hareketi sonucunda oluşmaları

B) Dünya'nın yörüngesi etrafındaki hareketi sonucunda oluşmaları

C) Yükselici hava hareketlerinin olduğu alanlardan kaynaklanmaları

D) Sürekli basınç alanları arasında yıl boyunca aynı yönde esmeleri

E) Dinamik yüksek basınç alanlarından kaynaklanmaları

12. Aşağıdaki tabloda A ve B merkezlerinde beş farklı zamanda ölçülen basınç değerleri (mb cinsinden) verilmiştir.

Ölçüm zamanı	A merkezi (mb)	B merkezi (mb)
I	1013	1022
II	1018	1013
III	1023	1020
IV	1008	994
V	864	859

Buna göre A ve B merkezleri arasında esen rüzgârların hızı hangi zaman diliminde daha azdır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

✓ ÖĞREN

Özellikler	Rüzgâr Hızını Etkileyen Faktörler	Rüzgâr Yönünü Etkileyen Faktörler
Basınç Farkı	✗	
Basınç Merkezlerinin Konumu	✗	✗
Dünya'nın Eksen Hareketi	✗	✗
Yer Şekilleri	✗	✗

BİLGİ SARMAL

@KuasarNemesis @YildizlarLigi_2025PDF @M.G.

Test 7

NEM

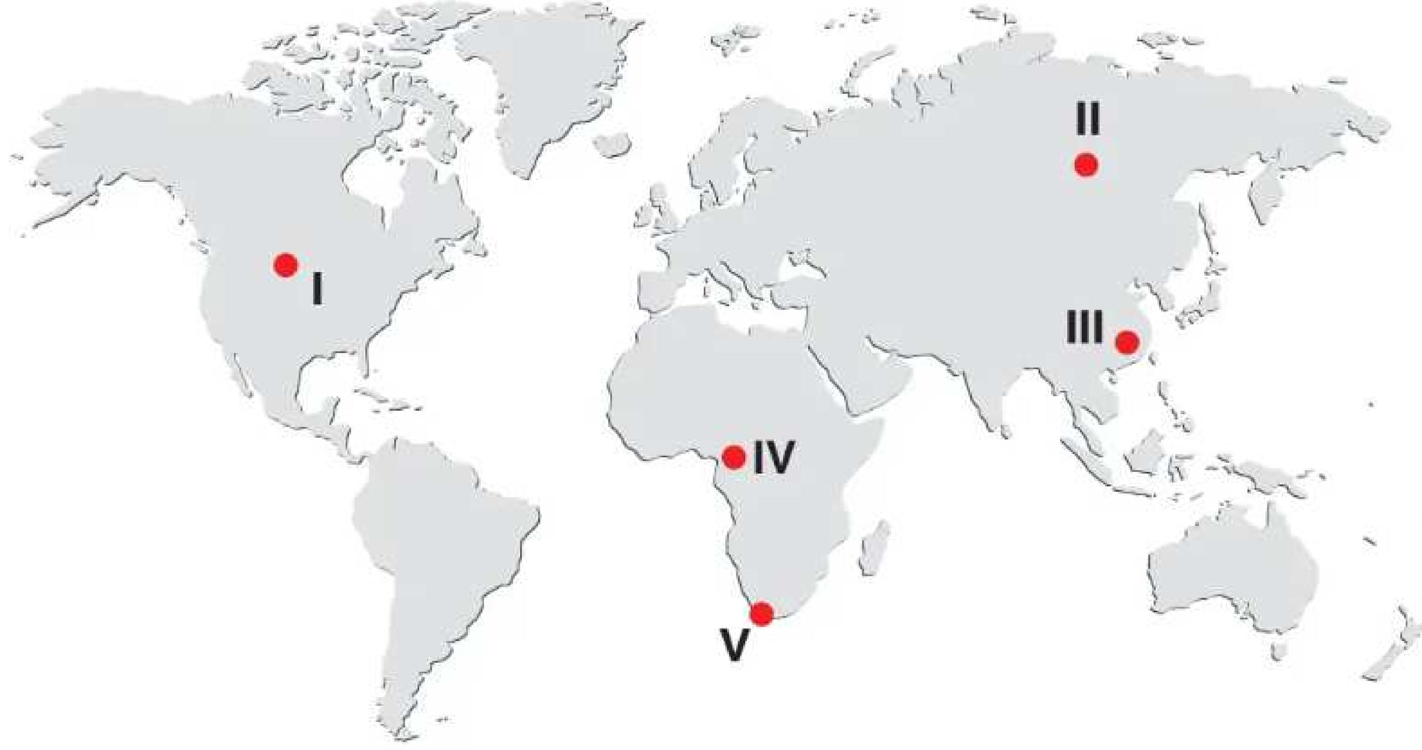
1. **Buharlaşma için sıcaklığın yanında buharlaşabilecek suya ihtiyaç olduğuna göre;**

I. deniz ve göl yüzeyleri,
II. karaların iç kesimleri,
III. tropikal çöller,
IV. Ekvator çevresi

alanlarından hangileri yeryüzünde nem miktarının az olduğu yerlerdir?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III D) II ve IV E) III ve IV

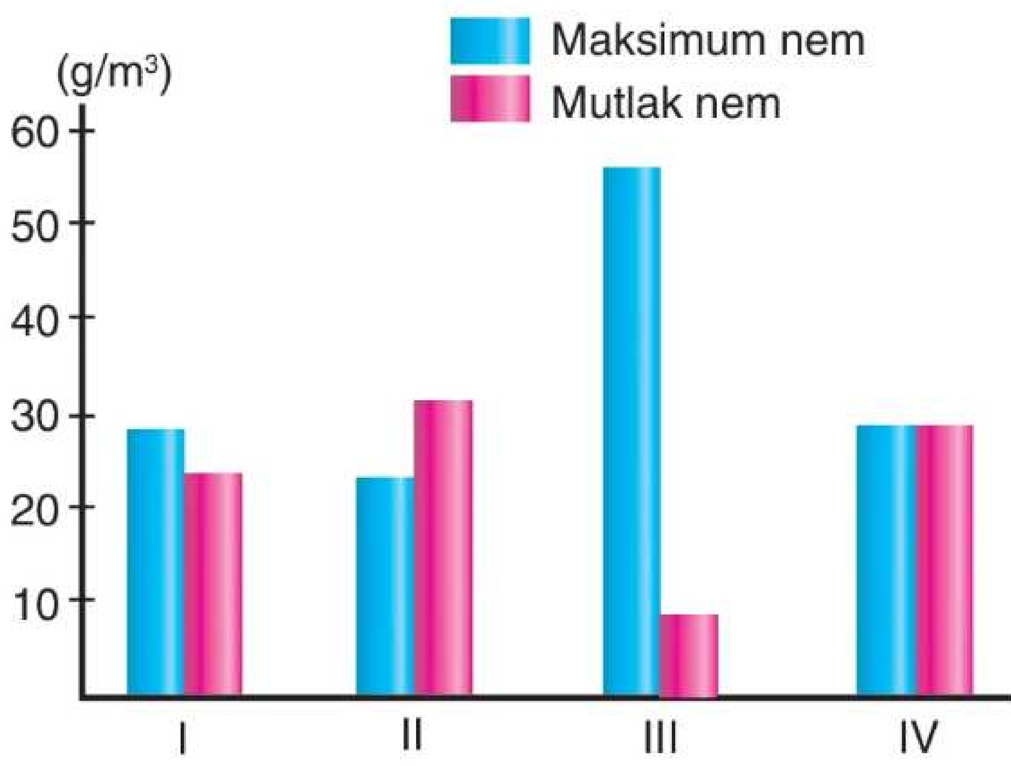
2.

Yukarıdaki haritada numaralandırılmış yerlerin hangisinde bağıl nemin yıl içinde değişimi daha azdır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

3.

Yukarıdaki grafikte dört merkezdeki mutlak ve maksimum nem değerleri verilmiştir.

Grafikte verilen bilgilere göre bu merkezlerle ilgili aşağıdaki yargılardan hangisi yanlıştır?

A) Nem açığı en fazla III. merkezdedir.
B) IV. merkezde hava doyma noktasındadır.
C) II. merkezde yağış başlamıştır.
D) Bağıl nem oranı en az I. merkezdedir.
E) I ve IV. merkezin maksimum nemleri eşittir.

4. I. Havanın nem açığının kapanması
II. Bağıl nemin artması
III. Maksimum nemin artması
IV. Yağış ihtimalinin azalması

Yukarıdakilerden hangileri sıcaklığın artması nedeniyle hava kütlelerinde görülen durumlardan biri değildir?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III D) II ve IV E) III ve IV

5 ve 6. soruları aşağıdaki tabloya göre cevaplayınız.

Aşağıdaki tabloda beş merkezin sıcaklık, mutlak nem ve maksimum nem değerleri verilmiştir.

Merkez	Sıcaklık (°C)	Maksimum Nem (g/m³)	Mutlak Nem (g/m³)
I	16	14	10
II	14	12	10
III	18	16	10
IV	12	10	10
V	25	22	10

BİLGİ SARMAL

5. **Tabloda verilen bilgilere göre bu merkezlerden hangisinde hava kütlesi doyma noktasına ulaşmıştır?**

A) I B) II C) III D) IV E) V

6. **Tabloda verilen bilgilere göre bağıl nemin en çok ve en az olduğu merkezler aşağıdakilerden hangisinde sırasıyla verilmiştir?**

A) I ve II B) II ve III C) II ve IV D) III ve V E) IV ve V

@KuasarNemesis @YildizlarLigi_2025PDF @M.G.

7. Aşağıdakilerden hangisi havanın nem taşıma kapasitesini artıran etkenlerden biridir?

A) Hava sıcaklığının düşmesi
B) Soğuk yerel rüzgârların esmesi
C) Bağıl nem oranının %100 olması
D) Bulutluluk oranının artması
E) Güneş ışınlarının daha dik açıyla gelmesi

8. Aşağıdaki tabloda beş merkezin mutlak ve bağıl nem oranları verilmiştir.

Merkezler	Mutlak Nem (g/m³)	Bağıl Nem (%)
I	4	72
II	6,5	53
III	4,3	91
IV	6,5	30
V	4,7	63

Buna göre hangi merkezdeki hava sıcaklığı diğerlerinden daha fazladır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

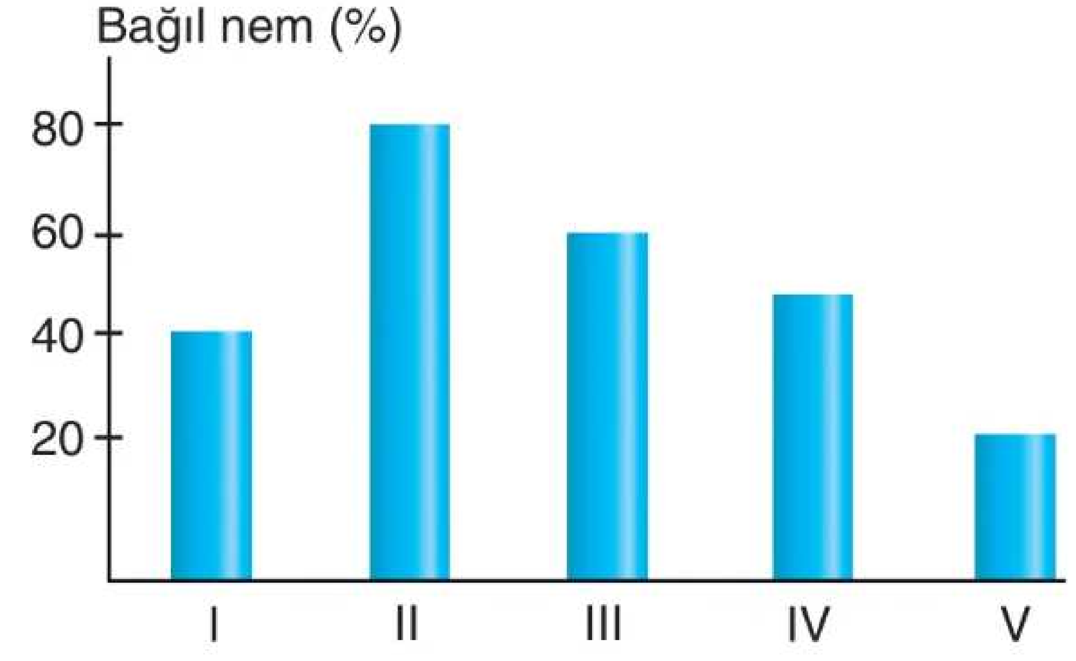
9. Aşağıdaki grafikte buharlaşma ile sıcaklık ilişkisi verilmiştir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi grafikte verilen bilgilerden faydalanılarak açıklanamaz?

A) Gündüz buharlaşmanın geceden fazla olması
B) Orta kuşaktaki yıllık sıcaklık farklarının Ekvator'a göre daha fazla olması
C) İsviçre Alpleri'nin kuzey yamaçlarında föhn rüzgârlarının kurutucu etki yapması
D) Yaz aylarında Akdeniz iklim bölgelerinde tarımda sulama ihtiyacının artması
E) Baltık Denizi kıyılarındaki buharlaşmanın Akdeniz kıyılarından az olması

10. Bağıl nem, hava kütlesinin neme doyma oranını gösterir ve sıcaklıkla ters orantılıdır.

Buna göre yukarıdaki grafikte bağıl nem oranları verilen beş merkezle ilgili aşağıdaki yorumlardan hangisi yapılamaz?

A) I. merkezin bağıl nemi %40'tır.
B) En az nem açığı II. merkezde görülür.
C) V. merkezin bulutluluk oranı III. merkezden azdır.
D) Yağış oluşma olasılığı en düşük olan yer V. merkezdir.
E) II. merkezde hava kütlesi doyma noktasını aştığından yağış başlamıştır.

11. Bir bölgede yıl boyunca sıcaklık düşüktür. Mutlak nem az olmasına rağmen bağıl nem oranı yüksektir.

Bu bilgilere dayanarak, bu bölgeyle ilgili aşağıdaki yorumlardan hangisi yapılabilir?

A) Maksimum nem azdır.
B) Kimyasal çözünme fazladır.
C) Bitki örtüsü gürdür.
D) Yıllık yağış miktarı fazladır.
E) Enlem derecesi küçüktür.

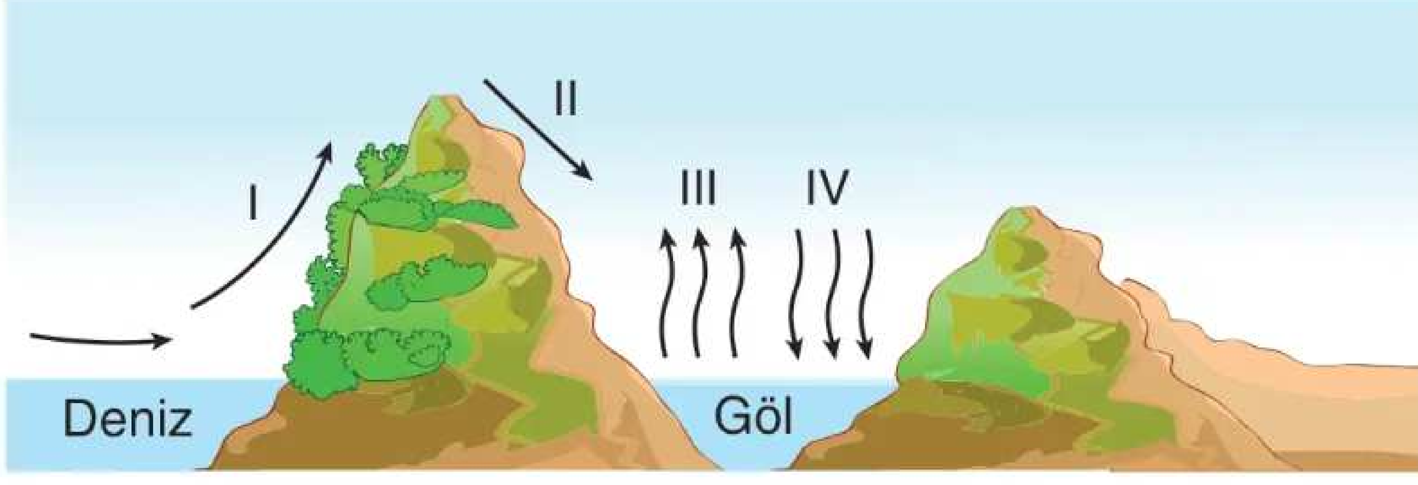
✓ İYİ ÖĞREN

Yeryüzünde bulunan su kütlesinin meteorolojik faktörlerin etkisiyle gaz hâline geçmesine buharlaşma denir. Buharlaşma ile atmosfere karışan gaz hâldeki suya nem denir.

Havadaki nem miktarı denize yakınlık, rüzgâr, okyanus akıntıları, sıcaklık, yükselti ve su kütlesinin yüzey genişliğine bağlı olarak değişir.

@KuasarNemesis @YildizlarLigi_2025PDF @M.G.

YAĞIŞ

1.

Yukarıdaki şekilde hareket yönleri gösterilen hava kütlelerinden hangilerinin yağış bırakması beklenmez?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III D) II ve IV E) III ve IV

2. I. Dağ yamaçlarının fazla yağış alması
II. Bulutların yükseklığe göre farklılaşması
III. Genellikle yaz aylarında kümülüs (küme) bulutlarının alt kesimlerinin düz olması

Yukarıdakilerden hangileri havadaki yoğunlaşmanın aynı seviyede başladığının göstergesidir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) I ve II E) I ve III

3. Sıcak ve soğuk hava kütlelerinin karşılaşma alanlarında cephe yağışları meydana gelir.

Aşağıdaki yerlerden hangisinde cephe yağışlarının daha çok oluştuğu söylenebilir?

A) Amazon Havzası'nda
B) Kongo Havzası'nda
C) Güneydoğu Asya'da
D) Grönland Adası'nın kuzeyinde
E) Akdeniz Havzası ülkelerinde

4. Yoğuşma; havadaki su buharının soğuyarak sıvı ya da katı hâle geçmesidir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi bu bilgiyle açıklanamaz?

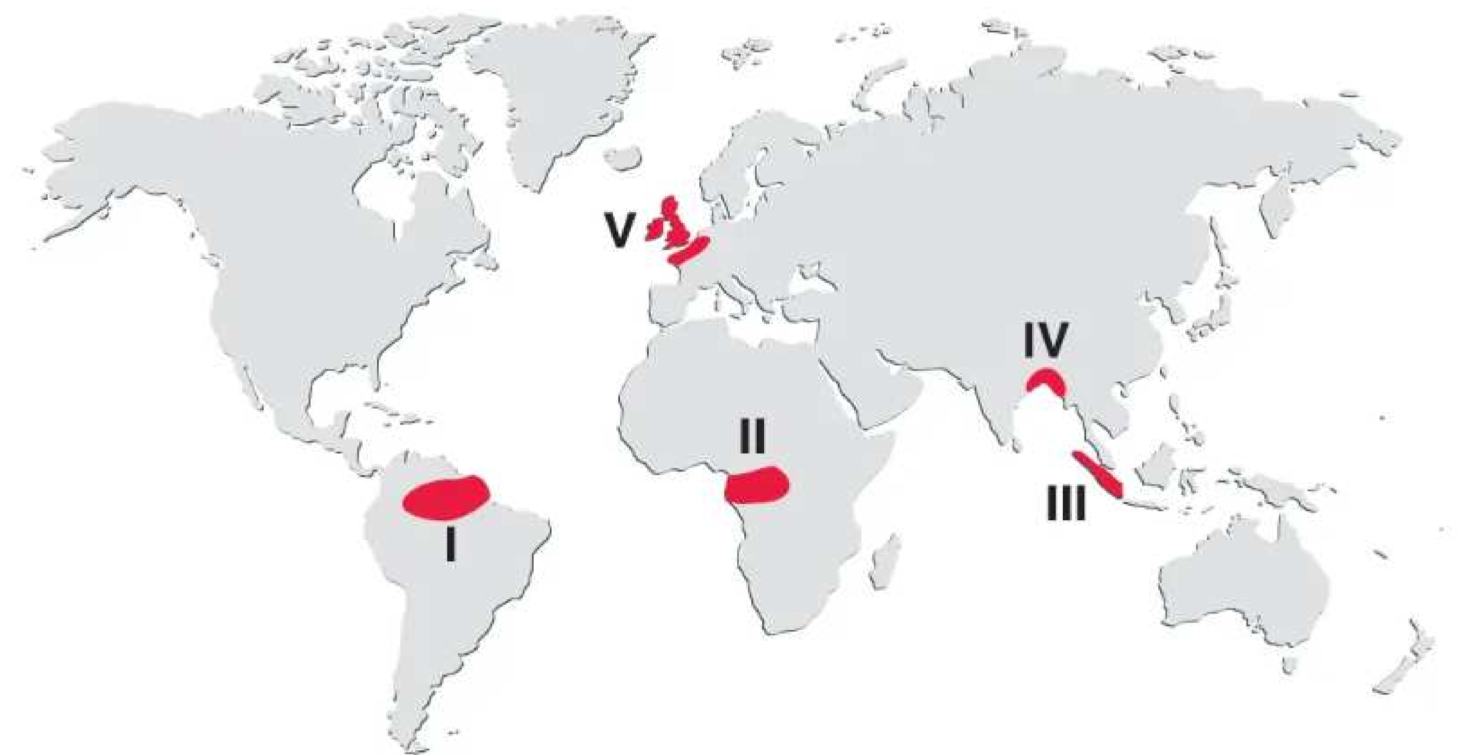
A) Bahar aylarında bazen sisli günlerin yaşanması
B) Yağan karların bir süre sonra erimesi
C) Yamaç boyunca yükselen havanın yağış bırakması
D) Güneşli sıcak bir günde öğleden sonra yağış görülmesi
E) Bazı kış günlerinde ağaçların ve elektrik tellerinin üzerinde kırç gözlenmesi

5. I. Yükseldikçe basıncın arttığına
II. Yüksek yerlerde buharlaşmanın alçak alanlara göre daha şiddetli olduğuna
III. Havanın nem taşıma kapasitesinin sıcaklığa göre değiştiğine

Yamaç boyunca yükselen bir hava kütlesinin yağış bırakması yukarıdakilerden hangilerine kanıt oluşturur?

A) Yalnız I B) Yalnız III C) I ve II D) I ve III E) II ve III

6. Bir bölgede her mevsim yağışlı geçiyor ve mevsimlik yağış farklılığı az ise yağış rejimi düzenlidir.

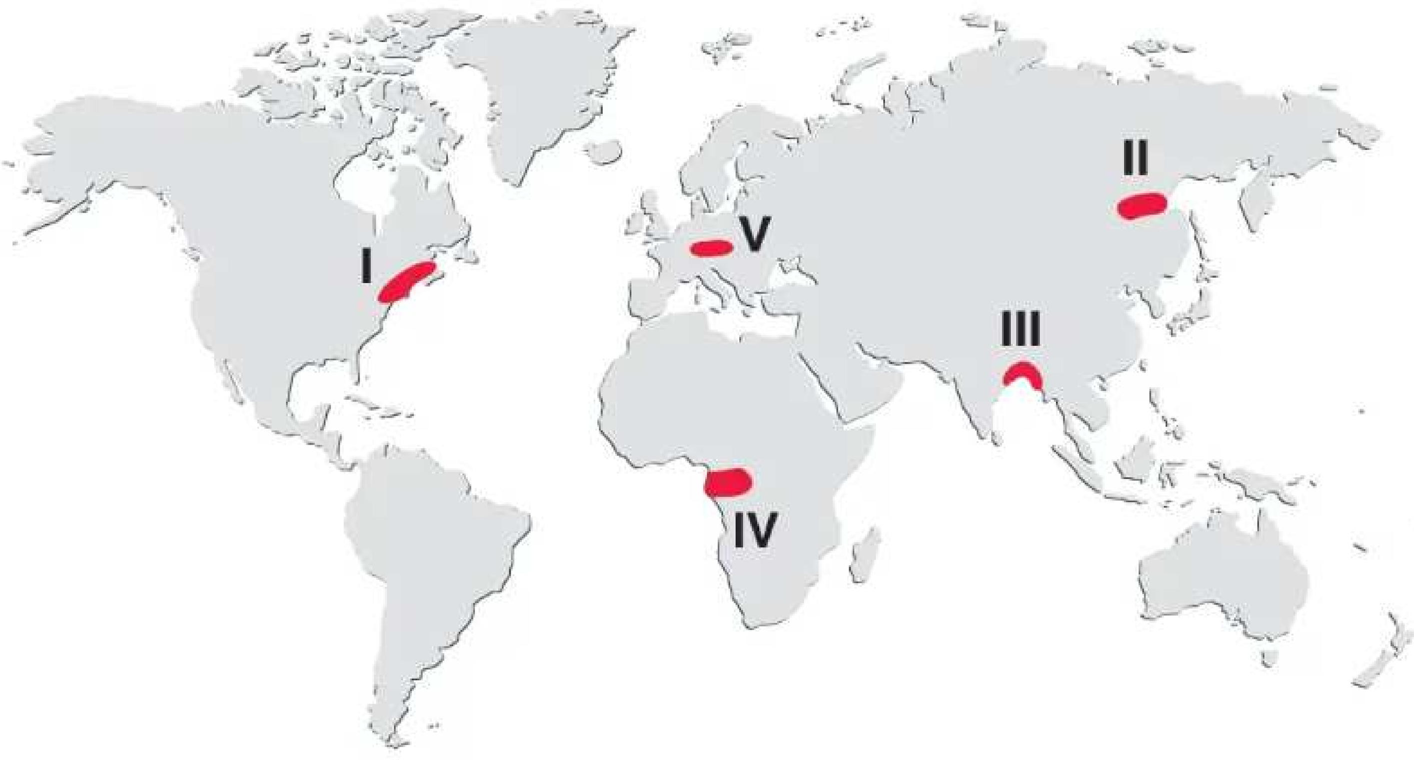
Buna göre yukarıdaki haritada koyu renkle gösterilen numaralı alanlardan hangisinde yağış rejimi düzensizdir?

A) I B) II C) III D) IV E) V

BİLGİ SARMAL

@KuasarNemesis @YildizlarLigi_2025PDF @M.G.

7.

Yukarıdaki haritada koyu renkle gösterilen numaralı alanlardan hangileri yeryüzünde en fazla yağış alan bölgeler arasında yer alır?

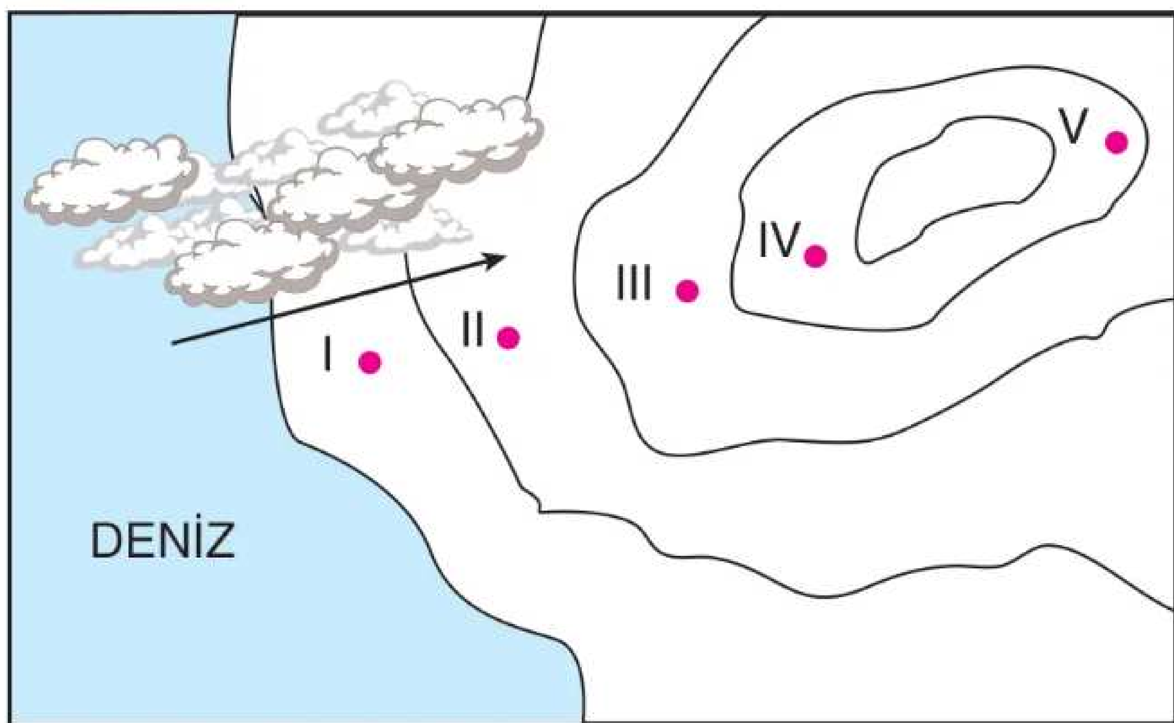
A) I ve II B) I ve III C) II ve III D) II ve V E) III ve IV

8.
- Isınmanın arttığı dönemlerde meydana gelir.
- Termik alçak basınç kuşağında yıl boyunca görülür.
- Karasal bölgeler ile tropikal bölgelerde diğer yerlere göre daha fazla görülür.

Yukarıda özellikleri açıklanan yağış oluşum türü aşağıdakilerden hangisinde verilmiştir?

A) Konveksiyonel B) Yamaç C) Frontal D) Cephesel E) Orografik

9.

Yukarıdaki haritada işaretli olan numaralı noktaların hangisinde deniz üzerinden gelen nemli bir hava kütlesinin yağış bırakma olasılığı en azdır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

10. I. Bağıl nemin yıl boyunca fazla olması
II. Bitki örtüsünün gür olması
III. Güneşlenme süresinin uzun olması
IV. Alçalıcı hava hareketlerinin yaygın olması

Yukarıdakilerden hangileri, her mevsim yağışlı geçen bir bölgede görülen özellikler arasında yer almaz?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III D) II ve IV E) III ve IV

11. **Yeryüzünde ekvatoral bölgeler ile 60° enlemleri çevresinde yağış rejiminin düzenli olmasının temel nedeni aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Deniz ve okyanusların geniş yer tutması
B) Buharlaşmanın fazla olması
C) Sıcaklık değerlerinin yüksek olması
D) Sürekli yükselici hava hareketlerinin görülmesi
E) Maksimum nem miktarının fazla olması

12. **Bir bölgenin yağış rejimi aşağıdakilerden hangisini daha fazla etkiler?**

A) Yer altı zenginliklerini
B) Ulaşım faaliyetlerini
C) Yetiştirilen tarım ürünlerini
D) Orman üst sınırını
E) Yerel rüzgâr oluşumunu

13. I. Bir yamacı aşıp diğer yamaçtan aşağıya esen
II. Denizden karalara doğru esen
III. Yamaçlardan eteklere doğru esen

Yukarıdaki rüzgârlardan hangilerinin yağış getirmesi beklenir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) I ve II E) II ve III

@KuasarNemesis @YildizlarLigi_2025PDF @M.G.

ÖSYM tipi

Bu bölümdeki sorular sınavlarda çıkan sorular paralelinde hazırlanmıştır.

1. **Aşağıdakilerin hangisinde atmosferin etkisi en azdır?**

A) Yazların sıcak, kışların soğuk geçmesi
B) Yer üstü sularının oluşması
C) Yerel rüzgârların oluşması
D) Gündüzlerin aşırı sıcak gecelerin aşırı soğuk olmaması
E) Meteorların yere düşmesinin engellenmesi

2. I. Sıcaklığın her yerde aynı olması
II. Yüksekliğe bağlı olarak yoğunluğunun azalması
III. Kalınlığının her yerde aynı olması

Yukarıdakilerden hangileri troposferin özelliklerinden değildir?

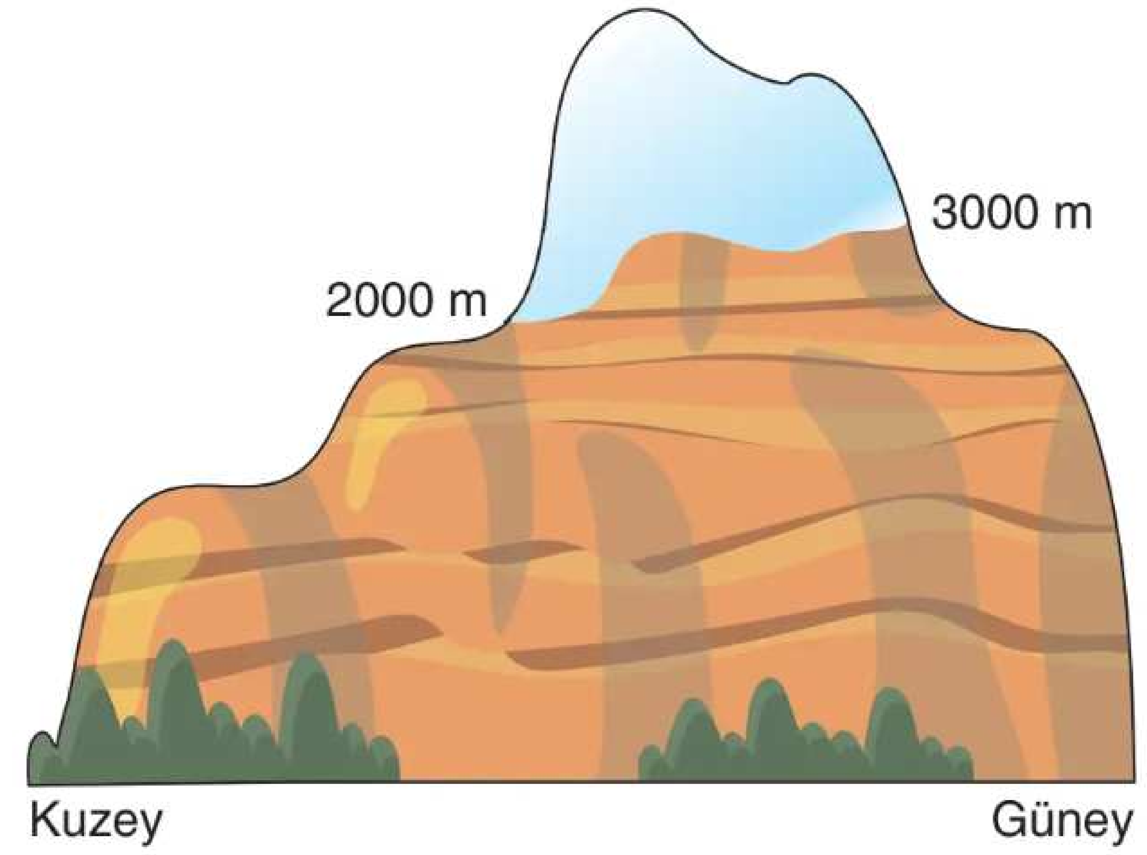
A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II D) I ve III E) II ve III

3. I. Havanın açık ve güneşli olması
II. Yağış olasılığının düşük olması
III. Yükselici hava hareketlerinin görülmesi

Yukarıdakilerden hangileri alçak basınç alanlarının özelliklerinden değildir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II D) I ve III E) II ve III

4. Aşağıdaki şekilde Kuzey Yarım Küre'de yer alan bir dağdaki yamaçların kalıcı kar sınırları gösterilmiştir.

Buna göre bu dağın kuzey yamacı için aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Sıcaklık değerleri güney yamaçtan daha düşüktür.
B) Nemlilik özelliği güney yamaçtan daha azdır.
C) Bitki örtüsü üst sınırı güney yamaçtan daha alçaktır.
D) Yerleşme üst sınırı güney yamaca göre daha alçaktır.
E) Tarım ürünlerinin olgunlaşma süresi güney yamaca göre daha uzundur.

5. Atmosfer ve özelliklerini anlatan coğrafya öğretmeni Ali İhsan Bey, öğrencilere iklimin tanımını sormuş ve şu cevapları almıştır:

Davut: Sık sık değişebilen ve kısa bir süre içerisinde beliren atmosfer olayları

Hüseyin: Bir yerdeki atmosfer olaylarının uzun yıllar içinde gösterdiği ortalama durum

Canan: Belli bir süre için bir yerdeki havanın ne durumda olabileceğinin kestirilmesi

Nejla: Atmosferin geniş bir bölümünün sıcaklık ve nem bakımından benzer özellik göstermesi

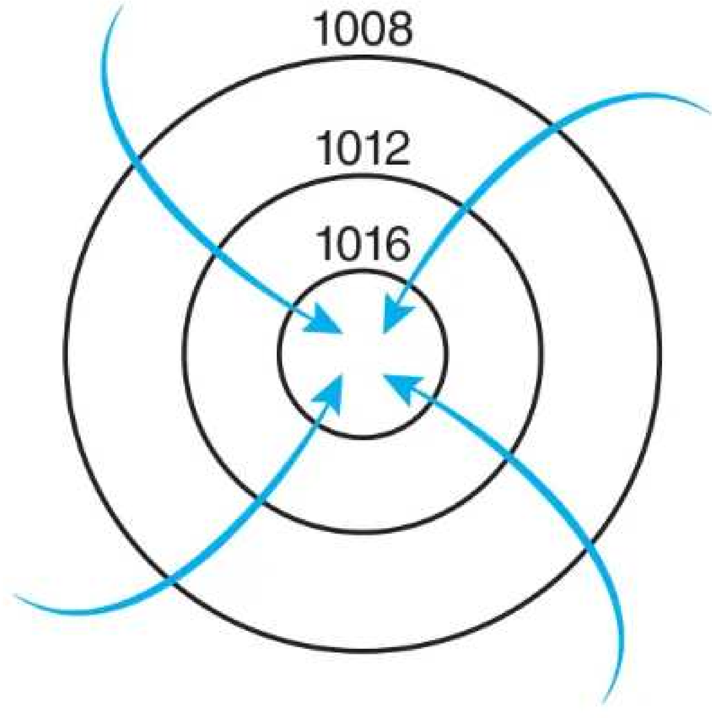
Baha: Bir yerdeki havanın en düşük ve en yüksek sıcaklık değerleri arasındaki fark

Buna göre hangi öğrencinin açıklaması doğrudur?

A) Davut B) Hüseyin C) Canan D) Nejla E) Baha

@KuasarNemesis @YildizlarLigi_2025PDF @M.G.

6.

Öğrenci: Yukarıdaki şekil Kuzey Yarım Küre'de bir yüksek basınç alanıdır öğretmenim.

Öğretmen: ----

Öğrencinin verdiği bilginin yanlış olduğunu bilen öğretmen aşağıdakilerden hangisi söylerse hata giderilmiş olur?

A) İzobar eğrilerinin daha seyrek geçmesiyle

B) Rüzgârı gösteren oklar saat ibresinin ters yönünde olduğunda

C) Basınç değeri gösteren rakamların içte daha küçük olmasıyla

D) Rüzgârı gösteren oklar merkezden çevreye doğru olursa

E) Rüzgârı gösteren oklarda sapmanın olmamasıyla

7. Aşağıdaki tabloda, beş merkezin gerçek sıcaklıklarıyla deniz seviyesine indirgenmiş sıcaklıkları verilmiştir.

Merkez	Gerçek Sıcaklık (°C)	İndirgenmiş Sıcaklık (°C)
I	– 1	5
II	0	8
III	7	14
IV	10	18
V	13	16

Tabloda verilen bilgilere göre aşağıdaki yargılardan hangisi kesin olarak doğrudur?

A) I numaralı merkez yükseltinin en fazla olduğu merkezdir.

B) II numaralı merkez deniz kıyısında bulunmaktadır.

C) III numaralı merkezin yükseltisi IV numaralı merkeze göre daha fazladır.

D) IV numaralı merkez II numaralı merkeze göre daha güneydedir.

E) Yükseltisi en az olan yer V numaralı merkezdir.

8. Aşağıdaki tabloda dört merkezin şubat ayı sıcaklık ortalamaları verilmiştir.

Merkez	Şubat Ayı (°C)
Karaman	1,7
Ankara	1,9
Amasya	4,4
Samsun	7,0

Buna göre sıcaklığın kuzeye doğru gidildikçe yükseldiğini savunmak aşağıdakilerden hangisi ile çelişir?

A) Yer şekilleri özellikleriyle

B) Özel konum koşullarıyla

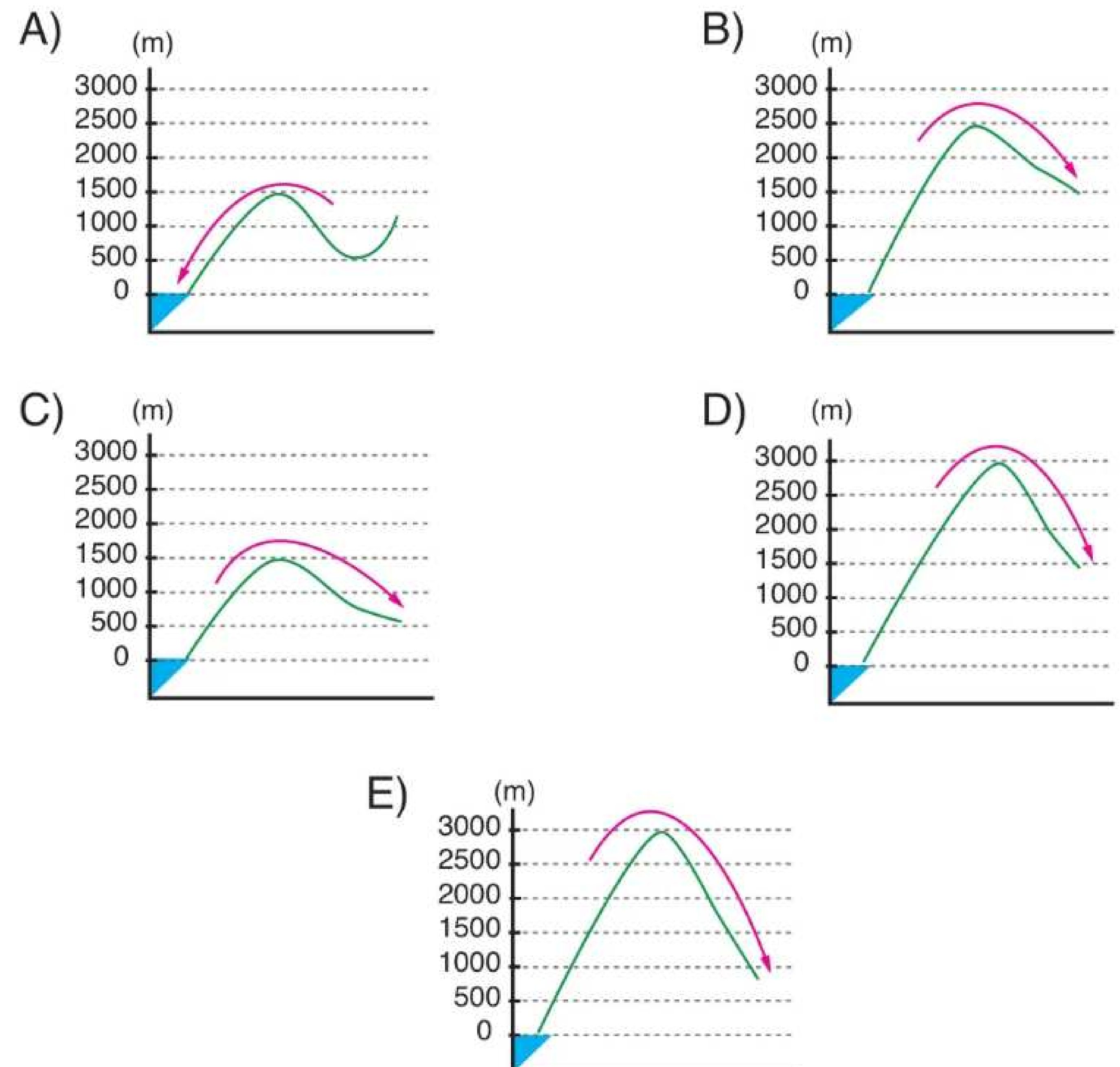
C) Denizellik–karasallık özellikleriyle

D) Ekvator'a göre konum ile

E) Basınç merkezlerinin özellikleriyle

9. Denizden gelen nemli hava kütlesinin nemini dağ yamacına bırakarak diğer yamaçtan aşağı doğru inmesi ile rüzgârın sıcaklığı artar, çevrede nem açığı oluşur. Bu tür karakterdeki rüzgârlara föhn rüzgârı denir.

Buna göre aşağıda gösterilen grafiklerin hangisinde rüzgârın çevrede oluşturduğu nem açığı daha fazladır?

@KuasarNemesis @YildizlarLigi_2025PDF @M.G.

SARMAL TEST – 4

1. İnsan emeği ve çalışmasının bir ürünü olmayan doğada kendiliğinden oluşan unsurların tamamına doğal unsur denir.

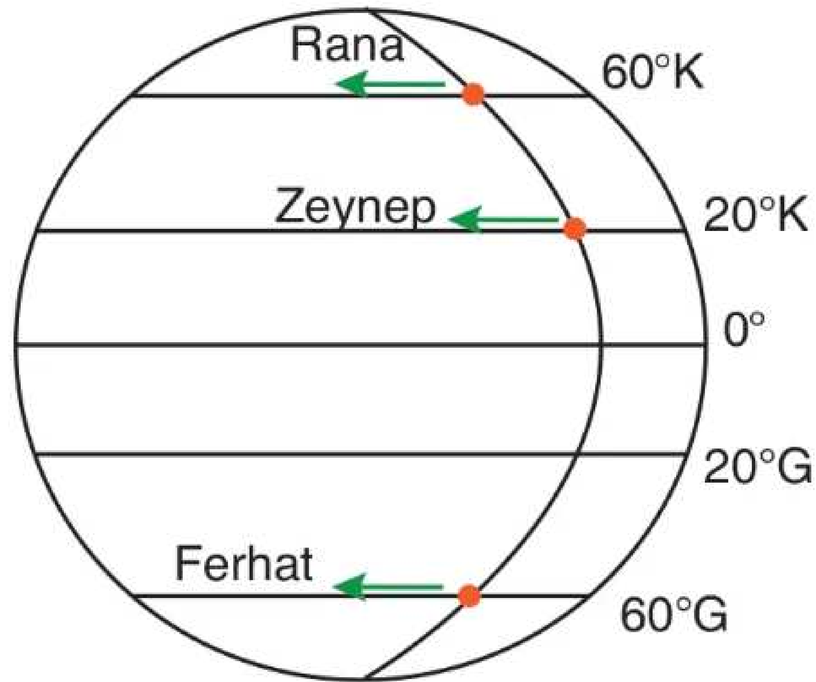
Buna göre aşağıdakilerden hangisi doğal unsurlardan biri değildir?

A) Peribacaları
B) Niagara Şelalesi
C) İnsuyu Mağarası
D) Pamukkale Travertenleri
E) Yerebatan Sarnıcı

2. **Eş yükselti eğrileri yardımıyla çizilen haritalar aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Topoğrafya B) İzoterm C) Deprem
D) Siyasi E) İzobar

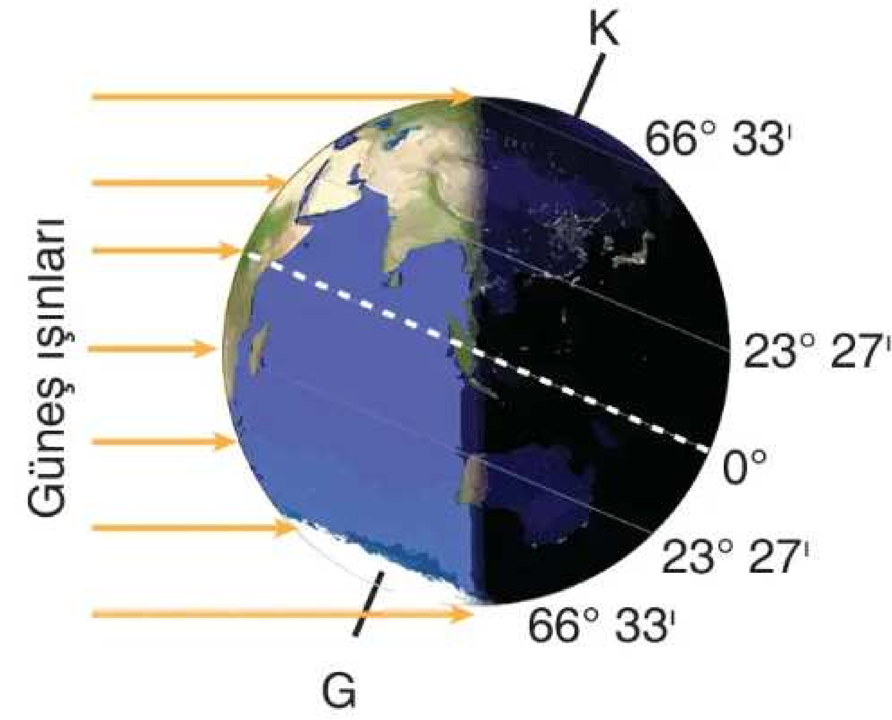
3. Zeynep, Rana ve Ferhat aynı anda ve aynı meridyenden yola çıkarak 1200 kilometre batıya doğru gittiklerinde, Rana ve Ferhat'ın ulaştığı yerlerin aynı meridyen üzerinde olduğu, Zeynep'in ise farklı bir meridyen üzerinde olduğu gözlenmiştir.

Bu durumun temel nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

A) Yörüngenin elips şeklinde olması
B) Yer ekseni ile Ekvator arasındaki açı
C) Dünya'nın küresel şekli
D) Dünya'nın ekseni etrafındaki hareketi
E) Dünya'nın Güneş çevresindeki hareketi

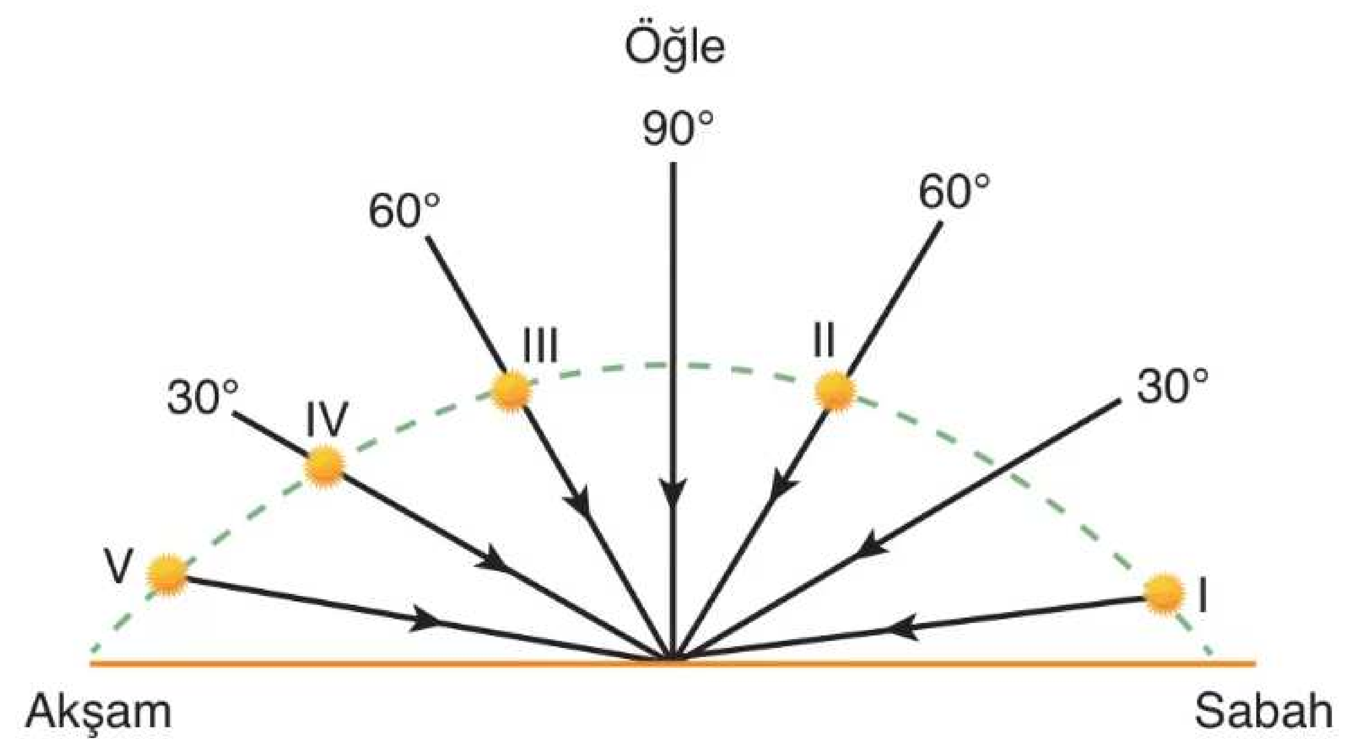
4.

Dünya'nın Güneş karşısında şekilde verilen konuma geldiği tarihle ilgili olarak aşağıdaki yargılardan hangisi yanlıştır?

A) Güneş ışınları Oğlak Dönencesi'ne dik gelir.
B) Ekvator'dan kuzeye doğru gidildikçe gece süresi kısalır.
C) Ekvator'da gece ve gündüz süreleri eşit olur.
D) Aydınlanma çemberi kutup dairelerine teğet geçer.
E) Kuzey Yarım Küre'de kış, Güney Yarım Küre'de yaz mevsimi başlar.

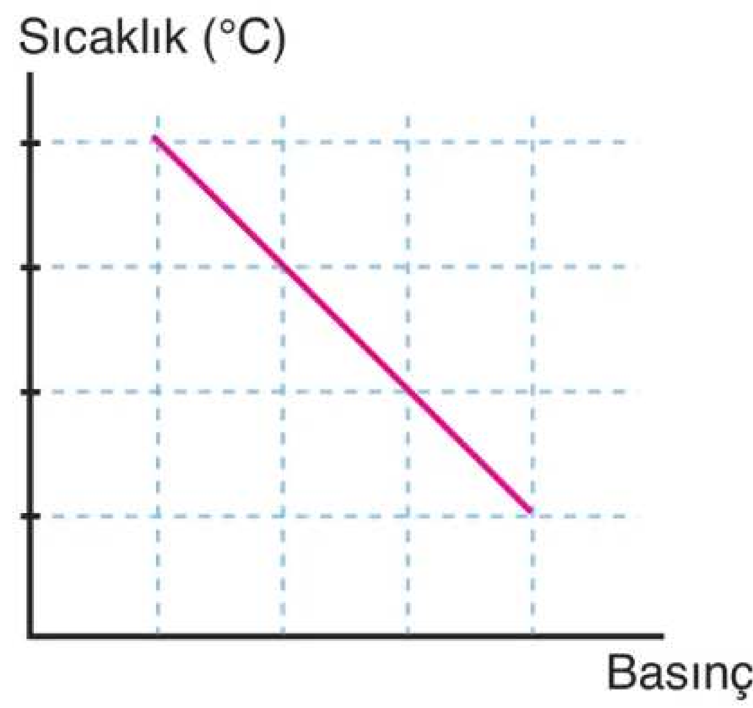
5. Aşağıdaki şekilde bir merkezde Güneş ışınlarının gün içinde geliş açısının değişimi gösterilmiştir.

Atmosferdeki ısı kaybı ve ısı birikimi olayları göz önüne alınırsa günün en sıcak anı yukarıda verilen numaralı konumlardan hangisinde yaşanır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

6. Aşağıdaki grafikte açık hava basıncı ile sıcaklık arasındaki ilişki gösterilmiştir.

Buna göre

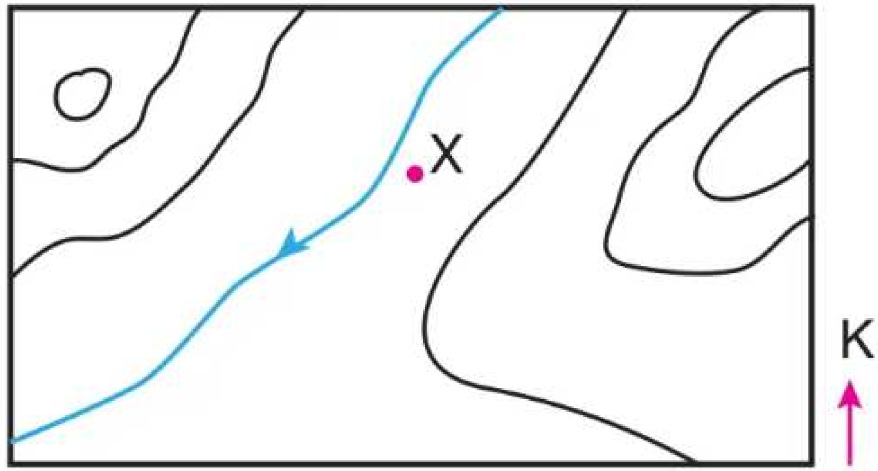
I. yükselti,

II. yoğunluk,

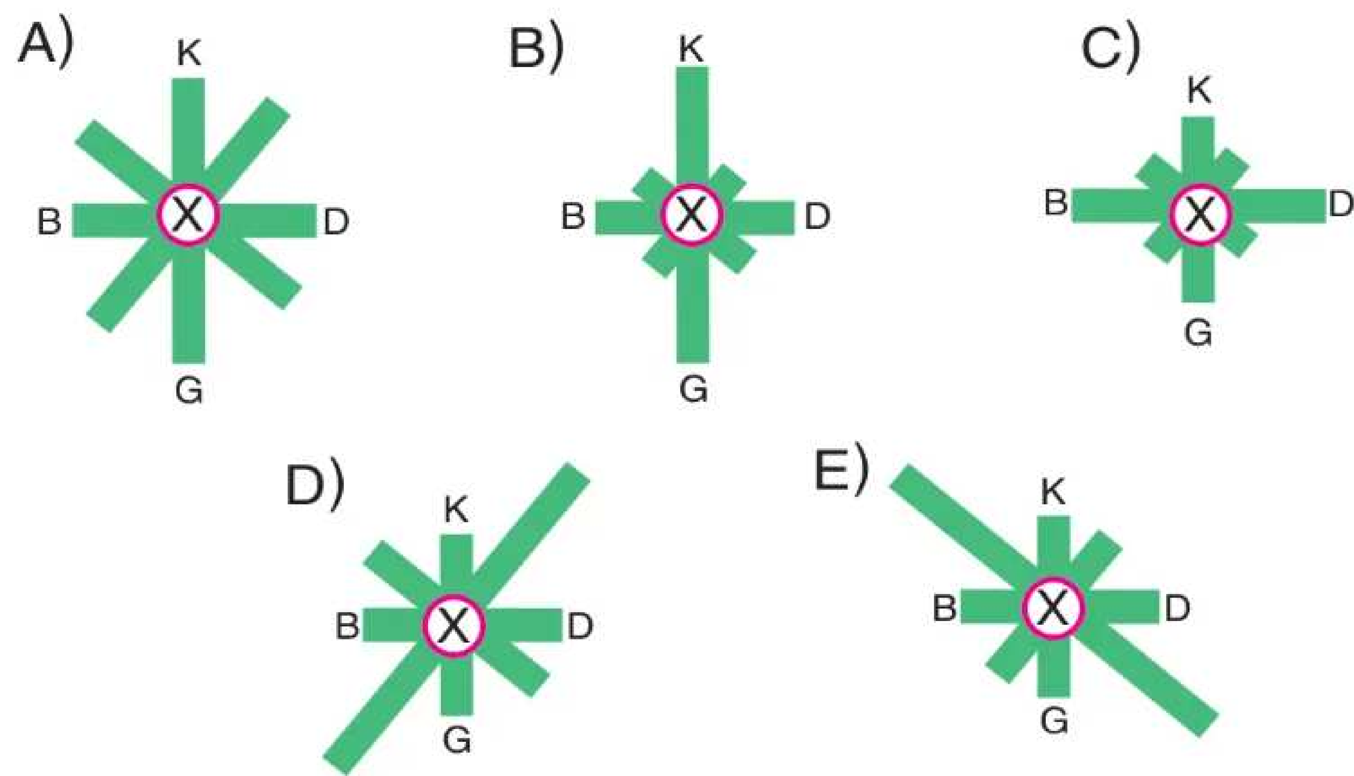
III. yer çekimi

unsurlarından hangileriyle basınç arasındaki ilişki grafikte verilen ilişkiye benzerdir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II D) I ve III E) II ve III

7.

Yukarıdaki topoğrafya haritasında gösterilen X merkezinin rüzgâr frekans gülü aşağıdakilerden hangisi olabilir?

8. I. Dinamik yüksek basınç alanları

II. Termik alçak basınç alanları

III. Dinamik alçak basınç alanları

IV. Termik yüksek basınç alanları

Basınç merkezlerinin yağış koşullarına etkisi göz önüne alınırsa yukarıdaki basınç alanlarından hangilerinin daha fazla yağış aldığı söylenebilir?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III D) II ve IV E) III ve IV

9. I. Yer çekiminin fazla olması

II. Güneş ışınlarının geliş açısı

III. Alçalıcı hava hareketlerinin olması

Sıcaklık ile açık hava basıncı arasında ters orantı vardır. Sıcaklık artınca, basınç azalmaktadır.

Buna göre dönenceler çevresinde sıcaklık yüksek olmasına rağmen basıncın da sürekli yüksek olması yukarıdakilerden hangileri ile açıklanabilir?

A) Yalnız I B) Yalnız III C) I ve II D) I ve III E) II ve III

10. I. Asor – Hawai

II. İzlanda – Asor

III. Asor – Basra

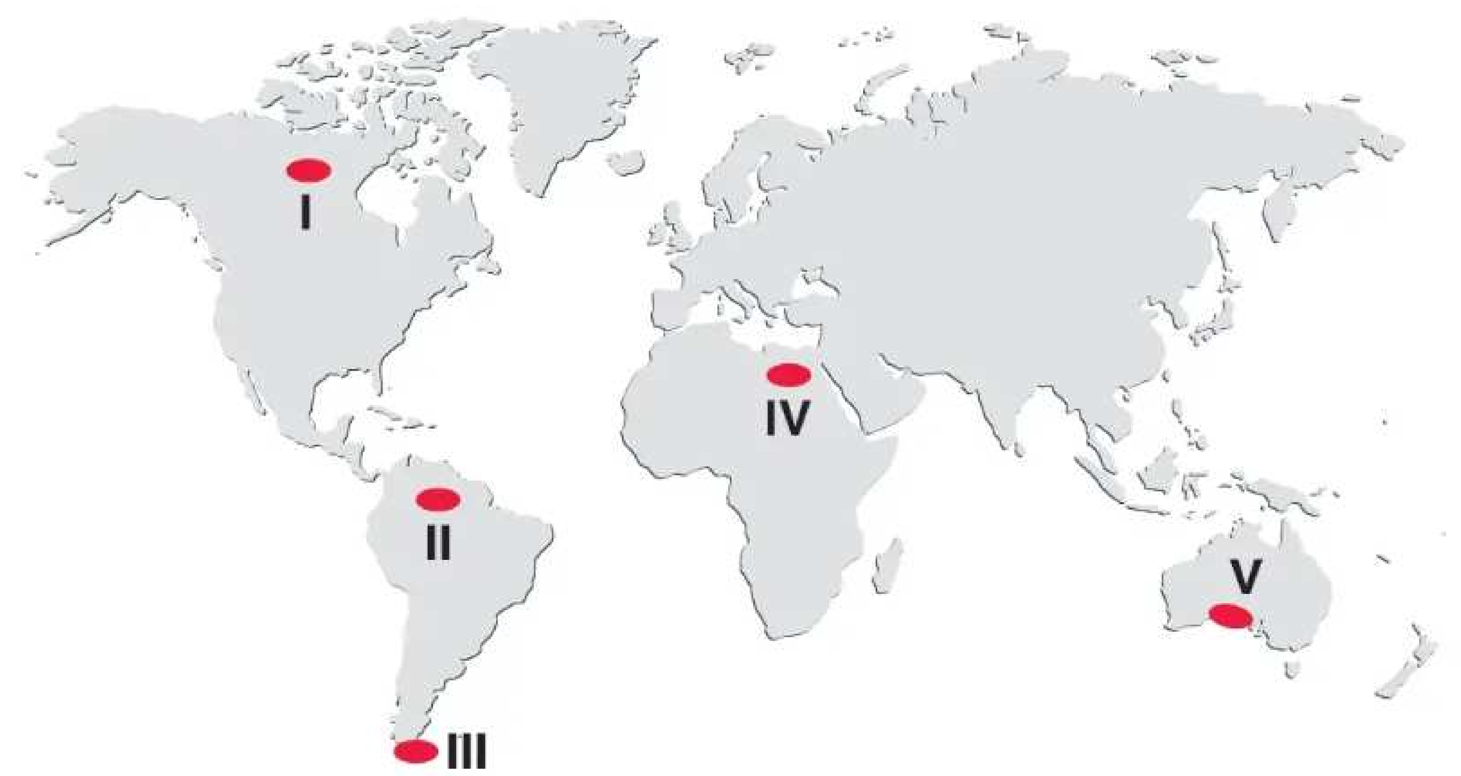
IV. Basra – Sibirya

Yukarıdaki basınç merkezlerinden hangileri Kuzey Yarım Küre'deki dinamik kökenli yüksek basınç alanlarıdır?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II D) II ve III E) III ve IV

11. Aşağıdaki haritada beş noktanın konumu numaralandırılarak gösterilmiştir.

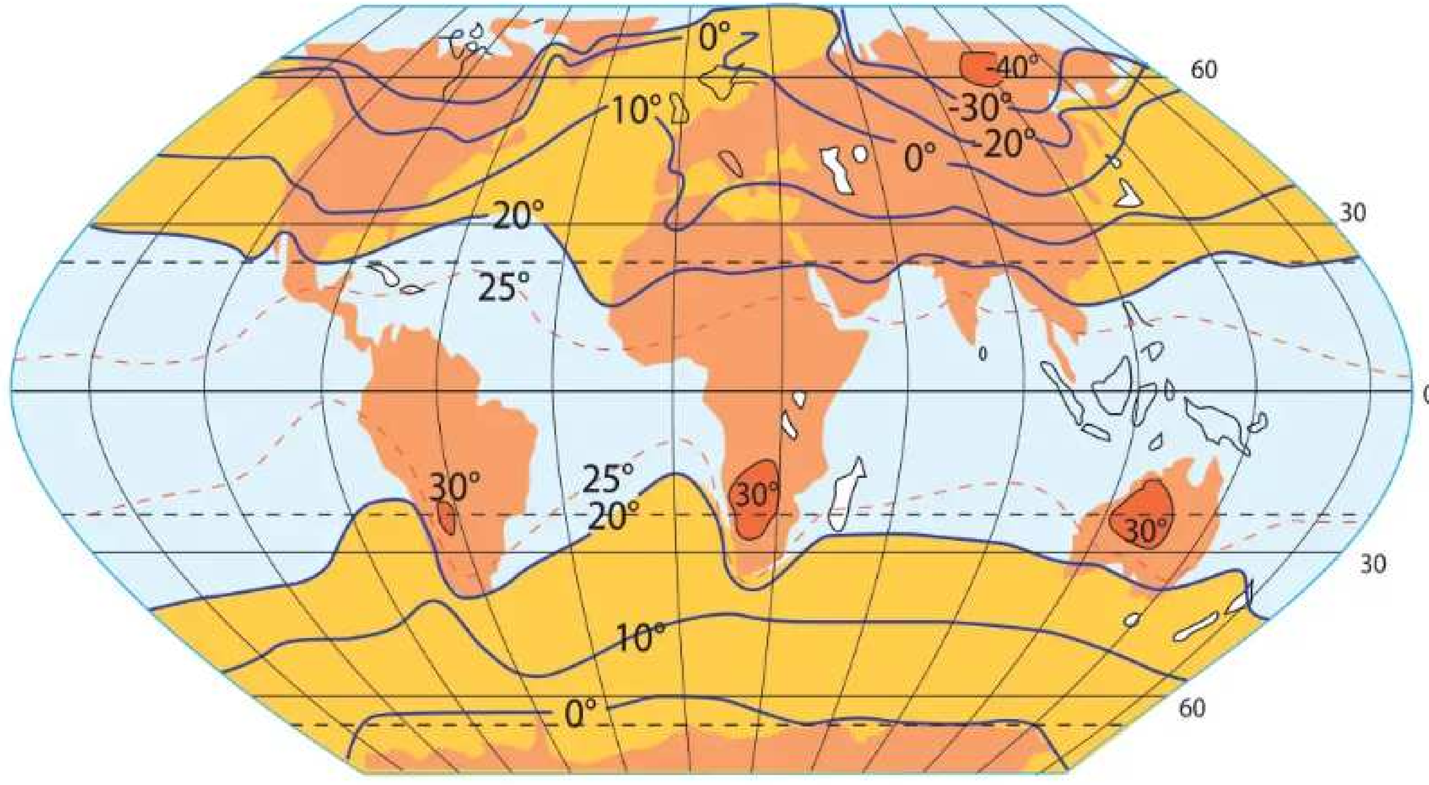

Güney Yarım Küre'de kış gün dönümü yaşanırken hangi noktada Güneş ışınlarının atmosferdeki tutulma oranı daha azdır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

@KuasarNemesis @YildizlarLigi_2025PDF @M.G.

12. Aşağıda Dünya'nın ocak ayı indirgenmiş izoterm haritası verilmiştir.

Haritada verilen bilgilere göre

I. En düşük sıcaklıklar Kuzey Yarım Küre'dedir.

II. Yıllık sıcaklık farkları Güney Yarım Küre'de daha fazladır.

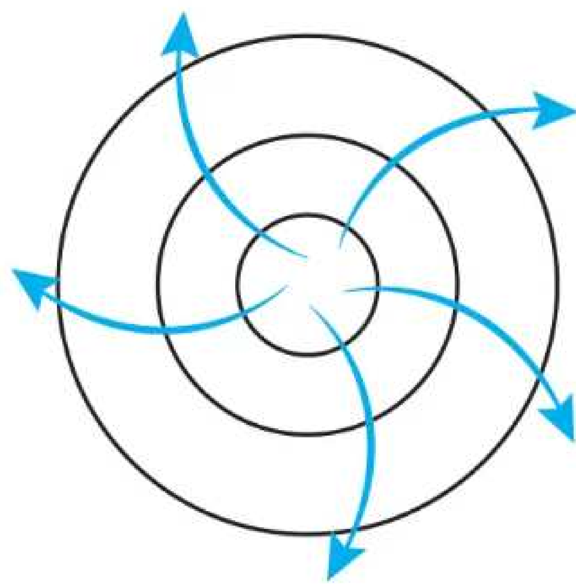
III. En soğuk ve en sıcak yerler kıtaların iç kesimleridir.

IV. İzotermlerin Güney Amerika'nın batı kıyılarında ve Avrupa'nın kuzeybatı kıyılarında sapmasının ana nedeni sürekli rüzgârlardır.

yargılarından hangilerine ulaşılamaz?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III D) II ve IV E) III ve IV

13.

Yukarıdaki basınç merkezi ile ilgili olarak,

I. Yüksek basınç merkezidir.

II. Kuzey Yarım Küre'de yer alır.

III. Alçak basınç merkezidir.

IV. Güney Yarım Küre'de yer alır.

yargılarından hangilerine ulaşılır?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III D) II ve IV E) III ve IV

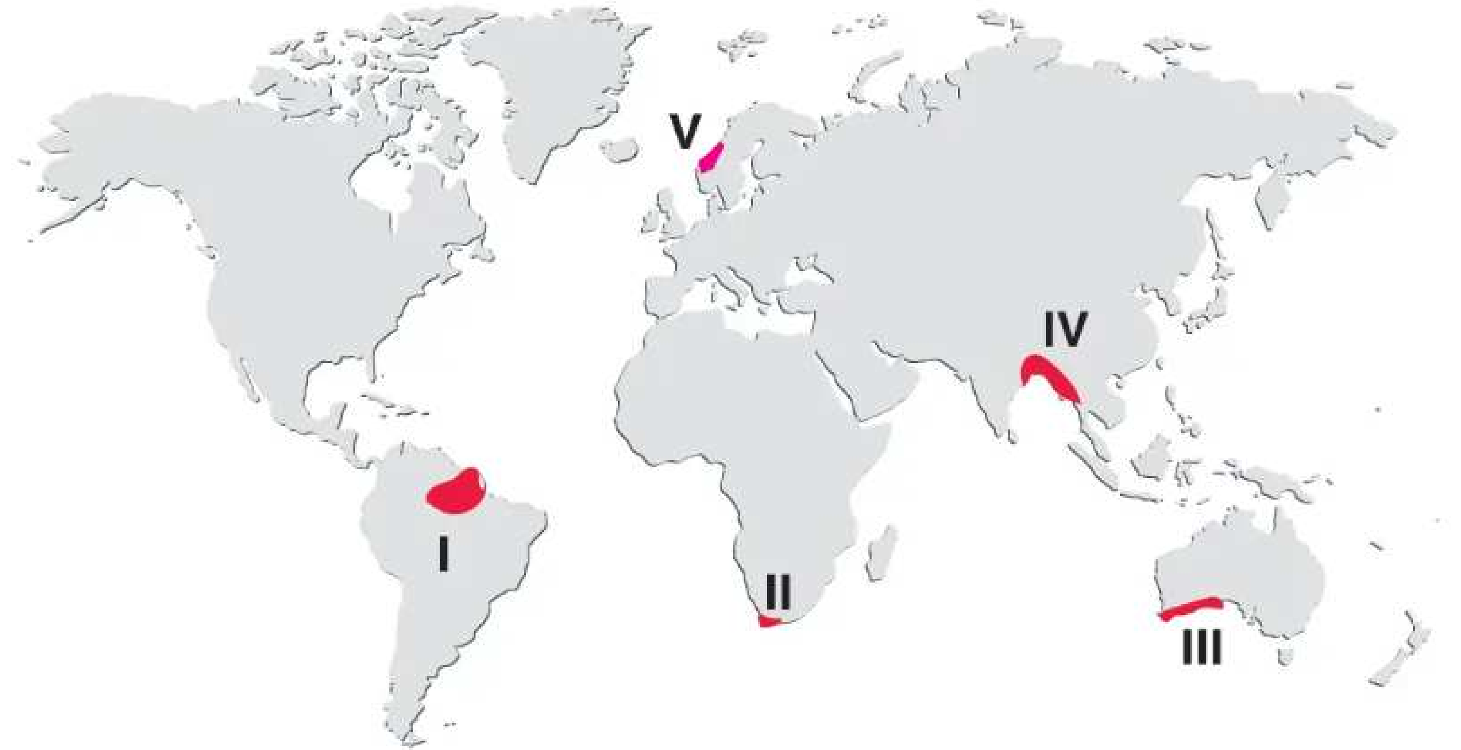
14.

Hava kütlesi	Bağıl nem (%)
I	80
II	50
III	20
IV	30
V	60

Yukarıdaki tabloda bağıl nemleri verilen hava kütlelerinin mutlak nemleri aynı kabul edilirse hangisinin sıcaklığı en fazladır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

15. Orman üst sınırını sıcaklık, karasallık ve yükselti belirler.

Buna göre haritadaki numaralanmış yerlerin hangisinde orman üst sınırı daha alçaktır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

16. Aşağıdakilerden hangisinde kara ve denizlerin farklı ısınma özelliğine sahip olması etkilidir?

A) Kuzey Yarım Küre'de yaz koşulları yaşanırken Güney Yarım Küre'de kış koşulları yaşanması

B) Denizden esen rüzgârların yazın serinletici, kışın ılıtıcı etki yapması

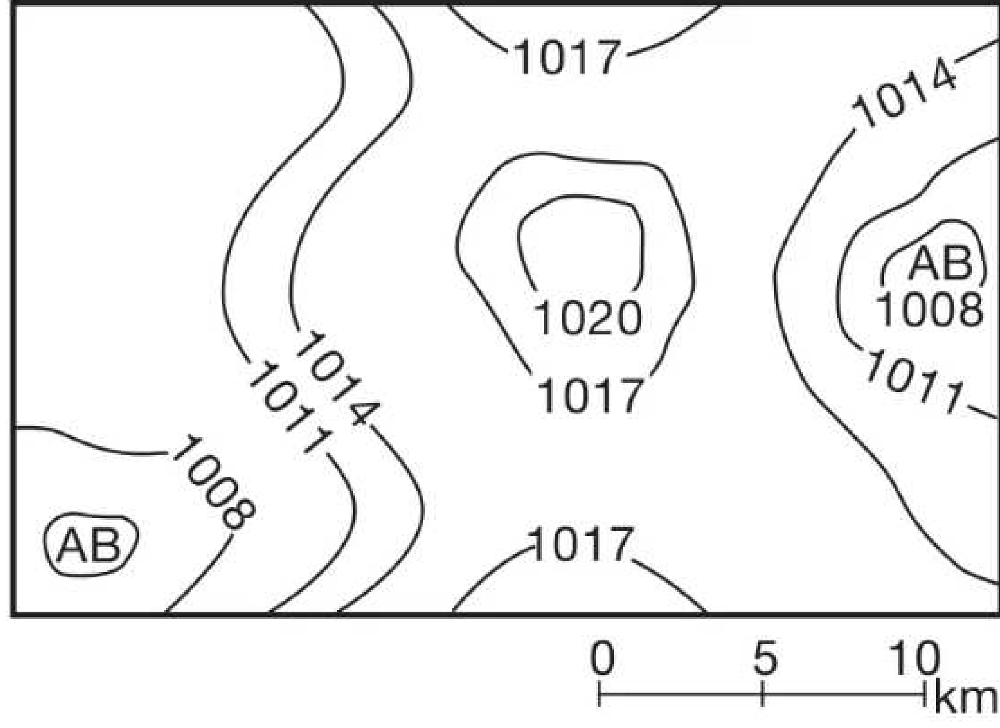
C) Ekvator'dan kutuplara doğru gidildikçe sıcaklığın azalması

D) Toros Dağları'nın güney yamaçlarının kuzey yamaçlarından daha sıcak olması

E) Batı Avrupa kıyılarının Kanada'nın doğu kıyılarından sıcak olması

@KuasarNemesis @YildizlarLigi_2025PDF @M.G.

17. Aşağıdaki haritada Güney Yarım Küre'de, deniz yüzeyindeki bir bölgede ölçülen basınç değerleri, izobar eğrileri ile gösterilmiştir.

Haritadan faydalanılarak aşağıdaki bilgilerden hangisi elde edilemez?

A) Bölgedeki en yüksek basıncın hangi değerler arasında olduğu
B) Bölgede oluşacak rüzgârların hangi yönde eseceği
C) Basınç merkezlerinin sıcaklık değerleri
D) Bölgedeki basınç farkının ne kadar olduğu
E) Alçak basınç ve yüksek basınç merkezleri arasında ne kadar uzaklık bulunduğu

18. Aşağıdaki tabloda beş merkezin sıcaklık ve nem değerleri verilmiştir.

Merkez	Sıcaklık (°C)	Maksimum nem (g/m³)	Mutlak nem (g/m³)
K	5	10	12
L	15	20	12
M	–5	3	12
N	25	28	12
P	0	8	12

Bu bilgilere göre tabloda verilen merkezlerle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi doğrudur?

A) K'nin bağıl nem oranı %80'dir.
B) L ve N'de yağış oluşmuştur.
C) M'de nem açığı en çoktur.
D) N'de buharlaşma en fazladır.
E) P'deki yağış miktarı K'den daha azdır.

19. I. Yüksek dağ doruklarında azdır.
II. Kıyılardan iç kesimlere doğru artar.
III. Ekvator'da fazla, çöllerde ve kutuplarda azdır.
IV. Dağların denize bakan yamaçlarında az, iç kesime bakan yamaçlarında fazladır.

Yeryüzünde mutlak nemin dağılışı ile ilgili yukarıda verilen bilgilerden hangileri yanlıştır?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III D) II ve IV E) III ve IV

20. I. Rüzgâr hızının artması
II. Bulutluluk oranının artması
III. Havanın ısınması
IV. Yağış olasılığının artması

Bir hava kütlesinin bağıl nemi arttığında yukarıdakilerden hangilerinin görülmesi beklenmez?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III D) II ve IV E) III ve IV

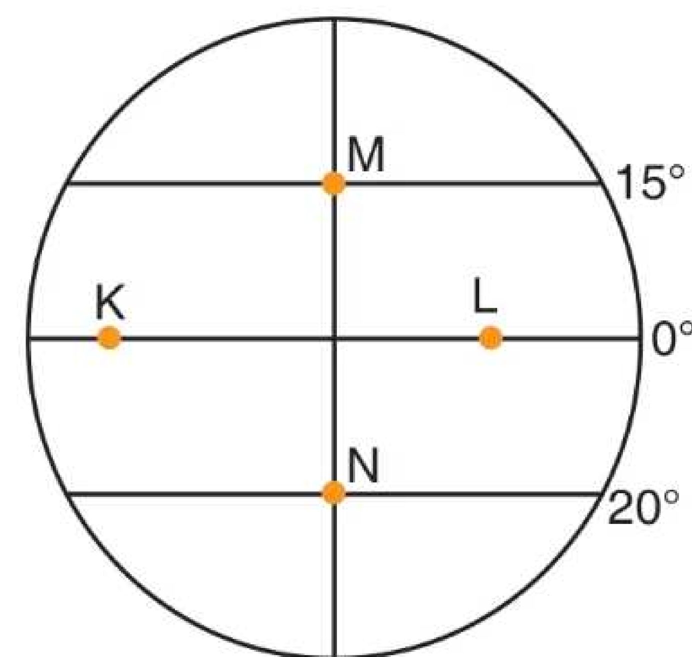
21. Aşağıdaki tabloda beş merkezin mutlak nem miktarları ve bağıl nem oranları verilmiştir.

Merkez	Mutlak Nem (g/m³)	Bağıl Nem (%)
I	45	25
II	45	45
III	45	95
IV	45	75
V	45	55

Bütün merkezlerin aynı enlemde ve deniz kıyısında olduğu bilindiğine göre hangi merkezde buharlaşma miktarının daha az olması beklenir?

A) I B) II C) III D) IV E) V

22. Aşağıdaki şekilde K – L arasındaki uzaklık M – N arasındaki uzaklığın iki katıdır.

Buna göre K ve L noktaları arasında kaç dakika yerel saat farkı vardır?

A) 35 B) 70 C) 140 D) 280 E) 350

@KuasarNemesis @YildizlarLigi_2025PDF @M.G.

5. BÖLÜM

BÜYÜK İKLİM TİPLERİ VE TÜRKİYE'NİN İKLİM ÖZELLİKLERİ

NELER ÖĞRENECEĞİZ?

- BÜYÜK İKLİM TİPLERİ
- İKLİM TİPLERİNİN KARŞILAŞTIRILMASI
- İKLİM TİPLERİ İLE İLGİLİ GRAFİK, TABLO, HARİTA VE METİN YORUMU
- TÜRKİYE'NİN İKLİM ÖZELLİKLERİ

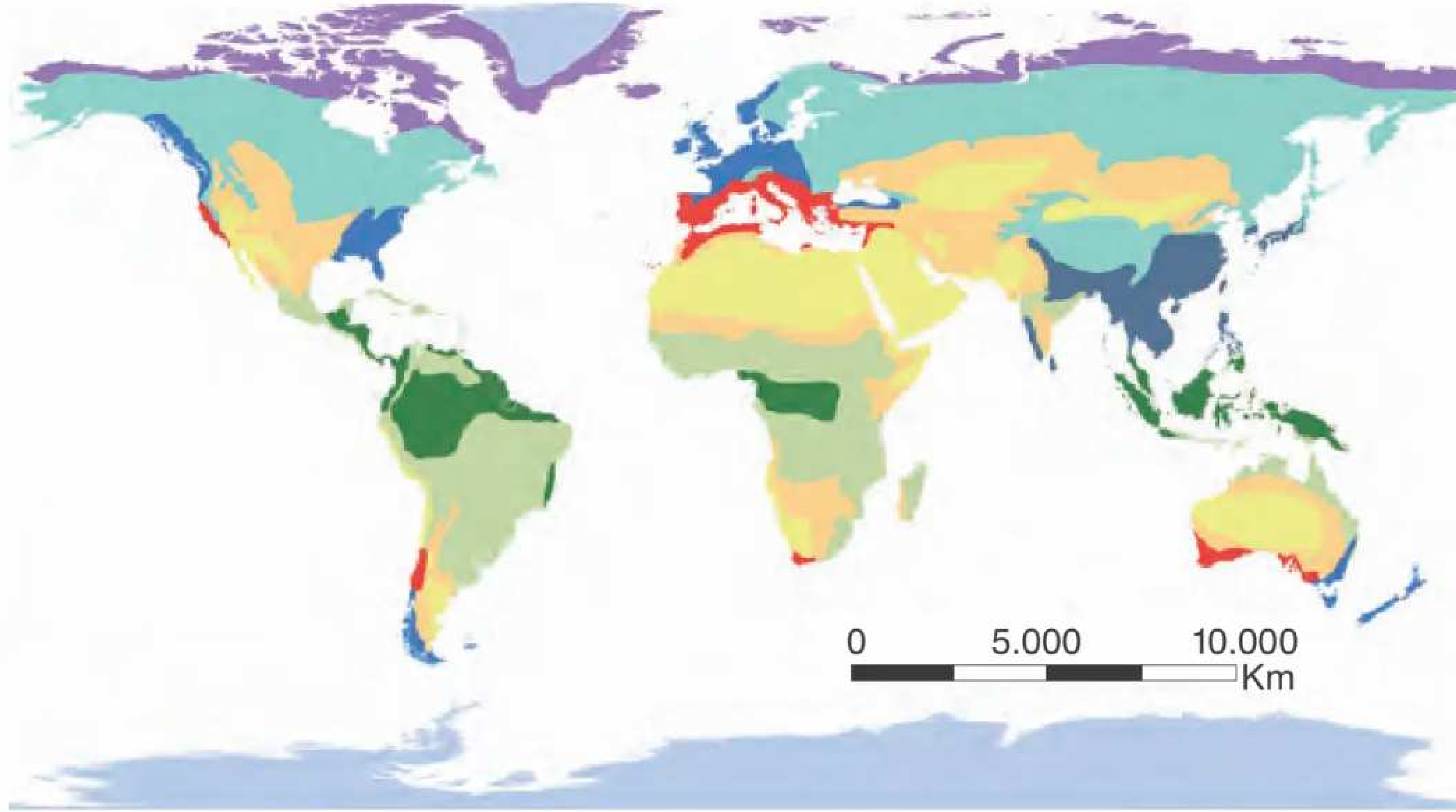
BU KONUNUN ÖSYM SINAVINDAKİ YERİ

✔ ÖSYM sınavlarında Türkiye'nin iklim özellikleri ve büyük iklim tipleriyle ilgili sorulara sık sık yer verilmektedir. İklim tiplerinin karşılaştırılması, grafik, tablo ve harita yorumu ÖSYM sınavlarında sıkça sorulan sorulardandır. İklimlerin haritadaki dağılışı çok sık sorulduğu için önemli ülkelerin ve Türkiye'deki illerin haritadaki yerlerinin iyi kavranması gerekmektedir.

@KuasarNemesis @YildizlarLigi_2025PDF @M.G.

DÜNYA'DAKİ İKLİM BÖLGELERİ VE İKLİM GRAFİKLERİ

- Büyük iklim tiplerinde yağış ve sıcaklığın hangi dönemde arttığı bilinirse iklimin genel karakteristik özelliği ortaya çıkar.
- İklim grafiklerinde sıcaklık eğrilerinden faydalanılarak yarım küre bulunabilir. En yüksek sıcaklıklar haziran, temmuz, ağustos aylarında ise merkezin Kuzey Yarım Küre'de olduğu; eğer aralık, ocak, şubat aylarında ise merkezin Güney Yarım Küre'de olduğu anlaşılır.

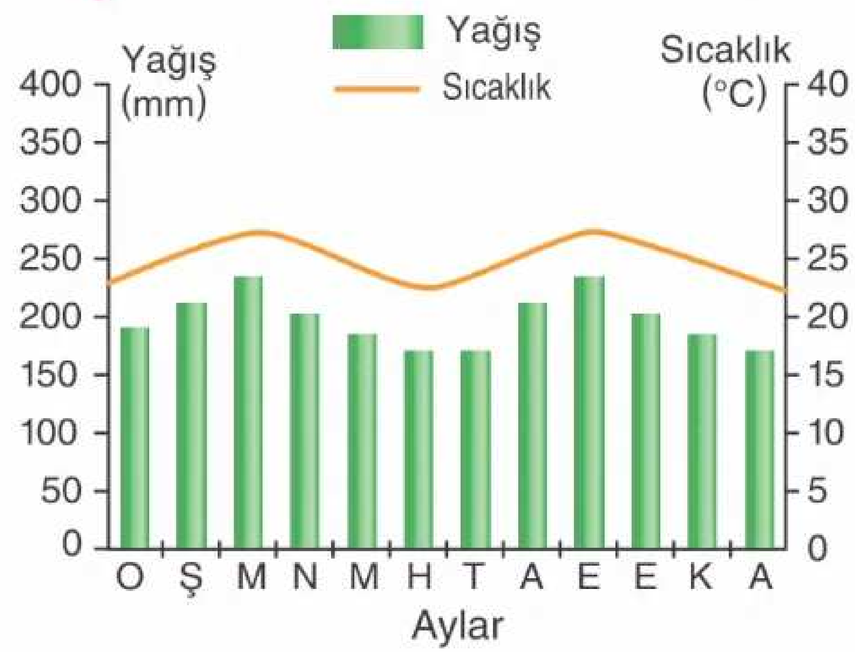

SICAK İKLİMLER
- Ekvatoral
- Savan
- Muson
- Çöl

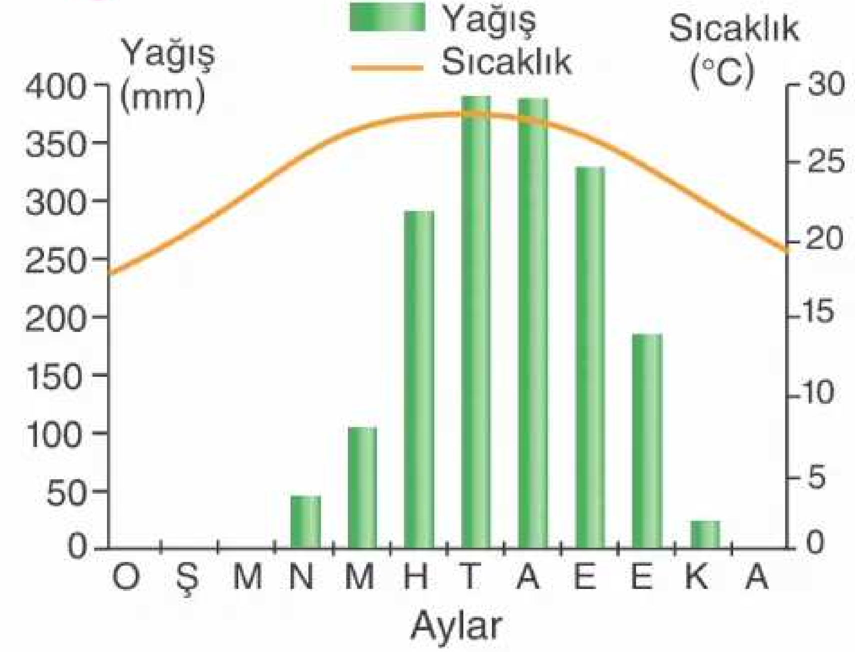
ILIMAN İKLİMLER
- Akdeniz
- Ilıman Okyanusal
- Ilıman Karasal
- Sert Karasal

SOĞUK İKLİMLER
- Tundra
- Kutup

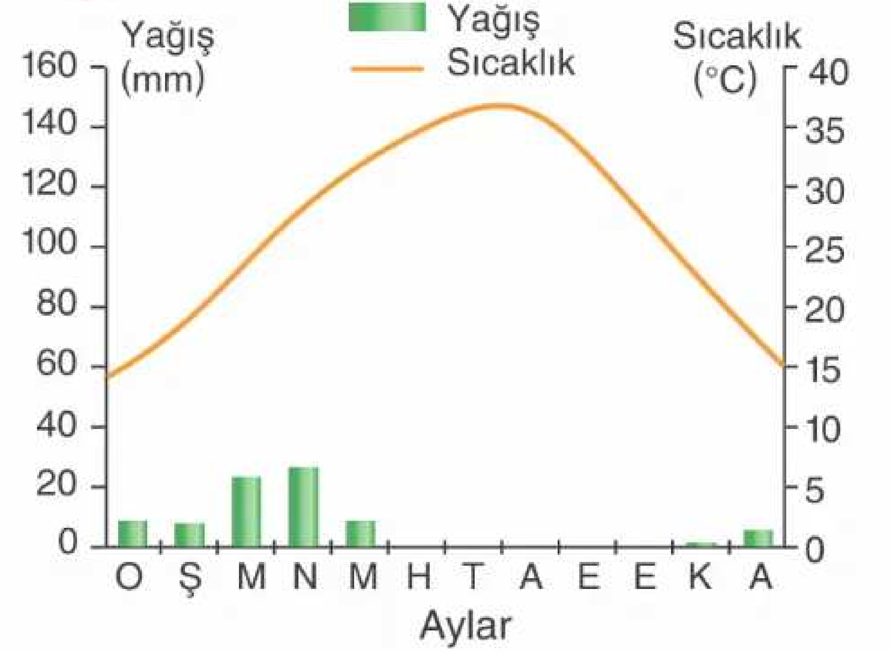
EKVATORAL İKLİM

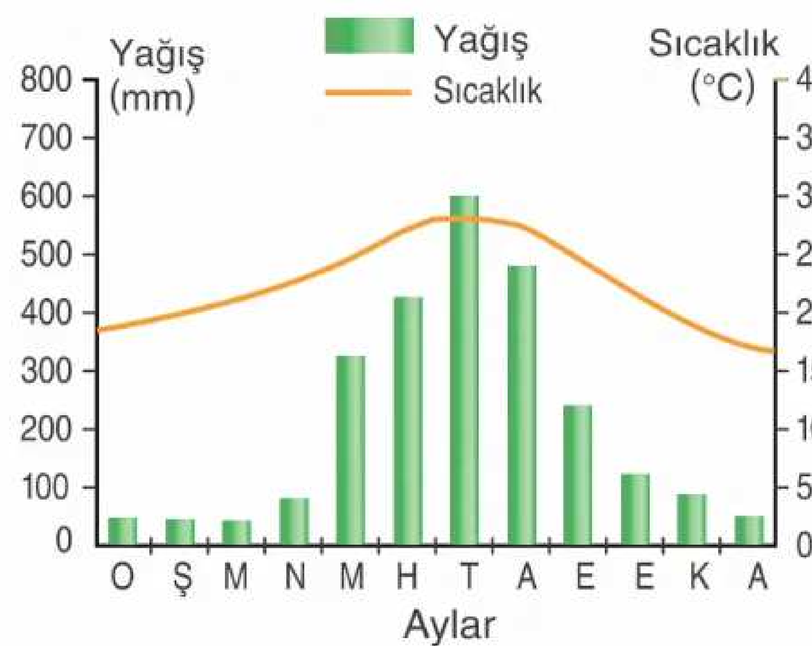
SUBTROPİKAL (SAVAN) İKLİM

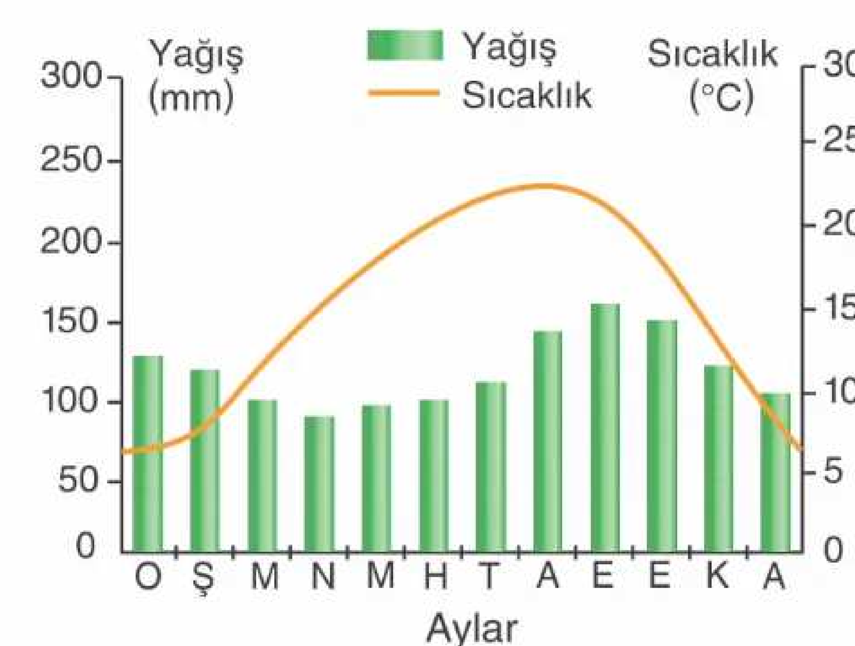
ÇÖL İKLİMİ

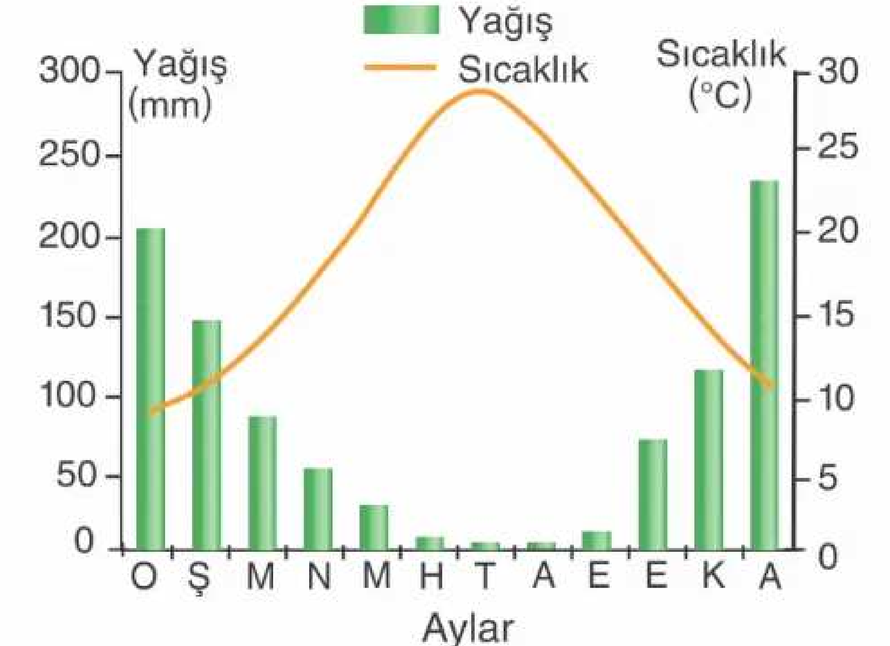
MUSON İKLİMİ

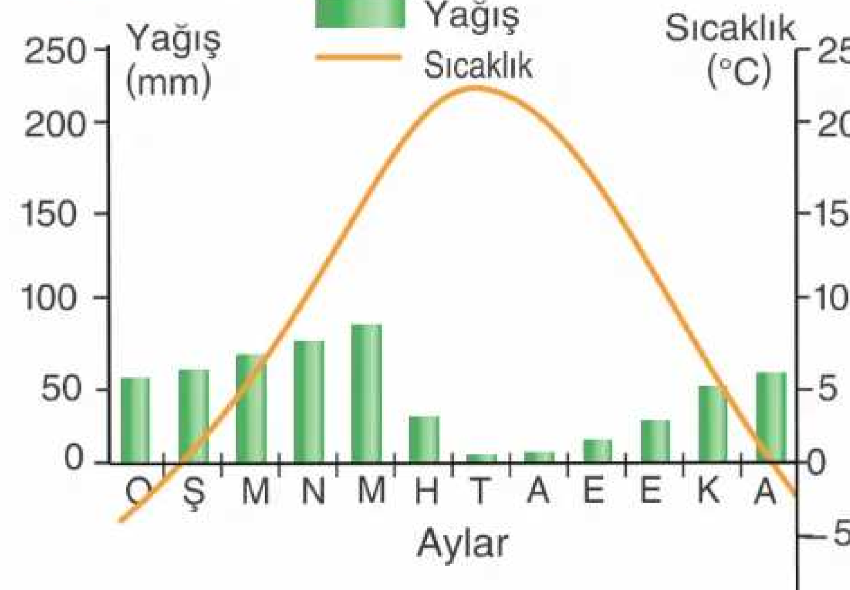
ILIMAN OKYANUS İKLİMİ

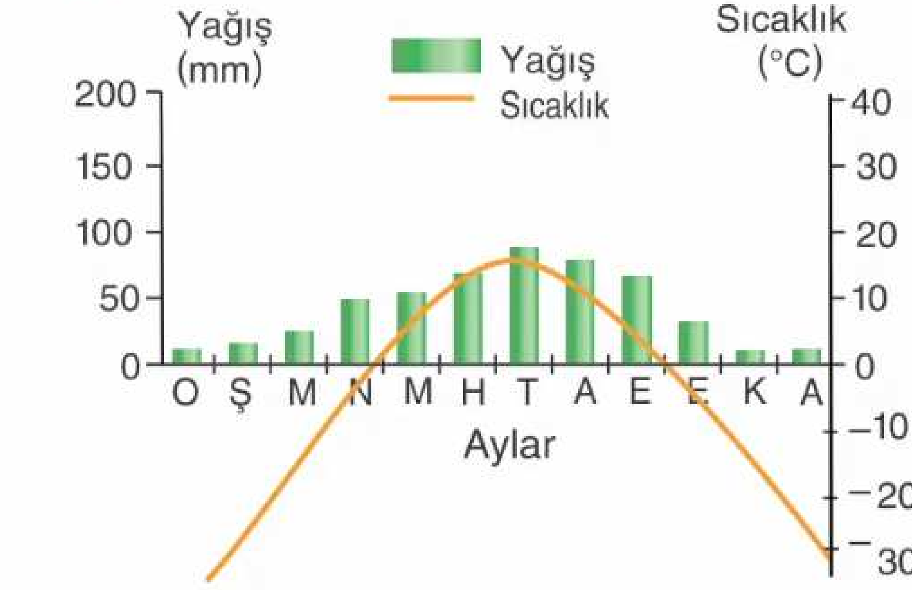
AKDENİZ İKLİMİ

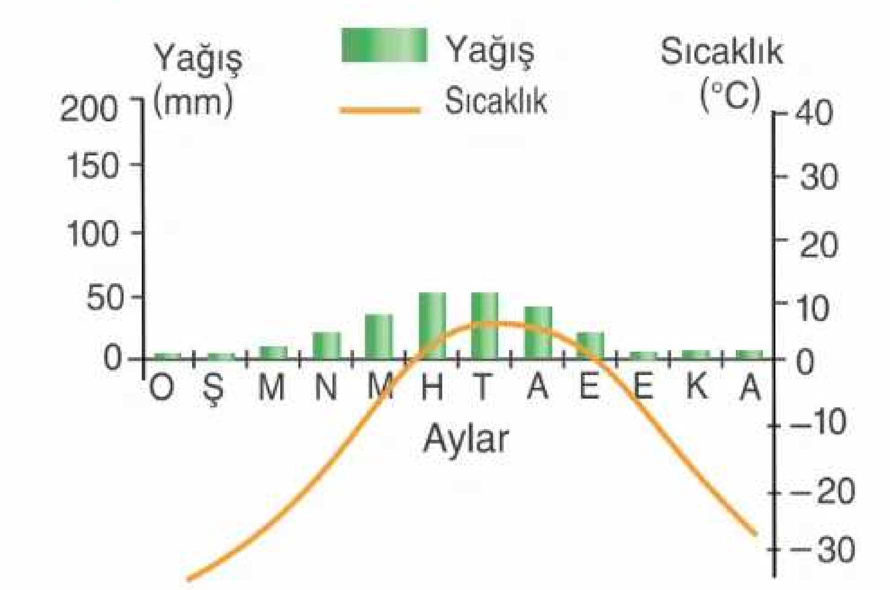
STEP İKLİMİ

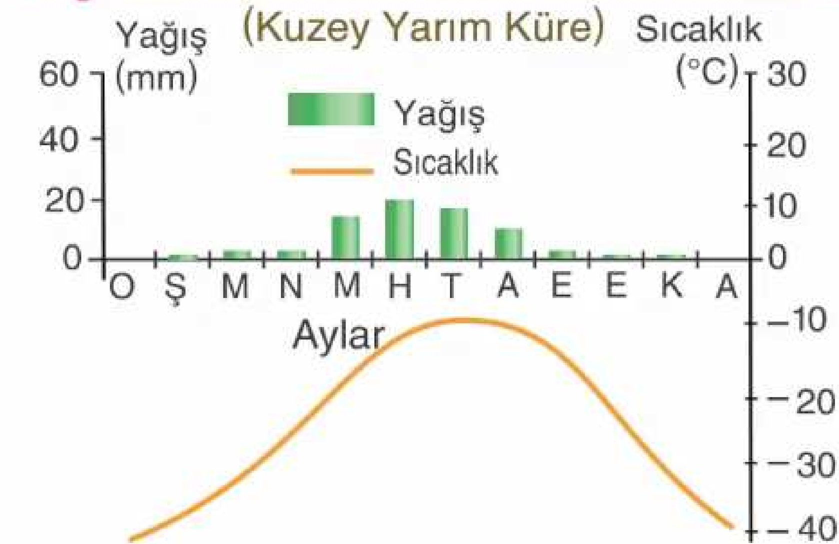
SERT KARASAL İKLİM

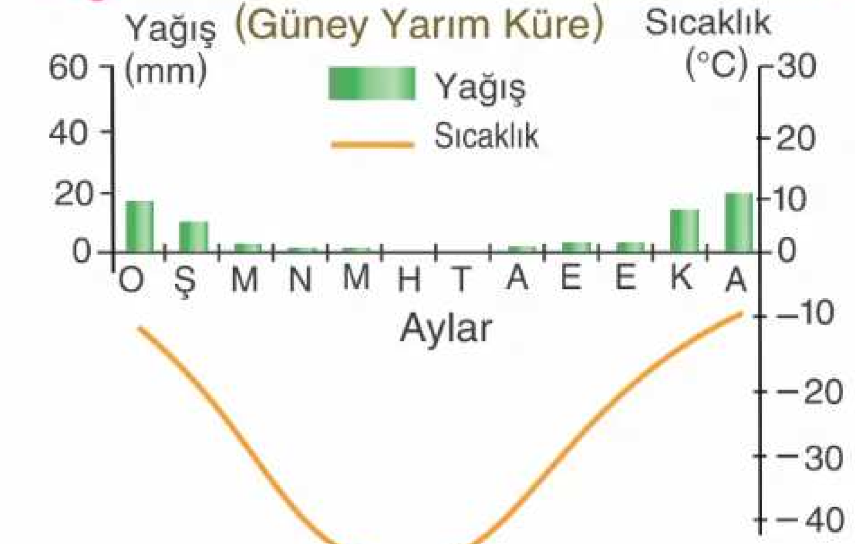
TUNDRA İKLİMİ

KUTUP İKLİMİ

KUTUP İKLİMİ

@KuasarNemesis @YildizlarLigi_2025PDF @M.G.

SICAK İKLİMLER

1. I. Ekvatoral iklim – Kongo havzası

II. Çöl iklimi – Dönenceler çevresi

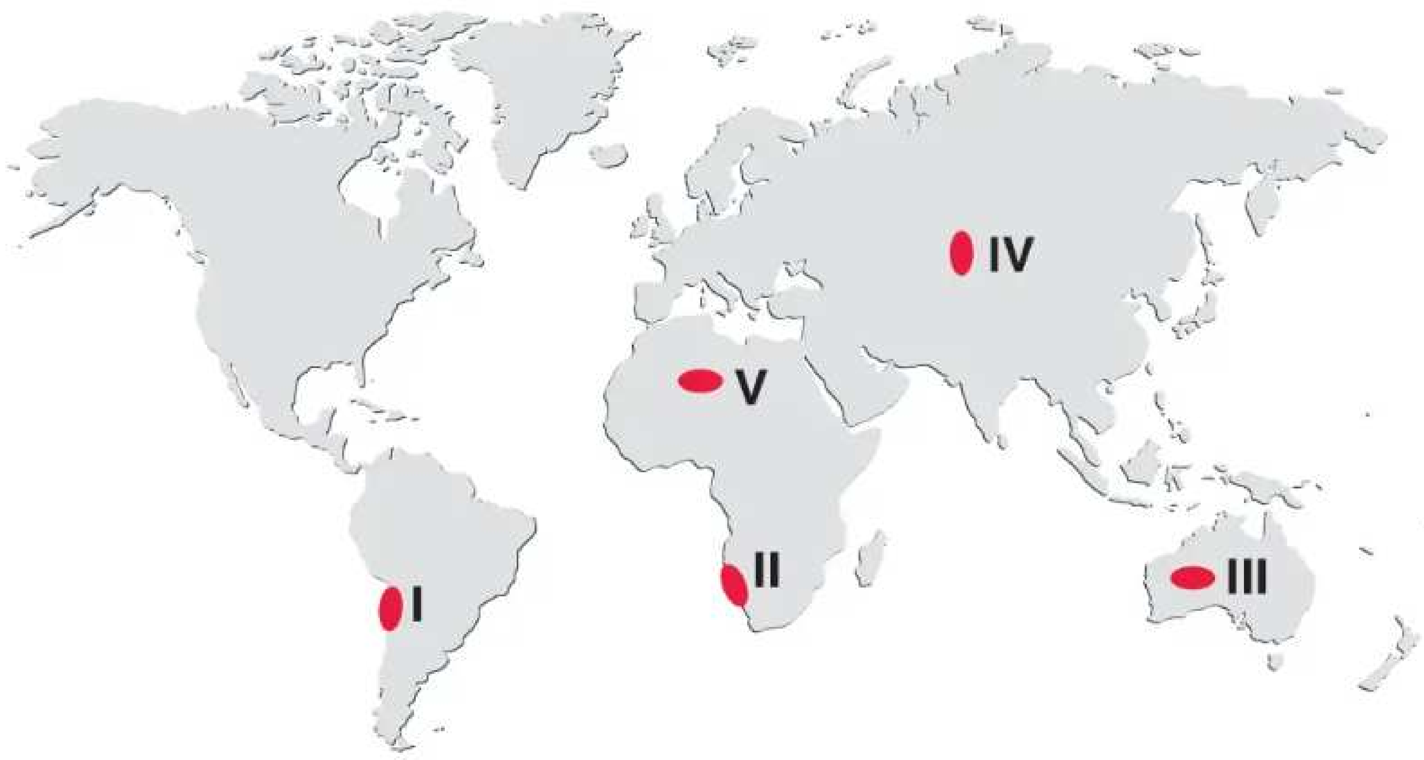
III. Savan iklimi – Güney Afrika'daki Kap bölgesi

IV. Muson iklimi – Orta kuşak karalarının batı kıyıları

Yukarıda verilen iklim tipi ve görüldüğü yer eşleştirmelerinden hangileri doğrudur?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III D) II ve IV E) III ve IV

2.

Yukarıdaki haritada gösterilen numaralı çöl bölgelerinden hangisi oluşumu yönüyle diğerlerinden farklıdır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

3.
- Brezilya, Sudan, Çad, Nijerya gibi ülkelerde etkilidir.
- Her mevsim sıcaktır. Kışın Ekvator'a göre daha serin, yazın ise daha sıcaktır.
- Yazlar yağışlı, kışlar kurak geçer.

Yukarıda bazı özellikleri verilen iklim tipi aşağıdakilerden hangisidir?

A) Muson
B) Tundra
C) Akdeniz
D) Çöl
E) Savan

4. Aşağıda, dört farklı iklim tipinin özellikleri verilmiştir:
- Sıcaklıklar 20 °C'nin altına düşmez. Yağış rejimi düzenlidir. Her mevsim yağış alır.
- Yıl boyu sıcak, yıllık sıcaklık farkı azdır. Bitki örtüsü uzun boylu ot topluluklarıdır.
- Asya'nın güney ve doğusunda etkilidir. Yazları yağışlı, kışları kuraktır. Bitki örtüsü ormandır.
- Dünya'daki en yüksek sıcaklıkların ölçüldüğü iklim tipidir. Günlük sıcaklık farkı çok fazladır.

Buna göre verilen özellikler aşağıdaki iklim tipleriyle eşleştirilirse hangi iklim tipi dışarıda kalır?

A) Ekvatoral iklim
B) Savan iklimi
C) Çöl iklimi
D) Muson iklimi
E) Ilıman okyanus iklimi

5. I. Denizden gelen rüzgârların şiddetlenmesi

II. Güneş ışınlarının Ekvator'a daha dik gelmesi

III. Aydınlanma süresinin artması

Ekvatoral iklimde mart ve eylül aylarındaki yağışların diğer aylara göre daha fazla olmasında yukarıdakilerden hangileri etkili olmuştur?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) I ve II E) II ve III

6. X bölgesinin doğal bitki örtüsü savan, Y bölgesinin doğal bitki örtüsü kaktüs ve çalılardır.

Bu durum X ve Y bölgelerinin aşağıdakilerden hangisi bakımından farklı olmasına bağlanabilir?

A) Düzlük alanların oranı
B) Toprak türü
C) İklim tipi
D) Uygulanan tarım metotları
E) Yer şekillerinin uzanışı

@KuasarNemesis @YildizlarLigi_2025PDF @M.G.

7. I. Ekvatoral
II. Savan
III. Akdeniz
IV. Ilıman okyanus

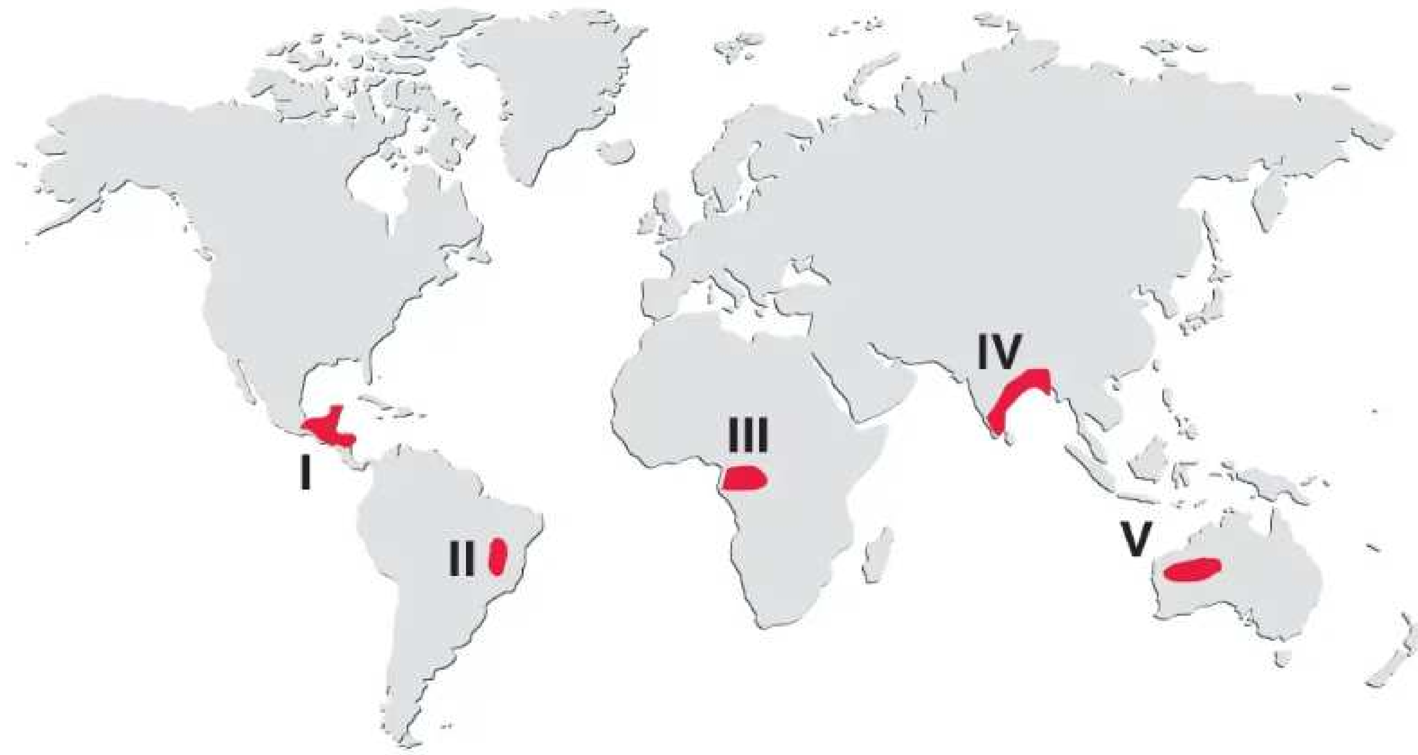
Yukarıda verilen iklim tiplerinden hangilerinin sıcak kuşakta etkili olduğu söylenemez?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

8. **Aşağıdaki özelliklerden hangisi, tropikal kuşakta ekvatoral iklimi çevreleyen alanlarda görülen savan iklimine ait değildir?**

A) Yıl boyunca sıcak, yazları yağışlı, kışları kuraktır.
B) Ekvator'a göre kışın serin, yazın ise daha sıcaktır.
C) Bitki örtüsü uzun boylu ot topluluklarıdır.
D) Yazları sıcak ve yağışlı, kışları sert ve soğuktur.
E) Her iki yarım kürede 10° – 20° enlemleri arasında görülür.

9.

Aşağıdakilerden hangisinde haritada koyu renkle gösterilen numaralı alanlardan birisi o yerde görülmeyen bir iklim tipi ile eşleştirilmiştir?

	Alan	İklim
A)	I	Akdeniz
B)	II	Savan
C)	III	Ekvatoral
D)	IV	Muson
E)	V	Çöl

10. Aşağıdaki haritada bir iklim tipinin coğrafi dağılışı gösterilmiştir.

Haritadaki dağılış dikkate alındığında, bu iklim tipi ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Yıllık sıcaklık farkı azdır.
B) Yağışlar yıl boyunca yağmur şeklindedir.
C) Sıcaklık değerleri yıl boyunca yüksektir.
D) Sürekli olarak yükselici hava hareketleri görülür.
E) Doğal bitki örtüsü iğne yapraklı ormanlardır.

11. **Savan iklimi ile muson iklimi karşılaştırılırsa aşağıda verilenlerden hangisi her iki iklim tipi ile ilgili ortak bir özellik değildir?**

A) En yağışlı mevsim yazdır.
B) Yıl içinde daha çok orografik yağışlar görülür.
C) Sıcak kuşak iklimlerindendir.
D) Yıllık yağış miktarı 1000 mm'den fazladır.
E) Yağışlar çoğunlukla yağmur şeklindedir.

12. **Yazı yağışlı tropikal (subtropikal) iklim bölgelerinde aşağıdakilerden hangisi azdır?**

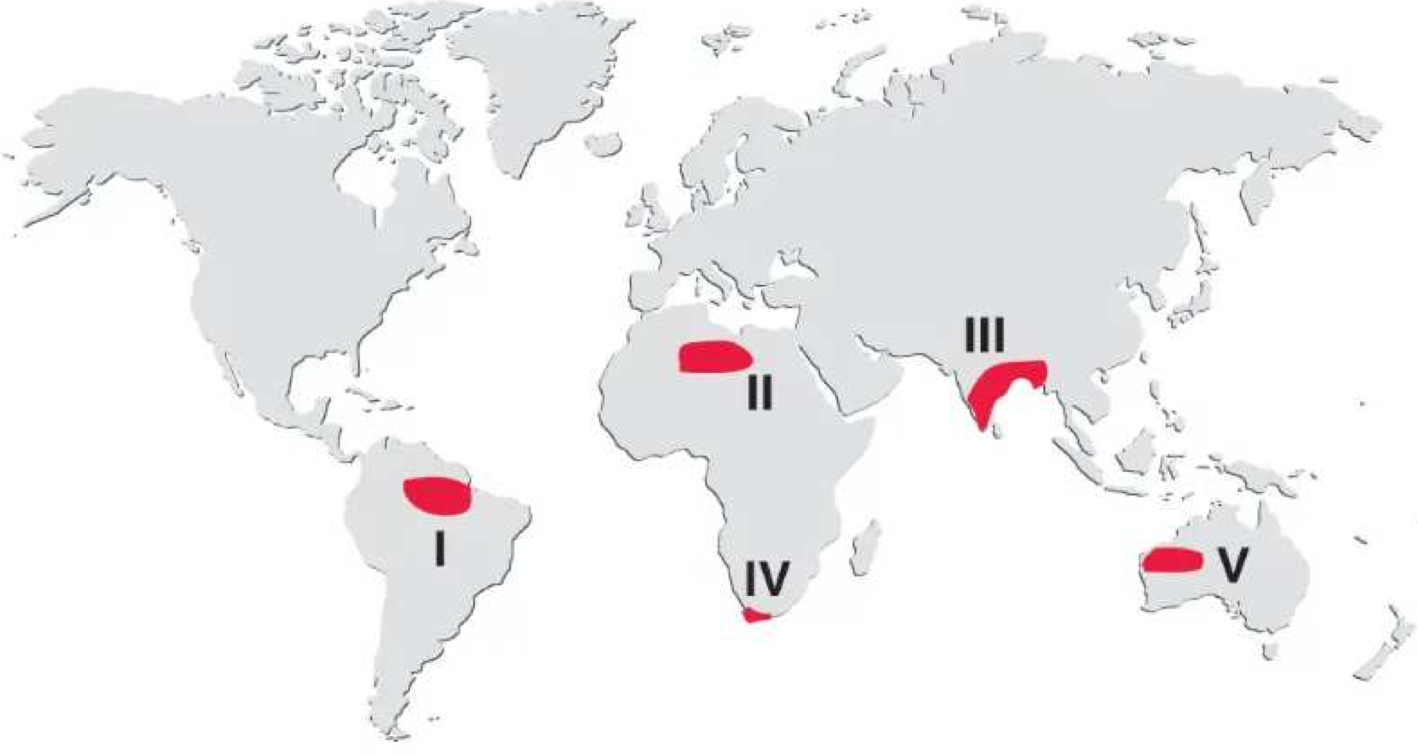
A) Yıllık sıcaklık farkı
B) Yıllık yağış miktarı
C) Orman üst sınırı
D) Kalıcı kar alt sınırı
E) Uzun boylu ot toplulukları

@KuasarNemesis @YildizlarLigi_2025PDF @M.G.

Test 2

ILIMAN İKLİMLER

1.
- Yazlar sıcak ve kurak, kışları ılık ve yağışlı geçer.
- Kar yağışı ve don olayı çok nadir olarak görülür.
- Yağışların çoğunluğu kış mevsiminde ve yağmur şeklinde düşer.
- Bitki örtüsü yaz kuraklığına ve sıcaklığa dayanıklı kızılçamlar, bodur ağaçlar ve çalılardır.

Yukarıda özellikleri verilen iklim tipi haritada koyu renkle gösterilen numaralı alanların hangisinde görülür?

A) I B) II C) III D) IV E) V

2.

Yukarıdaki haritada koyu renkle gösterilen alanlarda etkili olan iklim tipi ile ilgili aşağıda verilen bilgilerden hangisi kesin olarak doğrudur?

A) Fiziksel çözülme yaygındır.

B) Sıcaklıklar 0°C'nin altına düşmez.

C) Yağış rejimi düzenlidir.

D) Yaz ve kış ayları arasındaki sıcaklık farkı 20 °C den azdır.

E) Doğal bitki örtüsü geniş yapraklı ormandır.

3.

Yukarıdaki haritada Akdeniz ikliminin Akdeniz havzasında etkili olduğu alanlar gösterilmiştir.

Akdeniz'e komşu oldukları hâlde Afrika'nın kuzeyindeki bazı bölgelerin Akdeniz iklimi dışında kalmasında;

I. yer şekillerinin engebesiz olması,

II. dönencelere yakın olması,

III. bitki örtülerinin çeşitlilik göstermesi

durumlarından hangileri bu bölgelerin temel özelliği ile ilgilidir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) I ve II E) II ve III

4.
- Yıllık sıcaklık farkları azdır.
- Bitki örtüsü karma ormanlardır.
- Batı rüzgârları ve sıcak su akıntıları nedeniyle her mevsim yağış alır.

Yukarıda bazı özellikleri verilen iklim tipi aşağıdakilerden hangisidir?

A) Step B) Ekvatoral C) Okyanusal D) Savan E) Akdeniz

5. Aşağıdakilerden hangisi Akdeniz iklimi ve okyanusal iklimin ortak özelliklerindendir?

A) Kimyasal çözünmenin yaygın olması

B) Kış yağışlarının genellikle kar şeklinde olması

C) Yıllık yağış miktarlarının az olması

D) Yılın belli bir döneminin kurak geçmesi

E) Yıllık sıcaklık ortalamalarının 20 °C'nin üzerinde olması

@KuasarNemesis @YildizlarLigi_2025PDF @M.G.

6. I. Yağış rejimi düzensizdir.

II. Yağışın en az olduğu dönem genellikle ilkbahar aylarıdır.

III. Doğal bitki örtüsü karma ormandır.

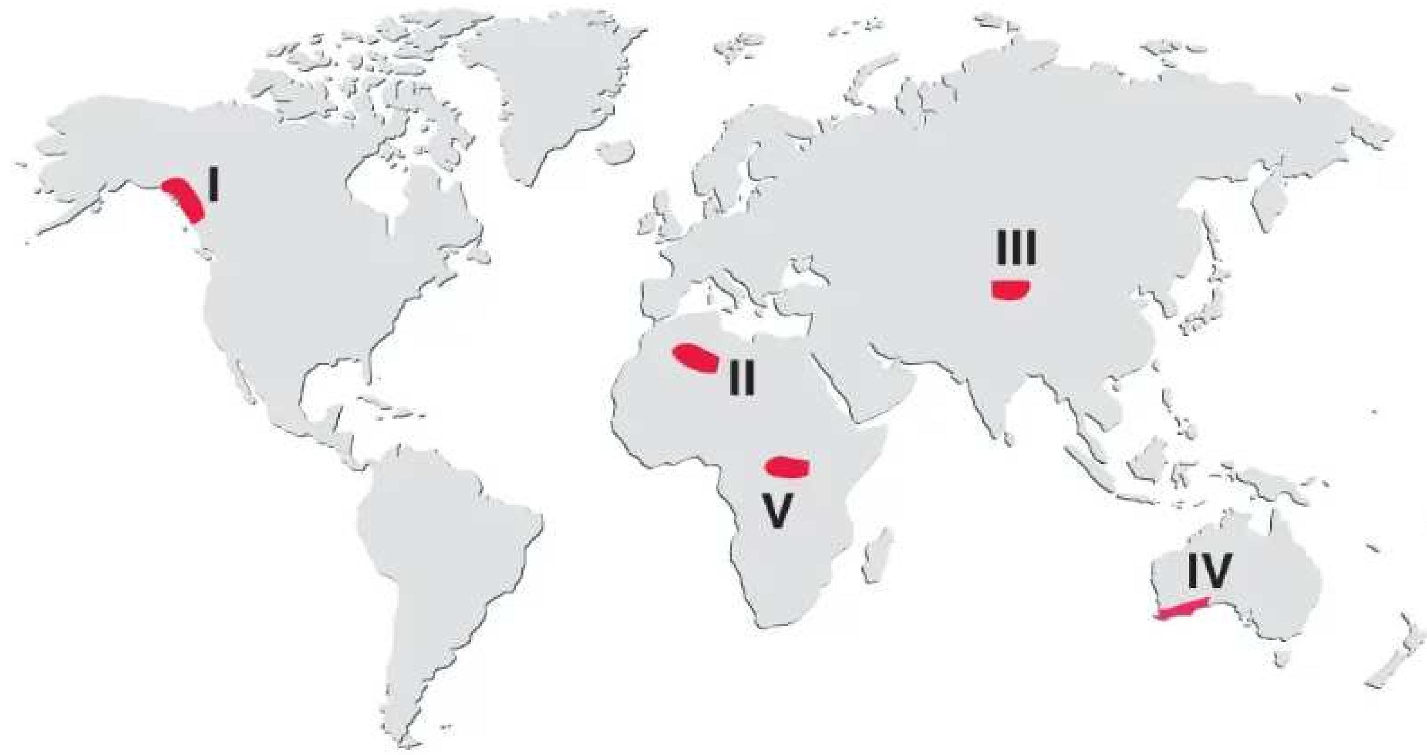
Ilıman okyanus iklimi etkili olan yerlerle ilgili yukarıda verilen bilgilerden hangileri doğrudur?

A) Yalnız I B) Yalnız III C) I ve II D) II ve III E) I, II ve III

7. Aşağıda iki merkezin bazı özellikleri verilmiştir:

X merkezi: Yazları sıcak ve kurak, kışları ılık ve yağışlıdır.

Y merkezi: Yazları serin, kışları ılık ve her mevsim yağışlıdır.

Verilen bilgilere göre bu merkezler yukarıdaki haritada koyu renkle gösterilen numaralı alanlardan hangilerinde yer alır?

	X	Y
A)	I	II
B)	V	III
C)	IV	V
D)	III	V
E)	IV	I

8. I. En sıcak ayların temmuz ve ağustos olması

II. Yağış rejiminin düzenli olması

III. Orta kuşakta yer almaları

IV. Yaz aylarının kurak olması

Yukarıdakilerden hangileri yeryüzünde Akdeniz iklimi görülen yerlerin ortak özelliğidir?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III D) II ve IV E) III ve IV

9. Dünya üzerinde en belirgin olarak Avrupa'nın batısı ve kuzeybatısı ile Kuzey Amerika'nın batısında görülen bir iklimdir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi bu iklimin genel özellikleri arasında sayılabilir?

A) Yazları sıcak ve yağışlı geçer.

B) Kışları kurak ve soğuk geçer.

C) Yağışın büyük bir bölümü ilkbahar aylarında düşer.

D) Doğal bitki örtüsü karma ormanlardır.

E) Yazları uzun ve kuraktır.

10. Aşağıda, bir iklim tipine ait bazı özellikler verilmiştir.

- Yıllık sıcaklık ortalaması 15–20 °C'dir.
- Yıllık yağış en fazla kış mevsimine toplanmıştır.
- Ortalama yıllık yağış miktarı 600–1000 mm'dir.

Özellikleri belirtilen bu iklim tipi aşağıdakilerden hangisidir?

A) Ekvatoral B) Karasal C) Çöl D) Step E) Akdeniz

11. Akdeniz iklimi görülen yerlerde yaz aylarının kurak geçmesinin temel nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

A) Kara ve denizlerin farklı dağılışı

B) 30° enlemlerindeki dinamik yüksek basınç alanının etki alanını genişletmesi

C) Ormanların geniş yer tutması

D) Karstik arazilerin yaygın olması

E) Dağların kıyıya paralel uzanması

@KuasarNemesis @YildizlarLigi_2025PDF @M.G.

KARASAL VE SOĞUK İKLİMLER

1. **Orta kuşakta denizlere uzak iç kesimlerde görülen, etki alanı yaklaşık 50° – 60° kuzey enlemleri arası olan Avrupa'nın doğusunda, Güney Sibirya'da ve Kanada'nın orta kesiminde görülen iklim tipi aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Muson

B) Akdeniz

C) Subtropikal

D) Orta kuşak karasal

E) Tundra

2.

Yukarıdaki haritada koyu renkle dağılışı gösterilen iklim tipi ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Kış sıcaklığı – 30°, – 40 °C'ye kadar iner.

B) En sıcak ay ortalaması genellikle 10 °C'nin altındadır.

C) Yıllık yağış miktarı 1000 mm'den fazla, yağış rejimi düzenlidir.

D) Bitki örtüsü soğuğa dayanıklı cılız ot ve yosunlardır.

E) Yıllık sıcaklık farkı fazladır.

3.
- Kışlar çok soğuk ve uzundur.
- Yıllık sıcaklık farkı 25 °C'nin üzerindedir.
- Yaz yağışlarının oranı kış aylarına göre fazladır.
- Doğal bitki örtüsü iğne yapraklı ormanlardır.

Yukarıda bazı özellikleri verilen iklim tipi aşağıdakilerden hangisidir?

A) Ekvatoral

B) Step

C) Akdeniz

D) Tundra

E) Sert karasal

4. Aşağıda bazı iklim tiplerine ait özellikler verilmiştir:
- Yılın tamamında aylık sıcaklık ortalamaları 0 °C'nin altındadır.
- Her mevsim soğuktur. En sıcak ay ortalaması bile 10 °C'yi geçmez.
- Kışlar uzun, soğuk ve karlı; yazlar ise kısa ve serin geçer. Bitki örtüsü tayga ormanlarıdır.
- En fazla yağış genellikle ilkbahar aylarında düşer.

Yukarıda verilen özellikler arasında aşağıdaki iklimlerden hangisiyle ilgili bilgi yoktur?

A) Kutup

B) Tundra

C) Sert karasal

D) Step

E) Ilıman okyanus

5.
I. Bakı özellikleri
II. Yüksek basınç etkisi
III. Yükselici hava hareketleri
IV. Sürekli rüzgârların etkisi

Sert karasal iklim bölgelerinde yağışların kış aylarında azalması yukarıdakilerden hangileri ile açıklanabilir?

A) Yalnız II B) Yalnız III C) I ve II D) II ve III E) III ve IV

6. Sert karasal iklimin en belirgin özelliği yaz – kış ve gece – gündüz arasındaki sıcaklık farkının fazla olmasıdır.

Buna göre aşağıda verilen yerlerden hangisinde sert karasal iklim görülmez?

A) Sibirya

B) Doğu Avrupa

C) Kanada'nın iç kesimleri

D) Batı Avrupa kıyıları

E) İskandinav Yarımadası'nın iç kesimleri

BİLGİ SARMAL

@KuasarNemesis @YildizlarLigi_2025PDF @M.G.

7.

Yukarıdaki haritada dağılışı gösterilen iklim tipi ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Yıllık sıcaklık farkı çok fazladır.
B) En fazla yağış kış aylarında düşer.
C) Bitki örtüsü iğne yapraklı ormanlar ve çayırlardır.
D) Yıllık sıcaklık ortalaması 10 °C'den azdır.
E) Podzol toprakları yaygındır.

8. I. Step iklimi
II. Orta kuşak karasal iklimi (Sert karasal)
III. Tundra iklimi
IV. Akdeniz iklimi

Yukarıdaki iklim tiplerinden hangilerinde en fazla yağış aynı dönemde düşer?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

9. Aşağıdaki iklimlerden hangisinin yıllık yağış miktarı ve sıcaklık ortalaması diğerlerine göre daha azdır?

A) Muson iklimi
B) Akdeniz iklimi
C) Tundra iklimi
D) Step iklimi
E) Orta kuşak karasal iklimi (Sert karasal)

10. Her iki kutup bölgesinin sıcaklık ortalamaları incelendiğinde Güney Kutbu'nun, Kuzey Kutbu'ndan daha soğuk olduğu görülür.

Buna göre Güney Kutbu'ndaki iklim koşullarının daha sert olması aşağıdakilerden hangisi ile açıklanabilir?

A) Karasallık ve yükselti ile
B) Kutup rüzgârlarıyla
C) Enlem derecesiyle
D) Soğuk su akıntılarıyla
E) Aydınlanma süresi ile

11. Tundra iklimi yeryüzünde 60° – 70° enlemleri arasında görülür. Her mevsim soğuk, kışlar uzun, yazlar çok kısadır.

Buna göre aşağıdaki ülkelerin hangisinde tundra ikliminin etki alanı daha geniştir?

A) Rusya B) Finlandiya C) İsveç
D) Şili E) Norveç

12. Aşağıda bir iklim tipinin özellikleri verilmiştir.

- Aylık sıcaklık ortalamaları 0 °C'nin altındadır.
- Yıllık yağış miktarı çok azdır.
- Yıl boyu termik yüksek basınç alanının etkisinde olduğundan sürekli alçalıcı hava hareketleri görülür.

Buna göre özellikleri verilen iklim tipi aşağıdakilerden hangisidir?

A) Sert karasal B) Tundra C) Kutup
D) Step E) Savan

✓ DİKKAT

İklim bölgeleri içerisinde çeşitli nedenlerden dolayı belirgin farklılık gösterebilen küçük alanlara **mikroklima iklim bölgesi** denir. Ayrıca iklim bölgeleri arasında kalan ve bir kaç iklim tipinin özelliklerini de kısmen gösteren alanların iklimine ise **geçiş iklimi** adı verilir.

@KuasarNemesis @YildizlarLigi_2025PDF @M.G.

Test 4

İKLİM TİPLERİNİN KARŞILAŞTIRILMASI

1. **Aşağıda verilen iklim tiplerinden hangisinin görüldüğü yerlerde yıllık sıcaklık ortalaması daha azdır?**

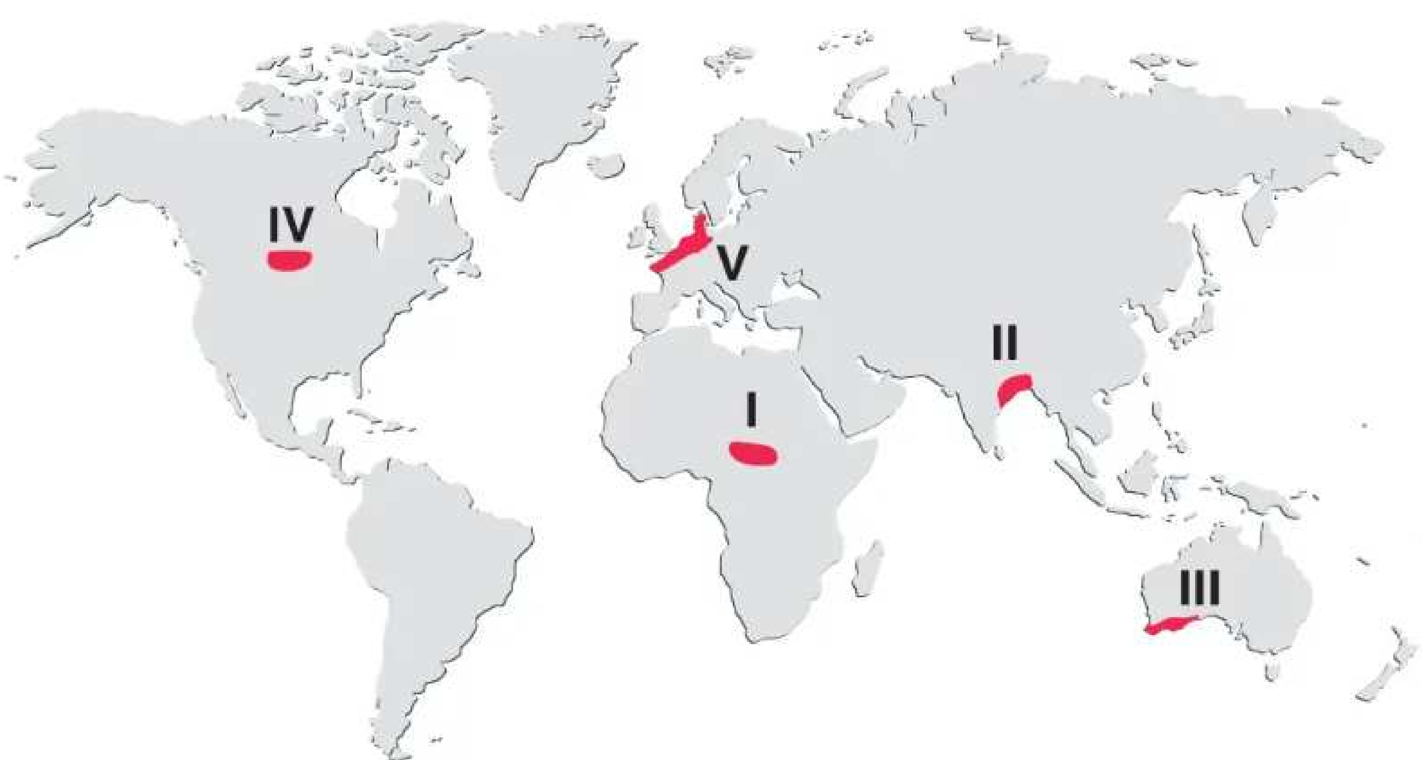
A) Tundra B) Savan C) Akdeniz D) Muson E) Okyanusal

2. **Aşağıda verilen iklim bölgelerinin hangisinde kalıcı kar alt sınırı daha yükseklerden geçer?**

A) Muson B) Akdeniz C) Ekvatoral D) Step E) Tundra

3. Aşağıdaki haritada numaralarla gösterilmiş beş bölge ve bu bölgelerden dördüne ait iklim özellikleri verilmiştir.

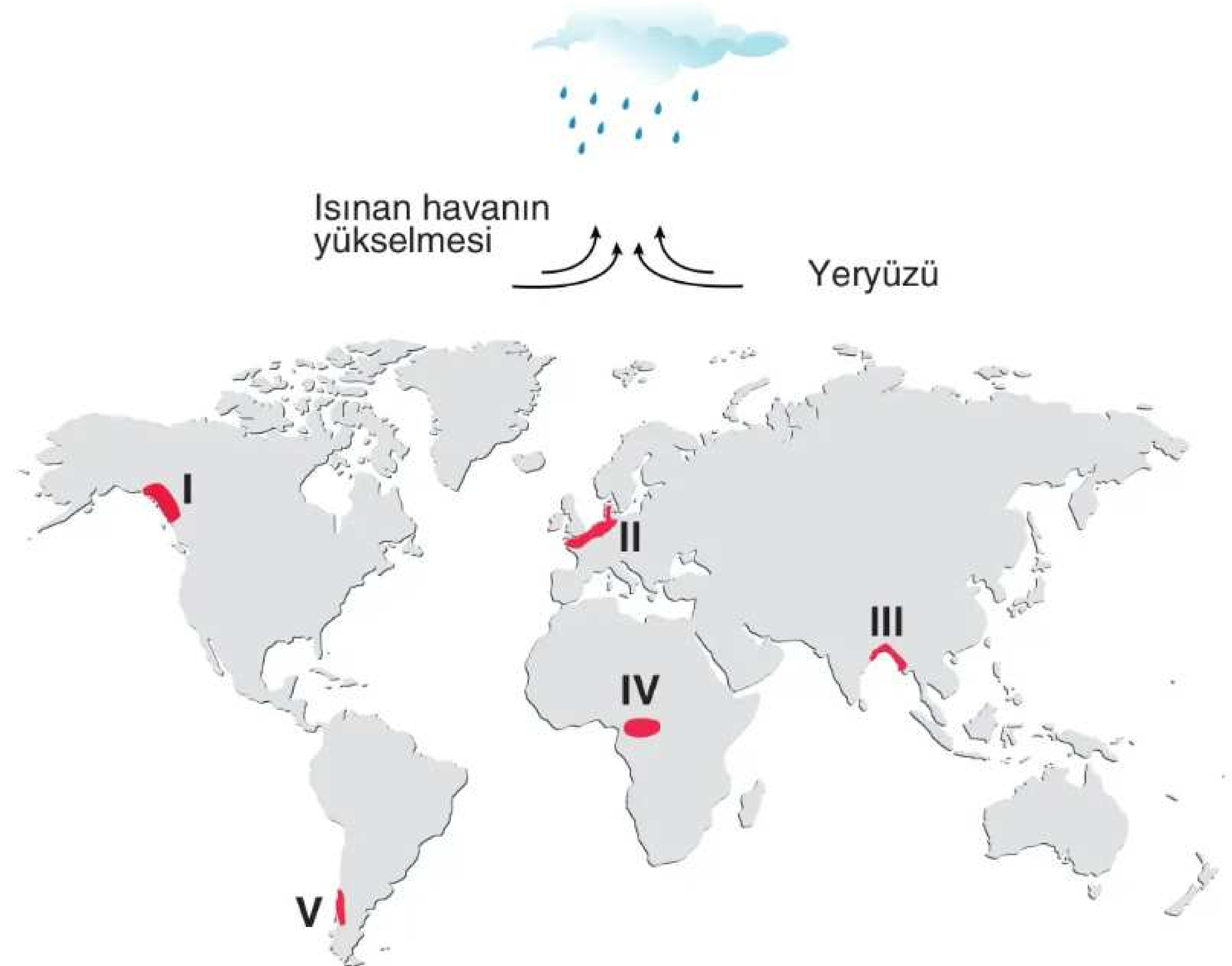
- Yazları çok fazla yağış alır, kışları kurak geçer.
- Her mevsim yağışlıdır ve en fazla yağışı ekinoks tarihlerinde alır.
- Yazları kurak ve sıcak, kışları ılık ve yağışlıdır.
- Her mevsim yağışlıdır ve en fazla yağışı sonbahar aylarında alır.

Buna göre yukarıda verilenler arasında, hangi bölgenin iklim özelliği yoktur?

A) I B) II C) III D) IV E) V

4.

Yukarıdaki şekilde verilen yağış oluşum tipinin, haritada koyu renkle gösterilen numaralı merkezlerden hangisinde daha fazla görüldüğü söylenebilir?

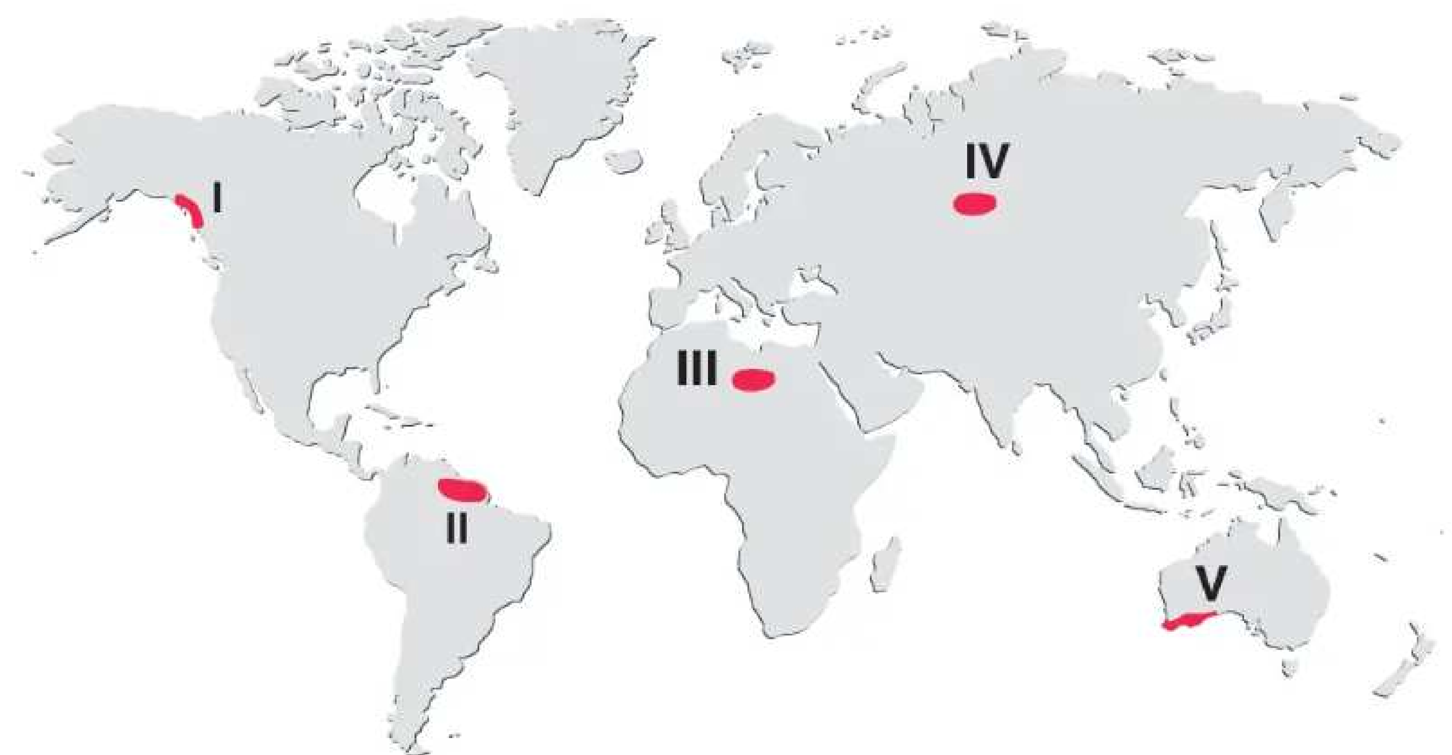
A) I B) II C) III D) IV E) V

5.
I. Ekvatoral iklim
II. Akdeniz iklimi
III. Tundra iklimi
IV. Ilıman okyanus iklimi

Yukarıda verilen iklim tiplerinin hangileri orta kuşaktaki ülkelerde görülür?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III D) II ve IV E) III ve IV

6.

Yukarıdaki haritada koyu renkle gösterilen numaralı alanlardan hangilerinde yağış rejimi düzenli ve doğal bitki örtüsü ormandır?

A) I ve II B) I ve V C) II ve IV D) II ve V E) III ve IV

@KuasarNemesis @YildizlarLigi_2025PDF @M.G.

7. I. Akdeniz iklimi yalnızca Akdeniz Havzası'ndaki ülkelerde görülür.

II. Sert karasal ve tundra iklimlerindeki yıllık sıcaklık farkı tropikal çöl iklimine göre daha fazladır.

III. Muson ikliminde en yağışlı dönem kış aylarıdır.

Yukarıda bazı iklim tipleriyle ilgili verilen bilgilerden hangileri doğrudur?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II D) I ve III E) II ve III

8. Aşağıda bazı merkezlerin iklim özellikleri verilmiştir.

- A merkezinde yazları sıcak ve kurak, kışları ılık ve yağışlı, bitki topluluğu makidir.
- B merkezinde yazlar serin ve yağışlı, en fazla yağış sonbaharda görülür. Doğal bitki örtüsü ormandır.

Yalnızca bu bilgilere göre A ve B merkezlerinin aşağıda verilen özelliklerinden hangisinin farklı olduğu kesin olarak söylenemez?

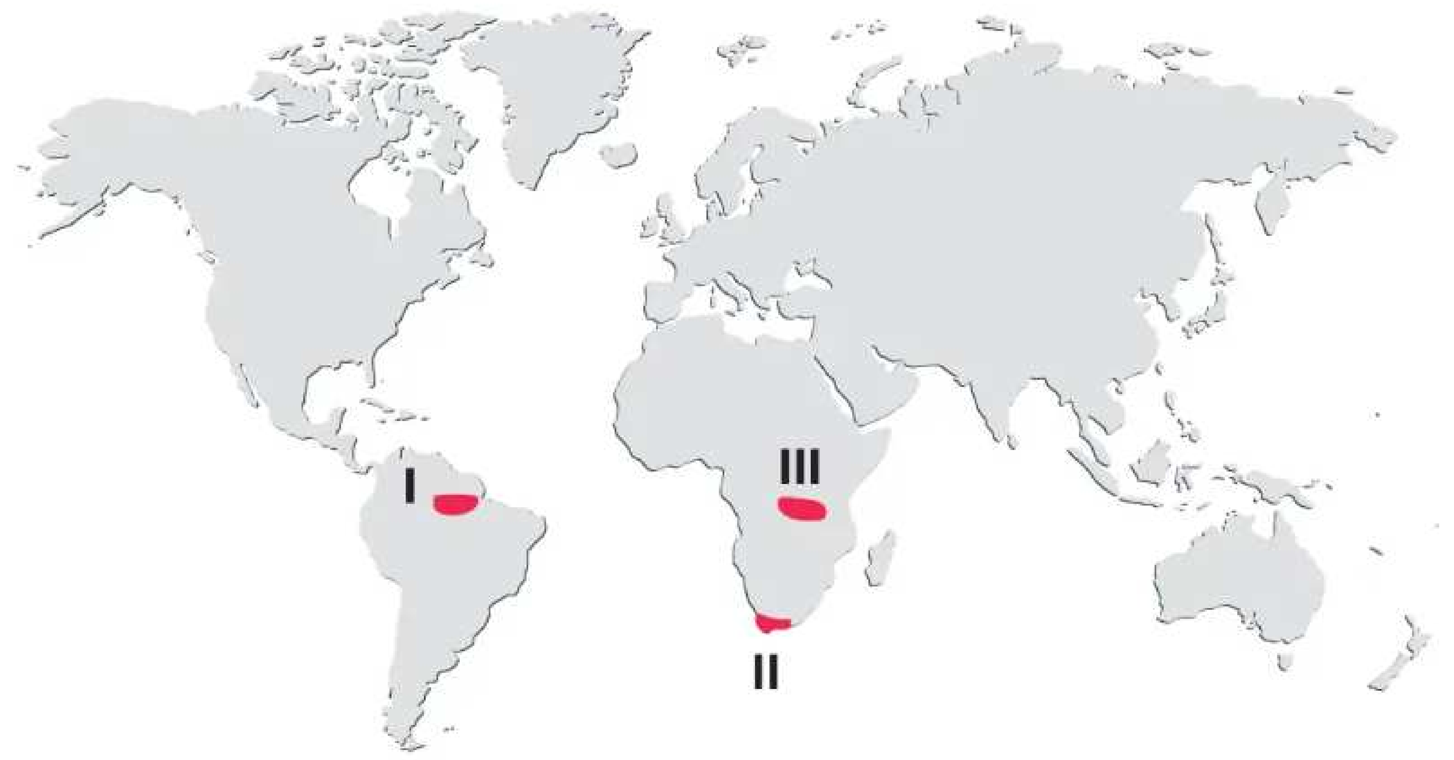
A) Yağış rejimlerinin
B) Güneşlenme sürelerinin
C) Günlük sıcaklık farklarının
D) Yaz sıcaklık ortalamalarının
E) Bulundukları ülkelerin

9. Akdeniz havzası ülkelerinde makilik alanlar geniş yer tutar ancak Mısır ve Libya'da bu bitki topluluğu yerini çöl bitkilerine bırakır.

Buna göre Mısır ve Libya Akdeniz Havzası'nda yer almasına rağmen maki alanlarının yok denecek kadar az olmasına neden olan temel etken aşağıdakilerden hangisidir?

A) Yüz ölçümlerinin geniş olması
B) Yer şekillerinin düz ve sade olması
C) Akarsu ağının seyrek olması
D) Termik alçak basınç alanı olmaları
E) Bitki örtülerinin cılız olması

10.

Yukarıdaki haritada koyu renkle gösterilen numaralı yerlerin iklim özellikleri göz önüne alınırsa bu alanlarda görülen bitki toplulukları aşağıdakilerden hangisinde doğru eşleştirilmiştir?

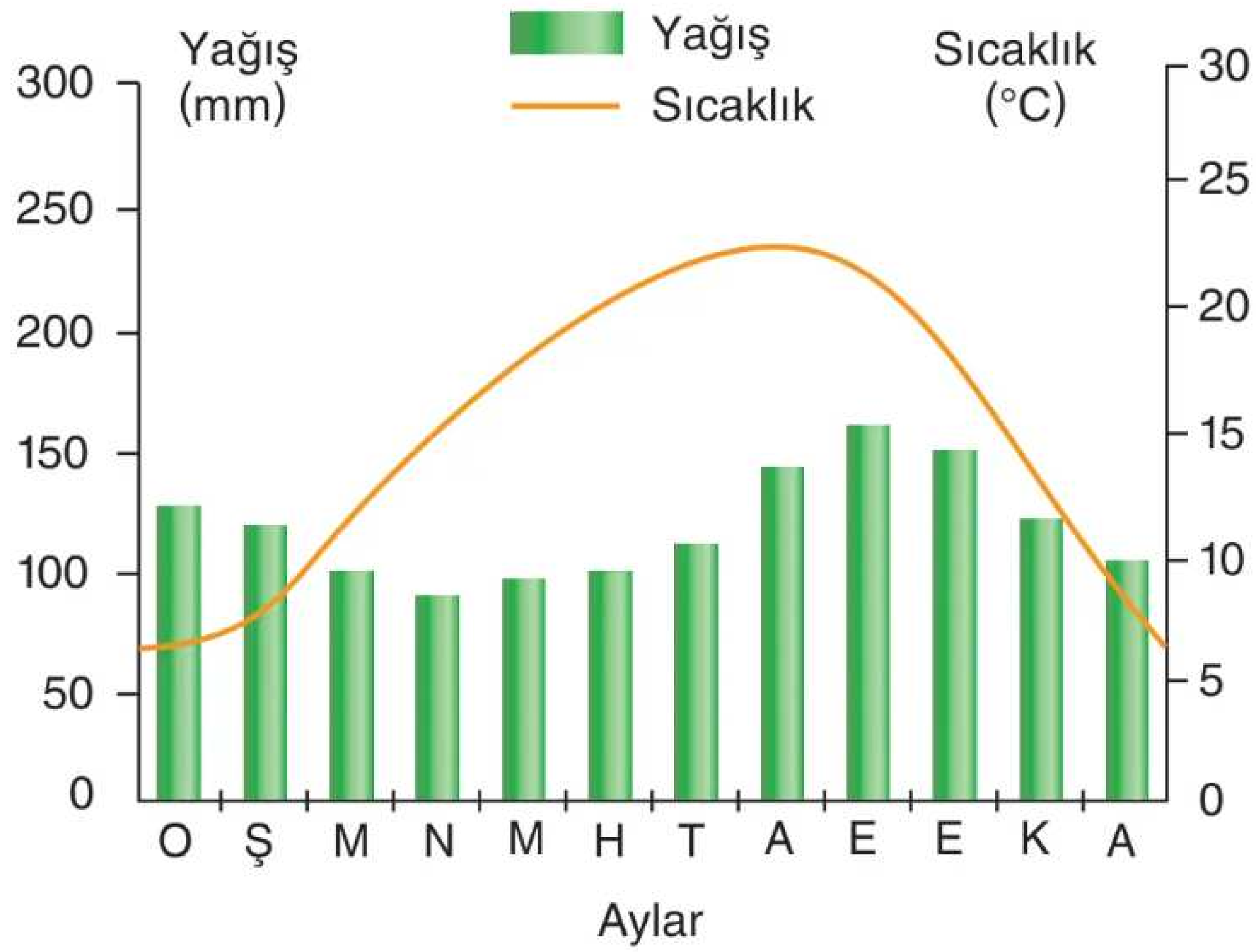
	I	II	III
A)	Orman	Savan	Kaktüs
B)	Savan	Maki	Savan
C)	Orman	Maki	Savan
D)	Savan	Orman	Step
E)	Orman	Savan	Step

✓ MUTLAKA BİLMELİSİN

İklim Tipi	Bitki Örtüsü	En Yağışlı Dönem	En Az Yağışlı Dönem
1. Ekvatoral	Yağmur ormanları	Ekinoks dönemleri	Gündönümü dönemleri
2. Subtropikal (Savan)	Savan	Yaz	Kış
3. Tropikal Çöl	Kaktüs	–	–
4. Muson	Muson ormanları	Yaz	Kış
5. Akdeniz	Kızılçam ve maki	Kış	Yaz
6. Ilıman Okyanus	Karışık orman	Sonbahar	İlkbahar
7. Step	Bozkır	İlkbahar	Yaz
8. Orta Kuşak Sert Karasal	Tayga ormanı ve çayır	Yaz	Kış
9. Tundra	Tundra	Yaz	Kış
10. Kutup	–	6 ay gündüz dönemi	6 ay gece dönemi

@KuasarNemesis @YildizlarLigi_2025PDF @M.G.

1. Aşağıdaki grafikte bir yörenin aylık sıcaklık ve yağış ortalamaları verilmiştir.

Grafikten yararlanarak bu yöreyle ilgili aşağıdaki bilgilerden hangisi elde edilemez?

A) Yağışın mevsimlere dağılışı

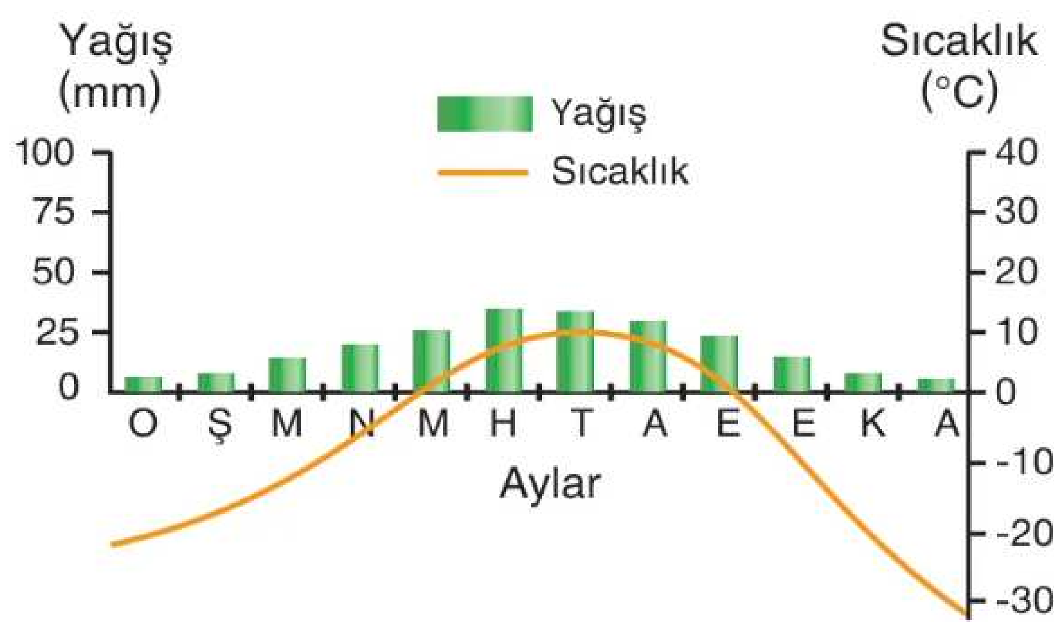
B) Kış aylarındaki yağış türü

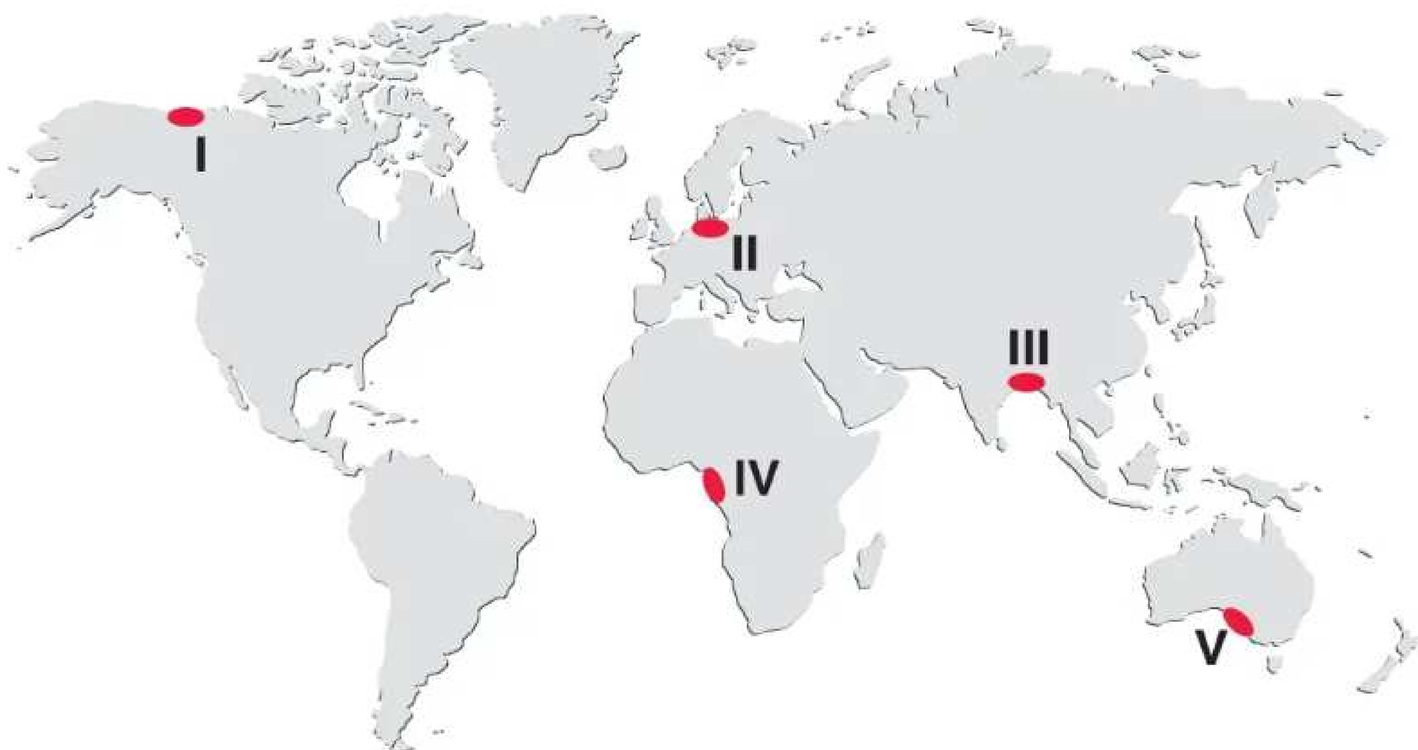
C) Deniz seviyesinden yüksekliği

D) Yıllık ortalama sıcaklık değeri

E) Yıllık ortalama yağış tutarı

2. Aşağıdaki grafikte bir iklim tipinin aylık sıcaklık ve yağış ortalamaları verilmiştir.

Buna göre bu iklim tipi yukarıdaki haritada gösterilen numaralı merkezlerin hangisinde görülür?

A) I B) II C) III D) IV E) V

3. Aşağıdaki tabloda bazı merkezlerin sıcaklık ve yağış değerleri verilmiştir.

Merkez	En soğuk ay (°C)	En sıcak ay (°C)	Yıllık yağış miktarı (mm)
I	–5,3	23	536
II	7	22	1257
III	11,2	29,4	950
IV	25	27	2387
V	2,5	27	650

Tablodaki bilgilere göre bu merkezlerden hangisinde ekvatoral ikliminin karakteristik özellikleri belirgin olarak görülür?

A) I B) II C) III D) IV E) V

4.

	İklim	Özellik
I	Ekvatoral	Her mevsim yağışlı ve sıcak
II	Savan	Yazları kurak, kışları yağışlı
III	Akdeniz	Yazları sıcak ve kurak, kışları ılık yağışlı
IV	Okyanusal	Yazları serin, kışları ılık ve her mevsim yağışlı
V	Sert karasal	Yazları serin ve kurak, kışları soğuk ve kar yağışlı

Tabloda numaralandırılarak verilen iklim–özellik eşleştirmelerinden hangileri yanlıştır?

A) I ve II B) I ve IV C) II ve V D) III ve IV E) III ve V

5. Aşağıda bazı iklimlerin en fazla yağış aldığı dönemleri ve bitki toplulukları verilmiştir.

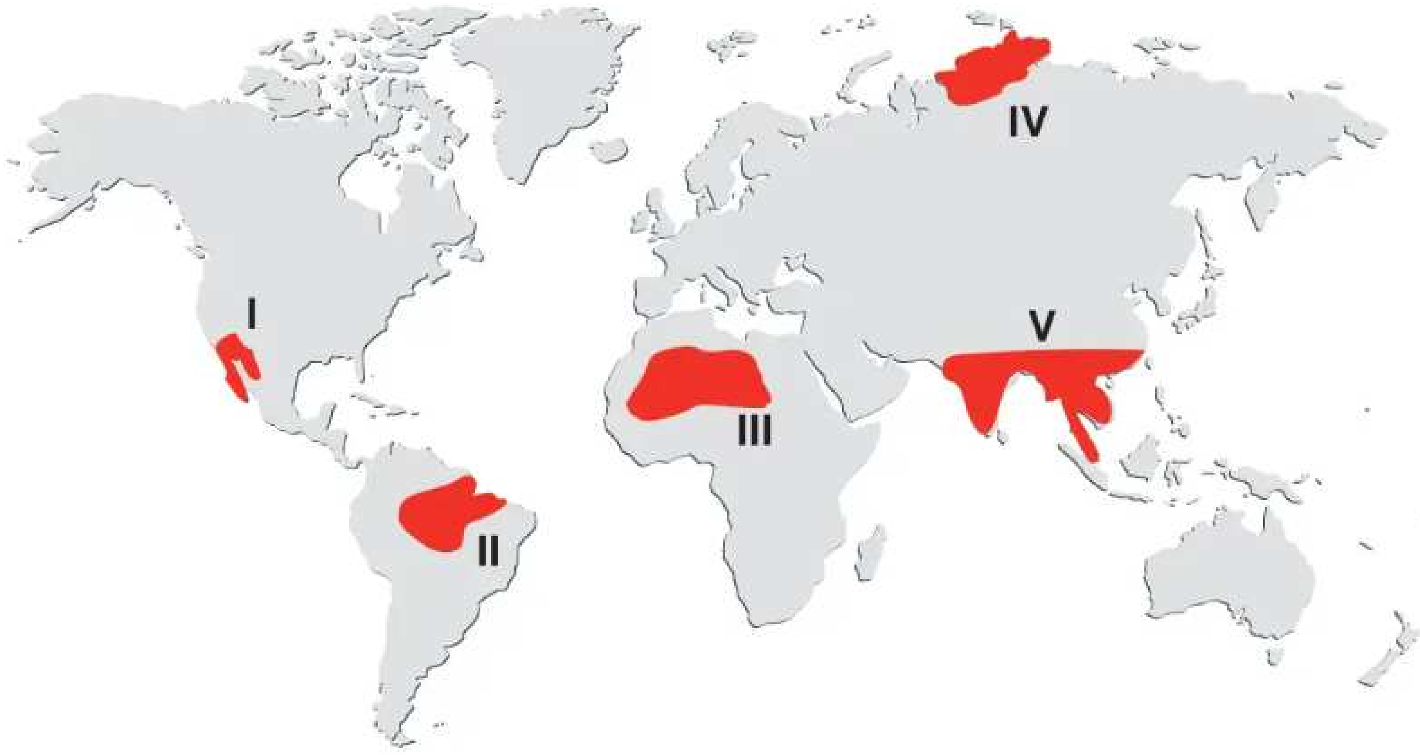
	İklim	En fazla yağış aldığı dönem	Bitki örtüsü
I	Muson	Yaz	Yaprak döken ormanlar
II	Savan	Kış	Tayga ormanları
III	Akdeniz	Kış	Kızılçam ve maki
IV	Tundra	Yaz	Tundra
V	Ilıman okyanusal	Sonbahar	Karma orman

Buna göre hangi iklim tipiyle ilgili verilen bilgi yanlıştır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

@KuasarNemesis @YildizlarLigi_2025PDF @M.G.

6. Aşağıda, numaralandırılarak koyu renkle gösterilmiş beş bölge ve bu bölgelerden dördünün sınırlarının belirlenmesinde kullanılan bazı özellikler verilmiştir.

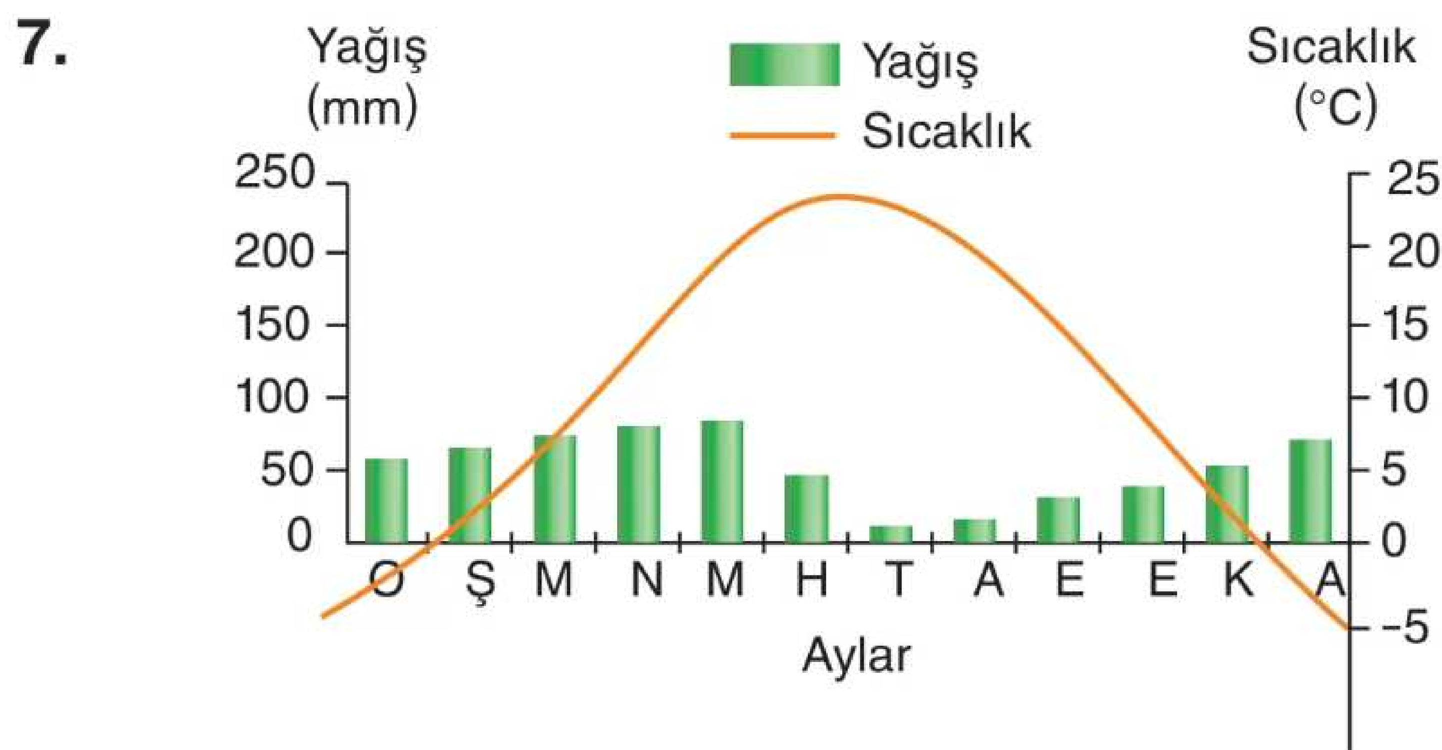

- Yıl boyunca yüksek sıcaklıkların, düzenli bol yağışların görüldüğü bu bölgede bitki örtüsü oldukça gürdür.
- Mevsimlik rüzgârların etkisiyle yaz mevsimi yağışlı, kış mevsimi kurak geçer.
- Sıcaklıkların fazla, yağışların ise düzensiz ve az olduğu bu bölgede, fiziksel ayrışma yoğun olarak görülmektedir.
- Sıcaklık ve yağış değerleri yıl boyunca düşüktür. Bu bölgede bitki örtüsü çalı, yosun ve çılız otlardır.

Buna göre haritada numaralandırılarak gösterilen bölgelerden hangisine ait özellik verilmemiştir?

A) I B) II C) III D) IV E) V

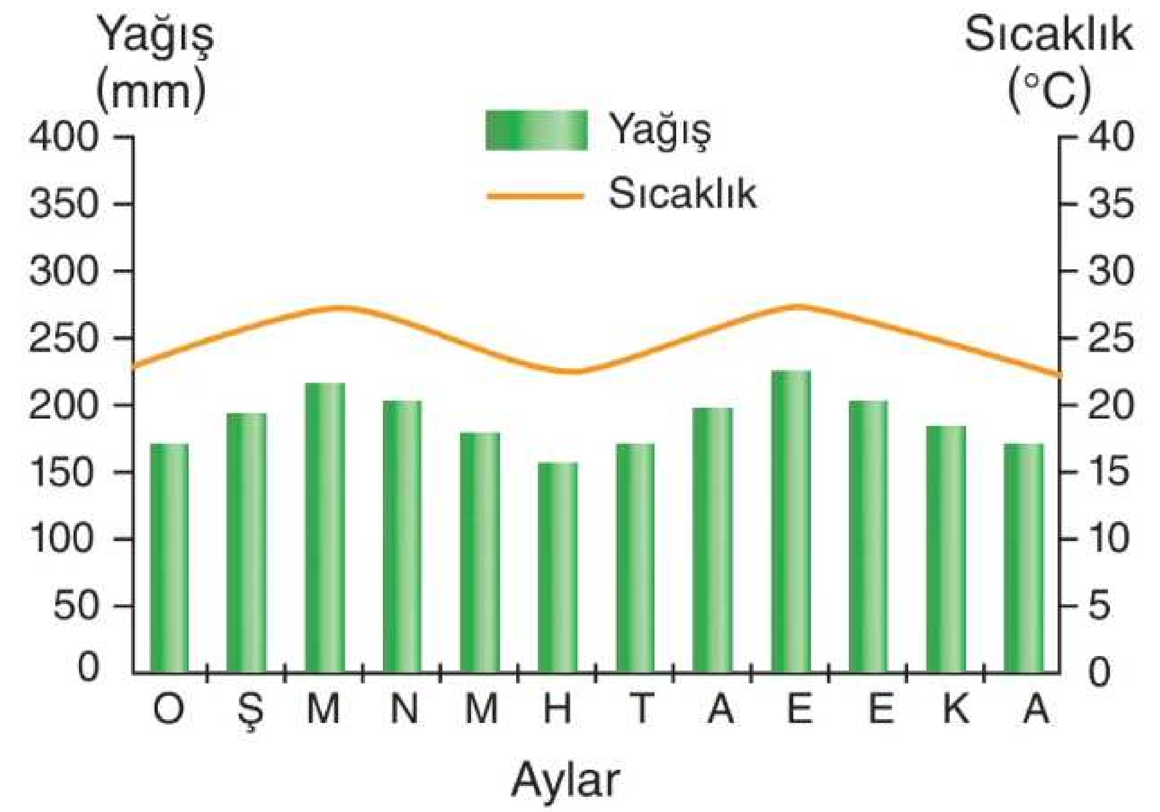
7.

Yukarıdaki grafikte aylık sıcaklık ve yağış ortalamaları verilen bölge için aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Kuzey Yarım Küre'de yer alır.
B) En fazla yağış ilkbahar aylarında düşer.
C) Fiziksel çözülme yaygındır.
D) Kışları soğuk, yazları sıcaktır.
E) Yıllık sıcaklık ortalaması 15 °C'den fazladır.

8. Aşağıdaki grafikte bir merkezin aylık sıcaklık ve yağış ortalamaları verilmiştir.

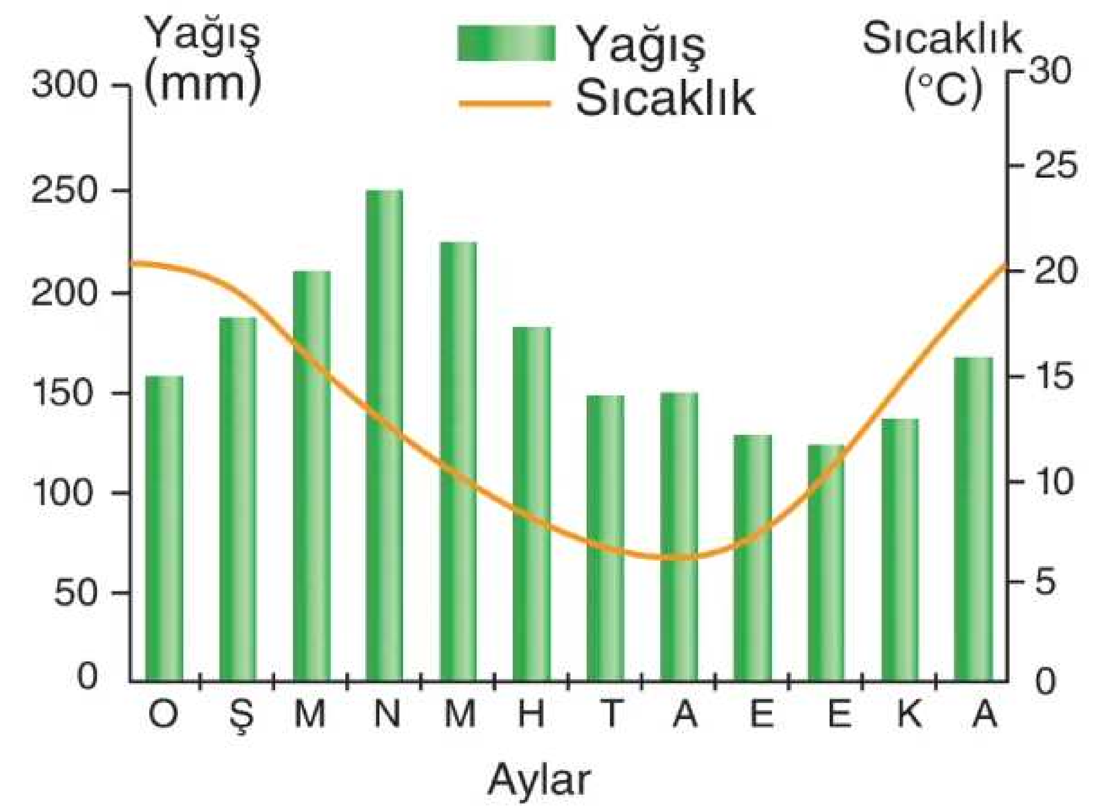
Grafikten yararlanılarak bu merkez ile ilgili;

I. yağış rejimi,
II. doğal bitki örtüsü,
III. indirgenmiş sıcaklık ortalaması

bilgilerinden hangilerine ulaşılabilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

9. Aşağıdaki grafikte bir kentin aylık sıcaklık ve yağış ortalamaları verilmiştir.

Grafikte verilen bilgiler göz önüne alınırsa bu kent aşağıdaki iklim bölgelerinden hangisinde yer alır?

A) Ilıman okyanusal B) Akdeniz
C) Step D) Savan
E) Orta kuşak karasal

10. Aralık ve ocak aylarını kapsayan dönemde Fransa'dan yola çıkarak başka bir kıtadaki ülkeye giden araştırma grubu, gittikleri kentin en kurak dönemleri yaşadığını ayrıca bu aylarda sıcaklık değerlerinin yıl boyunca olduğu gibi 18° – 20 °C'nin altına düşmediğini ve orman ağaçlarının yaprak döktüğünü tespit etmiştir.

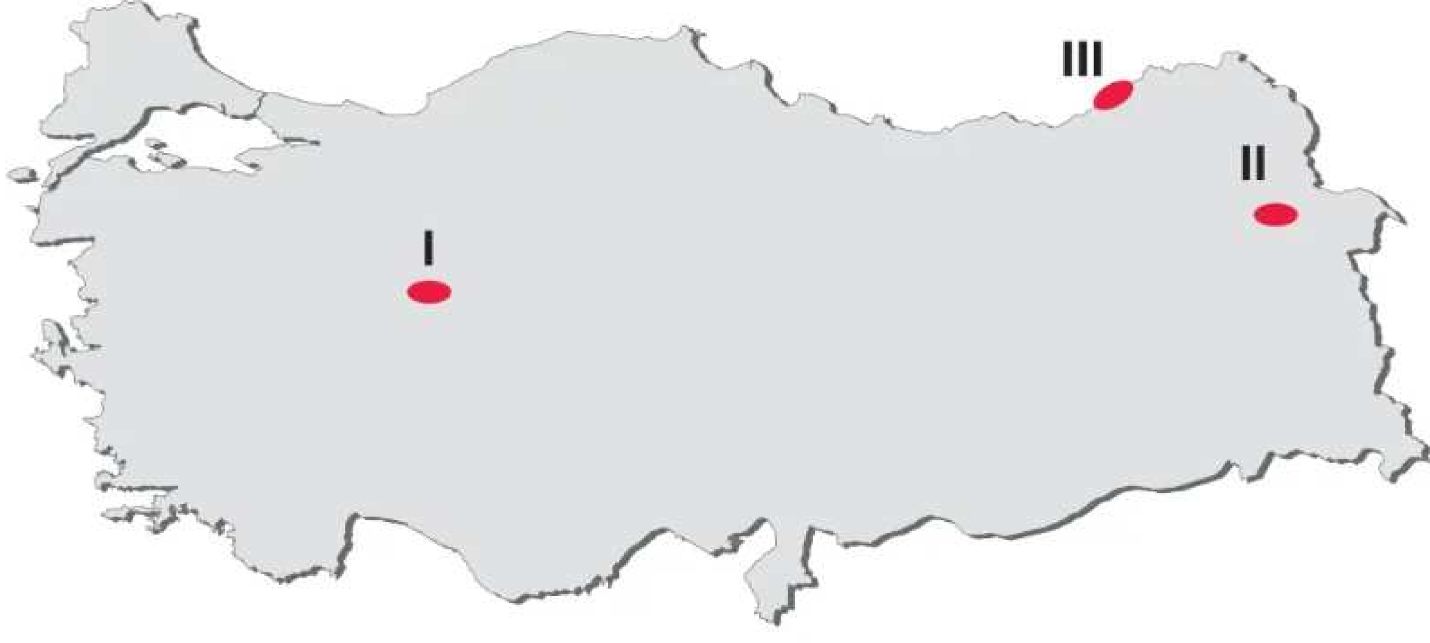
Buna göre araştırmacıların gittiği kent aşağıdaki ülkelerin hangisinde olabilir?

A) Brezilya B) Mısır C) ABD
D) Hindistan E) Kanada

@KuasarNemesis @YildizlarLigi_2025PDF @M.G.

TÜRKİYE'DE SICAKLIK

1.

Yukarıdaki haritada gösterilen numaralı merkezler, aşağıdakilerden hangisinde yıllık sıcaklık farkı en fazla olandan en az olana doğru sıralanmıştır?

A) I – II – III
B) II – I – III
C) II – III – I
D) III – I – II
E) III – II – I

2. Türkiye'nin ocak ayı gerçek sıcaklık dağılışına bakıldığında en düşük sıcaklıkların Doğu Anadolu'nun kuzeyinde olduğu görülür.

Enlemleri birbirine yakın olmasına rağmen Doğu Anadolu'nun kuzeyinin Batı Anadolu'nun kuzeyinden daha soğuk olmasının temel nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

A) Yükselti
B) Ekvator'a olan uzaklık
C) Denizellik
D) Bakı
E) Arazinin eğimi

3. **Kış mevsiminde Akdeniz kıyılarının Karadeniz kıyılarına göre daha sıcak olmasının en önemli nedeni aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Yükselti farkı
B) Nem oranları
C) Yer şekillerinin uzanış doğrultusu
D) Ekvator'a göre konum
E) Denize göre konum

4. Coğrafya öğretmeni derste öğrencilerine Türkiye'de sıcaklığın dağılışını etkileyen faktörleri sormuştur. Bazı öğrencilerin cevapları şöyledir:

Ahmet: Ekvator'a uzaklık
Buse: Yükselti
Doğa: Denize göre konum
İlker: Bakı
Zeynep: Okyanus akıntıları

Buna göre hangi öğrencinin verdiği cevap yanlıştır?

A) Ahmet
B) Buse
C) Doğa
D) İlker
E) Zeynep

5.

Yukarıdaki haritada gösterilen numaralı yerlerin hangisinde yıllık sıcaklık ortalaması daha yüksektir?

A) I
B) II
C) III
D) IV
E) V

6. Nevşehir'de yaşayan Melis, hayatını kış mevsiminin daha ılık geçtiği bir kentte geçirmek istemektedir.

Buna göre Melis'in aşağıdaki kentlerden hangisinde yaşamını sürdürmesi daha uygundur?

A) Kayseri
B) Ankara
C) İzmir
D) Erzurum
E) Çorum

BİLGİ SARMAL

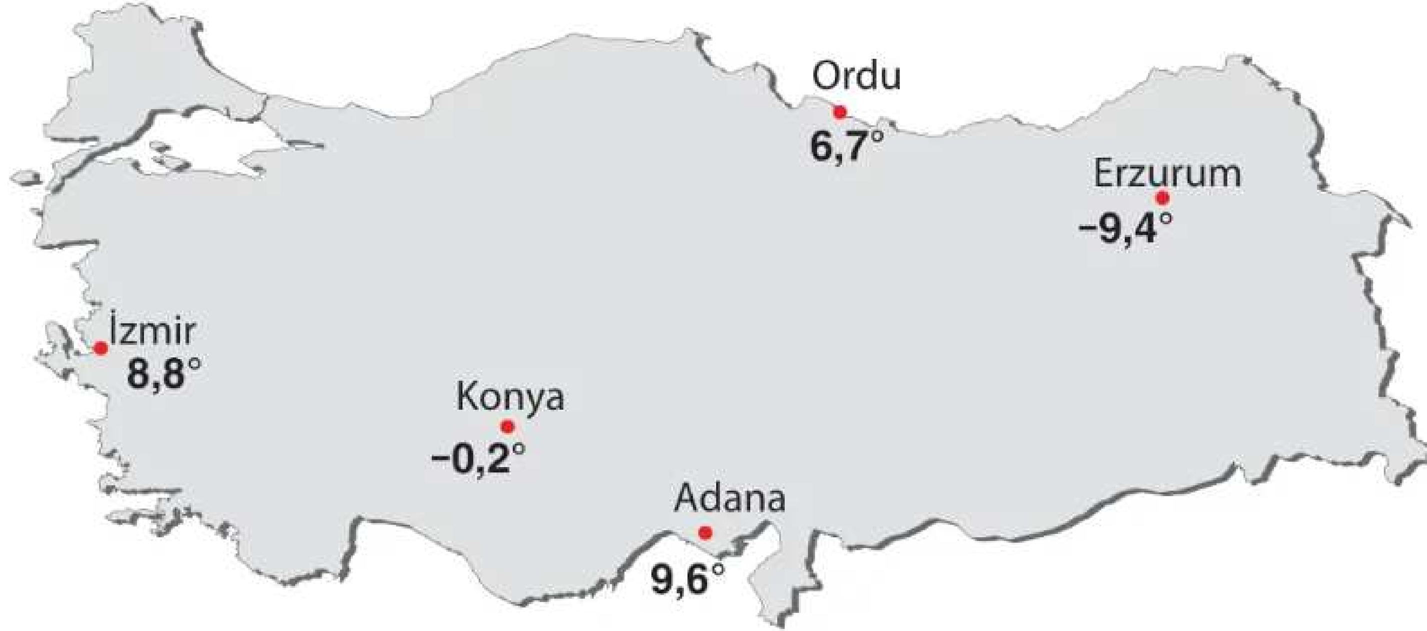
@KuasarNemesis @YildizlarLigi_2025PDF @M.G.

7. Samsun'da yıllık sıcaklık ortalaması 14,5 °C iken Ankara'da 12 °C'dir.

Bu kentlerde sıcaklık ortalamalarının farklı olmasında aşağıdaki faktörlerden hangisinin daha etkili olduğu söylenebilir?

A) Enlem B) Nemlilik C) Bakı
D) Rüzgârlar E) Gündüz süresi

8. Aşağıdaki haritada bazı kentlerin ocak ayı sıcaklık ortalamaları verilmiştir.

Buna göre aşağıda verilen kentlerin hangileri arasındaki sıcaklık farklılığının nedeni enlem değildir?

A) Adana – İzmir
B) İzmir – Ordu
C) Adana – Erzurum
D) Erzurum – Ordu
E) Adana – Konya

9. **Türkiye'nin indirgenmiş yıllık ortalama sıcaklık haritasından aşağıdaki bilgilerden hangisine ulaşılabilir?**

A) Ortalama yükseltiye
B) Mevsimler arasındaki sıcaklık farkına
C) İç kesimlerdeki gerçek sıcaklık değerine
D) Gerçek en yüksek sıcaklık ile en düşük sıcaklık değerine
E) Kıyıların gerçek yıllık ortalama sıcaklık değerine

10. **Aşağıda verilen illerden hangisinin gerçek sıcaklık ortalaması ile indirgenmiş sıcaklık ortalaması arasındaki fark daha fazladır?**

A) İzmir
B) Samsun
C) Konya
D) Kocaeli
E) Bursa

11. Mekanik çözülme olayı sıcaklık farkının fazla olduğu yerlerde yaygındır.

Buna göre yukarıdaki haritada gösterilen numaralı merkezlerin hangisinde mekanik çözülme daha etkilidir?

A) I B) II C) III D) IV E) V

12. Toros Dağları'nın güney yamaçları güneş ışınlarını kuzey yamaçlarından daha büyük açı ile alır. Böylece güney yamaçlarda bakı etkisi oluşur.

Yukarıda verilen bilgilere göre Toros Dağları'nın güney yamaçlarında aşağıdaki olaylardan hangisi görülmez?

A) Tarım ürünleri daha erken olgunlaşır.
B) Kalıcı kar sınırı daha alçaktan başlar.
C) Güneşlenme süresi daha uzundur.
D) Sıcaklık ortalamaları daha fazladır.
E) Tarımda sulama gereksinimi daha fazladır.

✓ **UNUTMA**

Türkiye'de sıcaklık;
- bulunduğu yarım küre,
- enlem etkisi,
- çevresindeki basınç alanları,
- yer şekilleri,
- deniz etkisi,
- yükselti

durumlarına bağlı olarak değişir.

@KuasarNemesis @YildizlarLigi_2025PDF @M.G.

TÜRKİYE'DE BASINÇ, RÜZGÂR, NEM VE YAĞIŞ

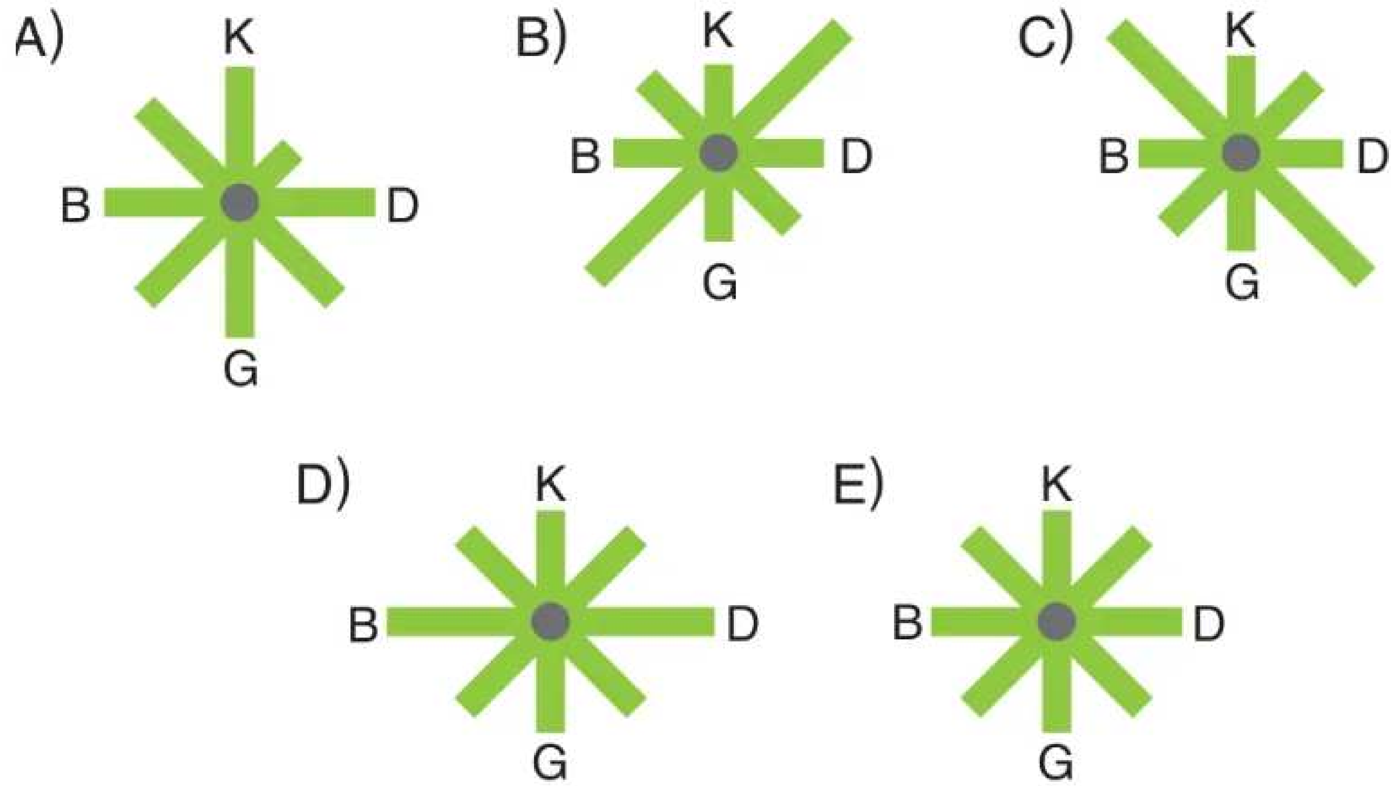
1.

Yukarıdaki haritada gösterilen numaralı yerlerin hangisinde yıllık bağıl nem ortalaması en çoktur?

A) I B) II C) III D) IV E) V

2. Türkiye'de etki olan yerel rüzgârların esiş yönleri göz önüne alınırsa aşağıda rüzgâr frekans gülü verilen merkezlerden hangisinde poyrazın daha etkili olduğu söylenebilir?

3. I. Asor yüksek basınç merkezi
II. İzlanda alçak basınç merkezi
III. Basra alçak basınç merkezi
IV. Sibirya yüksek basınç merkezi

Yukarıdaki basınç merkezlerinden hangileri Türkiye'de yalnızca yaz mevsiminde etkilidir?

A) Yalnız III B) Yalnız IV C) I ve II D) II ve III E) III ve IV

4. I. Sirocco
II. Lodos
III. Bora
IV. Etezyen

Yukarıda verilen yerel rüzgârlardan hangileri Türkiye'yi etkilemez?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III D) II ve IV E) III ve IV

5. Orografik yağışlar, denizden gelen nemli hava kütlelerinin kıyı çizgisine paralel uzanan dağ sıralarına çarparak yükselmesi sonucu meydana gelir.

Buna göre aşağıdaki yerlerin hangisinde yıl içinde orografik yağışların daha fazla görülmesi beklenir?

A) Canik Dağları'nın güney yamaçlarında
B) Küre Dağları'nın güney yamaçlarında
C) Yunt Dağları'nın kuzey yamaçlarında
D) Doğu Karadeniz Dağları'nın kuzey yamaçlarında
E) Toros Dağları'nın kuzey yamaçlarında

6. Aşağıdaki tabloda Türkiye'yi etkileyen yerel rüzgârlar ve sıcaklık özellikleri verilmiş ancak eşleştirmede bir yanlışlık yapılmıştır.

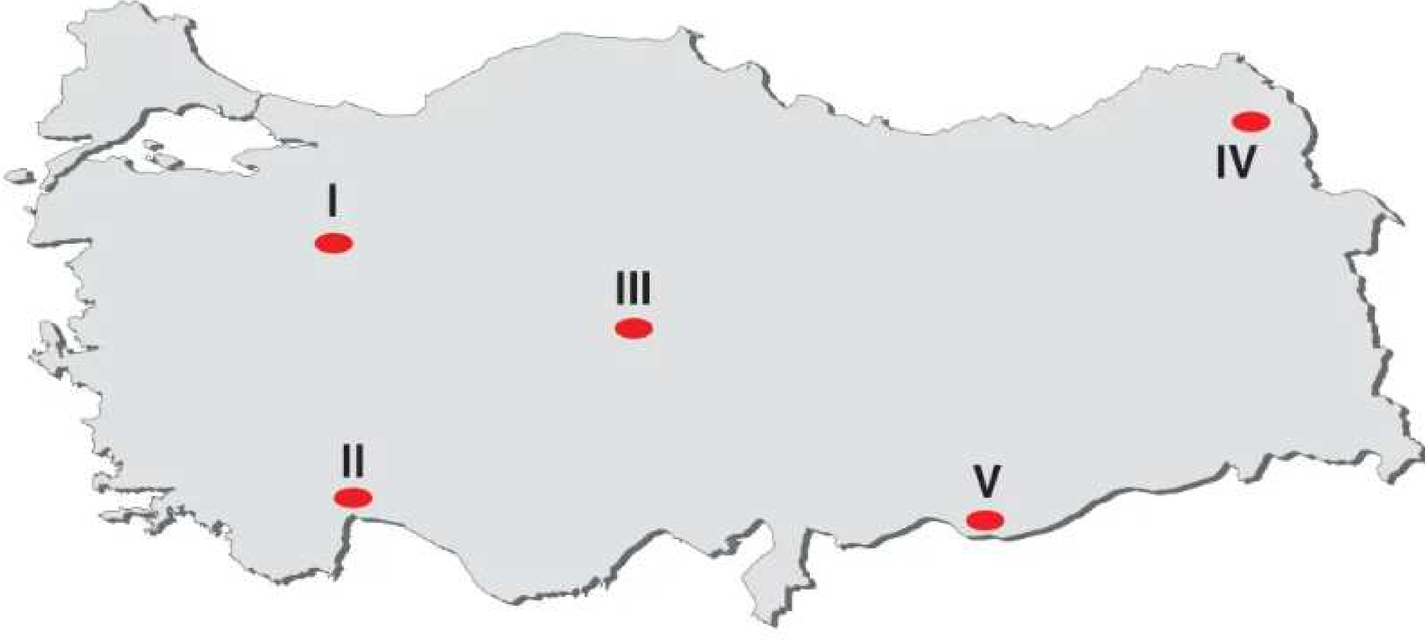
	Yerel rüzgâr	Özelliği
I	Karayel	Soğuk
II	Poyraz	Soğuk
III	Lodos	Sıcak
IV	Föhn	Sıcak
V	Keşişleme	Soğuk

Buna göre kaç numara ile gösterilen eşleştirmede yanlışlık yapılmıştır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

@KuasarNemesis @YildizlarLigi_2025PDF @M.G.

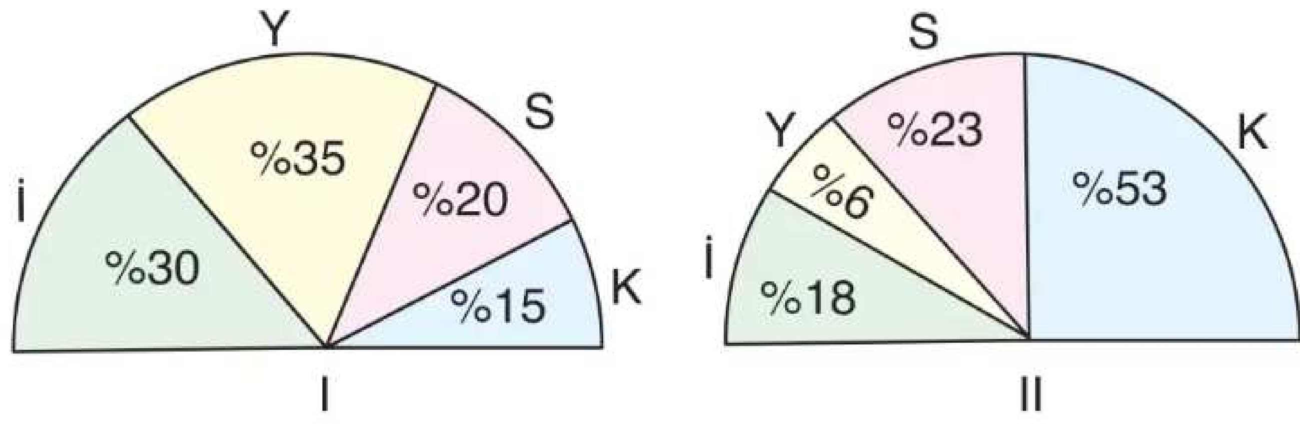
7.

Temmuz ayında yukarıdaki haritada gösterilen numaralanmış noktaların hangisinde bağıl nem oranı en fazla, nem açığı en azdır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

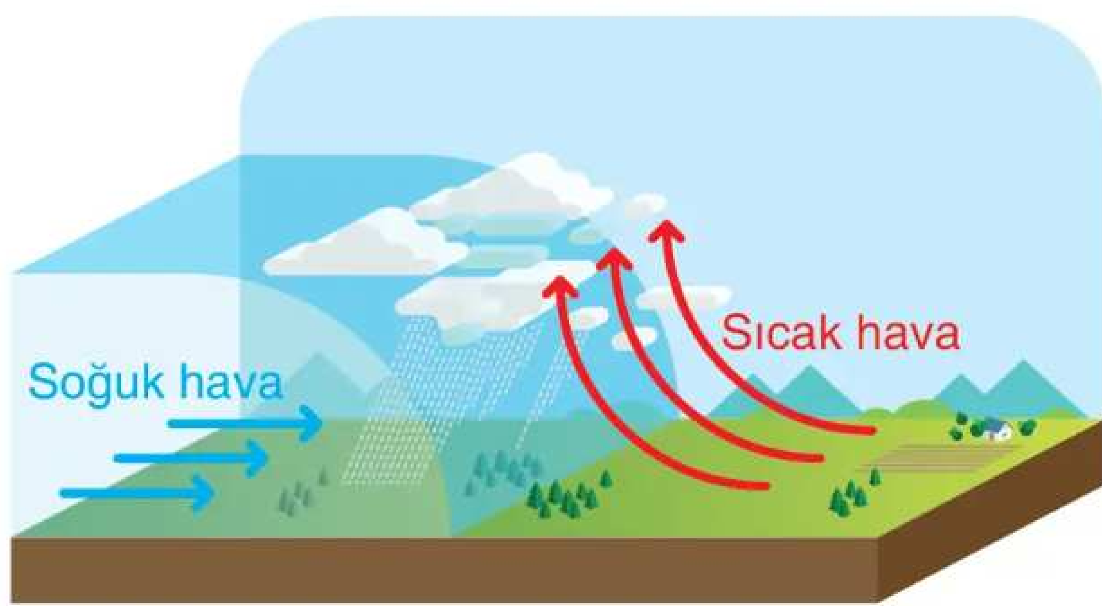
8.

Yukarıdaki grafiklerde yağışın mevsimlere dağılışı verilen iller aşağıdakilerden hangileri olabilir?

	I	II
A)	Kars	Antalya
B)	Konya	Adana
C)	Rize	Samsun
D)	Ankara	Mersin
E)	Erzurum	Eskişehir

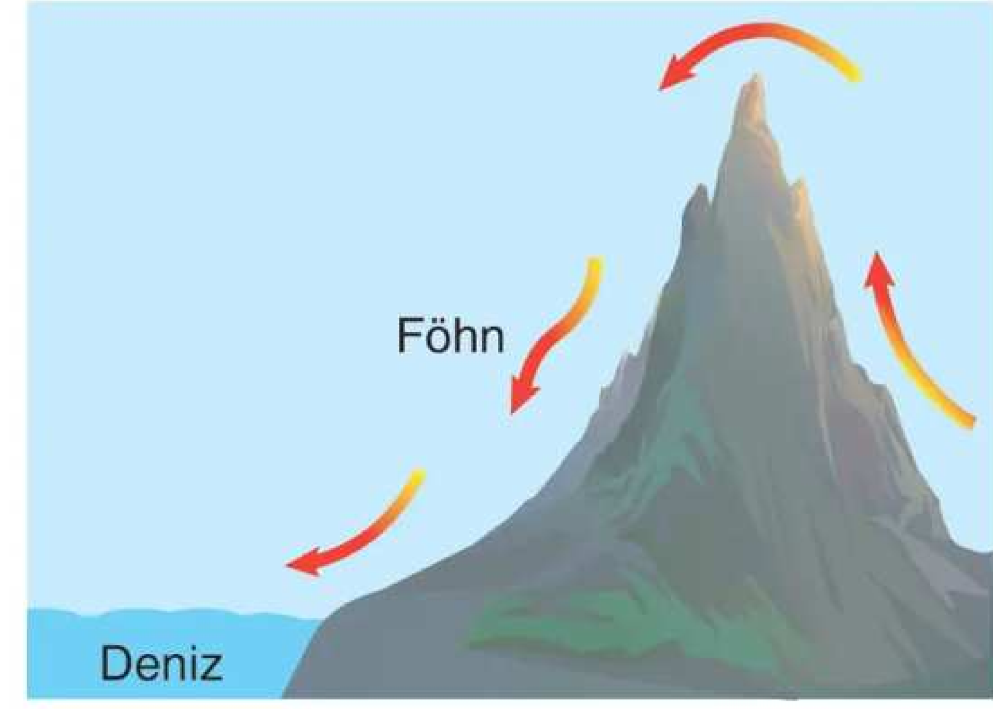
9.

Yukarıdaki şekilde gösterilen yağış oluşum türü ile ilgili olarak aşağıda verilenlerden hangisi yanlıştır?

A) Kış aylarında tüm Türkiye'de etkilidir.
B) En fazla Akdeniz çevresi illerinde görülür.
C) Türkiye'de görülmesi matematiksel konum ile ilgilidir.
D) İç Anadolu'da sıcaklıkların arttığı bahar aylarında yaygınlaşır.
E) Dünya'da en fazla 60° enlemlerinde ve orta kuşakta görülür.

10. Aşağıdaki şekilde oluşumu gösterilen föhn rüzgârları Türkiye'de en fazla Doğu Karadeniz'de görülür.

Buna göre Doğu Karadeniz'de etkili olan föhn rüzgârı için aşağıdakilerden hangisi söylenirse yanlış olur?

A) Kış aylarında çığ düşmesine neden olabilir.
B) Tarım ürünlerinin zamanından önce olgunlaşmasını sağlar.
C) Sıcaklığı her 100 metrede 1 °C artırır.
D) Kuzey yamaçlarda bitki çeşitliliğini artırır.
E) Kış aylarında sel baskınlarına neden olabilir.

11. Türkiye'de yağış miktarının bölgeden bölgeye farklılık göstermesinde aşağıdakilerden hangisinin etkisi en azdır?

A) Denize göre konum
B) Yükselti
C) Bitki örtüsü
D) Dağların uzanış doğrultusu
E) Hâkim rüzgâr yönü

12. Türkiye kış aylarında Sibirya termik yüksek basınç merkezinin etkisine girer.

Bu durum Türkiye'de aşağıdakilerden hangisine neden olur?

A) Güneş ışınlarının daha dar açı ile gelmesine
B) Bulutsuz ve ayaz günler yaşanmasına
C) Çok bulutlu ve soğuk günler yaşanmasına
D) Ülke genelinde şiddetli sağanak yağışlar görülmesine
E) Ilık ve yağışlı hava koşullarının yaşanmasına

@KuasarNemesis @YildizlarLigi_2025PDF @M.G.

TÜRKİYE'DE İKLİM TİPLERİ – I

1. Genellikle Akdeniz iklim kuşağı sınırları içerisinde yer alan Türkiye'de birbirinden farklı iklim tipleri görülür.

Bu durumun oluşmasında aşağıdakilerden hangisinin etkisi yoktur?

A) Denizellik

B) Yükselti

C) Dağların uzanış yönü

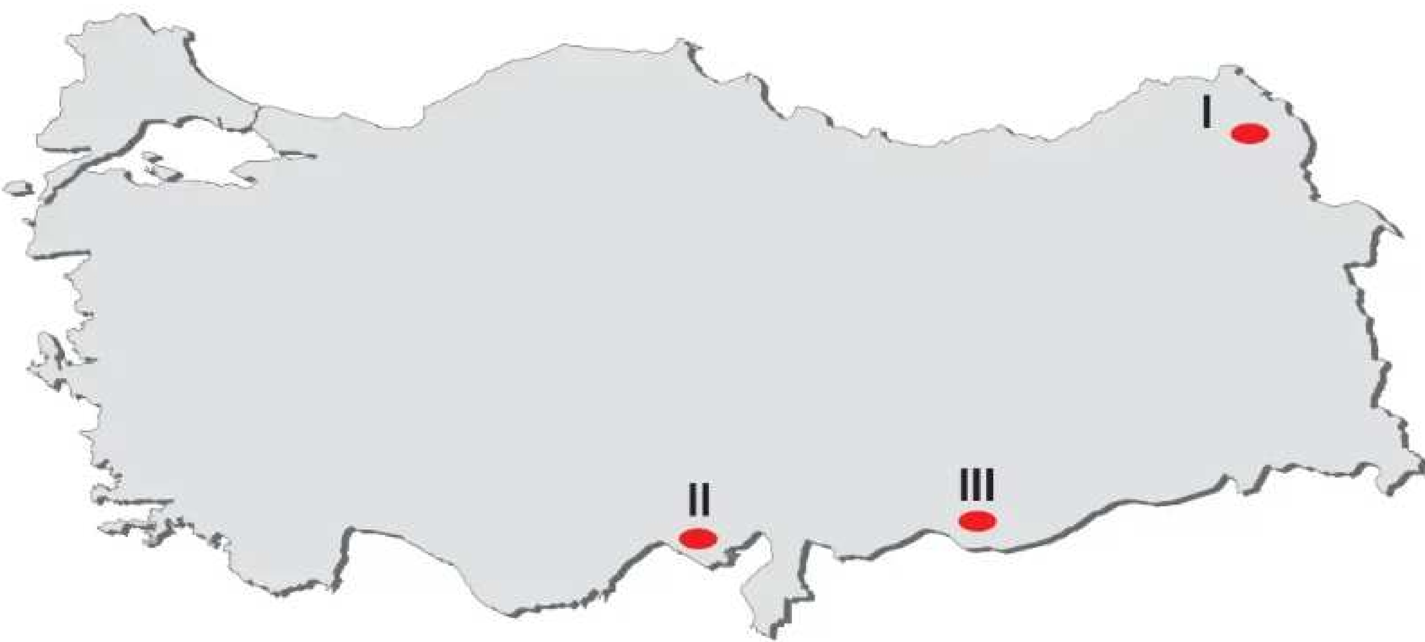
D) Doğal bitki örtüsü

E) Rüzgârların yönü

2. Doğal koşulları göz önüne alınırsa aşağıdaki yörelerden hangisinin Karadeniz iklimiyle karasal iklim arasındaki geçiş bölgesinde yer aldığı söylenebilir?

A) Trabzon B) Edirne C) Konya D) Amasya E) Balıkesir

3.

Yukarıdaki haritada koyu renkle gösterilen numaralı alanların iklim özellikleriyle ilgili aşağıda verilen sıralamalardan hangisi yanlıştır?

A) Yaz kuraklığı; III > II > I

B) Kış sıcaklığı; II > III > I

C) Yıllık güneşlenme süresi; III > II > I

D) Yıllık sıcaklık ortalaması; II > III > I

E) Kış aylarındaki yağış miktarı; I > II > III

4. Marmara Bölgesi'nde Akdeniz, Karadeniz ve step iklimlerinin tümünün görülmesinde;

I. farklı hava kütlelerinin etkisi altında kalması,

II. yüz ölçümünün küçük olması,

III. geçiş iklimi özellikleri görülmesi,

IV. bitki örtüsünün çeşitlilik göstermesi

faktörlerinden hangilerinin etkili olduğu söylenemez?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III D) II ve IV E) III ve IV

5. Bir il merkezinin iklim özellikleriyle ilgili bazı bilgiler şöyledir:

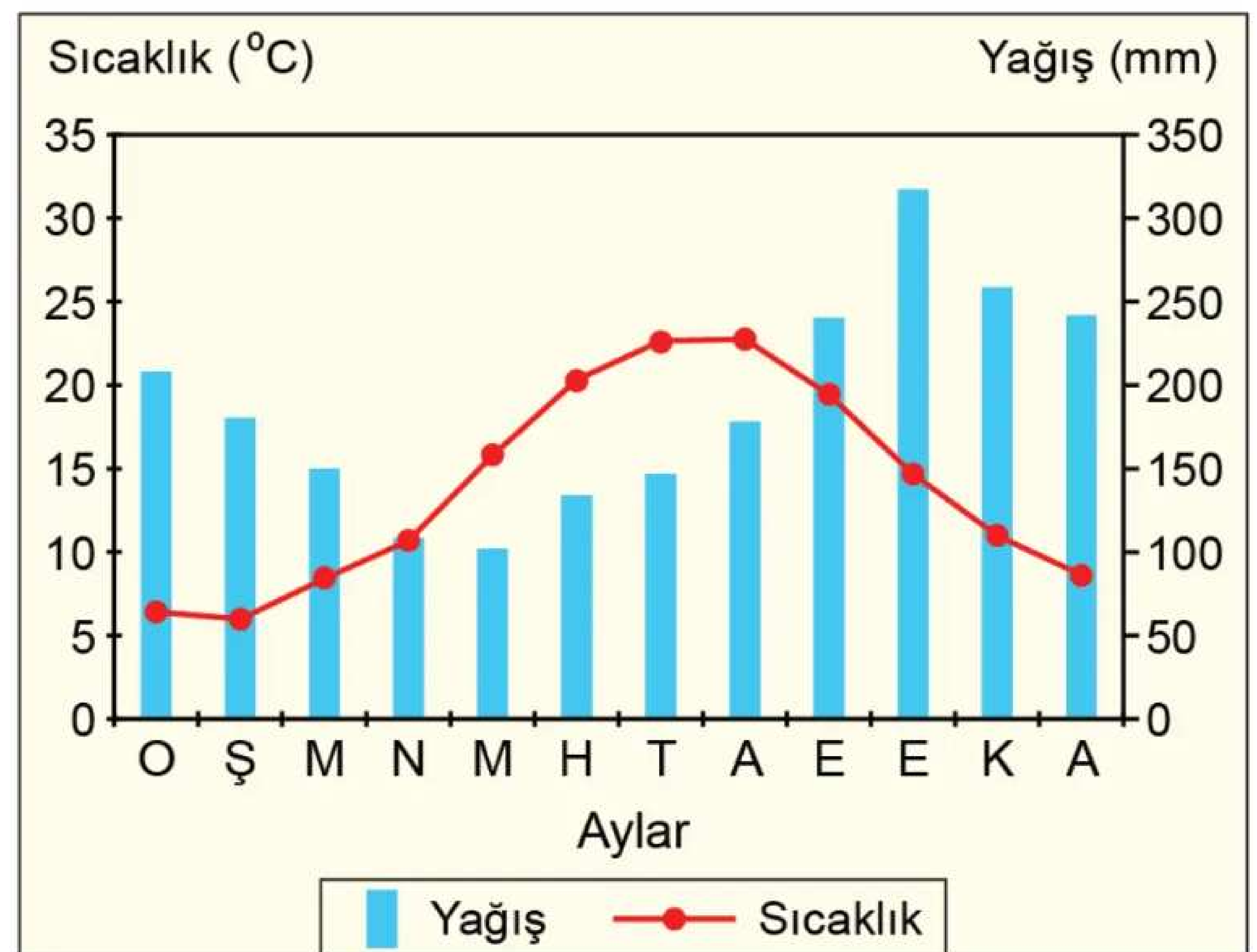
- Yazları sıcak ve kuraktır.
- Kış aylarında kar yağışları olağandır.
- En yağışlı dönem ilkbahardır.
- Kış sıcaklık ortalaması 1,7 °C'dir.

Buna göre verilen bilgiler aşağıdaki illerden hangisine ait olabilir?

A) Bursa B) Kırıkkale C) Samsun D) Muğla E) Kars

2023 / TYT

6. Aşağıda, Türkiye'deki bir il merkezinde bulunan meteoroloji istasyonuna ait aylık ortalama sıcaklık ve yağış grafiği verilmiştir.

Yalnızca grafikteki bilgiler dikkate alındığında aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Yaz aylarında yağış 100 mm'nin üzerinde gerçekleşmiştir.

B) Yağışlar kış döneminde kar şeklinde gerçekleşir.

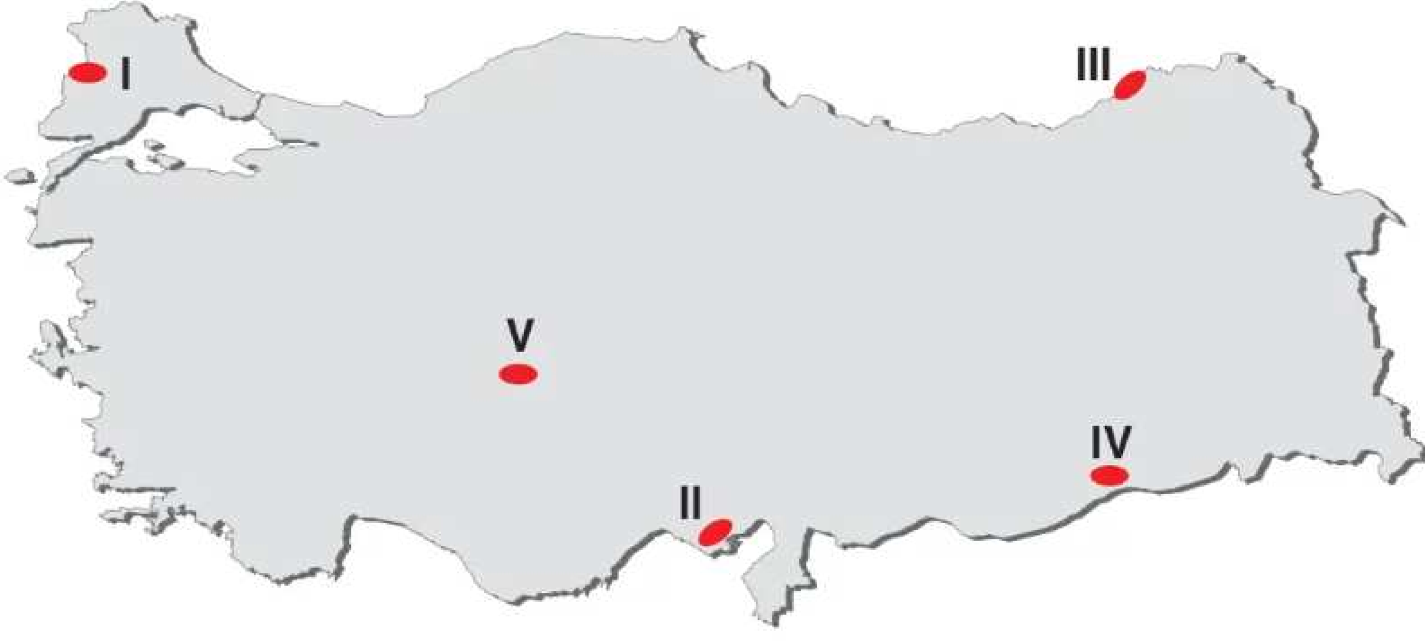
C) Sonbahar en fazla yağışın düştüğü dönemdir.

D) Aylık sıcaklık ortalaması 25 °C'nin üzerine çıkmaz.

E) Aylar arasındaki en büyük yağış farkı 200 mm'den fazladır.

@KuasarNemesis @YildizlarLigi_2025PDF @M.G.

7. Makroklimalar içerisinde yöresel farklılıklar gösteren özel koşullu iklim alanlarına mikroklima denir.

Buna göre, yukarıdaki haritada numaralandırılarak gösterilen alanların hangisinde mikroklima özelliği görülür?

A) I B) II C) III D) IV E) V

8.

Yukarıdaki haritada gösterilen numaralı yerlerin iklim özellikleriyle ilgili aşağıda verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

A) I numaralı yerde yazlar sıcak ve kurak, kışlar soğuk ve kar yağışlıdır.
B) II numaralı yerde kış ayları ılık ve yağışlı geçer.
C) III numaralı yerde yağış rejimi daha düzenlidir.
D) IV numaralı yerin yıllık sıcaklık ortalaması diğer yerlerden fazladır.
E) V numaralı yerde karasallık belirgindir.

9. Ilıman okyanusal iklim her mevsim yağışlı yazları aşırı yağışların kşları ise aşırı soğukların görülmediği bir iklim tipidir.

Buna göre Türkiye'nin aşağıdaki merkezlerinin hangisinde görülen iklim tipi ılıman okyanusal iklime benzer özellikler gösterir?

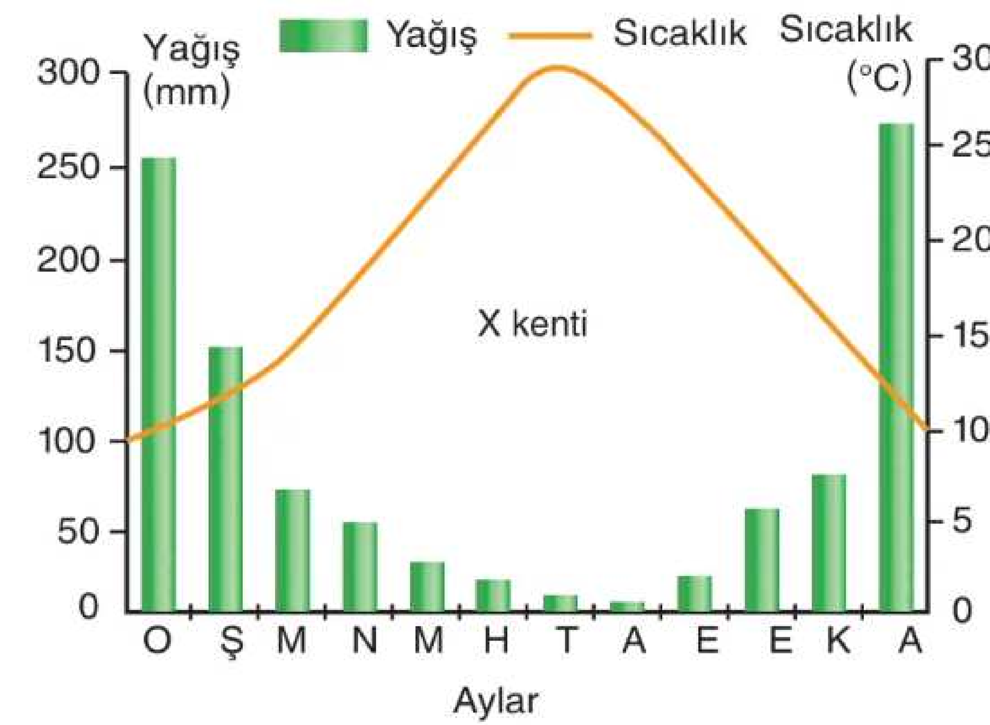
A) Rize
B) Antalya
C) Ankara
D) Erzurum
E) Bursa

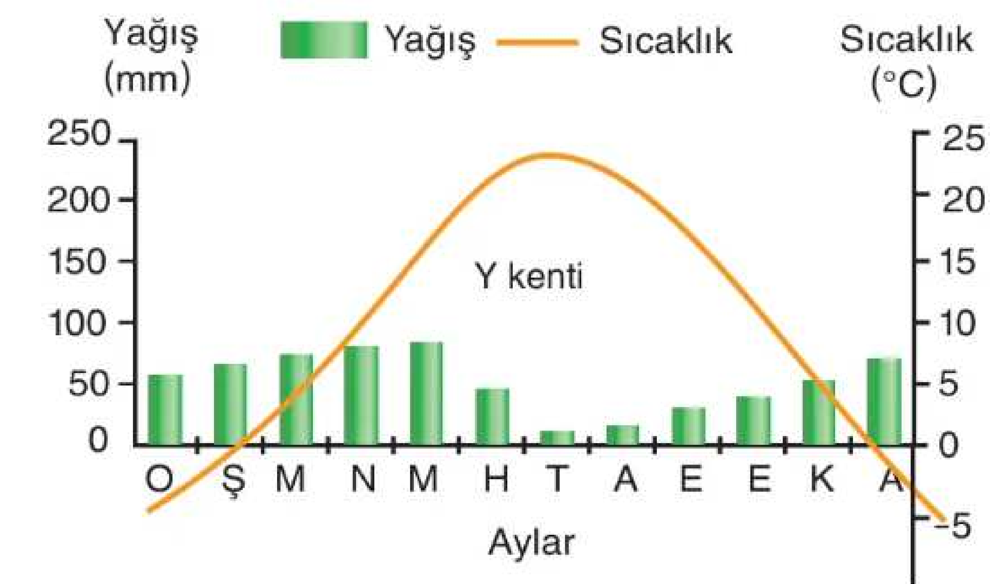
10. I. İklim çeşitliliği Marmara Denizi çevresinde daha fazladır.
II. Karadeniz ikliminin görüldüğü alan Karadeniz kıyı kuşağı ile sınırlıdır.
III. Etki alanı en geniş olan iklim, Akdeniz iklimidir.
IV. Karadeniz ikliminin Kuzey Anadolu'da en geniş etki alanı Orta Karadeniz'dedir.

Yukarıda Türkiye'deki iklim özellikleriyle ilgili verilen bilgilerden hangileri yanlıştır?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III D) II ve IV E) III ve IV

11.

Yukarıdaki grafiklerde aylık sıcaklık ve yağış ortalamaları gösterilen X ve Y kentleriyle ilgili aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılamaz?

A) X kentinde yıllık yağış miktarı daha fazladır.
B) Y kentinde yıllık sıcaklık ortalaması daha fazladır.
C) Her iki kentte de en kurak dönem yazdır.
D) Y kentinde kış ayları daha soğuktur.
E) X kentinde yıllık sıcaklık farkları daha azdır.

12. I. Ocak ayında en yüksek sıcaklıklar, enlem ve deniz etkisine bağlı olarak Akdeniz kıyılarında görülür.
II. Ocak ayında en düşük sıcaklıklar, karasallık ve yükseltinin etkisine bağlı olarak Doğu Anadolu'da görülür.
III. Yıllık yağış miktarı en fazla Orta Karadeniz kıyılarına düşerken, en az, Güneydoğu Anadolu'ya düşer.
IV. Türkiye, mutlak konumundan dolayı çoğunlukla alize rüzgârlarının etkisi altındadır.

Türkiye'nin iklim özellikleriyle ilgili olarak yukarıda verilen bilgilerden hangileri yanlıştır?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III D) II ve IV E) III ve IV

@KuasarNemesis @YildizlarLigi_2025PDF @M.G.

Test 9

TÜRKİYE'DE İKLİM TİPLERİ – II

1. I. Türkiye'de sıcaklıklar genel olarak güneyden kuzeye azalır.

II. Türkiye'de sıcaklıklar genel olarak batıdan doğuya azalır.

III. Türkiye'de sıcaklıklar genel olarak kıyıdan iç kesimlere azalır.

Yukarıdaki sıcaklık değişimlerinin nedeni aşağıdakilerden hangisinde doğru verilmiştir?

	I	II	III
A)	Yükselti	Enlem	Karasallık
B)	Yükselti	Karasallık	Enlem
C)	Karasallık	Enlem	Yükselti
D)	Karasallık	Yükselti	Enlem
E)	Enlem	Yükselti	Karasallık

2.

Yukarıdaki haritada gösterilen numaralı bölgelerin iklim özellikleri göz önüne alınırsa hangilerinde yaz kuraklığının etkili olduğu söylenemez?

A) Yalnız II B) Yalnız IV C) I ve III D) II ve III E) II ve V

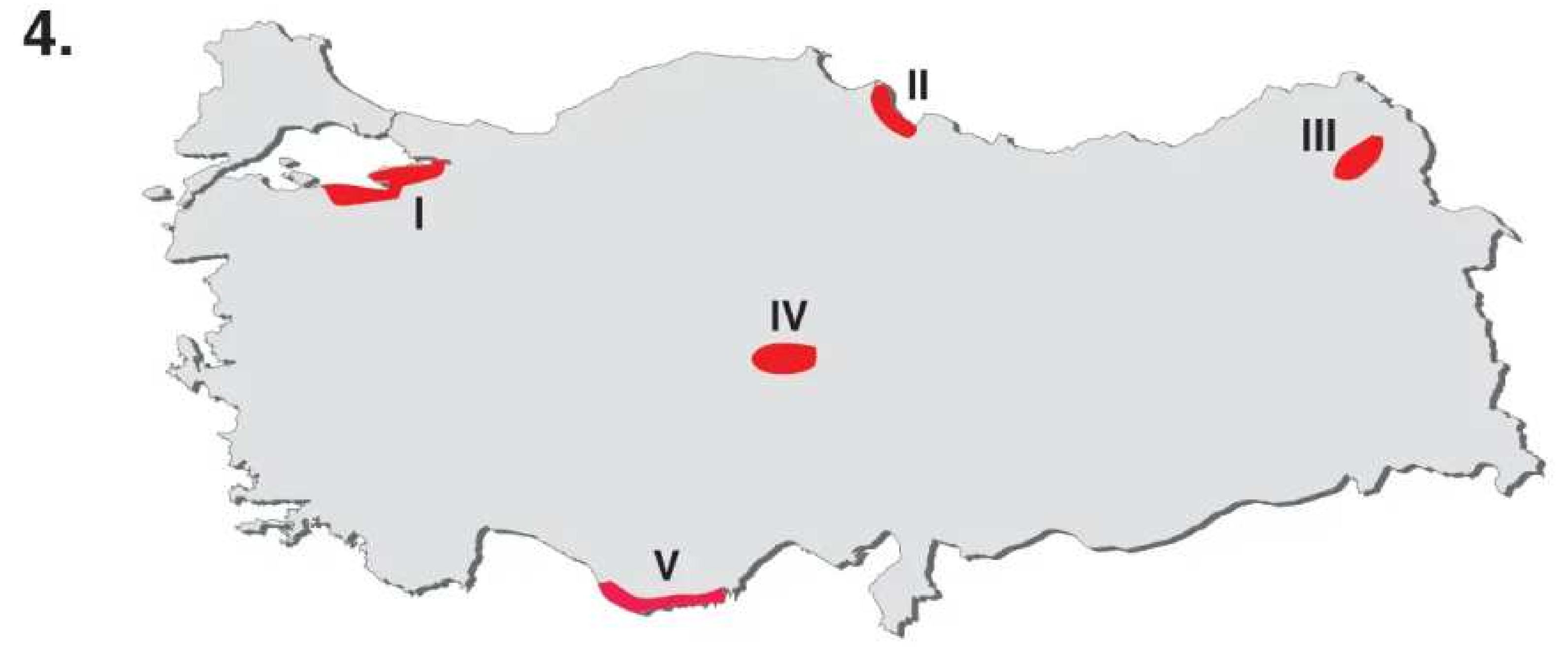
3.

Kent	Sıcaklık (°C)		Yıllık Ort. Yağış Miktarı (mm)	Bitki Örtüsü
	Ocak	Temmuz		
I	9,6	28,5	670	Maki
II	0,4	23,6	402	Step

Yukarıdaki tabloda sıcaklık ve yağış ortalamaları ile bitki örtüsü verilen kentler aşağıdakilerden hangisi olabilir?

	I	II
A)	Adana	Ankara
B)	İstanbul	Mersin
C)	Rize	Konya
D)	Antalya	Trabzon
E)	İzmir	Kars

4.

Yukarıdaki haritada koyu renkle gösterilen numaralanmış alanların hangilerinde yazlar sıcak ve kurak, kışlar ılık ve yağışlı geçer?

A) I ve IV B) I ve V C) II ve III D) II ve V E) III ve IV

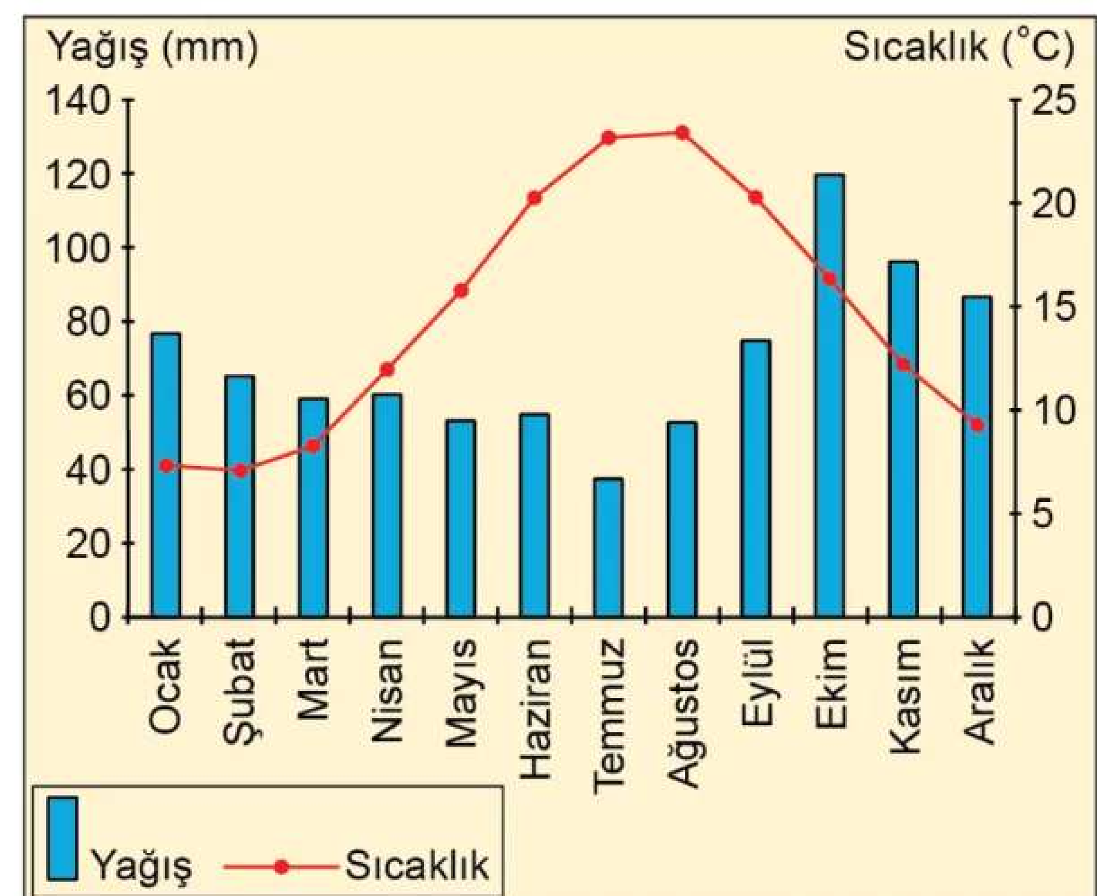
5. Yaz yağışları ile gürleşen çayırların bulunduğu bir merkezde yaşayan Mehmet, tatilini geçirmek için Türkiye'nin yeni gelişen turizm beldelerinden birine gitmiştir. Gittiği yerde nem oranının oldukça yüksek olduğunu ve karma ormanlar arasında böğürtlen, kuşburnu gibi çalı topluluklarının yaygın olduğunu gözlemlemiştir.

Buna göre Mehmet'in yaşadığı merkez ile tatilini geçirdiği merkez sırasıyla aşağıdakilerden hangisi olabilir?

A) Ankara – İzmir B) Kars – Bartın C) Erzurum – Antalya D) Konya – Muğla E) Ankara – Rize

2021 / MSÜ

6. Aşağıda bir il merkezine ait aylık ortalama yağış ve sıcaklık grafiği verilmiştir.

Grafikteki bilgiler dikkate alındığında bu il merkezinin aşağıdakilerden hangisi olduğu söylenebilir?

A) Ankara B) Muğla C) Trabzon D) Gaziantep E) Hakkâri

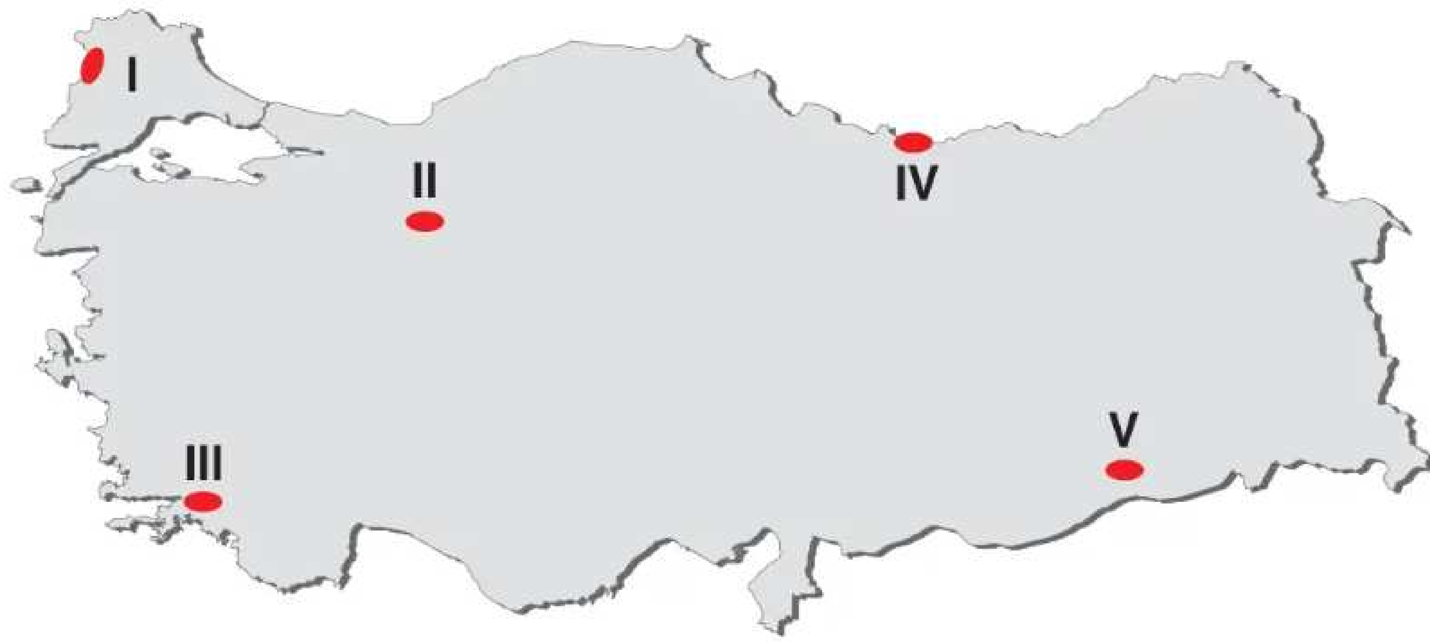
BİLGİ SARMAL

@KuasarNemesis @YildizlarLigi_2025PDF @M.G.

7. Karadeniz ikliminin etkisindeki bir yöreyle ilgili aşağıda verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

A) Fiziksel çözülme fazladır.
B) Bulutluluk oranı yüksektir.
C) Bağıl nem oranı yüksektir.
D) Yağış rejimi düzenlidir.
E) Toprakları çok yıkanmıştır.

8.

Yukarıdaki haritada gösterilen numaralı yörelerin iklim özellikleriyle ilgili aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılamaz?

A) I ve II numaralı yörelerde ılıman karasal iklim görülür.
B) III numaralı yörede en yağışlı mevsim kıştır.
C) III ve IV numaralı yörelerde kış ayları ılık geçer.
D) V numaralı yöredeki yıllık sıcaklık ortalaması II numaralı yöreden daha azdır.
E) IV numaralı yer dışındaki yörelerde yaz ayları kurak geçer.

9. Türkiye'de çeşitli iklimlerin görülmesi aşağıdakilerden hangisini en az etkiler?

A) Tarım ürünlerinin dağılışını
B) Ulaşım hizmetlerini
C) Toprak dağılışını
D) Bitki örtüsünün dağılışını
E) Akarsuların uzunluklarını

10. Türkiye'nin farklı yerlerinden gelen üç öğrenci, gençlik kampında tanışmış ve yaşam koşullarını şöyle anlatmıştır:

I. Bulunduğum ilde yazlar sıcak ve kurak, kışları ılık ve yağışlı geçiyor. Yaz aylarında tatil için turistler akın etse de biz sıcaktan bunalıp yaylalara çıkıyoruz.

II. Yaşadığım ilde neredeyse her mevsim yağış var. Özellikle ilkbahar aylarında arazide gezmek çok zor oluyor. Çünkü heyelan riski fazla olduğundan bazen korkuya kapılıyorum.

III. Benim yaşadığım yerde yazları serin, kışları çok soğuk geçiyor. Yılın neredeyse yarısında karlar erimeden yerde kalıyor.

Buna göre bu öğrencilerin yaşadıkları illerde etkili olan iklim tipleri aşağıdakilerden hangisinde doğru olarak verilmiştir?

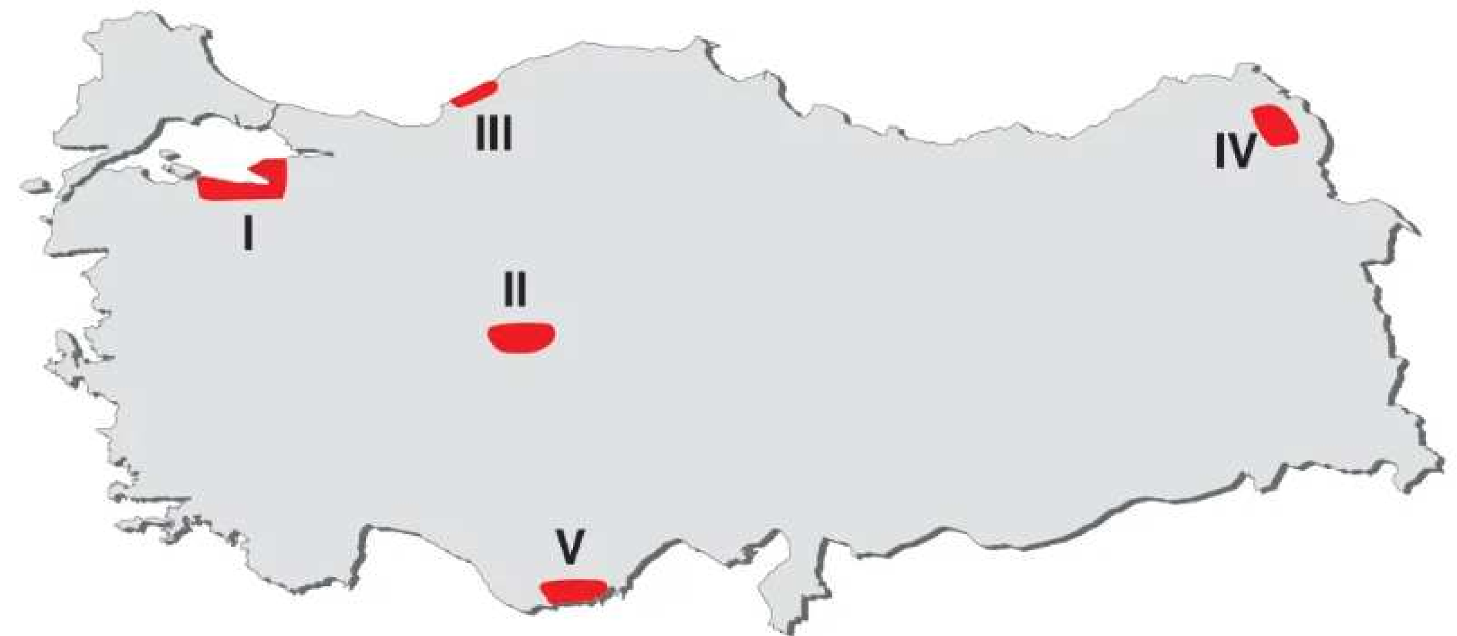
	I	II	III
A)	Akdeniz	Step	Sert karasal
B)	Akdeniz	Karadeniz	Sert karasal
C)	Karadeniz	Step	Sert karasal
D)	Step	Karadeniz	Akdeniz
E)	Akdeniz	Karadeniz	Step

11. Aşağıda beş yöre ve bu yörelerde görülen iklim tipleri eşleştirilmiştir.

Bu eşleştirmelerden hangisi yanlıştır?

A) Osmaniye – Akdeniz iklimi
B) Manisa – Akdeniz iklimi
C) Afyonkarahisar – Step iklimi
D) Diyarbakır – Akdeniz iklimi
E) Bartın – Karadeniz iklimi

12.

Yukarıdaki haritada koyu renkle gösterilen numaralı yörelerden hangisinin en yağışlı mevsimi sonbahardır?

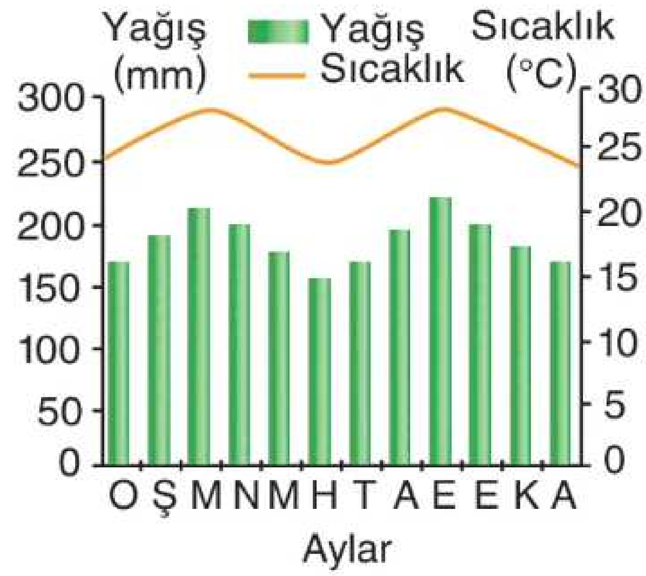
A) I B) II C) III D) IV E) V

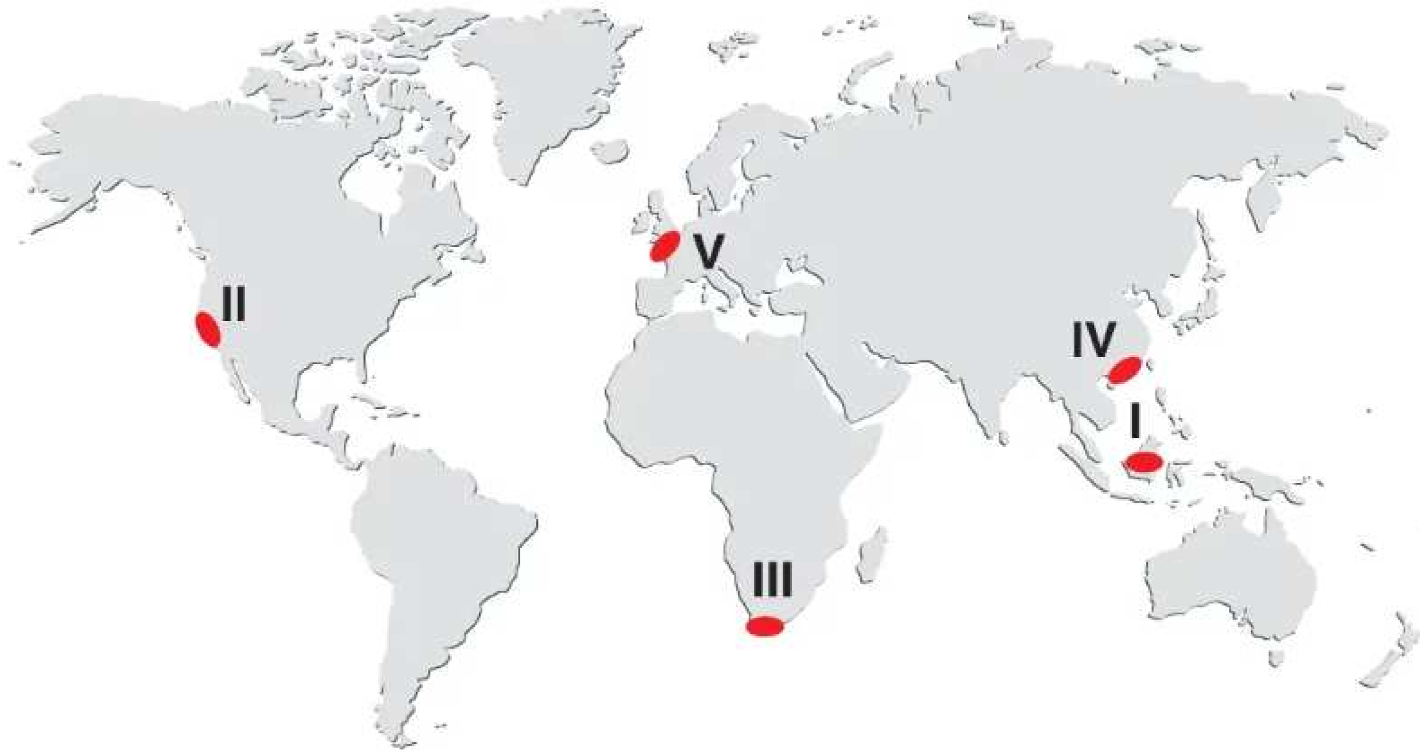
@KuasarNemesis @YildizlarLigi_2025PDF @M.G.

SİMÜLASYON TESTİ

1. Aşağıdaki grafikte bir kente ait aylık ortalama sıcaklık ve yağış değerleri verilmiştir.

Bu grafik, haritada numaralandırılarak gösterilen merkezlerin hangisine ait olabilir?

A) I B) II C) III D) IV E) V

2. Aşağıda üç kentin iklim özellikleri verilmiştir:

I. Bizim yaşadığımız yerde yaz mevsimi yağışlı, kış mevsimi kurak geçer. Yıllık yağış miktarı 2000 mm civarındadır. Yağışlar genellikle orografik kökenli yağışlardır.

II. Bizim yaşadığımız yerde yazlar sıcak ve kurak, kışlar ılık ve yağışlıdır. Yıllık yağış miktarı 800 mm civarındadır. Yıllık yağışın yarıdan fazlası kış mevsiminde düşer. Kış yağışları cephesel kökenlidir.

III. Bizim yaşadığımız yerde yazlar kısa, kışlar uzun sürer. Kışın yağan kar uzun süre yerde kalır. Yıllık yağış miktarı 500 mm civarında olup, ilkbahar sonu ve yaz başlarında konveksiyonel yağışlar görülür.

Bu bilgiler göz önüne alınırsa söz konusu kentlerde etkili olan iklim tipleri aşağıdakilerden hangisinde doğru verilmiştir?

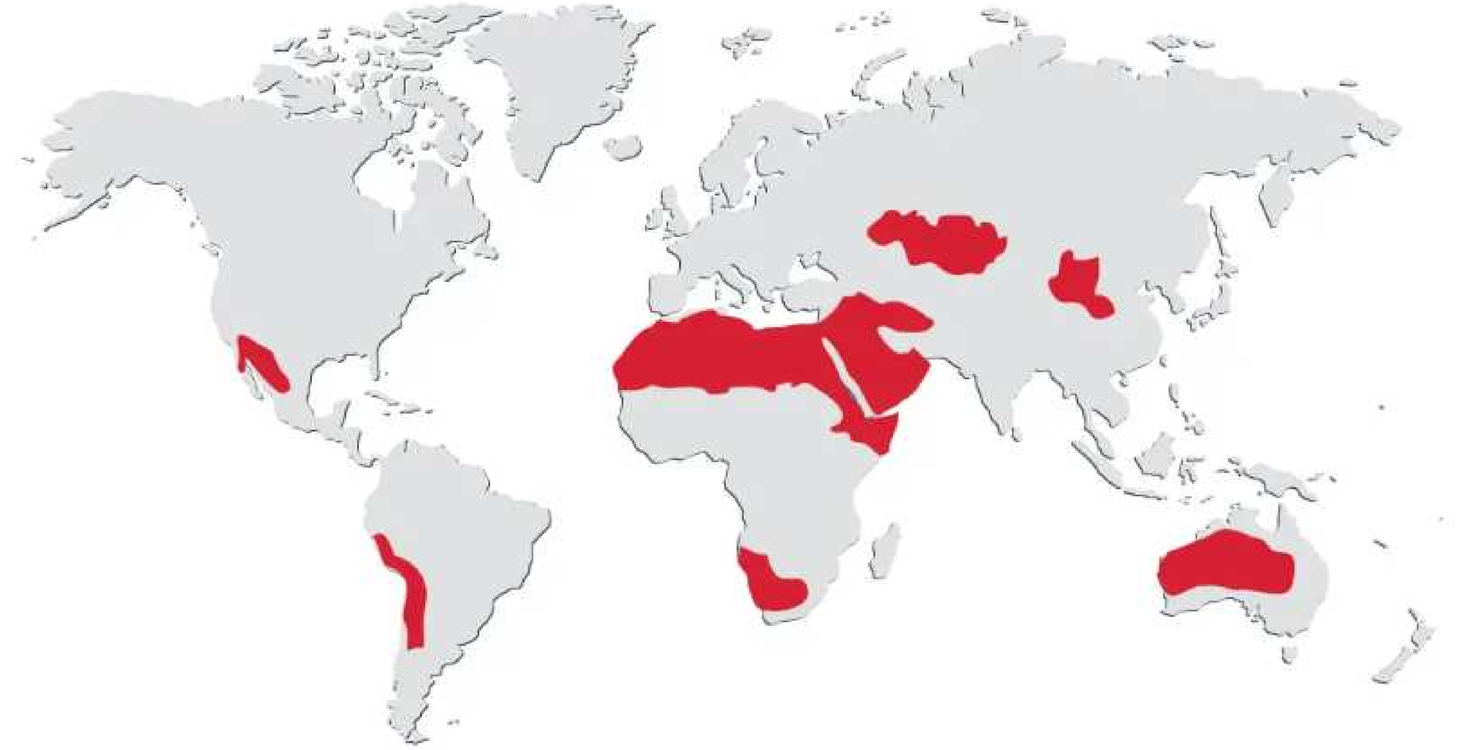
	I	II	III
A)	Okyanusal	Ekvatoral	Akdeniz
B)	Muson	Akdeniz	Sert karasal
C)	Çöl	Tundra	Kutup
D)	Savan	Akdeniz	Sert karasal
E)	Okyanusal	Savan	Step

3. Güneş'ten yararlanabilme süresine güneşlenme süresi denir.

Türkiye'de güneşlenme süresinin en az ve en fazla olduğu yerler aşağıdakilerin hangisinde sırasıyla verilmiştir?

A) Doğu Anadolu-İç Anadolu
B) Batı Anadolu-İç Anadolu
C) Akdeniz kıyıları-Güney Marmara
D) Orta Karadeniz kıyıları-Ege kıyıları
E) Doğu Karadeniz kıyıları-Güneydoğu Anadolu

4.

Yukarıdaki haritada dağılışı gösterilen iklim tipinin tanıtıcı özellikleri ile ilgili olarak aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılamaz?

A) Günlük sıcaklık farkı fazladır.
B) Maksimum nem miktarı fazladır.
C) Yağış rejimi düzensizdir.
D) Yıllık yağış 200 mm'nin altındadır.
E) Kış mevsiminde yoğun kar yağışı görülür.

5. Aşağıdaki tabloda üç kentin yıllık sıcaklık ortalamaları verilmiştir.

Kentler	Yıllık ortalama sıcaklık (°C)
Sinop	14
İzmir	17,6
Mersin	18,6

Bu kentlerin yıllık sıcaklık ortalamalarının farklı olmasının nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

A) Yükselti değerlerinin farklı olması
B) Bakı özelliklerinin farklı olması
C) Ekvator'a uzaklıklarının farklı olması
D) Denize göre konumlarının farklı olması
E) Başlangıç Meridyeni'ne uzaklıklarının farklı olması

BİLGİ SARMAL

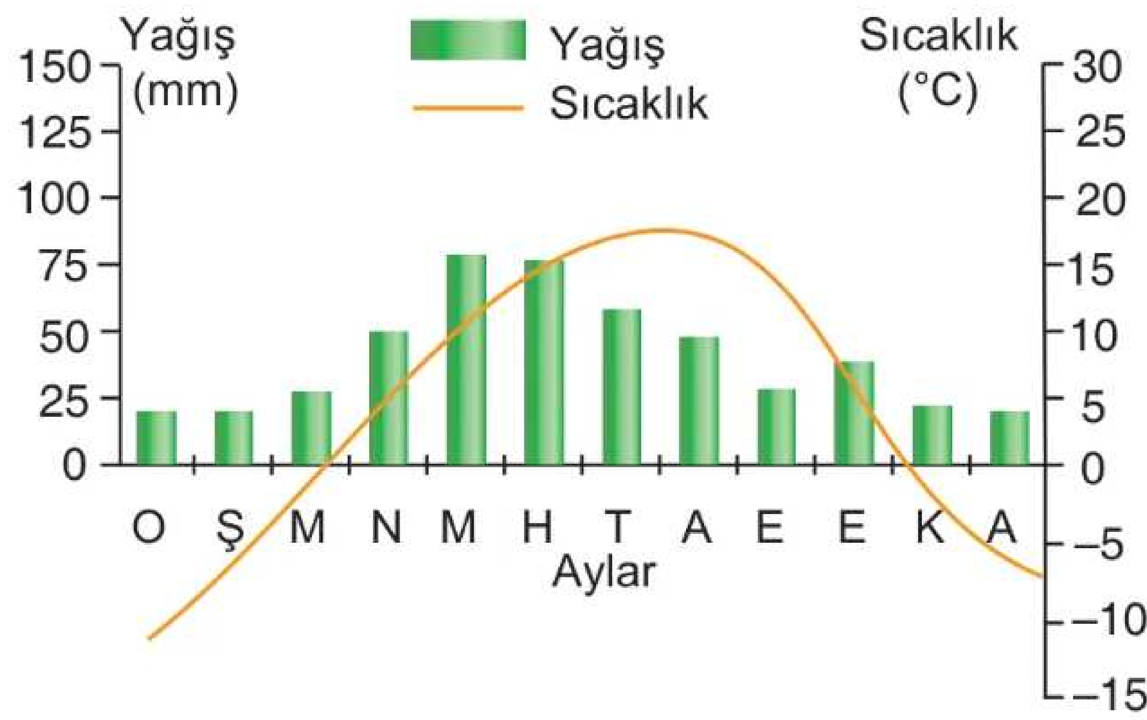
@KuasarNemesis @YildizlarLigi_2025PDF @M.G.

6. I. Doğal bitki örtüsünün farklılık göstermesi
II. Üç tarafının denizlerle çevrili olması
III. Tarım ürünlerinin çeşitlilik göstermesi
IV. Yer şekillerinin kısa mesafede değişmesi

Türkiye'de birbirinden belirgin farklarla ayrılan iklim tiplerinin bir arada görülebilmesinde yukarıda verilen özelliklerden hangileri etkilidir?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

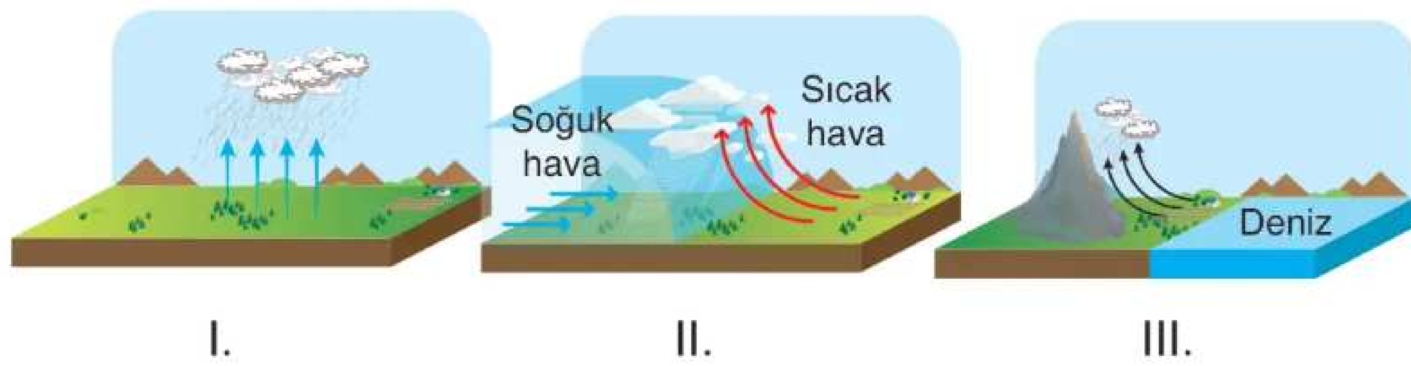
7. Coğrafya öğretmeni Yusuf Bey öğrencilerinden okullarının bulunduğu ilin aylık ortalama sıcaklık ve yağış değerlerine göre iklim grafiğini çizerek sınıf panosunda sergilemelerini istemiştir. Öğrencilerin hazırlayarak sınıf panosunda sergilediği grafik aşağıda verilmiştir.

Buna göre okulun bulunduğu il aşağıdakilerden hangisi olabilir?

A) Ankara B) Balıkesir C) Kars
D) Diyarbakır E) Karabük

8. Aşağıda yağış oluşum türleri numaralandırılarak verilmiştir.

Bu yağış türleriyle ilgili olarak;

I. Kuzeydoğu Anadolu'da yaz mevsiminde daha çok I numaralı yağış türü görülür.
II. Doğu Karadeniz kıyılarında III numaralı yağış türü her mevsim görülmektedir.
III. Orta Anadolu'da ilkbahar mevsiminde genellikle III numaralı yağış türü yaygın olarak görülür.

yargılarından hangileri doğrudur?

A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

9. Aşağıdaki Türkiye haritasında bazı iller koyu renkle gösterilmiştir.

Buna göre verilen illerle ilgili olarak,

I. A ilinde yıllık sıcaklık ortalaması 18 - 20 °C arasındadır.
II. B ilinde yıllık yağış miktarı 700 – 800 mm kadardır.
III. C ilinde yağış rejimi düzenlidir.
IV. Verilen illerin hiç birinde kış aylarında kar yağışı görülmez.

yargılarından hangileri doğrudur?

A) I ve II B) I ve IV C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

10. Ankara'da, farklı illerden gelen ve aynı sınıfta okuyan üç öğrenci geldikleri illerin iklim özelliklerini şu şekilde tarif etmiştir:

Hasan: İlimizde yazlar sıcak ve kurak, kışlar soğuk ve kar yağışlıdır. Yağışlar daha çok ilkbahar mevsiminde görülür. Bu yağışlara kırkikindi yağışları adı verilir.

Elber: İlimizde yazlar sıcak ve kurak, kışlar ılık ve yağışlıdır. Cephesel kökenli olan yağışların büyük bir kısmı kış mevsiminde görülür.

Zeynep: İlimizde yazlar serin, kışlar ılık geçer. Her mevsim yağış görüldüğünden yağış rejimi düzenlidir. Nem oranı yüksek olduğundan günlük sıcaklık farkı fazla değildir.

Buna göre öğrencilerin geldikleri iller, aşağıdakilerden hangisinde doğru verilmiştir?

	Hasan	Elber	Zeynep
A)	Konya	Antalya	Kütahya
B)	Mersin	Kayseri	Osmaniye
C)	Kastamonu	Konya	Aksaray
D)	Nevşehir	Hatay	Bartın
E)	Erzurum	Samsun	Adana

@KuasarNemesis @YildizlarLigi_2025PDF @M.G.

11. X bölgesinin doğal bitki örtüsü savan, Y bölgesinin doğal bitki örtüsü makidir.

Buna göre X ve Y bölgelerinde aşağıdaki özelliklerden hangisinin benzer olduğu söylenebilir?

A) Düzlük alanların oranı

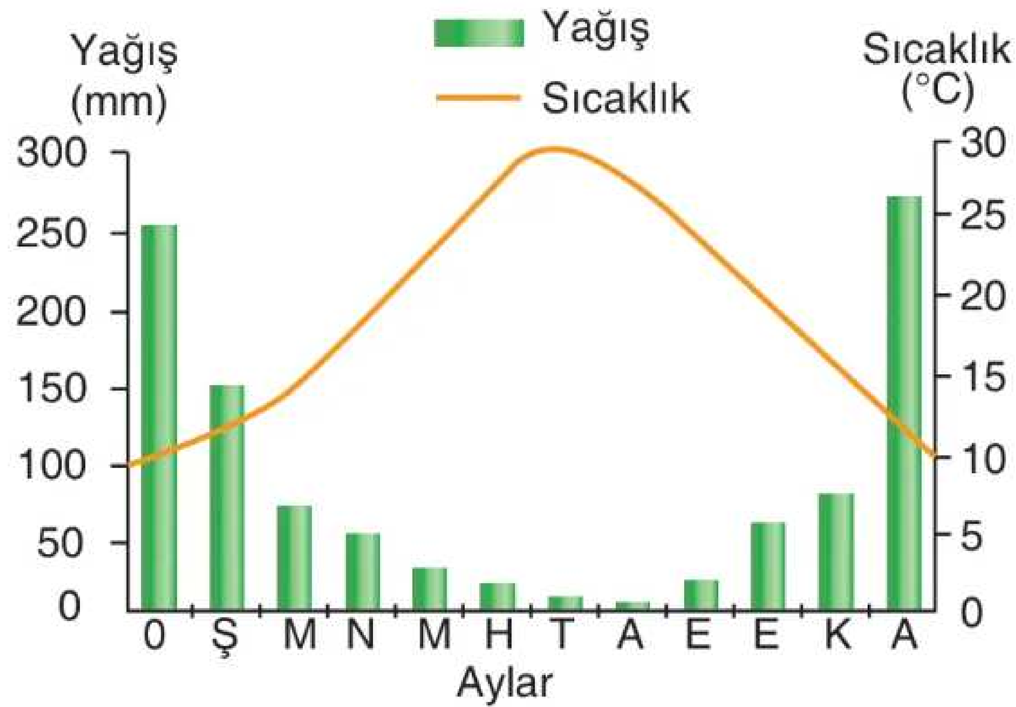
B) Kurak bir dönem yaşamaları

C) Toprak türleri

D) Uygulanan tarım yöntemleri

E) İklim tipleri

12. Aşağıdaki grafikte Kuzey Yarım Küre'de yer alan bir yörenin aylık sıcaklık ve yağış ortalamaları gösterilmiştir.

Grafikteki bilgiler göz önüne alındığında bu yörenin iklim özellikleri aşağıdakilerden hangisinde doğru verilmiştir?

A) Yazlar kurak, kışlar serin ve en az yağışlı mevsim ilkbahardır.

B) Yaz ve kış sıcaklıkları arasındaki fark az, en fazla yağış ilkbaharda düşer.

C) Yaz ve kış sıcaklıkları arasındaki fark az, en fazla yağış yaz mevsiminde düşer.

D) Yazları sıcak ve kurak, kışları ılık ve yağışlıdır.

E) Yıl boyu sıcak ve yağışlı, yıllık sıcaklık farkı azdır.

13. I. Yıl boyu alçalıcı hava hareketlerinin görülmesi

II. Yazları sıcak ve kurak, kışları yağışlı olması

III. Yıl boyu alçak basınç koşullarının etkili olması

IV. Mart ve eylül aylarındaki yağış ortalamasının diğer aylardan fazla olması

Yukarıdakilerden hangisi ekvatoral iklimin genel özellikleri arasında yer alır?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III D) II ve IV E) III ve IV

14.
- Bitki örtüsü bozkırdır.
- Akarsu rejimi düzensizdir.
- Küçükbaş hayvancılık yaygındır.

Bir bölgede yukarıda verilen özelliklerin oluşmasında aşağıdaki koşulların hangisinin etkisi en azdır?

A) Buharlaşma miktarı

B) Hâkim rüzgâr yönü

C) Nemlilik koşulları

D) Sıcaklık koşulları

E) Yağış rejimi

15. Aşağıdaki haritada bir iklim tipinin coğrafi dağılışı gösterilmiştir.

Bu iklim ile ilgili aşağıdaki yargılardan hangisi doğrudur?

A) Tropikal kuşakta etkilidir.

B) Yıllık sıcaklık farkı 10 °C'den azdır.

C) Kış ayları soğuk geçer.

D) Yaz ayları sıcak ve kuraktır.

E) En yağışlı mevsim sonbahardır.

16. Türkiye'de mart ve eylül aylarında Güneş ışınlarının yere düşme açısı aynı iken sıcaklığın eylül ayında daha fazla olmasında;

I. denize olan uzaklık,

II. atmosferdeki ısı birikimi,

III. önceki mevsimin sıcaklık ortalaması,

IV. Ekvator'a ve Başlangıç Meridyeni'ne uzaklık

faktörlerinden hangilerinin etkili olduğu söylenebilir?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III D) II ve IV E) III ve IV

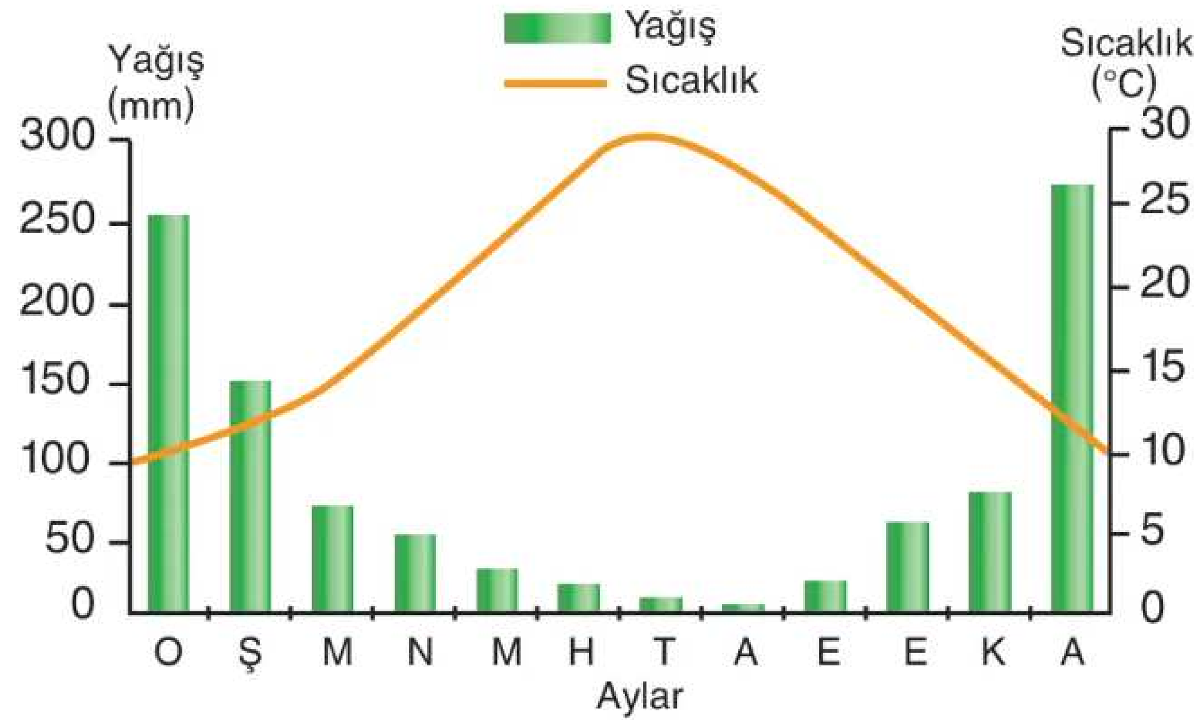
@KuasarNemesis @YildizlarLigi_2025PDF @M.G.

17. İklim koşulları ülkelerin beşerî ve ekonomik etkinliklerinin dağılışını belirleyen temel etkenlerin başında gelir.

Buna göre Türkiye'deki iklim koşullarının aşağıdakilerden hangisi üzerindeki etkisinin diğerlerine göre daha az olduğu söylenebilir?

A) Antalya'nın kıyı kesiminde turizm etkinliklerinin yoğun olmasında
B) Adana Yöresi'nde turunçgil tarımı yapılmasında
C) Kuzeydoğu Anadolu platolarında büyükbaş hayvancılığa elverişli otlakların bulunmasında
D) Ergene Yöresi'nde baraj yapımına uygun yerlerin az olmasında
E) Ordu ve Giresun çevresinde fındık tarımının yapılmasında

18. Aşağıda bir yörenin aylık ortalama sıcaklık ve yağış grafiği verilmiştir.

Grafikten yararlanılarak bu yöreyle ilgili aşağıdaki bilgilerden hangisi elde <u>edilemez</u>?

A) En sıcak ve en soğuk ayları
B) Yıllık yağış miktarı
C) İndirgenmiş sıcaklığı
D) Hangi yarım kürede yer aldığı
E) Yağışın mevsimlere dağılışı

19. I. Türkiye kışın genellikle soğuk hava kütlelerinin etkisi altına girer.
II. Türkiye'de yaz aylarında dinamik yüksek basınç etkisi daha belirgin hâle gelir.
III. Kışın İzlanda'dan Anadolu içlerine ulaşan hava kütlesi yüksek basınç koşulları oluşturur.
IV. Güneydoğudan ülkemize yaz mevsiminde gelen hava kütlesi, sıcaklığı artırarak bol yağış getirir.

Türkiye iklimi ile ilgili olarak yukarıda verilen bilgilerden hangileri <u>yanlıştır</u>?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

20. I. Turizm etkinlikleri
II. Akarsu rejimleri
III. Gelgit olayı
IV. Sıcak su kaynakları

Yukarıdakilerden hangilerinde iklimin etkisi <u>yoktur</u>?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

21. Türkiye'nin güneydoğusunda etkili olan bu rüzgâr, sıcak ve kuru olduğundan bitkiler üzerinde kurutucu etki yapar.

Yukarıda özelliği ve esiş yönü belirtilen yerel rüzgar aşağıdakilerden hangisidir?

A) Keşişleme B) Lodos C) Karayel
D) Yıldız E) Poyraz

22.

- Yıllık yağış miktarı diğerlerine göre en çok olan yer ...I... Yöresi'dir.
- Yıllık buharlaşma potansiyeli en fazla olan yer ...II... Yöresi'dir.
- Ocak ve temmuz ayları arasındaki sıcaklık farkı en çok ...III... Yöresi'ndedir.

Yukarıda verilen bilgiler ile haritadaki işaretli yöreler aşağıdakilerden hangisinde doğru eşleştirilmiştir?

	I	II	III
A)	K	L	M
B)	K	M	L
C)	L	M	K
D)	L	K	M
E)	M	L	K

@KuasarNemesis @YildizlarLigi_2025PDF @M.G.

SARMAL TEST – 5

1. I. Çin'de insanların temel besin kaynağını pirinç tahılının oluşturması

II. Türkiye'deki insanların mevsimlere göre giysi değiştirme ihtiyacının fazla olması

III. Japonya'nın denizi doldurarak havalimanı yapması

IV. Tarımda sulama amaçlı baraj ve kanalların yapılması

Yukarıdakilerden hangileri insanların doğal unsurlar üzerindeki etkisine önek olarak gösterilemez?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III D) II ve IV E) III ve IV

2. Dünya'nın yıllık ve günlük hareketine bağlı olarak;

I. Yer ekseni ile Ekvator düzlemi arasındaki açı,

II. Ekvator'da yaşanan gündüz süresi,

III. Güneş ışınlarının yere değme açısı,

IV. Güneş'in ufuktaki konumu

özelliklerinden hangileri değişmez?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III D) II ve IV E) III ve IV

3. Aşağıdakilerden hangisi Dünya'nın Güneş çevresindeki hareketinin bir sonucudur?

A) Kıyılarda meltem rüzgârlarının oluşması

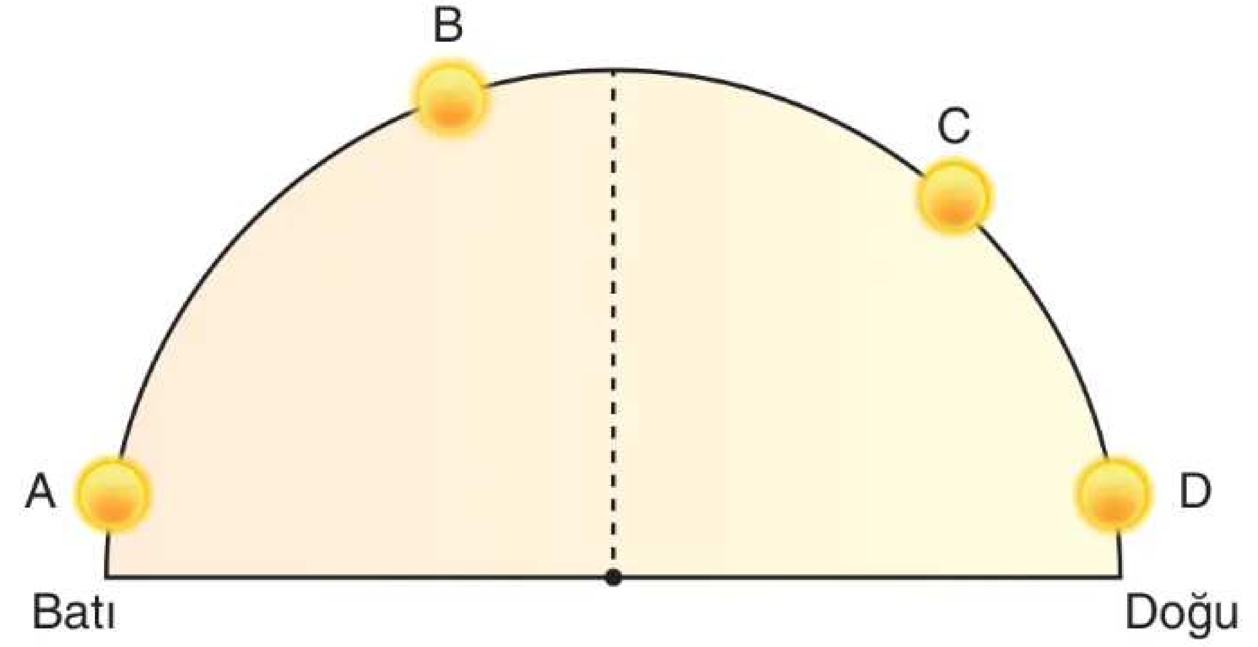
B) Ekvator'dan kutuplara doğru bitki örtüsünün kuşak oluşturması

C) Çöllerde ufalanmanın hızlı olması

D) Gece ve gündüzün birbirini takip etmesi

E) Gece süresinin uzayıp kısalması

4.

Yukarıdaki şekilde 36° Kuzey Paraleli üzerinde yer alan A, B, C ve D merkezlerinde aynı günde ve aynı anda Güneş'in, gökyüzündeki konumu gösterilmiştir.

Buna göre;

- saatin en ileri olduğu merkez 1
- tarih değiştirme çizgisiyle olan zaman farkı 2
- saatin en geri olduğu merkez 3

cümlelerinde rakamlarla gösterilen yerlere getirilmesi gerekenler aşağıdakilerin hangisinde doğru olarak verilmiştir?

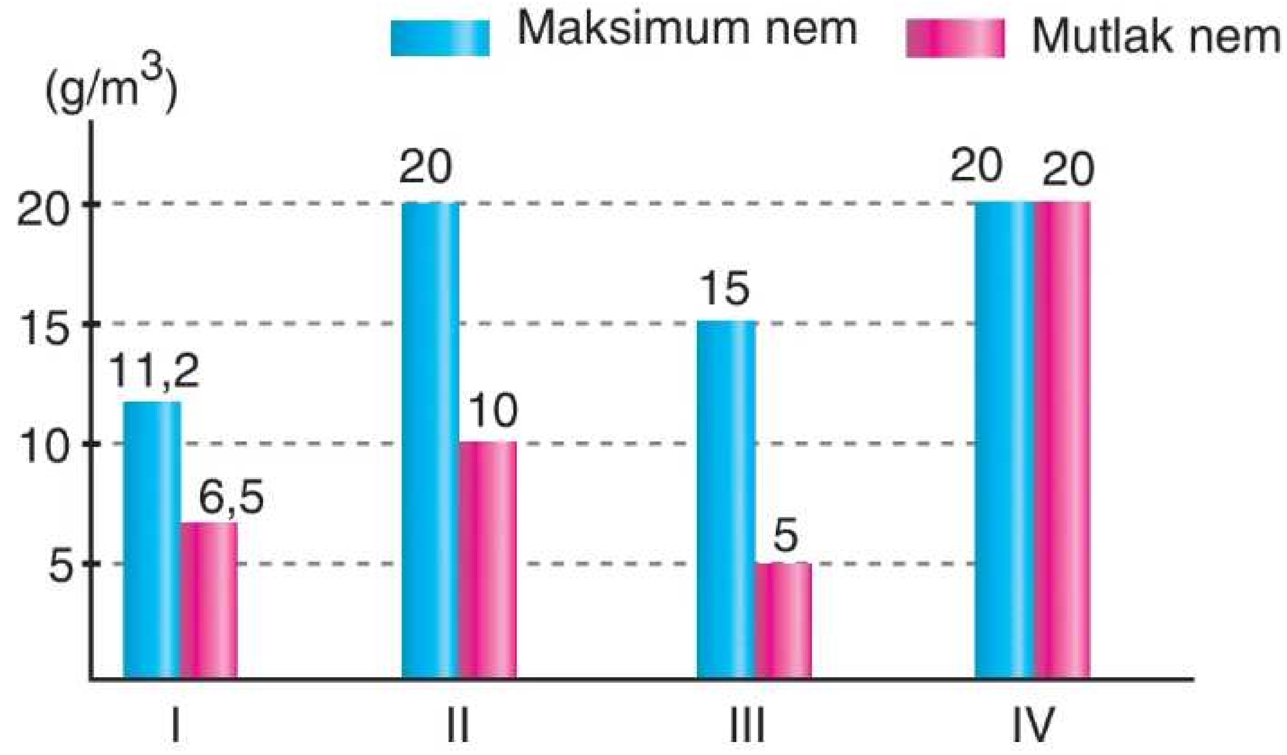
	1	2	3
A)	A	Azdır	D
B)	B	Fazladır	C
C)	C	Bilinemez	B
D)	A	Bilinemez	D
E)	D	Azdır	A

5. Fiziki ve beşerî coğrafyanın kurucuları sayılan bilim insanları, aşağıdakilerden hangisinde doğru verilmiştir?

	Fiziki coğrafya	Beşerî coğrafya
A)	Alexander von Humbold	Carl Ritter
B)	Batlamyus	Strabon
C)	Eratosthenes	Heredot
D)	Stephan Hawking	James Cook
E)	Alfred Wegener	İmmanuel Kant

@KuasarNemesis @YildizlarLigi_2025PDF @M.G.

6. Havadaki mutlak nemin maksimum neme oranı bağıl nemi verir. Mutlak ve maksimum nemin birbirine eşit olması havanın doyma noktasına ulaştığını gösterir.

Buna göre grafikte mutlak ve maksimum nem miktarları verilen merkezler ile ilgili aşağıdaki yargılardan hangisi yanlıştır?

A) Bağıl nem III. merkezde en azdır.
B) I. merkezdeki nem açığı II. merkezden azdır.
C) II. merkezdeki bağıl nem %50'dir.
D) III. merkez II. merkeze göre doyma noktasına daha yakındır.
E) IV. merkezde hava, doyma noktasına ulaşmıştır.

7. I. Sıcak su akıntıları nemliliği azaltır.
II. Sıcak ve soğuk su akıntılarının karşılaşma alanlarında balıkçılık gelişmiştir.
III. Soğuk su akıntıları, etkili olduğu kıyılarda havayı kurutucu bir etkiye sahiptir.
IV. Kanada'nın ve Avrupa'nın batı kıyılarında soğuk su akıntıları etkilidir.

Okyanus akıntıları ile ilgili yukarıda verilen bilgilerden hangileri yanlıştır?

A) I ve II B) I ve IV C) II ve III D) II ve IV E) III ve IV

8. I. İç Anadolu'da üretilen buğday miktarının yıldan yıla farklılık göstermesi
II. Akdeniz çevresinde bitki örtüsünün maki olması
III. Marmara Denizi çevresinde hidroelektrik potansiyelin düşük olması

Yukarıda verilen özelliklerden hangilerinin oluşumunda iklimin bir etkisi olmamıştır?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) I ve II E) II ve III

9.

Yukarıdaki hava hareketlerinin etkili olduğu bir merkezde aşağıdakilerin hangisinin görülmesi beklenemez?

A) Yoğunluk azaldığı için basınç düşer.
B) Çevreden merkeze doğru yatay hava hareketleri oluşur.
C) Bulutluluk oranı artar.
D) Nem açığı artar.
E) Yükselim yağışları olabilir.

10. Aşağıdakilerden hangisi, step ikliminin karakteristik özelliklerinden biridir?

A) Sıcaklık farklarının fazla olması
B) Yıllık sıcaklık ortalamasının 20 °C'den fazla olması
C) Yağış rejiminin düzenli olması
D) En yağışlı dönemin kış olması
E) Doğal bitki örtüsünün tundra olması

11. Aşağıdaki tabloda beş iklim tipinin en çok ve en az yağış aldığı dönemler verilmiştir.

	İklim	En çok yağış	En az yağış
I.	Savan	Yaz	Kış
II.	Muson	Yaz	Kış
III.	Okyanusal	Kış	Yaz
IV.	Akdeniz	Kış	Yaz
V.	Step	İlkbahar	Yaz

Buna göre hangi iklim tipiyle ilgili verilen bilgi yanlıştır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

BİLGİ SARMAL

@KuasarNemesis @YildizlarLigi_2025PDF @M.G.

12.

	İklim	Bitki örtüsü
I.	Muson	Yağmur ormanları
II.	Tundra	Tundra
III.	Savan	Yaprak döken ormanlar
IV.	Akdeniz	Kızılçam ve maki

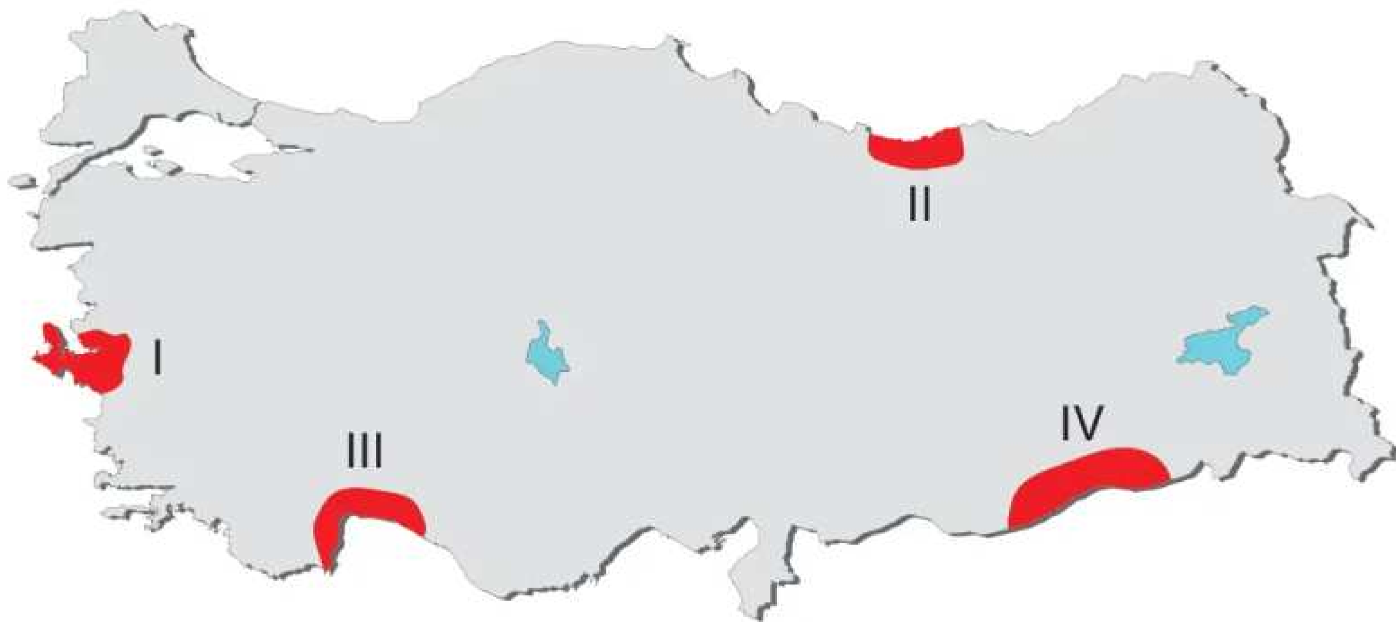
Yukarıdakilerden hangilerinde bir iklim tipi, bu iklimin doğal bitki örtüsü ile yanlış eşleştirilmiştir?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

13. Aşağıdakilerden hangisi Karadeniz iklimini tanımlar?

A) Yazlar sıcak ve kurak, kışları ılık ve yağışlıdır.
B) Her mevsim sıcak ve yağışlıdır.
C) Yazları serin, kışları ılık ve her mevsim yağışlıdır.
D) Yazları sıcak ve kurak, kışları soğuk, ilkbahar ayları yağışlıdır.
E) Kışları sert ve soğuk, yazları serin ve yağışlıdır.

14. Aşağıdaki haritada bazı alanlar numaralandırılarak gösterilmiştir.

Bu alanların hangilerinde iklime bağlı olarak benzer bitki topluluklarına rastlanır?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

15. Aşağıda bir iklim tipine ait bazı özellikler verilmiştir.

- Günlük sıcaklık farkı azdır.
- Yıllık yağış miktarı 1500 mm den fazladır.
- Yıllık sıcaklık ortalaması, 15°C civarındadır.

Özellikleri belirtilen bu iklim tipi aşağıdaki yerlerin hangisinde görülür?

A) Ankara-Eskişehir çevresi
B) Konya-Aksaray çevresi
C) Trabzon-Rize çevresi
D) Gaziantep-Şanlıurfa çevresi
E) Erzurum-Kars çevresi

16. I. Batı Karadeniz
II. Menteşe Yöresi
III. Iğdır Yöresi
IV. Çoruh Vadisi

Yukarıdakilerden hangileri Türkiye'de yağışın az olduğu yerlere örnek verilebilir?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

17.

X bölgesinde doğal bitki örtüsü maki Y bölgesinin doğal bitki örtüsü ise bozkırdır.

Buna göre X ve Y bölgleri haritada numaralarla gösterilen merkezlerden hangileridir?

	X	Y
A)	I	II
B)	I	III
C)	II	III
D)	II	IV
E)	III	IV

@KuasarNemesis @YildizlarLigi_2025PDF @M.G.

18.

Haritada numaralandırılarak gösterilen alanların hangisinde yıl boyunca sıcaklık farkı az bulutluk ve nem oranı fazladır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

19. **Türkiye'nin genel olarak kış aylarında kuzey kökenli, yaz aylarında ise güney kökenli hava kütlelerinin etkisi altında kalmasında;**

I. yer şekillerinin engebeli ve yüksek olması,

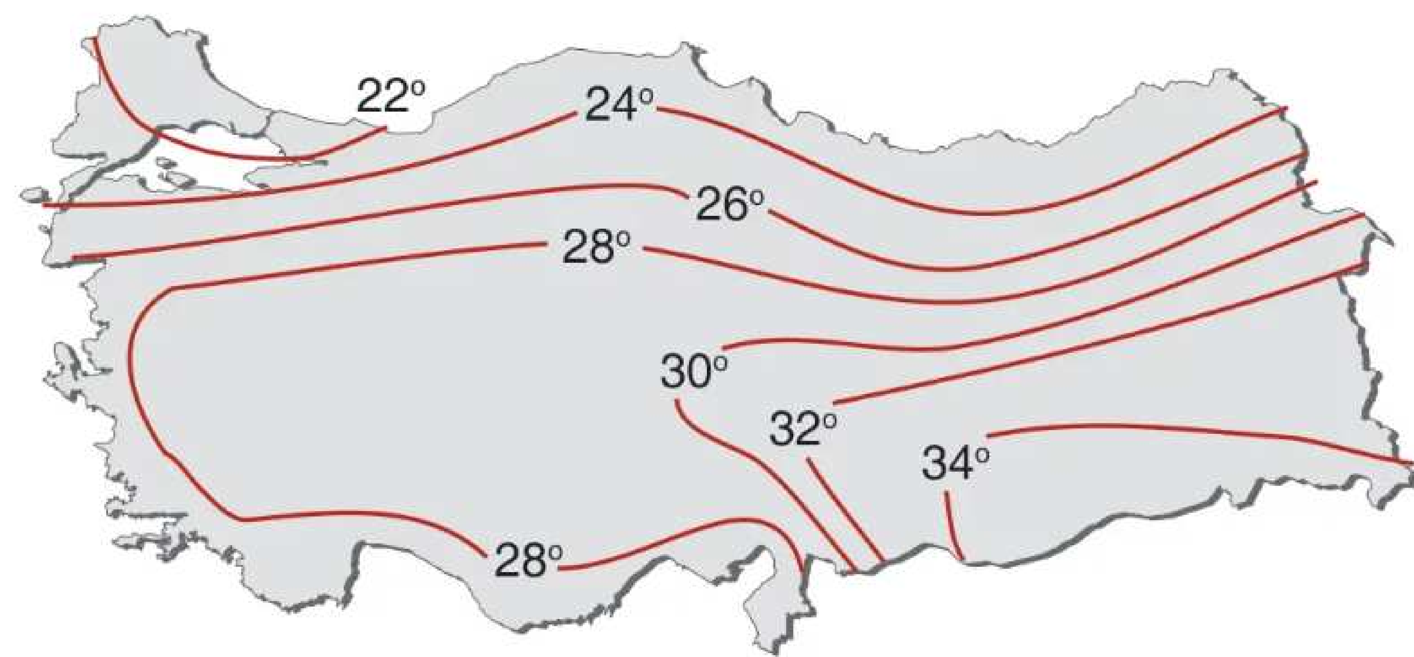
II. Orta Kuşak'ta yer alması,

III. Kuzey Yarım Küre'de yer alması

durumlarından hangileri etkilidir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) I ve II E) II ve III

20. Aşağıda Türkiye'nin temmuz ayı indirgenmiş izoterm haritası verilmiştir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi bu haritadan ulaşılabilecek bir bilgi değildir?

A) Akdeniz ve Ege'nin kıyı kesimlerinde sıcaklıklar birbirine yakındır.

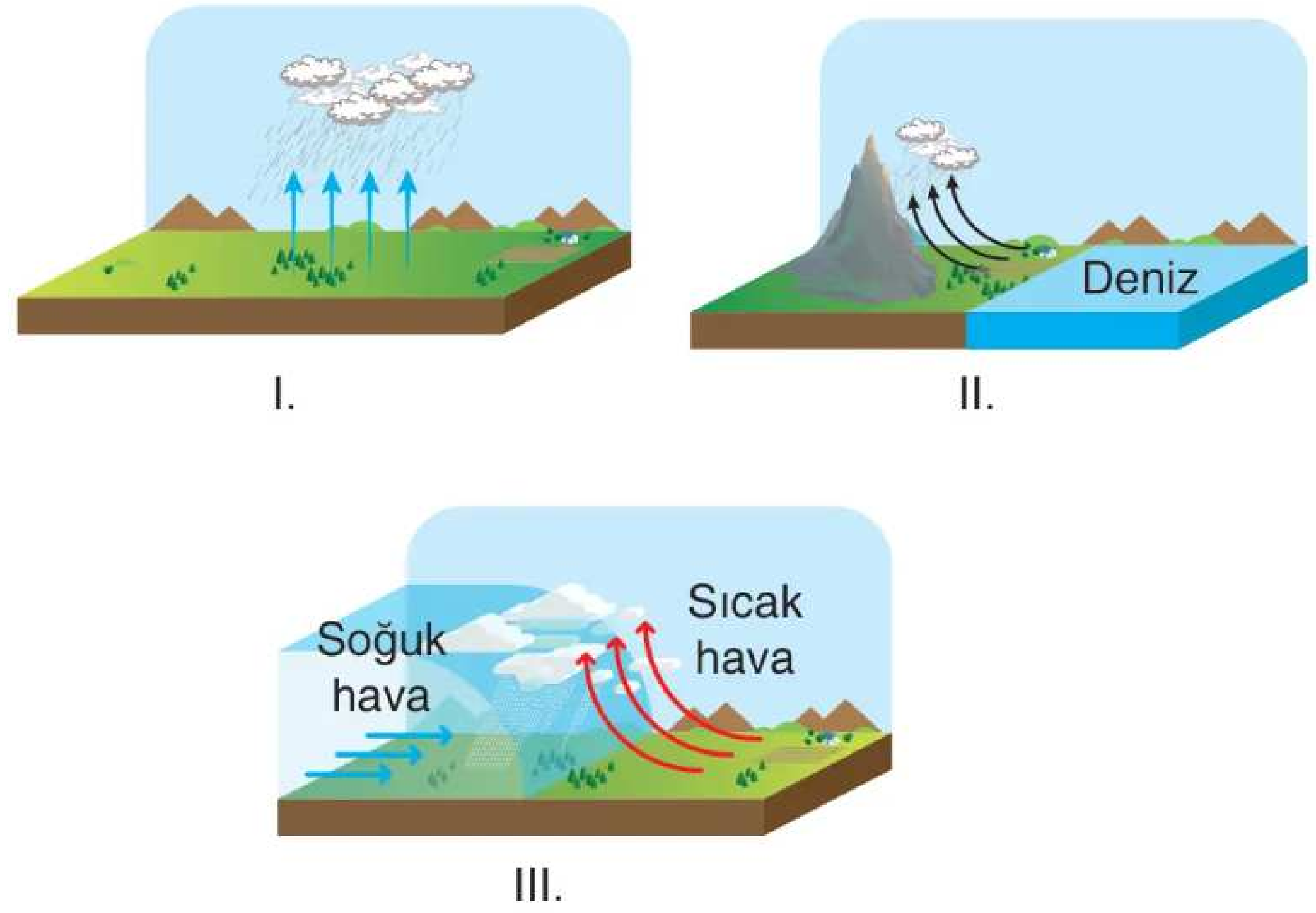
B) Yükselti arttıkça sıcaklıklar azalmaktadır.

C) Güneydoğu Anadolu'da sıcaklıklar Karadeniz kıyı kesimlerinden fazladır.

D) Aynı paralel üzerinde sıcaklıklar aynı değildir.

E) En düşük sıcaklıklar Türkiye'nin kuzeyindedir.

21. Aşağıda üç yağış türü gösterilmiştir.

I. II. III.

Buna göre Türkiye'de bu yağış türlerinden hangileri kış aylarında daha etkilidir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) I ve II E) II ve III

22. Türkiye'de sıcaklık değerleri birçok nedene bağlı olarak değişir.

Haritada numaralandırılarak gösterilen merkezler arasındaki sıcaklık farklarının nedeni aşağıdakilerden hangisinde yanlış verilmiştir?

A) 1 ve 2. merkezlerin yıllık sıcaklık ortalamaları arasındaki farkın nedeni enlemdir.

B) 3 ve 4. merkezlerin arasındaki yıllık sıcaklık ortalamaları arasındaki farkın nedeni yükseltidir.

C) 5 ve 6. merkezlerin yaz sıcaklıkları arasındaki farkın nedeni denizellik ve karasallıktır.

D) 5 ve 7. merkezlerde sıcaklık farkının nedeni enlemdir.

E) 2 ve 7. merkezlerin yıllık sıcaklık ortalamaları arasındaki farkın nedeni enlemdir.

@KuasarNemesis @YildizlarLigi_2025PDF @M.G.

6. BÖLÜM

DÜNYA'NIN TEKTONİK OLUŞUMU, İÇ KUVVETLER VE KAYAÇLAR

NELER ÖĞRENECEĞİZ?

- DÜNYA'NIN TEKTONİK OLUŞUMU
- JEOLOJİK ZAMANLAR
- İÇ KUVVETLER
- KAYAÇLAR

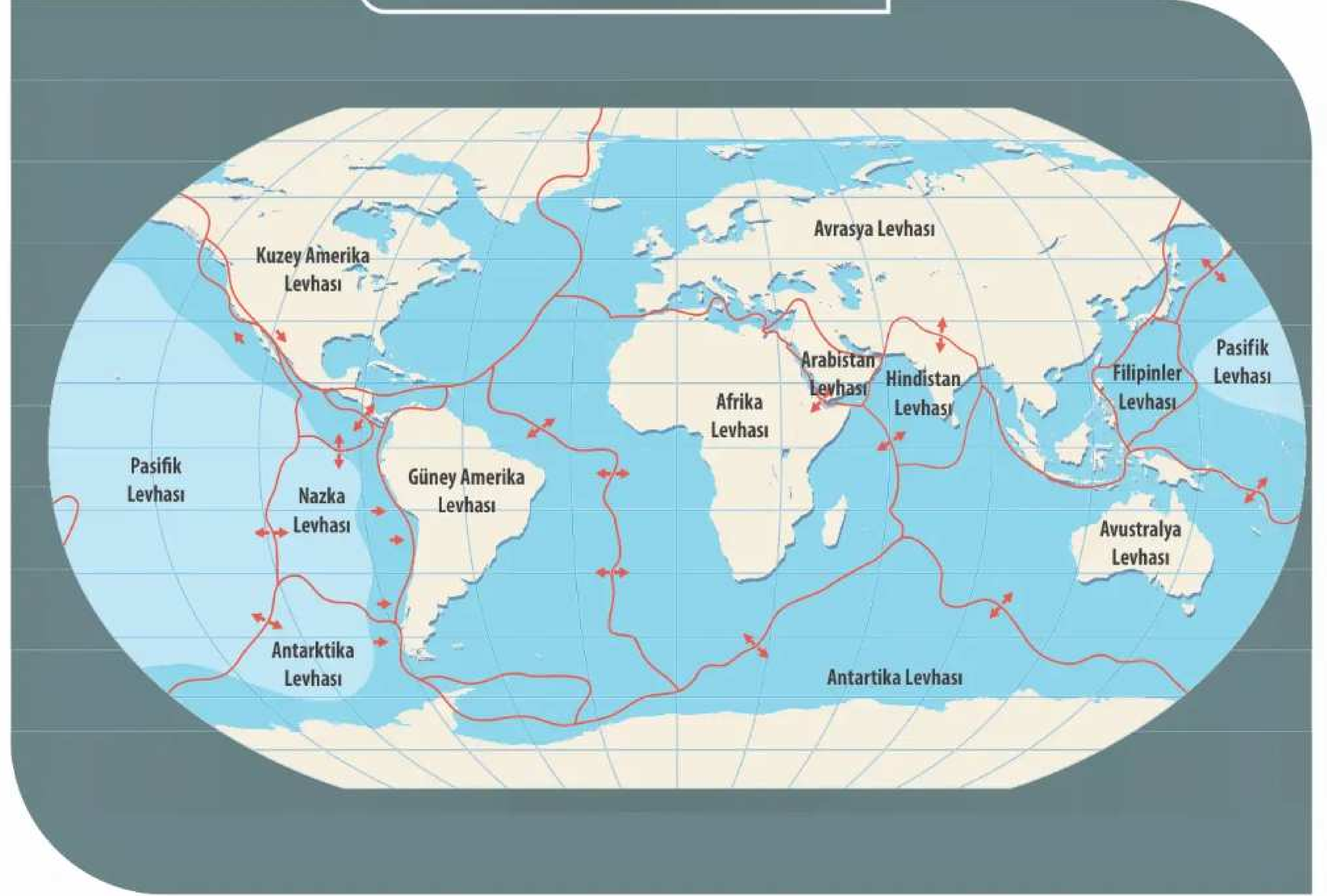
BU KONUNUN ÖSYM SINAVINDAKİ YERİ

✔ ÖSYM sınavlarında bu üniteyle ilgili olarak özellikle dünyada depremler ve volkanik alanların dağılışı ile ilgili sorulara sık sık yer verilmektedir. Bu nedenle dünyadaki deprem ve volkanik alanların dağılışını harita üzerinden inceleyerek iyi öğrenmek gerekir.

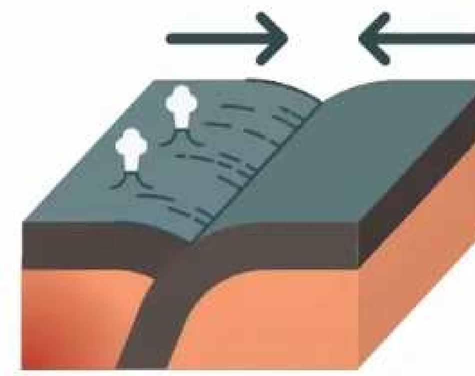
@KuasarNemesis @YildizlarLigi_2025PDF @M.G.

Jeolojik Zamanlar

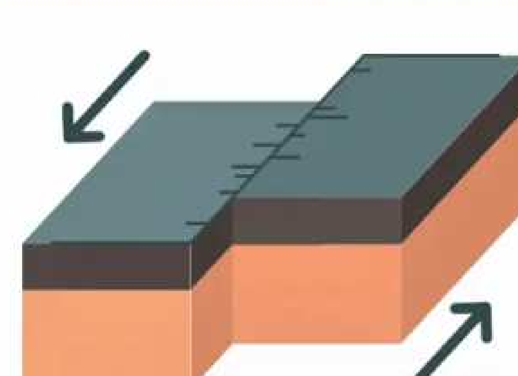
Zaman		Dönem	Temel Olaylar
Senozoyik III. Jeolojik Zaman 65,5 myö - günümüz		Kuvaterner	• Günümüzdeki iklimlerin oluşması • Buzul devirlerin başlaması ve bitmesi • İnsan hayatının başlaması • Kıtaların bugünkü görünümünü almaya başlaması
	TERSİYER	Neojen	• Bugünkü bitki ve hayvan topluluklarının belirmeye başlaması • Levha hareketinin devam etmesine bağlı olarak Alpler, Himalayalar, Kayalık ve And Dağları ile Atlas ve Hint okyanuslarının oluşumu • Dünya'nın çeşitli bölgelerinde linyit, petrol, bor ve tuz yataklarının oluşumu • Dünya genelinde şiddetil volkanizma yaşanması
		Paleojen	
Mesozoyik II. Jeolojik Zaman 251 myö - 65,5		Kretase	• İlk memeliler ve kuşların oluşumu • Ammonitler ve dinozorların bu zamanın en önemli canlıları olması • Tetis Denizi'nin oluşumu ve bu deniz tabanında büyük oranda tortullaşma meydana gelmesi • Pangea'nın parçalanmasıyla Lavrasya ve Gondvana kıtalarının oluşumu
		Jura	
		Triyas	
Paleozoyik I. Jeolojik Zaman 542 myö - 251		Permiyen	• Sürüngenlerin, balıkların ve kara bitkilerinin ortaya çıkışı • Taş kömürü yataklarının oluşumu • Apalaş, Ural, İskoçya ve İskandinav Kıvrım dağlarının oluşumu (özellikle Kaledoniyen ve Hersiniyen sıradağları) • Pangea Kıtası'nın oluşumu
		Karbonfiber	
		Devoniyen	
		Silüriyen	
		Ordovisiyen	
		Kambriyen	
Prekambriyen (İlkel Devir) 4600 myö - 542 myö			• Hayatın başlaması (bakteri ve algler) • Atmosferin oluşmaya başlaması • Sular ve kayaçların oluşmaya başlaması

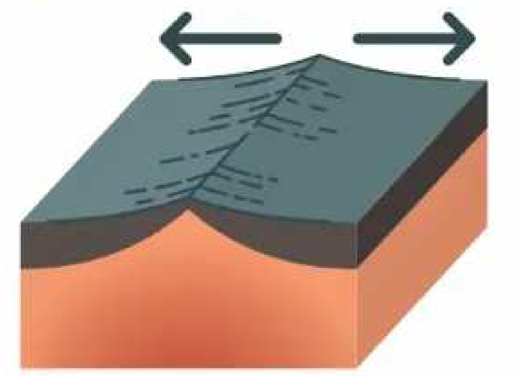
Tektonik Levha Hareketleri

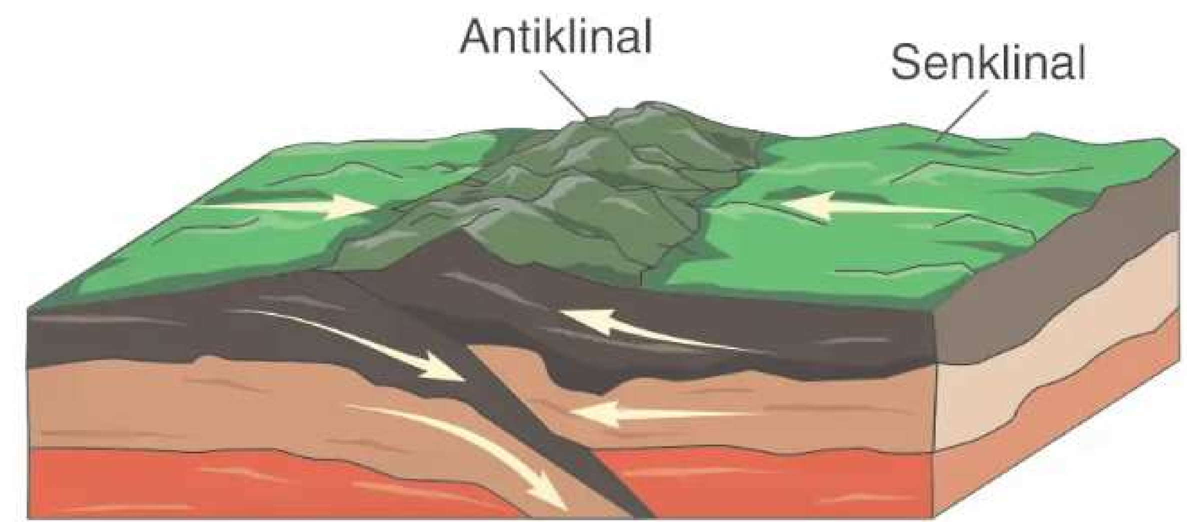
Yaklaşma Hareketi

Yanal Hareket

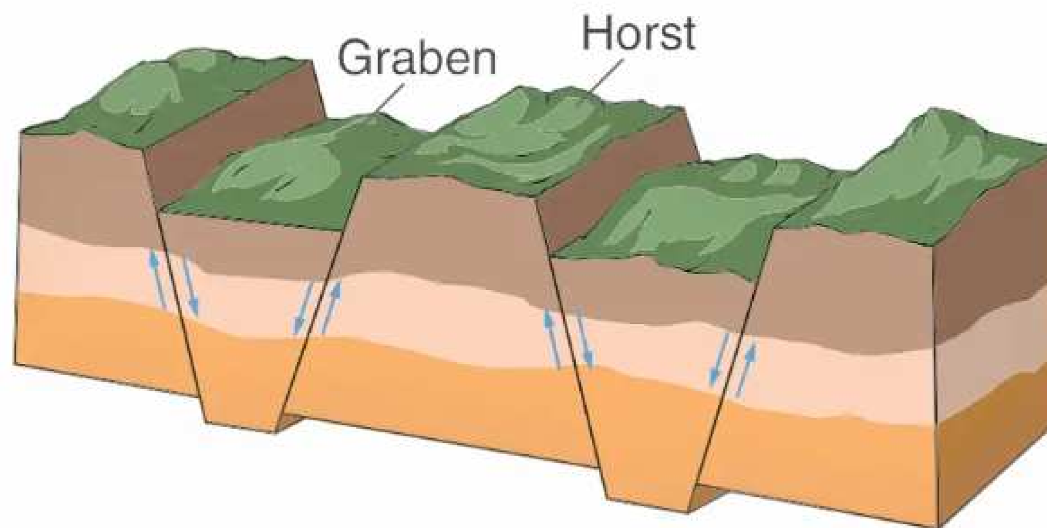

Uzaklaşma Hareketi

Esnek olan tortul tabakalarının kıvrılıp yükselmesiyle **kıvrım dağları** oluşur. Kıvrılan tabakaların yükselen kubbe şeklindeki kısımlarına **antiklinal,** çukurlaştığı kısımlarına da **senklinal** denir.

Esnekliğini yitirmiş sert yapıdaki tortul tabakalar yan basınçlara uğradıklarında kırılmaya uğrar ve kırık dağları oluşturur. Kırılma sonucu tabakaların dikey yönlerde yer değiştirmesiyle oluşan yükseltilere horst, alçalan kısımlara da graben denir.

@KuasarNemesis @YildizlarLigi_2025PDF @M.G.

Test 1 DÜNYA'NIN İÇ YAPISI, LEVHA HAREKETLERİ VE JEOLOJİK ZAMANLAR

1. I. Yoğunluğu, sıcaklığı ve kalınlığı en az olan katmandır.

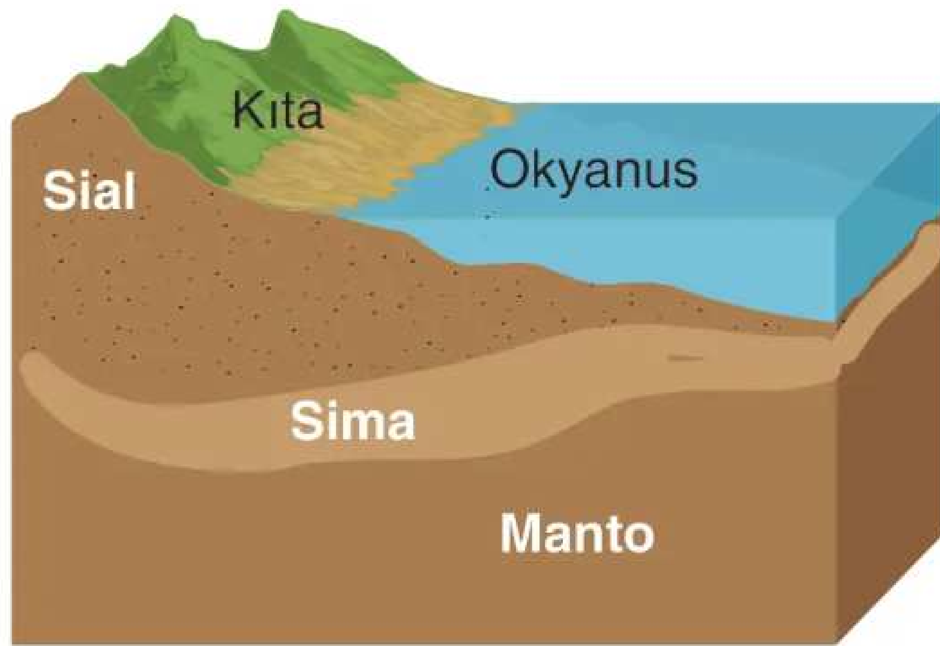
II. Yoğunluğu, sıcaklığı ve kalınlığı en fazla olan katmandır.

III. Yer kabuğunda meydana gelen tektonik kökenli olayların kaynağıdır.

Yukarıdaki bazı özellikleri verilen Dünya'nın katmanları aşağıdakilerden hangisinde sırasıyla doğru eşleştirilmiştir?

	I	II	III
A)	Yer kabuğu	Manto	Çekirdek
B)	Yer kabuğu	Çekirdek	Manto
C)	Manto	Çekirdek	Yer kabuğu
D)	Manto	Yer kabuğu	Çekirdek
E)	Çekirdek	Manto	Yer kabuğu

2. Aşağıdaki şekilde, yer kabuğunu oluşturan sial ve sima katmanı gösterilmiştir.

Buna göre sial tabakası, aşağıdakilerden hangisinin altında en incedir?

A) Plato B) Dağ C) Okyanus D) Ova E) Vadi

3. Levhaların hareket etmesiyle ilgili en önemli kuramlardan biri 1915 yılında Alfred Wegener tarafından ortaya atılan Kıtaların Kayması Kuramı'dır. Buna göre kıtalar, başlangıçta pangea adı verilen tek kara parçasından oluşmaktaydı. Zaman içerisinde yer kabuğunun hareket etmesiyle pangea parçalanarak bugünkü görünümünü almıştır.

Buna göre kıtaların bugünkü yerlerini almadan önce bir arada bulunduklarına kanıt olarak aşağıdakilerden hangisi gösterilemez?

A) Kuzey Amerika'nın doğu kıyıları ile Batı Avrupa'nın kıyılarının birbirine uyum göstermesi

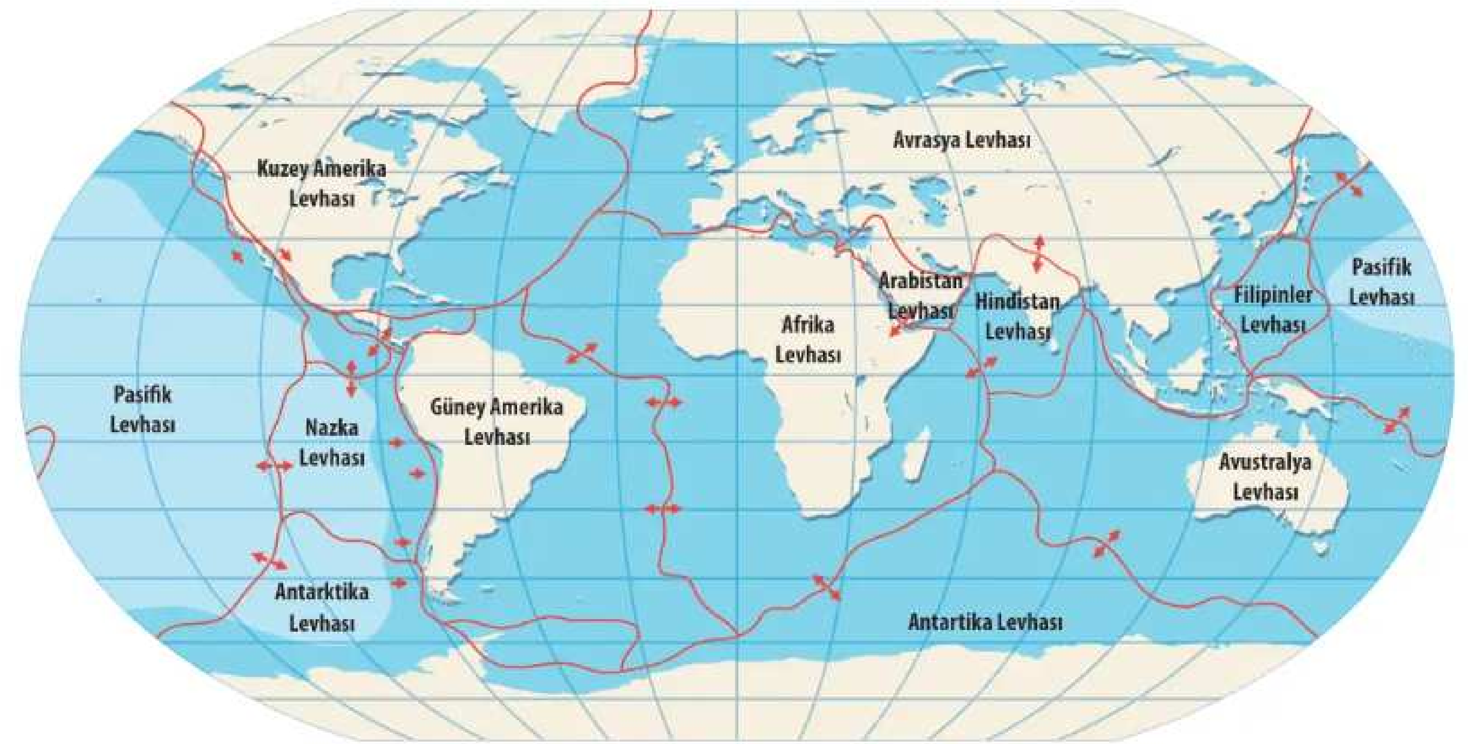
B) Güney Amerika'nın doğusu ile Afrika'nın batısının yap boz gibi birbirini tamamlaması

C) Farklı kıtalarda aynı jeolojik döneme ait, benzer hayvan ve bitki fosillerine rastlanması

D) Kuzey Afrika ve Avustralya'nın orta kısımlarında benzer iklim özelliklerinin görülmesi

E) Güney Amerika ve Afrika'da bulunan magmatik kayaçların aynı yaşta olması

4. Aşağıdaki haritada Dünya'nın başlıca levhaları gösterilmiştir.

Buna göre, aşağıdaki levhalardan hangisi, Türkiye'yi doğrudan etkiler?

A) Arabistan B) Hindistan C) Pasifik D) Filipinler E) Nazka

@KuasarNemesis @YildizlarLigi_2025PDF @M.G.

5. Levhalar, konveksiyonel akımların etkisiyle hareket eder. Bu hareketler yaklaşma, uzaklaşma ve yanal yer değiştirme şeklindedir.

Buna göre, Pasifik Levhası ile Filipinler Levhası'nın çarpışması sonucunda aşağıdaki yeryüzü şekillerinden hangisi meydana gelmiştir?

A) Himalaya Dağları
B) Alp Dağları
C) İskandinav Yarımadası
D) Mariana Çukuru
E) Bering Boğazı

6. I. Ural Dağları
II. And Dağları
III. Apalaş Dağları
IV. Kayalık Dağları

Yukarıdaki dağlardan hangileri 1. Jeolojik Zaman'da (Paleozoik) meydana gelmiştir?

A) I ve II
B) I ve III
C) II ve III
D) II ve IV
E) III ve IV

7. Yerküre'nin oluşum sürecini daha kolay inceleyebilmek amacıyla jeolojik zaman tablosu oluşturulmuştur.

Jeolojik zamanlar belirlenirken;

I. levha hareketleri,
II. orojenik hareketler,
III. nüfus yoğunluğu,
IV. ekonomik kalkınma

özelliklerinden hangileri esas alınmıştır?

A) I ve II
B) I ve III
C) II ve III
D) II ve IV
E) III ve IV

8. Türkiye'nin sahip olduğu arazilerin önemli bir kısmı son jeolojik zamanda oluşmuştur.

Bu duruma kanıt olarak aşağıdakilerden hangisi örnek <u>verilemez</u>?

A) Yeryüzü şekillerinin yüksek ve engebeli olması
B) Volkanik arazilerin geniş yer tutması
C) Sıcak su kaynaklarının zengin olması
D) Depremlerin sıklıkla yaşanması
E) Üç tarafının denizlerle çevrili olması

9. I. Taş kömürü yataklarının oluşumu
II. Lavrasya ve Gondvana kıtalarının oluşumu
III. Linyit yataklarının oluşumu

Yukarıdaki kıtalar ve bu kıtaların oluştuğu jeolojik dönem eşleştirmelerinden hangisi doğrudur?

	I	II	III
A)	Paleozoyik	Mesozoyik	Senozoyik
B)	Mesozoyik	Senozoyik	Paleozoyik
C)	Senozoyik	Paleozoyik	Mesozoyik
D)	Paleozoyik	Senozoyik	Mesozoyik
E)	Senozoyik	Mesozoyik	Paleozoyik

10. Bu dönemde Ege Denizi ve boğazlar oluşmuş, Karadeniz deniz özelliği kazanmış, Anadolu ve yakın çevresi ise bugünkü görünümünü almıştır. Bu jeolojik zamanda epirojeneze bağlı olarak Anadolu toptan yükselmiştir.

Yukarıdaki söz konusu oluşumlar, aşağıdaki jeolojik dönemlerin hangisinde meydana gelmiştir?

A) Prekambriyen
B) Paleozoyik
C) Mesozoyik
D) Kuvaterner
E) Jura

11. Türkiye'de aşağıdaki oluşumlardan hangisi jeolojik olarak diğerlerinden daha önce meydana gelmiştir?

A) Toros Dağları
B) Ege Denizi
C) Elbistan linyit yatakları
D) Çanakkale Boğazı
E) Zonguldak taş kömürü yatakları

@KuasarNemesis @YildizlarLigi_2025PDF @M.G.

KAYAÇLAR

1. Yer kabuğundaki elementlerin bir araya gelmesi sonucu mineraller oluşur. Minerallerin bir araya gelmesi sonucunda oluşan kütlelere ise kayaç adı verilir.

Aşağıdakilerden hangisi kayaç türlerinin oluşmasında etkili değildir?

A) Volkanizma B) Aşınma C) Birikme D) Humus E) Çimentolaşma

2. Magmatik kayaçların çözünmesi ve ayrışması sonucu farklı boyuttaki materyallerin çukur alanlarda üst üste tortulanmasıyla tortul kayaçlar oluşur. Magmatik ve tortul kayaçların yüksek sıcaklık ve basınç altında mineral yapılarının değişmesiyle de başkalaşım kayaçlar meydana gelir. Oluşan bu kayaçlar levha hareketlerinin etkisiyle tekrar magmaya karışabilir.

Yukarıdaki paragrafta, aşağıdaki döngülerden hangisinin oluşumu açıklanmıştır?

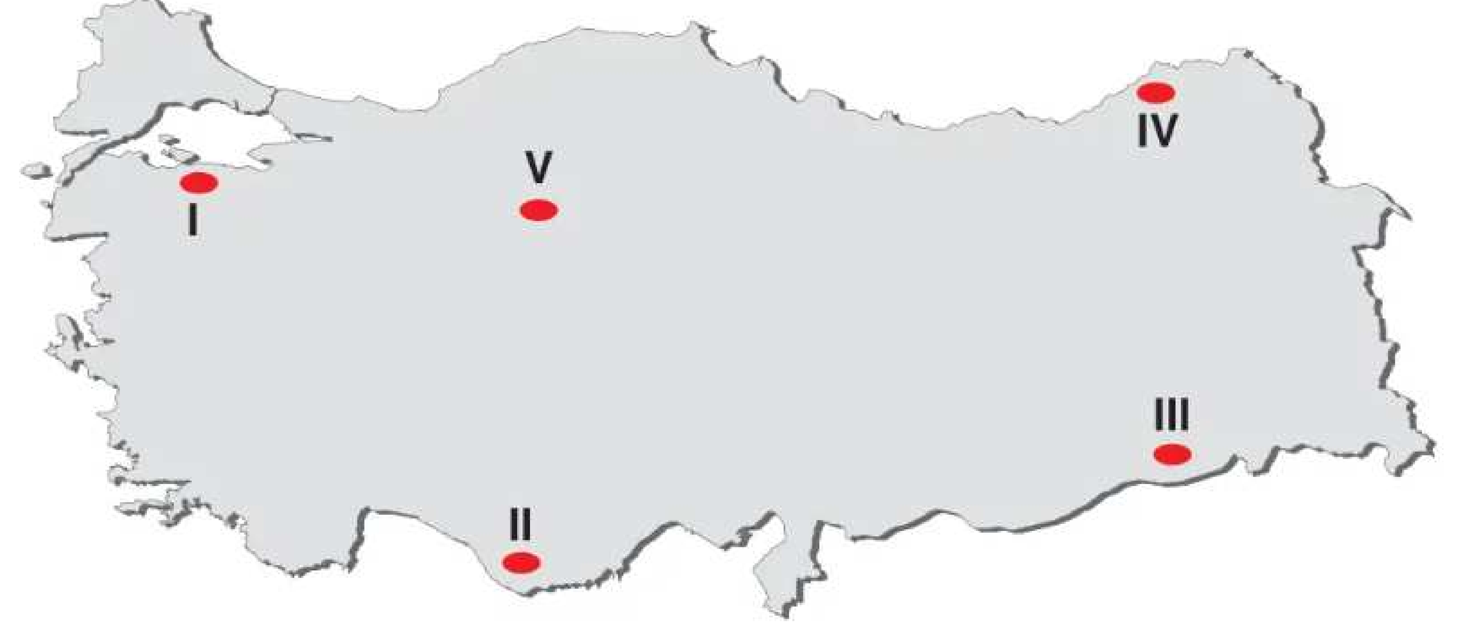
A) Azot B) Su C) Kayaç D) Karbon E) Oksijen

3. Taş kömürü, çok miktarda bitkisel maddenin, havasız bir ortamda ve basınç altında değişmesi sonucunda oluşan bir kayaçtır.

Buna göre taş kömürü, aşağıdaki kayaç türlerinden hangisine örnek verilebilir?

A) Yüzey kayaçları
B) Derinlik kayaçları
C) Fiziksel tortul kayaçlar
D) Kimyasal tortul kayaçlar
E) Organik tortul kayaçlar

4. Kayaçların içerisindeki bazı mineraller çeşitli alanlarda çökelir. Çökelen minerallerin üst üste birikip sertleşmesiyle kimyasal tortul kayaçlar oluşur. Kimyasal tortul kayaçlardan biri de kireç taşıdır.

Haritada numaralı alanların hangisinde söz konusu kayaçların yaygın olduğu söylenebilir?

A) I B) II C) III D) IV E) V

5. I. Mercan kalkeri
II. Tebeşir
III. Kil taşı
IV. Traverten

Yukarıdaki kayaçlardan hangileri canlı kalıntılarından oluşmuştur?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III D) II ve IV E) III ve IV

2019 / MSÜ

6. **Aşağıdakilerden hangisi tortul kayaçların, püskürük ve başkalaşım kayaçlardan ayırt edilmesini sağlayan temel özelliklerdendir?**

A) Diğerlerine göre daha sert kayaçlardır.
B) Bulundukları yerler eski kara parçalarıdır.
C) İçlerinde canlı kalıntıları bulunur.
D) Yeryüzünün çukur yerlerinde görülürler.
E) Farklı minerallerin bir araya gelmesiyle oluşurlar.

BİLGİ SARMAL

@KuasarNemesis @YildizlarLigi_2025PDF @M.G.

7.

I

II

Yukarıdaki yeryüzü şekillerinin oluşmasında etkili olan kayaç türleri aşağıdakilerden hangisinde doğru verilmiştir?

	I	II
A)	Kuvarsit	Mermer
B)	Andezit	Bazalt
C)	Kum taşı	Çakıl taşı
D)	Volkanik tüf	Kireç taşı
E)	Kalker	Volkanik tüf

8. I. Bu kayaçlar içerisinde fosillere rastlanır.
II. Derinlik ve yüzey kayaçları olmak üzere ikiye ayrılır.
III. Büyük bölümü tabakalı yapıdadır.
IV. Yüksek sıcaklık ve basınç altında kalarak değişime uğramışlardır.

Yukarıdakilerden hangileri tortul kayaçların özelliklerindendir?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

9. Kayaçların fiziksel ve kimyasal özellikleri, yeryüzünün şekillenmesinde, doğrudan ya da dolaylı bir etkiye sahiptir. Çünkü bu özellikler, kayaçların aşınım sürecindeki dayanıklılığını belirler.

Buna göre aşağıdaki kayaçlardan hangisi, aşındırma etmenlerine karşı diğerlerinden daha dayanıklıdır?

A) Kalker B) Jips C) Granit
D) Kaya tuzu E) Traverten

10. **Aşağıdaki yeryüzü şekillerinden hangisinin oluşumunda etkili olan kayaç türü diğerlerinden farklıdır?**

A) Damlataş Mağarası
B) Göreme Peribacaları
C) Pamukkale Travertenleri
D) Cennet Obruğu
E) Aynalı Göl Mağarası

11. Bitki ve hayvan kalıntılarının belli alanlarda birikip sertleşmesiyle organik tortul kayaçlar oluşur.

Organik tortul kayaçlardan biri de kömürdür.

Aşağıdakilerden hangisi kömür türü kayaçlara örnek verilemez?

A) Antrasit B) Taş kömürü C) Linyit
D) Turba E) Tebeşir

12. Suda kolay çözülebilen kayaçların yüzey ve yer altı suları tarafından çözünmesi sonucunda karstik şekiller oluşur.

Buna göre aşağıdaki kayaçlardan hangisi bu şekillerin oluşmasında etkili değildir?

A) Kalker B) Jips C) Dolomit
D) Granit E) Kaya tuzu

✓ SAKIN KARIŞTIRMA

Kayaç Türü		Örnek Kayaçlar
1. Magmatik (Katılaşım) Kayaçlar İlk oluşan kayaçlardır.	a) Derinlik kayaçları	Granit, siyenit, diorit, gabro
	b) Yüzey kayaçları	Andezit, bazalt, tüf, obsidyen
2. Tortul Kayaçlar Tabakalı yapıdadırlar ve içlerinde fosil bulunur.	a) Fiziksel (Kırıntılı) tortul	Çakıl taşı, kum taşı, kil taşı, mil taşı
	b) Kimyasal tortul	Kalker, jips, kaya tuzu
	c) Organik tortul	Kömür, mercan kaya, tebeşir
3. Başkalaşım (Metamorfik) Kayaçları Magmatik ya da tortul kayaçların yüksek sıcaklık ve basınç etkisinde kalarak değişmesiyle oluşurlar.		Granit ⇒ Gnays Kalker ⇒ Mermer Kum taşı ⇒ Kuvarsit Kil taşı ⇒ Şist

@KuasarNemesis @YildizlarLigi_2025PDF @M.G.

İÇ KUVVETLER

1. Yeryüzü şekillerinin bir kısmı, oluşumları için gerekli olan enerjiyi mantodaki konveksiyonel akımlardan alır. Bu enerjinin sonucunda iç kuvvetler meydana gelir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi iç kuvvetlerden biri değildir?

A) Epirojenez B) Orojenez
C) Volkanizma D) Rüzgâr
E) Deprem

2. Farklı yoğunluk ve kalınlıktaki yer kabuğu parçaları manto üzerinde yüzer durumdadır. Bu parçalar mantoya gömülerek dengede dururlar. Bu dengeye izostatik denge adı verilir. Herhangi bir yerde epirojenez olayının meydana gelmesi için izostatik dengenin bozulması gerekir.

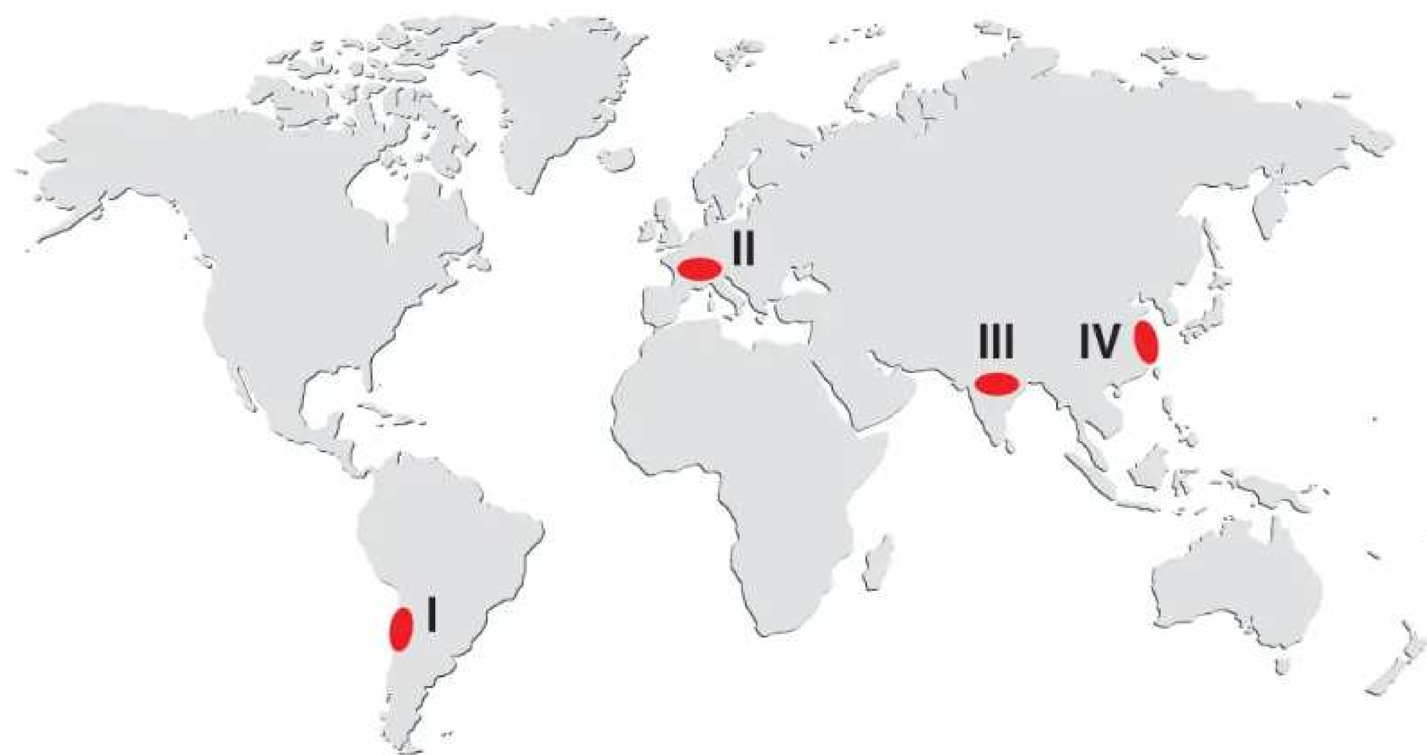
Buna göre;

I. buzulların erimesi,
II. ormanların tahribi,
III. tarlaların nadasa bırakılması

olaylarından hangileri izostatik dengeyi bozarak epirojeneze neden olur?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

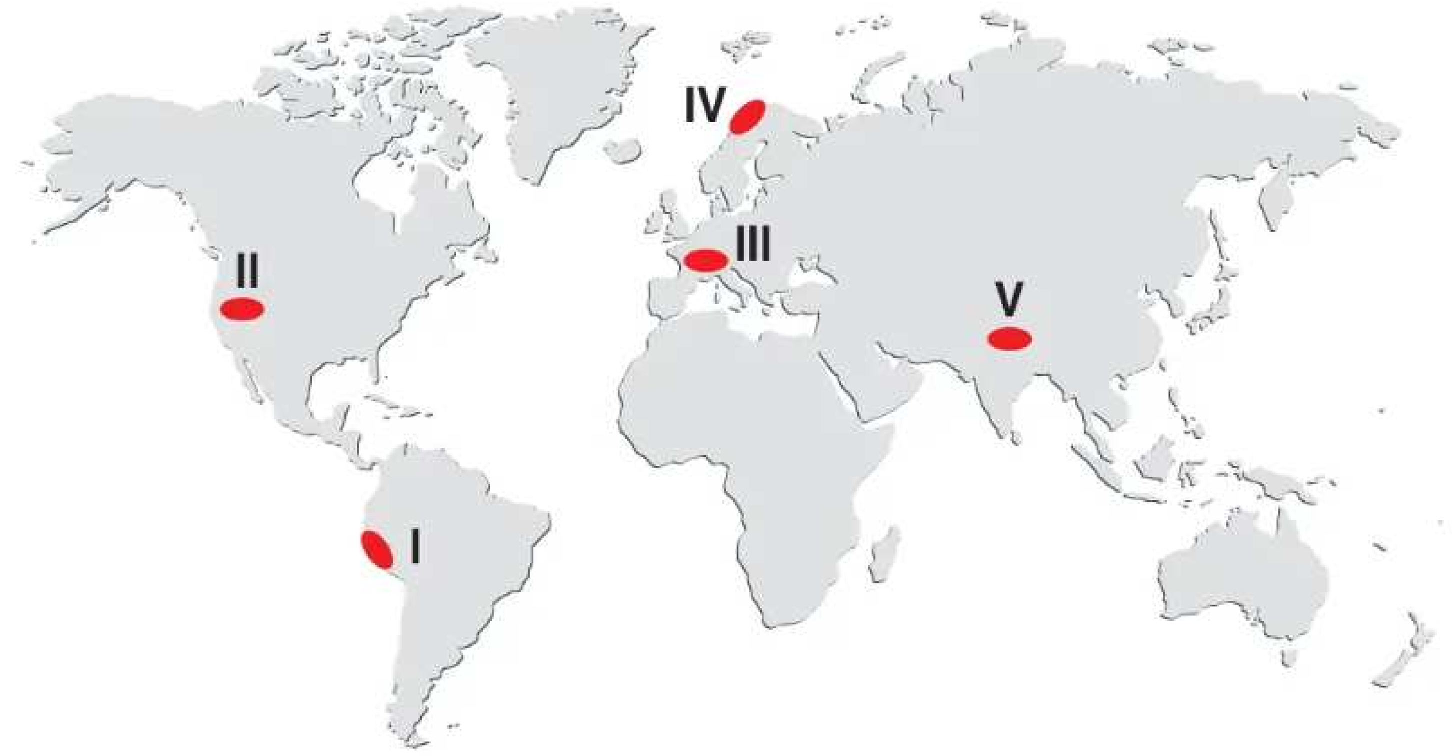
3. Dünya'daki volkanların yaklaşık %75'i Pasifik Levhası'nın çevresinde yer aldığından bu alana Ateş Çemberi adı verilir.

Buna göre haritada numaralı alanlardan hangileri Ateş Çemberi'nde yer alır?

A) I ve II B) I ve IV C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

4. Tortul tabakaların yan basınçlara uğramasıyla orojenez meydana gelir. Dünya'nın oluşumundan bugüne kadar dört büyük orojenez olayı meydana gelmiştir. Bu orojenez olaylarının en genci Alp Kıvrımlarıdır.

Buna göre haritada numaralı alanlardan hangisi Alp Kıvrımları sonucunda meydana gelen genç dağlardan biri değildir?

A) I B) II C) III D) IV E) V

5. Magmanın yeryüzüne ulaşmasıyla, yüzey volkanizması oluşur.

Aşağıdakilerden hangisi yüzey volkanizması sonucu oluşan yeryüzü şekillerine örnek verilemez?

A) Kaldera B) Krater C) Maar
D) Volkan konisi E) Lakolit

6.

	İç Kuvvet	Yer Şekli
I.	Orojenez	Denge profili
II.	Epirojenez	Kıyı taraçası
III.	Volkanizma	Krater gölü
IV.	Deprem	Delta ovası

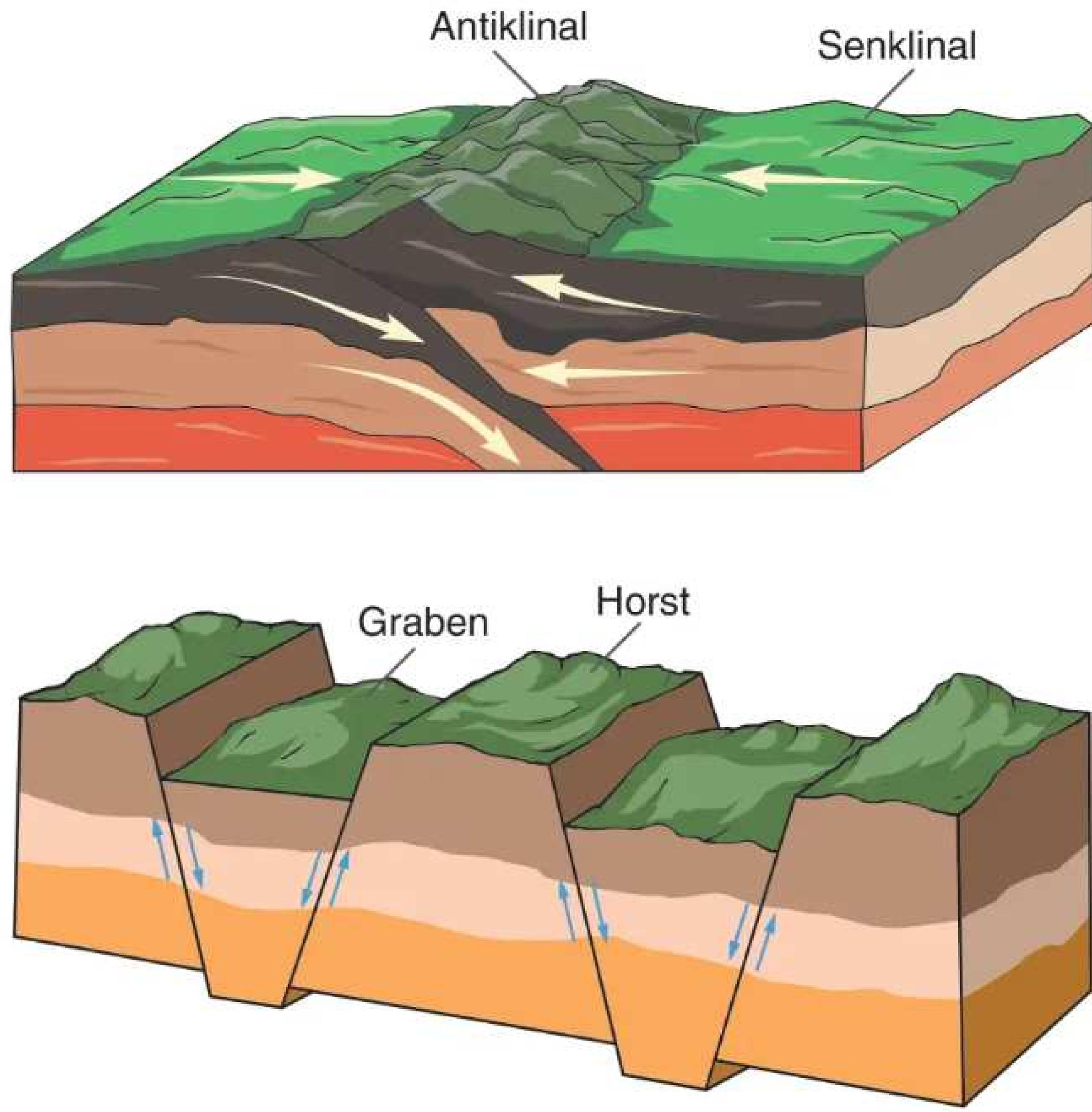
Yukarıdaki iç kuvvet ve yer şekli eşleştirmelerinden hangileri doğrudur?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

BİLGİ SARMAL

@KuasarNemesis @YildizlarLigi_2025PDF @M.G.

7.

Yukarıdaki yeryüzü şekillerinin oluşmasında, aşağıdakilerden hangisi etkili olmuştur?

A) Epirojenez
B) Orojenez
C) Volkanizma
D) Akarsu
E) Deprem

8. Aşağıdaki haritada dünyanın bazı önemli sıradağları gösterilmiştir.

Bu dağ sıraları ile;

I. volkanik hareketler,
II. taş kömürü yatakları,
III. I. Jeolojik Zaman olayları,
IV. deprem hareketleri

durumlarından hangileri paralellik göstermez?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III D) II ve IV E) III ve IV

9. İki fay hattı arasında kalan kütlenin blok hâlinde çökmesi ile oluşan çukurluğa graben adı verilir.

Yukarıdaki haritada numaralı alanların hangisinde graben bulunduğu söylenebilir?

A) I B) II C) III D) IV E) V

10. Kuzey Anadolu Fay Sistemi; batıda Saroz Körfezi'nden başlayarak Van Gölü'nün kuzeyine kadar uzanır.

Aşağıdaki şehirlerden hangisi bu fay sistemi üzerinde yer almaz?

A) Düzce B) Merzifon C) Erbaa D) Hatay E) Erzincan

11. Yer kabuğu hareketleri sırasında meydana gelen kırıklara fay adı verilir. Faylar; hareket yönlerine göre ters fay, doğrultu atımlı fay ve normal fay olmak üzere üç gruba ayrılır. Fay hatlarının bulunduğu alanlarda genellikle deprem tehlikesi fazladır.

Buna göre haritadaki numaralı alanların hangisinde deprem tehlikesi diğerlerinden daha azdır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

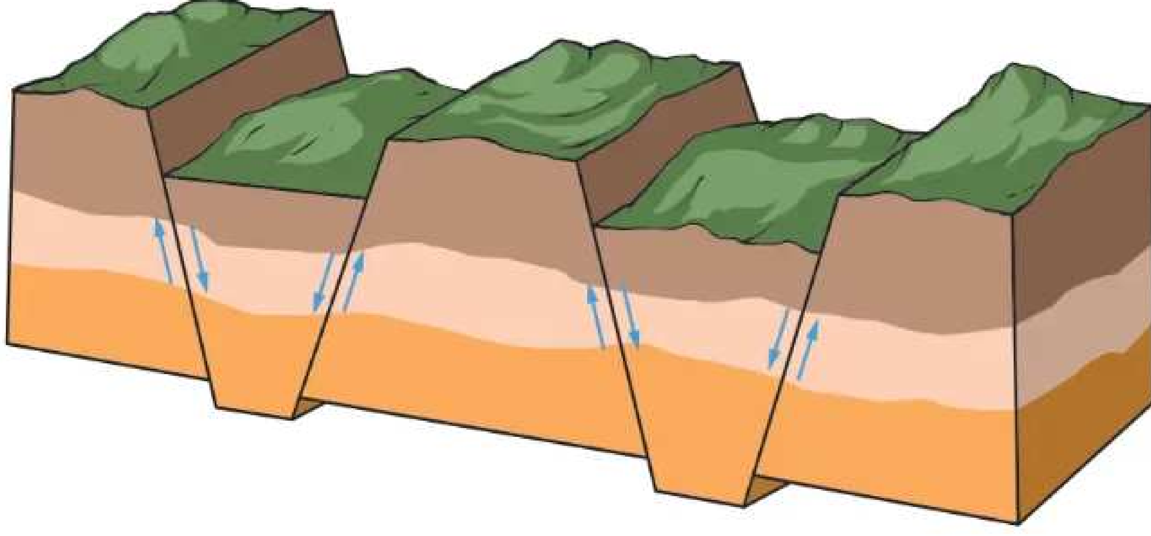
TYT COĞRAFYA SORU BANKASI
BİLGİ SARMAL

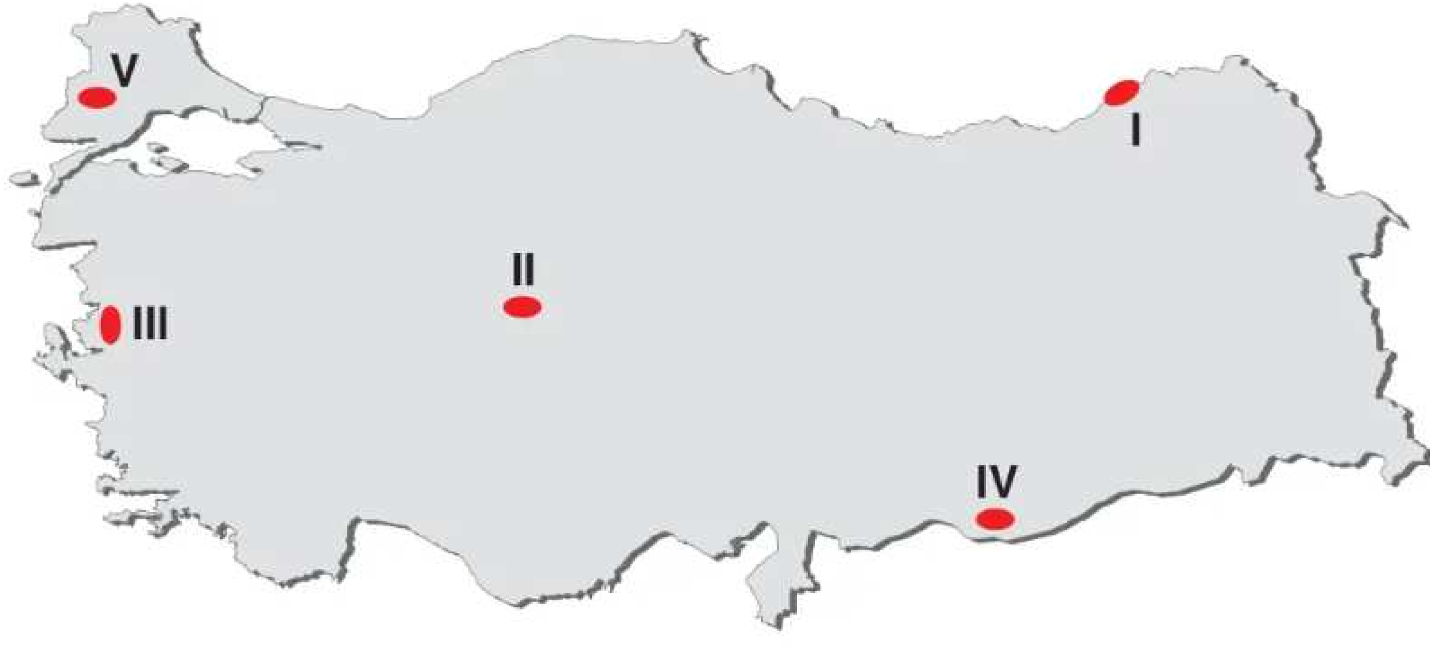
@KuasarNemesis @YildizlarLigi_2025PDF @M.G.

SİMÜLASYON TESTİ

1.

Yukarıdaki görselde verilen yer yapıları, haritada numaralandırılan alanların hangisinde görülür?

A) I B) II C) III D) IV E) V

2. Yeryüzünün ilk kıvrım dağları İlkel (Prekambriyen) Zaman'da oluşan Huron kıvrımlarıdır. Yeryüzünün eski kıta çekirdekleri olan bu kıvrım dağları, milyonlarca yıldır aşındığı için düzleşip sertleşmiştir. 1. Jeolojik Zaman'da (Paleozoyik) ise Kaledoniyen ve Hersiniyen kıvrımları oluşmuştur. Kaledoniyen kıvrımlarına İskoç ve Norveç dağları; Hersinyen kıvrımlarına ise Ural ve Appalaş dağları örnek verilebilir. 3. Jeolojik Zaman'da (Tersiyer) oluşan Alp Kıvrımları, dünyanın genç dağları arasında yer almaktadır. Alpler, Kayalıklar, Himalayalar ve And Dağları bu genç oluşumun başlıcalarıdır.

Bir dağın jeolojik yaşı ne kadar fazla ise geçmişten günümüze aşınmaya uğraması da o kadar fazla olmakta ve dağın yükseltisi azalmaktadır.

Bu bilgilere göre aşağıdaki dağlardan hangisinin yükseltisinin diğerlerinden daha az olması beklenir?

A) Ural Dağları B) Alp Dağları
C) Himalaya Dağları D) And Dağları
E) Kayalık Dağları

3. "Yaşadığım ülke, Pasifik Deprem Kuşağı üzerinde yer alır." **diyen bir kişinin yaşadığı ülke aşağıdakilerden hangisi olamaz?**

A) İtalya B) Japonya C) Şili
D) ABD E) Meksika

4. Nevşehir çevresindeki peribacalarının oluşumunda ……… ……...., Pamukkale travertenlerinin oluşumunda ise ……… kayaçları önemli bir yere sahiptir.

Yukarıda verilen açıklamada boş bırakılan yerlere sırasıyla aşağıdaki kayaçlardan hangileri getirilmelidir?

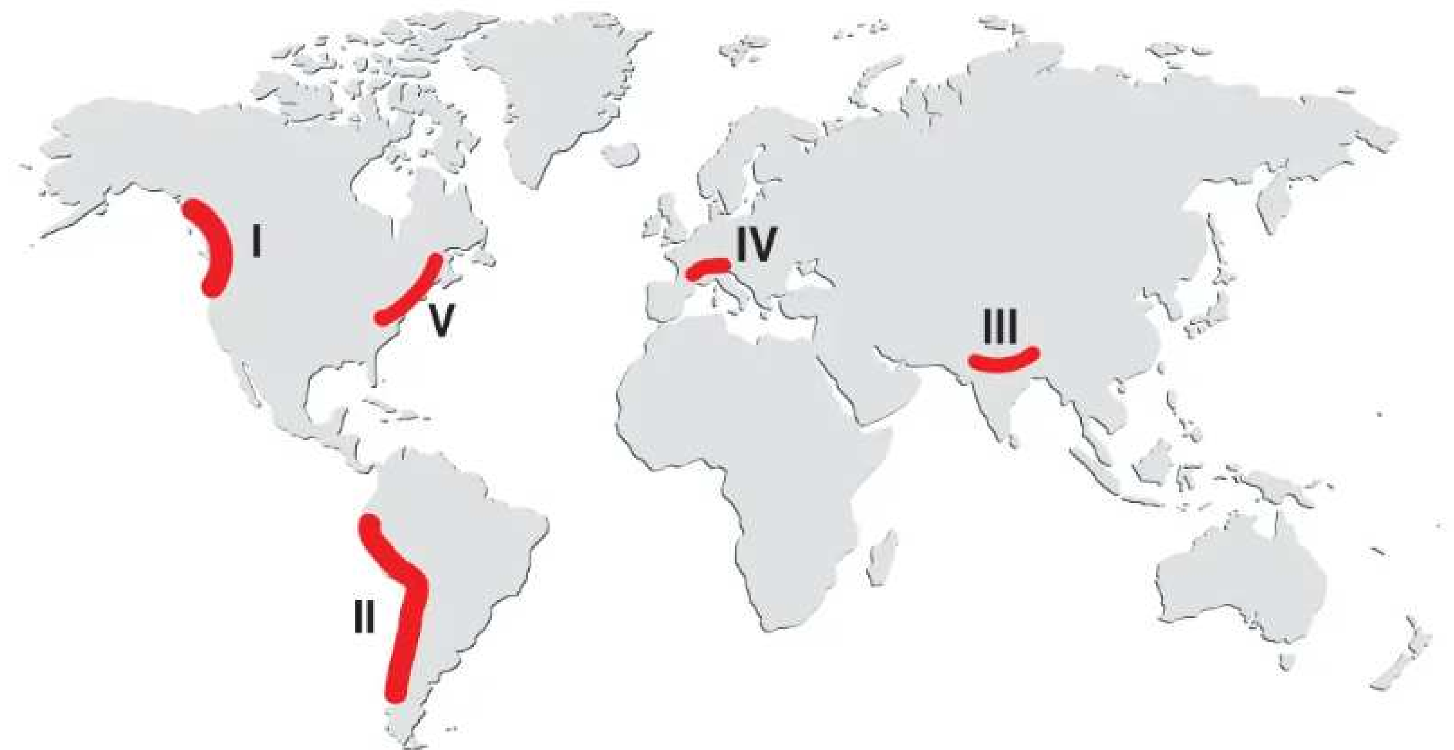
A) andezit, bazalt B) tüf, kireçtaşı
C) alçı taşı, kaya tuzu D) jips, kalker
E) mercan kaya, tebeşir

5. Yeryüzü şekillerinin bir kısmı, oluşumları için gerekli olan enerjiyi mantodaki konveksiyonel akımlardan alır. Bu enerjinin etkisiyle meydana gelen iç kuvvetler yeryüzü şekillerinin oluşmasını sağlar. İç kuvvetlerin oluşum sürecinde yer kabuğunda meydana gelen hareketlere tektonik hareket adı verilmektedir.

Buna göre aşağıdaki yer şekillerinin hangisinin oluşumunda tektonik hareketlerin etkili olduğu söylenemez?

A) Doğu Karadeniz Dağları
B) Ağrı Dağı
C) Nemrut Kalderası
D) İstanbul Boğazı
E) Bafra Deltası

6. Levha hareketlerinin devam etmesine bağlı olarak 3. Jeolojik Zaman'da Alpler, Himalayalar, Kayalık ve And dağları oluşmuştur. Ayrıca dünyadaki zengin linyit yatakları da bu dönemde oluşmuştur.

Buna göre haritada gösterilen numaralı alanlardan hangisi söz konusu özelliklere sahip olan yerlerden biri değildir?

A) I B) II C) III D) IV E) V

@KuasarNemesis @YildizlarLigi_2025PDF @M.G.

7.

HABER

Volkanik faaliyetler sonucunda oluşan adalara bir yenisi daha eklendi. Geçtiğimiz ocak ayında (2015) Avustralya'nın doğusundaki Tonga Krallığı'na bağlı adalar civarında, okyanus altında gerçekleşen patlama sonrası oluşan ada keşfedilmeye başlandı. Yaklaşık bir ay süren patlama sonucunda ortaya çıkan bu ada, komşu adalar olan Hunga Tonga ve Hunga Ha'apai'ye de hayli zarar verdi. Öyle ki patlama kaynaklı asit yağmurları iki adanın da bitki örtüsünü yok etti. Komşu adalardaki hayat yok olurken yeni ada şimdiden kuşlara ev sahipliği yapmaya başladı.

Yukarıda verilen gazete haberine göre aşağıdaki bilgilerden hangisine ulaşılamaz?

A) Büyük Okyanus'ta meydana gelen volkanik faaliyet sonucunda yeni bir kara parçası oluştuğu

B) Yeni oluşan adanın bazı canlı türleri için yaşam alanı hâline geldiği

C) Volkanik patlamaların çevre sorunlarına yol açtığı

D) Volkanik patlamaların Avustralya'nın yüz ölçümünü büyüttüğü

E) Volkanik patlamaların biyoçeşitliliğe zarar verdiği

8. İç kuvvetler bazı yeryüzü şekillerinin oluşmasında dolaylı olarak etkili olmaktadır.

Buna göre aşağıdaki yeryüzü şekillerinden hangisinin oluşumunda sel suları temel etken, volkanizma olayı ise elverişli arazi oluşturduğu için dolaylı etkendir?

A)

B)

C)

D)

E)

9. I. Anadolu Yarımadası genel itibarıyla yükselirken Karadeniz ve Akdeniz çökmektedir. Çukurova ve Ergene Ovası'nda biriken kalın tortul tabakalar bu ovaların çökmesinde etkili olmaktadır. Ege Denizi, İstanbul ve Çanakkale boğazlarının oluşmasında da bu hareketler etkili olmuştur.

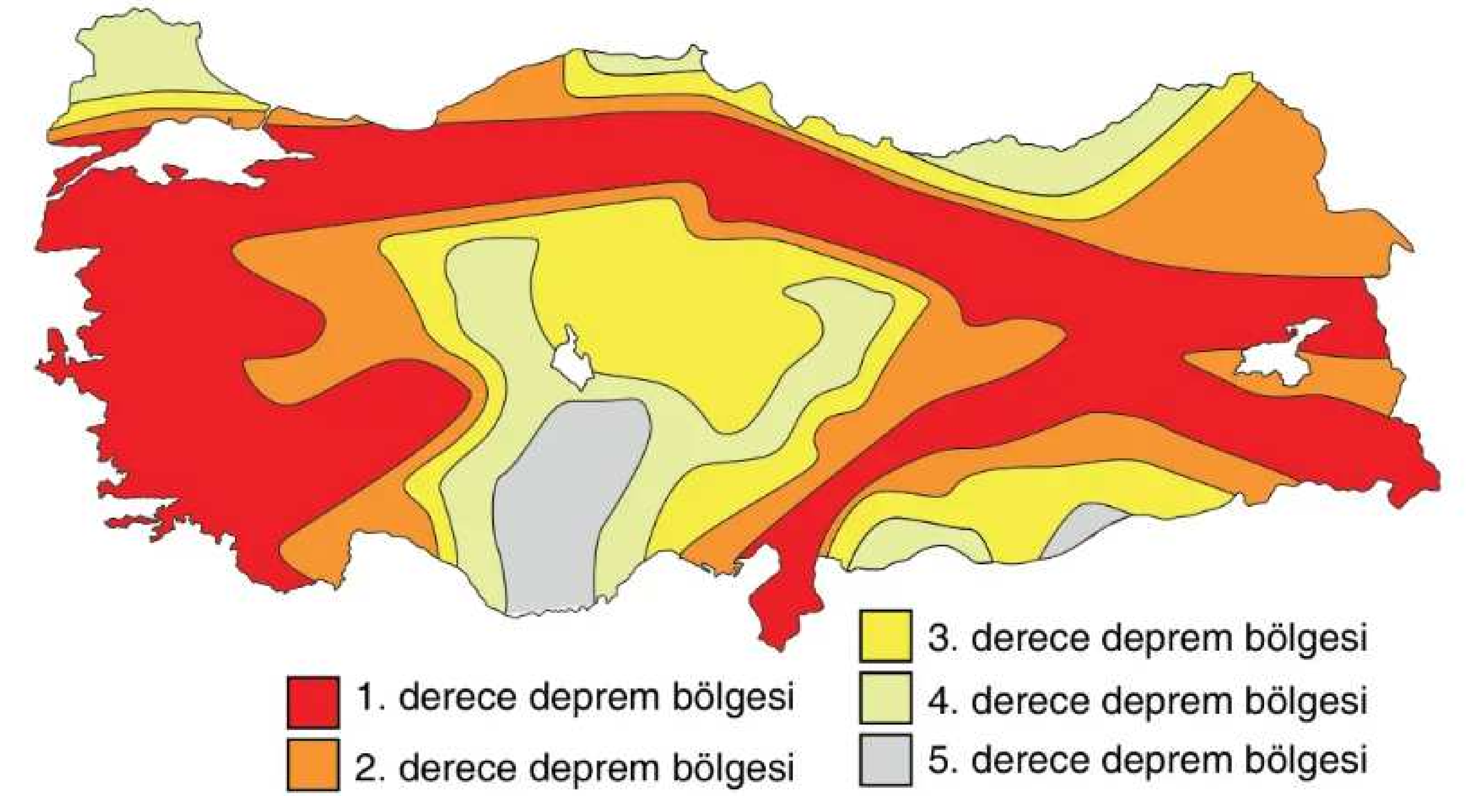
II. Doğu Anadolu'daki Nemrut Kalderası ve Konya'daki Meke Tuzlası ile Nevşehir'de bulunan Acıgöl maar özelliği taşıyan yeryüzü şekillerindendir.

III. Türkiye, ilk olarak I. Jeolojik Zaman'da meydana gelen Hersinyen ve Kaledoniyen kıvrımlarından etkilenmiştir. Bu dönemde oluşan kıvrımlı yapılar, dış kuvvetlerin etkisiyle aşınarak zamanla sertleşmiştir.

Yukarıda numaralandırılarak verilen bilgilerin ilişkilendirilebileceği iç kuvvetler aşağıdakilerden hangisinde doğru verilmiştir?

	I	II	III
A)	Orojenez	Epirojenez	Volkanizma
B)	Epirojenez	Volkanizma	Orojenez
C)	Volkanizma	Orojenez	Epirojenez
D)	Epirojenez	Deprem	Volkanizma
E)	Deprem	Volkanizma	Orojenez

10. Aşağıda Türkiye deprem bölgeleri haritası gösterilmiştir. Haritanın lejant kısmında deprem riski en çok olan yerler 1. derece, en az olan yerler ise 5. derece olarak belirtilmiştir.

Buna göre 1 ve 5. derece deprem bölgesinde yer alan il örneklerinden hangisi doğrudur?

	1.	5.
A)	İzmir	Erzincan
B)	Kars	Konya
C)	Bingöl	Tekirdağ
D)	Düzce	Karaman
E)	Yozgat	Mardin

@KuasarNemesis @YildizlarLigi_2025PDF @M.G.

SARMAL TEST – 6

1. İnsanlar çeşitlenen ve artan ihtiyaçlarını karşılayabilmek için doğaya birtakım müdahalelerde bulunmuştur. Bu müdahaleler bazen doğanın işleyişine uyumluyken bazen de doğanın işleyişine zarar vermiştir.

Buna göre aşağıdaki etkinliklerden hangisinin doğaya uyumlu olduğu söylenebilir?

A) Yerleşim alanlarının oluşturulması için ormanlık alanların tahrip edilmesi

B) Tarımsal ürünün hasadı sonrasında ürün kalıntılarının yakılması

C) Enerji ihtiyacının karşılanması için termik santrallerin kurulması

D) Turizm gelirlerini artırmak için kıyı boyunca betonarme yapıların inşa edilmesi

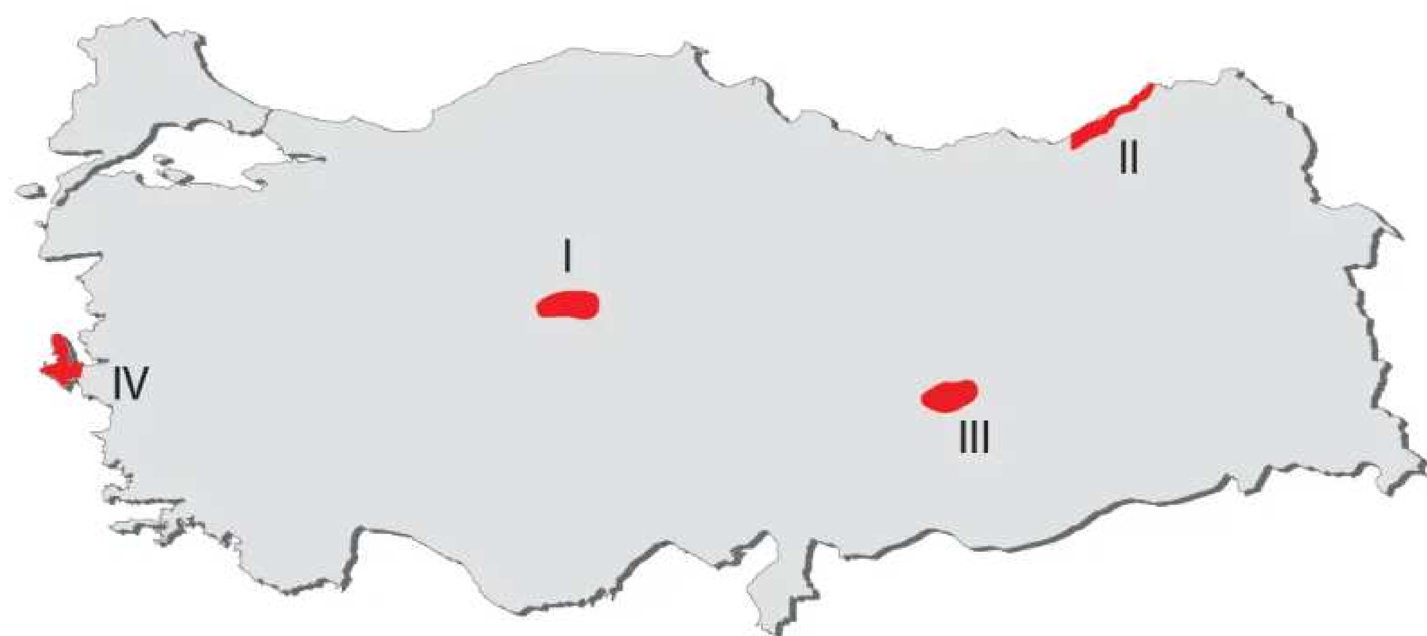
E) Eğimli arazilerde ağaçlandırma çalışmalarının yapılması

2. Yengeç ve Oğlak dönenceleri arasında kalan bölgeye tropikal kuşak denir.

Aşağıdakilerden hangisi bu kuşakta yer alan ülkelere örnek verilebilir?

A) Türkiye B) Norveç C) Endonezya D) Japonya E) Yeni Zelanda

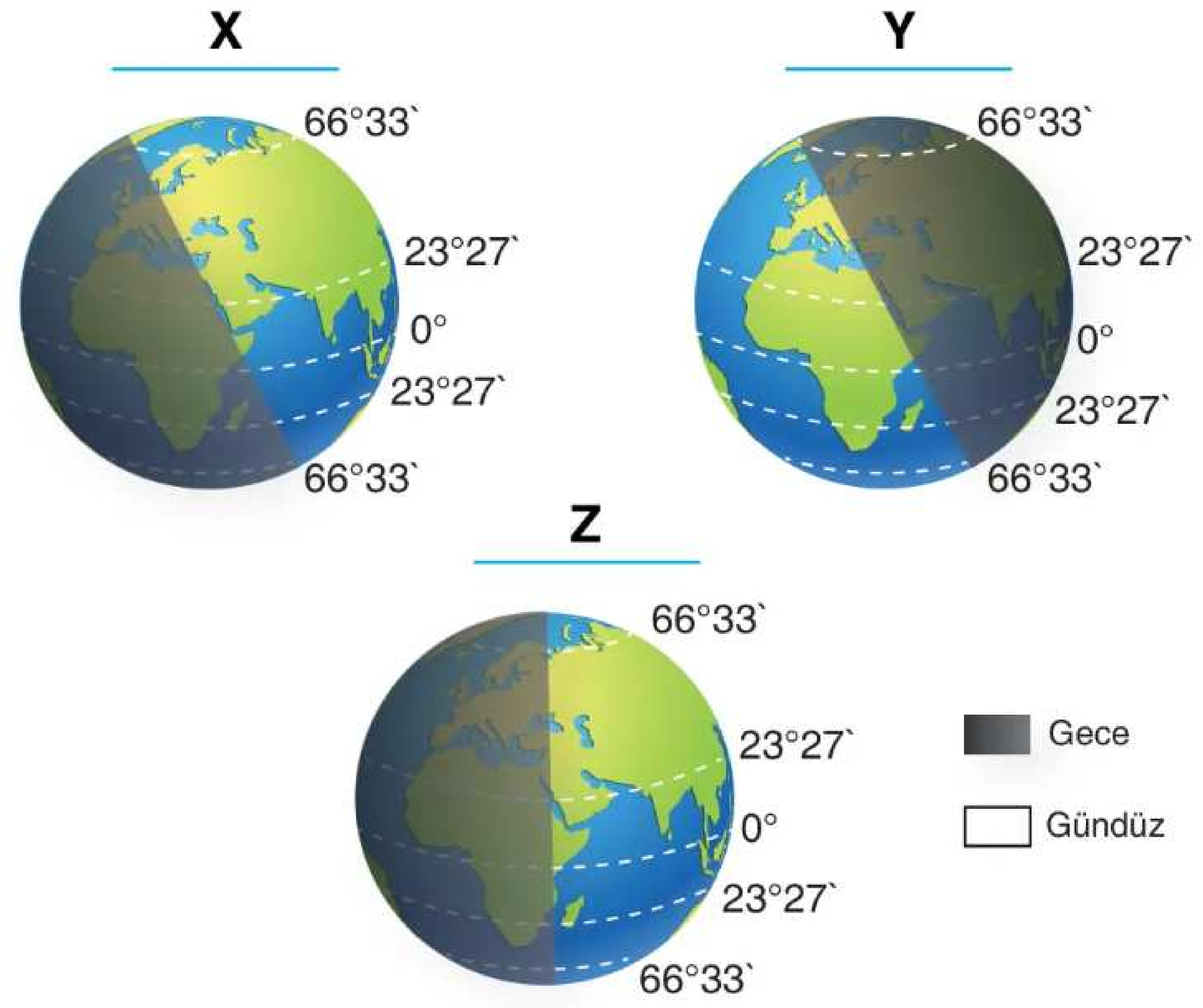
3.

Haritada koyu renkle gösterilen alanlardan hangilerinde doğal koşullar daha fazla benzerlik gösterir?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III D) II ve IV E) III ve IV

4. Aşağıdaki belirli tarihlerde Dünya'nın Güneş karşısındaki konumları gösterilmiştir.

Bu konumlarla ilgili olarak,

I. Dünya Z konumunda iken her iki yarım kürede bahar koşulları yaşanır.

II. Dünya Y konumunda iken sıcaklık değerleri Kuzey Yarım Küre'de X ve Z konumuna göre daha fazladır.

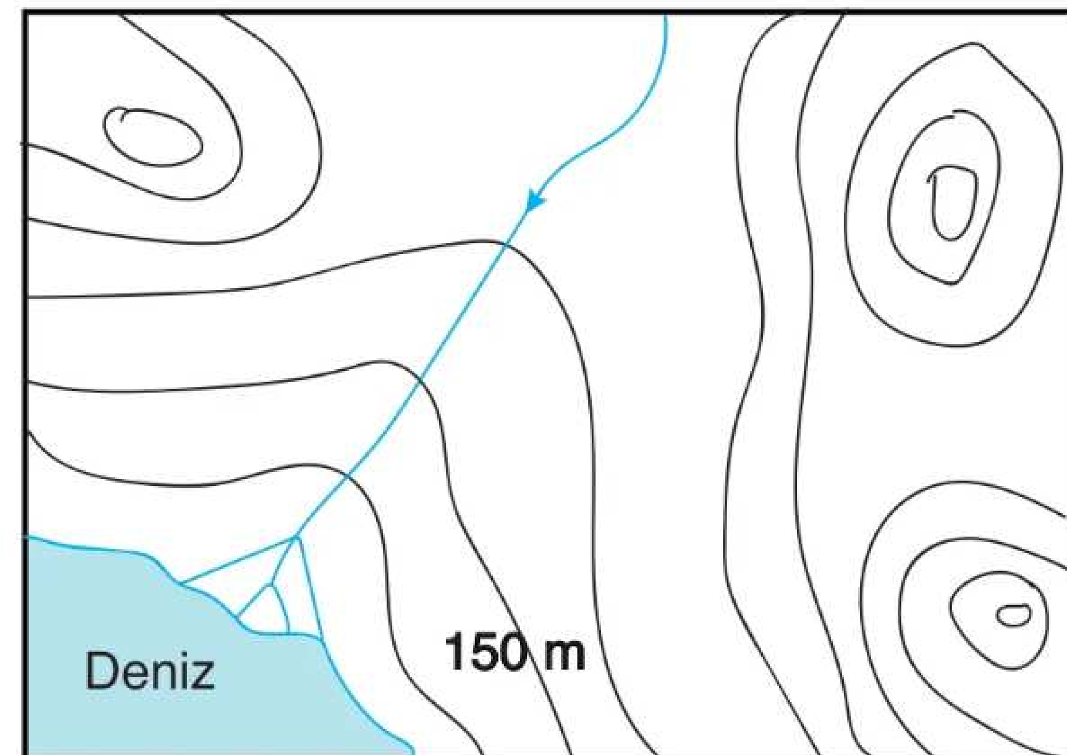
III. Dünya X konumunda iken güneye doğru gidildikçe gündüz süresi uzar.

IV. Dünya Z konumunda iken Türkiye'nin en kuzeyi Güneş ışınlarını 48°lik açı ile alır.

yargılarından hangileri doğrudur?

A) I ve II B) I ve IV C) II ve III D) II ve IV E) III ve IV

5. Aşağıda bir bölgenin topoğrafya haritası verilmiştir.

Topoğrafya haritasında aşağıdaki yeryüzü şekillerinden hangisi görülmez?

A) Delta B) Kapalı çukur C) Akarsu D) Boyun E) Yamaç

@KuasarNemesis @YildizlarLigi_2025PDF @M.G.

6. Coğrafi Bilgi Sistemi(CBS); dünya üzerindeki karmaşık sorunların çözümüne yönelik, mekâna dayalı karar verme süreçlerinde kullanıcılara yardımcı olmak üzere coğrafi verilerin kullanılmasıdır.

Buna göre Coğrafi Bilgi Sistemi;

I. planlama ve karar verme sürecini kısaltması,

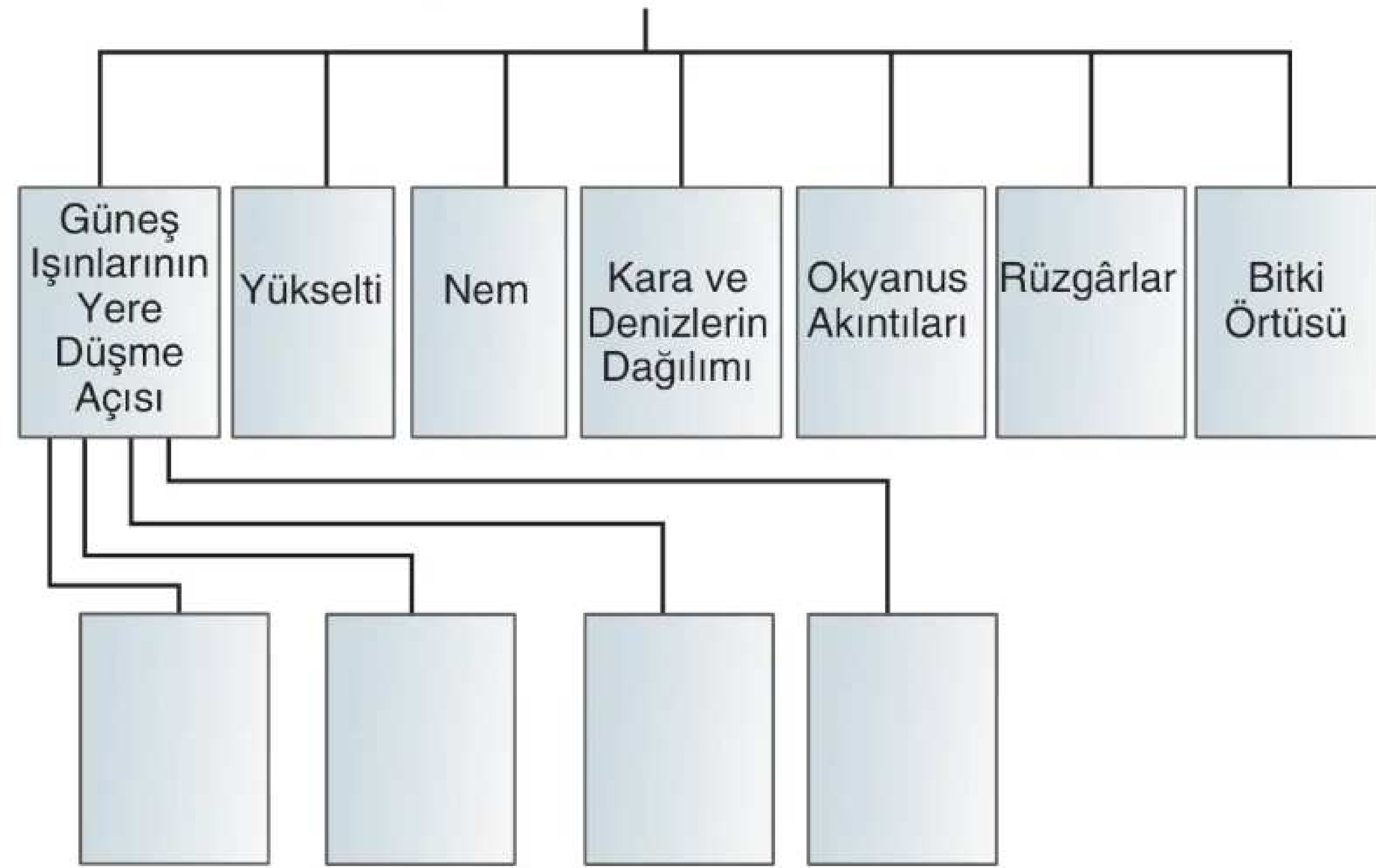
II. coğrafi veri sorgulama imkânı sunması,

III. acil durumda müdahale analizlerinin yapılabilmesi

özelliklerinden hangilerine sahiptir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II D) II ve III E) I, II ve III

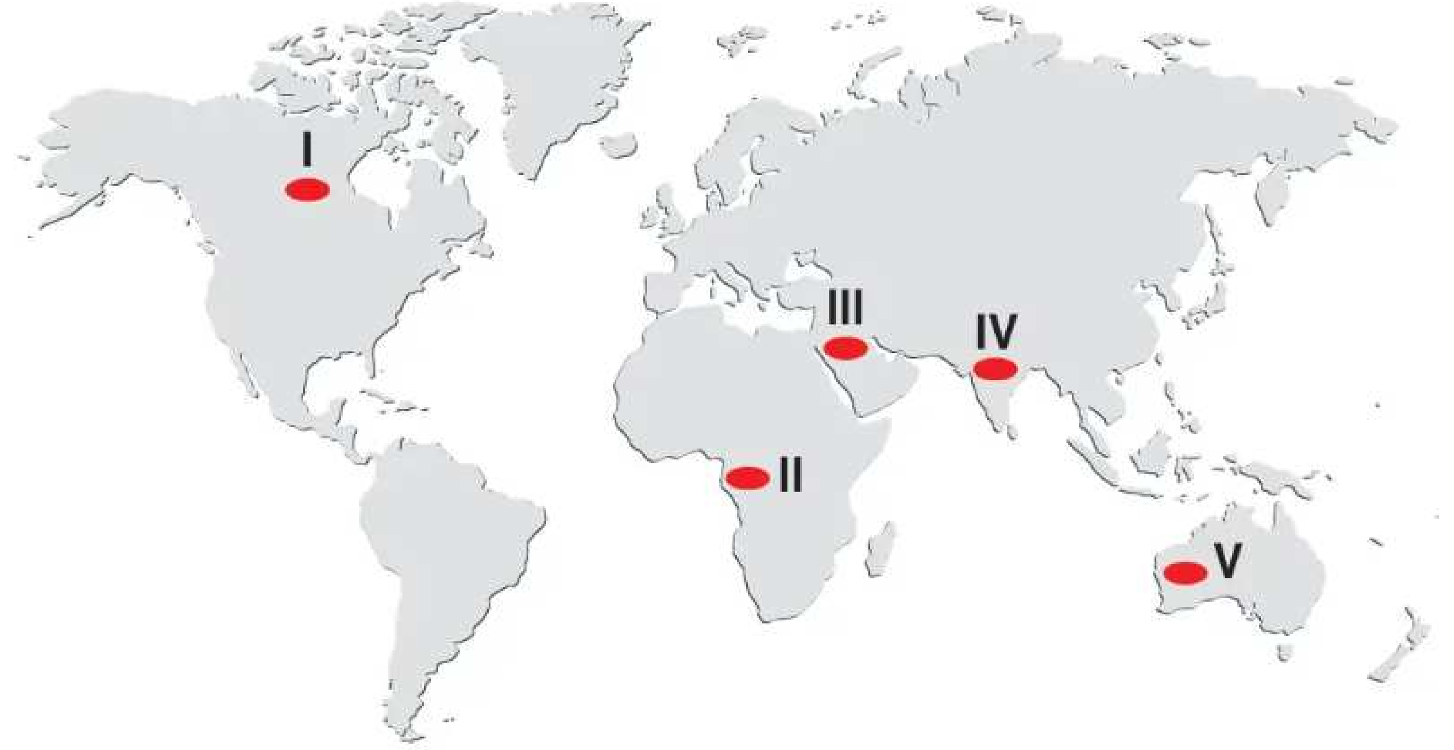
7.

Yukarıdaki tabloda boş bırakılan yerlere aşağıdakilerden hangisi yazılamaz?

A) Enlem etkisi B) Günlük hareket C) Eksen eğikliği D) Toprak türü E) Bakı

8. "Yaşadığımız yerde kurak mevsim olmadığından yetişme döneminde kuraklık isteyen tarım ürünleri yerine muz, patates, şeker kamışı gibi ürünler yetiştiririz. Hava yıl boyunca sıcak olduğundan kışlık giysiye ve yakacağa ihtiyaç duymayız."

Yukarıdaki bilgiyi veren kişinin yaşadığı yer, haritada numaralı alanların hangisi olabilir?

A) I B) II C) III D) IV E) V

9. **Türkiye'de kış mevsiminin soğuk geçmesinde etkili olan termik yüksek basınç kökenli yerel rüzgâr aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Lodos B) Keşişleme C) Kıble D) İmbat E) Poyraz

10. **Türkiye'de yerel ve küçük ölçekli basınç merkezlerinin oluşmasında aşağıdakilerden hangisinin etkisi diğerlerine göre daha fazladır?**

A) Toprak özellikleri

B) Arazinin eğimi

C) Denizlerin ve karaların farklı ısınması

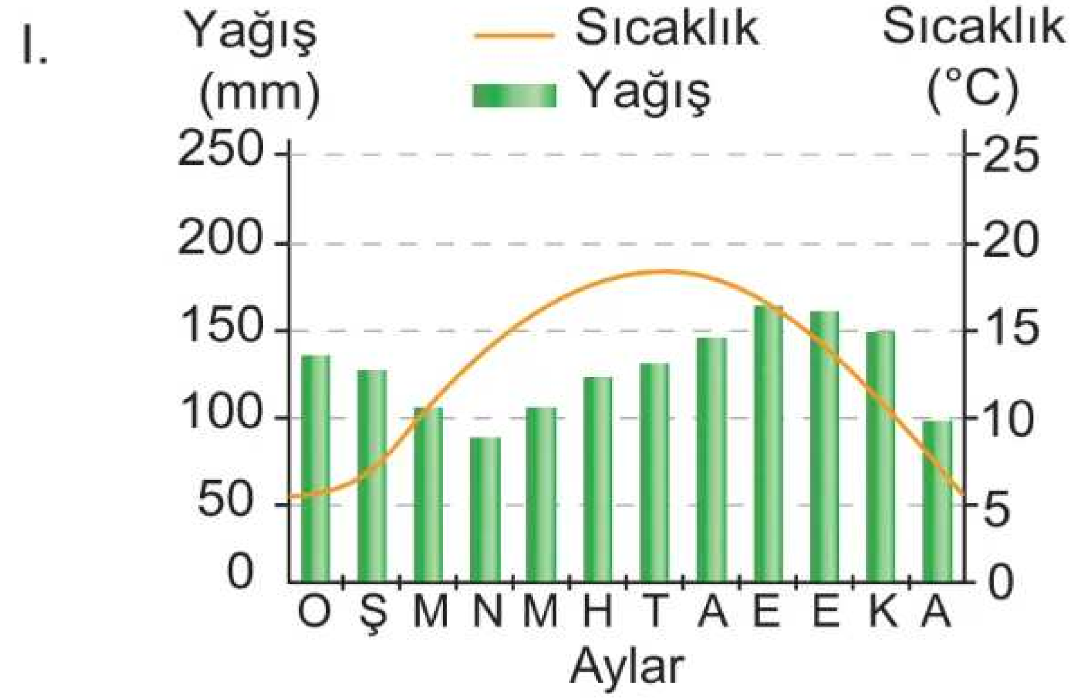
D) Hâkim rüzgâr yönleri

E) Güneş ışınlarının geliş açısı

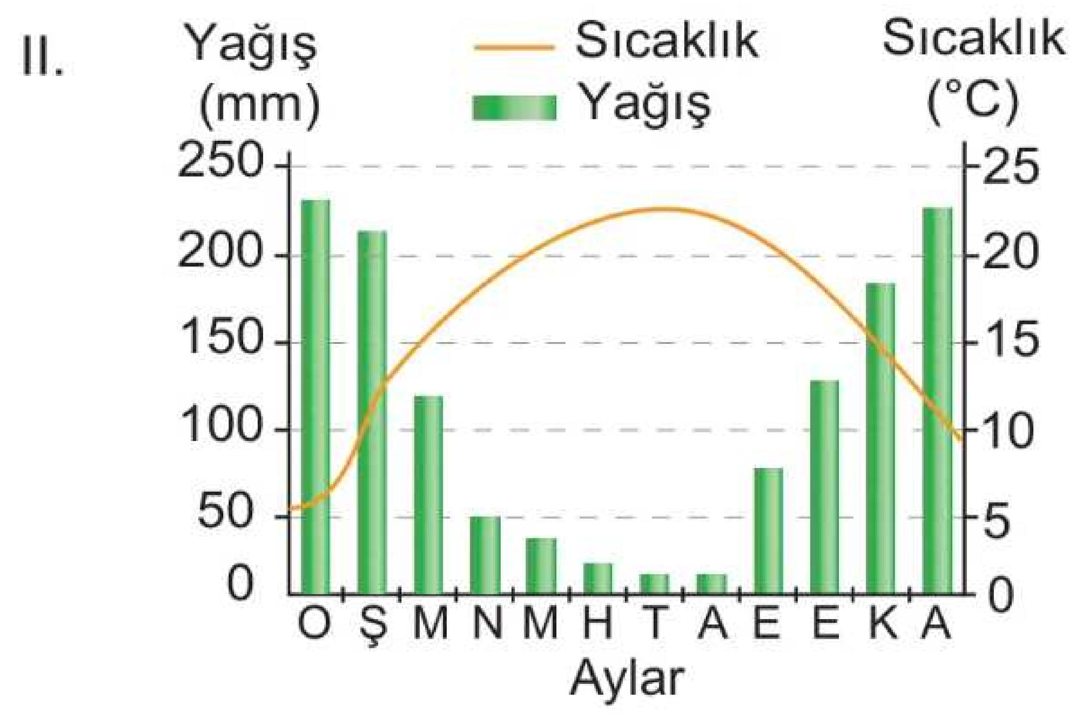
@KuasarNemesis @YildizlarLigi_2025PDF @M.G.

11. Herhangi bir alandaki yağış miktarının yıl içindeki dağılımına o yerin yağış rejimi denir. Yağış miktarının yıl içindeki dağılımı birbirine yakın ise o alanın yağış rejimi düzenlidir. Mevsimler arasında yağış farklılığı çok ise yağış rejimi düzensizdir.

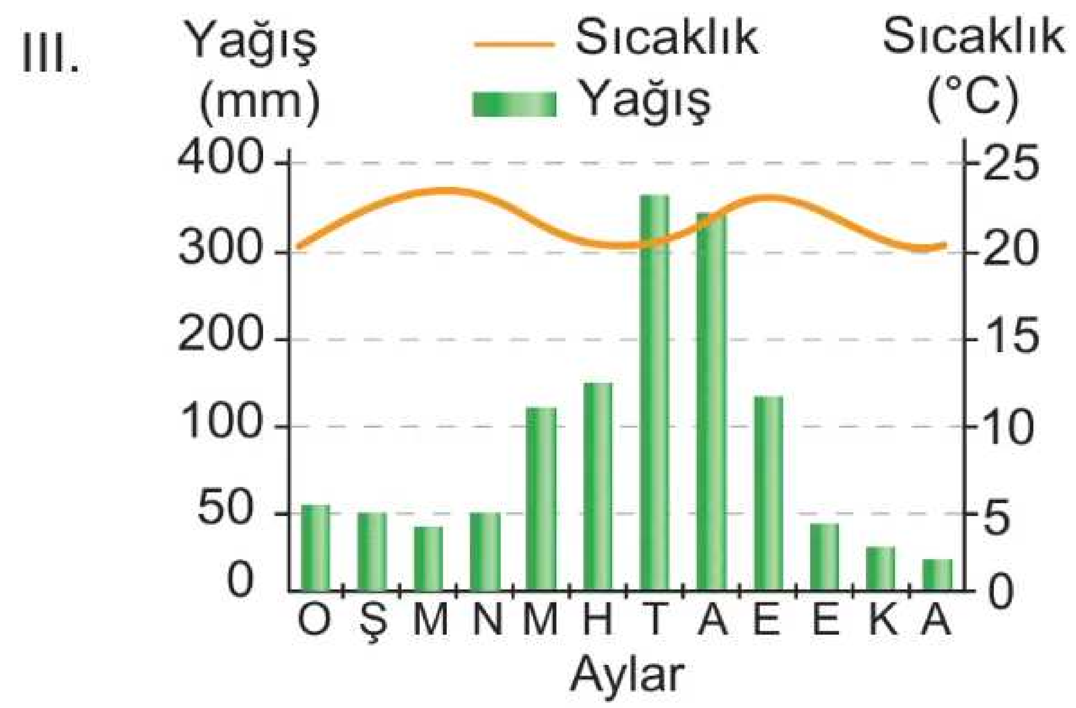
I.

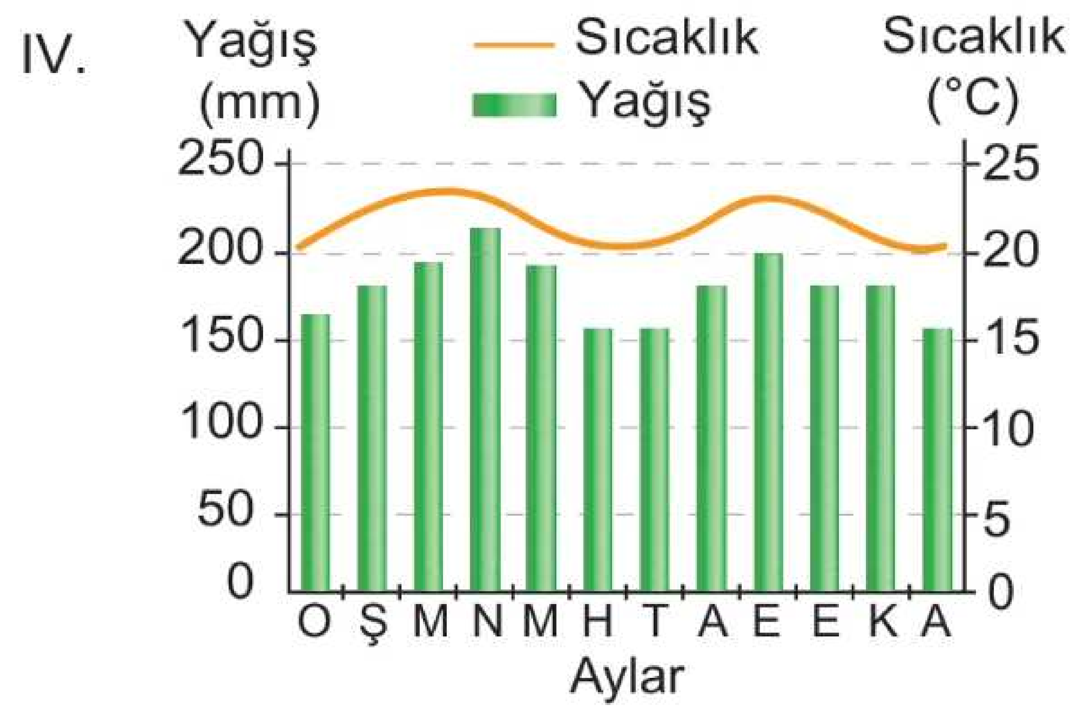
II.

III.

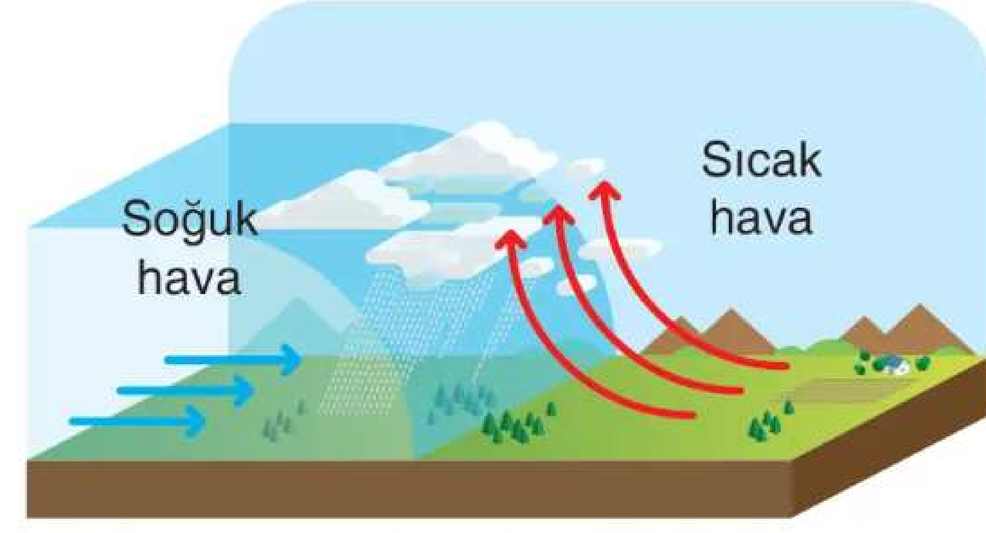
IV.

Buna göre yukarıdaki grafiklerden hangilerinin yağış rejimi düzensizdir?

A) I ve II
B) I ve IV
C) II ve III
D) II ve IV
E) III ve IV

12.

Yukarıdaki yağış oluşum şeklinin yaygın olduğu iklim türü, aşağıdakilerden hangisinde doğru verilmiştir?

A) Akdeniz
B) Ekvatoral
C) Savan
D) Muson
E) Tundra

13.

Yukarıdaki haritada dağılışı gösterilen bitki formasyonu ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Bodur ağaç ve çalılardan oluşur.
B) Yaprakları yıl boyu yeşil kalır.
C) Derin bir kök sistemine sahiptir.
D) Orman altı florası zengindir.
E) Yaz kuraklığına dayanıklıdır.

@KuasarNemesis @YildizlarLigi_2025PDF @M.G.

14. Türkiye'de deniz etkisinin azaldığı iç kesimlerde karasal iklim görülür. Karasal iklimde yaz mevsimi sıcak, kış mevsimi soğuktur. Bu iklimin etki alanının geniş olmasında kuzey ve güney kıyılarımızdaki dağların yüksek ve kıyıya paralel uzanması etkilidir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi karasal iklimlerin özelliklerinden biri değildir?

A) Ocak ayı sıcaklık ortalaması 5 °C nin üstündedir.

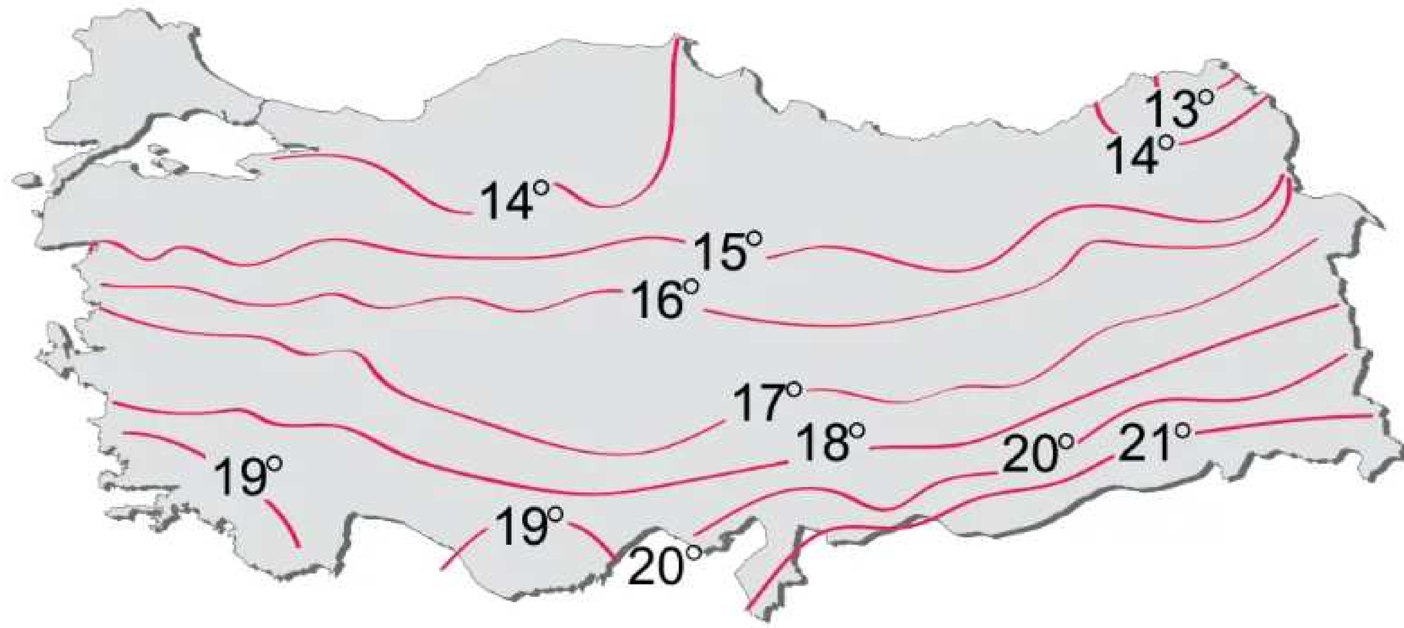
B) Yıllık yağış 300-600 mm arasındadır.

C) Doğal bitki örtüsü bozkırdır.

D) Yağış rejimi düzensizdir.

E) Yıllık sıcaklık farkı yüksektir.

15. Aşağıda Türkiye'nin yıllık ortalama indirgenmiş sıcaklık dağılışı haritası verilmiştir.

Buna göre, en düşük sıcaklıkların kuzeydoğu Anadolu'da görülmesinde;

I. karasallık,

II. enlem,

III. yükselti

etmenlerinden hangileri etkilidir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II D) II ve III E) I, II ve III

16. I. Bitki çeşitliliğinin fazla olması

II. Başlangıç Meridyeni'ne göre Doğu Yarım Küre'de yer alması

III. Yüksek ve engebeli bir ülke olması

IV. Üç tarafının denizlerle çevrili olması

Yukarıdakilerden hangileri Türkiye iklimini etkileyen faktörler arasında yer alır?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III D) II ve IV E) III ve IV

17. I. Pangea Kıtası'nın oluşumu

II. Lavrasya ve Gondvana kıtalarının oluşumu

III. Asya, Avrupa, Afrika, Amerika, Okyanusya ve Antarktika'nın oluşumu

Yukarıdaki kıtalar ve bu kıtaların oluştuğu jeolojik dönem eşleştirmelerinden hangisi doğrudur?

	I	II	III
A)	Paleozoyik	Mesozoyik	Senozoyik
B)	Mesozoyik	Senozoyik	Paleozoyik
C)	Senozoyik	Paleozoyik	Mesozoyik
D)	Paleozoyik	Senozoyik	Mesozoyik
E)	Senozoyik	Mesozoyik	Paleozoyik

18. I. İstanbul ve Çanakkale boğazlarının oluşmasında etkili olmuştur.

II. Kuzey Anadolu Dağları ve Torosların oluşmasında etkili olmuştur.

III. Ağrı, Nemrut, Erciyes ve Hasan Dağı'nın oluşmasında etkili olmuştur.

Yukarıdaki yeryüzü şekillerinin oluşmasında etkili olan iç kuvvetler sırasıyla aşağıdakilerden hangisinde verilmiştir?

	I	II	III
A)	Epirojenez	Orojenez	Volkanizma
B)	Epirojenez	Volkanizma	Orojenez
C)	Orojenez	Epirojenez	Volkanizma
D)	Volkanizma	Orojenez	Epirojenez
E)	Orojenez	Volkanizma	Epirojenez

19. Alp ve Himalaya dağlarının oluşmasında aşağıdaki olaylardan hangisi etkili olmuştur?

A) Okyanusal ve kıtasal levhanın karşılaşması

B) İki okyanus levhasının uzaklaşması

C) İki okyanus levhasının yaklaşması

D) İki kıtasal levhanın yaklaşması

E) İki kıtasal levhanın uzaklaşması

@KuasarNemesis @YildizlarLigi_2025PDF @M.G.

7. BÖLÜM

DIŞ KUVVETLER VE TÜRKİYE'DE DIŞ KUVVETLERİN OLUŞTURDUĞU YER ŞEKİLLERİ

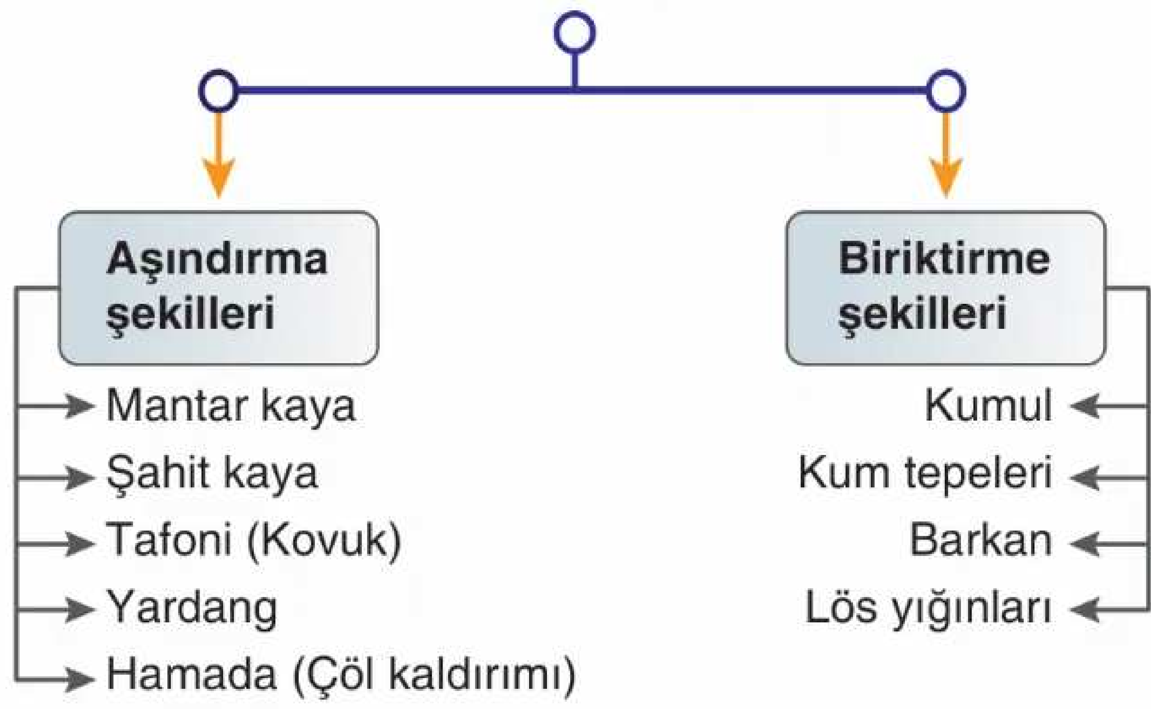
NELER ÖĞRENECEĞİZ?

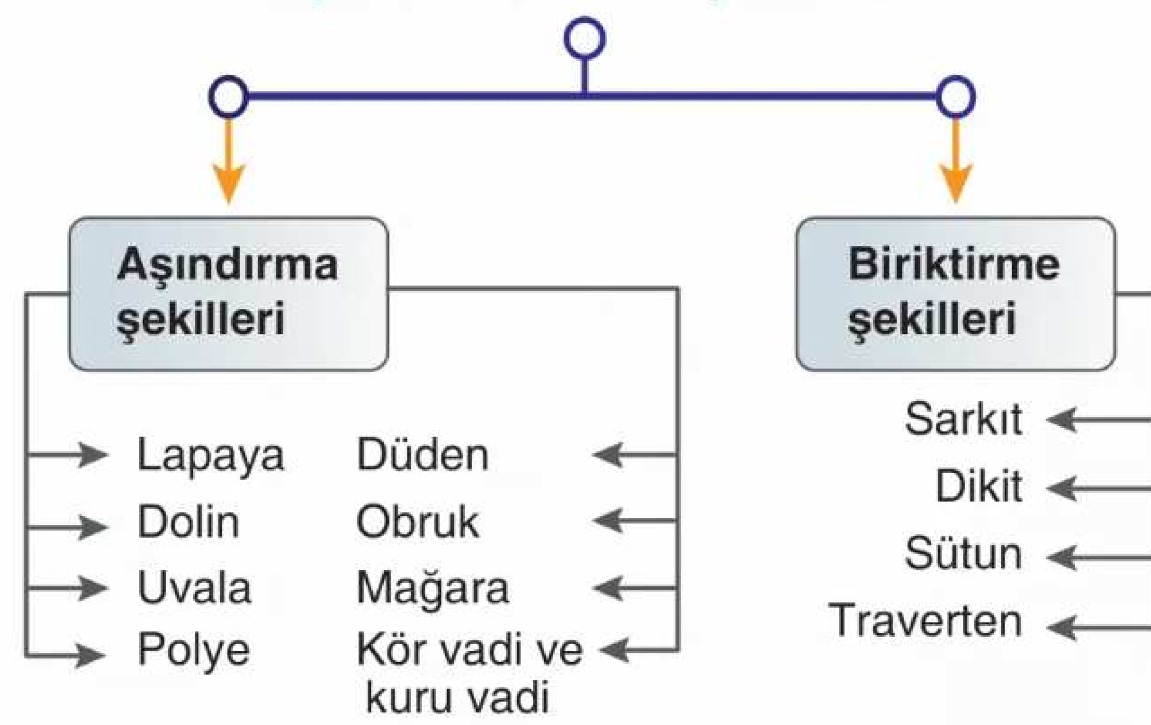
- DIŞ KUVVETLER
- TÜRKİYE ARAZİLERİNİN OLUŞUM SÜRECİ
- TÜRKİYE'DE DIŞ KUVVETLERİN OLUŞTURDUĞU YER ŞEKİLLERİ

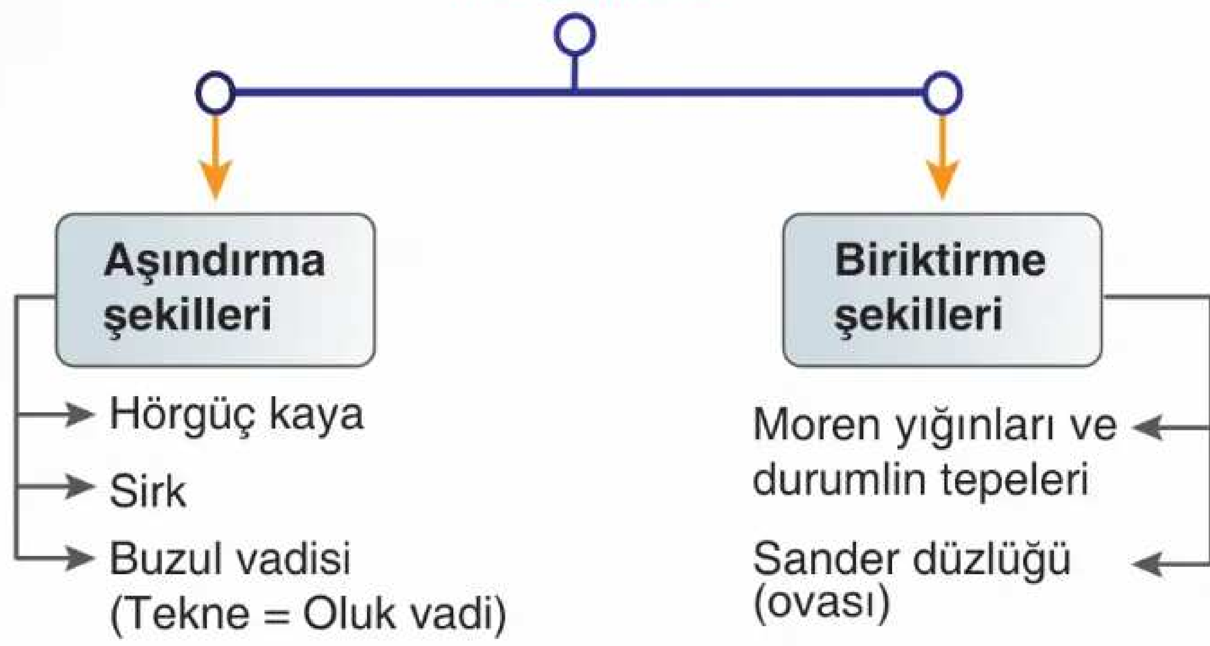
BU KONUNUN ÖSYM SINAVINDAKİ YERİ

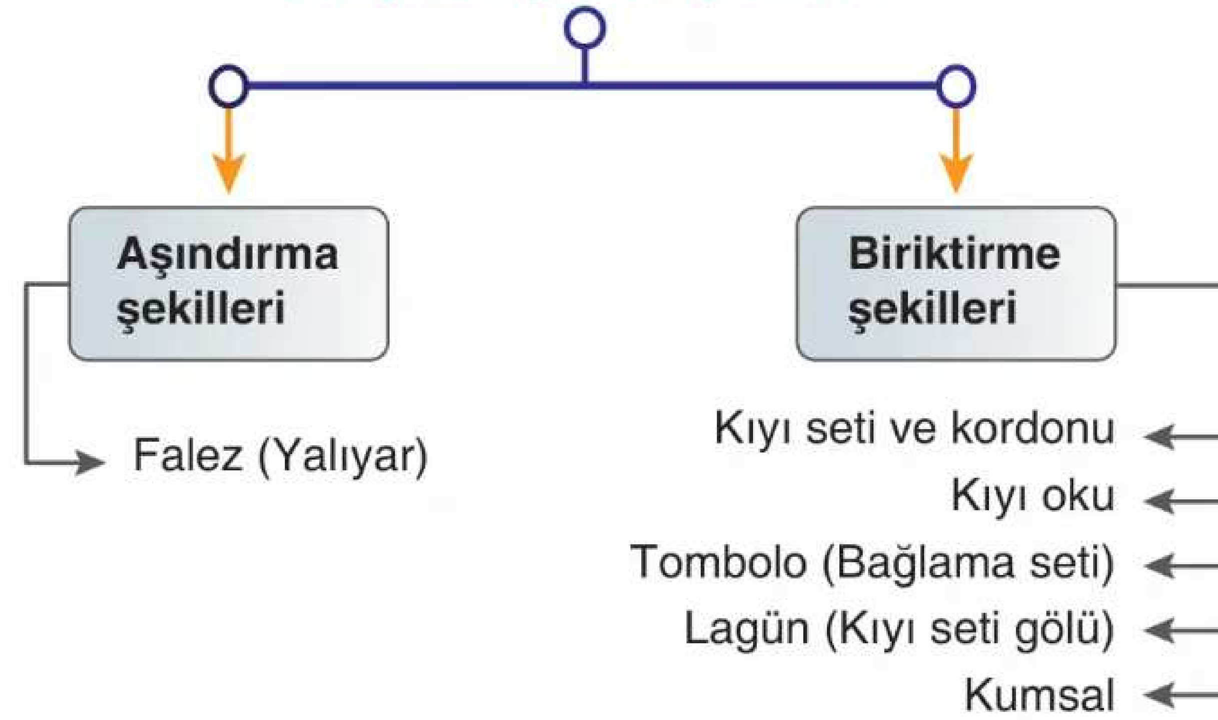
✔ ÖSYM sınavlarında bu üniteyle ilgili olarak hem akarsu, rüzgâr ve buzullar gibi başlıca dış kuvvetlerin oluşturduğu yer şekilleri hem de Türkiye'de dış kuvvetlerin yer şekillerinin oluşum sürecine etkileriyle ilgili sorular gelmektedir. Harita üzerinden özellikle akarsu, rüzgâr ve buzulların Türkiye'de ve dünyada en çok etkili olduğu yerlerin öğrenilmesi gerekir.

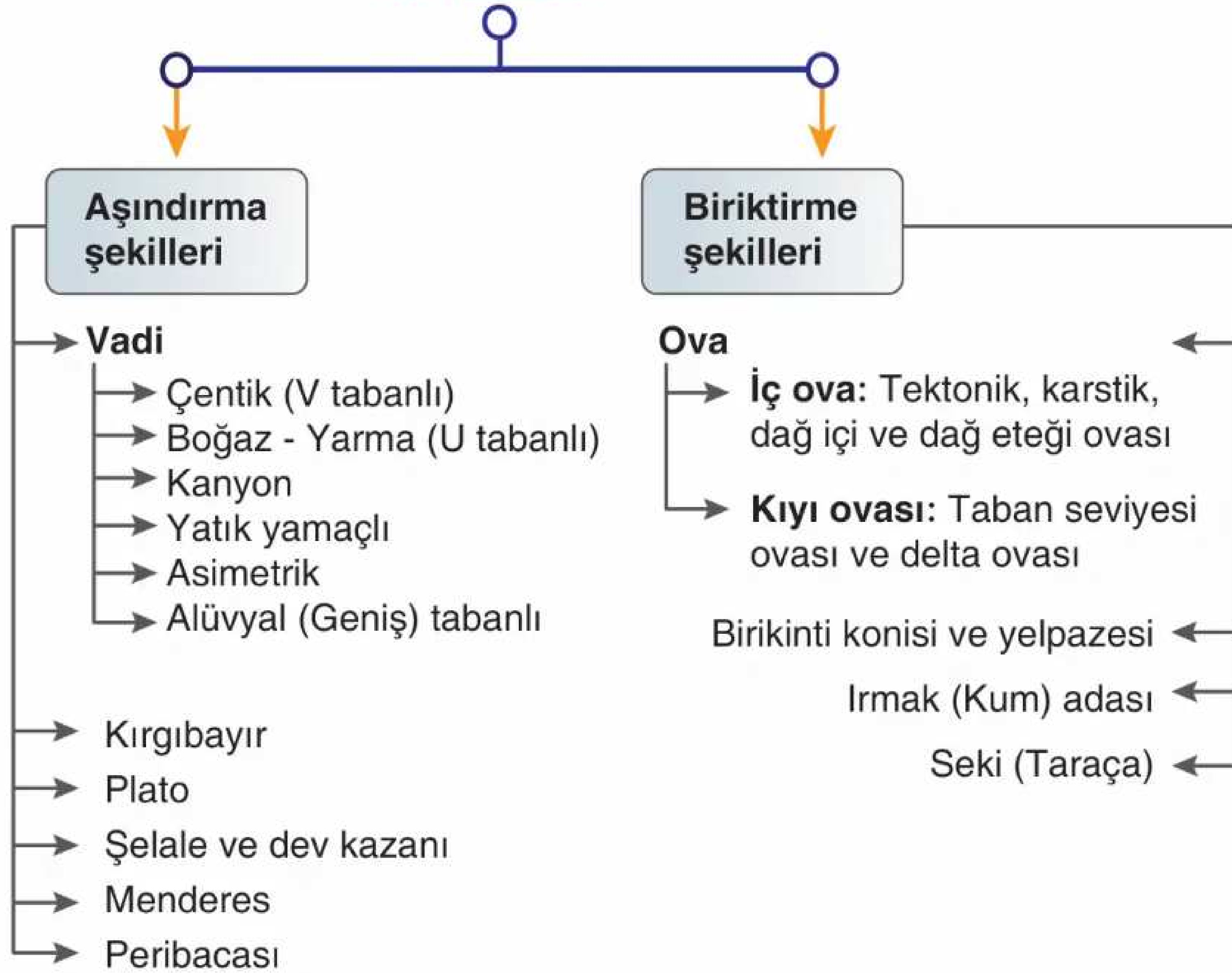
DIŞ KUVVETLERİN ETKİSİYLE OLUŞAN AŞINDIRMA VE BİRİKTİRME ŞEKİLLERİ

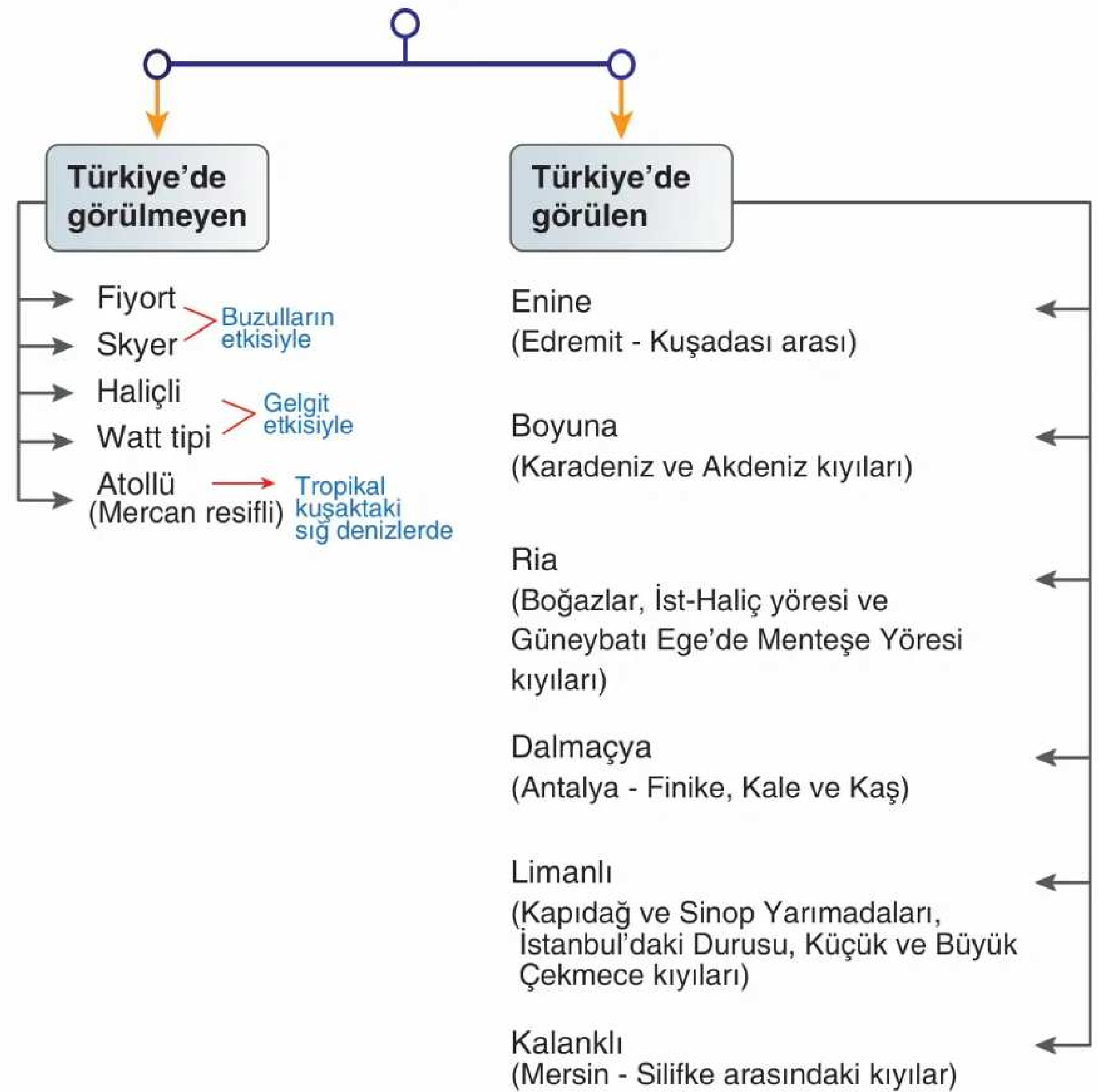

Gelgit Etkisiyle Oluşan Yer Şekli

- Haliç

@KuasarNemesis @YildizlarLigi_2025PDF @M.G.

Test 1

RÜZGÂR VE BUZULLARIN ŞEKİLLENDİRMESİ

1. Yeryüzünün aşınma, taşıma ve birikim faaliyetleriyle şekillenmesine etkili olan kuvvetlere, dış kuvvetler denir.

Aşağıdakilerden hangisi dış kuvvetlerden biri değildir?

A) Akarsular B) Buzullar

C) Rüzgârlar D) Volkanizma

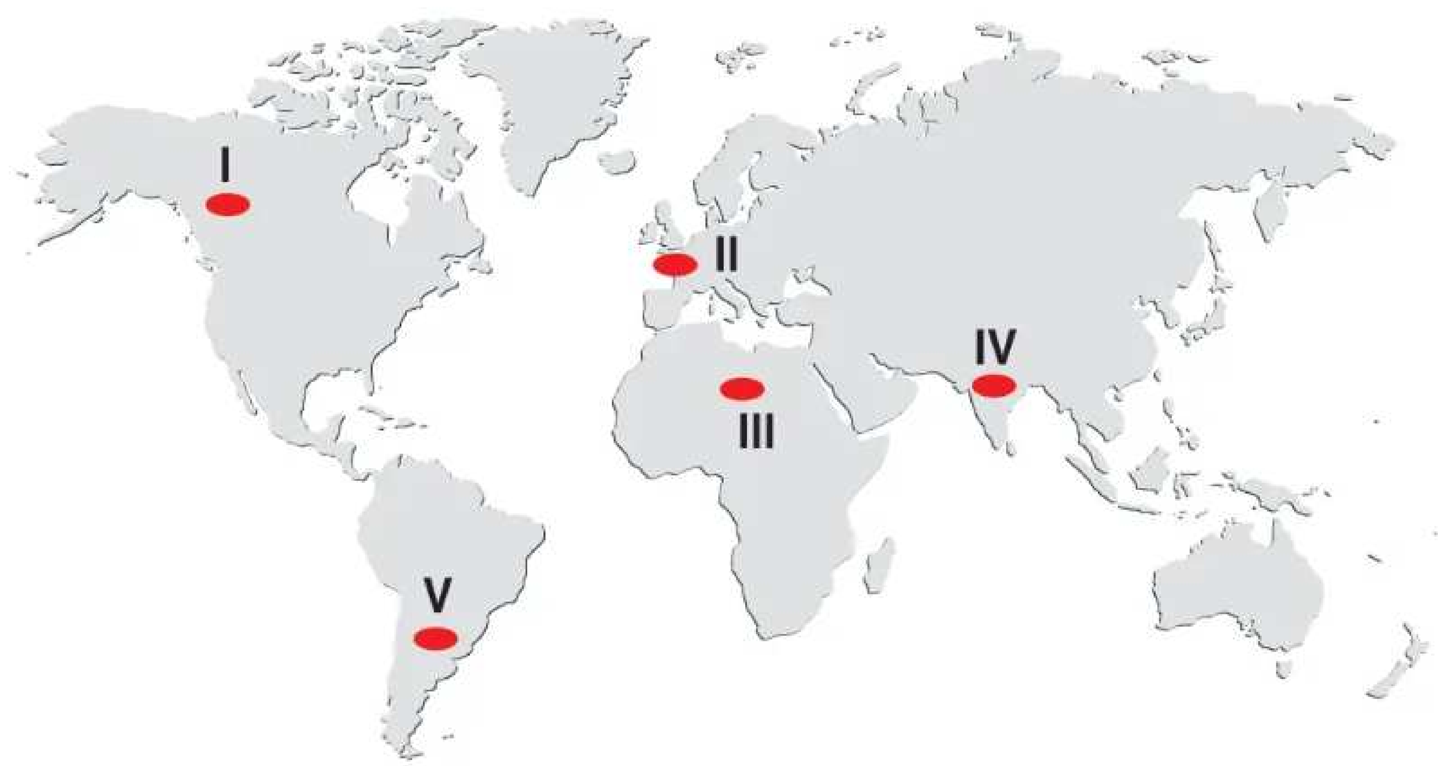
E) Canlılar

2. I. Hamada
II. Moren
III. Barkan
IV. Sander

Yukarıdaki yeryüzü şekillerinin hangilerinin oluşumunda buzullar etkili olmuştur?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

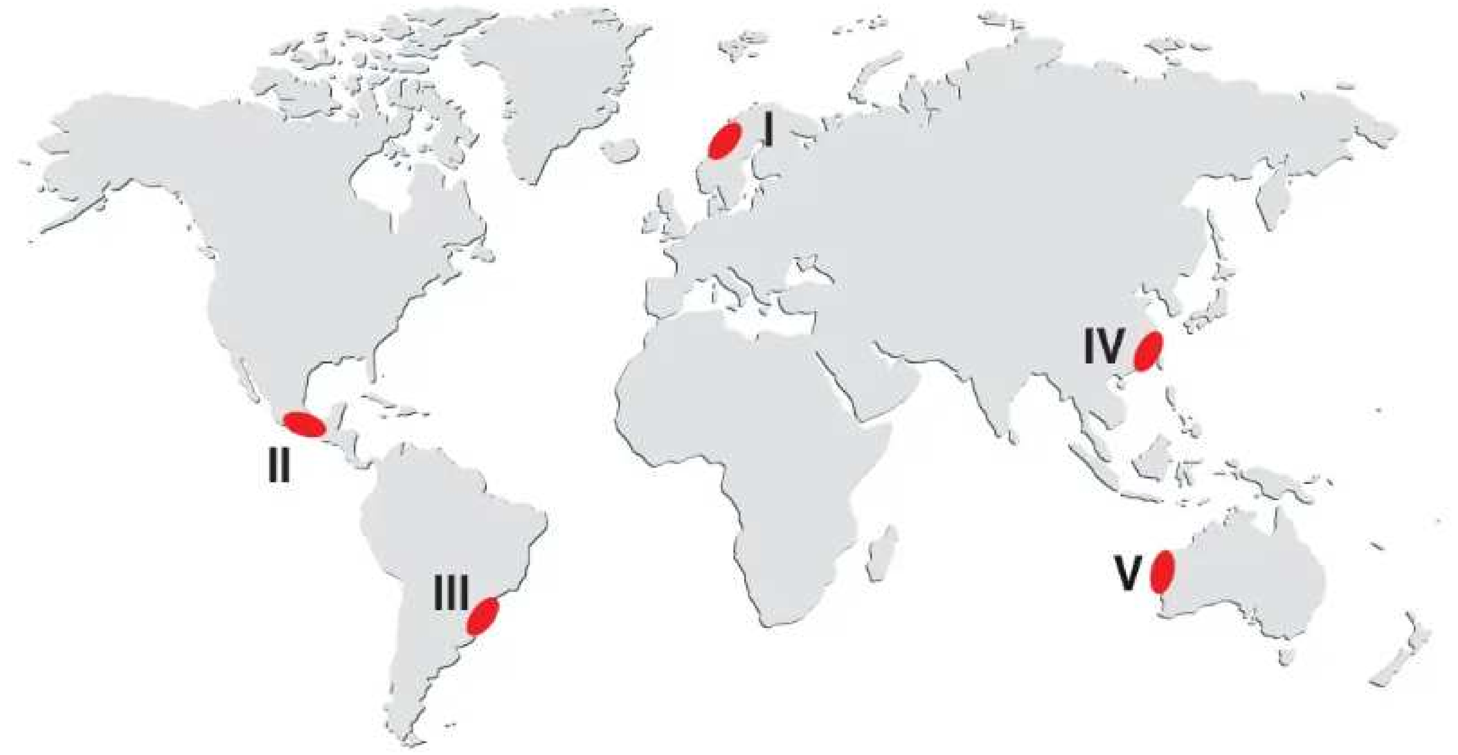
3. Genellikle yağışlı bölgelerde akarsular, kurak bölgelerde rüzgârlar, kıyılarda dalga ve akıntılar, karstik bölgelerde yer altı suları, yüksek enlemler ile dağlık bölgelerde ise buzullar daha etkilidir.

Buna göre haritada numaralı alanların hangisinde rüzgâr daha etkilidir?

A) I B) II C) III D) IV E) V

4.

"Yaşadığım ülkede fiyord kıyıları, sirk gölleri ve moren tepeleri gibi yeryüzü şekilleri yaygındır." **diyen bir kişinin haritada numaralı alanların hangisinde yaşadığı söylenebilir?**

A) I B) II C) III D) IV E) V

5. Rüzgârlar hızlarının azaldığı veya bir engelle karşılaştığı yerlerde taşıdığı malzemeleri biriktirerek bazı şekiller oluşturur.

Aşağıdakilerden hangisi bu şekillere örnek verilebilir?

A) Lös B) Moren C) Alüvyon
D) Yardang E) Hamada

6.

Yukarıdaki yer şekillerinin yaygın olduğu bir bölge için, aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Kurak ve yarı kurak iklim özellikleri görülür.
B) Kimyasal çözülme etkilidir.
C) Doğal bitki örtüsü zayıftır.
D) Rüzgâr etkili bir dış kuvvettir.
E) Günlük sıcaklık farkı fazladır.

@KuasarNemesis @YildizlarLigi_2025PDF @M.G.

7. I. Fiyortlu kıyılar
II. Skyer kıyılar
III. Haliçli kıyılar
IV. Ria kıyılar

Yukarıdaki kıyı tiplerinden hangileri buzul aşındırması sonucunda meydana gelmiştir?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

8.

I

II

III

Yukarıdaki yer şekillerinden hangileri rüzgârın biriktirmesi ile meydana gelmiştir?

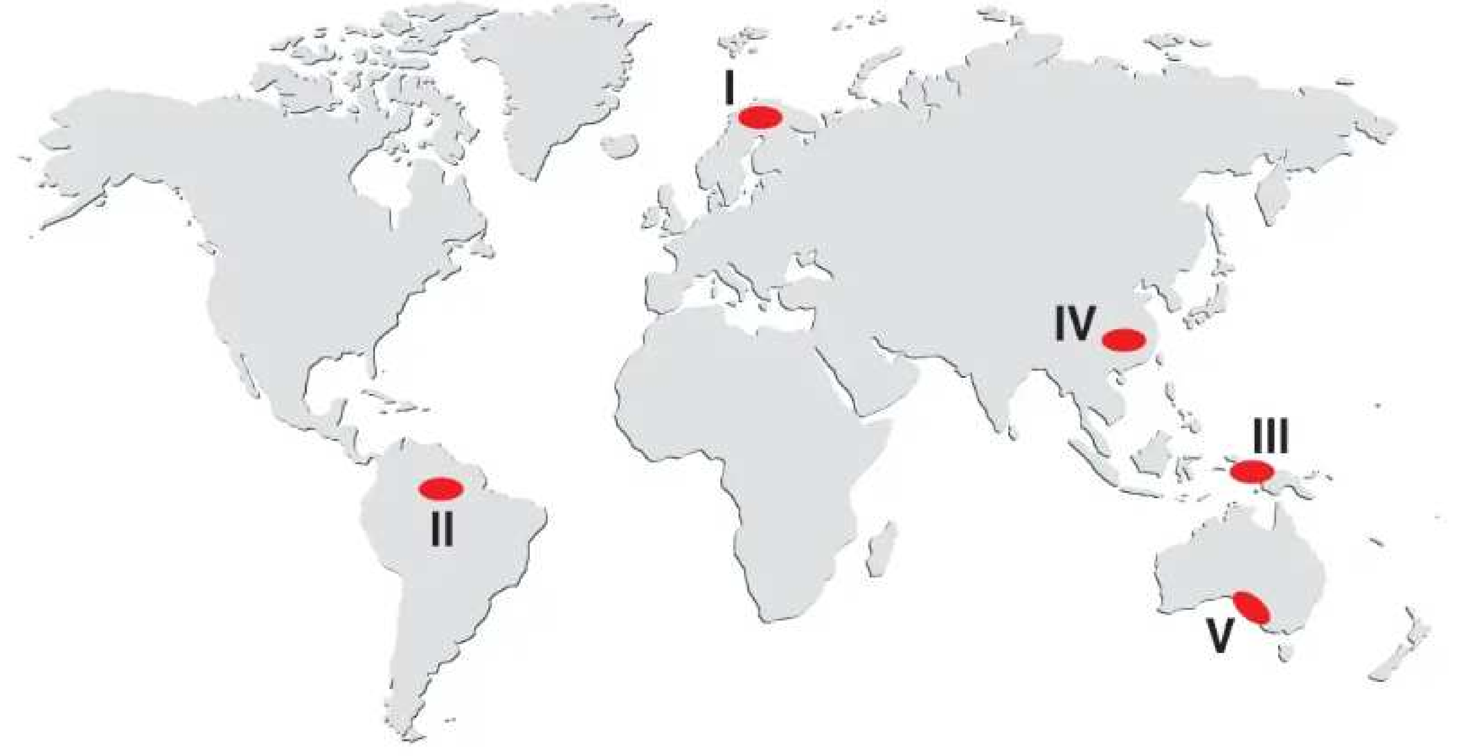
A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

9. Örtü veya vadi buzullarından koparak akıntılarla deniz veya okyanuslarda ilerleyen buz kütleleridir.

Yukarıda oluşumu açıklanan buzul çeşidi aşağıdakilerden hangisidir?

A) Takke buzulu B) Sirk buzulu
C) Vadi buzulu D) Örtü buzulu
E) Aysberg

10. Buzul aşındırması sonucu oluşan çukurlara sirk adı verilir. Bu çukurlar zamanla buzul erimesi sonucunda suyla dolabilir. Bu şekilde oluşan göllere de sirk gölü denir.

Coğrafi konumu göz önüne alındığında haritada numaralarla gösterilen ülkelerin hangisinde sirk göllerinin yaygın olması beklenir?

A) I B) II C) III D) IV E) V

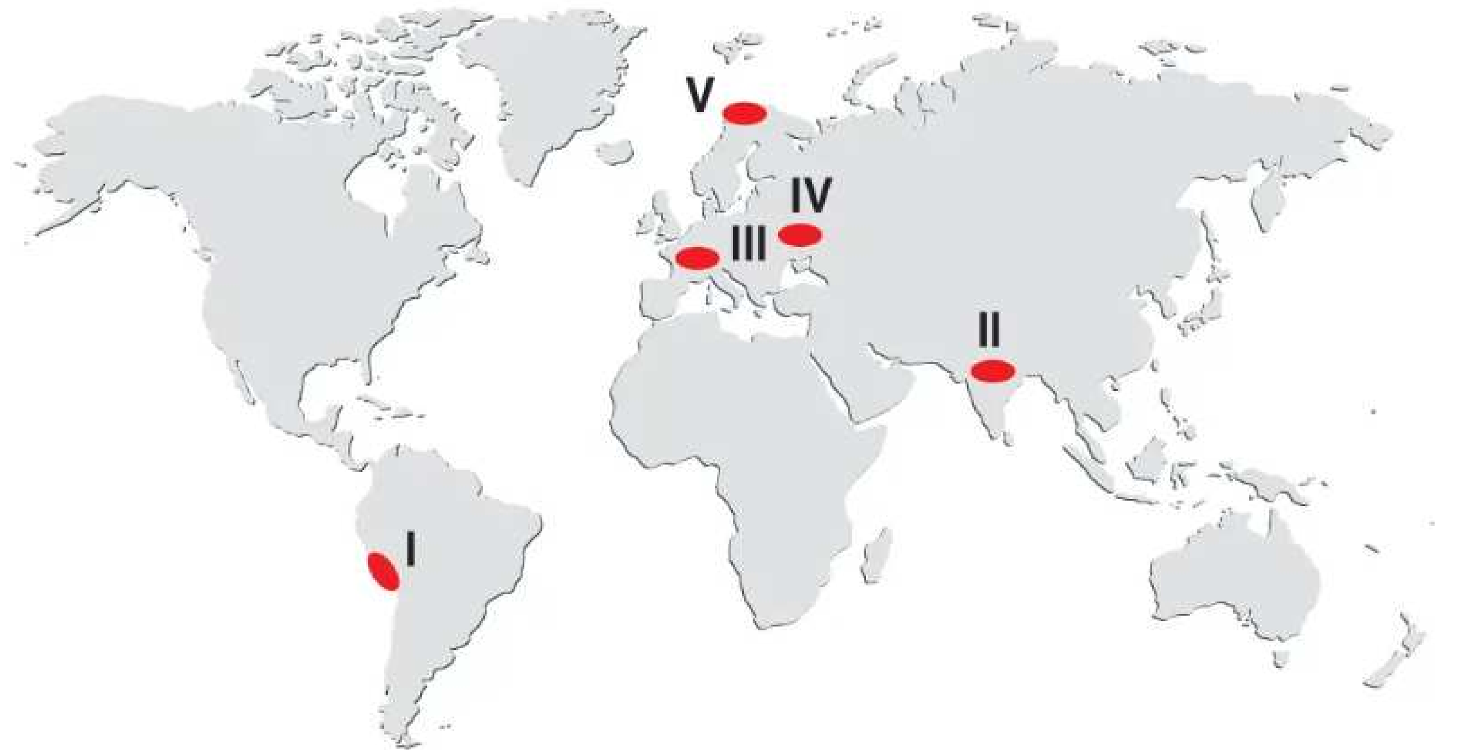
11. Buzullar, taşıdıkları malzemeleri eridiği yerde biriktirerek birikim şekilleri oluşturur.

Buna göre;
I. Hörgüç kaya,
II. Drumlin tepeleri,
III. Buzul vadisi,
IV. Sander

yer şekillerinden hangileri buzul biriktirmesiyle oluşmuştur?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

12. Kalıcı karların başladığı yüksekliğe kalıcı kar sınırı denir.

Buna göre haritada numaralı alanların hangisinde kalıcı kar alt sınırı diğerlerinden daha alçaktır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

@KuasarNemesis @YildizlarLigi_2025PDF @M.G.

Test 2

AKARSULARIN ŞEKİLLENDİRMESİ – I

1. Çeşitli kaynaklardan beslenerek yeryüzünde eğim doğrultusunda bir yatak içinde akışa geçen sulara akarsu denir. Akarsuların şekillendirici etkileri taşıdığı su kütlesi ve malzemeyle doğru orantılıdır. Bunun yanında akarsuların yeryüzünün şekillendirmesinde iklim özellikleri, yeryüzü şekilleri, kayaçların özellikleri ve bitki örtüsü gibi faktörler de etkilidir.

Buna göre aşağıdaki bölgelerin hangisinde akarsu şekillendirmesinin etkili olduğu söylenemez?

A) Kongo Havzası
B) Büyük Sahra
C) Amazon Havzası
D) Muson Asyası
E) Batı Avrupa

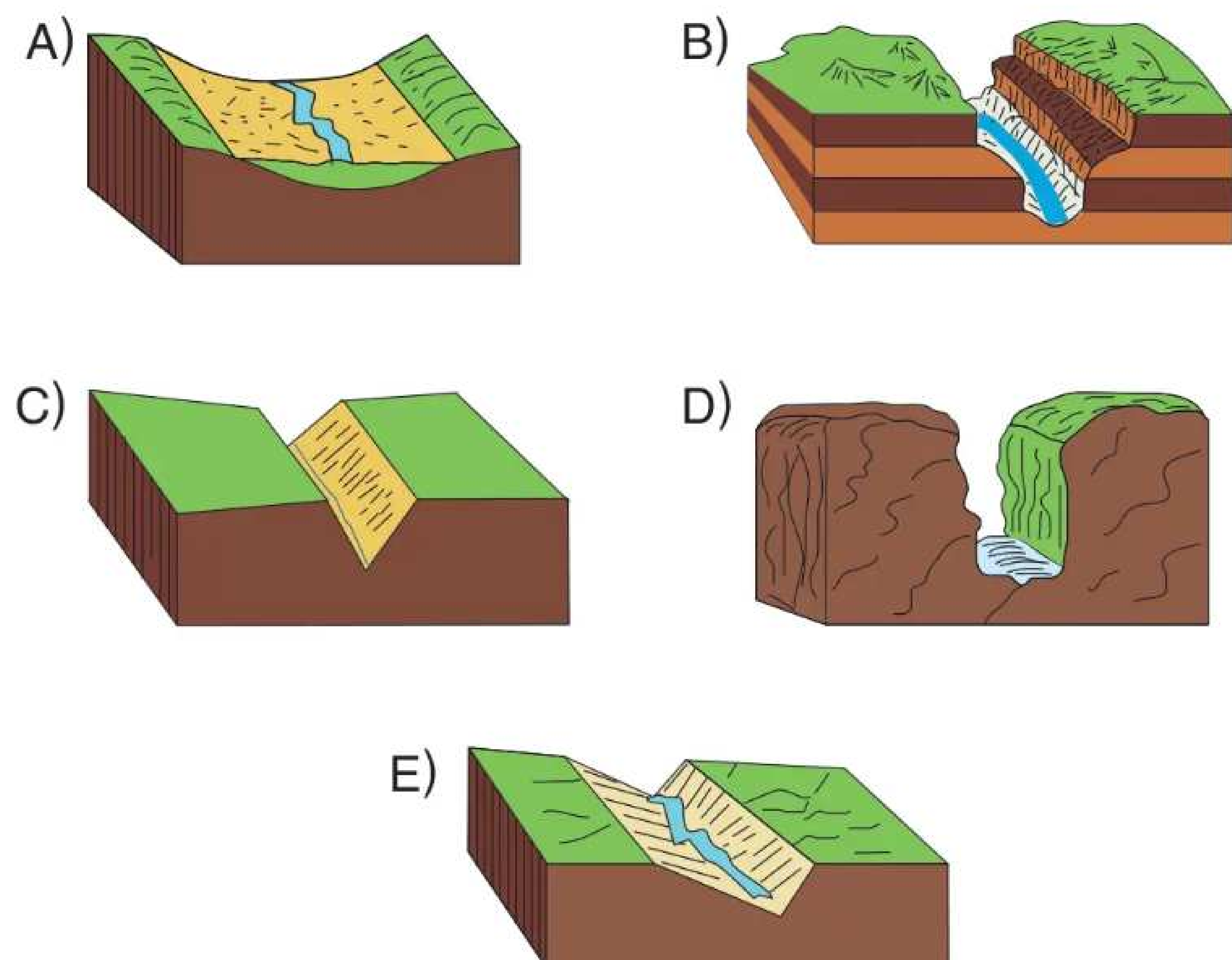
2. I. Menderes
II. Taraça
III. Ova
IV. Plato

Yukarıdaki yer şekillerinden hangileri akarsuların hem aşındırma hem de biriktirme faaliyetleri sonucunda meydana gelmiştir?

A) I ve II
B) I ve III
C) II ve III
D) II ve IV
E) III ve IV

3. Akarsuyun yatak eğiminin azalmasıyla aşındırma gücü azalırken taşınan alüvyonlar birikmeye başlar. Alüvyal tabanlı vadi adı verilen bu vadilerde, akarsular büklüm oluşturarak akar.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi alüvyal tabanlı vadidir?

4. Bir akarsuda mendereslerin artması;

I. yatak eğimi,
II. akarsu boyu,
III. akış hızı

özelliklerinden hangilerinin azaldığının göstergesidir?

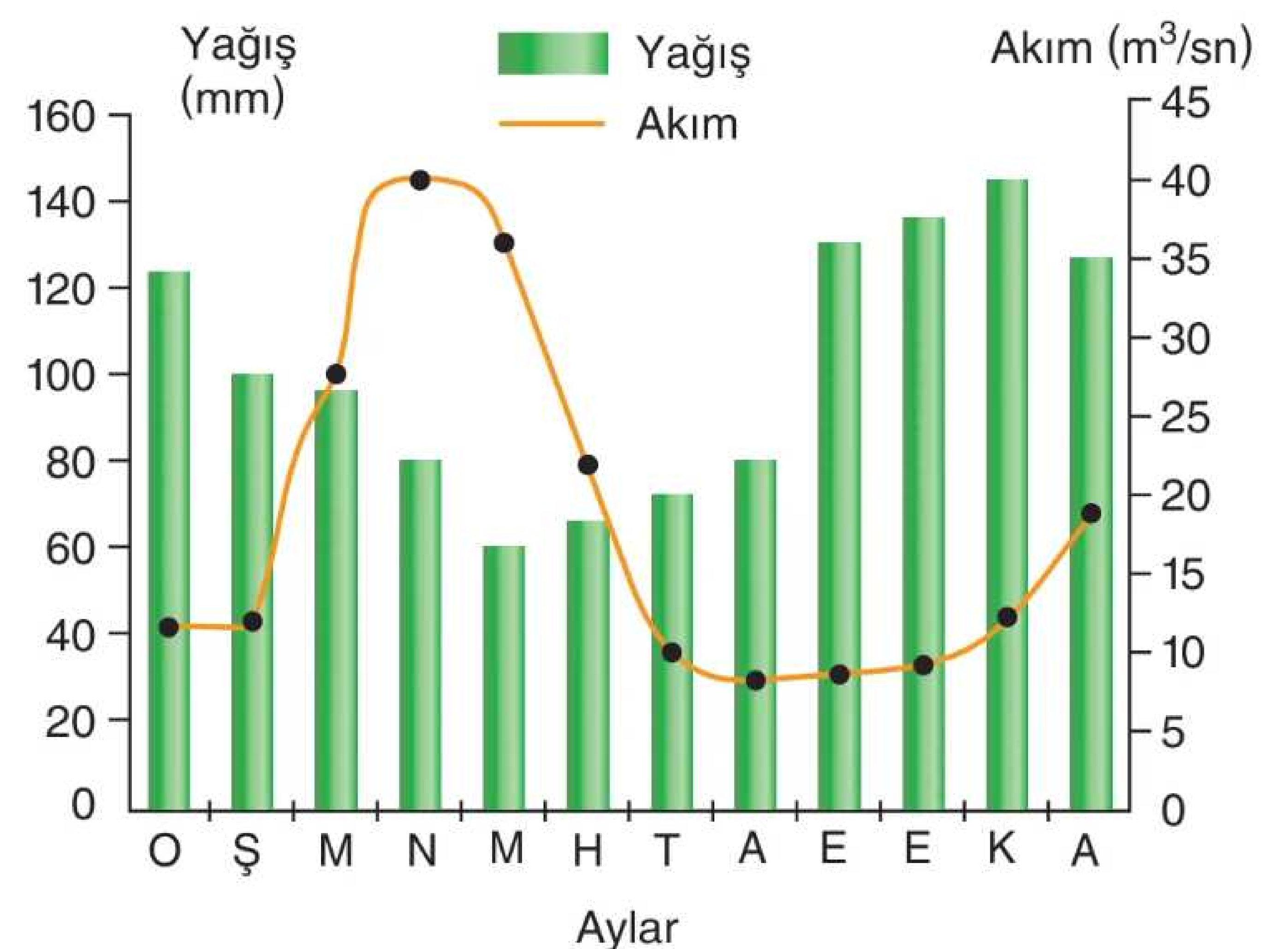
A) Yalnız I
B) Yalnız II
C) I ve II
D) I ve III
E) I, II ve III

5. Eğimin azalmasına bağlı olarak hızı azalan akarsular, taşımış olduğu malzemeyi eğimin azaldığı yerlerde biriktirirler.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi akarsu biriktirme şekillerine örnek verilebilir?

A) Peribacası
B) Dev kazanı
C) Peneplen
D) Plato
E) Delta

6. Aşağıdaki grafikte bir merkezin aylara göre ortalama yağış ve bu merkezin içinde doğup denize dökülen bir akarsuyun aylara göre ortalama akım değerleri gösterilmiştir.

Buna göre yağışın az olduğu dönemlerde akarsuyun akımının yüksek olmasında;

I. boyunun kısa olması,
II. kaynak sularının bol olması,
III. kar erimelerinin etkili olması

durumlarından hangilerinin etkili olduğu söylenebilir?

A) Yalnız I
B) Yalnız II
C) Yalnız III
D) I ve II
E) II ve III

BİLGİ SARMAL

@KuasarNemesis @YildizlarLigi_2025PDF @M.G.

7.

Yukarıdaki yüzey şekillerinin oluşmasında aşağıdakilerden hangisi etkili değildir?

A) Akarsuyun yatak eğiminin azalması

B) Akarsuyun akış hızının azalması

C) Akarsuyun akımının artması

D) Akarsuyun aşındırma gücünün azalması

E) Akarsuyun yatağının genişlemesi

8. Kurak ve yarı kurak iklim bölgelerinde bitki örtüsünün seyrek olması sonucu sağanaklarla oluşan seller, yamaçlarda yarıntılar meydana getirir.

Yukarıda oluşumu açıklanan yer şekli aşağıdakilerden hangisidir?

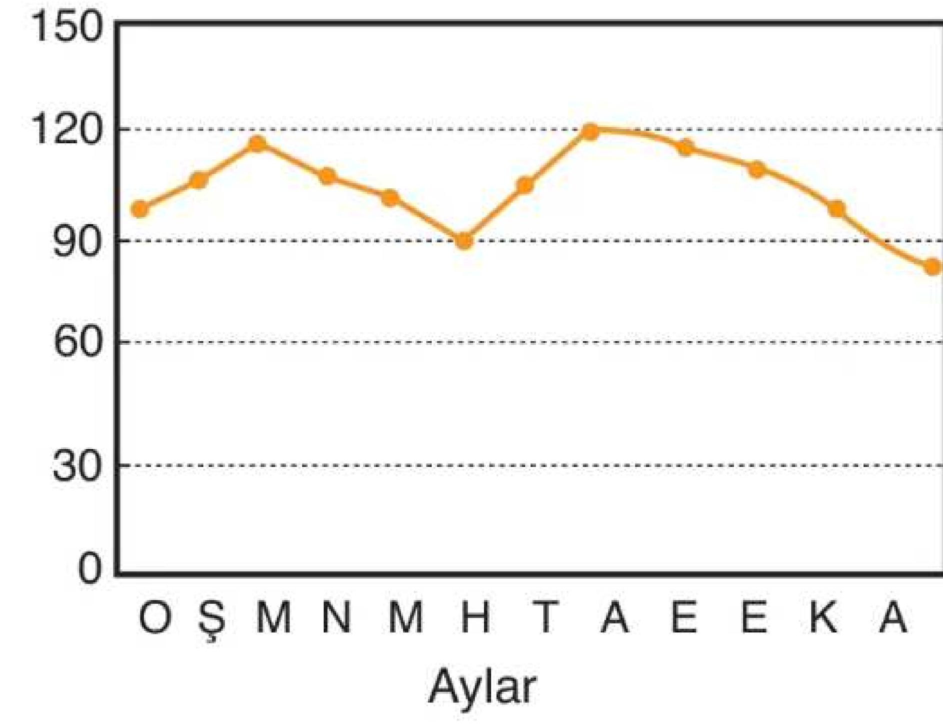
A) Peneplen
B) Seki
C) Kırgıbayır
D) Çağlayan
E) Büklüm

9. I. Irmak adası
II. Menderes
III. Kırgıbayır
IV. Peribacası

Bir akarsu vadisinde yatak eğiminin az olduğu yerlerde yukarıdaki yer şekillerinden hangilerinin oluşması beklenir?

A) I ve II
B) I ve III
C) II ve III
D) II ve IV
E) III ve IV

10. Aşağıda bir akarsuyun yıllık akım grafiği verilmiştir.

Grafiğe göre;
I. akımın yüksek olduğu,
II. rejimin düzenli olduğu,
III. akış hızının fazla olduğu

bilgilerinden hangilerine kesinlikle ulaşılır?

A) Yalnız I
B) Yalnız II
C) Yalnız III
D) I ve II
E) I, II ve III

11. Deltalar, tarımsal faaliyetler ve biyoçeşitlilik açısından önemli alanlardır.

Delta oluşması için;
I. akarsuyun yeterli malzeme taşıması,
II. kıta sahanlığının geniş olması,
III. güçlü akıntıların olması

faktörlerinden hangileri gereklidir?

A) Yalnız I
B) Yalnız II
C) I ve II
D) II ve III
E) I, II ve III

12. Çözülebilen kayaçlarda ve kaya tabakalarının yatay uzandığı arazilerde akarsuların oluşturduğu vadilerdir. Derin olan bu vadilerin yamaçları genellikle basamaklıdır.

Yukarıda oluşumu ve özelliği verilen vadi türü aşağıdakilerden hangisidir?

A) Kertik vadi
B) Kanyon vadi
C) Asimetrik vadi
D) Boğaz vadi
E) Geniş tabanlı vadi

@KuasarNemesis @YildizlarLigi_2025PDF @M.G.

AKARSULARIN ŞEKİLLENDİRMESİ – II

1. Bir akarsu, yatağını hem derine hem de kaynağına doğru aşındırmaktadır.

Bu akarsu ile ilgili,

I. Taşıdığı yük miktarı artmıştır.
II. Yatağı derinleşmiştir.
III. Denge profiline ulaşmıştır.

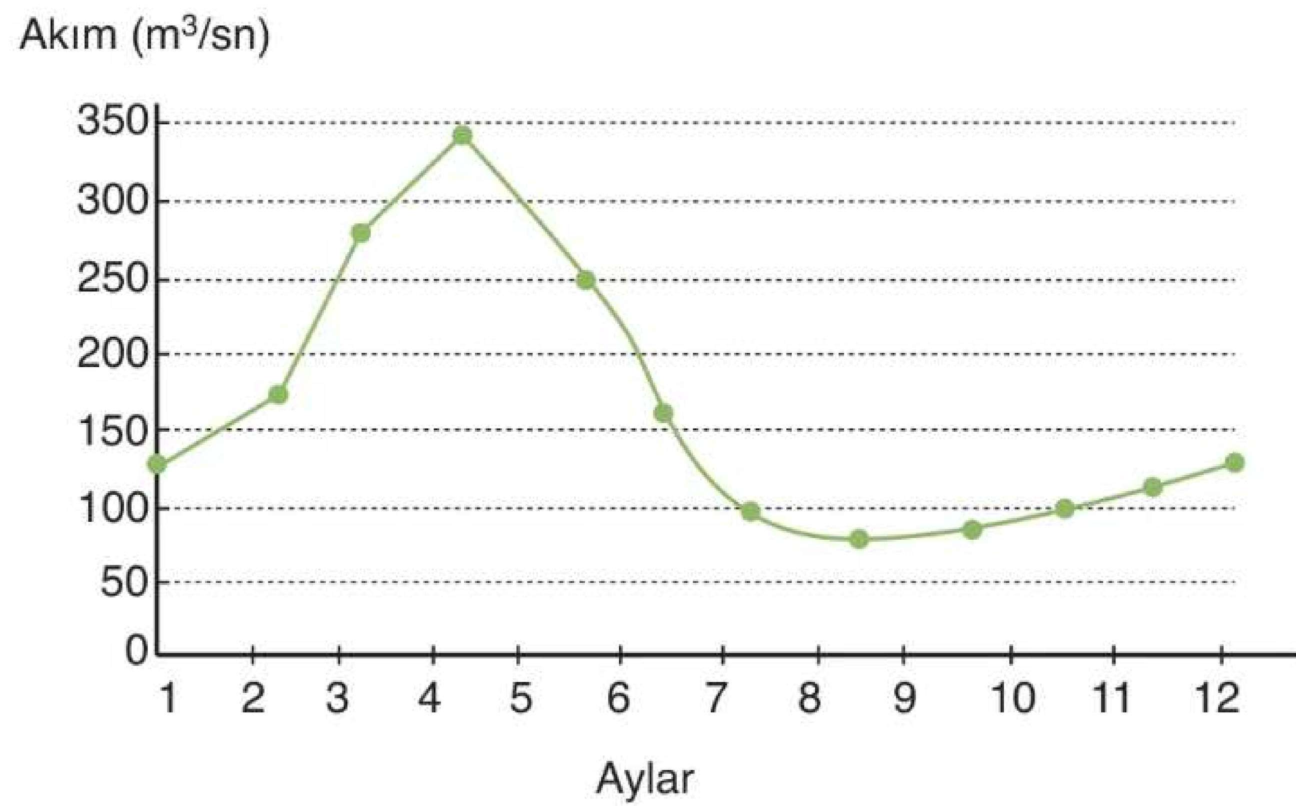
yargılarından hangisine kesinlikle ulaşılamaz?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) I ve II E) II ve III

2. Aşağıdakilerden hangisi akarsu aşındırma şekillerinden biri değildir?

A) Kırgıbayır
B) Kanyon vadi
C) Mantarkaya
D) Peribacası
E) Dev kazanı

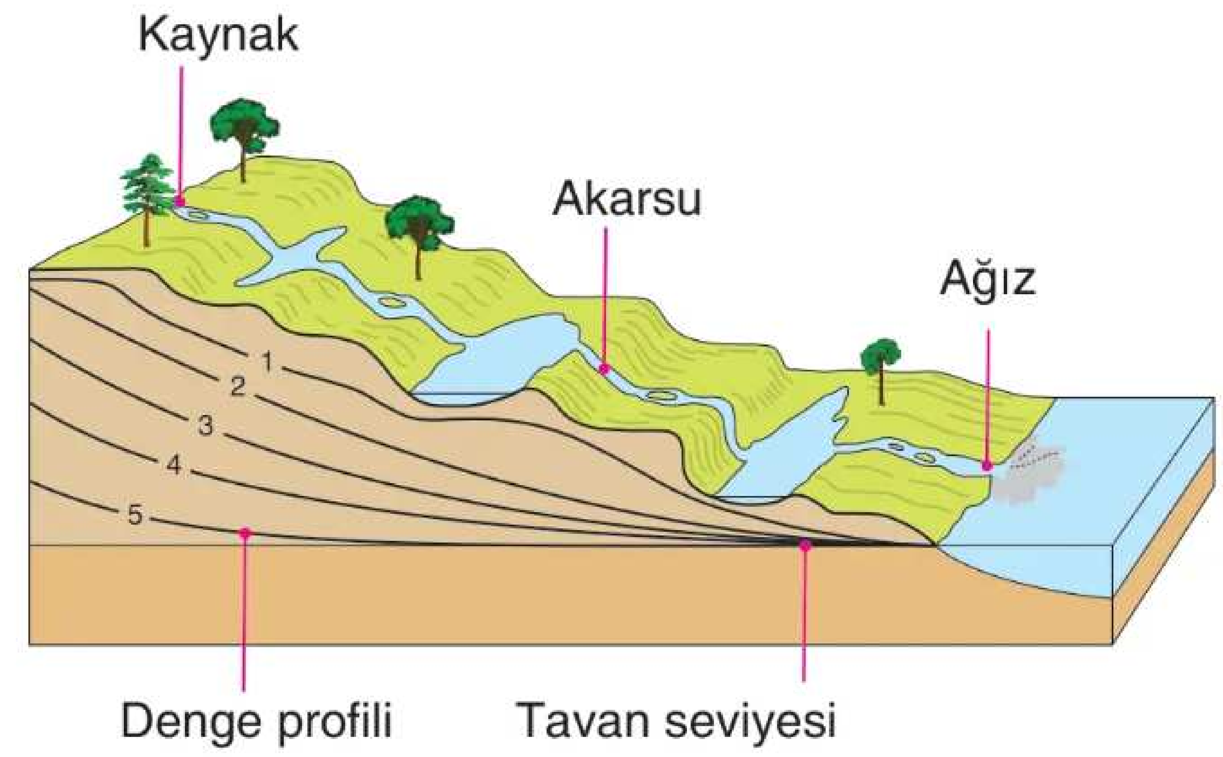
3. Aşağıda bir akarsuyun yıllık akım grafiği gösterilmiştir.

Buna göre akarsu aşındırmasının en fazla ve en az olduğu mevsimler aşağıdakilerden hangisinde doğru verilmiştir?

	En fazla	En az
A)	İlkbahar	Kış
B)	Sonbahar	Yaz
C)	İlkbahar	Yaz
D)	Sonbahar	Kış
E)	Kış	Yaz

4. Aşağıda bir akarsuyun oluşturduğu denge profili gösterilmiştir.

Buna göre akarsuyun;

I. aşındırma gücü,
II. biriktirme gücü,
III. malzeme taşıma gücü

özelliklerinden hangilerinin azaldığı söylenebilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II D) I ve III E) II ve III

5. Yüzeyin akarsular tarafından aşındırılması belirli bir seviyeye kadar mümkündür. Aşındırmanın büyük ölçüde durduğu alt sınıra ....I... denir. Okyanus ya da denize dökülen bir akarsu, yatağını deniz seviyesine kadar aşındırır. Buna da ...II... denir.

Yukarıdaki paragrafta numaralandırılarak boş bırakılan yerlere sırasıyla aşağıdakilerden hangileri yazılabilir?

A) genel taban seviyesi, yerel taban seviyesi
B) yerel taban seviyesi, genel taban seviyesi
C) taban seviyesi, denge profili
D) taban seviyesi, genel taban seviyesi
E) taban seviyesi, yerel taban seviyesi

6. Bir yamacın diğer yamaçtan farklı olduğu vadilerdir. Vadilerin bu görünümü kazanmasında iki yamaçta bulunan kayaçların farklı yapıda olmasıdır.

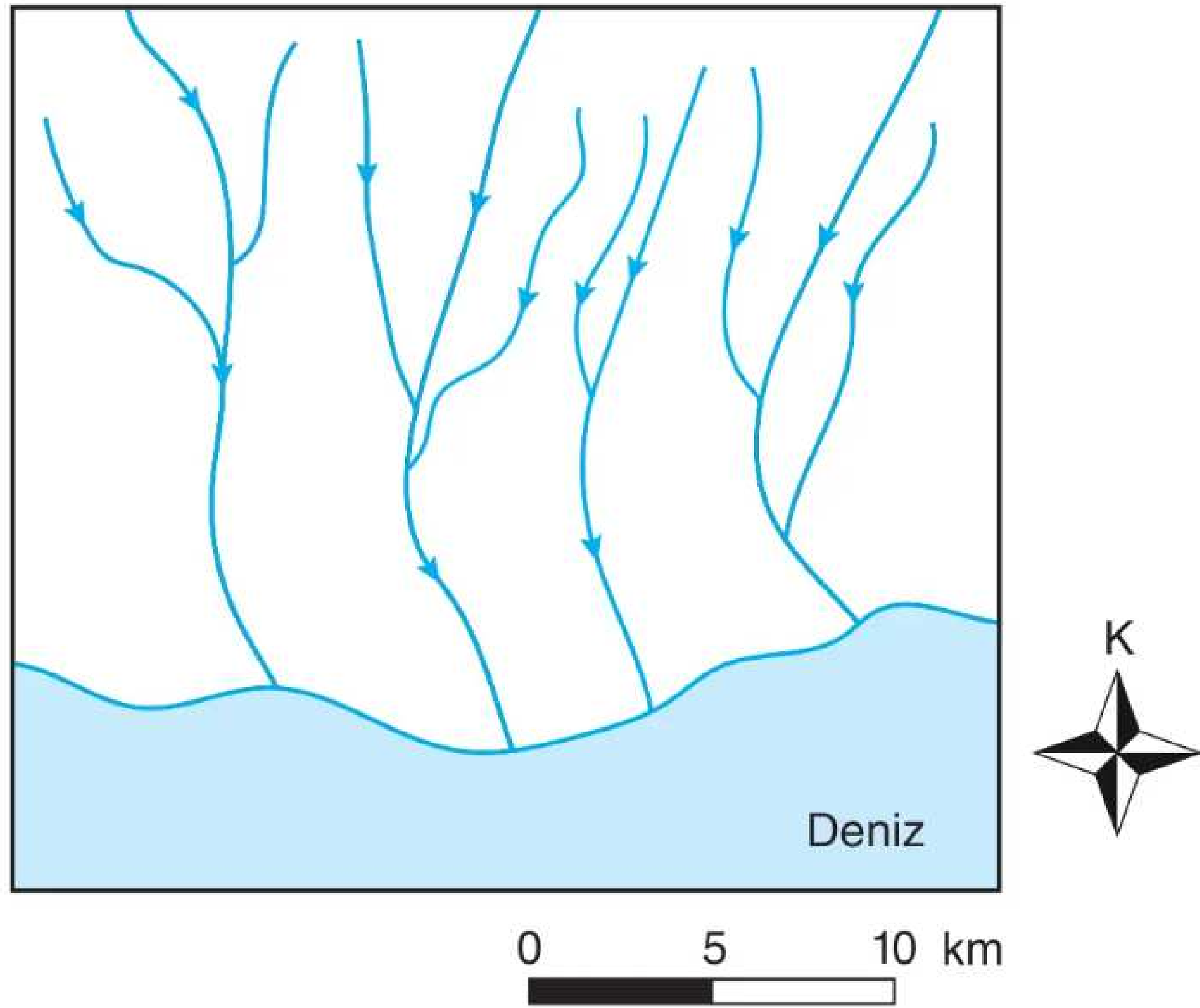
Yukarıda bazı özellikleri verilen vadi tipi aşağıdakilerden hangisidir?

A) Kertik vadi
B) Boğaz vadi
C) Kanyon vadi
D) Tabanlı vadi
E) Asimetrik vadi

BİLGİ SARMAL

@KuasarNemesis @YildizlarLigi_2025PDF @M.G.

7. Aşağıdaki haritada bir yöredeki akarsular gösterilmiştir.

Bu haritadaki yöre ile ilgili olarak;

I. Akarsuların boyu 20 km den fazladır.
II. Güneyden kuzeye doğru yükselti artmaktadır.
III. Akarsuların taşıdığı su miktarları birbirinden çok farklıdır.
IV. Akarsularda menderesler oluşmuştur.

yorumlarından hangilerini doğrulayacak bilgi yoktur?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III D) II ve IV E) III ve IV

8. Akarsular, taban seviyelerine yakın kesimlerde eğimin azalması sonucu taşıdığı malzemeyi biriktirerek taşkın ovasını oluşturur.

Akarsu yatağının genişlediği söz konusu bu bölümlerde akarsu üzerinde aşağıdaki yer şekillerinden hangisi meydana gelir?

A) Irmak adası B) Dev kazanı C) Peneplen D) Birikinti yelpazesi E) Çağlayan

9.

	Aşındırma	Biriktirme
I	Dev kazanı	Delta
II	Ova	Plato
III	Peribacası	Dağ içi ovası
IV	Kırgıbayır	Dağ eteği ovası
V	Peneplen	Irmak adası

Yukarıdaki tabloda verilen akarsu aşındırma ve biriktirme şekillerinden hangisi yanlıştır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

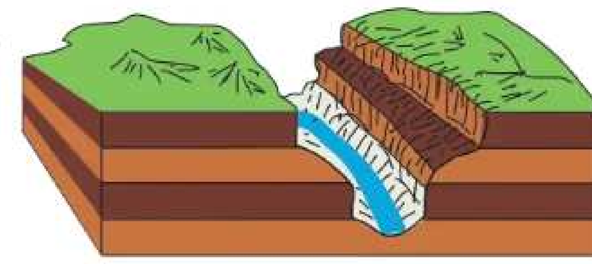
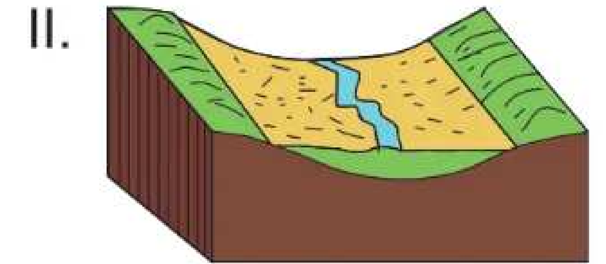
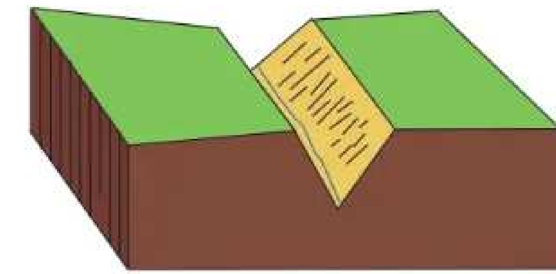
10. Akarsular aşağıdaki vadi türlerinin hangisinde menderes oluşturarak akarlar?

A) Alüvyal tabanlı vadi B) Boğaz vadi C) Kanyon vadi D) Asimetrik vadi E) Kertik vadi

11. I. Yağış miktarı
II. Bitki örtüsü
III. Eğim

Yukarıdakilerden hangileri akarsuların aşındırma ve biriktirme faaliyetlerini etkiler?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II D) II ve III E) I, II ve III

12. I.

II.

III.

Yukarıda numaralandırılarak gösterilen vadi türleri, aşağıdakilerden hangisinde doğru verilmiştir?

	I	II	III
A)	Kanyon	Tabanlı	Kertik
B)	Boğaz	Kanyon	Kertik
C)	Asimetrik	Kanyon	Boğaz
D)	Tabanlı	Kertik	Boğaz
E)	Boğaz	Tabanlı	Kertik

✓ DİKKAT

Tarımsal faaliyetler ve biyoçeşitlilik açısından önemli alanlar olan deltalar her kıyıda oluşamaz. Deltaların oluşabilmesi için akarsular kıyıya yeterli miktarda malzeme taşımalı ve kıta sahanlığı geniş olmalıdır. Buna karşılık kıyıda güçlü akıntıların olmaması gerekir.

@KuasarNemesis @YildizlarLigi_2025PDF @M.G.

Test 4 KARSTİK YER ŞEKİLLERİ VE KÜTLE HAREKETLERİ

1. Yeryüzünü oluşturan malzemenin erime, çatlama, ufalanma ve dağılma şeklinde kimyasal ve fiziksel süreçlerle parçalanmasına çözülme denir. Çözülmeyle ortaya çıkan malzemenin bir kısmı yer çekimi etkisiyle eğim doğrultusunda hareket ederek yer değiştirir.

Buna göre, eğim doğrultusunda yer değiştirme olayı, aşağıdaki kavramlardan hangisi ile ifade edilir?

A) Karstlaşma
B) Kütle hareketleri
C) Kalıntı blok
D) Flüvial
E) Aşınım yüzeyi

2. "Yaşadığım kasabada lapya, dolin, uvala ve polye gibi yeryüzü şekilleri yaygındır." **diyen bir kişinin yaşadığı kasabada aşağıdaki dış kuvvetlerden hangisinin etkili olduğu kesinlikle söylenebilir?**

A) Gelgit
B) Yer altı suları
C) Buzullar
D) Rüzgârlar
E) Dalga ve akıntılar

3.
I. Çamur akıntısı
II. Kaya düşmesi
III. Kum yığını
IV. Çöl kaldırımı

Yukarıdakilerden hangileri kütle hareketlerine örnek verilebilir?

A) I ve II
B) I ve III
C) II ve III
D) II ve IV
E) III ve IV

4. Yer altındaki gözenek ve boşluklarda bulunan yer altı suları, yüzey suları ile birlikte doğada bulunan .... gibi kayaçları eriterek çeşitli şekiller oluşturur. Bu yolla oluşan şekillere karstik şekil adı verilir.

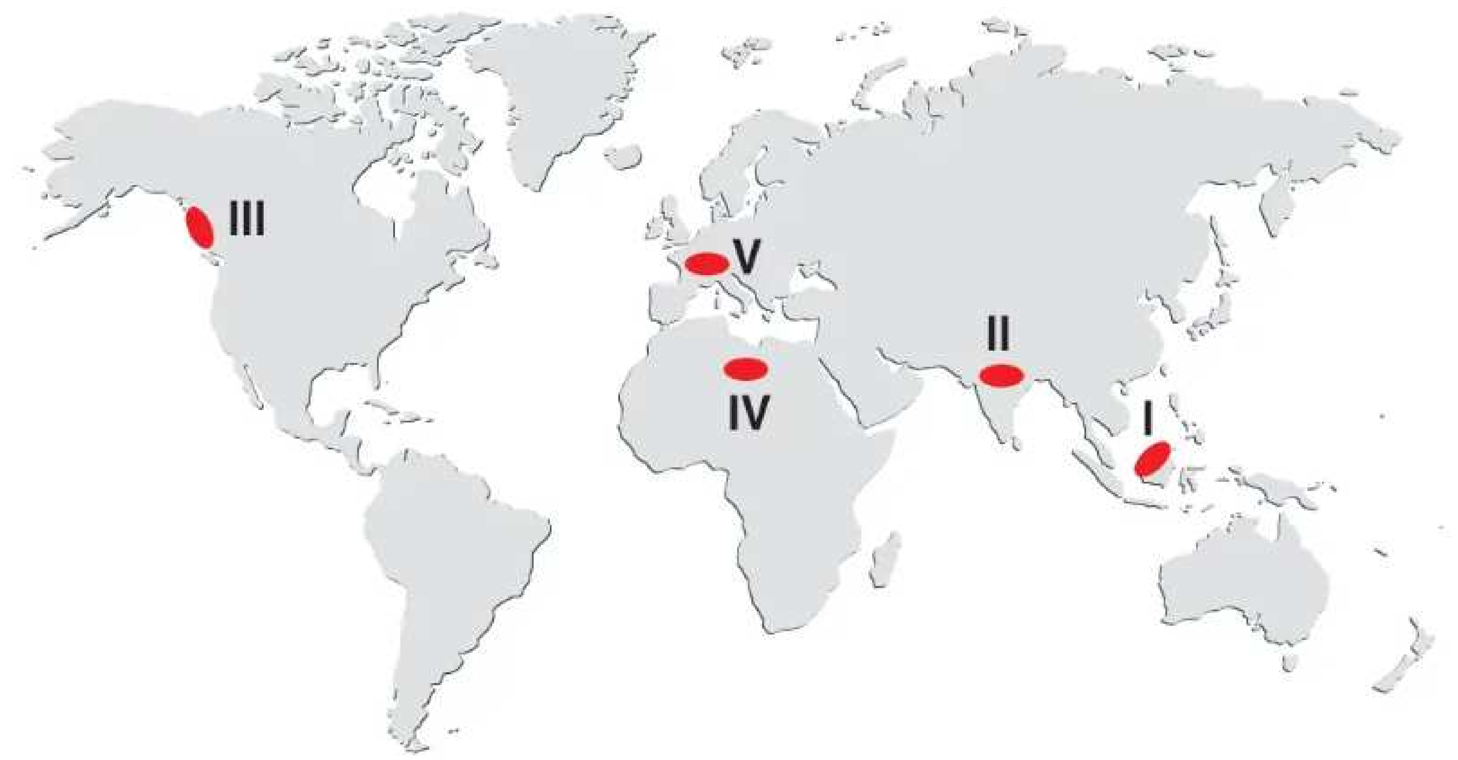
Yukarıdaki paragrafta boş bırakılan alana aşağıdaki kayaçlardan hangisi yazılamaz?

A) Kireç taşı
B) Alçı taşı
C) Kaya tuzu
D) Dolomit
E) Granit

5. Aşağıdaki göllerden hangisi kütle hareketleri sonucunda meydana gelmiştir?

A) Kıyı set gölü
B) Alüvyal set gölü
C) Heyelan set gölü
D) Lav seti gölü
E) Tektonik göl

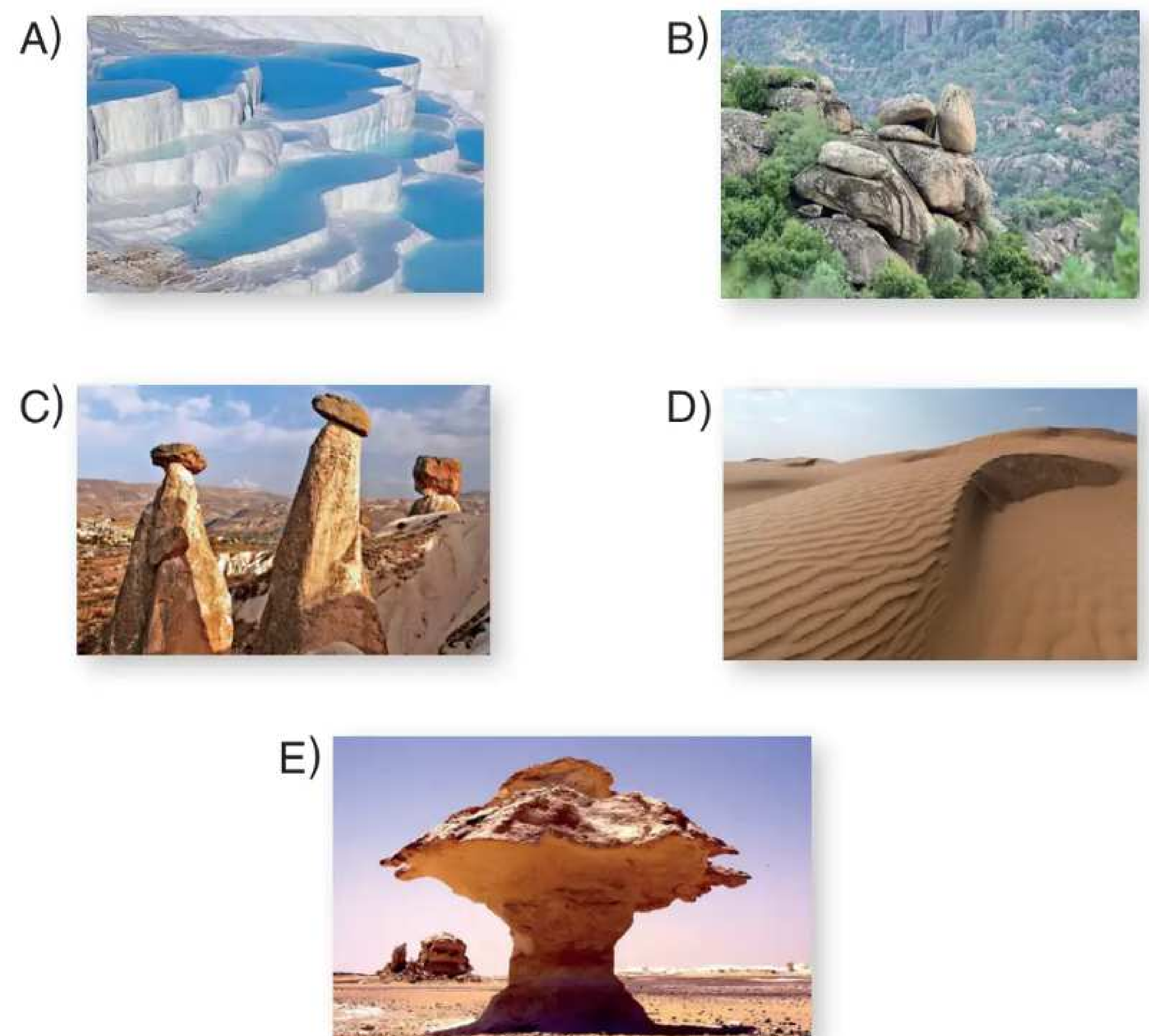
6. Eğimin ve yağışın fazla olduğu bölgelerde heyelan görülür.

Buna göre haritada numaralı alanların hangisinde heyelan riski en azdır?

A) I
B) II
C) III
D) IV
E) V

7. Aşağıdaki yer şekillerinden hangisi karst topoğrafyasına örnek olarak gösterilebilir?

BİLGİ SARMAL

@KuasarNemesis @YildizlarLigi_2025PDF @M.G.

8. Aşağıdakilerden hangisi kütle hareketlerinin oluşmasında etkili olan beşeri faktördür?

A) Eğimin fazla olması
B) Yağışın fazla olması
C) Tektonik hareketlerin yaşanması
D) Tabakaların eğim yönünde uzanması
E) Bitki örtüsünün tahrip edilmesi

9.

	Karstik aşınım	Karstik birikim
I	Mağara	Sarkıt
II	Galeri	Sütun
III	Obruk	Traverten
IV	Traverten	Uvala
V	Dolin	Dikit

Yukarıdaki tabloda yanlışlığın giderilmesi için hangi satırdakilerin yerleri değiştirilmelidir?

A) I B) II C) III D) IV E) V

10. Karstik şekillerin en küçüğü ve en büyüğü aşağıdakilerden hangisinde doğru verilmiştir?

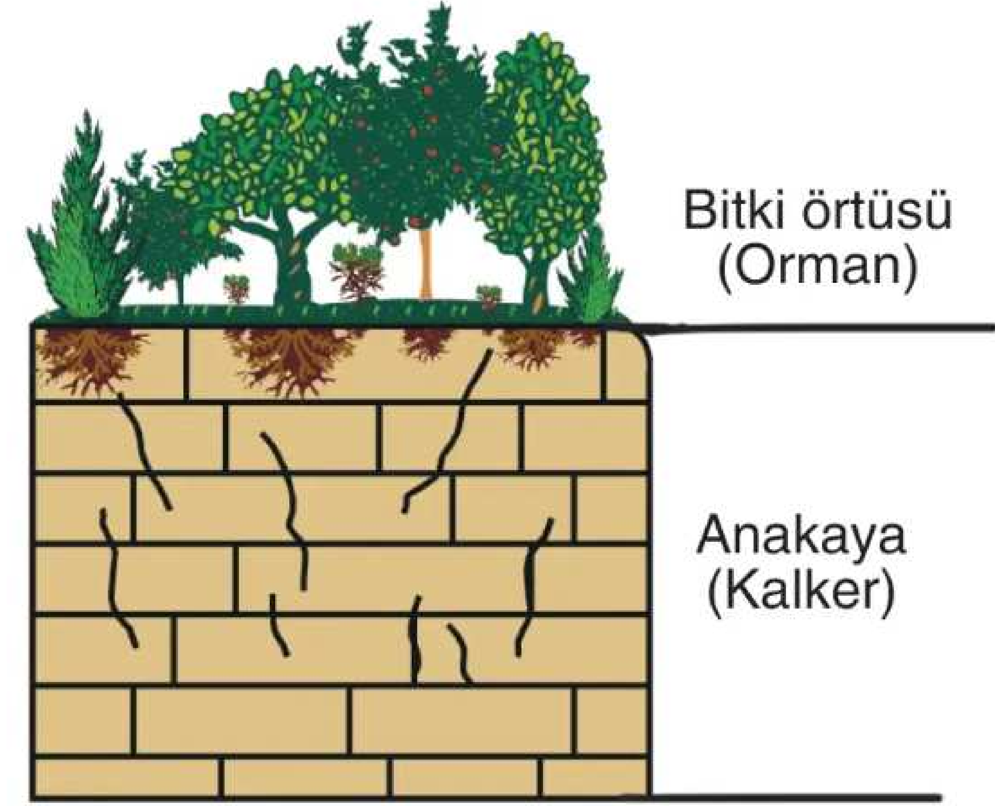
	En küçük	En büyük
A)	Lapya	Polye
B)	Dolin	Obruk
C)	Uvala	Polye
D)	Galeri	Obruk
E)	Mağara	Dolin

11. Karstik sahalarda yer altından çıkan suların özellikle yamaçlarda yayılması sonucu eriyik malzemeler çökelerek birikir. Basamaklı yapıda oluşan bu şekillere..................... adı verilir.

Yukarıdaki paragrafta boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi yazılabilir?

A) Dolin B) Lapya C) Traverten D) Sarkıt E) Polye

12. Aşağıdaki şekilde, nemli iklim bölgesindeki bir alanın bitki örtüsü ve ana kaya özelliği gösterilmiştir.

Buna göre bu alanda aşağıdaki yer şekillerinden hangisinin oluşması beklenir?

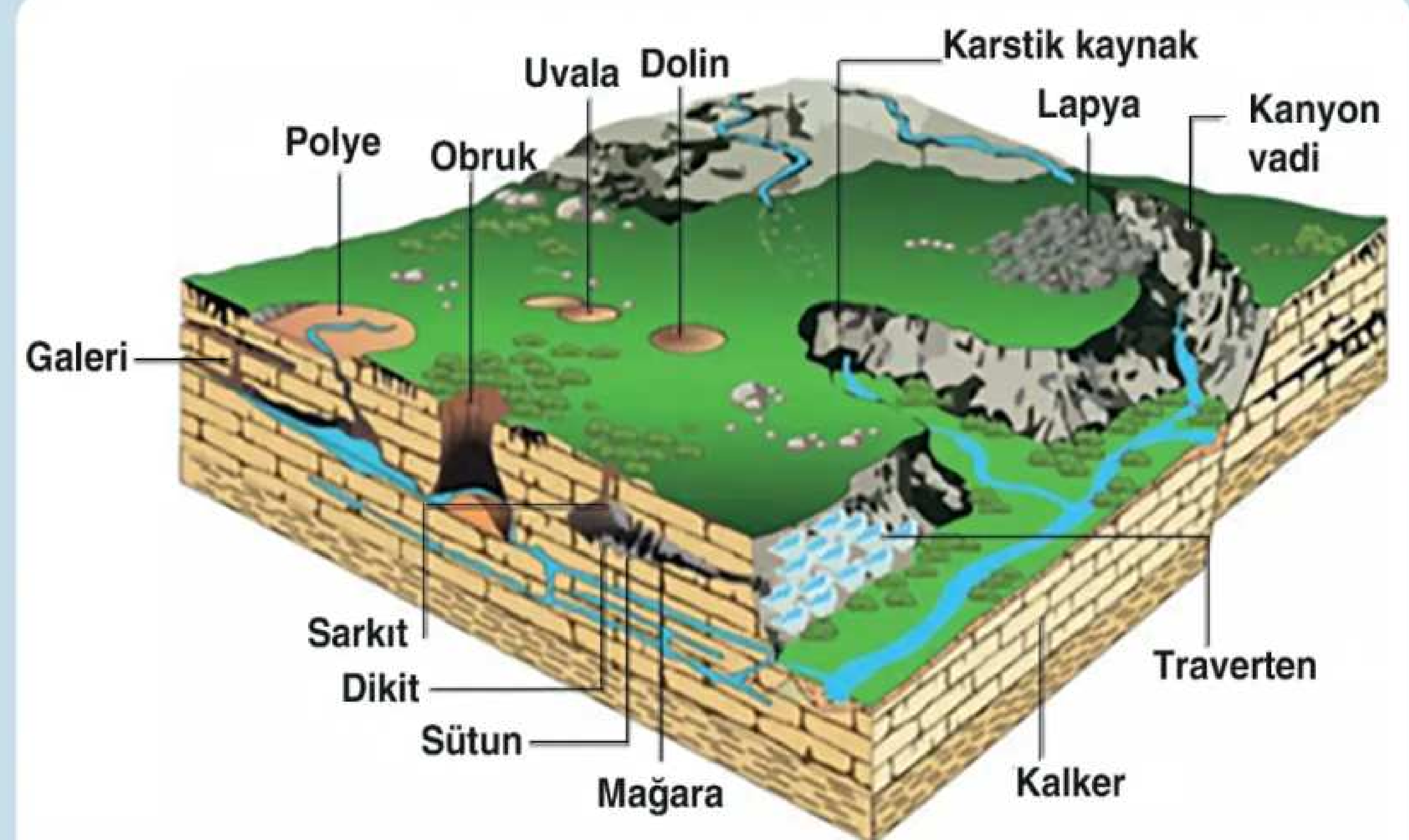
A) Tafoniler B) Hörgüç kayalar C) Mağaralar D) Kırgıbayırlar E) Mantarkayalar

13. I. Polye
II. Obruk
III. Barkan
IV. Hamada

Yukarıdaki yer şekillerinden hangilerinin oluşabilmesi için çözünebilen kayaçların yaygın olması gerekli <u>değildir</u>?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III D) II ve IV E) III ve IV

✓ DİKKAT

@KuasarNemesis @YildizlarLigi_2025PDF @M.G.

Test 5

KIYI ŞEKİLLERİ

1. Kıyıların şekillenmesinde iç ve dış kuvvetlerle birlikte su kaynaklarındaki hareketler de etkilidir.

Buna göre;

I. dalga,

II. akıntı,

III. gelgit

olaylarından hangileri kıyıların şekillenmesinde etkili olan dış kuvvetlerdir?

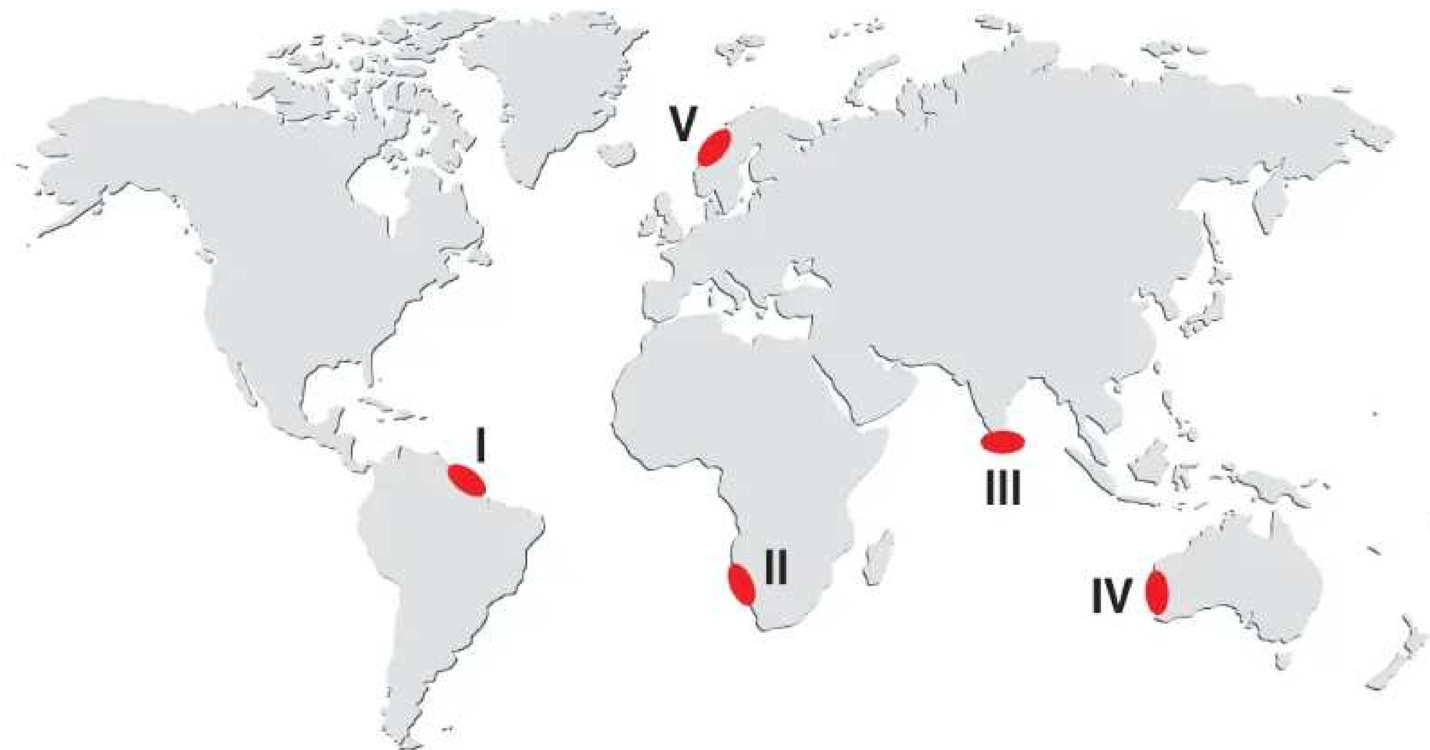
A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) I ve II E) I, II ve III

2. Dalgalar, derin ve yüksek kıyılara çarptığında daha çok aşınım şekilleri oluşur. Dalga aşındırmasının yoğun olduğu kıyılarda yalıyar adı verilen diklik ve uçurumlar meydana gelir. Buralarda aşınmanın devam etmesiyle yalıyarlar ana karaya doğru geriler. Bu şekilde yalıyarların önünde aşınım düzlükleri oluşur.

Yukarıdaki paragrafta oluşumu açıklanan yalıyar, aşağıdaki kıyılardan hangisinin diğer adıdır?

A) Falez B) Skyer C) Watt D) Dalmaçya E) Ria

3. Buzul vadilerinin yükselen deniz sularının altında kalması sonucu fiyortlu kıyılar oluşur.

Buna göre haritada numaralı kıyıların hangisinde fiyortlu kıyıların yaygın olması beklenir?

A) I B) II C) III D) IV E) V

4. Karaların deniz altında devam eden, ortalama 200 m derinliğe kadar olan doğal uzantısına kıta sahanlığı (şelf) adı verilir.Kıyıdan itibaren derinliğin kısa mesafede arttığı kıyılarda kıta sahanlığı darken derinliğin uzun mesafede arttığı kıyılarda kıta sahanlığı daha geniştir.

Buna göre Türkiye'de aşağıdaki kıyılardan hangisinde kıta sahanlığı diğerlerinden daha dardır?

A) Kuzey Ege kıyıları

B) Orta Karadeniz kıyıları

C) Doğu Karadeniz kıyıları

D) Güney Marmara kıyıları

E) Doğu Akdeniz kıyıları

5.

Haritada işaretli merkezlerden hangisi arasında dalmaçya kıyı tipi görülür?

A) Zonguldak-İstanbul

B) Trabzon-Samsun

C) Antalya-Muğla

D) İzmir-Çanakkale

E) Mersin-Antalya

6. Aşağıdakilerden hangisinde bir ülke, bu ülke kıyılarında görülmeyen bir kıyı tipi ile birlikte eşleştirilmiştir?

	Ülke	Kıyı tipi
A)	Hollanda	Haliçli
B)	Norveç	Fiyord
C)	Hırvatistan	Dalmaçya
D)	Ukrayna	Limanlı
E)	Mısır	Skyer

BİLGİ SARMAL

@KuasarNemesis @YildizlarLigi_2025PDF @M.G.

7. I. Adaları ana karaya ya da birbirine bağlayan kıyı okları sonucunda oluşur.

II. Kıyı setlerinin gelişmesi sonucu bir koy ya da körfezin önünün kapanmasıyla oluşur.

III. Taşınan kum ve çakılların kıyı boyunca depolanmasıyla oluşur.

Yukarıda numaralandırılan yer şekilleri aşağıdakilerden hangisinde doğru verilmiştir?

	I	II	III
A)	Tombolo	Lagün	Plaj
B)	Lagün	Plaj	Kumsal
C)	Kıyı oku	Lagün	Tombolo
D)	Kıyı oku	Tombolo	Lagün
E)	Plaj	Lagün	Tombolo

8. Enine kıyıların oluştuğu alanlar için,

I. Dağlar kıyıya dik uzanır.

II. Kıyılar girintili ve çıkıntılıdır.

III. Koy ve körfez yaygındır.

yargılarından hangilerine ulaşılır?

A) Yalnız II B) Yalnız III C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

9.

Yukarıdaki haritada gösterilen kıyı tipi aşağıdakilerden hangisidir?

A) Dalmaçya kıyı B) Boyuna kıyı
C) Haliçli kıyı D) Kalanklı kıyı
E) Skyer kıyı

10. I. Kıyı seti

II. Deniz kulağı

III. Aşınım düzlüğü

IV. Falez

Yukarıdaki yer şekillerinden hangileri dalga birikim şekillerine örnek verilebilir?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

11. Coğrafya dersinde kıyı tipleri ile ilgili olarak öğrenciler aşağıdaki bilgileri vermişlerdir:

Orhan: Dağların kıyı çizgisine paralel uzandığı alanlarda deniz seviyesinin yükselmesiyle dağlar arasındaki vadilerin sular altında kalmasıyla oluşur.

Mehtap: Buzulların oluşturduğu yeryüzü şekillerinin deniz suları altında kalmasıyla oluşur.

Mustafa: Plato üzerinde derin yarılmış akarsu vadilerinin, yükselen suların altında kalmasıyla oluşur.

Meltem: Deniz seviyesine yakın alanlardaki akarsu vadilerinin gelgit sonucunda sular altında kalmasıyla oluşur.

Buna göre öğrencilerden hangileri ülkemiz de görülmeyen kıyı tipleri ile ilgili bilgiler vermişlerdir?

A) Orhan ve Mehtap B) Orhan ve Mustafa
C) Mehtap ve Mustafa D) Mehtap ve Meltem
E) Mustafa ve Meltem

✓ UNUTMA

Deniz ve okyanuslardaki akıntılar;

- Ekvator ile kutuplar arasındaki sıcaklık farkı,
- yoğunluk ve seviye farkı,
- sürekli rüzgârlar,
- gelgit

nedenlerine bağlı olarak ortaya çıkar.

➢ Karadeniz'den Marmara'ya doğru olan üst akıntıda seviye farklılığı, Akdeniz'den Karadeniz'e doğru oluşan alt akıntıda ise yoğunluk farklılığı etkili olmuştur.

BİLGİ SARMAL

@KuasarNemesis @YildizlarLigi_2025PDF @M.G.

TÜRKİYE ARAZİSİNİN OLUŞUM SÜRECİ VE TEMEL ÖZELLİKLERİ

1. Alp-Himalaya Dağ Kuşağı üzerinde yer alan ülkemizde dağlar, genel itibariyle sıra hâlinde ve birbirine paralel olarak uzanır. Dağların büyük bölümü, levhaların tortul tabakaları sıkıştırması ve bunun sonucunda kıvrılan kütlelerin yükselmesiyle oluşmuştur.

Yukarıda söz konusu dağlara, aşağıdakilerden hangisi örnek verilebilir?

A) Aydın Dağları
B) Bozdağlar
C) Toroslar
D) Erciyes Dağı
E) Nemrut Dağı

2. Anadolu'daki volkanik dağlar, III. Jeolojik Zaman boyunca devam eden volkanik faaliyetler sonucu oluşmuştur. Bu faaliyetler, volkanik malzemeyi üst üste biriktirerek yüksek dağların oluşmasına neden olmuştur.

Buna göre, aşağıdakilerden hangisi volkanik dağlardan biri değildir?

A) Ağrı Dağı
B) Süphan Dağı
C) Hasan Dağı
D) Karadağ
E) Kaçkar Dağı

3. Aşağıdaki haritada bazı alanlar numaralandırılarak gösterilmiştir.

Buna göre numaralandırılan alanların hangilerinde engebelilik oranı daha fazladır?

A) I ve II
B) I ve III
C) II ve III
D) II ve IV
E) III ve IV

4. Levha hareketlerine bağlı olarak kırılma sonucu horst adı verilen dağlar oluşmuştur.

Buna göre haritada numaralı alanların hangisinde horst bulunduğu söylenebilir?

A) I
B) II
C) III
D) IV
E) V

5. Türkiye'de oldukça geniş bir alan kaplayan platolar, deniz seviyesine yakın yerlerden başlayıp çok yüksek alanlara kadar görülebilir.

Buna göre aşağıdaki platolardan hangisi deniz seviyesine diğerlerinden daha yakındır?

A) Çatalca-Kocaeli Platosu
B) Cihanbeyli Platosu
C) Haymana Platosu
D) Obruk Platosu
E) Erzurum-Kars Platosu

6.
I. Teke Platosu
II. Gaziantep Platosu
III. Taşeli Platosu
IV. Şanlıurfa Platosu

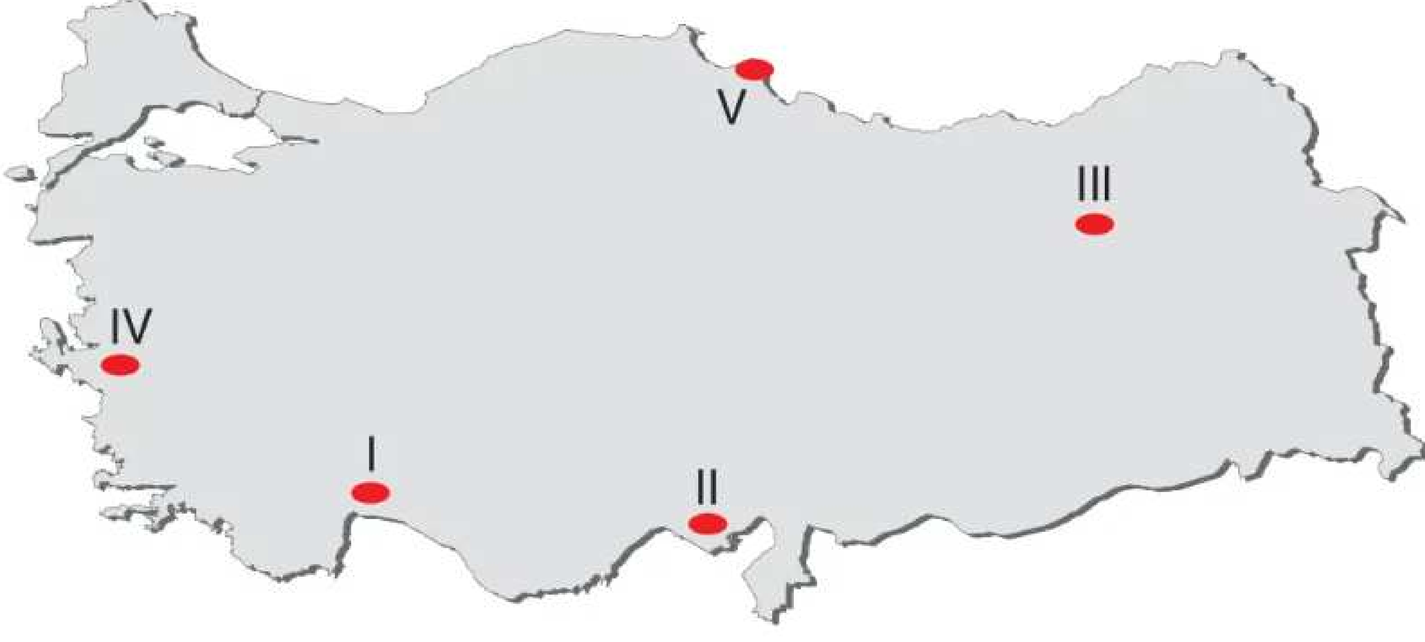
Yukarıdaki platolardan hangileri karstik araziler üzerinde oluşmuştur?

A) I ve II
B) I ve III
C) II ve III
D) II ve IV
E) III ve IV

BİLGİ SARMAL

@KuasarNemesis @YildizlarLigi_2025PDF @M.G.

7.

Haritada numaralarla gösterilen yerlerdeki ovalarla ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

A) I. yerdeki ovanın oluşumunda karstik süreçler etkilidir.
B) II. yerdeki ova, delta ovasıdır.
C) III. yerdeki ova, tektonik ovadır.
D) IV. yerdeki ova graben içerisinde yer alır.
E) V. yerdeki ova, karstik ovadır.

8. Türkiye'nin yüksek kesimlerinde yer alan platolar, sahip olduğu geniş otlaklarla hayvancılık açısından oldukça önemli bir yere sahiptir.

Buna göre aşağıdaki platolardan hangisinin hayvancılık açısından önemli bir yere sahip olduğu söylenebilir?

A) Ardahan Platosu
B) Bozok Platosu
C) Obruk Platosu
D) Taşeli Platosu
E) Haymana Platosu

9. Kıyılarımızda akarsuların denize döküldükleri yerlerde delta ovaları oluşmuştur.

Aşağıdakilerden hangisi bu ovalara örnek verilemez?

A) Çukurova
B) Bafra
C) Antalya
D) Çarşamba
E) Silifke

10. Aşağıdaki tabloda Türkiye'nin bazı dağları ve bu dağların oluşum özellikleri verilmiştir.

	Oluşum Özellikleri		
Dağ	Volkanik	Kıvrım	Kırık
Küre		✔	
Yıldız		✔	
Nemrut	✔		
Amanos	✔		
Yunt			✔

Buna göre tabloda verilen dağlardan hangisinin oluşum özelliği yanlıştır?

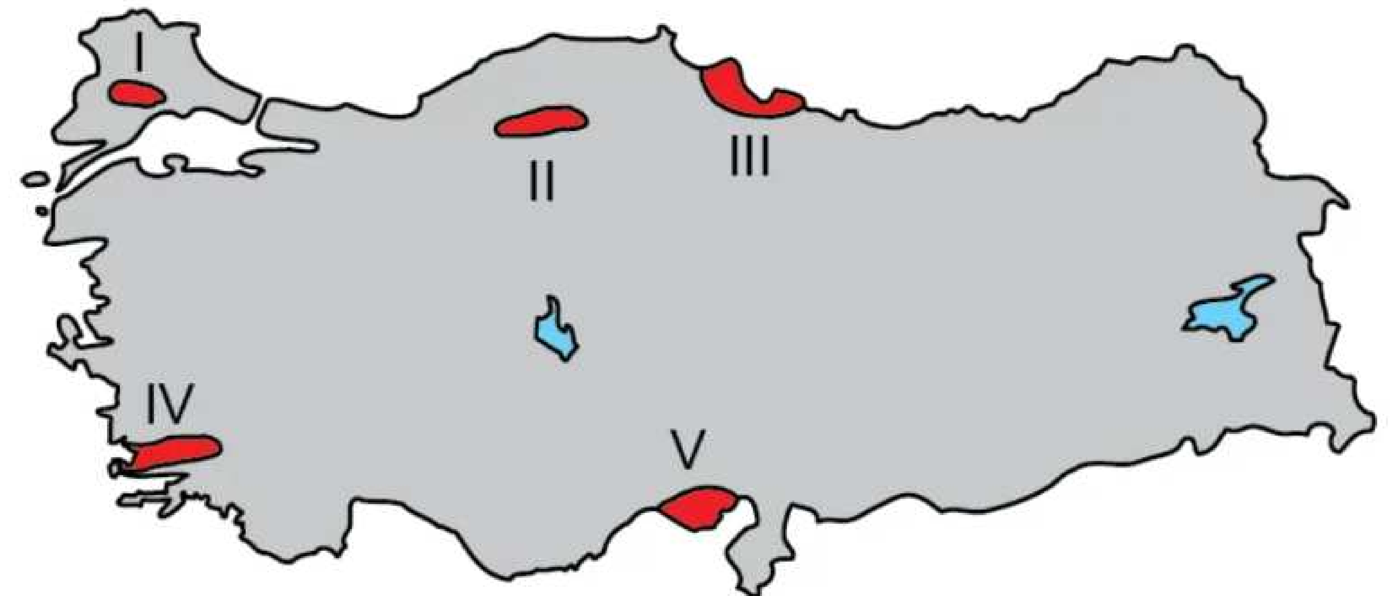
A) Küre
B) Yıldız
C) Nemrut
D) Amanos
E) Yunt

11. **Aşağıdakilerden hangisinin meydana gelmesinde orojenik hareketler etkili olmuştur?**

A) İstanbul ve Çanakkale boğazlarının oluşması
B) Ergene Ovası'nın çöküntüye uğraması
C) Toros Dağları'nın oluşması
D) Ege Denizi'nin oluşması
E) Anadolu Yarımadası'nın yükselmesi

2020 / MSÜ

12. Aşağıdaki haritada bazı ovalık alanlar numaralandırılarak gösterilmiştir.

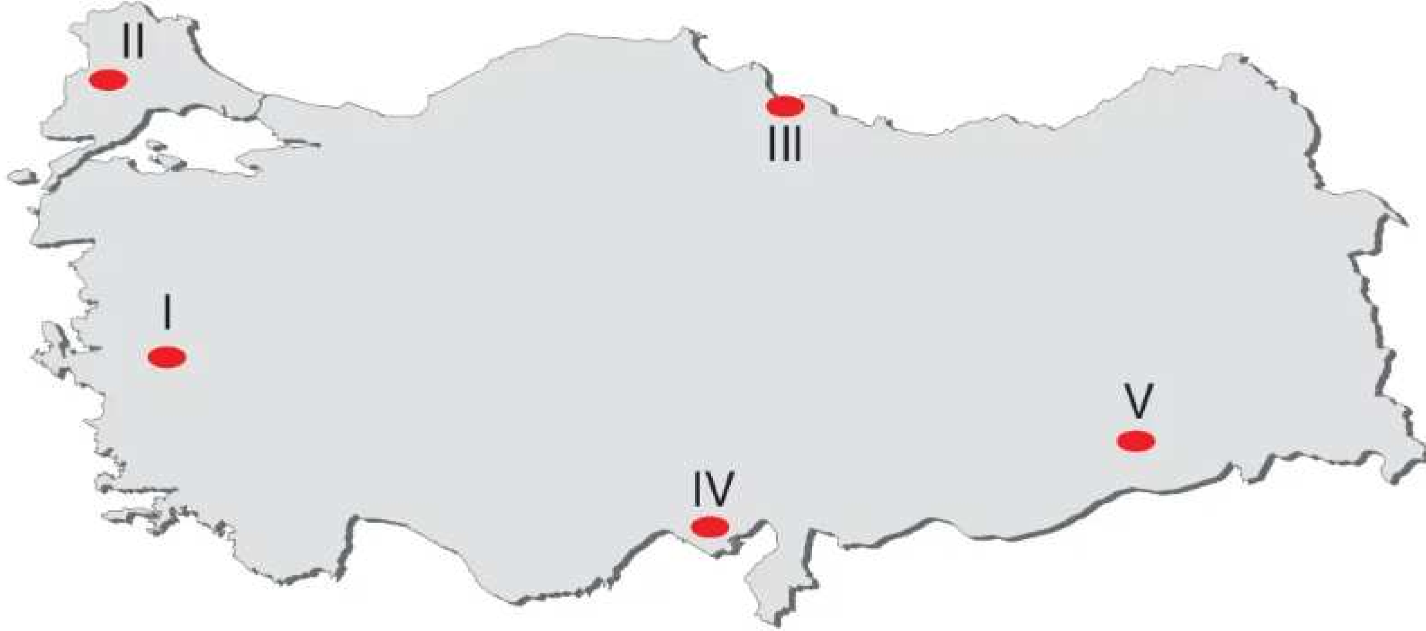
Bu alanlardan hangilerinin oluşumunda tektonik hareketlerin etkisi daha fazla olmuştur?

A) I ve III
B) I ve V
C) II ve III
D) II ve IV
E) IV ve V

@KuasarNemesis @YildizlarLigi_2025PDF @M.G.

TÜRKİYE'DE DIŞ KUVVETLERİN OLUŞTURDUĞU YER ŞEKİLLERİ

1. Alüvyal tabanlı vadilerde eğim az olduğundan, akarsular menderesler yaparak akar.

Buna göre haritada numaralı alanların hangisinde akarsuların menderes oluşturduğu söylenebilir?

A) I B) II C) III D) IV E) V

2. Engebenin arttığı alanlarda eğim kırıklarından düşen akarsular çağlayan ve dev kazanlarını meydana getirir. Manavgat, Düden, Kurşunlu, Tortum, Muradiye, Girlevik, Kapuzbaşı ve Maral başlıca çağlayanlardır.

Paragrafta verilen çağlayanların yer aldıkları iller arasında aşağıdakilerden hangisi <u>yoktur</u>?

A) Antalya B) Erzurum C) Van D) Kayseri E) Denizli

3. **Aşağıdaki akarsu ve bu akarsuların oluşturduğu delta ovası eşleştirmelerinden hangisi <u>yanlıştır</u>?**

	Akarsu	**Delta ovası**
A)	Yeşilırmak	Çarşamba
B)	Kızılırmak	Bafra
C)	Göksu	Silifke
D)	Fırat	Çukurova
E)	Gediz	Menemen

4. Akarsular, Türkiye'de yeryüzünü şekillendiren en önemli dış kuvvettir.

Bu duruma;

I. arazinin kolay aşınması,
II. arazinin engebeli olması,
III. bitki örtüsünün zayıf olması

özelliklerinin hangileri neden olmaktadır?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II D) II ve III E) I, II ve III

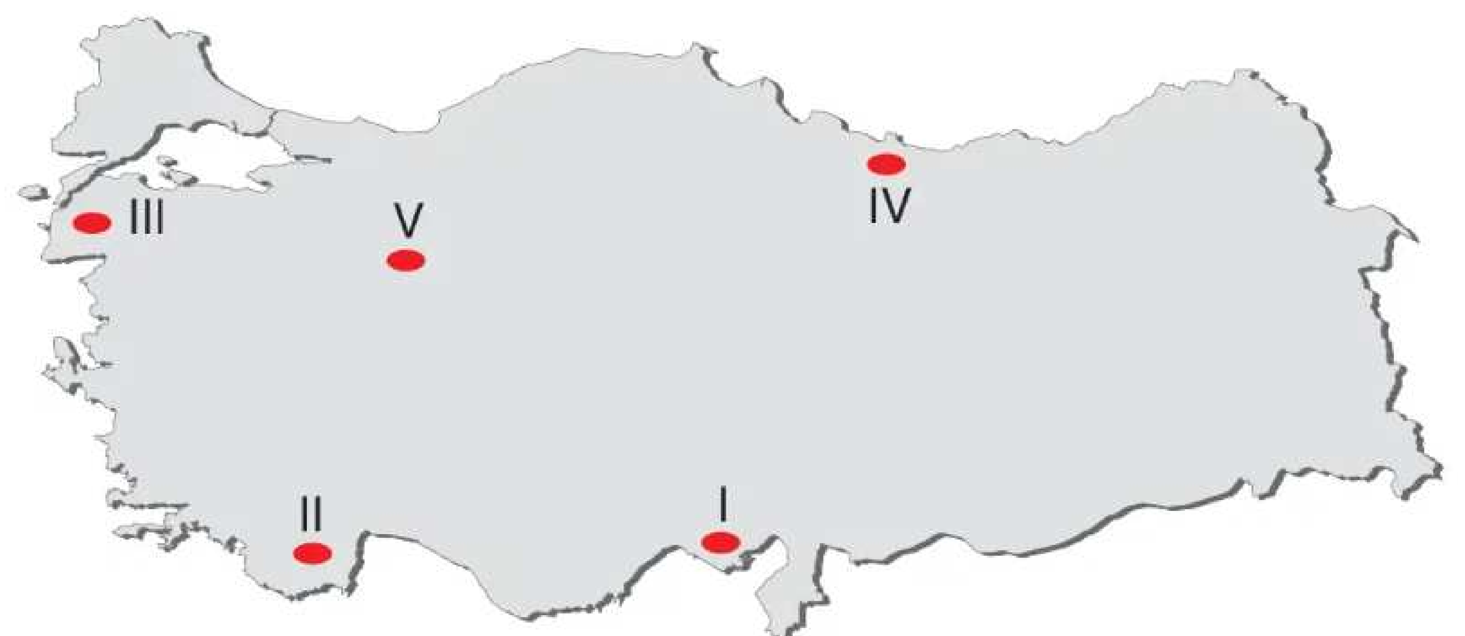
2021 / MSÜ

5. Volkanik püskürmeler sırasında gökyüzüne savrulan piroklastik materyal yeryüzünün belirli alanlarında kalın tüf katmanlarını oluşturur. Tüflerin bulunduğu alanların yamaçları, yüzey suları tarafından aşındırıldığında birbirinden keskin sırtlarla ayrılan yarıntılardan oluşan bir yer şekli ortaya çıkar.

Oluşum özellikleri belirtilen bu yer şekli aşağıdakilerden hangisidir?

A) Yardang B) Kırgıbayır C) Kanyon vadi D) Maar E) Dolin

6. Aşağıdaki haritada bazı alanlar numaralandırılarak gösterilmiştir.

Buna göre numaralandırılarak gösterilen alanların hangisinde karstik yer şekilleri daha yaygındır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

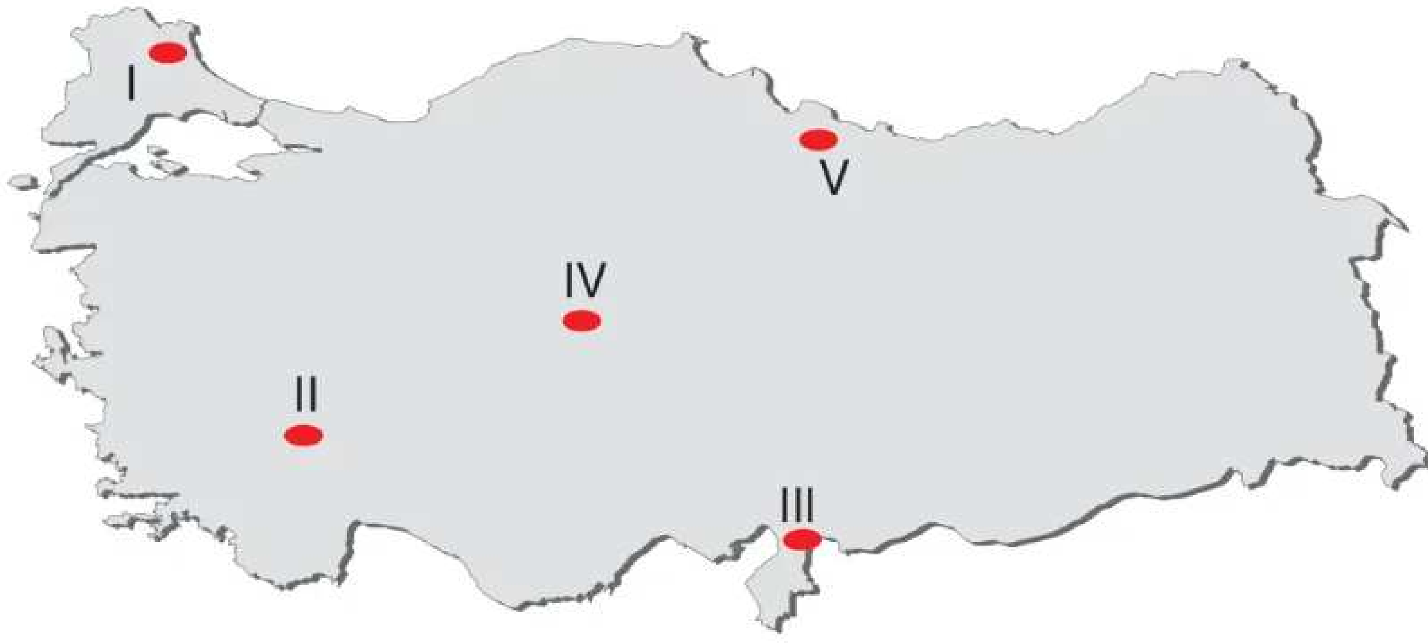
@KuasarNemesis @YildizlarLigi_2025PDF @M.G.

7. Yer altındaki gözenek ve boşluklarda bulunan yer altı suları, yüzey suları ile birlikte doğada bulunan kalker, jips, kaya tuzu ve dolomit gibi kayaçları eriterek çeşitli şekiller oluşturur. Bu yolla oluşan şekillere karstik şekil adı verilir.

Buna göre, aşağıdakilerden hangisi karstik şekillere örnek verilemez?

A) Pamukkale Travertenleri
B) Cennet-Cehennem Obrukları
C) Ürgüp Peribacaları
D) Göynük Kanyonu
E) İnsuyu Mağarası

8. Rüzgârlar, kurak ve yarı kurak iklim bölgelerinde etkileri görülen bir dış kuvvettir. Özellikle bitki örtüsünün zayıf olduğu alanlarda rüzgâr aşındırma ve biriktirme şekilleri yaygındır.

Buna göre haritada numaralandırılan alanların hangisinde, rüzgârın oluşturduğu yer şekilleri daha çok görülür?

A) I B) II C) III D) IV E) V

9. Akdeniz ve Karadeniz kıyıları, genel olarak boyuna kıyı tipine ait özelliklere sahiptir.

Bu kıyılarla ilgili olarak,

I. Kıta sahanlığı geniştir.
II. Girinti ve çıkıntılar azdır.
III. Falezler yaygındır.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II D) II ve III E) I, II ve III

10. Mutlak konum özelliklerinden dolayı Türkiye'de buzulların etkili olduğu alanlar oldukça sınırlıdır. Ülkemizde kalıcı kar alt sınırı 3000 metrenin üzerinde olduğundan, buzulların oluşturduğu şekillere de yüksek dağlarda rastlanır.

Buna göre haritada numaralandırılan dağların hangisinde buzulların oluşturduğu yer şekillerine rastlanmaz?

A) I B) II C) III D) IV E) V

11. Aşağıda Türkiye'deki bazı kıyılar, kıyı tipleri ile eşleştirilmiştir.

I. İstanbul ve Çanakkale boğazları - Ria kıyı tipi
II. Büyükçekmece ve Küçükçekmece lagünleri - Limanlı kıyı
III. Kapıdağ Yarımadası - Haliçli kıyı
IV. Bozburun (Sinop) - Fiyort kıyı

Buna göre yukarıda yapılan eşleştirmelerden hangileri yanlıştır?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III D) II ve IV E) III ve IV

12. Karstik aşınım şekillerinin en büyüğü gölovada denilen polyelerdir. Yerleşim alanlarının kurulduğu bu alanlarda aynı zamanda tarımsal faaliyetler de yapılır.

Aşağıdaki ovalardan hangisi polye ovalarına örnek verilemez?

A) Elmalı B) Kestel C) Korkuteli D) Silifke E) Acıpayam

BİLGİ SARMAL

@KuasarNemesis @YildizlarLigi_2025PDF @M.G.

ÖSYM tipi

Bu bölümdeki sorular sınavlarda çıkan sorular paralelinde hazırlanmıştır.

1. I. Sıcak su kaynakları
II. Karstik araziler
III. Fay kaynakları
IV. Haliçli kıyılar

Yukarıdakilerden hangileri tektonik depremlerin görüldüğü yerlere paralellik göstermez?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III D) II ve IV E) III ve IV

2. Magmanın yerin derinliklerinde kalması ve ağır ağır soğumasıyla aşağıdaki kayaç türlerinden hangisi oluşur?

A) Bazalt
B) Çakıl taşı
C) Taş kömürü
D) Granit
E) Mermer

3. Deniz kenarında bir bölgede sıradağların kıyıya dik ya da paralel uzanması;

I. dağların yükseltisi,
II. kıyı şekilleri,
III. denizelliğin etki alanı

durumlarından hangilerini etkilemesi beklenmez?

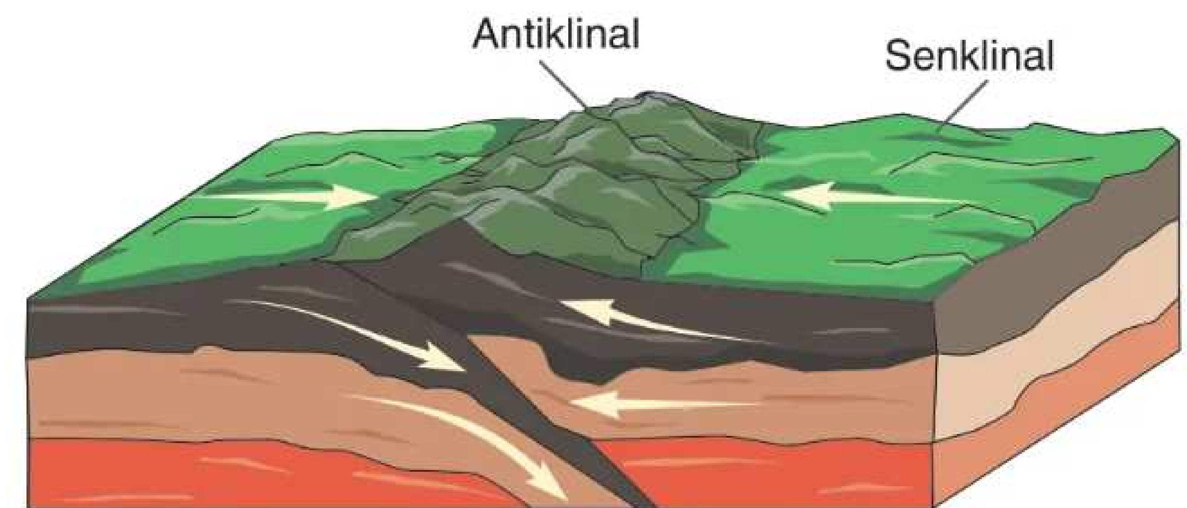
A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) I ve II E) II ve III

4. Günlük sıcaklık farklarının yüksek olduğu bölgelerde fiziksel çözülme etkilidir.

Buna göre, aşağıdaki iklim tiplerinden hangisinin etkili olduğu bölgelerde fiziksel çözülmenin etkili olduğu söylenebilir?

A) Ekvatoral iklim
B) Karasal iklim
C) Muson iklimi
D) Akdeniz iklimi
E) Okyanusal iklim

5.

Yukarıdaki yer şeklinin oluşmasında etkili olan iç ya da dış kuvvet aşağıdakilerden hangisidir?

A) Orojenez B) Epirojenez C) Buzullar D) Rüzgârlar E) Akarsular

6. Aşağıdaki dış kuvvetler ve oluşturdukları yer şekilleri eşleştirmelerinden hangisi yanlıştır?

	Dış kuvvet	Yer şekilleri
A)	Rüzgâr	Çöl kaldırımı
B)	Buzullar	Moren tepeleri
C)	Akarsular	Irmak adası
D)	Dalgalar	Aşınım düzlükleri
E)	Gelgit	Delta ovası

BİLGİ SARMAL

@KuasarNemesis @YildizlarLigi_2025PDF @M.G.

7.

Yukarıdaki şekilde gösterilen boğaz ve haliç aşağıdaki kıyı tiplerinden hangisine örnek verilebilir?

A) Limanlı kıyı B) Haliçli kıyı C) Ria kıyı D) Kalanklı kıyı E) Fiyortlu kıyı

8. **Türkiye'nin aşağıdaki özelliklerinden hangisi, engebeli ve yüksek olmasının bir sonucu değildir?**

A) Kısa mesafelerde iklim tipinin değişiklik göstermesi

B) Yol yapım giderlerinin yüksek olması

C) Bitki türlerinin çeşitlilik göstermesi

D) Yakın bir jeolojik dönemde oluşması

E) Erozyon ve kütle hareketlerinin görülmesi

9. Türkiye'de fay hatlarına yaklaştıkça deprem riski artmakta, fay hatlarından uzaklaştıkça da bu risk azalmaktadır.

Buna göre aşağıdaki şehirlerden hangisinde deprem riski diğerlerinden daha azdır?

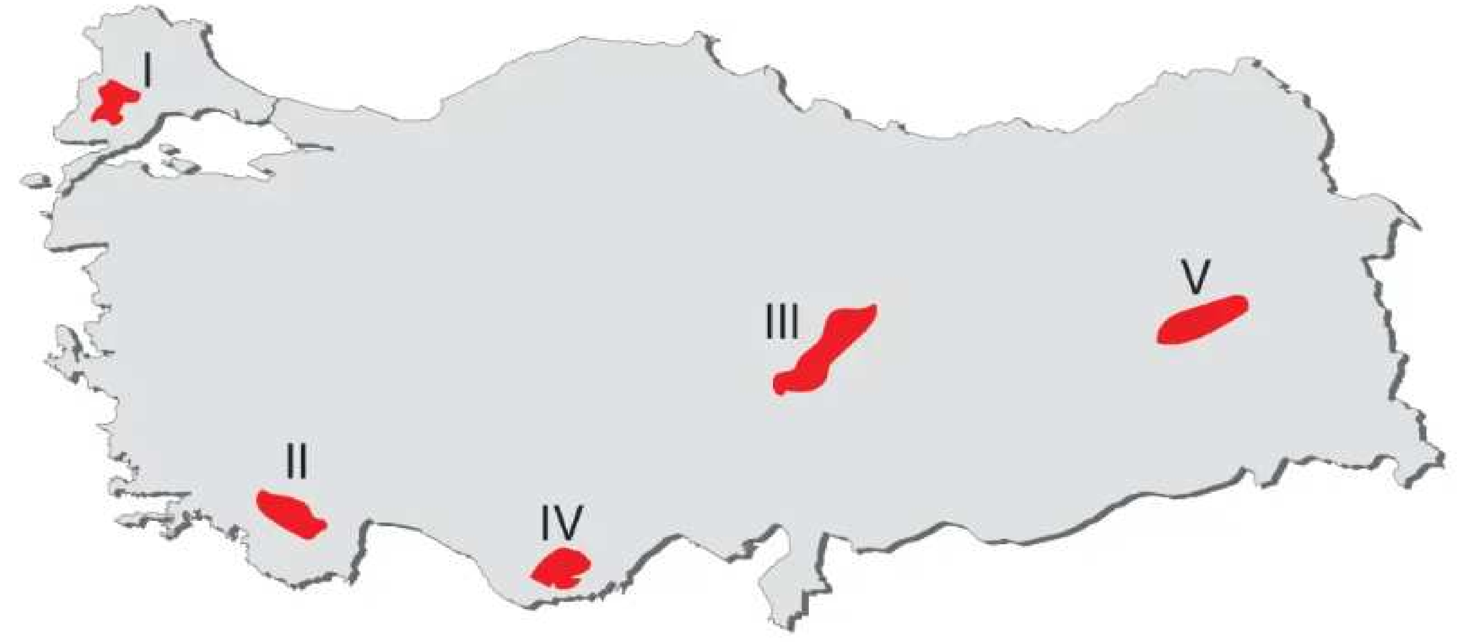
A) Sakarya B) Erzincan C) Mersin D) İzmir E) Malatya

10. Konya sınırları içerisinde yer alan Meke Gölü maar özelliğini taşıyan yeryüzü şekillerindendir.

Bu göllerin oluşmasında etkili olan faktör aşağıdakilerden hangisidir?

A) Volkanizma B) Deprem C) Akarsu D) Rüzgâr E) Buzul

11. Aşağıdaki haritada bazı alanlar numaralandırılarak koyu renkle gösterilmiştir.

Bu alanların hangisinde engebelilik daha azdır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

2023 / TYT

12. I. Bitki örtülerinin zayıf olması

II. Nemli iklim bölgelerinde görülmeleri

III. Oluştukları kayacın dayanıklı olması

Yukarıdakilerden hangileri, oluşumlarında dönemlik akarsuların etkili olduğu ve üzerinde peribacası ile kırgıbayırların geliştiği alanların ortak özelliğidir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) I ve II E) II ve III

@KuasarNemesis @YildizlarLigi_2025PDF @M.G.

SARMAL TEST – 7

1. I. Antalya'da sıcaklığın Sinop'tan daha yüksek olması
II. Samsun'da sıcaklığın Ağrı'dan daha yüksek olması
III. Mardin'de sıcaklığın Erzurum'dan daha yüksek olması
IV. Düzce'de sıcaklığın Kütahya'dan daha yüksek olması

Yukarıdaki verilenlerden hangileri enlem ile sıcaklık arasındaki ilişkiye ters düşer?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III D) II ve IV E) III ve IV

2. Bitki coğrafyası konusunda araştırma yapan bir bilim insanı gittiği ülkede zeytin, zakkum, defne, keçiboynuzu gibi bitkilerin yaygın olduğunu gözlemiştir.

Buna göre bilim insanının gittiği ülke aşağıdakilerden hangisi olamaz?

A) Avustralya B) İtalya C) Norveç D) Şili E) ABD

3. Ölçeğin paydasındaki sayı büyüdükçe aşağıdaki değişiklerden hangisi meydana gelir?

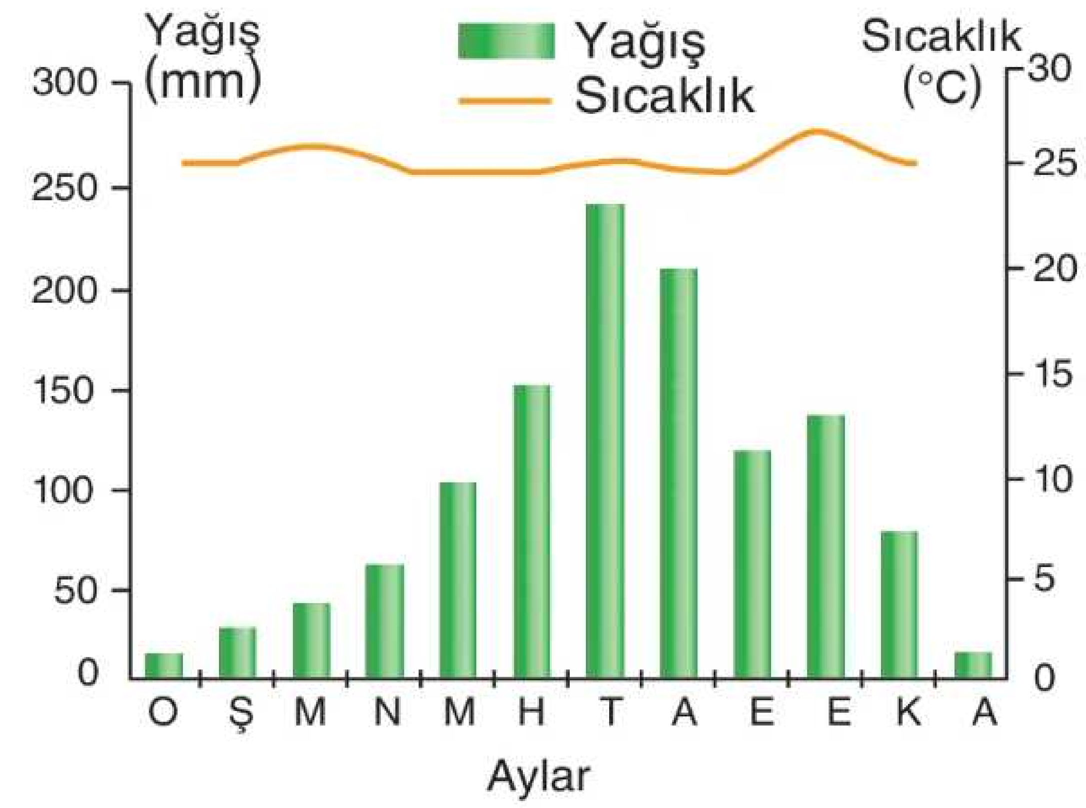
A) Küçültme oranı azalır.
B) Hata oranı azalır.
C) Ayrıntıyı gösterme gücü azalır.
D) Haritanın kapladığı alan genişler.
E) Haritada iki nokta arasındaki uzaklık artar.

4. I. Basınç farkı
II. Yeryüzü şekilleri
III. Basınç merkezleri arasındaki uzaklık

Yukarıdakilerden hangileri rüzgârların esiş hızını etkileyen faktörlerdendir?

A) Yalnız I B) Yalnız III C) I ve II D) II ve III E) I, II ve III

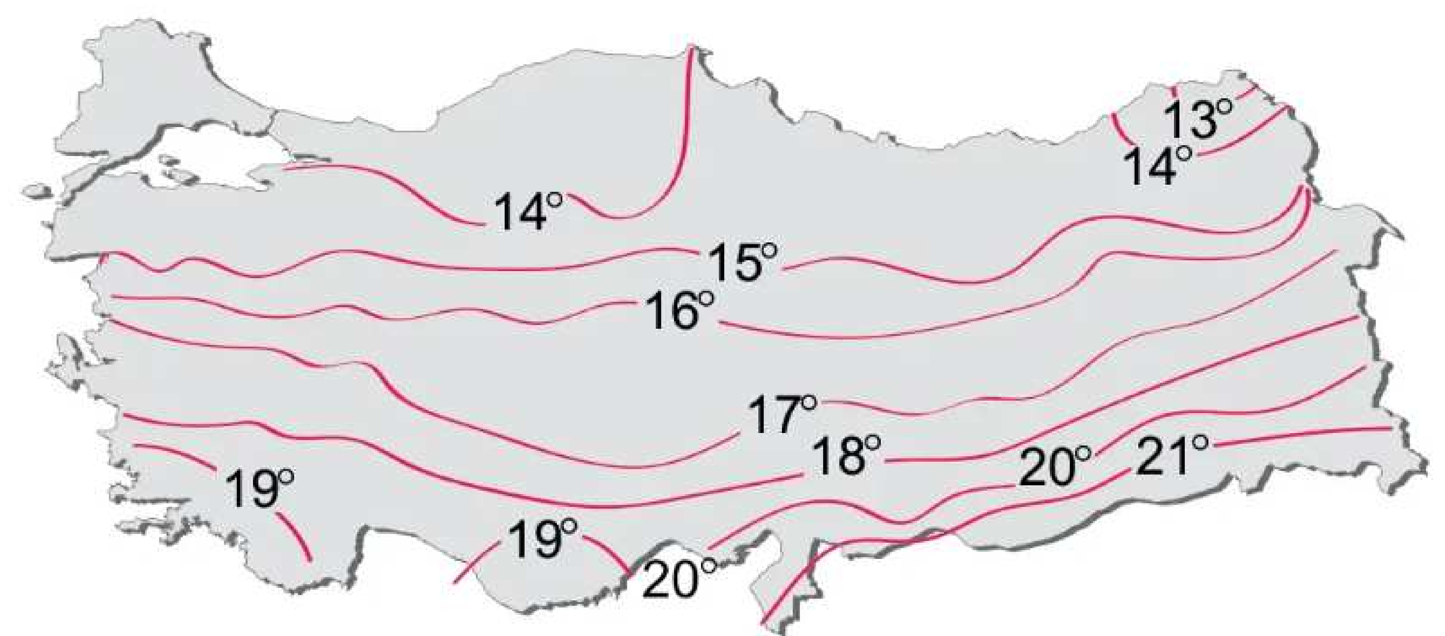
5.

Yukarıdaki yıllık ortalama sıcaklık ve yağış grafiğinin görüldüğü bölgenin bitki örtüsü aşağıdakilerden hangisi olabilir?

A) Savan
B) Bozkır
C) Tundra
D) Maki
E) Yağmur ormanları

6. Aşağıda Türkiye'nin yıllık ortalama indirgenmiş sıcaklık dağılışı haritası verilmiştir.

Buna göre, en yüksek sıcaklıkların Güneydoğu Anadolu'da görülmesinde;

I. denizellik,
II. enlem,
III. yükselti

faktörlerinden hangilerinin etkili olduğu söylenebilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) I ve II E) I, II ve III

@KuasarNemesis @YildizlarLigi_2025PDF @M.G.

7.

Yukarıdaki yer şeklinin bulunduğu bölge için,

I. Volkanik tüfler yaygındır.

II. Kireç taşı yaygındır.

III. Yağış rejimi düzenlidir.

yargılarından hangileri kesinlikle doğrudur?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) I ve II E) I, II ve III

8. Levha hareketlerine bağlı olarak Anadolu'nun bazı kesimlerinde kırılma sonucu horst adı verilen dağlar oluşmuştur.

Aşağıdakilerden hangisi bu dağlara örnek verilemez?

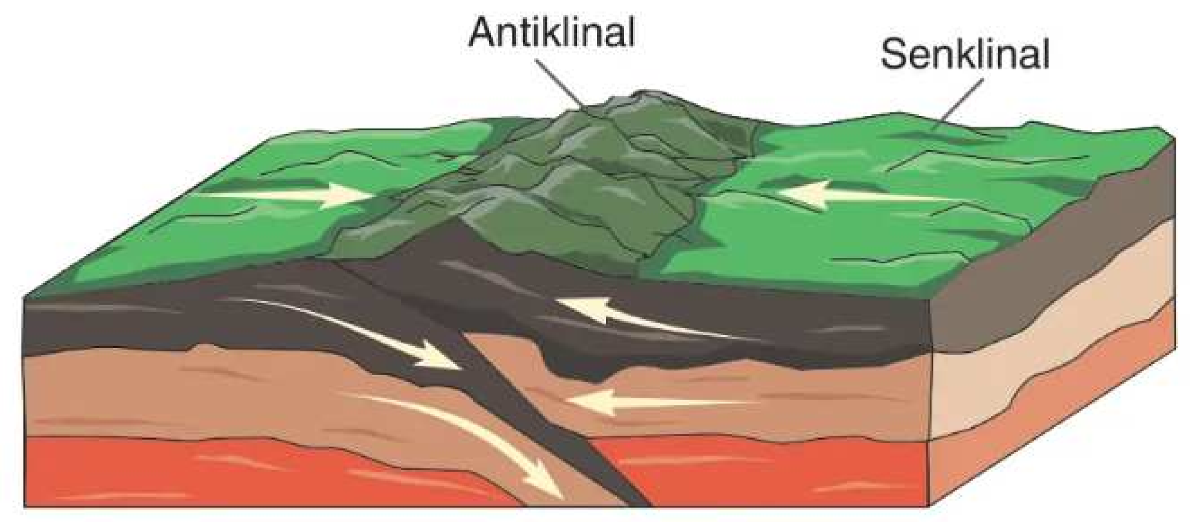
A) Yunt Dağı B) Bozdağlar C) Aydın Dağları D) Madra Dağı E) Erciyes Dağı

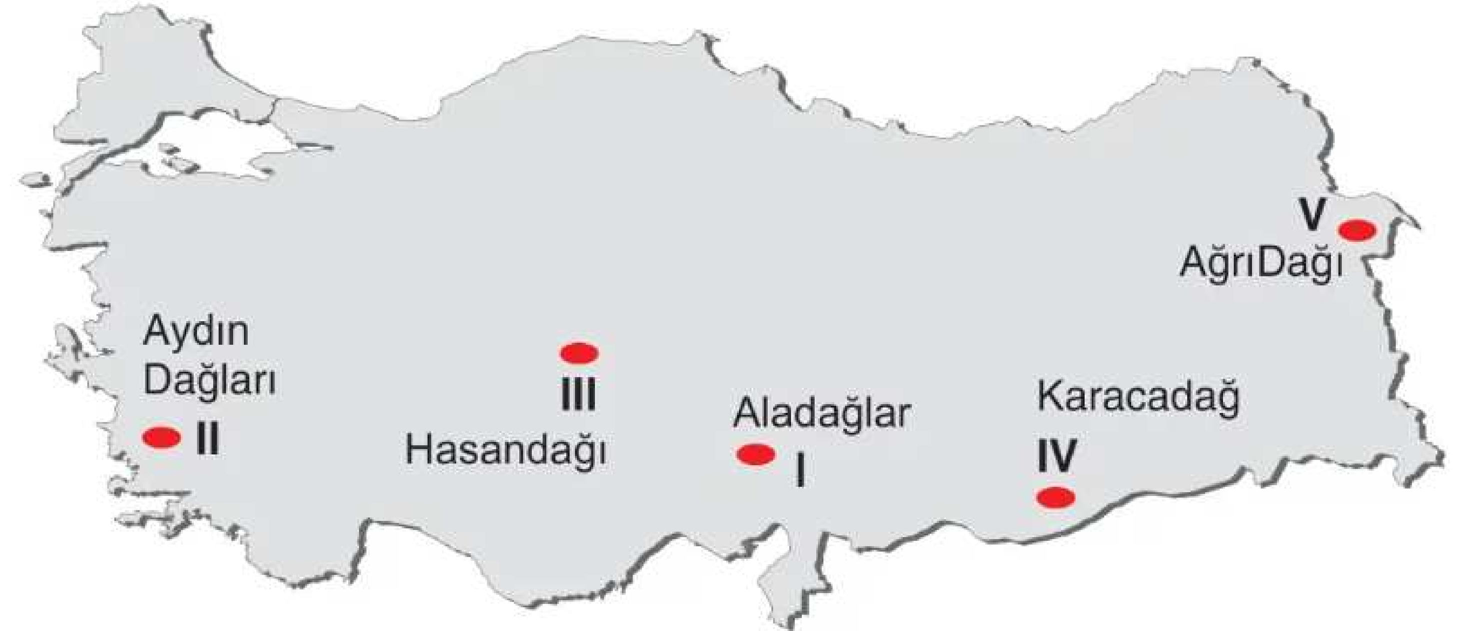
9. Türkiye'de oldukça geniş bir alan kaplayan platolar, deniz seviyesine yakın yerlerden başlayıp çok yüksek alanlara kadar görülebilir. Akarsu aşındırması sonucunda oluşan platolar en fazla İç Anadolu'da bulunur.

Buna göre, aşağıdakilerden hangisi İç Anadolu'da bulunan platolara örnek verilebilir?

A) Obruk B) Teke C) Taşeli D) Ardahan E) Çatalca

10.

Yukarıda gösterilen yer şekli haritada numaralı alanların hangisinde görülür?

A) I B) II C) III D) IV E) V

11. Türkiye'de Paleozoyik Döneme ait alanlar nadir de olsa görülmektedir.

Buna göre, aşağıdakilerden hangisi bu dönemde oluşmuştur?

A) Kuzey Anadolu Dağları

B) Yıldız Dağları

C) Ege Denizi

D) Çanakkale Boğazı

E) İstanbul Boğazı

12. I. Fiyortlu kıyı

II. Skyer kıyı

III. Haliçli kıyı

IV. Watt kıyı

Türkiye'de yukarıdaki kıyılardan hangilerinin görülmemesinin nedeni mutlak konum özelliğidir?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III D) II ve IV E) III ve IV

BİLGİ SARMAL

@KuasarNemesis @YildizlarLigi_2025PDF @M.G.

13. Mutlak konum özelliklerinde dolayı Türkiye'de buzulların etkili olduğu alanlar oldukça sınırlıdır. Geçmiş jeolojik dönemlerde yaşanana iklim değişimlerinde dolayı buzulların meydana getirdiği yeryüzü şekillerine 2000 m'den daha yüksek alanlarda rastlanır.

Buna göre haritada numaralandırılan alanların hangilerinde buzulların oluşturduğu yeryüzü şekillerine rastlanır?

A) I ve II
B) I ve III
C) II ve III
D) II ve IV
E) III ve IV

14. Batı Anadolu'da dağlar kıyıya dik uzanmaktadır.

Bu durum;

I. kıyıların girintili çıkıntılı olmasına,
II. kıta sahanlığının geniş olmasına,
III. deniz etkisinin iç kısımlara sokulmasına

özelliklerinden hangilerine neden olmuştur?

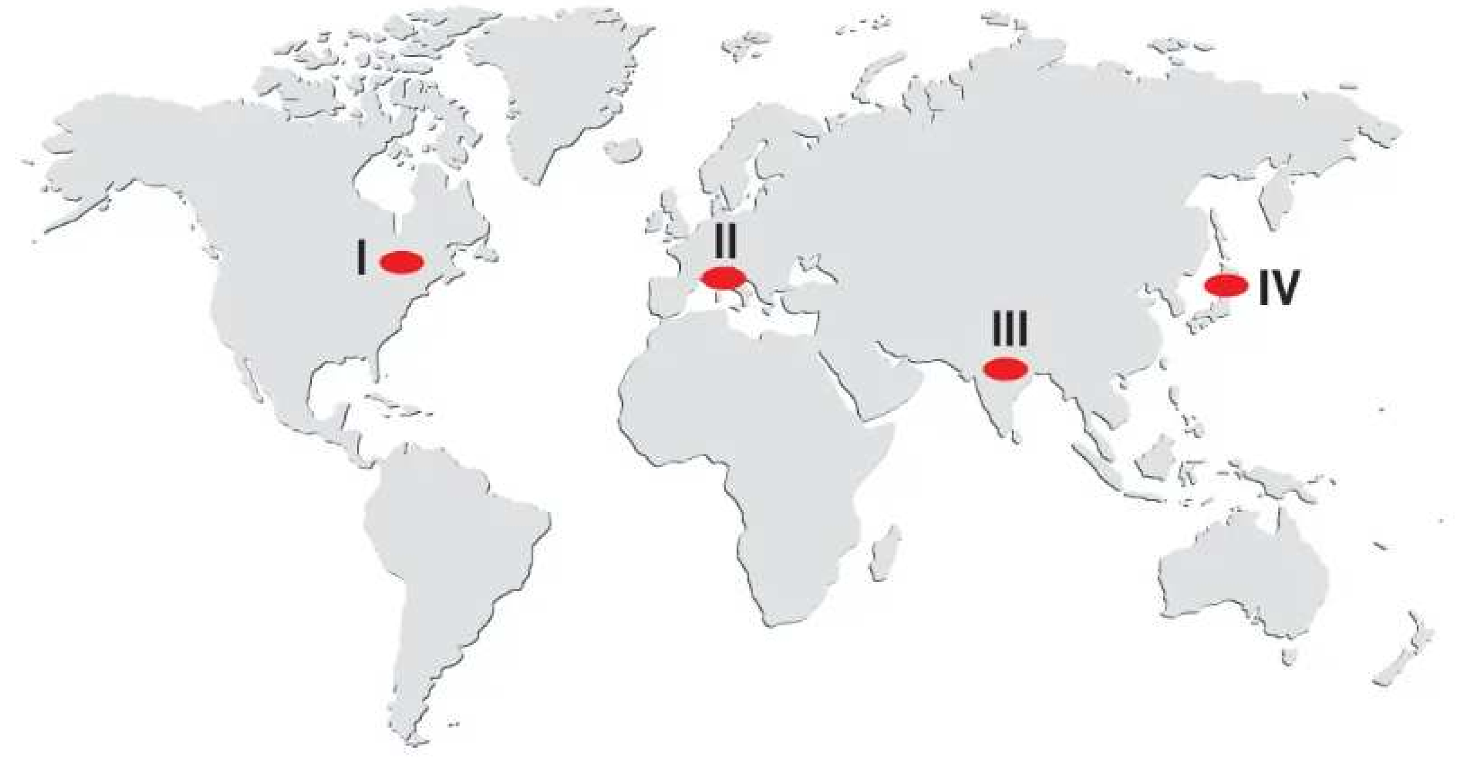
A) Yalnız II
B) Yalnız III
C) I ve II
D) II ve III
E) I, II ve III

15. Akarsuyun taşıdığı malzemeyi deniz kıyısında biriktirmesiyle delta oluşur.

Delta oluşturan bir akarsu için, aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Denize döküldüğü yerde akıntılar zayıftır.
B) Denize döküldüğü yerde gelgit etkili değildir.
C) Denize döküldüğü yerde kıyı derinliği fazladır.
D) Su toplama havzasında erozyon görülür.
E) Akarsuyun taşıma gücü fazladır.

16. Yeryüzündeki depremlerin yoğunlaştığı yerlerden biri de Akdeniz - Himalaya Deprem Kuşağı'dır.

Haritada numaralandırılan alanların hangileri bu deprem kuşağı üzerinde yer almaz?

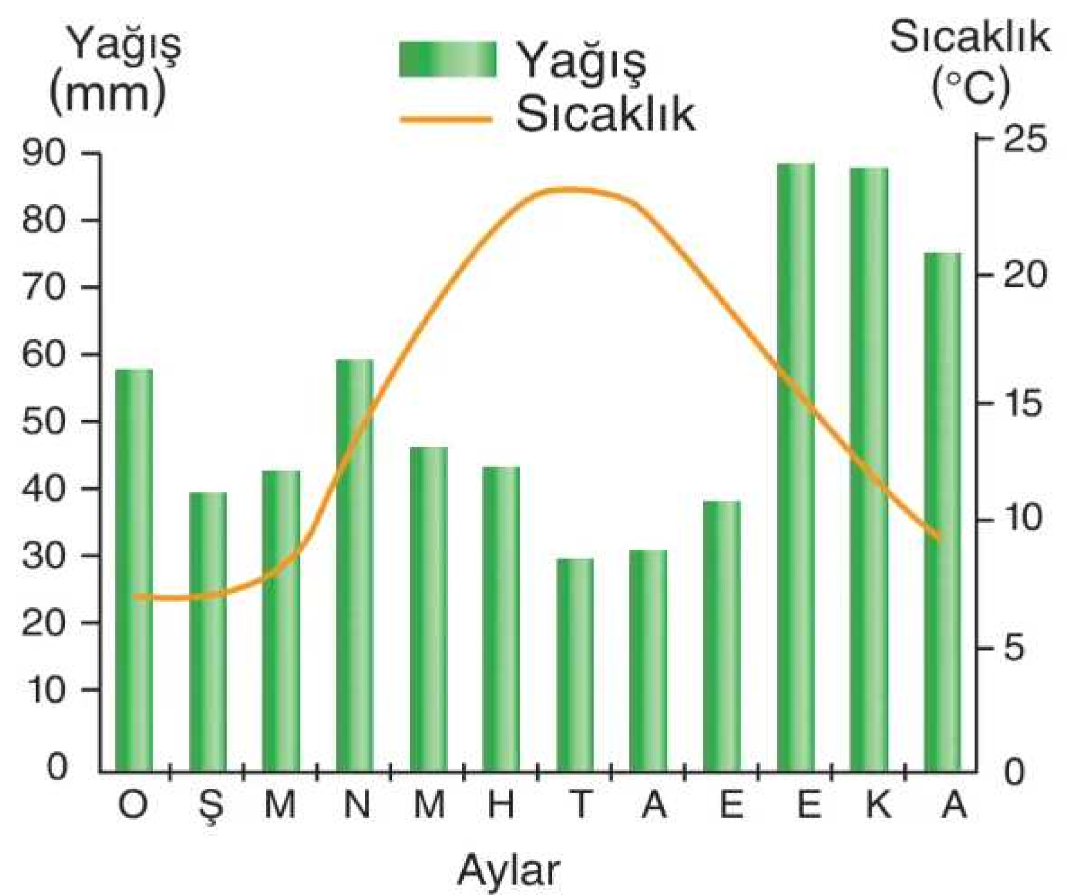
A) I ve II
B) I ve IV
C) II ve III
D) II ve IV
E) III ve IV

17. Yıl boyu erimeden kalan karın inebildiği en alt yükselti seviyesine, kalıcı kar sınırı denir. Kalıcı kar sınırı sıcak kuşakta 5.000-6.000 m civarındayken kutuplara gidildikçe bu sınır deniz seviyesine kadar alçalır.

Buna göre aşağıdaki dağlardan hangisinde kalıcı kar sınırının en yüksek olması beklenir?

A) Kayalık Dağları
B) Alpler
C) And Dağları
D) Himalayalar
E) Toroslar

18. Aşağıda bir iklim tipinin yıllık ortalama sıcaklık ve yağış grafiği verilmiştir.

Bu iklim tipi aşağıdakilerden hangisidir?

A) Ekvatoral iklim
B) Akdeniz iklimi
C) Step iklimi
D) Okyanusal iklim
E) Muson iklimi

BİLGİ SARMAL

TYT COĞRAFYA SORU BANKASI

@KuasarNemesis @YildizlarLigi_2025PDF @M.G.

19.

Yukarıdaki yeryüzü şekillerinin ortak özellikleriyle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

A) Rüzgâr aşındırmasıyla meydana gelmiştir.

B) Rüzgârın oluşturduğu yeryüzü şekilleridir.

C) Akarsu aşındırmasıyla meydana gelmiştir.

D) Rüzgâr biriktirmesiyle meydana gelmiştir.

E) Buzulların oluşturduğu yeryüzü şekilleridir.

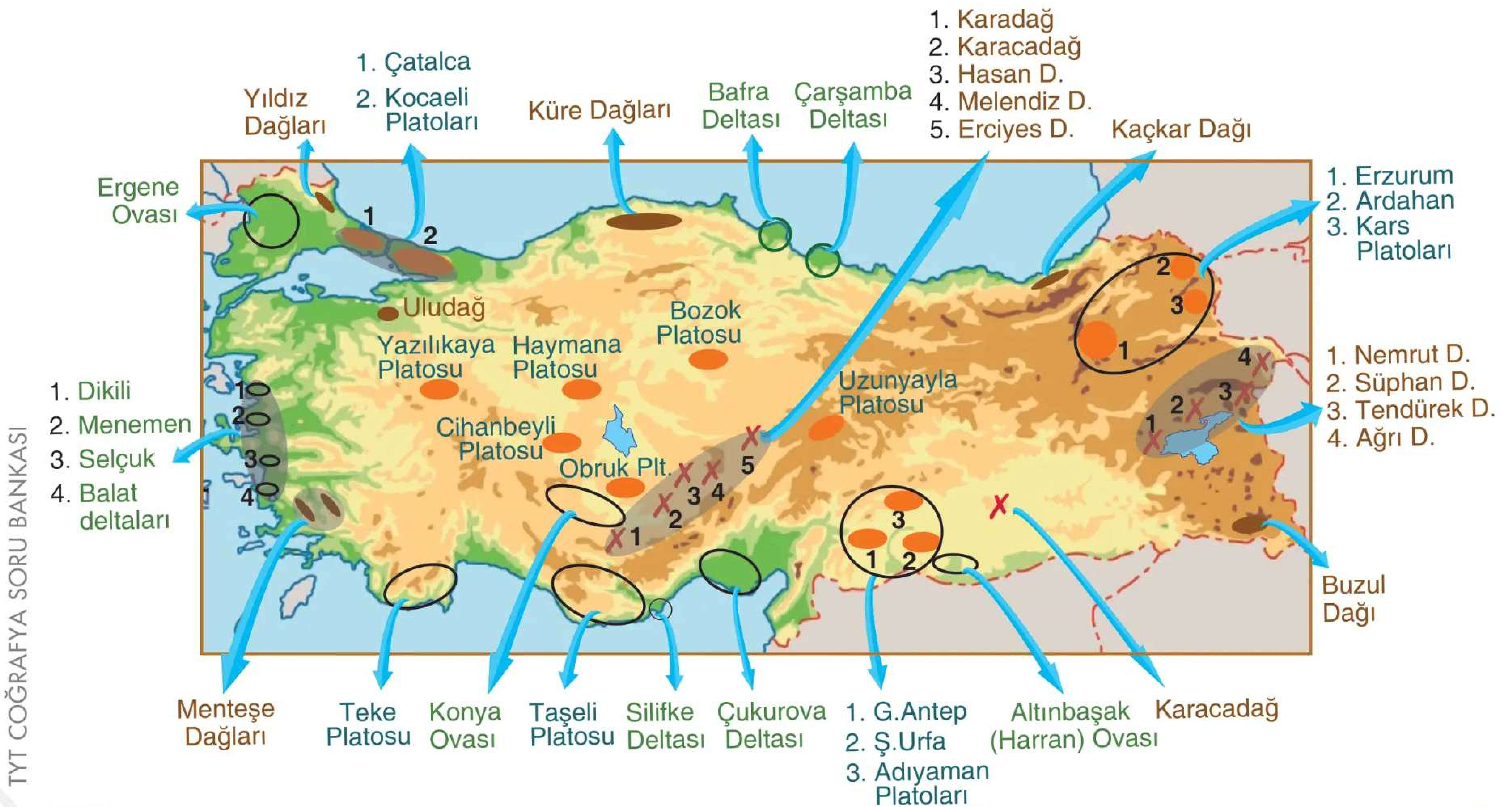
BUNLARI İYİ ÖĞREN

TÜRKİYE'DEKİ KIYI TİPLERİ

1. **Ria Tipi Kıyılar:** İstanbul ve Çanakkale boğazları, İstanbul – Haliç Yöresi ve Güneybatı Ege'de (Menteşe kıyıları) görülür.
2. **Dalmaçya Tipi Kıyılar:** Antalya – Kaş, Finike, Kale ve Muğla – Fethiye, Marmaris'te görülür.
3. **Liman Tipi Kıyılar:** Kapıdağ Yarımadası, Küçük ve Büyük Çekmece kıyıları ve Sinop–İnceburun'da görülür.
4. **Enine Kıyılar:** Ege Denizi kıyılarında Edremit – Kuşadası arasında yaygındır. Girinti ve çıkıntı fazla, kıta sahanlığı geniştir.
5. **Boyuna Kıyılar:** Karadeniz ve Akdeniz kıyıları bu türdendir. Girinti ve çıkıntı az, kıta sahanlığı dardır.

– Türkiye'de mutlak konum özelliklerinden dolayı fiyort ve skyer, göreceli konum özelliklerinden dolayı haliçli ve watt tipi kıyılar görülmez.

TÜRKİYE'NİN BAŞLICA YER ŞEKİLLERİ

@KuasarNemesis @YildizlarLigi_2025PDF @M.G.

8. BÖLÜM

SU KAYNAKLARI, TOPRAKLAR VE BİTKİLER

NELER ÖĞRENECEĞİZ?

- DÜNYA'DAKİ VE TÜRKİYE'DEKİ SU KAYNAKLARI
- DÜNYA'DAKİ VE TÜRKİYE'DEKİ TOPRAKLAR
- DÜNYA'DAKİ VE TÜRKİYE'DEKİ BİTKİLER

BU KONUNUN ÖSYM SINAVINDAKİ YERİ

✔ ÖSYM sınavlarında bu konuyla ilgili doğrudan soru sorulduğu gibi diğer konuların soru seçenekleri içerisinde de su, toprak ve bitkilerle ilgili kavram ve özelliklere yer verilmektedir.

@KuasarNemesis @YildizlarLigi_2025PDF @M.G.

SU, TOPRAK VE BİTKİ

Dünya'daki su kaynaklarının dağılımı

TOPRAK ÇEŞİTLERİ

Zonal Topraklar
- Laterit topraklar
- Kırmızı Akdeniz toprakları
- Kahverengi orman toprakları
- Kahverengi ve kestane renkli bozkır toprakları
- Podzol topraklar
- Çernozyom topraklar
- Çöl toprakları
- Tundra toprakları

İnterzonal Topraklar
- Halomorfik topraklar
- Hidromorfik topraklar
- Kalsimorfik topraklar
  - Vertisoller
  - Rendzinalar

Azonal Topraklar
- Alüvyal topraklar
- Kolüvyal topraklar
- Litosoller
- Regosoller
- Lösler
- Morenler

BİTKİLERİN SINIFLANDIRILMASI

Ağaç Formasyonu

Yağış sıcaklık ve toprak özelliklerinin elverişli, yetişme devresinin uzun olduğu her yerde ağaç yetişir.

Ormanlar
1. Ekvatoral yağmur ormanları
2. Muson ormanları
3. Orta Kuşağın karışık yapraklı ormanları
4. İğne yapraklı ormanlar

olarak gruplandırılır.

Çalı Formasyonu

Ormanların tahribi sonucunda oluşan kısa boylu ağaççıkların oluşturduğu topluluktur.
1. Maki
2. Garig
3. Psödomaki

Ot Formasyonu

İklim, toprak ve yer şekilleri gibi koşulların ağaç yetişmesine yeterli olmadığı bölgelerde yetişen ot cinsinden bitkilerin oluşturduğu topluluktur.
1. Savan
2. Step (Bozkır)
3. Çayır
4. Tundra

Çöl Formasyonu

Geniş kum örtüleri veya kayalıklarla kaplı olan çöllerde yağış miktarı 200 mm'nin altındadır. Bu formasyon çalılar, kaktüsler ve çok seyrek olarak da kurakçıl otlardan oluşur.

Endemik Bitkiler	Relikt Bitkiler
Dünya'nın diğer yerlerinde görülmeyen sadece bir bölgede var olan bitki türleridir. • Sığla ağacı (Marmaris - Fethiye yöresi) • Kazdağı köknarı (Kazdağı) • Kasnak meşesi (Isparta) • Istranca meşesi (Karabük) • İspir meşesi (Kastamonu-Yozgat) • Datça hurması (Datça-Teke Yarımadası)	İklim değişiklikleri günümüzde asıl yayılış alanı dışında bazı bitkilerin görülmesine neden olmuştur.

@KuasarNemesis @YildizlarLigi_2025PDF @M.G.

Test 1

SU KAYNAKLARI

1. Okyanuslara boğazlar aracılığıyla bağlantısı olup kıta içlerine sokulan denizlere iç deniz denir.

Aşağıdakilerden hangisi iç denizlere örnek verilemez?

A) Çin Denizi
B) Akdeniz
C) Baltık Denizi
D) Kızıldeniz
E) Karadeniz

2. I. Karadeniz
II. Ege Denizi
III. Akdeniz

Yukarıdaki denizlerin tuzluluk oranına göre çoktan aza doğru sıralaması hangisinde doğru verilmiştir?

A) I, II, III
B) I, III, II
C) II, I, III
D) II, III, I
E) III, II, I

3. Türkiye'de aşağıda verilen oluşumlarına göre göller ile bu göllere örnek eşleştirmelerinden hangisi yanlıştır?

	Oluşum	Örnek
A)	Tektonik	İznik Gölü
B)	Heyelan set	Abant Gölü
C)	Kıyı set	Durusu Gölü
D)	Volkanik	Nemrut Gölü
E)	Karstik	Tuz Gölü

4.
- Akarsuyun akım miktarının yıl içerisinde gösterdiği değişim
- Akarsu yatağının bir kesitinden bir saniyede geçen su miktarı
- Akarsuyun kolları ile birlikte sularını topladığı alan
- Akarsu havzalarını birbirinden ayıran sınır

Yukarıda tanımı verilmeyen kavram, aşağıdakilerden hangisidir?

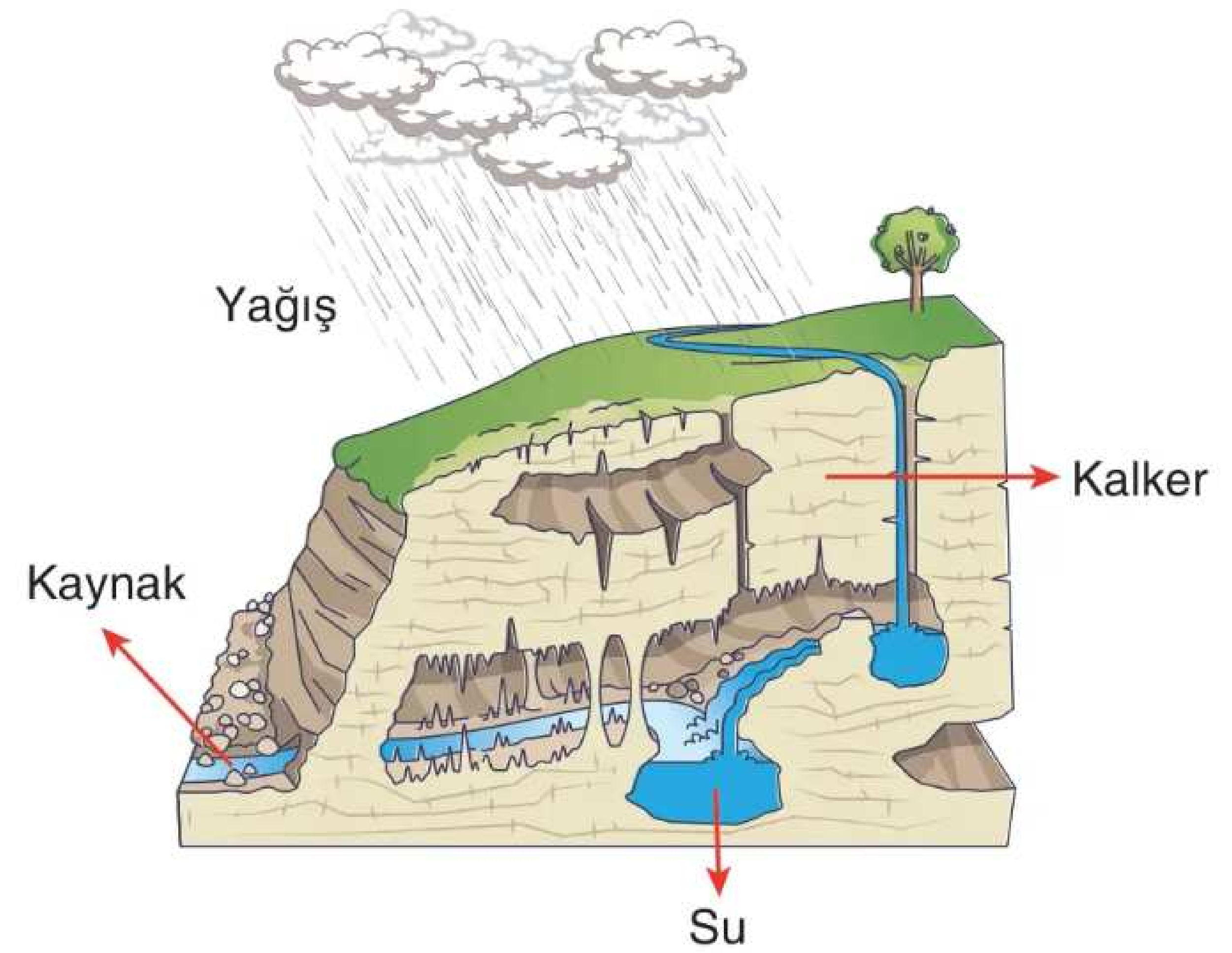
A) Akarsu havzası
B) Akarsu rejimi
C) Akarsu akımı
D) Su bölümü çizgisi
E) Denge profili

5. Okyanus kıyılarında, okyanusa dökülen akarsuların ağız kesimlerinde gelgit genliği yüksek iken, iç denizlerde düşüktür.

Buna göre, aşağıdaki denizlerden hangisinde gelgit genliği daha yüksektir?

A) Akdeniz
B) Bering Denizi
C) Baltık Denizi
D) Kızıldeniz
E) Karadeniz

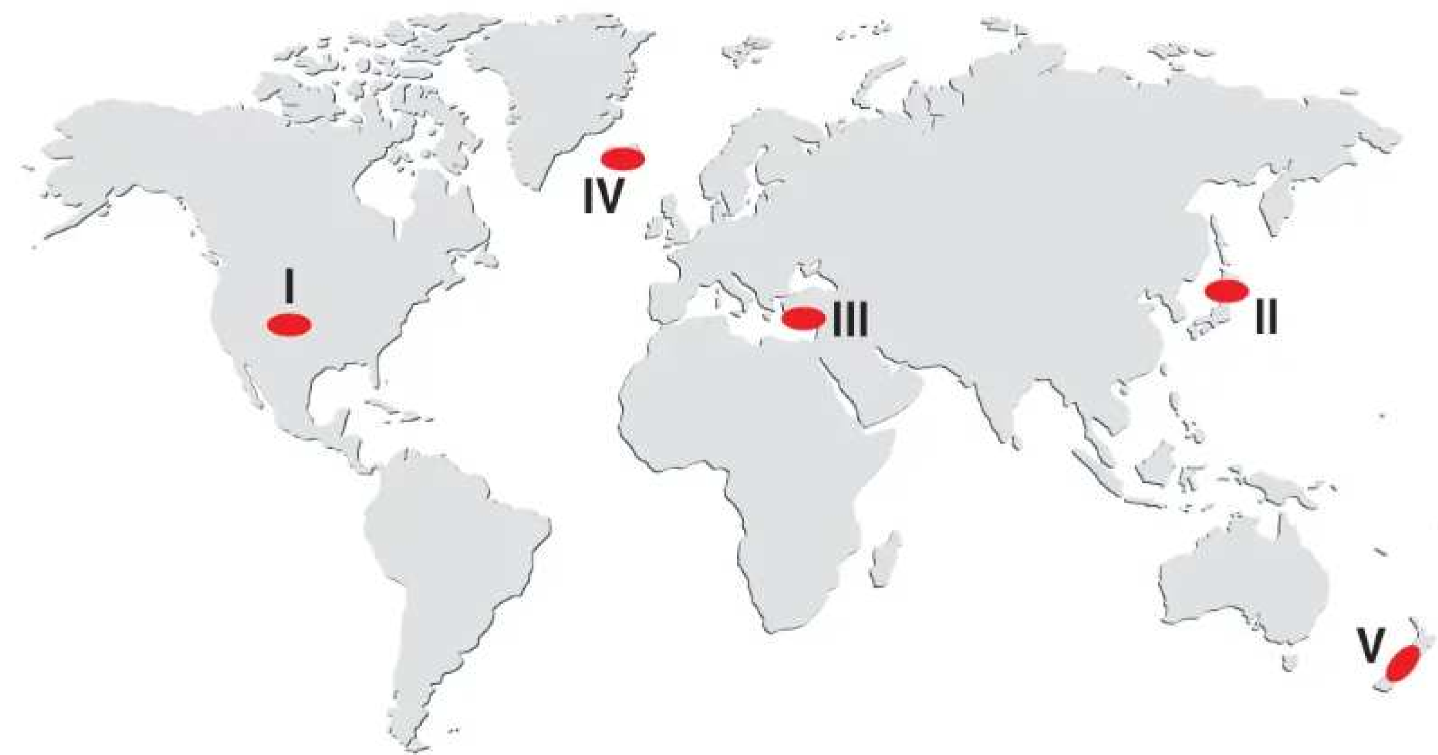
6.

Yukarıdaki şekilde gösterilen kaynak ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

A) Mineralce zengin ve sıcaktır.
B) Belirli aralıklarla fışkırır.
C) Bol miktarda kireç içerir.
D) Sondaj kuyuları açılarak çıkarılır.
E) Aktif volkanik bölgelerde bulunur.

7. Aktif volkanik bölgelerde yer altındaki sıcak suların ve su buharının belirli aralıklarla fışkırması sonucu oluşan kaynaklara gayzer adı verilir.

Buna göre haritada numaralı ülkelerin hangisinde gayzer kaynağı bulunmaz?

A) I
B) II
C) III
D) IV
E) V

@KuasarNemesis @YildizlarLigi_2025PDF @M.G.

8. Türkiye yat turizmi açısından çok sayıda uygun koy ve körfeze sahiptir.

Aşağıdakilerden hangisi söz konusu marinalar (yat limanı) **arasında yer almaz?**

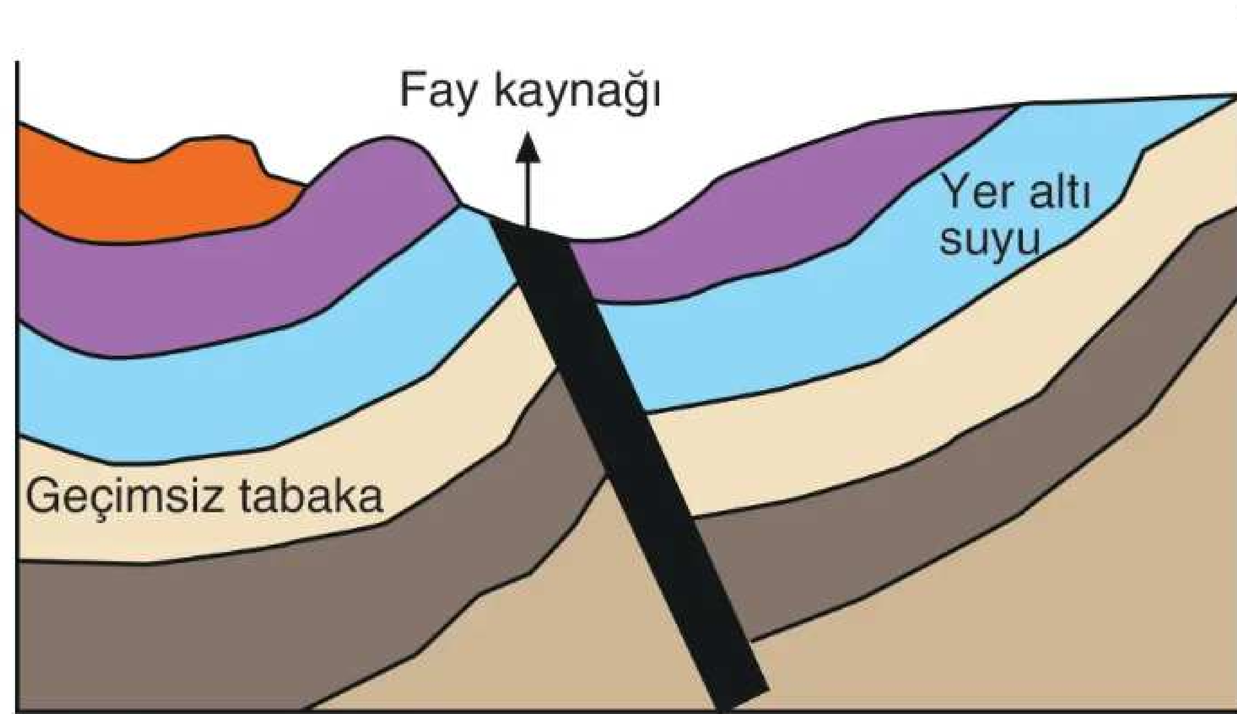
A) Kuşadası B) Fethiye C) Kemer
D) Perşembe E) Datça

9.
I. Tarımda sulama
II. Enerji üretimi
III. Ulaşım
IV. Turizm

Akarsularımızdan yukarıdaki faaliyetlerden hangilerinde daha çok yararlanılır?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

10.

Yukarıda gösterilen kaynağın özellikleri arasında aşağıdakilerden hangisi yer almaz?

A) Kırılma ve faylanmaya bağlı olarak yeryüzüne çıkar.
B) Genellikle mineralce zengindir.
C) Suları ılık veya sıcaktır.
D) Sondaj kuyularının açılmasıyla yeryüzüne çıkar.
E) Hem magmatik sular hem de yağışlarla beslenir.

11. Sularını denizlere kadar ulaştırabilen akarsular açık havza, ulaştıramayanlar ise kapalı havza özelliğindedir.

Buna göre aşağıdaki akarsularımızdan hangisi kapalı havza özelliğindedir?

A) Kızılırmak B) Fırat C) Aras
D) Seyhan E) Çoruh

12. Türkiye'nin akarsuları ile ilgili olarak verilen aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?

A) Bartın Çayı üzerinde ulaşım yapılmaktadır.
B) Kızılırmak, Türkiye'nin en uzun akarsuyudur.
C) Çoruh Nehri kaynağını Gürcistan topraklarından alır.
D) Fırat Nehri, Türkiye sınırı dışından denize dökülür.
E) Gediz Nehri döküldüğü yerde delta oluşturmuştur.

2021 / TYT

13. Türkiye'de yer alan göllerin özellikleri ile ilgili,

I. Ülke genelinde dengeli bir dağılıma sahiptir.
II. Yükseklikleri, batıdan doğuya doğru genellikle artmaktadır.
III. Bazıları taşımacılık yapmaya elverişlidir.
IV. Tamamı tektonik aktivitelere bağlı olarak gelişmiştir.

ifadelerinden hangileri doğrudur?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

@KuasarNemesis @YildizlarLigi_2025PDF @M.G.

Test 2

TOPRAKLAR

1. Toprak oluşumu; yer kabuğunu oluşturan kayaçların fiziksel, kimyasal ve biyolojik ayrışmasıyla başlar.

I. Günlük sıcaklık farkının yüksek olduğu bölgelerde görülür.

II. Nem oranının ve sıcaklığın yüksek olduğu bölgelerde görülür.

III. Canlıların çeşitli yollardan kayaları parçalamasıyla meydana gelir.

Yukarıda söz konusu edilen ayrışma türleri aşağıdakilerden hangisinde doğru sıralanmıştır?

	I	II	III
A)	Fiziksel	Biyolojik	Kimyasal
B)	Fiziksel	Kimyasal	Biyolojik
C)	Kimyasal	Fiziksel	Biyolojik
D)	Kimyasal	Biyolojik	Fiziksel
E)	Biyolojik	Kimyasal	Fiziksel

2. I. Horizon

II. Humus

III. İklim

IV. Yeryüzü şekilleri

Yukarıdakilerden hangileri toprağın oluşumunu etkileyen faktörlerden değildir?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III D) II ve IV E) III ve IV

3.
- İklim ve bitki örtüsünün dağılışıyla genel olarak uyumludur.
- Bütün horizonlar bulunmaktadır.
- Anakayanın ayrışmasıyla oluşmuştur.

Yukarıda bazı özellikleri verilen toprak türlerine aşağıdakilerden hangisi örnek gösterilemez?

A) Kırmızı Akdeniz toprakları B) Kolüvyal topraklar

C) Podzol topraklar D) Çernozyom topraklar

E) Laterit topraklar

4.

Haritada dağılışı gösterilen toprak türü ile ilgili olarak aşağıdaki bilgilerden hangisine ulaşılamaz?

A) Toprakta yüzeyinde tuz ve kireç birikimi fazladır.

B) Kimyasal ayrışma hızına bağlı olarak, toprak hızlı oluşur.

C) Demir oksit bakımından zengin olup, kızıl renklidir.

D) Yoğun bitki örtüsüne sahiptir.

E) Aşırı yıkanma nedeniyle humus bakımından fakirdir.

5. I. Akdeniz iklimi - Terra rossa

II. Karadeniz iklimi - Kahverengi orman

III. Step iklimi - Çernozyom

IV. Sert karasal - Kahverengi bozkır

Yukarıdaki iklim ve toprak türü eşleştirmelerinden hangileri yanlıştır?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III D) II ve IV E) III ve IV

6. Günlük sıcaklık farkının yüksek olduğu alanlarda fiziksel ayrışma etkilidir.

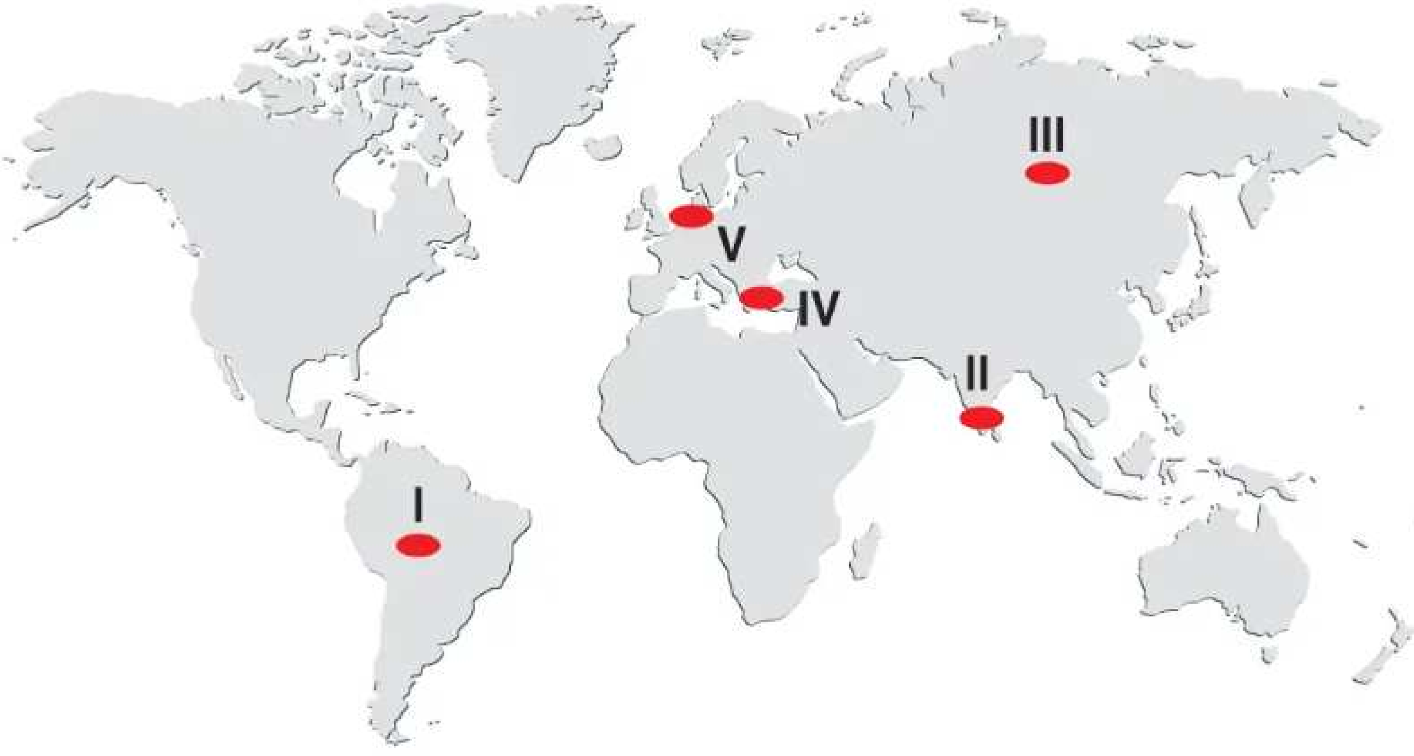

Buna göre haritada numaralı alanlardan hangisinde fiziksel ayrışma en fazladır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

@KuasarNemesis @YildizlarLigi_2025PDF @M.G.

7.

Yukarıdaki haritada numaralı alanların hangisinde fiziksel ayrışmaya bağlı olarak toprak oluşumu en yavaştır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

8. Oluşumlarında yeryüzü şekilleri ve anakaya gibi faktörlerin etkisinin belirgin olduğu topraklardır. Bütün horizonların gelişemediği bu topraklarda A ve C horizonları gelişmiştir.

Aşağıdakilerden hangisi söz konusu topraklara örnek verilemez?

A) Halomorfik B) Hidromorfik C) Kalsimorfik D) Lösler E) Vertisoller

9. Aşağıda beş merkezin gündüz ve gece sıcaklık değerleri verilmiştir.

Merkez	Gündüz sıcaklık (°C)	Gece sıcaklık (°C)
I	26	23
II	25	12
III	24	-5
IV	11	-6
V	30	20

Tablodaki bilgilere göre aşağıdaki merkezlerden hangisinde fiziksel ayrışma daha etkilidir?

A) I B) II C) III D) IV E) V

10. Aşağıdaki haritada bazı alanlar koyu renkle gösterilmiştir.

Bu alanlar ile ilgili olarak,

I. Kayaçlarda kimyasal çözülme etkilidir.
II. Toprakta, humus oranı yüksektir.
III. Toprakta tuz oranı yüksektir.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

A) Yalnız I B) Yalnız III C) I ve II D) II ve III E) I, II ve III

11. Akdeniz ve Ege Denizi kıyılarında terra rossa toprakları görülür.

Terrarossa topraklarında yaygın olarak yetiştirilen bitki çifti aşağıdakilerden hangisidir?

A) Buğday, arpa B) Zeytin, turunçgiller C) Mısır, fındık D) Ayçiçeği, çay E) Şeker pancarı, pirinç

12. Türkiye'de yeryüzü şekillerinin çok engebeli olması, yağışların sağanaklar şeklinde düşmesi ve bitki örtüsünün tahrip edilmesi erozyon riskini artırmıştır. Türkiye'de en çok su erozyonu görülmekle birlikte özellikle Konya çevresinde rüzgâr erozyonu da etkilidir. Erozyon nedeniyle tarımsal üretim azalmakta ve barajların ömürleri kısalmaktadır. Erozyonun etkisini azaltmak için; bitki örtüsü korunmalı, meralarda aşırı otlatma yapılmamalı, tarlalar eğim yönünde sürülmemeli ve nadas uygulamalarından vazgeçilmelidir.

Yukarıdaki metne göre, aşağıdaki bilgilerden hangisine ulaşılamaz?

A) Erozyonun sebeplerine
B) Erozyonun sonuçlarına
C) Erozyonun tanımına
D) Erozyonu önlemenin yollarına
E) Erozyonun çeşitlerine

@KuasarNemesis @YildizlarLigi_2025PDF @M.G.

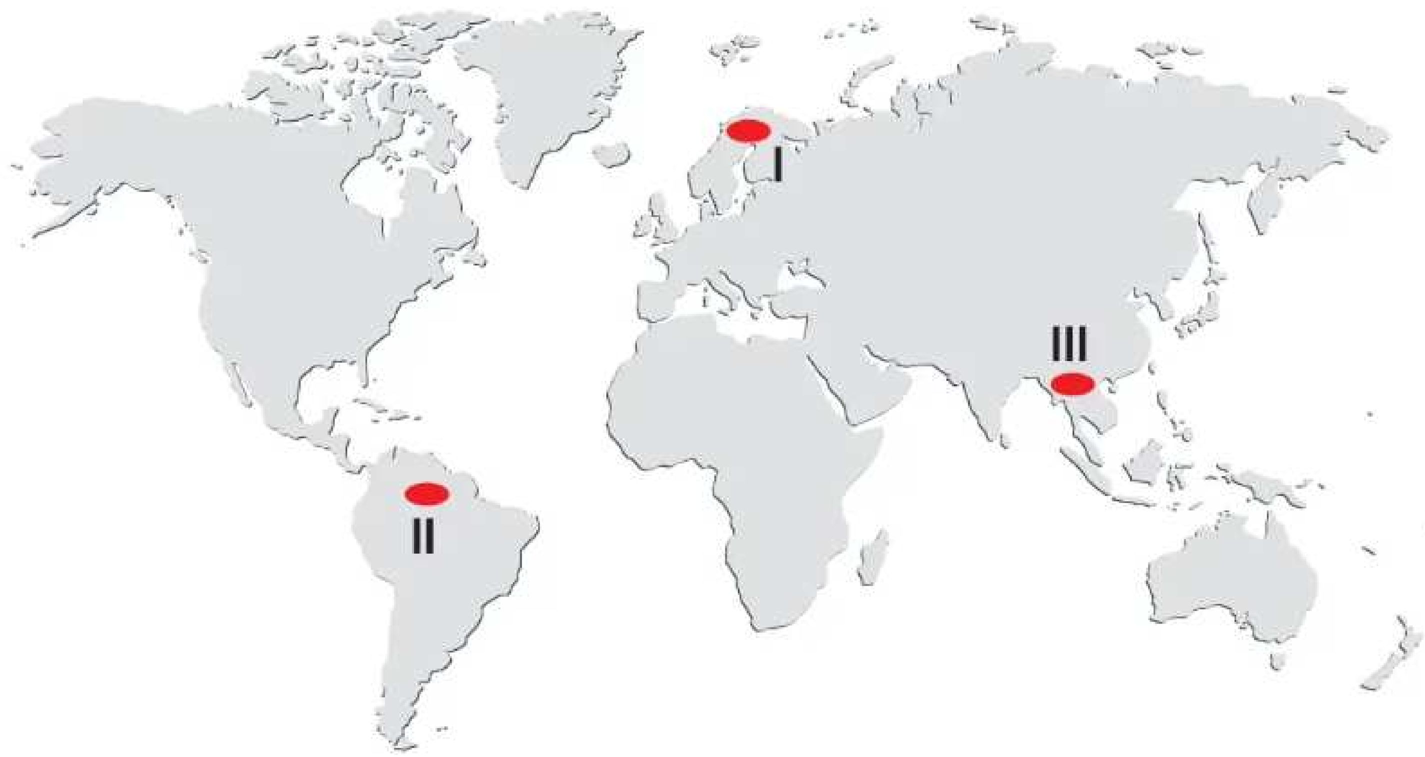
BİTKİLER

1. Bitki toplulukları; ağaç, çalı, ot ve çöl formasyonu olmak üzere dörde ayrılır.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi ot formasyonları arasında yer almaz?

A) Savan B) Bozkır C) Çayır D) Tayga E) Tundra

2. Aşağıdaki haritada bazı alanlar numaralandırılarak gösterilmiştir.

Numaralandırılan alanlarda yaygın olan ağaç formasyonu aşağıdakilerden hangisinde doğru verilmiştir?

	I	II	III
A)	Yağmur ormanları	Muson ormanları	Tayga ormanları
B)	Muson ormanları	Tayga ormanları	Yağmur ormanları
C)	Tayga ormanları	Yağmur ormanları	Muson ormanları
D)	Tayga ormanları	Muson ormanları	Yağmur ormanları
E)	Yağmur ormanları	Tayga ormanları	Muson ormanları

3.
- Kurak ve yarı kurak bölgelerde ormanların tahrip edilmesiyle ortaya çıkan bozkırlardır.
- Geniş yapraklı ağaçların tahrip edilmesiyle ortaya çıkan bitki örtüsüdür.
- Makilerin tahrip edilmesi ile ortaya çıkan kısa boylu çalı topluluğudur.
- Tropikal iklim bölgesinin uzun boylu ot topluluğudur.

Yukarıda hangi bitki örtüsü ile ilgili bilgi verilmemiştir?

A) Alpin çayır B) Antropojen bozkır C) Savan D) Garig E) Psodömaki

4. Yeryüzünün belirli bölgesinde yaşayan ve başka sahalarda rastlanmayan bitki türlerine endemik bitki denir. Geçmiş jeolojik dönemlere ait iklim koşullarında yaşamış bitki türlerinden bazıları, günümüz iklim koşullarına uyum sağlayarak varlığını sürdürmektedir. Bu bitkilere de relikt bitkiler denir.

Buna göre Türkiye'de bulunan aşağıdaki bitkilerden hangisi endemik veya relikt bitki değildir?

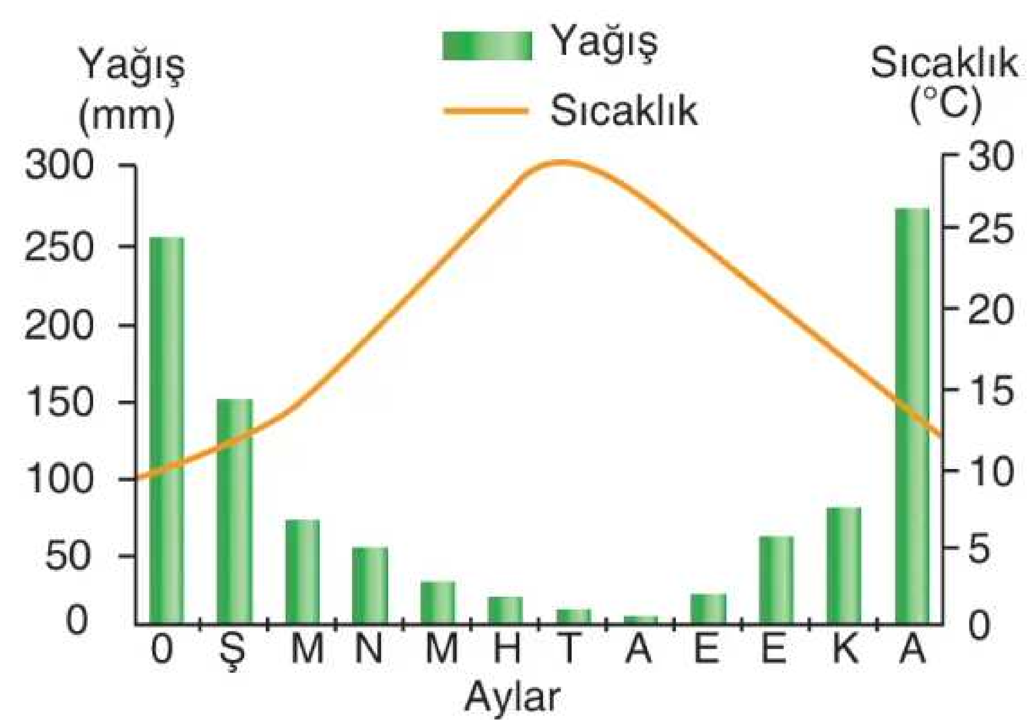
A) Anzer çayı B) Sığla ağacı C) Kızılçam D) Safran otu E) Datça hurması

5. Sıcaklık genel olarak Ekvator'dan kutuplara gidildikçe enlem etkisine bağlı olarak azalır. Bu durum ağaç topluluklarının Ekvator'dan kutuplara gidildikçe geniş yapraklı, karışık ve iğne yapraklı kuşaklar oluşturmasına neden olur.

Buna göre aşağıdakilerden hangisinde geniş yapraklı ağaçların yaygın olduğu söylenebilir?

A) Alaska
B) İskandinav Yarımadası
C) Sibirya
D) Amazon Havzası
E) Kanada

6. Aşağıda bir bölgenin aylık ortalama sıcaklık ve yağış grafiği verilmiştir.

Buna göre bu bölgede;

I. maki,
II. garig,
III. savan,
IV. tundra

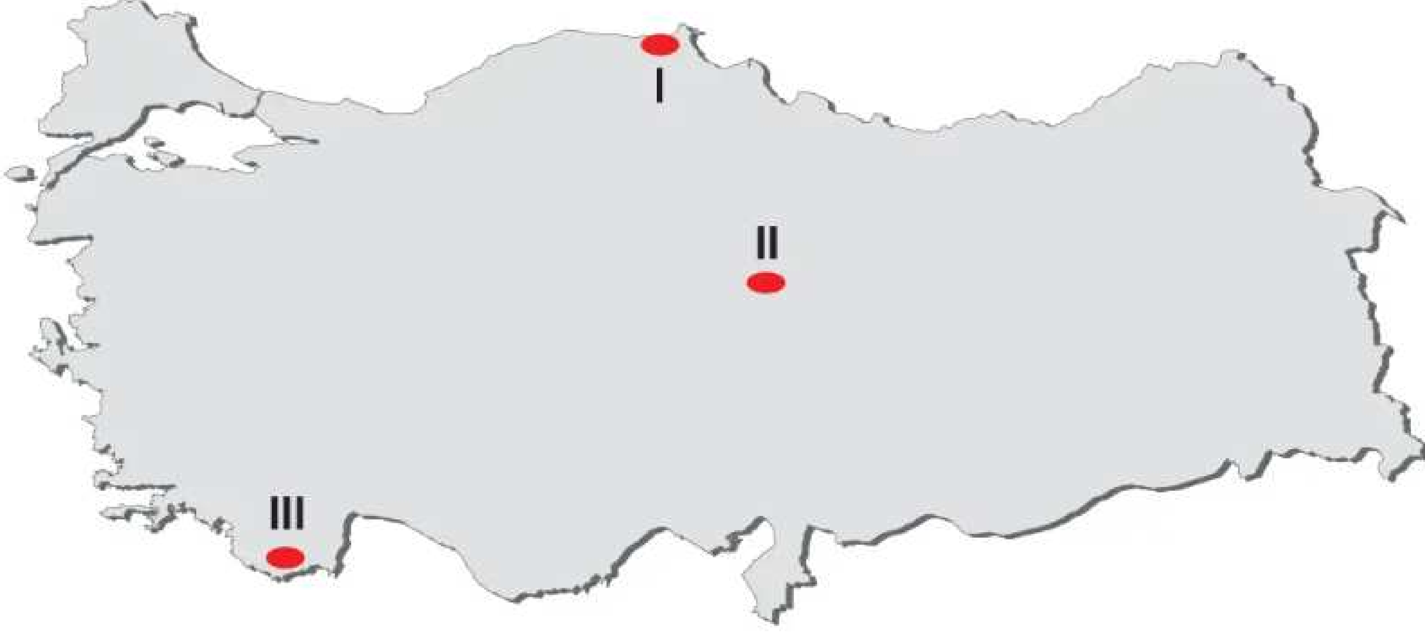
bitki türlerinden hangileri görülür?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III D) II ve IV E) III ve IV

BİLGİ SARMAL

@KuasarNemesis @YildizlarLigi_2025PDF @M.G.

7.

Yukarıdaki haritada numaralandırılmış alanlarda yaygın olan bitki örtüleri, aşağıdakilerden hangisinde doğru olarak verilmiştir?

	I	II	III
A)	Maki	Bozkır	Orman
B)	Maki	Orman	Bozkır
C)	Orman	Bozkır	Maki
D)	Orman	Maki	Bozkır
E)	Bozkır	Orman	Maki

8.
- Psödomaki
- Antropojen bozkır

Yukarıdaki bitkilerin;

I. aynı iklim bölgelerinde bulunması,
II. ormanların tahribiyle ortaya çıkması,
III. ot formasyonu olması

özelliklerinden hangileri ortaktır?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

9.

Haritada dağılışı verilen bitki örtüsü için aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Antarktika haricinde tüm kıtalarda görülür.
B) Yaz kuraklığına dayanıksızdır.
C) Bodur ağaç ve çalılardan oluşur.
D) Her iki yarım kürede de görülür.
E) En fazla Akdeniz kıyılarında görülür.

10. Bir bölgenin iklim özellikleri ile bu bölgedeki bitki örtüsü arasında yakın bir ilişki vardır. Karasal iklimin en önemli özelliği günlük ve yıllık sıcaklık farklarının yüksek olması, kış mevsiminin çok soğuk geçmesi ve kar yağışının etkili olmasıdır.

Bu iklimin etkili olduğu alanlarda aşağıdaki bitkilerden hangisinin yetişmesi zordur?

A) Ardıç B) Sarıçam
C) Keçiboynuzu D) Karaçam
E) Meşe

11. Makilerin yüksekliği deniz seviyesinden itibaren Akdeniz kıyılarında 800 metreye, Ege kıyılarında 600 metreye, Marmara kıyılarında 400 metreye kadar çıkmaktadır.

Bu durumun nedeni yükseltiye bağlı olarak aşağıdakilerden hangisinin değişmesidir?

A) Sıcaklık B) Toprak C) Yağış
D) Rüzgâr E) Nem

BİLGİ SARMAL

2019 / TYT

12. Aşağıdaki haritada bazı alanlar numaralandırılarak gösterilmiştir.

Bu alanların hangilerinde iklime bağlı olarak benzer bitki topluluklarına rastlanır?

A) I ve II B) I ve IV C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

@KuasarNemesis @YildizlarLigi_2025PDF @M.G.

ÖSYM tipi

Bu bölümdeki sorular sınavlarda çıkan sorular paralelinde hazırlanmıştır.

1. **Aşağıdaki havzalardan hangisinin akarsuları denize ulaşmaz?**

A) Çoruh havzası
B) Aras havzası
C) Kızılırmak havzası
D) Ergene havzası
E) Fırat havzası

2. Türkiye'deki bitki türlerinin bir kısmı, geçmiş jeolojik zamanlarda yaşanmış iklim dönemlerinden bugüne ulaşan relikt bitkilerdir.

Buna göre Karadeniz kıyıları ve Kelkit vadisinde görülen aşağıdaki bitkilerden hangisi reliktir?

A) Karaçam B) Sarıçam C) Ardıç
D) Sedir E) Kayın

3.

	Gündüz (°C)	Gece (°C)
I	20	17
II	22	15
III	25	10
IV	19	9
V	13	6

Yukarıdaki tabloda gündüz ve gece sıcaklık ortalamaları verilen beş noktanın hangisinde fiziksel çözülme en fazladır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

4.

Harita üzerinde numaralarla gösterilmiş ovaların hangisinin oluşumunda karstik süreçler etkili olmuştur?

A) I B) II C) III D) IV E) V

5. Göller yöresinde bazı göllerin suları tuzlu iken bazılarının suları ise tatlıdır.

Buna göre göllerin sularının tatlı olması aşağıdakilerden hangisine bağlı olarak gerçekleşir?

A) Havzaların geniş olması
B) Yükseltilerinin fazla olması
C) Derinliklerinin fazla olması
D) Yer altı ve yer üstü gideğenlerinin olması
E) Göl çanağındaki kayaçların yapısı

6. "Yaşadığım bölgede yaz mevsimi serin, kış mevsimi ılık ve her mevsim yağışlıdır." **diyen bir kişinin yaşadığı bölgenin doğal bitki örtüsü aşağıdakilerden hangisi olabilir?**

A) Yağmur ormanları B) Tundralar
C) Savanlar D) Muson ormanları
E) Karışık ormanlar

@KuasarNemesis @YildizlarLigi_2025PDF @M.G.

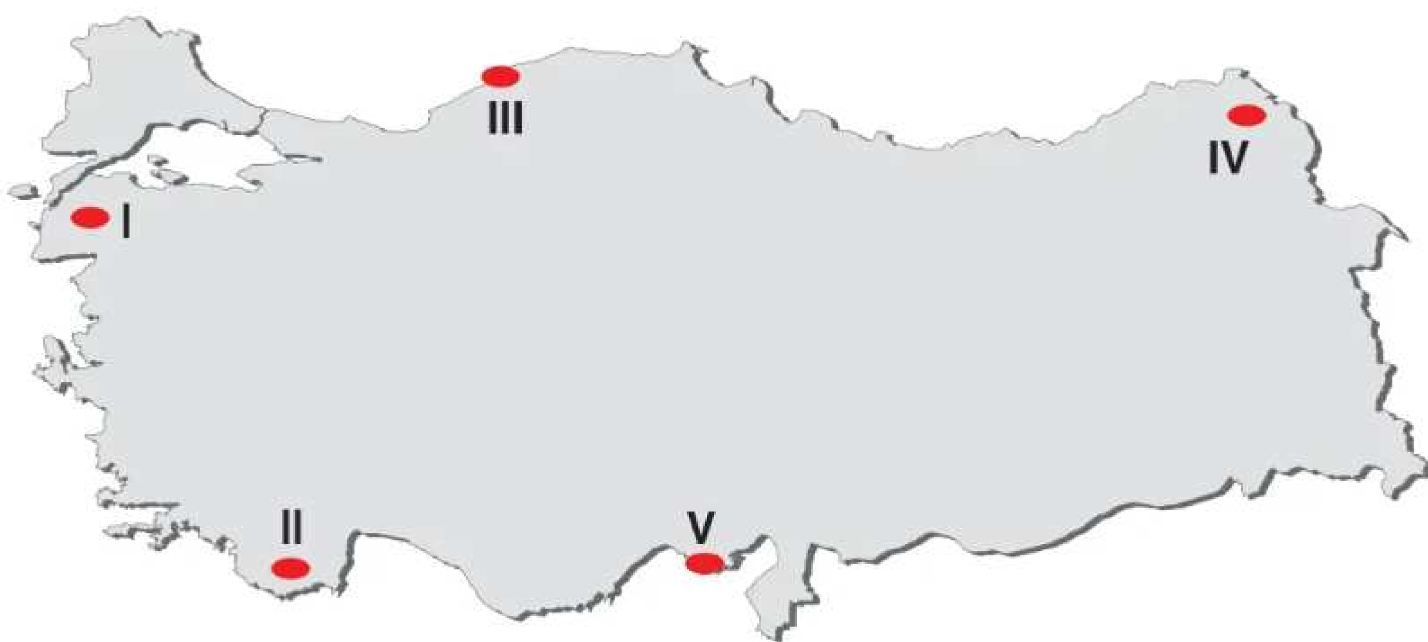
7. Aşağıdaki tabloda K, L ve M bitkilerinin yetişebilmesi için gerekli olan sıcaklık ve yağış değerleri verilmiştir.

	Yıllık ortalama sıcaklık (°C)	Yıllık toplam yağış (mm)
K bitkisi	10	400
L bitkisi	19	900
M bitkisi	14,5	1500

Buna göre, K, L ve M bitkileri aşağıdakilerden hangisinde doğru eşleştirilmiştir?

	K	L	M
A)	Bozkır	Maki	Orman
B)	Bozkır	Orman	Maki
C)	Orman	Maki	Bozkır
D)	Orman	Bozkır	Maki
E)	Maki	Bozkır	Orman

8.

Yukarıdaki haritada numaralandırılan alanların hangisinde kireçli topraklar yaygındır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

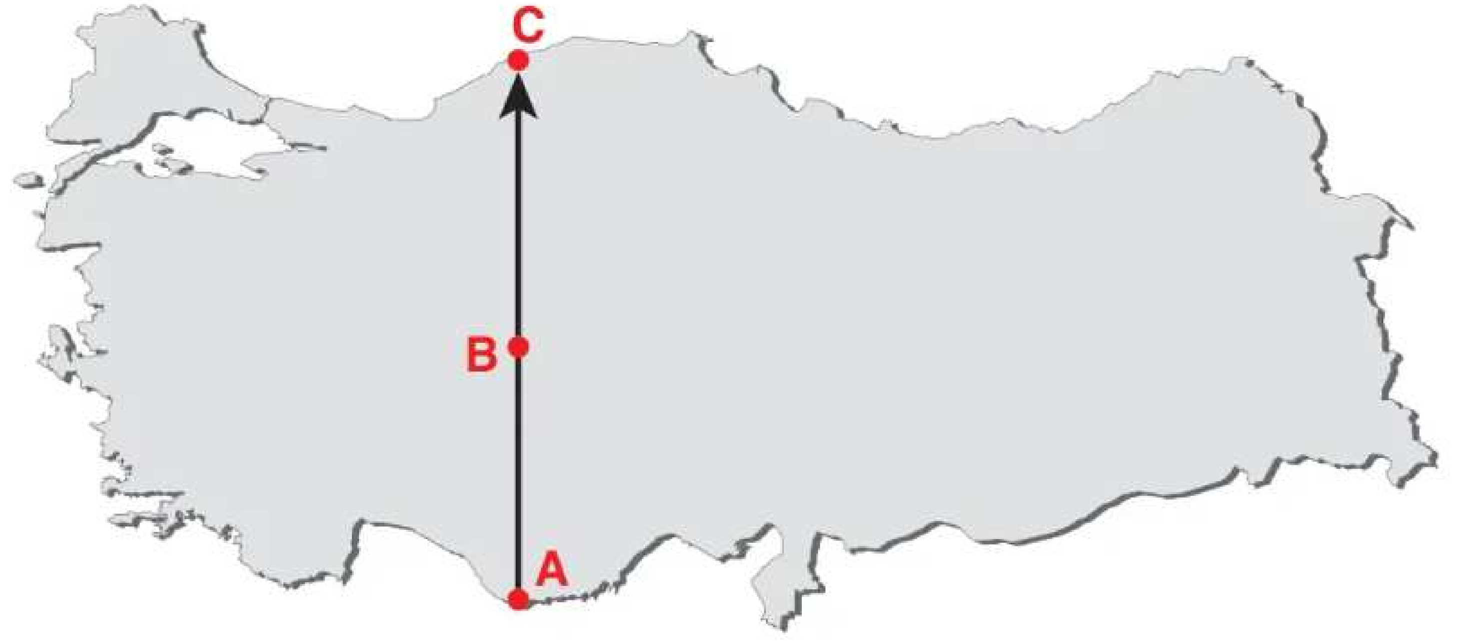
2020 / TYT

9. Suda kolay çözünen kayaçların bulunduğu yerlerde çözünme sonucunda çeşitli büyüklüklerde çanaklar oluşmaktadır. Obruk, dolin, uvala ve polye bu tür çanakların başlıcalarıdır. Zamanla bu çanakların sularla dolması sonucunda meydana gelen göllere ise karstik göller denilmektedir.

Bu göllerin aşağıdaki kayaç türlerinin hangisinin yaygın olduğu alanlarda daha fazla oluşması beklenir?

A) Kireç taşı B) Bazalt C) Granit D) Şist E) Çakıl taşı

10.

İklim özellikleri göz önüne alınırsa yukarıdaki haritada gösterilen A noktasından sırasıyla B ve C noktalarına giden bir gözlemci, yol boyunca aşağıda verilen doğal bitki örtülerinden hangilerini sırasıyla görür?

A) Maki – Çayır – Karma orman
B) Kızılçam ormanları – Bozkır – Maki
C) Maki – Bozkır – Karma orman
D) Çayır – Bozkır – Kızılçam ormanları
E) Bozkır – Maki – Karma orman

@KuasarNemesis @YildizlarLigi_2025PDF @M.G.

SARMAL TEST – 8

1. **Aşağıdakilerden hangisinde bir yöre, bu yörede yaygın <u>olmayan</u> toprak türüyle birlikte verilmiştir?**

	Yöre	Toprak türü
A)	Kars	Çernezyom
B)	Adana	Alüvyal
C)	Sinop	Terrarossa
D)	Bolu	Kahverengi orman
E)	Aksaray	Kahverengi bozkır

2. Genellikle bir bölgenin iklim koşulları o bölgede etkili olan dış kuvvetler ve bu kuvvetlerin oluşturduğu yer şekilleri üzerinde etkilidir.

Aşağıdaki yer şekillerinden hangisinin oluşumu bu genellemeye <u>uymaz</u>?

A) Moren tepeleri
B) Kumullar
C) Buzul vadisi
D) Çöl kaldırımı
E) Haliç

3. Geniş bir bölgede uzun yıllar boyunca yaşanan atmosfer olaylarının ortalama durumuna iklim adı verilir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi iklimin beşeri ortama etkilerine örnek verilebilir?

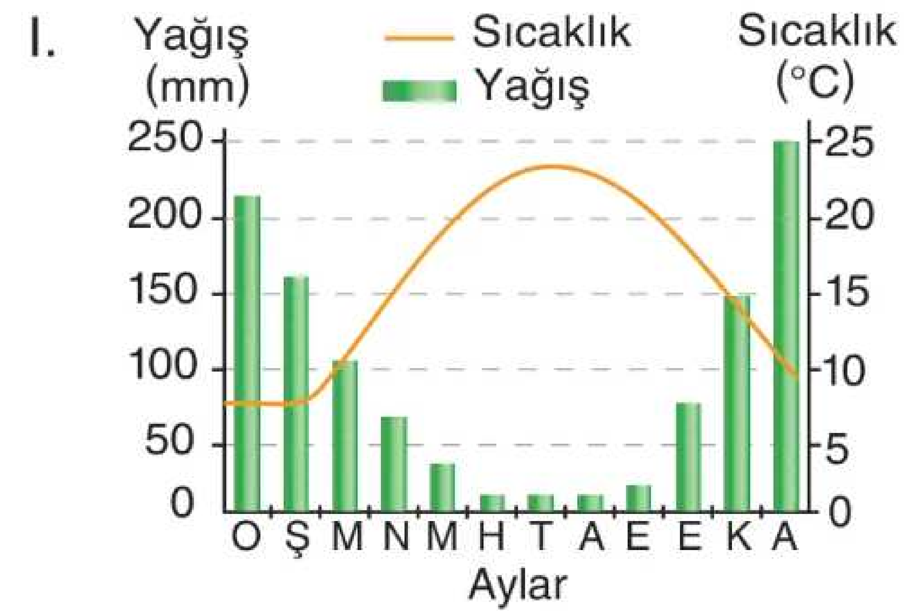
A) Buzulların etki alanları
B) Bitki türleri ve dağılışı
C) Yer altı suları
D) Yerleşmelerin dağılışı
E) Toprak oluşumu

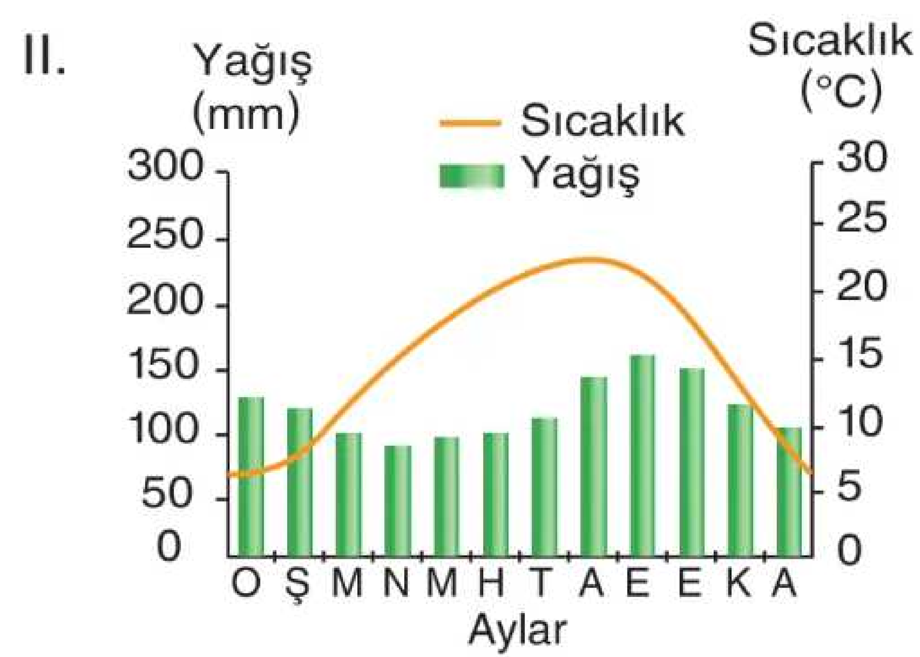
4. Rüzgârlar hızlarının azaldığı veya bir engelle karşılaştığı yerlerde taşıdığı malzemeleri biriktirerek bazı şekiller oluşturur.

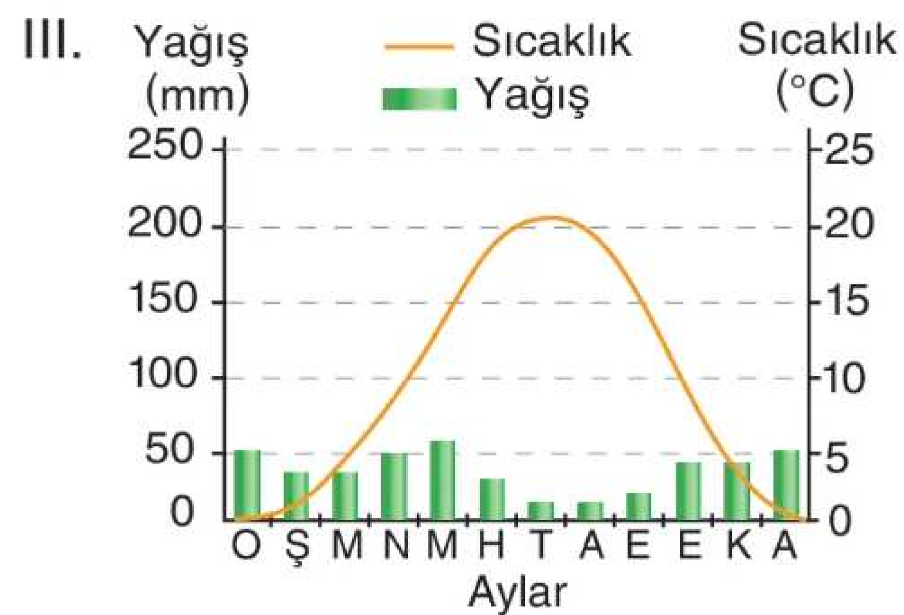
Aşağıdakilerden hangisi bu şekillere örnek verilebilir?

A) Barkan
B) Mantar kaya
C) Hamada
D) Yardang
E) Tafoni

5. Aşağıda, Türkiye'de üç bölgenin aylık sıcaklık ortalamaları ve yağış grafikleri numaralandırılarak verilmiştir.

I.

II.

III.

Numaralandırılan grafiklerin ait olduğu iklim tipleri aşağıdakilerden hangisinde doğru verilmiştir?

	I	II	III
A)	Akdeniz	Karasal	Karadeniz
B)	Akdeniz	Karadeniz	Karasal
C)	Karadeniz	Akdeniz	Karasal
D)	Karadeniz	Karasal	Akdeniz
E)	Karasal	Karadeniz	Akdeniz

6. Başta bitkiler olmak üzere canlı atıklarının toprağa karışması ve toprakta ayrışması sonucu humus adı verilen bir örtü oluşur. Humus miktarı arttıkça toprağın rengi de koyulaşır. Humuslu topraklar tarım açısından da verimlidir.

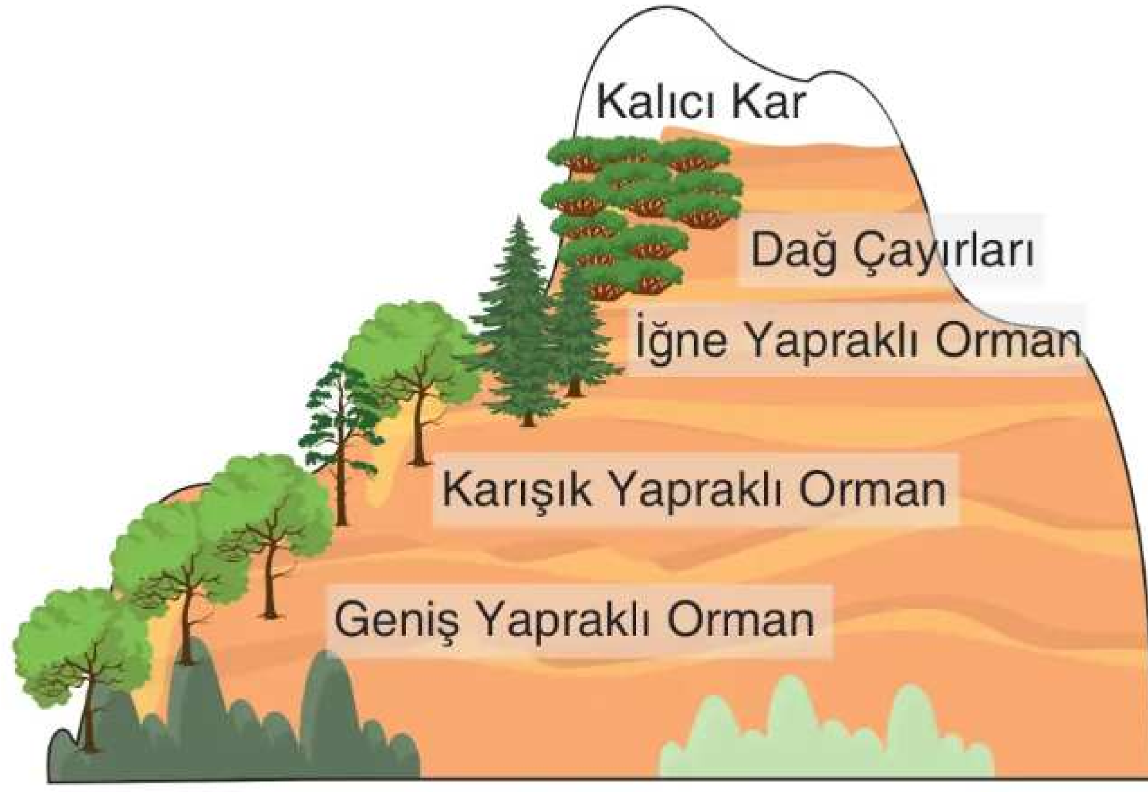
Buna göre aşağıdaki toprak tiplerinden hangisi tarım açısından daha verimlidir?

A) Tundra
B) Halomorfik
C) Çernozyom
D) Podzol
E) Hidromorfik

BİLGİ SARMAL

@KuasarNemesis @YildizlarLigi_2025PDF @M.G.

7. Aşağıda bir dağ yamacında bitki örtüsünün oluşturduğu farklı kuşaklar gösterilmiştir.

Bitki örtüsünün farklı kuşaklar oluşturmasının sebebi aşağıdakilerden hangisidir?

A) Enleme bağlı olarak sıcaklığın değişmesi

B) Enleme bağlı olarak yağış miktarının değişmesi

C) Yükseltiye bağlı olarak sıcaklığın değişmesi

D) Yükseltiye bağlı olarak yağış miktarının değişmesi

E) Bakı etkisine bağlı olarak sıcaklığın değişmesi

8.

Haritada dağılışı gösterilen bitki örtüsü aşağıdakilerden hangisidir?

A) Tundra B) Maki C) Savan D) Bozkır E) Çayır

9. I. Moren
II. Alüvyal
III. Lös

Yukarıdaki toprakların oluşumunda etkili olan dış kuvvetler aşağıdakilerden hangisinde doğru verilmiştir?

	I	II	III
A)	Akarsular	Rüzgârlar	Buzullar
B)	Akarsular	Buzullar	Rüzgârlar
C)	Buzullar	Akarsular	Rüzgârlar
D)	Buzullar	Rüzgârlar	Akarsular
E)	Rüzgârlar	Buzullar	Akarsular

10. Buzullarını oluşturduğu yeryüzü şekillerinin sular altında kalmasıyla skyer tipi kıyılar meydana gelir.

Buna göre söz konusu yeryüzü şekillerine aşağıdakilerden hangisi örnek verilemez?

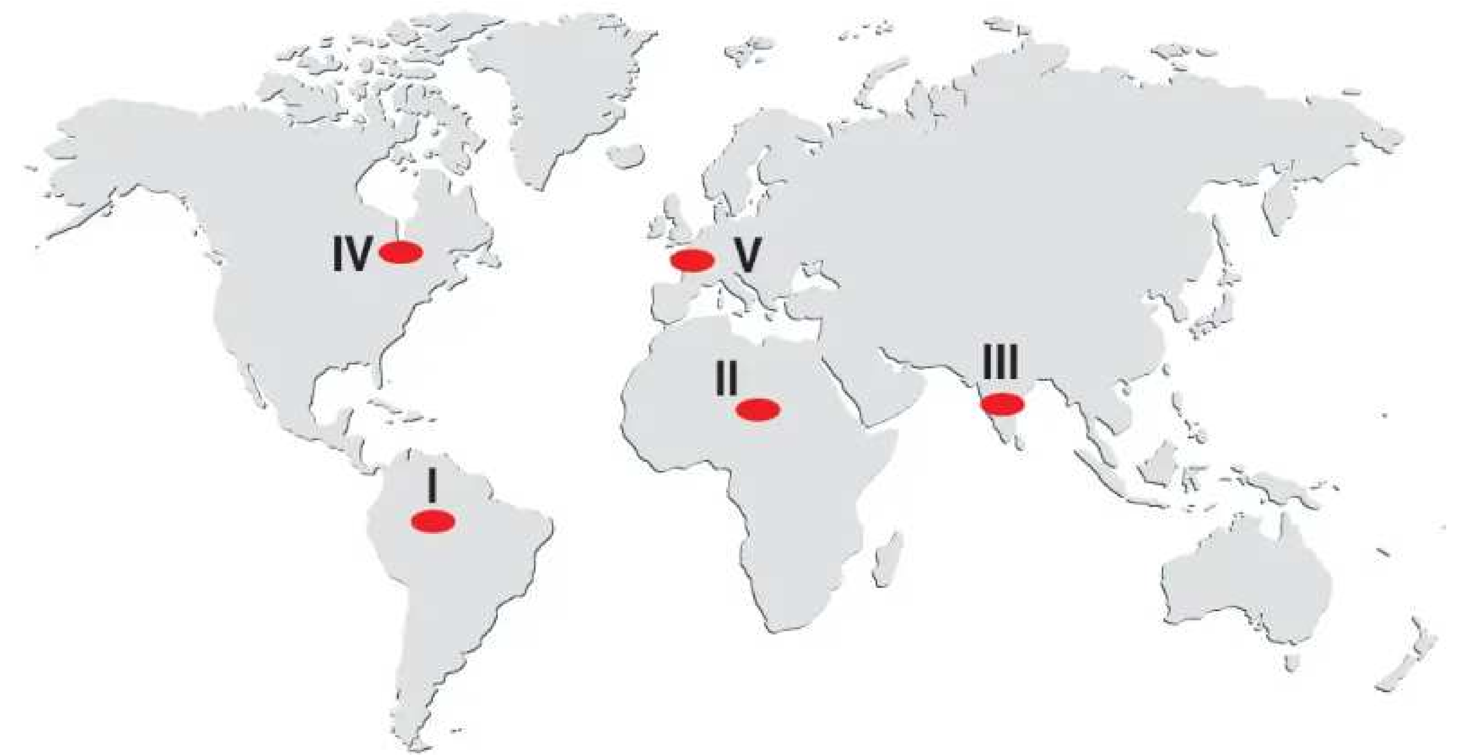
A) Hörgüç kaya B) Drumlin tepeleri C) Moren yığınları D) Sander düzlükleri E) Peneplen

11. I. Yer şekillerinin engebeli olması
II. Sağanak yağışların görülmesi
III. Bitki örtüsünün tahrip edilmesi
IV. Tarlaların nadasa bırakılması

Yukarıdakilerden hangileri Türkiye'de erozyona sebep olan beşerî faktörler olarak değerlendirilebilir?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III D) II ve IV E) III ve IV

12. Aşağıdaki haritada bazı alanlar numaralandırılarak gösterilmiştir.

Numaralarla gösterilen bu alanlardaki bitki örtüsü eşleştirmelerinden hangisi yanlıştır?

A) I-Yağmur ormanları B) II-Çöl bitkileri C) III-Muson ormanları D) IV-Savan E) V-Karışık ormanlar

@KuasarNemesis @YildizlarLigi_2025PDF @M.G.

13. Volkanik faaliyetler, volkanik malzemeyi üst üste biriktirerek Türkiye'deki yüksek dağların oluşmasına neden olmuştur.

Aşağıdakilerden hangisi bu dağlara örnek verilemez?

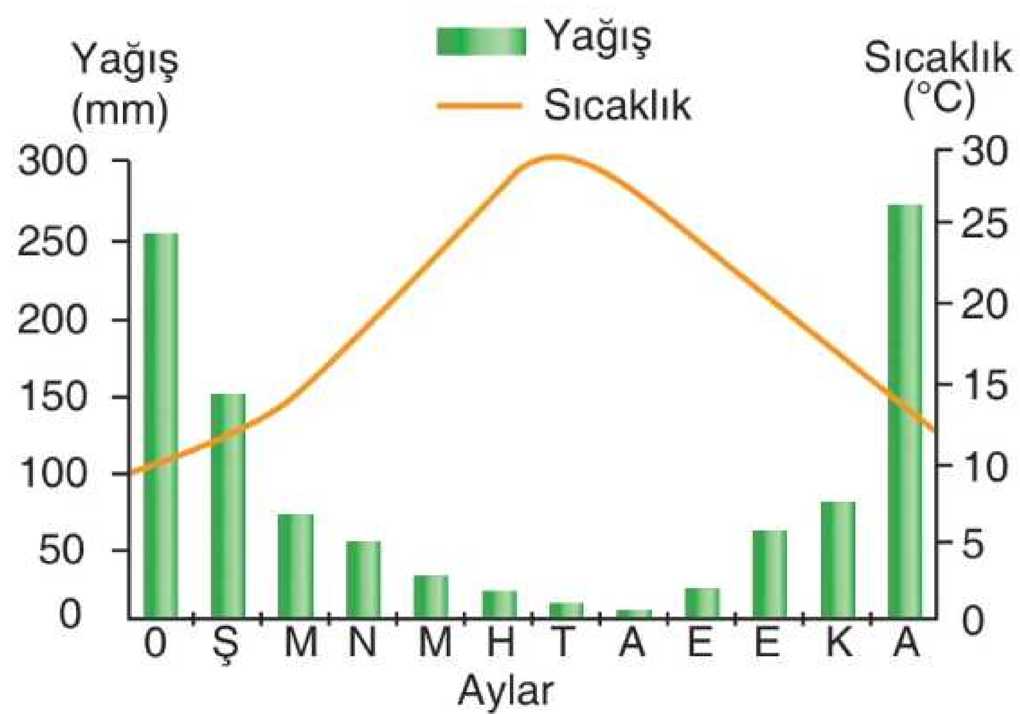
A) Ağrı Dağı
B) Palandöken Dağı
C) Erciyes Dağı
D) Süphan Dağı
E) Nemrut Dağı

14. Göller, beslenme kaynaklarından çanaklarına kapasiteyi aşan miktarda su geldiğinde oluşan fazlalığı gideğenleri vasıtasıyla boşaltır. Gideğeni olan göllerin suları tatlıdır.

Buna göre aşağıdaki göllerden hangisinin sularının tatlı olması beklenir?

A) Beyşehir Gölü
B) Van Gölü
C) Tuz Gölü
D) Burdur Gölü
E) Acıgöl

15. Aşağıda bir bölgenin aylık ortalama sıcaklık ve yağış grafiği verilmiştir.

Bu bölgeyle ilgili olarak;

I. bitki örtüsü maki,
II. toprak türü terra rossa,
III. akarsu rejimleri düzenli

bilgilerinden hangilerine ulaşılır?

A) Yalnız I
B) Yalnız II
C) Yalnız III
D) I ve II
E) I, II ve III

16. Savan ve muson iklimlerinin görüldüğü bölgeler;

I. yağış oluşum şekli,
II. yıllık yağış miktarı,
III. yağış rejimi

durumlarından hangileri bakımından benzer özelliğe sahiptir?

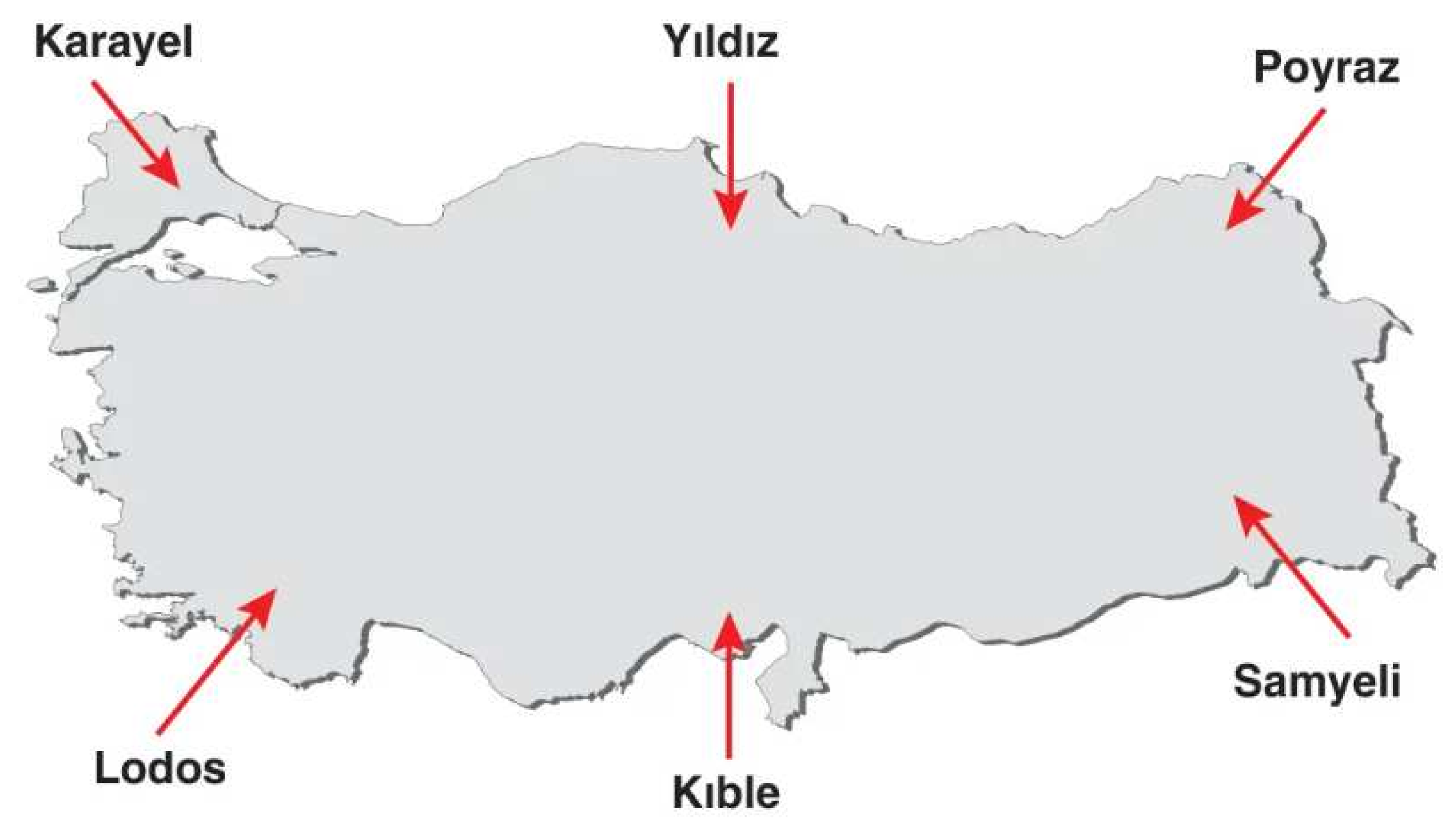
A) Yalnız I
B) Yalnız II
C) Yalnız III
D) I ve II
E) I, II ve III

17. Suda kolay çözünebilen kayaçların yüzey ve yer altı suları tarafından çözünmesi sonucunda lapya, dolin, uvala, polye, obruk ve mağara gibi karstik yer şekilleri meydana gelir.

Aşağıdaki platoların hangisinde bu tip yer şekillerinin yaygın olduğu söylenebilir?

A) Çatalca-Kocaeli Platosu
B) Erzurum-Kars Platosu
C) Bozok Platosu
D) Taşeli Platosu
E) Haymana Platosu

18. Aşağıdaki haritada Türkiye'de etkili olan bazı rüzgarlar gösterilmiştir.

Bu rüzgârlardan poyraz, yıldız ve karayel sıcaklığı düşürürken, lodos, kıble ve samyeli sıcaklığı artırmaktadır.

Bu durumun temel nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

A) Enlem
B) Yükselti
C) Bakı
D) Eğim
E) Yer şekilleri

@KuasarNemesis @YildizlarLigi_2025PDF @M.G.

19. I. Türkiye bugünkü görünümünü Senozoyik'te kazanmıştır.

II. Zonguldak'taki taş kömürü Senozoyik'te oluşmuştur.

III. Türkiye'nin bulunduğu alan Mezozoyik'te Tethys Deniz'i altında kalmıştır.

IV. Kuzey Anadolu Dağları Paleozoyik'te meydana gelmiştir.

Türkiye'nin tektonik oluşum süreci ile ilgili verilen yukarıdaki bilgilerden hangileri yanlıştır?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

20. Türkiye'nin sahip olduğu arazilerin önemli bir kısmı son jeolojik zamanda oluşmuştur.

Aşağıdakilerden hangisi bu durumun kanıtlarından biri değildir?

A) Kuzey Yarım Küre'de yer alması
B) Sıcak su kaynaklarının fazla olması
C) Volkanik arazilerin geniş yer tutması
D) Depremlerin sıklıkla yaşanması
E) Yükselti ve engebenin fazla olması

21. Dağların güneşe bakan ve bakmayan yamaçları arasında sıcaklık, güneşlenme ve bitki örtüsü bakımından farklılıklar görülür. Bu farklılıklar da oluşan toprağın özelliklerini etkiler.

Yukarıda toprak oluşumu ve özelliklerini etkileyen faktörlerden hangisi vurgulanmıştır?

A) Yükseltinin etkisi
B) İklimin etkisi
C) Bakı etkisi
D) Canlıların etkisi
E) Ana materyalin etkisi

BUNLARI İYİ ÖĞREN

BİTKİ TOPLULUK VE TÜRLERİ	COĞRAFİ DAĞILIŞI	ÖZELLİK
Ekvatoral yağmur ormanları	Ekvatoral bölgelerde yaygındır.	Yıl boyu yeşil kalan uzun boylu ve geniş yapraklı ağaçlardır.
Muson ormanları	Güney, Doğu ve Güneydoğu Asya'da yaygındır.	Kışın yaprak döken geniş yapraklı ağaçlardan oluşur.
Orta kuşağın karma ormanları	Orta kuşak karaların batı kıyılarında yaygındırlar. Türkiye'deki ormanlar bu türdendir.	Ilıman okyanus iklim bölgelerindeki hem geniş hem de iğne yapraklı türleri barındırır. Kışın yaprak dökerler.
İğne yapraklı ormanlar (Tayga)	Sibirya, Kanada ve İskandivya'nın iç kesimlerinde yaygındır.	Sert karasal iklimin soğuğa dayanıklı iğne yapraklı ağaçlarından (özellikle çam) oluşur.
Maki (Yabani zeytin, defne, kocayemişi, keçiboynuzu, süpürge çalısı, kermes meşesi, zakkum, kekik, lavanta)	Akdeniz iklimi görülen ülkeler ile Türkiye'nin güney ve batısında yaygındır.	Kızılçamların tahribiyle ortaya çıkmıştır. Yıl boyu yeşil kalır. Kısa boylu ağaç ve çalılar ile kokulu ot topluluklarından oluşur.
Savan (Uzun boylu otlar, galeri ormanları, mangrove ormanları)	Ekvatoral iklimin komşusu olan 10°-20° enlemleri arasında yaygındır.	Subtropikal iklimin uzun boylu ot topluluklarıdır. Bunların arasında bodur ağaçlar bulunur.
Bozkır (Step) (Geven, gelincik, yavşan otu, çoban yastığı, sığır kuyruğu)	Step iklimi görülen yerlerde yaygındır. Türkiye'de en yaygın olan bitki türüdür.	İlkbahar yağışlarıyla yeşerip yazın sararıp kuruyan kurakçıl ve seyrek ot topluluklarıdır.
Çayır	Orta kuşak karasal ikliminin yarı nemli alanları ve yüksek dağlarda görülür.	Yaz yağışları etkisiyle bozkırdan daha gürdür. Orman üst sınırından sonra görülen çayırlara alpin çayırlar denir.
Tundra (Cılız ot, yosun ve eğrelti otları)	Sibirya ve Kanada'nın kuzeyi ile Grönland'ın güneyinde görülür.	Yazın bataklık hâle gelen tundra topraklarında oluşur.
Çöl Bitkileri (Çok seyrek şekilde kurak çalılar ile kaktüsler)	Yıllık yağışın 200 mm'nin altında olduğu tropikal ve orta kuşak çöllerinde yaygındırlar.	Kuraklık ve yüksek sıcaklığa uyum sağlamış, kök sistemleri gelişmiş, su depolama özellikleri olan, yaprak yüzeyleri dar olan bitkilerdir.

@KuasarNemesis @YildizlarLigi_2025PDF @M.G.

9. BÖLÜM

NÜFUS, YERLEŞME, GÖÇLER VE EKONOMİK FAALİYET TÜRLERİ

NELER ÖĞRENECEĞİZ?

- DÜNYA'DA VE TÜRKİYE'DE NÜFUS
- DÜNYA'DA VE TÜRKİYE'DE YERLEŞME
- DÜNYA'DA VE TÜRKİYE'DE GÖÇLER
- EKONOMİK FAALİYETLERİN SINIFLANDIRILMASI

BU KONUNUN ÖSYM SINAVINDAKİ YERİ

✔ ÖSYM sınavlarında bu bölüm ile ilgili her yıl soru sorulmaktadır. Sorular doğrudan bu konular ile ilgili olarak sorulduğu gibi farklı ünitelerle ilgili soruların seçenekleri arasında da bölüm konularıyla ilgili kavram ve özelliklere yer verilmektedir.

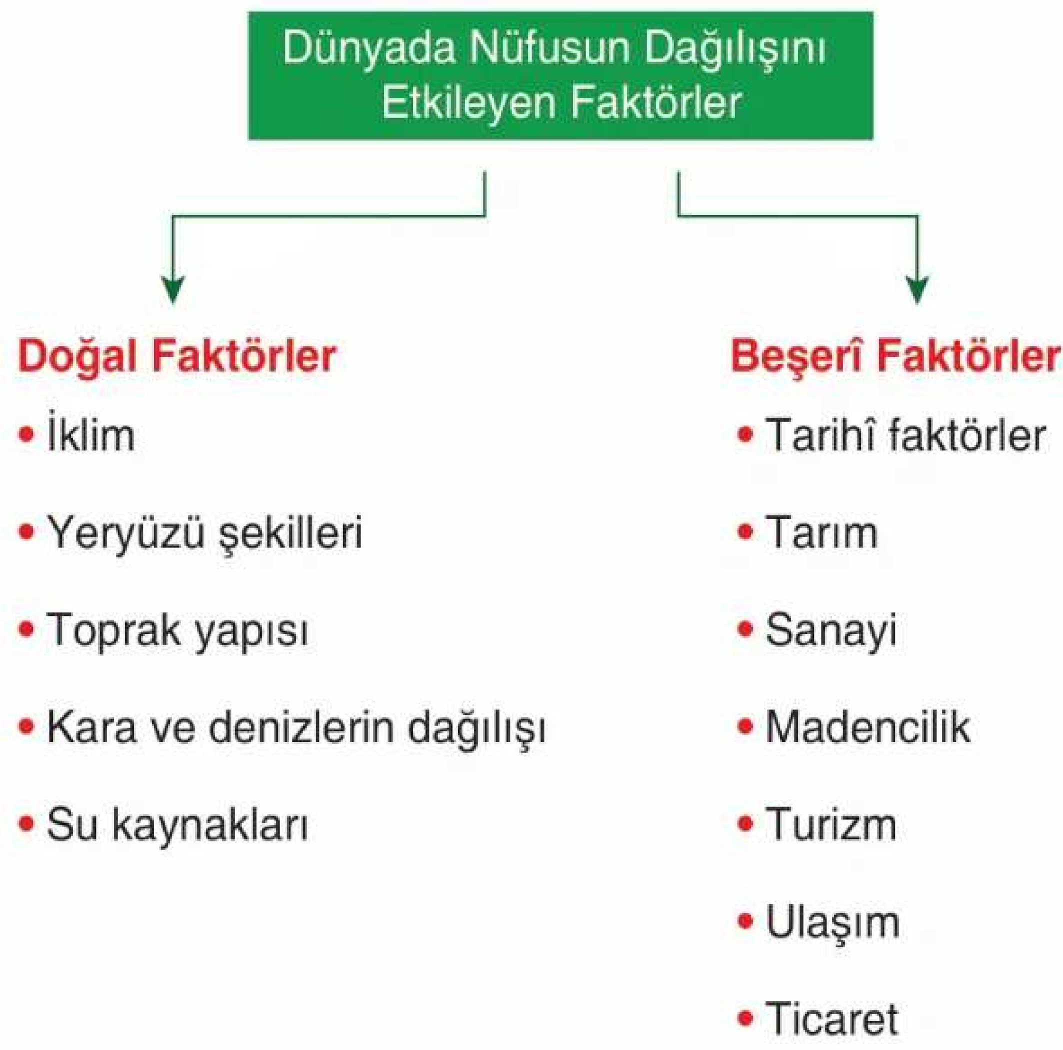
@KuasarNemesis @YildizlarLigi_2025PDF @M.G.

DÜNYA NÜFUSUNUN TARİHSEL SÜREÇTEKİ DEĞİŞİMİ

Dünya nüfusunda ani artışların olduğu ve sıçrama dönemi denilen dönemler üç tanedir:

1. **Birinci sıçrama dönemi:** Yaklaşık 1 milyon yıl önce insanların çeşitli aletlerin yapımını öğrenmesiyle yaşanmıştır. Böylece besin ihtiyaçları daha rahat temin edilmiş, vahşi hayvanlardan da daha rahat korunulmuş, ölüm oranları azalmıştır.
2. **İkinci sıçrama dönemi:** Yaklaşık 10 000 yıl önce yerleşik hayata geçilmesiyle yaşanmıştır. Böylece hayvanlar evcilleştirilmiş ve tarımla uğraşılmış, gıda üretimi artmış ve hayat koşulları iyileşmiştir.
3. **Üçüncü sıçrama dönemi:** Sanayi Devrimi sonucunda yaşanmıştır. Tıptaki gelişmeler, beslenme ve sağlık koşullarının gelişmesiyle ölüm oranları azalmış, hayat standartları yükselmiştir.

DÜNYA'DA NÜFUSUN DAĞILIŞI

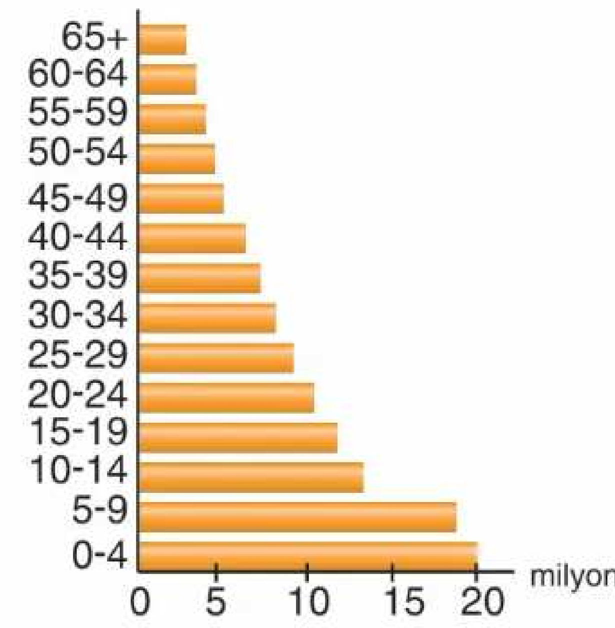

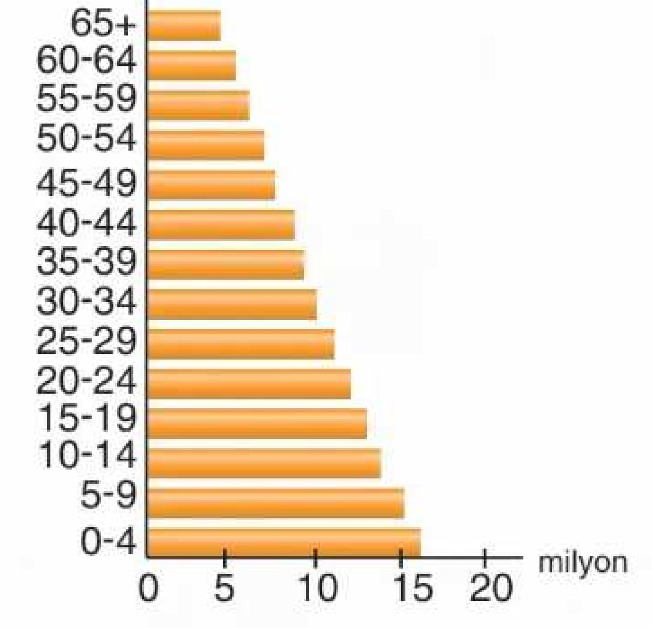
Aritmetik Nüfus Yoğunluğu: Bir yerdeki nüfus sayısının o yerin yüz ölçümüne bölünmesiyle hesaplanır. Dünyada aritmetik nüfus yoğunluğu en çok olan kıtalar sırasıyla Asya ve Avrupa iken en az yoğunluk Okyanusya Kıtası'ndadır.

Dünya'daki En Sık Nüfuslu Yerler	Dünya'daki En Seyrek Nüfuslu Yerler
• Güney ve Doğu Asya	• Çöl bölgeleri
• Batı ve Orta Avrupa	• Kutuplara yakın bölgeler
• Kuzey Amerika'nın doğusu	• Orta kuşaktaki yüksek dağlar
• Nil Deltası ile Batı Afrika'da Nijerya ve çevresindeki kıyılar	• Ekvator'daki akarsu havzaları (Amazon ve Kongo havzaları)

NÜFUS PİRAMİTLERİ

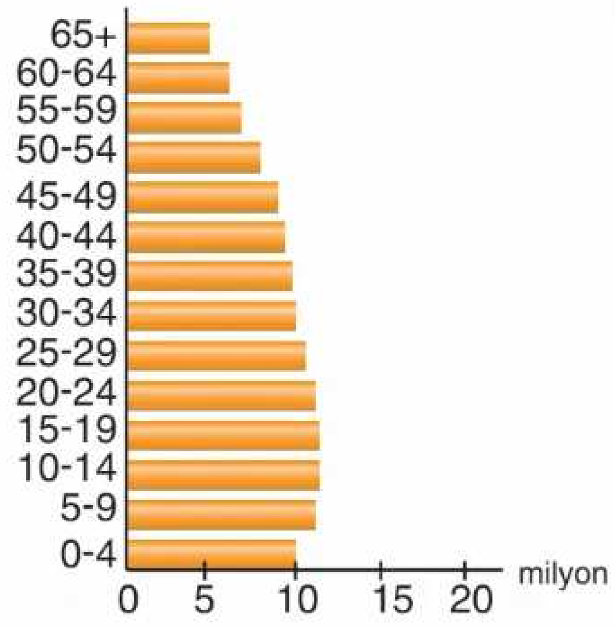
Nüfus piramitlerine bakılarak o bölgedeki toplam nüfusun yaş gruplarına göre dağılımı ile genel olarak o bölgenin toplumsal ve ekonomik yapısı hakkında bilgi edinilebilir.

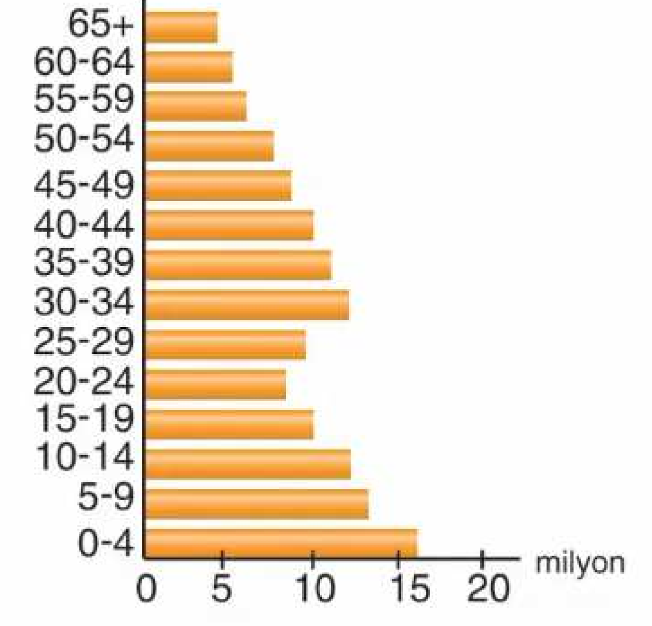

Kenarları içe çökük nüfus piramidi: Doğum ve ölüm oranlarının fazla olduğu az gelişmiş ülkelere ait nüfus piramididir. Piramidin alt kısmının geniş olması gerçekleşen doğumlar sonucu çocuk sayısının fazla olmasından kaynaklanmaktadır.

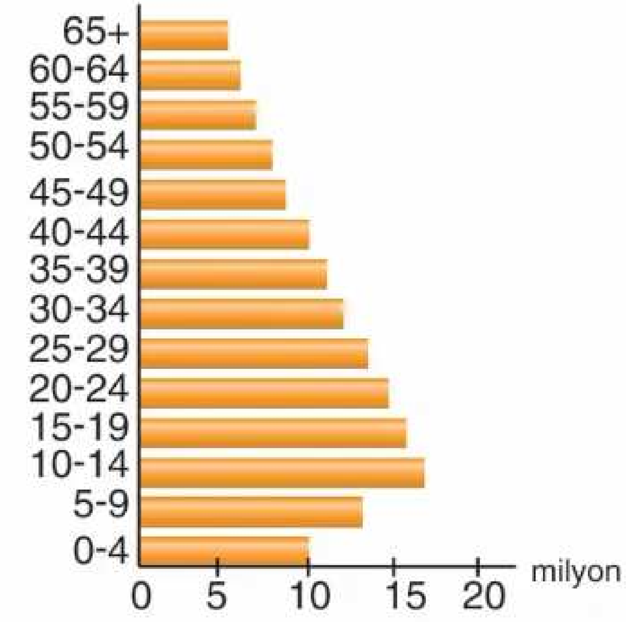
Düzgün üçgen biçimli nüfus piramidi: Doğum oranlarının yüksek olmasına karşılık ölüm oranlarının azalmaya başladığı ülkelere ait nüfus piramididir. Doğum oranları yüksek olduğu için piramidin alt kısmı geniştir.

Arı kovanı nüfus piramidi: Doğum ve ölüm oranlarının düşük olduğu gelişmiş ülkelere ait nüfus piramididir.

Çan şeklinde nüfus piramidi: Belirli bir süreçte düşük olan doğum oranlarının sonradan artış gösterdiği ülkelere ait nüfus piramididir. Bu nedenle piramidin taban kısmı genişlemeye başlamıştır. Piramidin üst kısmının geniş olması ise yaşlı nüfus oranının fazlalığından kaynaklanmaktadır.

Asimetrik şekilli nüfus piramidi: Doğum oranında ciddi bir düşüşün görüldüğü ülkelere ait nüfus piramididir. Piramidin taban kısmına bakıldığında doğum oranlarının hızla düştüğü ve nüfus artış hızının azaldığı görülür. Bu durum, ülkelerin gelişmişlik seviyesinin yükselmeye başladığının göstergesidir. Bangladeş, Çin ve Brezilya gibi ülkelerin nüfus piramidi bu şekildedir.

@KuasarNemesis @YildizlarLigi_2025PDF @M.G.

Test 1

İLK YERLEŞMELER VE YERLEŞMEYİ ETKİLEYEN FAKTÖRLER

1. İnsanların ilk yerleşim alanı seçimlerinde yerleşme alanına ait bazı özellikler etkili olmuştur.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi ilk yerleşim alanı seçimlerinde etkili olan özelliklerden biri değildir?

A) Su kaynaklarının varlığı

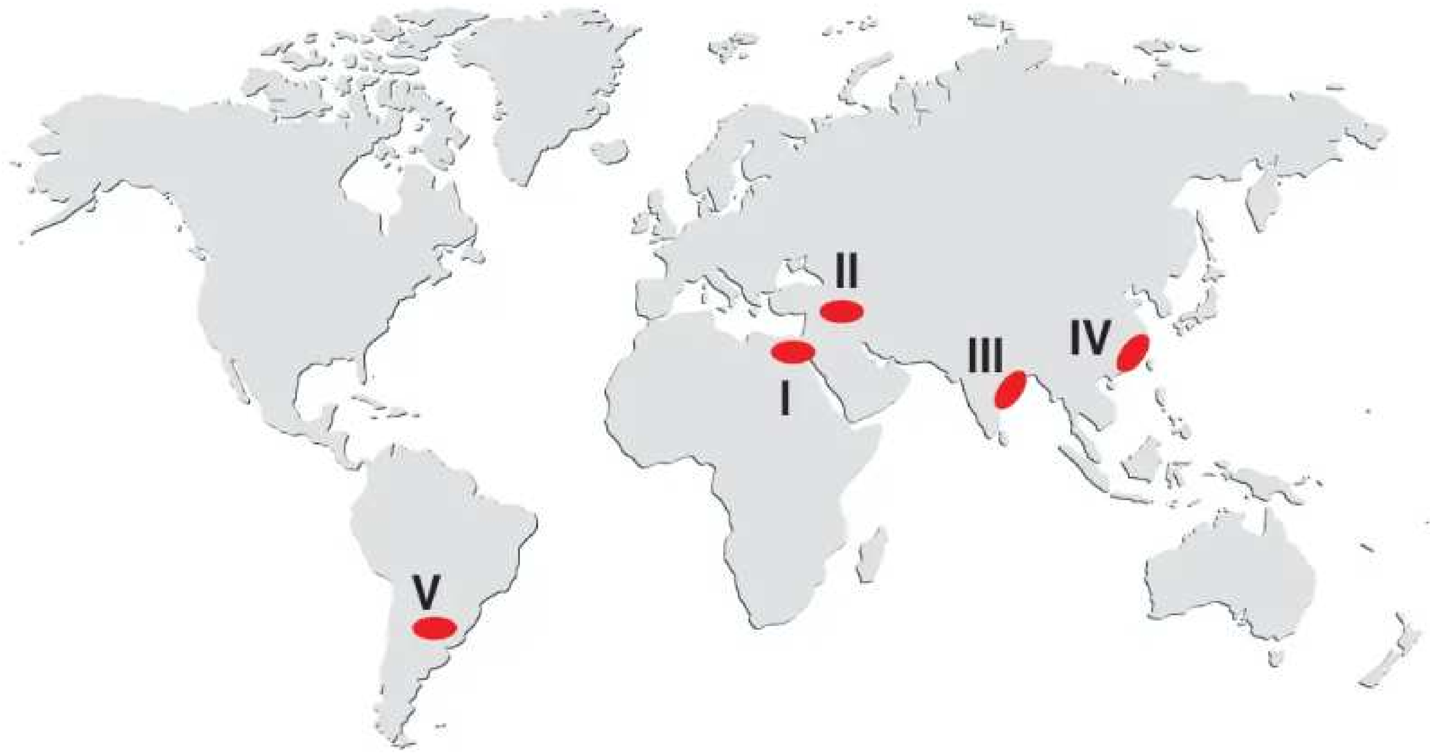
B) İklim şartlarının elverişli olması

C) Tohum ve meyve bolluğu

D) Turistik eserlerin varlığı

E) Korunaklı olması

2. Aşağıdaki haritada bazı alanlar numaralandırılarak gösterilmiştir.

Numaralandırılan alanlardan hangisi ilk yerleşim alanlarından biri değildir?

A) I B) II C) III D) IV E) V

3. I. Bataklık ve ormanlık alanların yoğun olmasından dolayı, Amazon Havzası'nda yerleşmeler azdır.

II. Sıcaklık ortalamasının düşük olmasından dolayı, Sibirya ve Alaska'da yerleşmeler azdır.

III. Endüstrinin gelişmiş olmasından dolayı, Batı Avrupa'da yerleşmelerin yoğunluğu fazladır.

IV. Tarım alanlarının verimli olmasından dolayı, Nil Deltası'nda yerleşmelerin yoğunluğu fazladır.

Yukarıdakilerden hangileri yerleşmeleri etkileyen beşerî faktörlere örnek verilebilir?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III D) II ve IV E) III ve IV

4. İnsanların ihtiyacından fazla üretmesi sonucunda takas yoluyla ticari faaliyetler başlamıştır. Ticari faaliyetler ve nüfus artışı sonucunda özellikle ticaret yolları üzerinde şehir yerleşmeleri ortaya çıkmıştır. Devletlerin kurulmasıyla birlikte bazı şehirler yönetim merkezi hâline gelmiş ve giderek büyümüştür.

Aşağıdaki şehirlerden hangi bu duruma örnek verilemez?

A) Roma B) Bağdat C) Şam D) Bayburt E) İstanbul

5. **Aşağıdaki akarsular ve bu akarsuların çevrelerinde kurulan medeniyetler eşleştirmelerinden hangisi yanlıştır?**

Akarsular	Medeniyet
A) Nil	Mısır
B) Kongo	İnka
C) İndus-Ganj	Hint
D) Fırat-Dicle	Mezopotamya
E) Sarı Irmak-Gökırmak	Çin

6. Coğrafya bilimi, fiziki ve beşerî coğrafya olmak üzere ikiye ayrılır. Coğrafyanın doğal ortamları inceleyen bölümüne fiziki coğrafya, insan faaliyetlerini inceleyen bölümüne ise beşerî coğrafya denir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi beşerî coğrafyanın araştırma konuları arasında yer almaz?

A) Bitki ve hayvan topluluklarının genel özellikleri ve yeryüzündeki dağılışları

B) Yerleşmeleri etkileyen faktörleri ve mesken tipleri

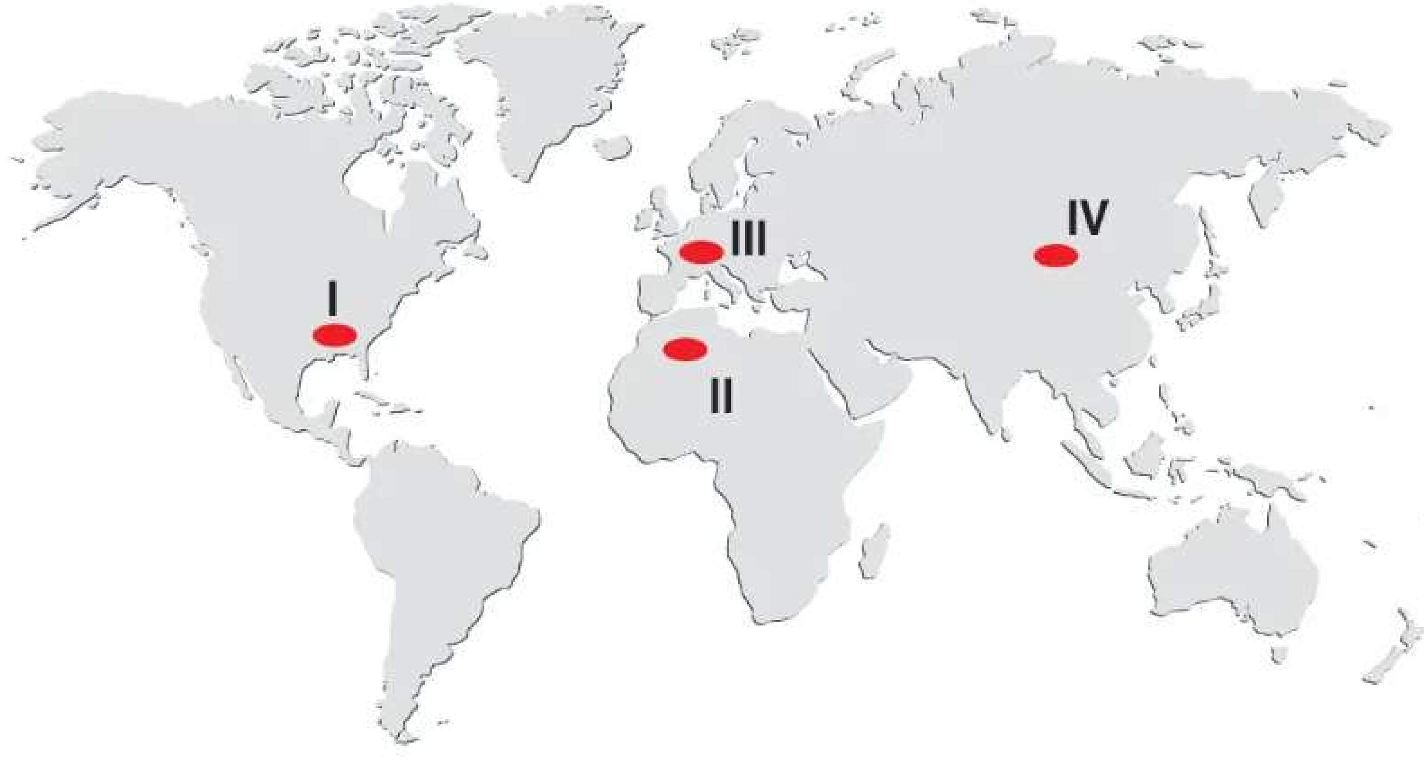
C) Devletlerin jeopolitik konumları ve konumlarının dış siyasetteki etkileri

D) Nüfusun özellikleri, dağılışı, değişimi ve hareketleri

E) Tarım, sanayi, ticaret, turizm gibi ekonomik faaliyetler

@KuasarNemesis @YildizlarLigi_2025PDF @M.G.

7. Tarıma uygun olmayan tuzlu, çorak topraklar ve bataklık alanlar yerleşmeyi sınırlandırır.

Buna göre haritada numaralı alanların hangilerinde yerleşmeler seyrektir?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III D) II ve IV E) III ve IV

8. İnsanların dünya üzerinde çok geniş alanlara dağılması ve yerleşmesi göçlerle olmuştur. Bu şekilde yeryüzünde yeni yerleşim alanları kurulmuştur. Örneğin Coğrafi Keşifler sonucunda yeni kıtaların keşfi bu kıtalara yönelik göçlere sebep olmuş ve bu kıtalara yeni yerleşim alanları kurulmuştur.

Paragrafta sözü edilen yeni kıtalar, aşağıdakilerden hangisinde doğru verilmiştir?

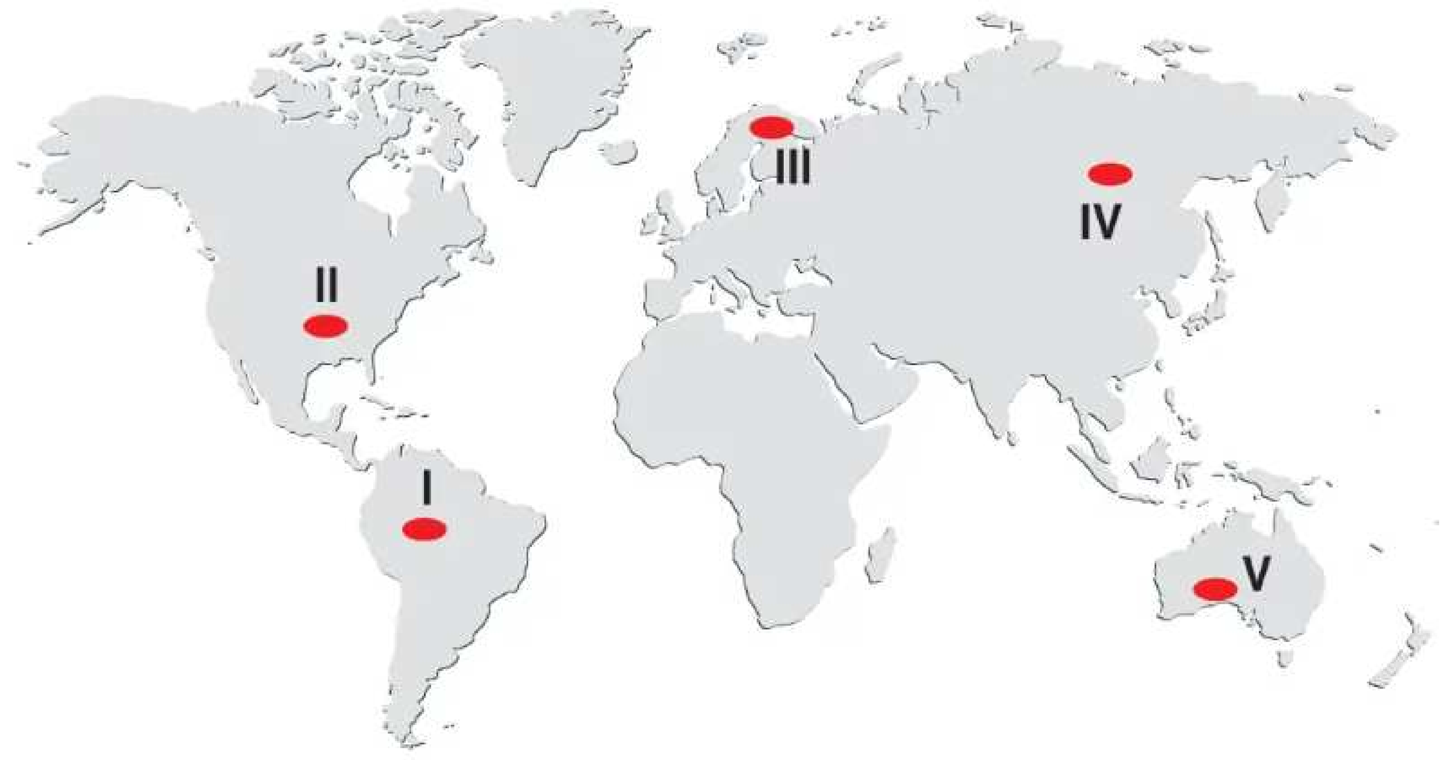
A) Asya ve Avrupa
B) Asya ve Amerika
C) Amerika ve Okyanusya
D) Afrika ve Avrupa
E) Antarktika ve Avrupa

9. Isıtma sistemlerindeki gelişmeler çok soğuk yerlerde, ulaşım sistemindeki gelişmeler engebeli alanlarda, sulama sistemlerindeki gelişmeler kurak alanlarda yerleşme alanlarının kurulmasına sınırlı da olsa olanak sağlamıştır. Bazı kıyılarda ise deniz doldurularak yeni yerleşim alanları açılmıştır.

Yukarıdaki paragrafta yerleşmeyi etkileyen faktörlerden hangisi vurgulanmıştır?

A) Ulaşım olanakları
B) Bilim ve teknoloji
C) Ekonomik faaliyetler
D) Kara ve denizlerin dağılışı
E) Toprak yapısı

10. Aşağıda bazı alanlar numaralandırılarak gösterilmiştir.

Numaralı alanların hangisinde yerleşme üst sınırı en yüksektir?

A) I B) II C) III D) IV E) V

11. I. Ekonomik faaliyetler
II. Su kaynakları
III. Bitki örtüsü
IV. Göçler

Yukarıdakilerden hangileri yerleşmeyi etkileyen beşerî faktörlerdir?

A) I ve III B) I ve IV C) II ve III D) II ve IV E) III ve IV

12. **Aşağıdakilerin hangisinde yerleşmeyi etkileyen beşeri faktör vurgulanmıştır?**

A) Ilıman iklim özelliklerinin görüldüğü bölgelerde yerleşmeler daha yoğundur.
B) Sanayi faaliyetlerinin yoğun olduğu bölgelerde yerleşmelerde yoğundur.
C) İlk yerleşmeler genellikle akarsu kıyıları boyunca kurulmuştur.
D) Eğim ve yükseltinin fazla olduğu bölgelerde yerleşim alanları azdır.
E) Çorak ve bataklık topraklarda yerleşim alanları azdır.

@KuasarNemesis @YildizlarLigi_2025PDF @M.G.

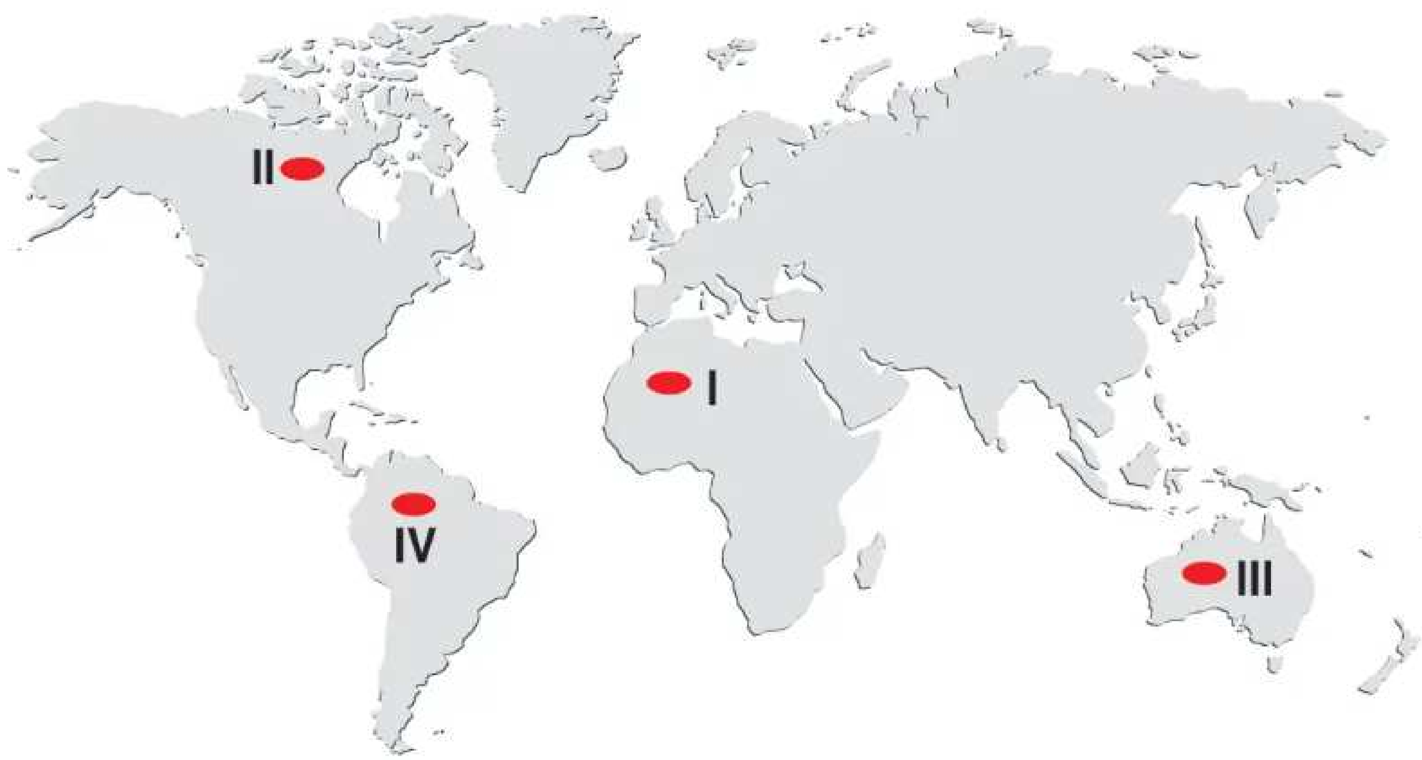
YERLEŞME DOKU VE TİPLERİ

1. Doğal ve beşeri şartların etkileşimi sonucunda yeryüzünde farklı yerleşme dokuları ve tipleri ortaya çıkmıştır.

Aşağıdakilerden hangisi yerleşme doku ve tiplerinin farklılaşmasında etkili olan doğal faktörlerden biri değildir?

A) Toprak özellikleri
B) Ulaşım koşulları
C) İklim özellikleri
D) Yüzey şekilleri
E) Bitki örtüsü

2. Kırsal yerleşmelerde mesken yapımında kullanılan malzeme çevredeki doğal ortam koşullarına göre ahşap, taş ve toprak olabilmektedir.

Buna göre haritada numaralı alanların hangilerinde ahşap yapıların yaygın olması beklenir?

A) I ve II
B) I ve III
C) II ve III
D) II ve IV
E) III ve IV

3. Şekilsel özelliğine göre yerleşmeler çizgisel ve dairesel özellikler gösterir.

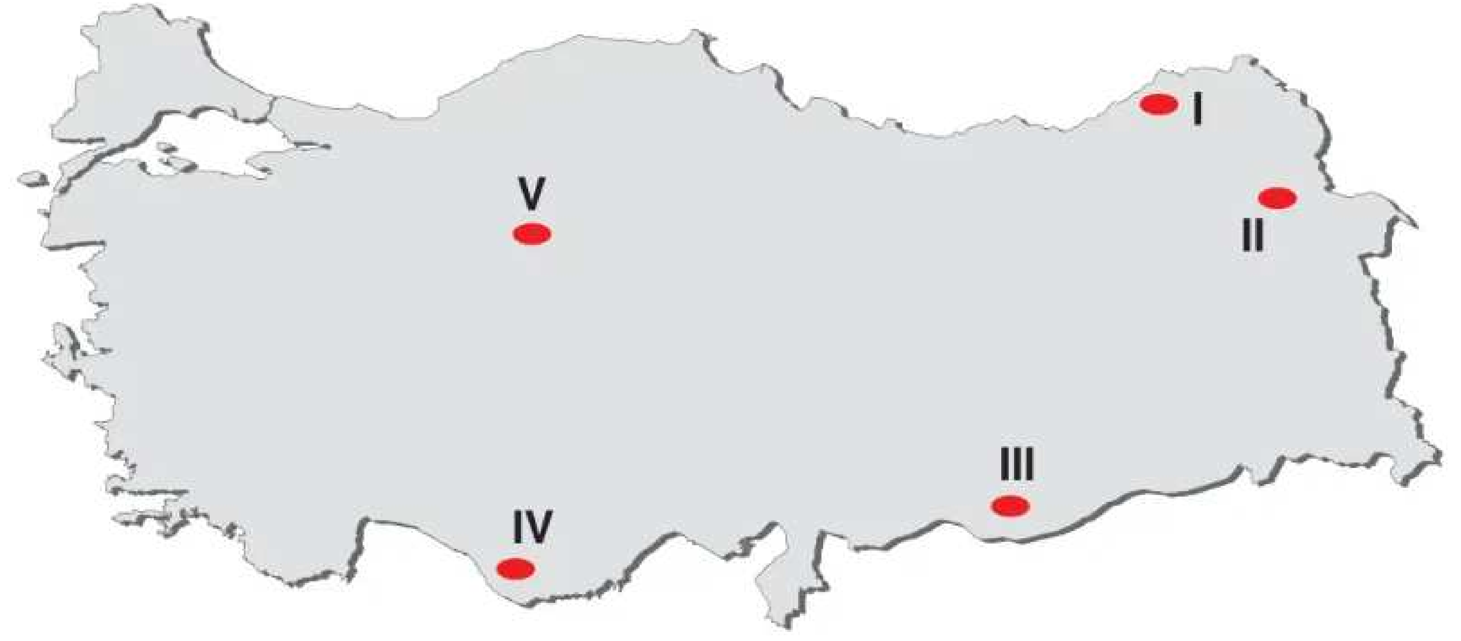
Buna göre;

I. deniz kıyısı,
II. yol boyu,
III. akarsu vadisi

yerleşmelerinden hangilerinin çizgisel özellik göstermesi beklenir?

A) Yalnız II
B) Yalnız III
C) I ve II
D) II ve III
E) I, II ve III

4.

"Yaşadığım köyde yer şekilleri engebeli ve su kaynakları boldur. Tarım arazilerimiz küçük ve birbirinden uzaktır. Evlerimizde birbirinden uzak yerlere kurulmuştur." **diyen bir kişinin yaşadığı köy haritada numaralı alanların hangisinde yer alabilir?**

A) I
B) II
C) III
D) IV
E) V

5. Kır ve şehir yerleşmeleri karşılaştırıldığında, şehir yerleşmeleri için aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Yerleşmelerde doğal çevrenin etkisi azdır.
B) Nüfus ve konut sayısı fazladır.
C) Genellikle göç verir.
D) Hizmet sektöründe çalışanların oranı fazladır.
E) Kapladığı alan geniştir.

6. Köyden küçük ve idari olarak köye bağlı kır yerleşmelerine köy altı yerleşmeleri denir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi köy altı yerleşimlerinden biri değildir?

A) Kasaba
B) Mezra
C) Divan
D) Yayla
E) Ağıl

@KuasarNemesis @YildizlarLigi_2025PDF @M.G.

7. Kuzey Afrika ülkelerinde konut yapımında daha çok kerpiç kullanılmaktadır.

Bu durum, konut yapımında kullanılan malzemenin seçilmesinde aşağıdakilerden hangisinin etkili olduğunu göstermektedir?

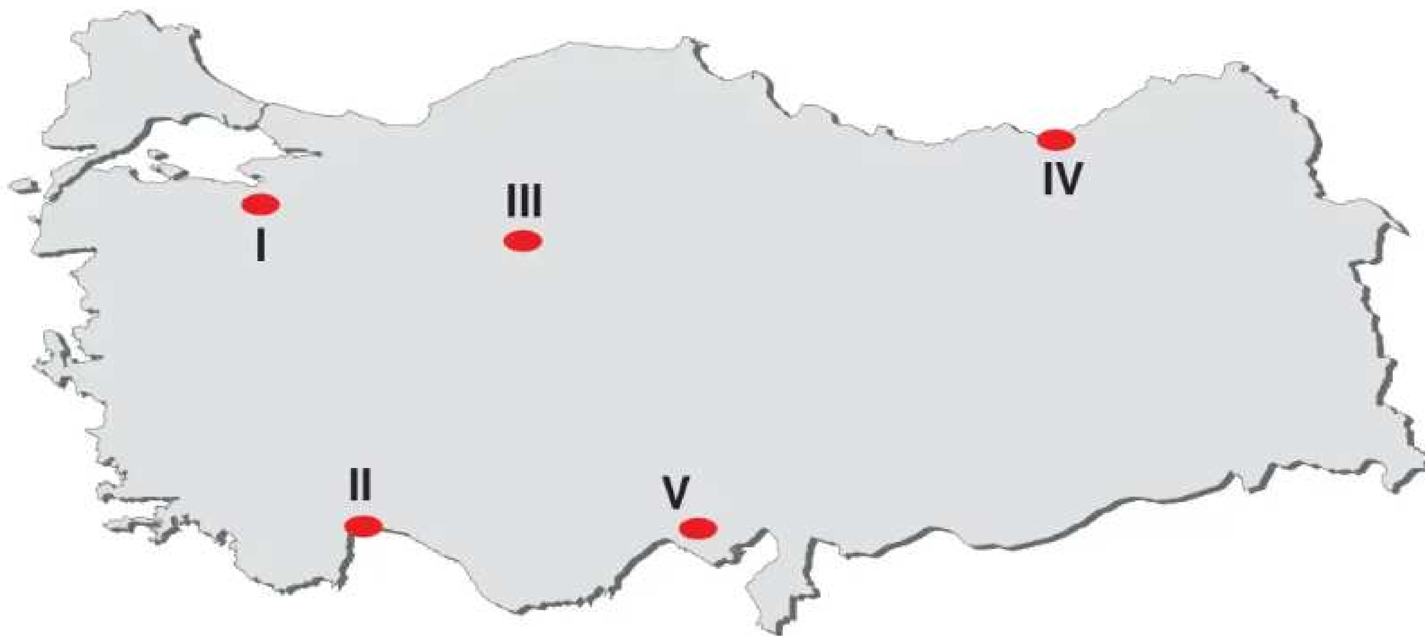
A) Doğal koşullar
B) Ekonomik özellikler
C) Sosyal yapı
D) Nüfus yoğunluğu
E) Ulaşım koşulları

8. Köy altı yerleşmeleri, yıl boyunca konaklama süresine göre devamlı veya geçici yerleşmeler şeklinde sınıflandırılır. Geçici yerleşmeler, genellikle ilkbahar ve yaz aylarında hayvancılık ve tarım faaliyetleri için kullanılır.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi, geçici köy altı yerleşmelerine örnek verilebilir?

A) Divan
B) Mahalle
C) Mezra
D) Yayla
E) Çiftlik

9. Nüfusu 1 milyonun üzerinde olan şehir yerleşmelerine metropol şehirler adı verilir.

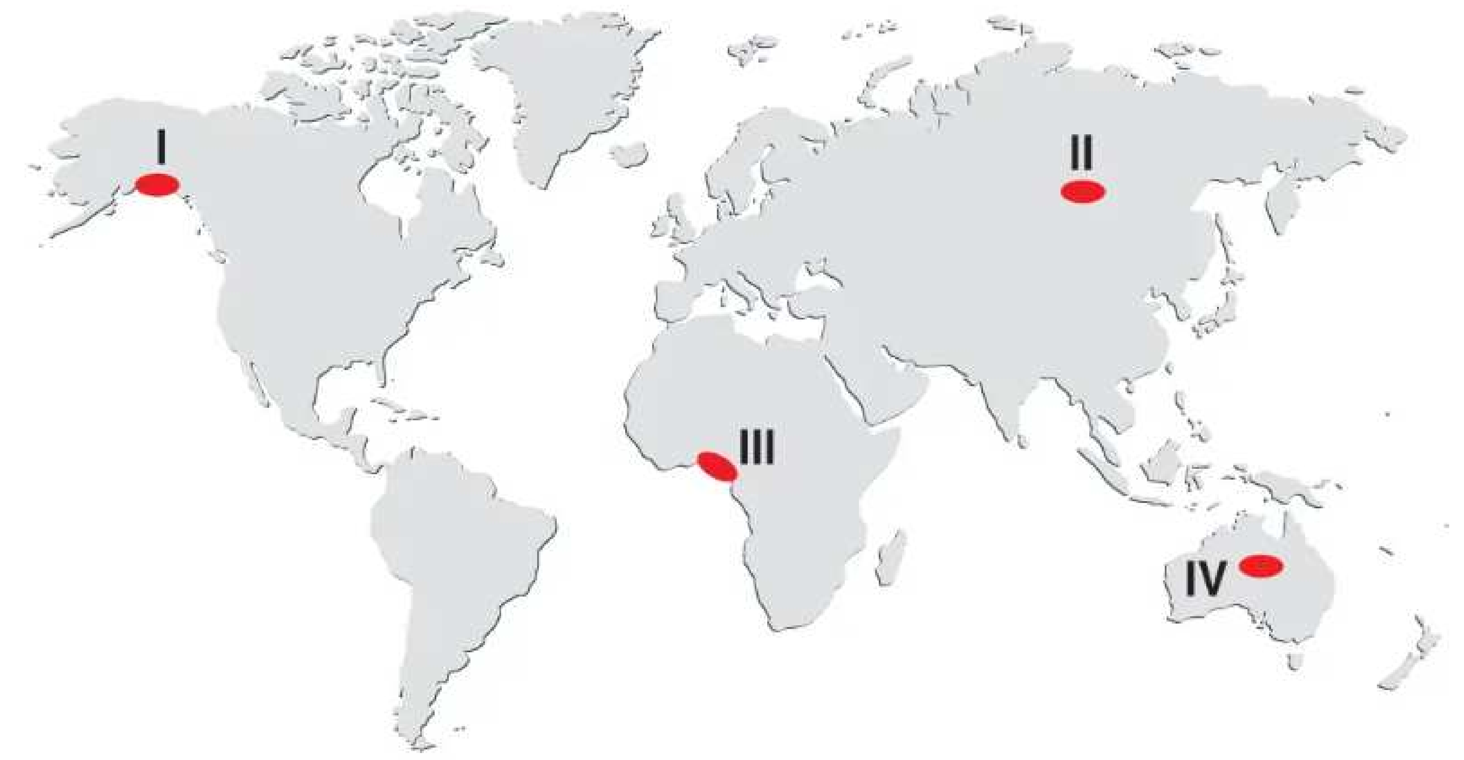
Buna göre, haritada gösterilen şehirlerden hangisi metropol şehir değildir?

A) I
B) II
C) III
D) IV
E) V

10. Aşağıdakilerden hangisi dağınık kırsal yerleşmelerin özelliklerinden biri değildir?

A) Tarım arazileri küçüktür.
B) Alt yapı imkânları yetersizdir.
C) Meskenler arası ulaşım güçtür.
D) Eğitim ve sağlık hizmetleri güçlükle sağlanır.
E) Su kaynakları yetersizdir.

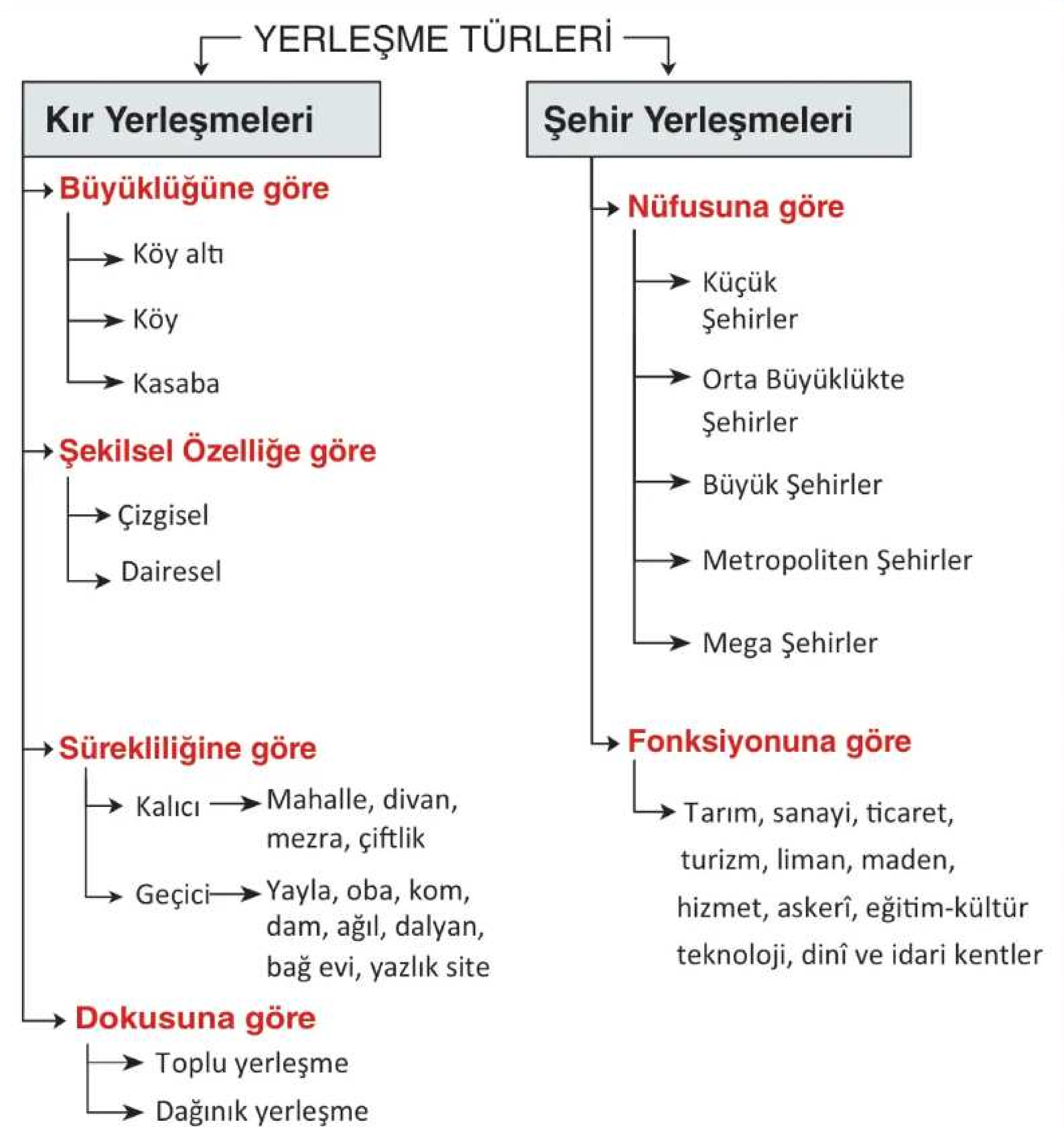
11. Toprak meskenler, kurak ve yarı kurak iklim alanlarında yaygındır. Saman ve çamurun karıştırılmasıyla yapılan kerpiç toprak evlerin yapı malzemesi olarak kullanılır.

Buna göre haritada numaralı alanların hangilerinde kerpiç evlerin yaygın olması beklenemez?

A) I ve II
B) I ve III
C) II ve III
D) II ve IV
E) III ve IV

✓ BUNLARI İYİ ÖĞREN

@KuasarNemesis @YildizlarLigi_2025PDF @M.G.

NÜFUSUN GELİŞİMİ, DAĞILIŞI VE NİTELİKLERİ – I

1. Bugünkü gibi modern anlamda ilk nüfus sayımı, 18. yüzyılda İsveç'te yapılmıştır. Daha detaylı bilgilerin elde edilebildiği bu tür sayımlar sayesinde ülkeler, eğitim, sağlık, sosyal, alt yapı, savunma ve enerji gibi alanlarda yatırım yapabilmek için bazı politikalar geliştirmektedir. İnsanların sayım gününde bulundukları yerin nüfusuna eklenmesine dayalı olarak gerçekleştirilmesine defakto, nüfus sayımının sürekli ikamet adresinin esas alınmasına dayalı olarak yapılmasına ise dejur adı verilir.

Bu paragrafa göre;

I. nüfus sayımının amaçlarına,

II. nüfus sayımının yöntemlerine,

III. ilk nüfus sayımının yapıldığı ülkeye

bilgilerinden hangilerine ulaşılır?

A) Yalnız I B) Yalnız III C) I ve II D) II ve III E) I, II ve III

2. Sıcaklık değerlerinin düşük olduğu alanlarda nüfus seyrektir.

Aşağıdakilerden hangisinde nüfusun seyrek olması bu durumla açıklanamaz?

A) Sibirya B) Kalahari C) Grönland D) Alaska E) Antarktika

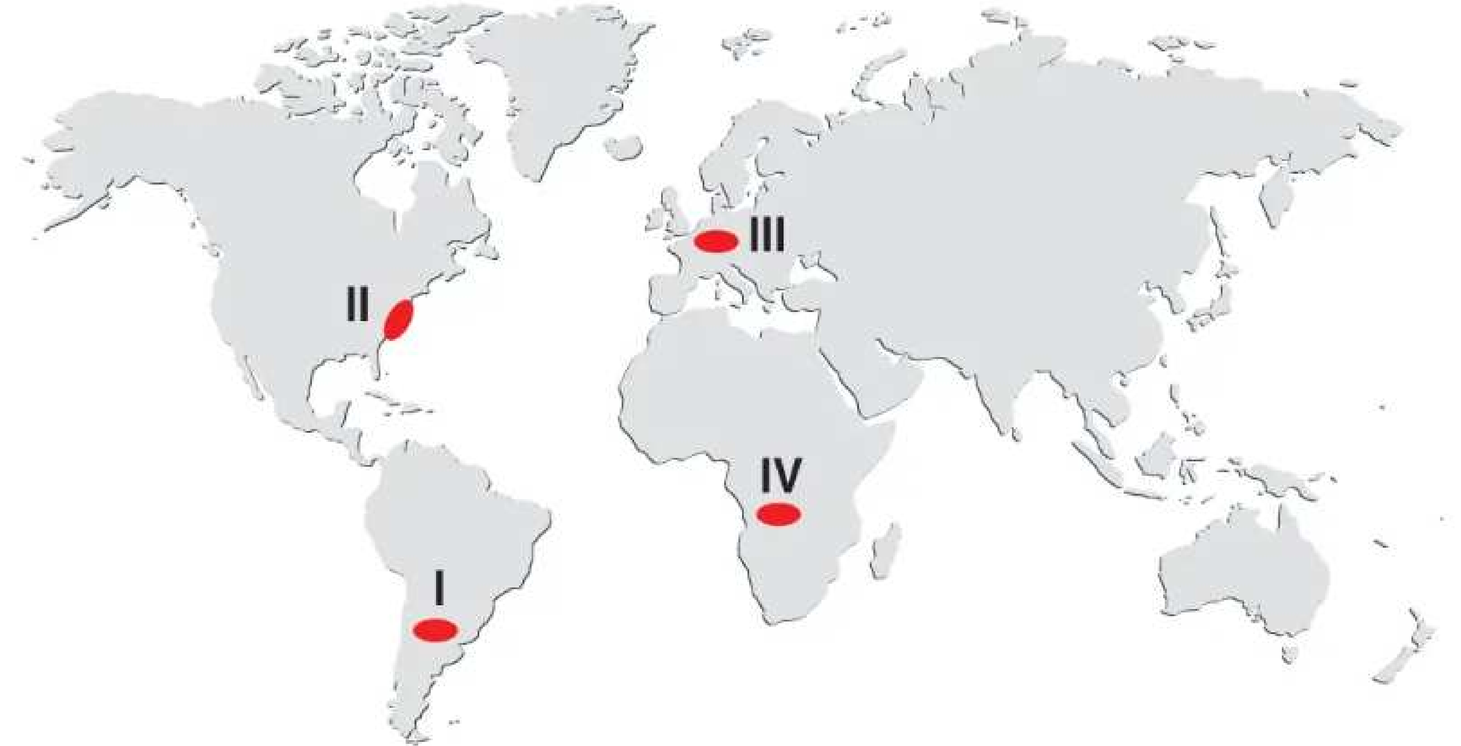
3. Aşağıdaki tabloda bazı ülkelerin 2015 yılına ait doğum ve ölüm oranları gösterilmiştir.

Ülkeler	Doğum oranı (‰)	Ölüm oranı (‰)
Honduras	2,3	0,48
Singapur	0,93	0,47
İtalya	0,86	1,02
Japonya	0,84	0,99
Liberya	3,58	0,88

Tablodaki bilgilere göre, aşağıdaki ülkelerin hangilerinde doğal nüfus artış hızı sıfırın altındadır?

A) Honduras ve Japonya B) Singapur ve Liberya C) İtalya ve Honduras D) Singapur ve İtalya E) İtalya ve Japonya

4. Aşağıdaki haritada bazı alanlar numaralandırılarak gösterilmiştir.

Numaralı alanların hangilerinde nüfus yoğunluğu fazladır?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III D) II ve IV E) III ve IV

5. Himalayalar, Amazon Havzası, Sibirya ve Orta Avustralya yeryüzünün seyrek nüfuslu yerlerine örnektir.

Bu bölgelerin coğrafi özellikleri dikkate alındığında, aşağıdakilerden hangisinin bir yerdeki nüfusun seyrek olmasına neden olduğu söylenemez?

A) Yükselti ve engebenin çok fazla olması

B) Sıcaklık değerlerinin düşük olması

C) Nem oranının yüksek ve bitki örtüsünün yoğun olması

D) Akarsu boylarının kısa olması

E) Yağış miktarının ve su kaynaklarının yetersiz olması

6. I. Aritmetik nüfus yoğunluğu

II. Nüfusun yaş gruplarına dağılımı

III. Nüfus artış oranı

IV. Nüfus miktarı

Yukarıdakilerin hangilerinden yararlanarak ülkelerin gelişim düzeyi ile ilgili çıkarımlarda bulunulabilir?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III D) II ve IV E) III ve IV

@KuasarNemesis @YildizlarLigi_2025PDF @M.G.

7. **Almanya ve Somali'nin nüfus özellikleri karşılaştırıldığında, Almanya için aşağıdakilerden hangisi söylenemez?**

A) Genç nüfus oranı yüksektir.
B) Yaşlı nüfus oranı yüksektir.
C) Kişi başına düşen milli gelir yüksektir.
D) Hizmet sektöründe çalışanların oranı yüksektir.
E) Doğal nüfus artış hızı düşüktür.

8. Dünya nüfusunda üçüncü sıçrama dönemi Sanayi Devrimi'yle beraber meydana gelmiştir. Beslenme ve sağlık koşullarının gelişmesiyle yaşam standartları yükselmiştir.

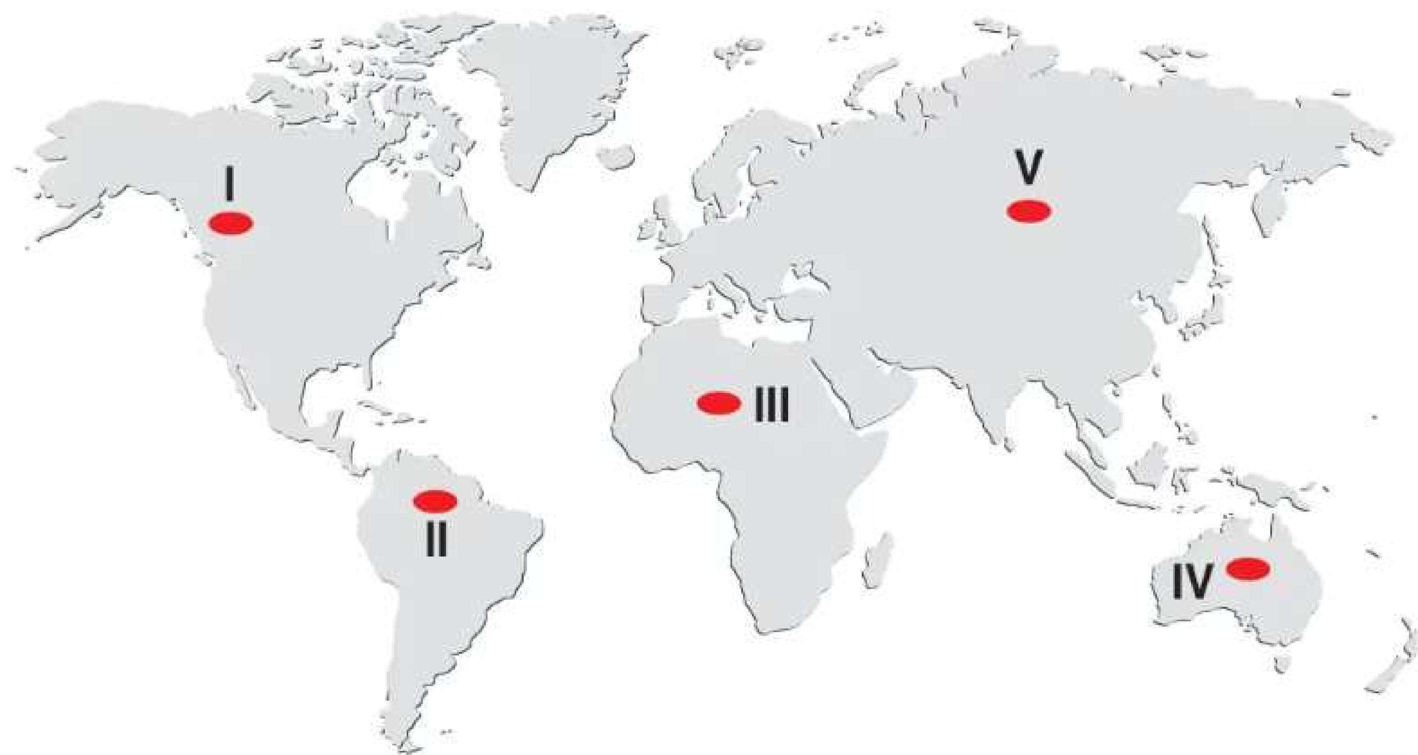
Buna göre sözü edilen dönemde aşağıdaki kıtaların hangisinde önemli oranda nüfus artışı meydana gelmiştir?

A) Asya
B) Güney Amerika
C) Afrika
D) Okyanusya
E) Avrupa

9. **Aşağıdakilerden hangisi az gelişmiş ülkelerin nüfus özelliklerinden biri değildir?**

A) Genç bağımlı nüfus oranı yüksektir.
B) Nüfus artış hızı yüksektir.
C) Yaşlı bağımlı nüfus oranı yüksektir.
D) Nüfusun ikiye katlanma süresi kısadır.
E) Tarım sektöründe çalışanların oranı yüksektir.

10. Aşağıdaki haritada bazı alanlar numaralandırılarak gösterilmiştir.

Numaralı alanların hangisinde nüfusun seyrek olması diğerlerinden farklı bir doğal nedene bağlıdır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

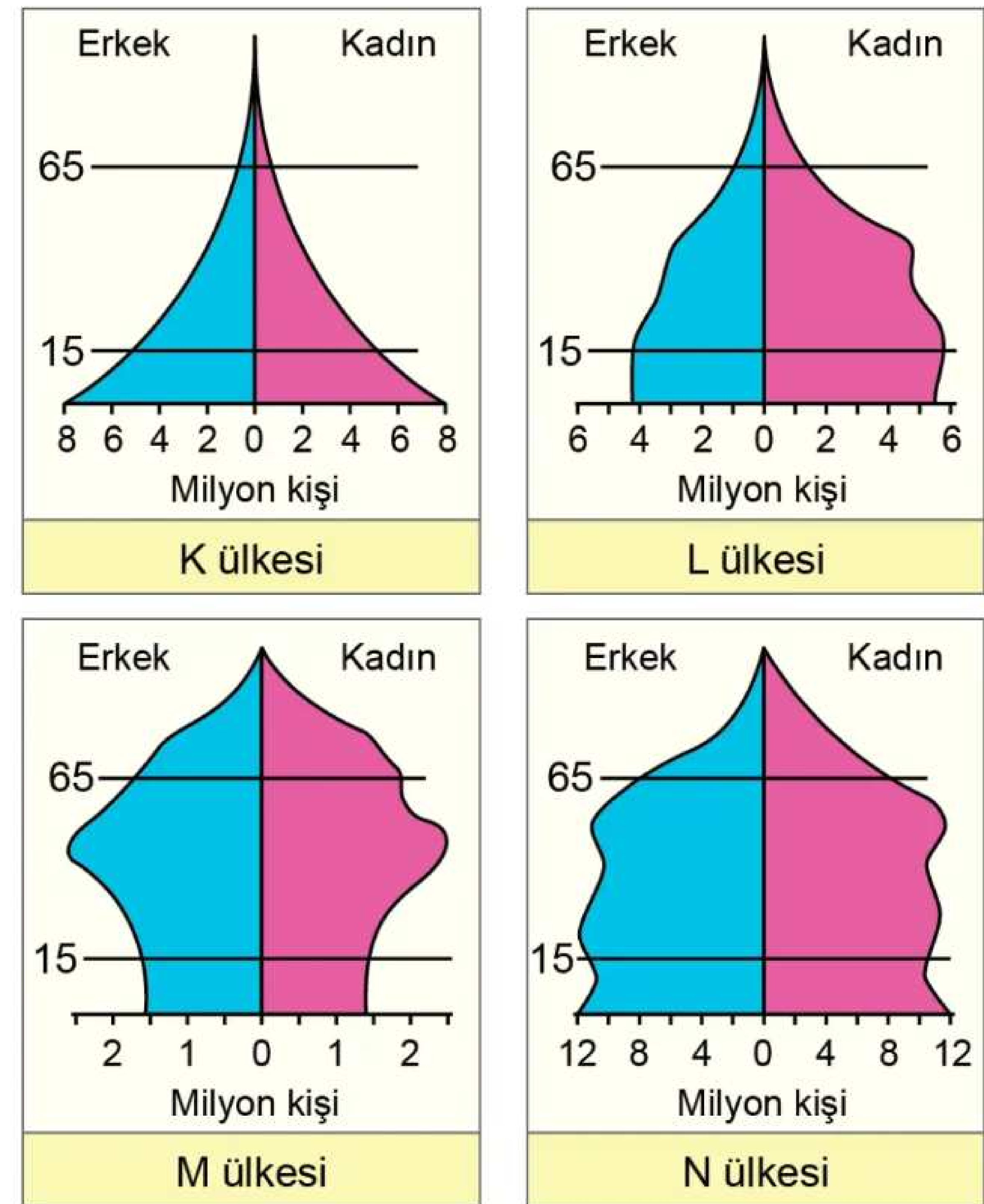
11. Almanya'nın Ruhr bölgesi, ABD'nin Appalaş Dağları ve Güney Afrika'nın Juhannesburg şehri yoğun nüfuslu alanlara örnek verilebilir.

Bu alanların yoğun nüfuslu olmasında etkili olan ortak ekonomik faaliyet, aşağıdakilerden hangisidir?

A) Tarım
B) Madencilik
C) Turizm
D) Ulaşım
E) Ticaret

2023 / TYT

12. Aşağıda dört farklı ülkeye ait nüfus piramitleri verilmiştir.

Bu nüfus piramitleri dikkate alındığında,

I. K ülkesinde ortalama yaşam süresi diğerlerinden uzundur.
II. L ülkesinde toplam nüfus içindeki kadınların oranı erkeklerin oranından fazladır.
III. M ülkesinde, çocuk nüfusun toplam nüfus içindeki oranı azdır.
IV. N ülkesinde doğurganlık oranı giderek azalmaktadır.

ifadelerinden hangileri söylenebilir?

A) I ve II
B) I ve III
C) II ve III
D) II ve IV
E) III ve IV

@KuasarNemesis @YildizlarLigi_2025PDF @M.G.

Test 4

NÜFUSUN GELİŞİMİ, DAĞILIŞI VE NİTELİKLERİ – II

1. I. Endüstrinin gelişmesine bağlı olarak Batı Avrupa'da nüfusun yoğun olması

II. Tarım alanlarının verimli olmasından dolayı, Nil Deltası'nda nüfusun yoğun olması

III. Sıcaklık ortalamalarının düşük olması nedeniyle, Alaska'da nüfusun seyrek olması

IV. Kuraklıktan dolayı, Büyük Sahra'da nüfusun seyrek olması

Yukarıdakilerden hangileri nüfusun dağılışı üzerinde etkili olan doğal faktörlere örnek gösterilebilir?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III D) II ve IV E) III ve IV

2. Nüfusun yaş ve cinsiyet yapısını gösteren grafiklere nüfus piramitleri denir. Nüfus piramitlerine bakılarak ilgili bölgenin toplumsal ve ekonomik yapısı hakkında bilgi edinilebilir.

Buna göre nüfus piramitlerinin şekil özellikleriyle ilgili aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

A) Düzgün üçgen şeklindeki nüfus piramitleri yüksek doğum ve ölüm oranlarını gösterir.

B) Çan şeklindeki nüfus piramitleri doğumların yeniden artmaya başladığını gösterir.

C) Arı kovanı şeklindeki nüfus piramitleri doğum ve ölüm oranlarının düştüğünü gösterir.

D) Tabanı hızla daralan nüfus piramitleri doğum oranının düştüğünü gösterir.

E) Kenarları içe çökük nüfus piramitleri gelişmiş ülkelere ait nüfus piramididir.

3. Coğrafya dersinde yaşadığı şehir hakkındaki bilgileri aktaran bir öğrenci şehir nüfusunun % 30'unun hizmet, %15'inin sanayi, %55'inin tarım sektöründe çalıştığını söylemiştir.

Buna göre öğrencinin yaşadığı şehirde hangi ekonomik faaliyet alanında çalışanların oranı en yüksektir?

A) Birincil ekonomik faaliyet

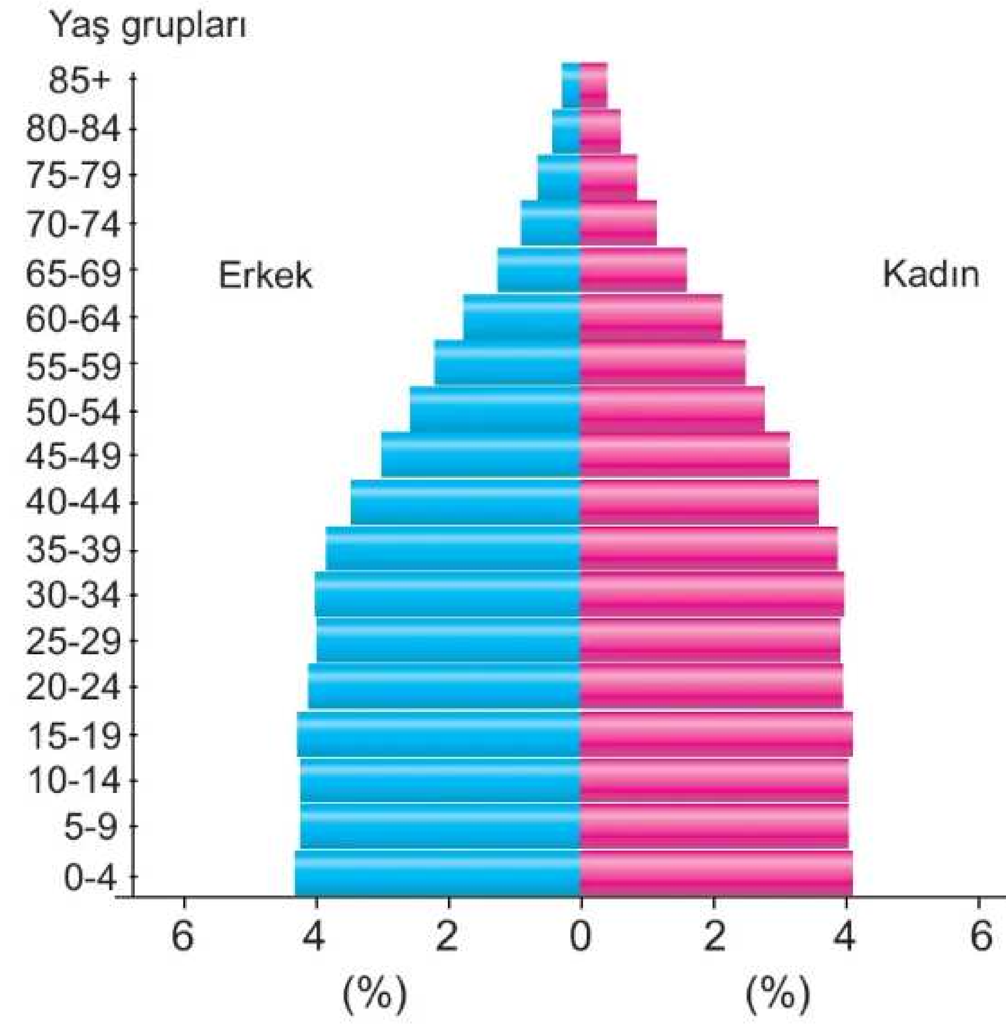
B) İkincil ekonomik faaliyet

C) Üçüncül ekonomik faaliyet

D) Dördüncül ekonomik faaliyet

E) Beşincil ekonomik faaliyet

4. Aşağıda, bir ülkenin 2020 yılına ait nüfus piramidi verilmiştir.

Bu piramitteki bilgilere göre, ülkenin aşağıdaki özelliklerinden hangisine ulaşılamaz?

A) Aktif nüfus oranına

B) Yaşlı nüfus oranına

C) Erkek nüfus oranına

D) Aritmetik nüfus yoğunluğuna

E) Bağımlı nüfus oranına

5. I. İnsan gücü bakımından ülke savunmasında zayıflama

II. Sosyal güvenlik kurumlarının giderinde artma

III. İş gücüne duyulan ihtiyaçta azalma

Bir ülkede yaşlı nüfus oranının artışına bağlı olarak yukarıdakilerden hangilerinin görülmesi beklenir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) I ve II E) I, II ve III

6. Aşağıda numaralandırılan beş farklı ülkede aktif nüfusun ekonomik sektörlere dağılım oranları verilmiştir.

Ülkeler	Tarım (%)	Sanayi (%)	Hizmet (%)
I	15	35	50
II	2	33	65
III	25	25	50
IV	68	12	20
V	15	25	60

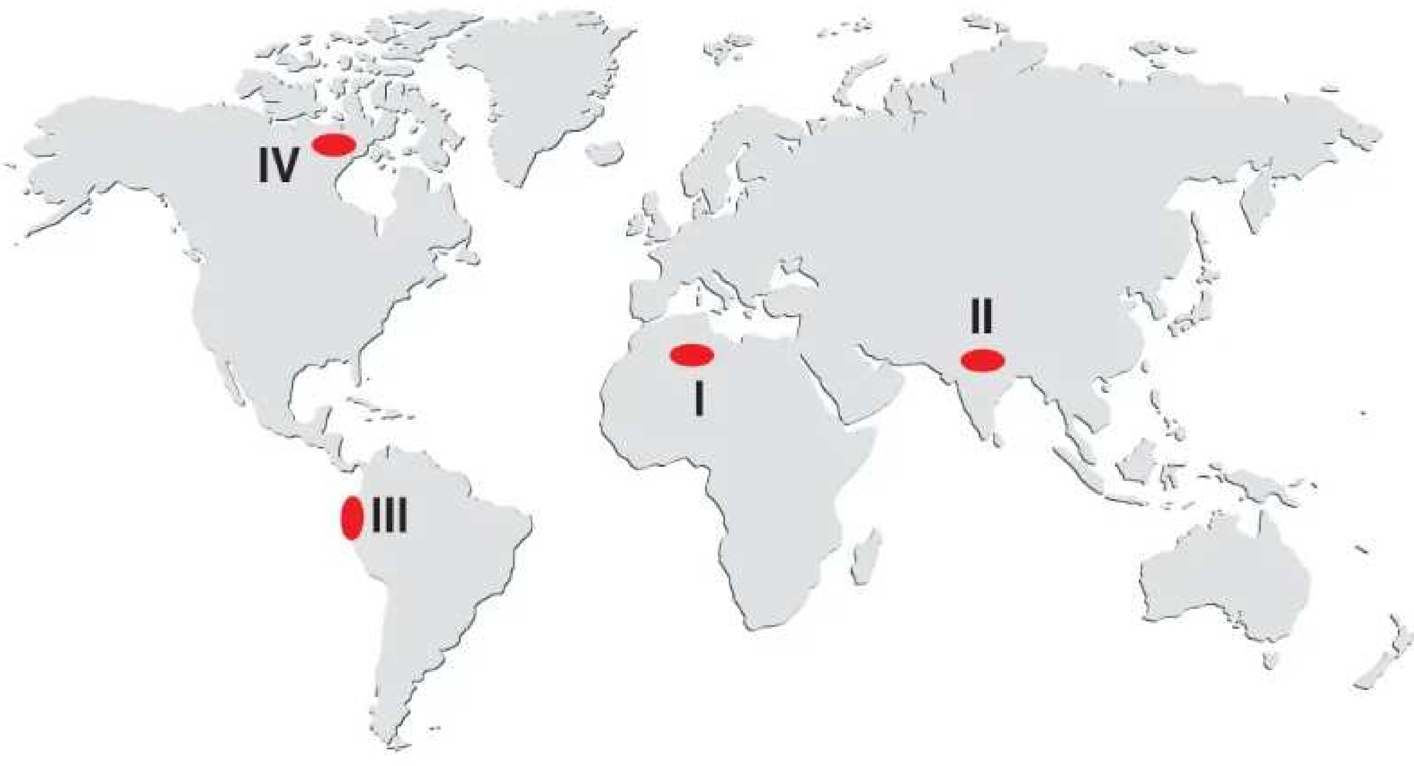
Buna göre hangisinin diğerlerinden daha az geliştiği söylenebilir?

A) I B) II C) III D) IV E) V

BİLGİ SARMAL

@KuasarNemesis @YildizlarLigi_2025PDF @M.G.

7. Aşağıdaki haritada bazı alanlar numaralandırılarak gösterilmiştir.

Numaralı alanların hangilerinde nüfusun seyrek olması yeryüzü şekillerinin engebeli olmasından kaynaklanır?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

8. Belirli bir alanda yaşayan insan sayısının o alanın yüzölçümüne bölünmesiyle aritmetik nüfus yoğunluğu tespit edilir.

Buna göre, aritmetik nüfus yoğunluğu en fazla ve en az olan kıtalar hangisinde doğru verilmiştir?

	En fazla	En az
A)	Asya	Okyanusya
B)	Asya	Afrika
C)	Avrupa	Okyanusya
D)	Afrika	Güney Amerika
E)	Kuzey Amerika	Avrupa

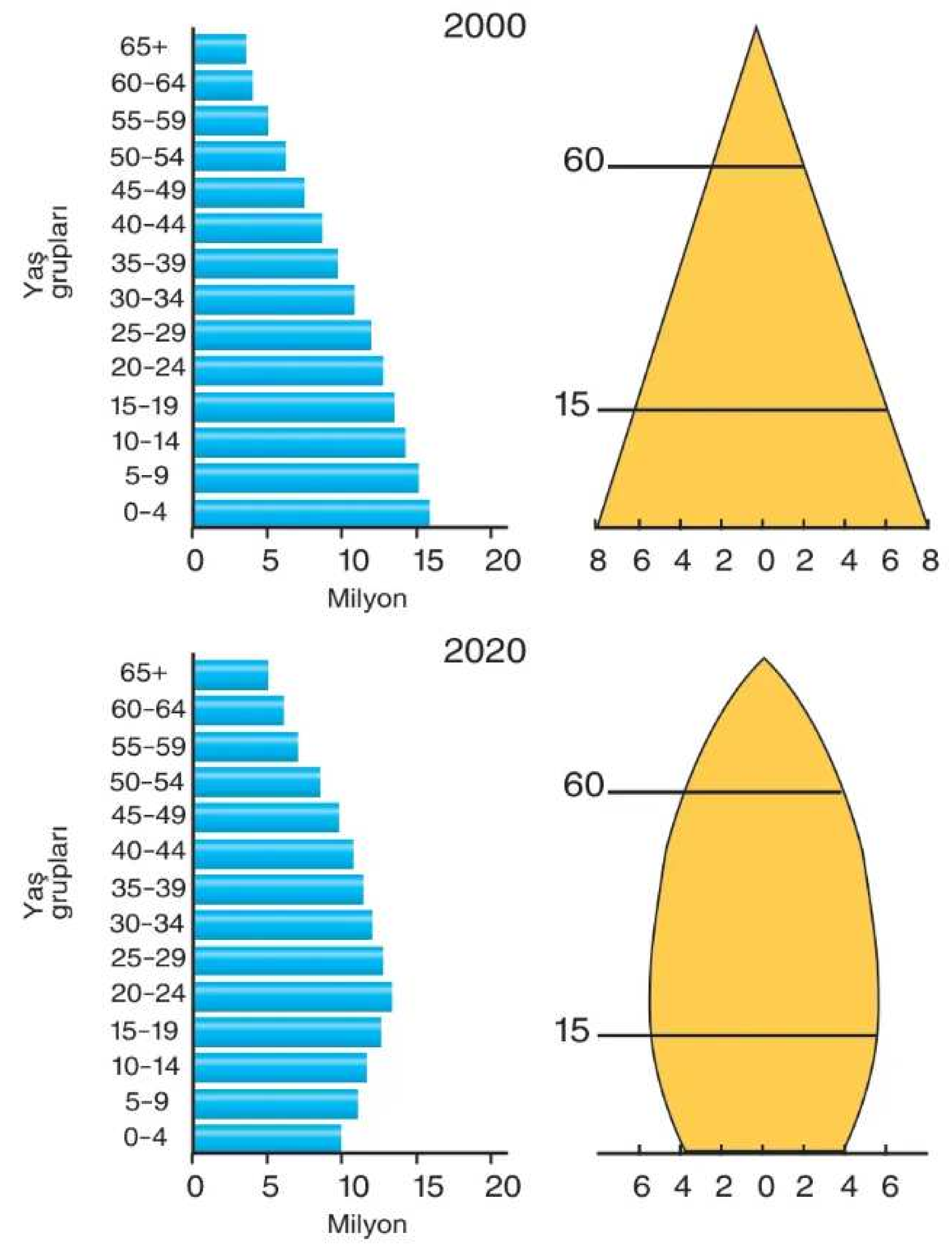
9. Aşağıdaki tabloda üç ülkenin toplam nüfusları ile aritmetik nüfus yoğunlukları verilmiştir.

Ülkeler	Toplam Nüfus	Aritmetik Nüfus Yoğunluğu (Kişi/km²)
I	60 000 000	160
II	45 500 000	135
III	80 000 000	175

Buna göre, yüzölçümü açısından bu ülkelerin büyükten küçüğe doğru sıralanışı aşağıdakilerden hangisinde doğru verilmiştir?

A) I, II, III B) II, I, III C) II, III, I
D) III, I, II E) III, II, I

10. Aşağıda, bir ülkenin 2000 ve 2020 yıllarına ait nüfus piramitleri verilmiştir.

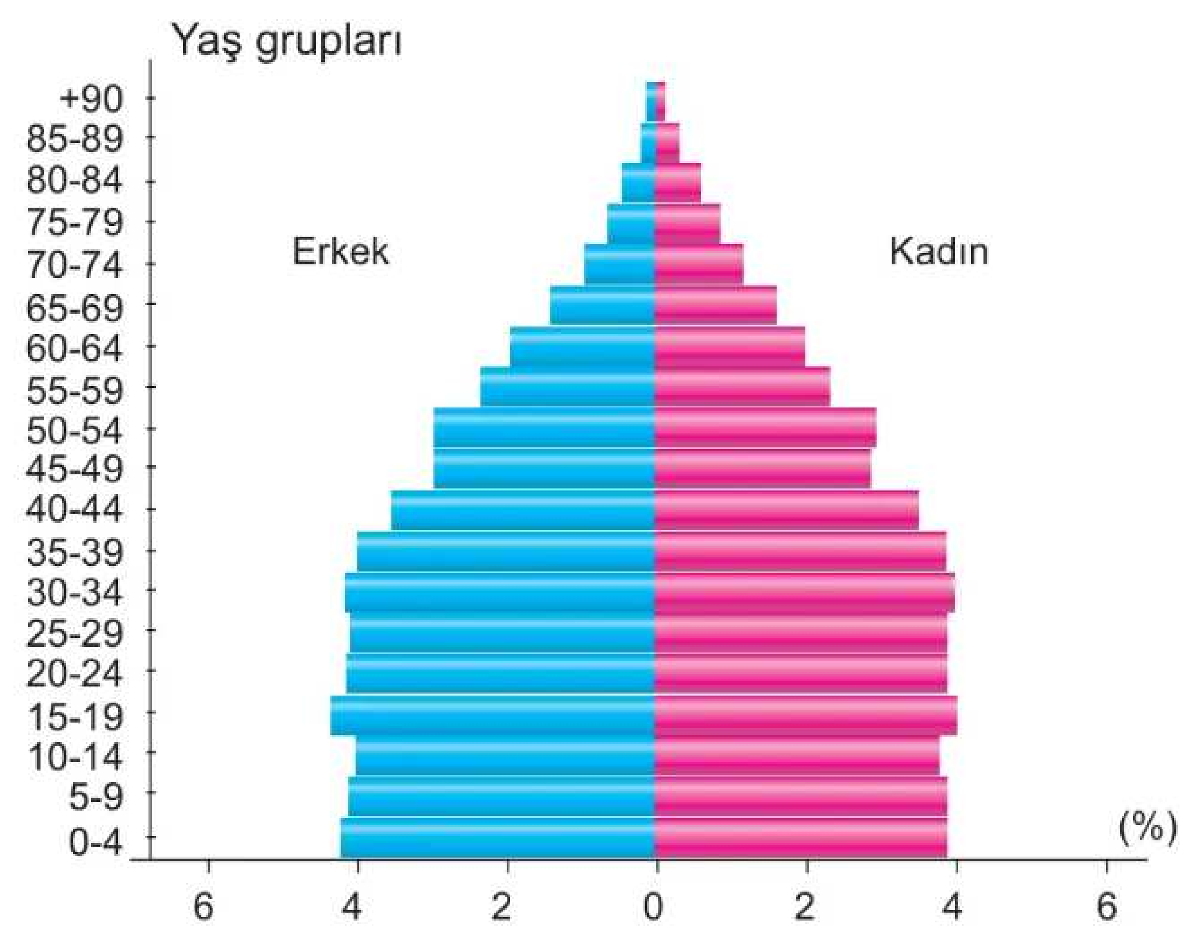

Buna göre, ülkenin nüfus özelliği ile ilgili aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılamaz?

A) Doğum oranı azalmıştır.
B) Yaşlı nüfus oranı artmıştır.
C) Yaş ortalaması artmıştır.
D) Çocuk bağımlı nüfus oranı artmıştır.
E) Genç nüfus oranı azalmıştır.

2020 / TYT

11. Aşağıda, bir ülkenin 2015 yılına ait nüfus piramidi verilmiştir.

Bu piramitteki bilgiler dikkate alındığında aşağıdakilerden hangisine ulaşılamaz?

A) 65 ve üstü yaş grubundaki nüfus oranına
B) Ülkedeki kadın nüfus oranına
C) 0-14 yaş grubundaki erkek nüfus oranına
D) Yıllık nüfus artış hızı ve oranına
E) 15-19 yaş grubundaki nüfus oranına

@KuasarNemesis @YildizlarLigi_2025PDF @M.G.

Test 5

GÖÇLER

1. İnsanların herhangi bir sebepten dolayı yaşadıkları yeri terk ederek başka bir yere kalıcı ya da geçici olarak yerleşmesine göç denir.

Buna göre, geçim sıkıntısı çeken bir ailenin göç etmesi aşağıdaki göç türlerinden hangisi ile ilişkilendirilebilir?

A) Doğal nedenler
B) Siyasi nedenler
C) Ekonomik nedenler
D) Sosyal nedenler
E) Kişisel nedenler

2. **Ahmet:** Tarım topraklarımızın miras yoluyla küçülmesi nedeniyle geçim sıkıntısı yaşayan büyüklerimiz şehire göç etmişler.

Arda: Dedelerim, 1923 yılında Lozan Barış Antlaşması'ndan sonra Yunanistan'dan Türkiye'ye göç etmişler.

Aybala: Aile büyüklerimiz Almanya'daki fabrikalarda çalışmak için göç etmişler.

Ayşe: Annem ve babam doktora çalışmalarını ABD'de yaptıklarından bu ülkeye göç etmişler.

Yukarıdakilerden hangileri zorunlu yapılan göçlere örnek verilebilir?

A) Yalnız Ahmet
B) Yalnız Arda
C) Ahmet ve Arda
D) Arda ve Aybala
E) Aybala ve Ayşe

3. Göçler geçici ve kalıcı olmak üzere iki farklı şekilde gerçekleşebilir.

Geçici göçler;

I. tarım,
II. inşaat,
III. turizm,
IV. hayvancılık

faaliyetlerinden hangilerine bağlı olarak gerçekleşebilir?

A) I ve II
B) I ve III
C) II ve III
D) I, II ve III
E) I, II, III ve IV

4. Çoğunlukla göçebe yaşayan Türkler, ana yurtları olan Orta Asya'dan ayrılarak başka bölgelere doğru göç etmişlerdir. Bu göçlerin meydana gelmesinde Orta Asya'daki iklim değişikliklerine bağlı olarak meydana gelen kuraklık, hayvanlara otlak bulma ihtiyacı, nüfus artışı sonucunda geçim kaynaklarının artan nüfusu besleyememesi gibi faktörler etkili olmuştur.

Bu paragrafa göre;

I. göçün nedeni,
II. göçün sonucu,
III. göçün yapıldığı bölge

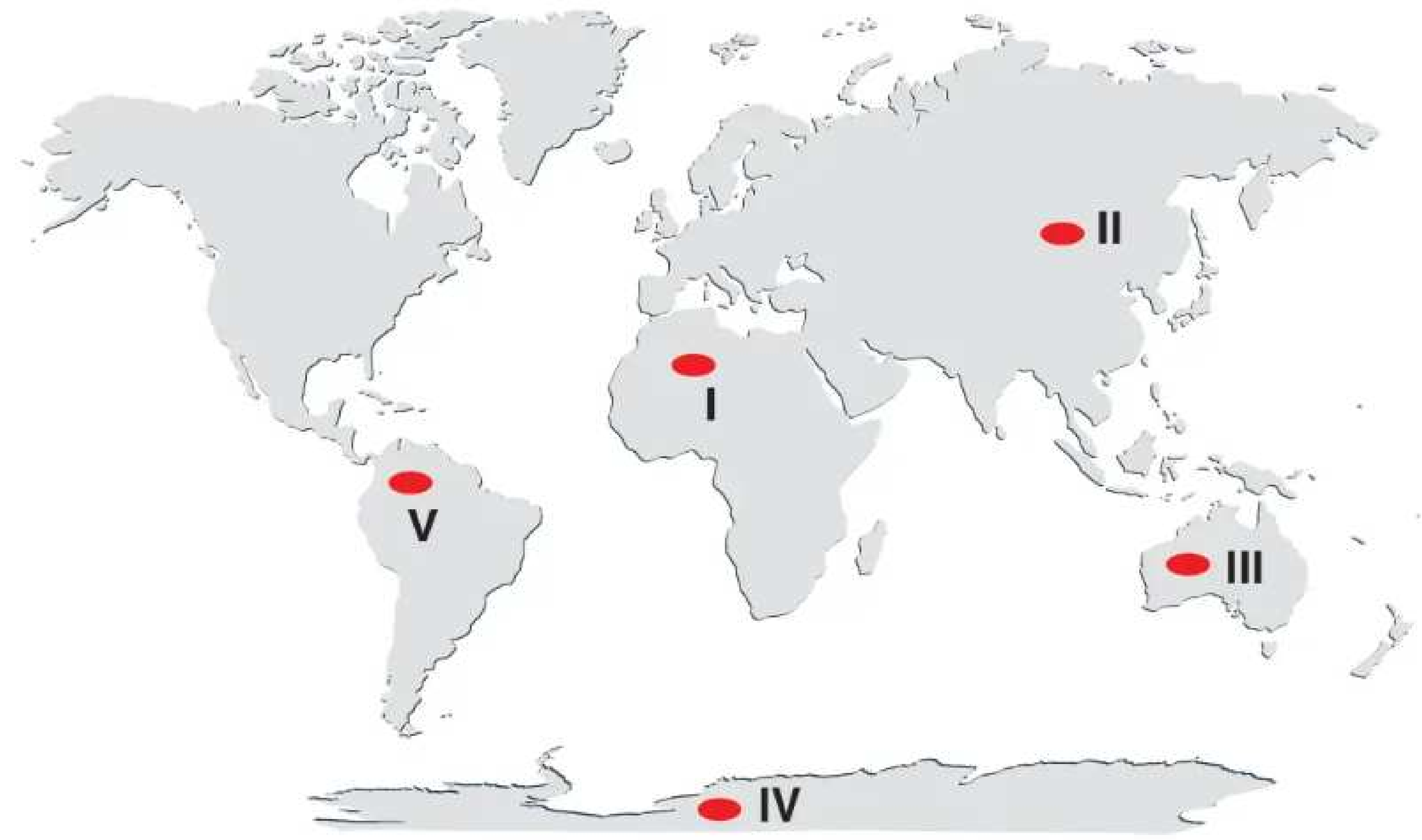
bilgilerinden hangilerine ulaşılır?

A) Yalnız I
B) Yalnız II
C) I ve II
D) II ve III
E) I, II ve III

5. **Aşağıda verilen göçlerin nedenleri ile bu göçleri oluşturan örnek eşleştirmelerinden hangisi yanlıştır?**

	Göçlerin nedenleri	Örnekler
A)	Doğal	Deprem
B)	Siyasi	Mübadele
C)	Ekonomik	İşsizlik
D)	Sosyal	Savaş
E)	Kişisel	Eğitim

6. Aşağıdaki haritada bazı kıtalar numaralandırılarak gösterilmiştir

Bu kıtalardan hangilerine Coğrafi Keşifler'den sonra özellikle Avrupa'dan göçler olmuştur?

A) I ve II
B) II ve III
C) III ve IV
D) III ve V
E) IV ve V

BİLGİ SARMAL

@KuasarNemesis @YildizlarLigi_2025PDF @M.G.

7. Aşağıdaki tabloda, dört ülkenin nüfusunun bir yıl içerisindeki doğal artış ve gerçek artış oranları verilmiştir.

Ülkeler	Doğal artış oranı(‰)	Gerçek artış oranı(‰)
I	2,3	3,2
II	2,1	1,9
III	1,5	1,7
IV	3,2	3,1

Buna göre hangi ülkelerin dış göç aldığı söylenebilir?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

8. **Aşağıdakilerden hangisi diğer dördünün nedenidir?**

A) Gecekondu semtlerinin artması
B) Sanayi kuruluşlarının şehir içinde kalması
C) Köylerden şehirlere göç olması
D) Şehirlerde ulaşım güçlüğü çekilmesi
E) Alt yapı hizmetlerinin yetersiz kalması

9.
- İyi eğitim almış, nitelikli insanların özellikle gelişmiş ülkelere giderek yerleşmesi
- 1960'lı yıllardan sonra, iş gücü sıkıntısı çeken Batı Avrupa ülkelerine farklı ülkelerden göç edilmesi
- Lozan Barış Antlaşması gereğince Türkiye ve Yunanistan arasında nüfus değişimi yapılması
- Coğrafi Keşifler sonrasında Avrupa Kıtası'ndan Amerika Kıtası'na göçlerin yapılması

Yukarıda tanımı verilmeyen göç türü, aşağıdakilerden hangisidir?

A) Beyin göçü B) İşçi göçü
C) Mübadele göçü D) Mülteci göçü
E) Yeni Dünya göçleri

10. İrlanda'da 1841-1851 yılları arasında görülen aşırı yağışlar ve tarımda görülen mantar hastalığı patates üretiminin azalmasına ve ülkede açlık çekilmesine neden olmuştur. Buna bağlı olarak 1 milyondan fazla insan İrlanda'dan ABD'ye göç etmiştir.

Sözü edilen duruma göre,

I. İrlanda'da ekstrem iklim özellikleri görülmüştür.
II. Patates, İrlanda'nın en önemli tarım ürünlerindendir.
III. Doğal afetler kıtalararası göçe neden olmuştur.

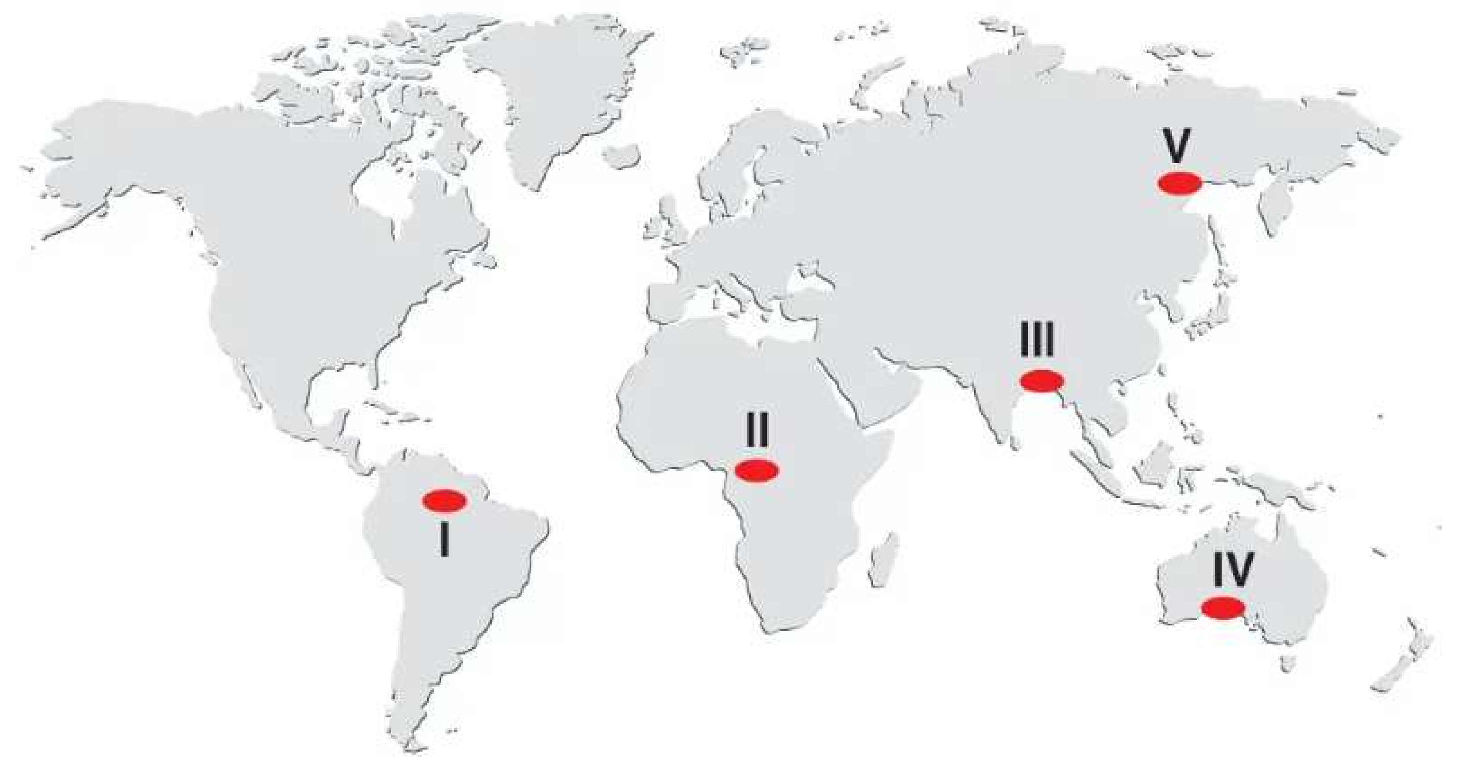
yargılarından hangilerine ulaşılır?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

11. **Aşağıdakilerden hangisi beyin göçü veren ülkelerin özelliklerinden biri değildir?**

A) Araştırma için ayrılan kaynakların yetersizliği
B) Gelir düzeyinin düşük olması
C) Nitelikli iş gücünün fazla olması
D) Teknolojik araç ve gereçlerin yetersizliği
E) Siyasi ve sosyal baskıların olması

12. Yüzlerce yıldır baskı altında yaşam mücadelesi veren, 2012 yılında başlayan saldırılar sonrası yerlerinden edilmeye çalışılan Arakanlı Müslümanlar yine büyük acılar yaşıyor. AFAD Myanmar'da göçmen durumuna düşen Arakanlılara insani yardım başlattı.

Paragrafta sözü edilen Arakan kaç numara ile gösterilmiştir?

A) I B) II C) III D) IV E) V

@KuasarNemesis @YildizlarLigi_2025PDF @M.G.

Test 6

EKONOMİK FAALİYETLERİN SINIFLANDIRILMASI

1. İnsanlar, yaşamlarını devam ettirebilmek ve daha iyi yaşam şartlarına sahip olabilmek için çeşitli mesleki faaliyetlerde bulunur. Bu faaliyetlere genel olarak ekonomik faaliyetler denir.

Aşağıdaki ekonomik faaliyetlerden hangisi diğerlerinden daha sonra ortaya çıkmıştır?

A) Avcılık B) Toplayıcılık C) Balıkçılık D) Tarım E) Endüstri

2. I. Temel maddelerin doğrudan veya dolaylı olarak doğal çevreden temin edilmesine dayanır.

II. Ham maddeler veya yarı işlenmiş maddeler kullanılarak yeni ürünler elde edilmesine dayanır.

III. İnsanlara ve diğer ekonomik faaliyetlere ürün ve hizmet sağlanmasına dayanır.

Yukarıda tanımlanan ekonomik faaliyetler aşağıdakilerden hangisinde doğru verilmiştir?

	I	II	III
A)	Birincil	İkincil	Üçüncül
B)	Birincil	Üçüncül	İkincil
C)	İkincil	Birincil	Üçüncül
D)	İkincil	Üçüncül	Birincil
E)	Üçüncül	İkincil	Birincil

3. Ülkelerin gelişmişlik seviyeleri arttıkça tarım sektöründe çalışanların oranı azalmakta, hizmet sektöründe çalışanların oranı ise artmaktadır.

Buna göre aşağıdaki ülkelerden hangisinde tarım sektöründe çalışanlarının oranı en azdır?

A) Şili B) Nepal C) Ruanda D) Belçika E) Etiyopya

4. Aşağıdaki meslekler ve bu mesleklerin dâhil olduğu ekonomik faaliyet türü eşleştirmelerinden hangisi doğrudur?

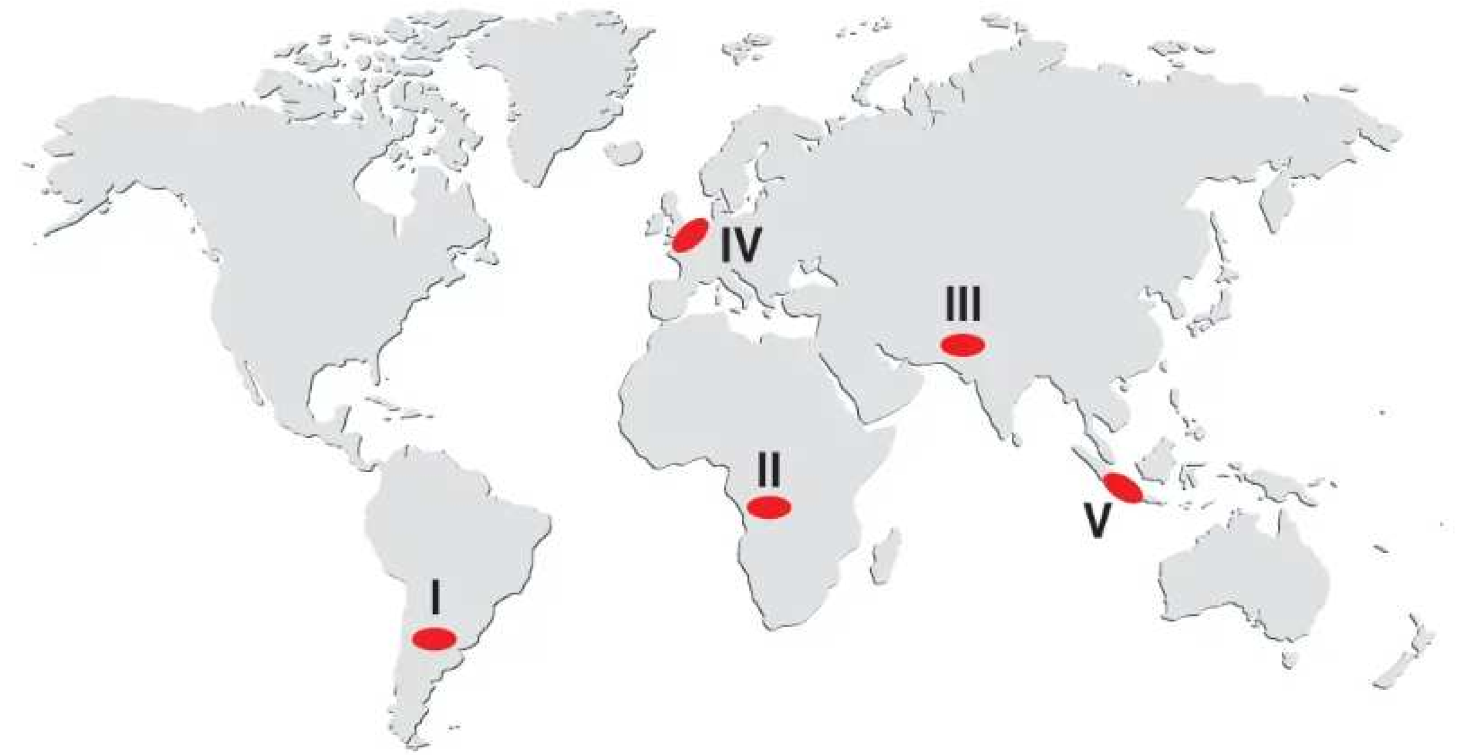
	İş kolu	Ekonomik faaliyet
A)	Hayvancılık	İkincil
B)	Öğretmenlik	Birincil
C)	Sigortacılık	Üçüncül
D)	Hemşirelik	Dördüncül
E)	Bilişim uzmanlığı	Beşincil

5. Teknolojik gelişmeler, bazı yeni mesleklerin doğmasını sağlarken süreç içerisinde bazı mesleklerin de unutulup kaybolmasına neden olmaktadır.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi kaybolan mesleklere örnek verilebilir?

A) Sosyal medya yöneticisi B) Semercilik C) Blogger D) Enerji denetçisi E) Yeşil pazarlamacılar

6. Ülkeler arasında yapılan ticaretin büyük bölümü deniz yoluyla gerçekleşmektedir. Bu nedenle önemli deniz yolu güzergâhları üzerinde yer alan kanal, boğaz ve liman gibi alanlarda ekonomik faaliyetler artmıştır.

Buna göre haritada numaralı alanların hangilerinde ekonomik faaliyetlerin geliştiği söylenebilir?

A) I ve II B) II ve III C) II ve IV D) III ve IV E) IV ve V

7. Genellikle birincil ekonomik faaliyetler tarım, ikincil ekonomik faaliyetler sanayi, üçüncül, dördüncül ve beşincil ekonomik faaliyetler de hizmetler sektörü şeklinde adlandırılmaktadır.

Buna göre aşağıdaki alanlardan hangisi hizmet sektörüne örnek verilemez?

A) İnşaat B) Eğitim C) Güvenlik D) Sağlık E) Pazarlama

@KuasarNemesis @YildizlarLigi_2025PDF @M.G.

8. I. Kişi başına düşen milli gelir yüksektir.
II. Ham madde ithal eder, sanayi ürünleri ihraç eder.
III. Nüfusun çoğunluğu birincil ekonomik faaliyetlerde çalışır.
IV. Kırsal nüfus oranı fazla, şehir nüfus oranı düşüktür.

Yukarıdakilerden hangileri gelişmiş ülkelerin özelliklerinden değildir?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III D) II ve IV E) III ve IV

9. Aşağıdaki tabloda bazı ülkelere ait çalışan nüfusun ekonomik faaliyet kollarına dağılımı verilmiştir.

Ülkeler	Tarım (%)	Sanayi (%)	Hizmet (%)
Kanada	2	19	79
Malezya	11	27	62
Nepal	71	8	21
Meksika	13	26	61

Tablodaki bilgilere göre aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) En gelişmiş ülke, Kanada'dır.
B) Kanada'da tarımsal üretim en azdır.
C) Malezya ve Meksika'da nüfusun sektörlere dağılım birbirine yakındır.
D) Nepal'de tarımda makineleşme yetersizdir.
E) Sanayi sektöründe çalışanların oranı Malezya'da en fazladır.

10. Tarih öncesi çağlarda çömlek ve av malzemeleri üretilmesiyle başlayan bu faaliyet türü, günümüzde artan ürün miktarı ve ürün çeşitliliği bakımından ön plana çıkmıştır. Ürünlerin elde edilmesinde insan ve hayvan gücüne dayalı üretim, yerini daha çok makineleşmeye bırakmıştır.

Yukarıda söz konusu olan ekonomik faaliyet, aşağıdakilerden hangisidir?

A) Birincil ekonomik faaliyet
B) İkincil ekonomik faaliyet
C) Üçüncül ekonomik faaliyet
D) Dördüncül ekonomik faaliyet
E) Beşincil ekonomik faaliyet

11. Ülkelerin gelişmişlik seviyeleriyle çalışan nüfusun ekonomik faaliyet kollarına dağılışı arasında güçlü bir ilişki vardır. Az gelişmiş ülkelerde çalışan nüfusun büyük bölümü birincil ekonomik faaliyet kollarında çalışmaktadır.

Aşağıdaki ülkelerden hangisinde çalışan nüfusun büyük bir kısmının üçüncül ekonomik faaliyet kolunda çalıştığı söylenemez?

A) Norveç B) Japonya C) Ruanda D) Avustralya E) Güney Kore

2022 / TYT

12. Bir araştırma için yapılan ankete katılanlar, yaptıkları işler hakkında şu bilgileri vermiştir:

I. Katılımcı: Bir lisede öğretmen olarak görev yapıyorum.

II. Katılımcı: Kendi arazimde seracılık yapmaktayım.

III. Katılımcı: Uluslararası bir yazılım şirketinde müdürüm.

IV. Katılımcı: Bir otobüs firmasında şoförüm.

V. Katılımcı: Bir tekstil fabrikasında işçiyim.

Bu bilgilere göre hangi katılımcının ikincil ekonomik faaliyet grubunda yer alan bir işte çalıştığı söylenebilir?

A) I. B) II. C) III. D) IV. E) V.

✓ BUNLARI UNUTMA

Genellikle birincil ekonomik faaliyetler tarım; ikinci ekonomik faaliyetler sanayi; üçüncül, dördüncül ve beşincil ekonomik faaliyetlerde hizmetler sektörü şeklinde adlandırılmaktadır.

@KuasarNemesis @YildizlarLigi_2025PDF @M.G.

TÜRKİYE'DE NÜFUS VE YERLEŞMELERİN DAĞILIŞI

1. Bir yerin toplam nüfusunun o yerin toplam yüzölçümüne bölünmesi ile aritmetik nüfus yoğunluğu bulunur.

Buna göre aşağıdaki illerimizden hangisinin aritmetik nüfus yoğunluğu diğerlerinden fazladır?

A) Tunceli
B) Erzincan
C) Yalova
D) Ardahan
E) Sivas

2. I. Sanayi
II. Ticaret
III. Madencilik
IV. Tarım

Yukarıdakilerden hangileri, nüfus ve yerleşmelerin dağılışında etkili olan ekonomik faaliyetlerdendir?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II, III ve IV E) I, II, III ve IV

3. Aşağıdaki haritada bazı bölgeler numaralandırılarak gösterilmiştir.

Haritada numaralı bölgeler ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) I nolu bölgede sanayi ve ticaret geliştiği için yerleşmeler fazladır.
B) II nolu bölgede yağış az ve topraklar verimsiz olduğundan yerleşmeler azdır.
C) III nolu bölgede engebeli ve dağlık arazilerden dolayı yerleşmeler azdır.
D) IV nolu bölgede yükselti fazla ve sıcaklık düşük olduğundan yerleşmeler azdır.
E) V nolu bölgede ekonomik faaliyetler geliştiği için yerleşmeler fazladır.

4.
- Sıcaklık ve yağış şartlarının uygun olduğu Marmara Denizi kıyıları yerleşme için elverişlidir.
- Hakkari ve çevresi dağlık ve engebeli olmasından dolayı, yerleşme olanakları kısıtlıdır.
- Tuz Gölü çevresinde toprağın tuzlu ve çorak olmasından dolayı yerleşmeler seyrektir.
- Doğu ve Batı Karadeniz dağlarındaki ormanlık alanlarda yerleşmeler seyrektir.

Yukarıda yerleşmeleri etkileyen doğal faktörlerden hangisine yer verilmemiştir?

A) İklim B) Su kaynakları
C) Yer şekilleri D) Bitki örtüsü
E) Toprak özelliği

5. I. Erzurum-Kars Platosu
II. Çatalca-Kocaeli Platosu
III. Gediz Ovası
IV. Taşeli Platosu

Yukarıdakilerden hangileri seyrek nüfuslu yerleşimlere sahiptir?

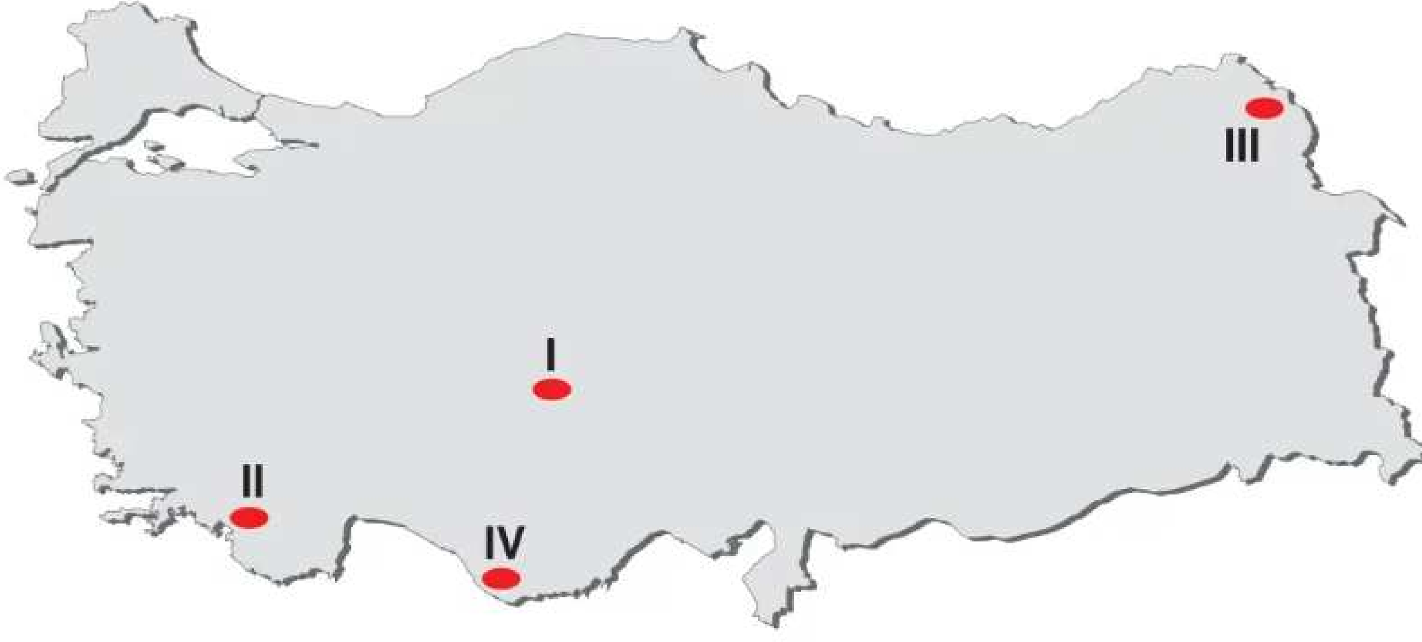
A) I ve II B) I ve IV C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

6. **Aşağıdaki merkezlerin hangisinde nüfus yoğunluğu mevsimden mevsime en çok değişir?**

A) Antalya
B) Zonguldak
C) Samsun
D) Trabzon
E) Ağrı

BİLGİ SARMAL

7. Aşağıdaki haritada nüfusu seyrek olan bazı alanlar numaralandırılarak gösterilmiştir.

Numaralı alanların hangilerinde nüfusunun seyrek olmasında iklim özellikleri etkilidir?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

8. Yerleşmeler, ulaşım imkanlarının uygun olduğu alanlarda gelişim gösterir. Ulaşım, sanayi ve ticaret gibi ekonomik faaliyetlerin gelişmesinde önemli bir etkendir.

Buna göre;

I. Eskişehir,
II. Konya,
III. Afyonkarahisar,
IV. Kastamonu

kentlerinden hangilerinin gelişmesinde kara ulaşımının kavşak noktasında bulunmaları etkilidir?

A) Yalnız III B) Yalnız IV C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

9. • Bir köy olan Batman, burada petrol bulunması ve petrol rafinerisi kurulması sonucunda büyüyerek il olmuştur.
• Elazığ'ın Maden ilçesindeki bakır işletmesinin kapanması, nüfus ve yerleşmeyi olumsuz etkilemiştir.

Yukarıdaki örneklerde, nüfus ve yerleşmeyi etkileyen faktörlerden hangisi üzerinde durulmuştur?

A) Su kaynakları B) İklim
C) Toprak verimliliği D) Ekonomik faaliyetler
E) Ulaşım koşulları

10. Kara yolu ile iç bölgelere kolay ulaşımın sağlandığı liman şehirleri genellikle yoğun nüfusludur.

Aşağıdaki liman şehirlerinden hangisi bu genellemeye uymaz?

A) Trabzon B) Mersin C) Sinop
D) Kocaeli E) Samsun

11. Türkiye'de bir çok yerleşme akarsu, göl ve deniz kıyılarında kurulmuştur.

Aşağıdakilerden hangisi bu şehirlerden biri değildir?

A) Amasya B) Van C) İstanbul
D) Bingöl E) Eskişehir

12. **Adana ve çevresinin yoğun nüfuslu olmasında aşağıdakilerden hangisinin etkisi yoktur?**

A) Fosil kökenli enerji kaynaklarının zengin olması
B) İklim koşullarının uygun olması
C) Ulaşım imkanlarının gelişmiş olması
D) Tarım alanlarının ve tarım ürünü çeşidinin fazla olması
E) Sanayi ve ticaret faaliyetlerinin gelişmiş olması

@KuasarNemesis @YildizlarLigi_2025PDF @M.G.

Test 8

TÜRKİYE'DEKİ İLK YERLEŞMELER VE TÜRKİYE'DE YERLEŞMELERİN İDARİ FONKSİYONLARI

1. Arkeolojik kazılar, Türkiye'de yerleşmelerin çok eskiye dayandığını gösterir. En eski yerleşim yerlerine Karain ve Öküzini mağaraları örnek olarak gösterilebilir.

Yukarıda söz konusu mağara yerleşmeleri hangi ilimizde yer alır?

A) Çanakkale B) Burdur C) Antalya D) Kayseri E) İstanbul

2.
- Hacılar
- Alişar
- Arslantepe

Yukarıdaki yerleşmelerin ortak özelliği aşağıdakilerden hangisidir?

A) Türkiye'de kurulan ilk yerleşmeler olmaları
B) Orta Anadolu'da kurulmuş olmaları
C) Dini merkez özelliğine sahip olmaları
D) Akarsu kıyısında kurulmuş olmaları
E) İlk çağ uygarlıkları arasında yer almaları

3. Aşağıdaki ilk yerleşmeler ile bu yerleşmelerin bulunduğu il eşleştirmelerinden hangisi yanlıştır?

	Yerleşme	İl
A)	Çayönü	Diyarbakır
B)	Limantepe	İzmir
C)	Yumuktepe	Mersin
D)	Göbeklitepe	Mardin
E)	Alişar	Yozgat

4. Çatalhöyük, Konya'nın Çumra sınırları içerisindedir. İki tepe arasında olması nedeniyle Çatalhöyük denmiştir. Yapılan kazılarda birbirinin üzerine kurulmuş on üç yapı katı ortaya çıkarılmıştır. Yapılarda yakın çevreden sağladıkları kerpiç, kamış ve ağaç kullanılmıştır. Binalar arasında herhangi bir sokak bulunmaz. Evlerde kapı olmadığından giriş çıkışlar damdan açılan bir delik sayesinde gerçekleşir.

Bu paragrafa göre;

I. Çatalhöyük isminin nerden geldiğine,
II. Çatalhöyük evlerinin yapı malzemesine,
III. Çatalhöyük'ün nüfus miktarına

bilgilerinden hangilerine ulaşılır?

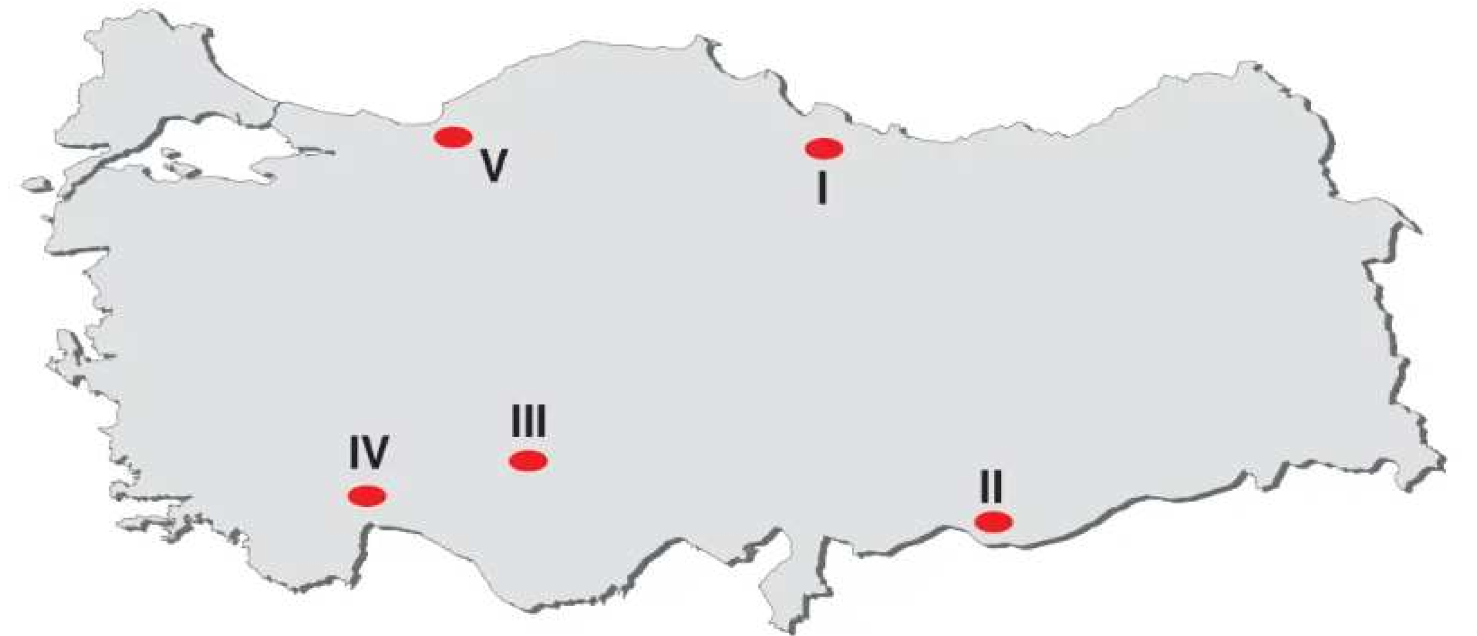
A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II D) II ve III E) I, II ve III

5. Çorum ilinin sınırları içerisinde yer alır. Hititlerin siyasi ve dini merkezidir. Bulunduğu alanın tarım faaliyetine uygun olması, kuruluşundaki en önemli faktördür. Höyük alanındaki buluntular, Anadolu Medeniyetler Müzesi'nde sergilenmektedir.

Yukarıda bazı özellikleri verilen yerleşim alanı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Alacahöyük B) Hacılar C) Arslantepe D) Göbeklitepe E) Çayönü

6. Milattan önce 12. yüzyıla dayanan Göbeklitepe'de bulunan tapınak tarihin ilk dini yapısı sayılmaktadır.

Göbeklitepe, haritada numaralı alanların hangisinde yer alır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

BİLGİ SARMAL

@KuasarNemesis @YildizlarLigi_2025PDF @M.G.

7. Merkezi yönetim, başkent ve taşra olmak üzere iki bölümden oluşmaktadır.

Buna göre, aşağıdakilerden hangisi taşra teşkilatını oluşturan illerden biri değildir?

A) İstanbul B) Bursa C) Sinop D) Ardahan E) Ankara

8. Merkezi yönetim, başkent ve taşra olmak üzere iki bölümden oluşmaktadır. İller, merkezi yönetimin temel örgütlenme birimidir. İllerin sınırları içerisinde birden fazla şehir yerleşmesi bulunabilir. Genellikle bu şehirlerin en büyüğü il merkezidir. İlin ismi bu merkez şehrin ismidir. Türkiye'de sadece üç ilde merkez şehirlerinin isimleri il ismi olarak kullanılmaz.

Buna göre aşağıdaki il isimlerinden hangisinin ismi, merkez şehir ismi olarak kullanılmaz?

A) Düzce B) Aksaray C) Kırklareli D) Hatay E) Erzincan

9. **Türkiye'de idari fonksiyonlarına göre yerleşmeler;**

I. köy,
II. ilçe,
III. il

sınıflandırmalarından hangilerini kapsar?

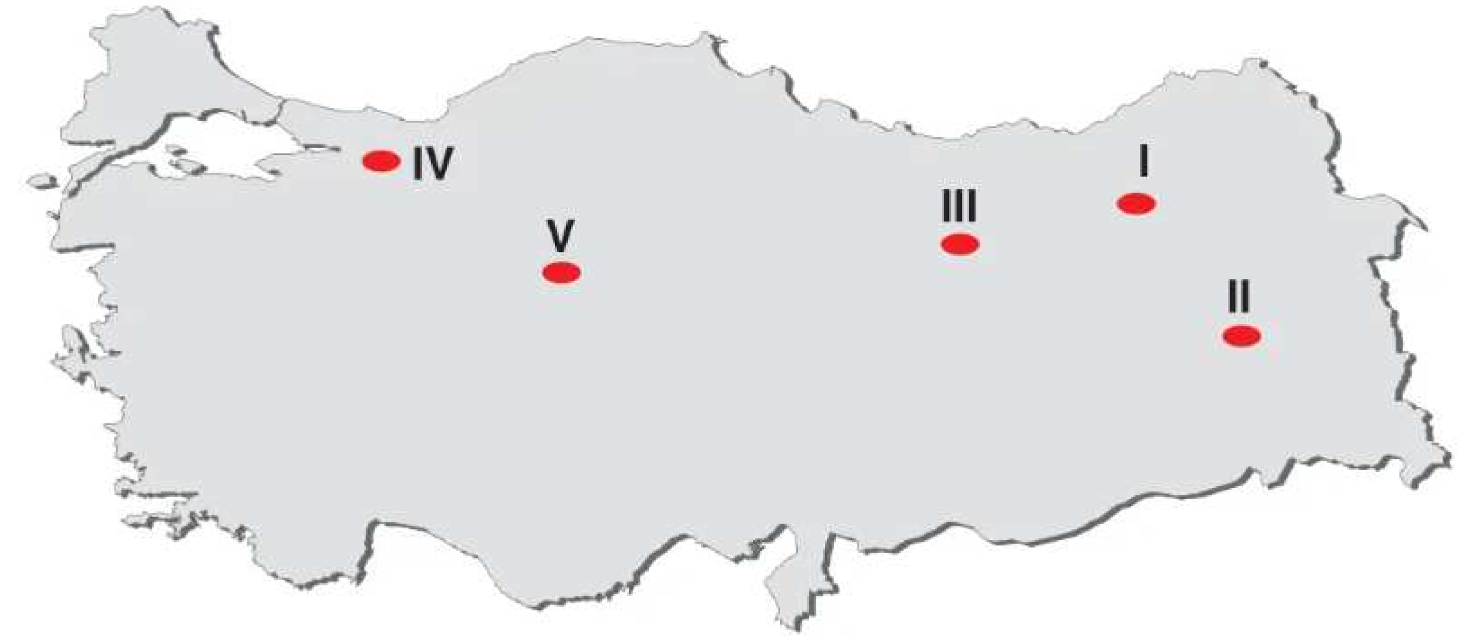
A) Yalnız III B) I ve II C) I ve III D) II ve III E) I, II ve III

10. I. Kocaeli - İzmit
II. Sakarya - Adapazarı
III. Hatay - İskenderun
IV. Mersin - Tarsus

Yukarıdaki il adı ile bu illerin merkez şehir adı eşleştirmelerinden hangileri doğrudur?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II D) II ve IV E) I, II ve III

11. Türkiye'de toplam nüfusu 750 000'den fazla olan illerde büyükşehir belediyesi kurulmuştur.

Buna göre haritada yer alan illerden hangisinde büyükşehir belediyesi kurulmamıştır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

12. I. Nüfusu genellikle 2000'in altındadır.
II. En küçük yerel yönetim birimidir.
III. Atama ile göreve gelen muhtarla yönetilir.
IV. Belediye kurulması zorunludur.

Yukarıdakilerden hangileri köylerin özellikleri arasında sayılabilir?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III D) II ve IV E) III ve IV

@KuasarNemesis @YildizlarLigi_2025PDF @M.G.

TÜRKİYE'DE NÜFUSUN YAPISAL ÖZELLİKLERİ

1. I. Nüfusun eğitim durumu
II. Nüfusun yaş ve cinsiyet özelliği
III. Nüfusun aritmetik yoğunluğu
IV. Toplam nüfus miktarı

Yukarıdakilerden hangileri, Türkiye nüfusunun yapısal özelliklerindendir?

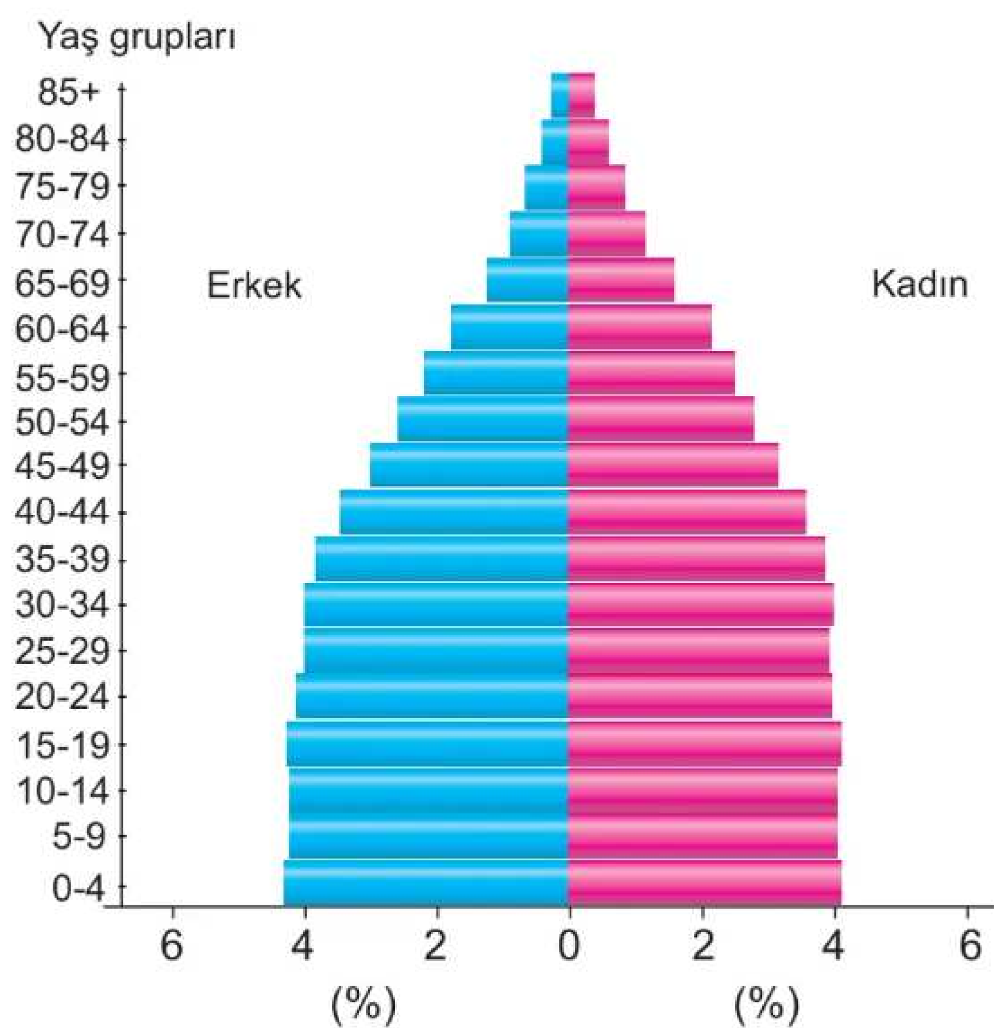
A) I ve II B) I ve III C) II ve III D) II ve IV E) III ve IV

2. Türkiye nüfusunun yapısal özelliklerinin bilinmesi;
I. sağlık,
II. eğitim,
III. enerji

alanlarından hangilerine yönelik planlamalar yapmak için gereklidir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II D) II ve III E) I, II ve III

3. Aşağıda Türkiye'nin 2019 yılına ait nüfus piramidi verilmiştir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisine ulaşılamaz?

A) Nüfusun yarıdan çoğu 15-64 yaş grubundadır.
B) 0-14 yaş grubu, 65 üzeri yaş grubundan fazladır.
C) Yıllık nüfus artış hızı ‰ 2'nin üzerindendir.
D) Genç nüfus oranı, yaşlı nüfus oranından fazladır.
E) Kadın ve erkek nüfus oranı birbirine yakındır.

4. Bir yerde kadın ve erkek nüfusun farklı olmasında göç alıp verme durumu etkilidir. Sanayi ve ticaretin geliştiği şehirler göç aldığından dolayı daha fazla erkek nüfusa sahiptir. Kırsallarda ise ekonomik imkânların yetersizliğinden dolayı erkek nüfus, çalışmak amacıyla başka yerlere göç eder. Bu durumun yaşandığı yerlerde ise kadın nüfus daha fazladır.

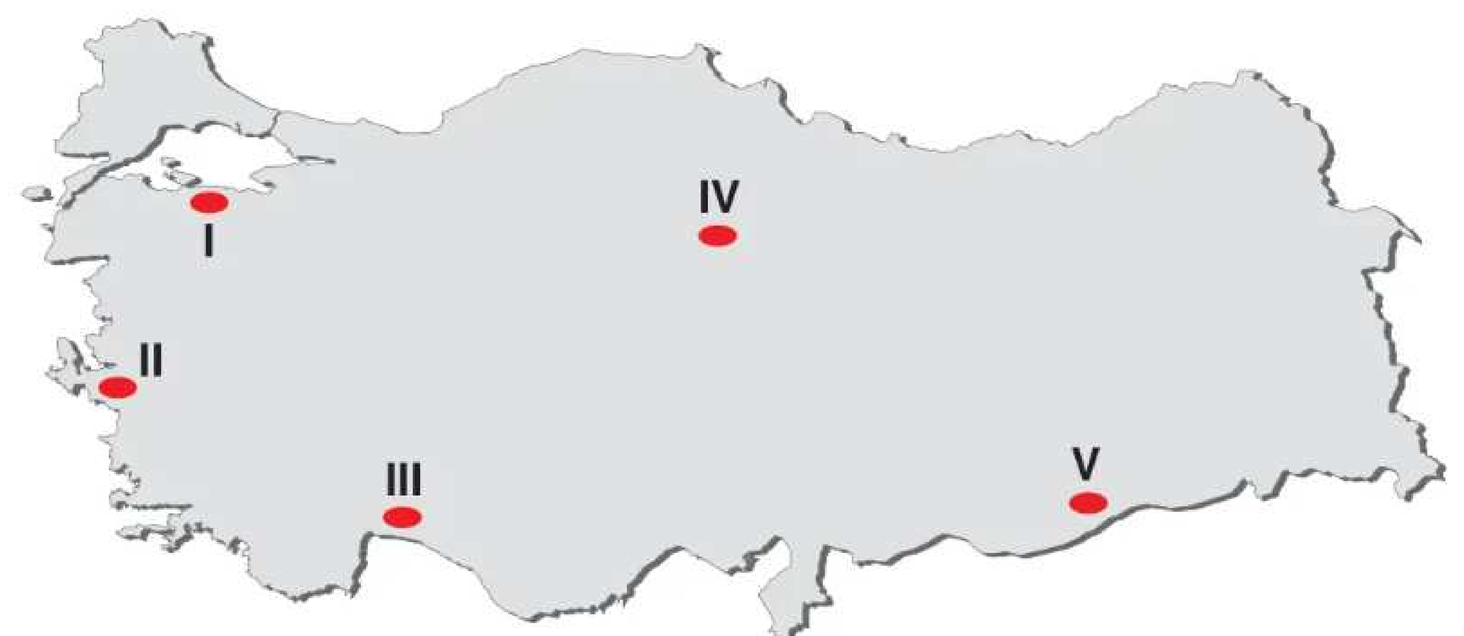
Buna göre aşağıdaki şehirlerden hangisinde kadın nüfus oranının daha fazla olması beklenir?

A) İstanbul B) Kars C) Gaziantep D) Antalya E) Bursa

5. Türkiye'nin 1985 ile 2020 yıllarına ait nüfus özellikleri incelendiğinde, aşağıdakilerden hangisinin azaldığı söylenebilir?

A) Ortalama yaşam süresi
B) Nüfusun ikiye katlanma süresi
C) Eğitim düzeyi
D) Doğum oranı
E) Şehir nüfus oranı

6. Aşağıdaki haritada bazı iller numaralandırılarak gösterilmiştir.

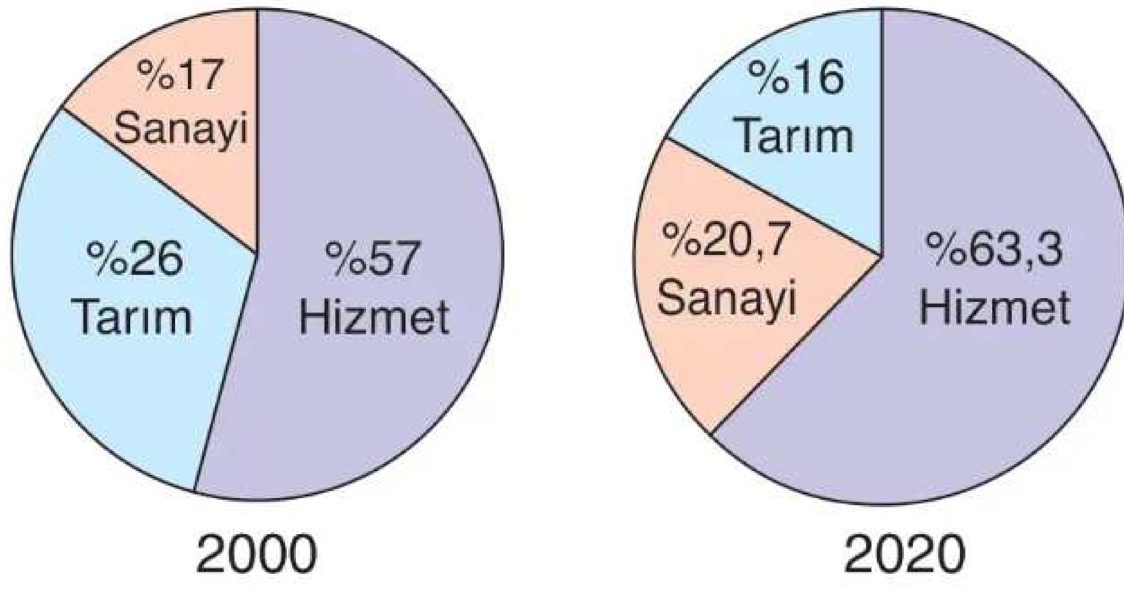
Numaralandırılan illerden hangisinde doğal nüfus artış hızı en yüksektir?

A) I B) II C) III D) IV E) V

BİLGİ SARMAL

@KuasarNemesis @YildizlarLigi_2025PDF @M.G.

7. Aşağıda Türkiye'de çalışan nüfusun 2000 ve 2020 yıllarına ait ekonomik faaliyet kollarına dağılımı verilmiştir.

Buna göre;

I. En fazla artış hizmet sektöründe gerçekleşmiştir.

II. Tarımsal ürün ve ürün çeşitliliği azalmıştır.

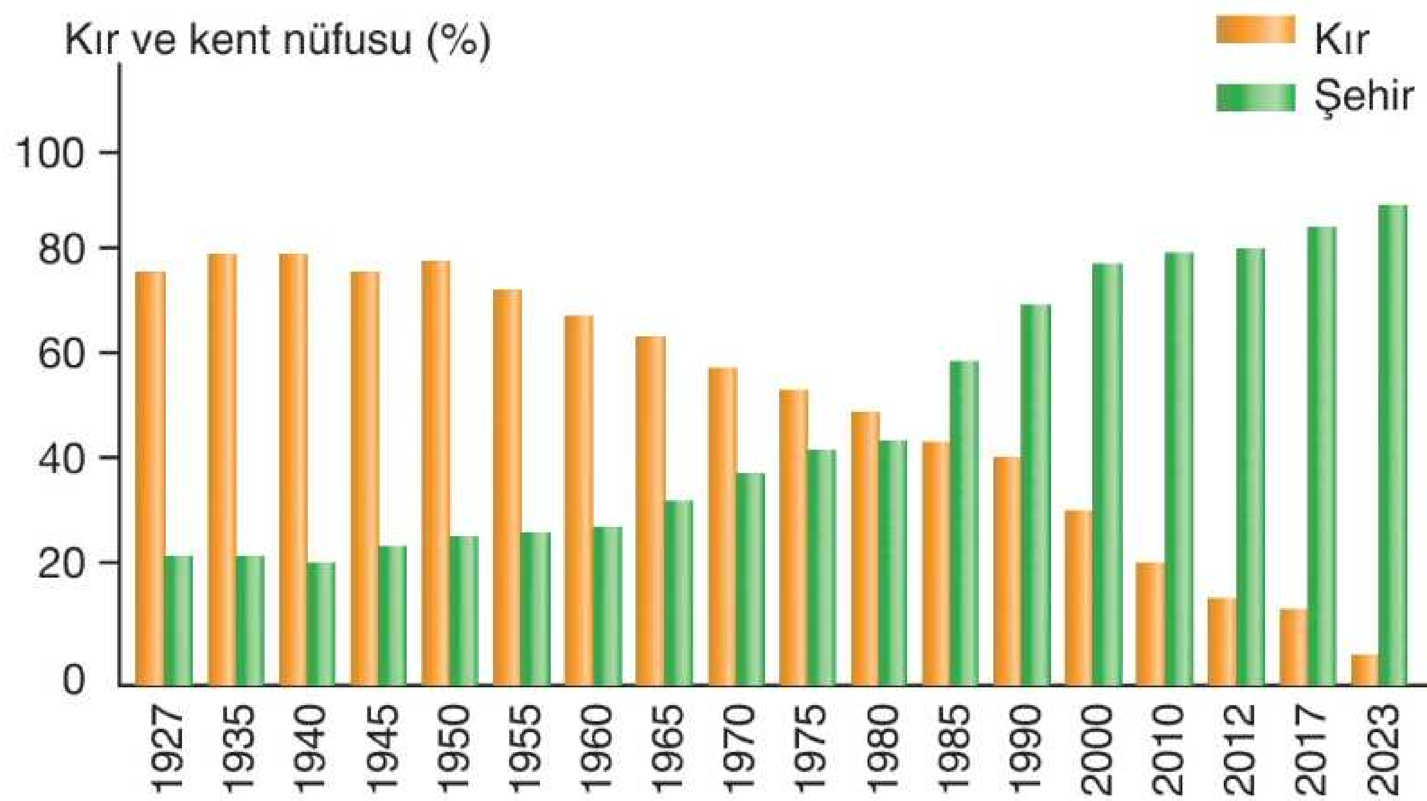
III. Tarım sektöründe çalışanların oranı azalmıştır.

IV. Sanayi sektöründe çalışanların oranı 2 kat artmıştır.

yargılarından hangilerine ulaşılamaz?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III D) II ve IV E) III ve IV

8. Aşağıdaki grafikte 1927-2023 yılları arasındaki Türkiye'nin kır ve şehir nüfus oranları verilmiştir.

Grafiğe göre;

I. 1985 yılında şehir nüfus oranı kır nüfus oranından daha fazladır.

II. Kır ve şehir nüfusunun değişmesinde iç göç etkili olmuştur.

III. 2014 yılından sonra iç ve dış göçler sona ermiştir.

yargılarından hangilerine ulaşılır?

A) Yalnız I B) Yalnız III C) I ve II D) II ve III E) I, II ve III

9. Türkiye'de kır ve şehir yerleşmeleri karşılaştırıldığında, kırsal yerleşmeler için aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Tarım sektöründe çalışanların oranı yüksektir.

B) Kişi başına enerji tüketimi düşüktür.

C) Nüfusun doğal artış hızı yüksektir.

D) Eğitim düzeyi yüksektir.

E) Genellikle göç verir.

10. Nüfusu 10 000'in altında olan yerleşmeler kırsal, bu sayının üzerinde olan yerleşmeler de şehirsel yerleşme olarak kabul edilmektedir.

Buna göre haritada numaralı alanların hangilerinde kırsal yerleşme daha fazladır?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III D) II ve IV E) III ve IV

11. I. Sanayi sektöründe çalışanların oranı, hizmet sektöründe çalışanların oranından azdır.

II. Kentsel nüfus oranı, kırsal nüfus oranından azdır.

III. Aktif nüfus oranı, bağımlı nüfus oranından azdır.

IV. Genç nüfus oranı yaşlı nüfus oranından fazladır.

Yukarıdakilerden hangileri Türkiye nüfusunun yapısal özelliklerinden değildir?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III D) II ve IV E) III ve IV

@KuasarNemesis @YildizlarLigi_2025PDF @M.G.

TÜRKİYE'DE NÜFUSUN TARİHSEL GELİŞİMİ VE GÖÇLER

1. Adrese dayalı nüfus kayıt sistemi; kişilerin yerleşim yerlerine göre nüfus bilgilerinin güncel olarak tutulduğu, nüfus hareketlerinin her an izlenebildiği, Merkezi Nüfus İdaresi Sistemi (MERNİS) kayıtlarındaki T.C. kimlik numarasına göre kişiler ile ikamet adreslerinin eşleştirildiği bir kayıt sistemidir.

Adrese dayalı nüfus kayıt sistemi için,

I. Nüfus sayımı sırasında sokağa çıkma yasağı uygulanmaz.

II. Nüfus sayımı her yıl güncellenir.

III. Mükerrer kayıt ya da kayıt olmama gibi riskler yoktur.

yargılarından hangilerine söylenirse doğru olur?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II D) II ve III E) I, II ve III

2. Ülkemizde görülen nüfus değişimlerini üç dönem hâlinde incelenebilir:

Birinci Dönem: 1927-1960 yılları arasını kapsayan bu dönemde Türkiye nüfus yaklaşık 11 milyon kişidir. Savaşların etkisiyle doğum oranları azaldığından, doğum oranlarını artırıcı politikalar izlenmiştir. 1939 yılında Hatay'ın ana vatana katılması da nüfusun artmasını sağlamıştır.

İkinci Dönem: 1960-1980 yılları arasını kapsar. Bu dönemde aile planlamasına yönelik çalışmalar sonucunda nüfus artış hızında azalma görülmüştür. Ayrıca başta Almanya olmak üzere yurt dışına olan işçi göçleri de nüfus artış hızının düşmesinde etkili olmuştur.

Üçüncü Dönem: 1985 yılı sonrasını kapsamaktadır. Bu dönemde kadınların iş hayatında aktif rol alması, evlilik yaşının yükselmesi, şehirleşme ve eğitimdeki gelişmeler gibi nedenlerden dolayı nüfus artış hızında düşüş yaşanmıştır.

Buna göre ülkemizde görülen nüfus değişimleri ile ilgili olarak aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılamaz?

A) Farklı dönemlerde nüfus artış hızında değişiklikler yaşanmıştır.

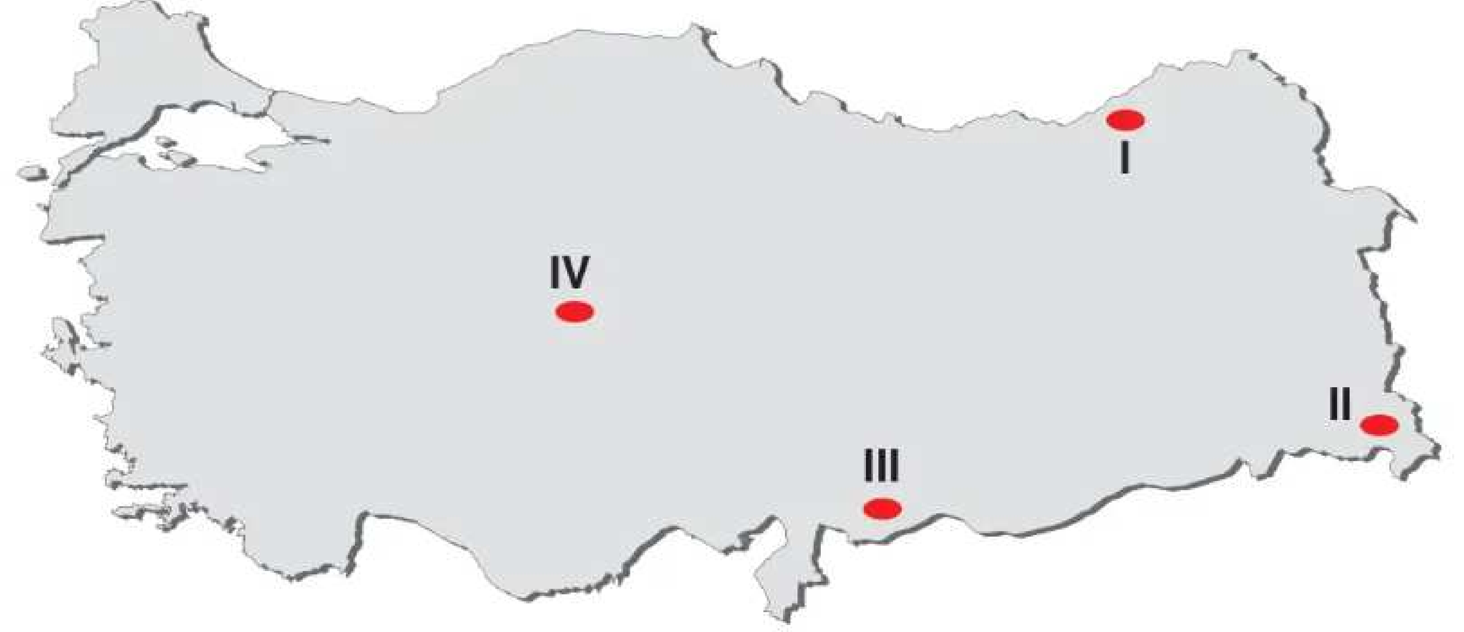
B) Topraklarımızın genişlemesi nüfusun artmasına neden olmuştur.

C) Her dönem nüfusun artışına yönelik politikalar izlenmiştir.

D) Yurt dışına yapılan işçi göçü, nüfus artış hızının düşmesine neden olmuştur.

E) Nüfusun değişiminde hem doğumlar hem de göçler etkili olmuştur.

3. Tarımda makine kullanımının artmasıyla insan gücüne duyulan ihtiyacın azalması göçe neden olabilir.

Buna göre haritada numaralı alanlardan hangisinde bu duruma bağlı olarak göçlerin yaşanması en azdır?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III D) II ve IV E) III ve IV

4. Alınan göç ile verilen göç arasındaki farka net göç denir. Net göçün toplam nüfusa oranına da net göç hızı adı verilir. Bir yerleşim biriminde net göç hızının pozitif değerde olması nüfusun arttığını, negatif değerde olması da nüfusun azaldığını gösterir.

Buna göre aşağıdaki illerden hangisinin net göç hızının negatif olduğu söylenebilir?

A) Samsun B) Çankırı C) Sinop D) Ağrı E) Antalya

5. Türkiye'de çeşitli iş kollarında, farklı zamanlarda ek iş gücüne ihtiyaç duyulur. Özellikle tarım, turizm ve inşaat sektöründe ortaya çıkan bu ihtiyaçtan dolayı insanların çalışmak amacıyla bulundukları yerden göç etmelerine mevsimlik göç adı verilir.

Buna göre aşağıdaki şehirlerden hangisine yapılan mevsimlik göçün nedeni diğerlerinden farklıdır?

A) Adana B) Ordu C) Niğde D) Afyonkarahisar E) Antalya

6. I. Deprem

II. Sel

III. Kan davaları

IV. Eğitim

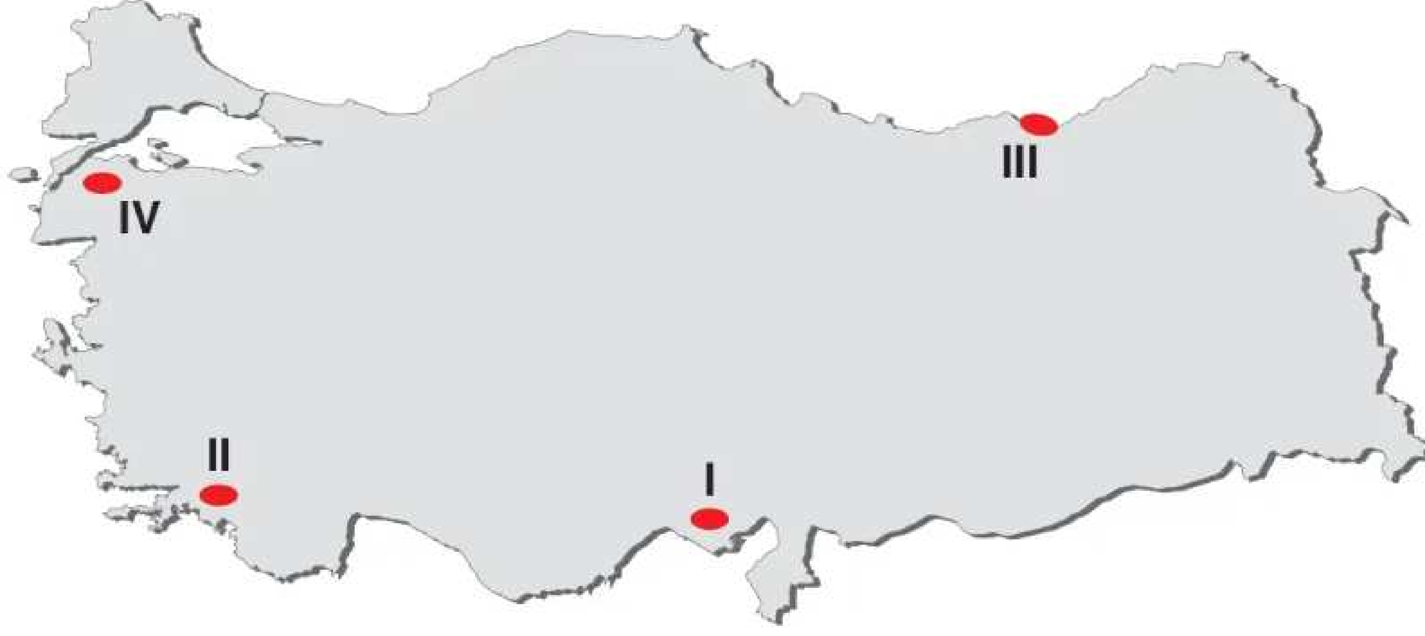
Yukarıdakilerden hangileri Türkiye'de sosyal nedenlerden dolayı yapılan göçlere örnek verilebilir?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III D) II ve IV E) III ve IV

BİLGİ SARMAL

@KuasarNemesis @YildizlarLigi_2025PDF @M.G.

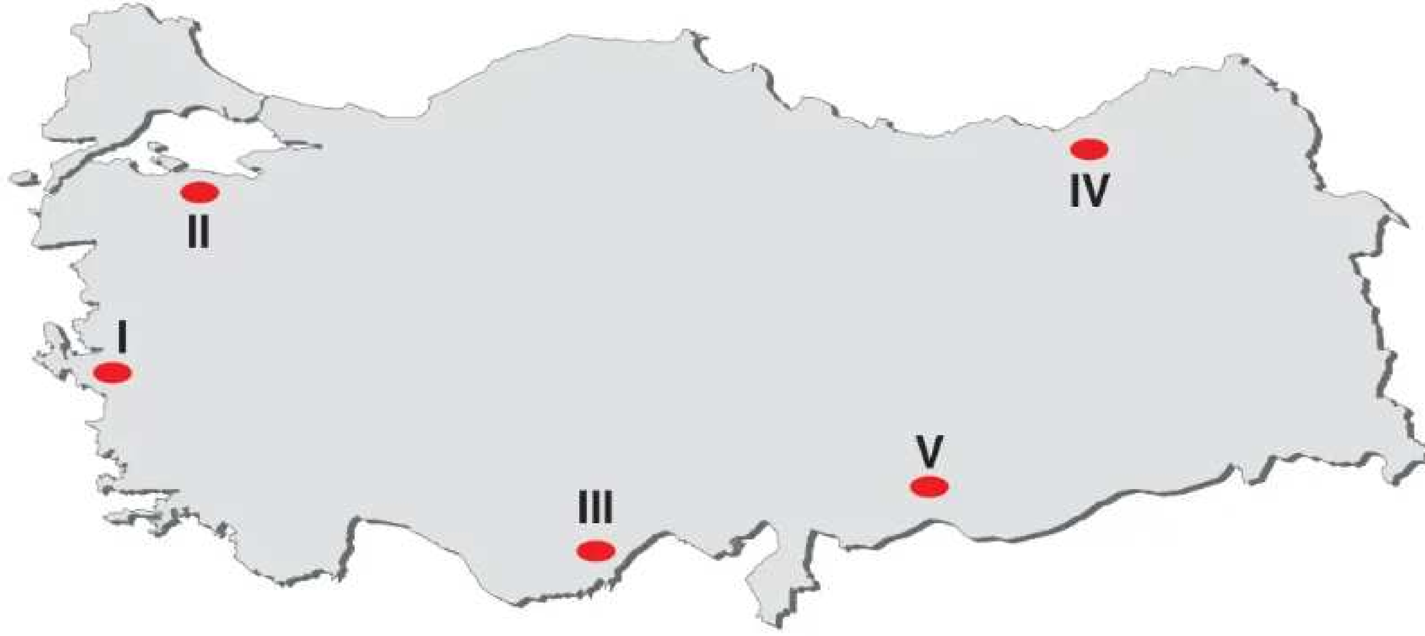
7. Aşağıdaki haritada dört bölge numaralandırılarak gösterilmiştir.

Numaralı bölgelerden hangileri tarım işlerinde çalışmak üzere daha fazla mevsimlik göç alır?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III D) II ve IV E) III ve IV

8. Göç alan yerlerde nüfus yoğunluğuna bağlı olarak altyapı sorunları yaşanır.

Buna göre haritada numaralandırılan şehirlerden hangilerinde altyapı sorunları daha az görülür?

A) I B) II C) III D) IV E) V

9. Aşağıdakilerden hangisi ülkemizdeki nüfusun 1927 yılından günümüze kadar geçirdiği değişimlerden biri değildir?

A) Ortalama yaşam süresi uzamıştır.
B) Şehir nüfus oranı artmıştır.
C) Yaşlı nüfus oranı azalmıştır.
D) Nüfus miktarı sürekli artmıştır.
E) Aritmetik nüfus yoğunluğu artmıştır.

10. Aşağıdakilerden hangisi göç veren kırsal alanlarda meydana gelen mekânsal değişimlere örnek verilebilir?

A) Tarım alanlarının yerleşmeye açılması
B) Konut açığının ortaya çıkması
C) Tarım arazilerinin boş bırakılması
D) Fabrikaların yerleşim alanlarının içerisinde kalması
E) Trafik sorunlarının yaşanması

11. Orhan: Tarım topraklarının mirasla bölünmesi nedeniyle geçim zorluğu çeken aile büyüklerimiz İstanbul'a göç etmişler.

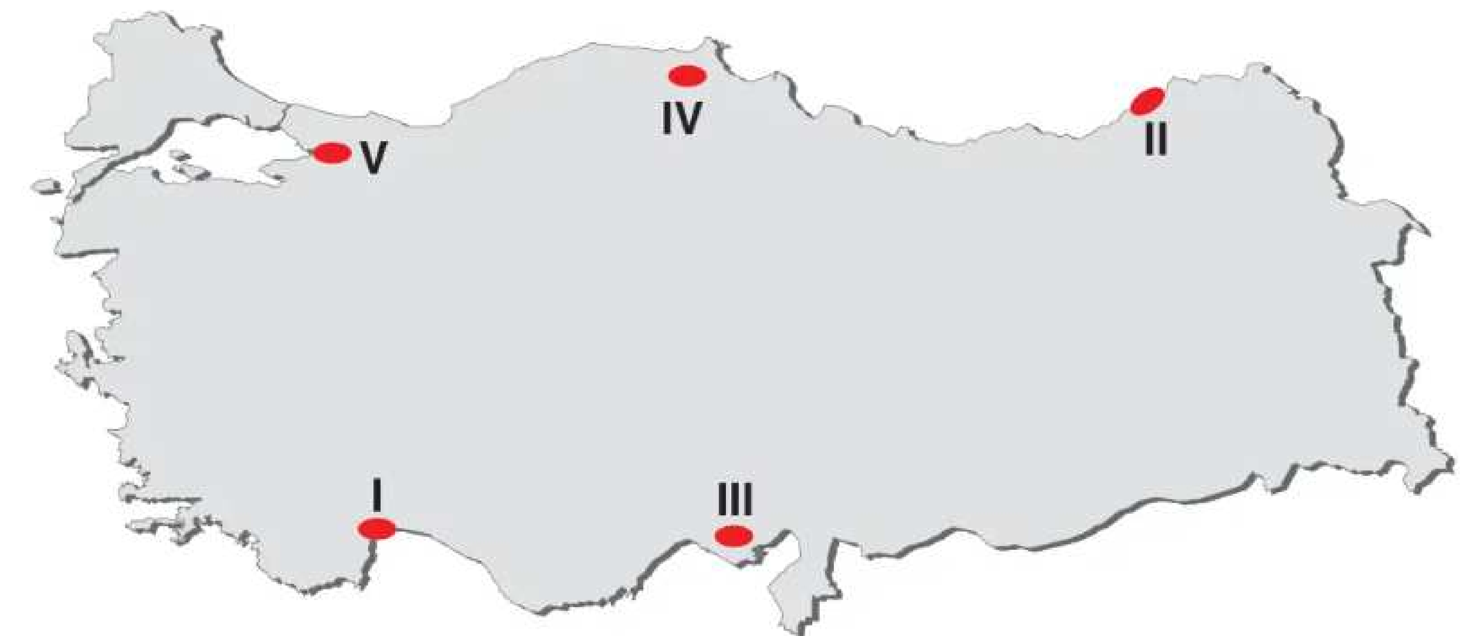
Meltem: Köyümüzde meydana gelen deprem sonrası bir çok ev ile birlikte bizim evimiz de yıkıldığından Ankara'ya taşınmışız.

Mehtap: Üniversite eğitimine Eskişehir'de devam edeceğimden ailemle birlikte buraya yerleştik.

Buna göre yukarıdaki kişilerin göç etme nedeni aşağıdakilerden hangisinde doğru verilmiştir?

	Orhan	Meltem	Mehtap
A)	Ekonomik	Doğal	Sosyal
B)	Sosyal	Ekonomik	Doğal
C)	Sosyal	Doğal	Ekonomik
D)	Doğal	Ekonomik	Sosyal
E)	Doğal	Sosyal	Ekonomik

12. Aşağıdaki haritada bazı iller numaralandırılarak gösterilmiştir.

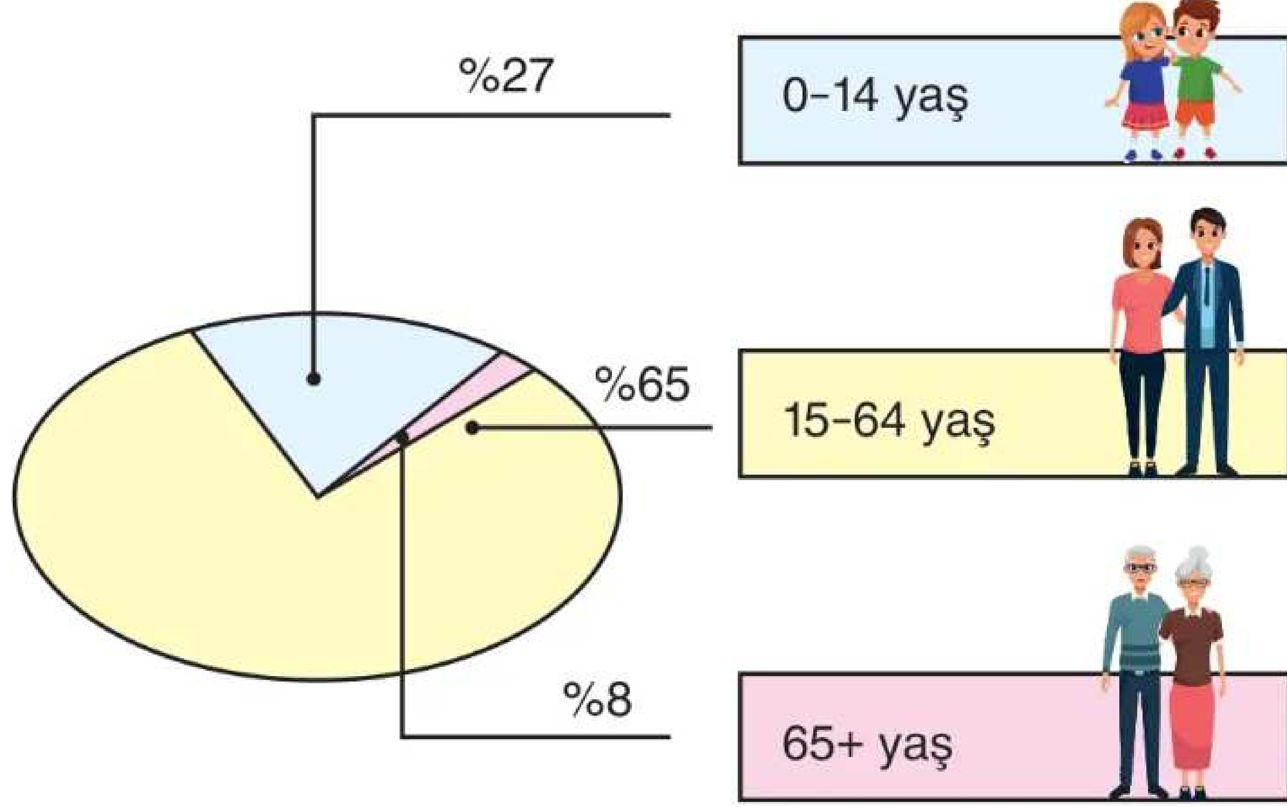
Buna göre haritada numaralarla gösterilen illerin hangisiyle ilgili aşağıda verilen bilgi yanlıştır?

A) I- Deniz turizmine bağlı olarak yaz mevsiminde yoğun göç alır.
B) II- Hayvanları otlatmak amacıyla yaz mevsiminde yaylalara göç yaşanır.
C) III- Tarım işçilerine olan gereksiniminden dolayı göç alır.
D) IV- Madenciliğe bağlı olarak göç alır.
E) V- Endüstri bölgesi olması nedeniyle göç alır.

@KuasarNemesis @YildizlarLigi_2025PDF @M.G.

1. Aşağıdaki grafikte dünya nüfusunun yaş gruplarına dağılımı gösterilmiştir.

Grafikte verilen dağılıma göre,

I. Dünya, yaşlı bir nüfus yapısına sahiptir.

II. Bağımlı nüfus oranı çalışma çağındaki nüfus oranından azdır.

III. Gelişme seviyesi yüksek olan ülkelerde çocuk nüfus oranı yüksektir.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II D) I ve III E) II ve III

2. Aşağıdaki grafiklerde Türkiye'de kadın ve erkek nüfusun okuryazar oranları verilmiştir.

Grafiklerde verilen bilgilere göre,

I. Erkeklerin okuryazar oranı kadınlardan fazladır.

II. Ülkemizde okuma yazma bilenlerin oranı %94,6'dır.

III. Okuma yazma oranı ülke genelinde eşit dağılım göstermektedir.

yargılarından hangileri doğrudur?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) I ve II E) II ve III

3. Coğrafya öğretmeni Ayşe Hanım dünyada nüfusun dağılışı konusunu anlattıktan sonra tahtaya aşağıdaki haritayı yansıtmıştır.

Öğrenciler haritada verilen yerleri inceledikten sonra şu yargılara ulaştıklarını söylemişlerdir:

Ahmet: Doğal nedenlere bağlı olarak 5 ve 8 numaralı alanlar çok seyrek nüfusludur.

Esin: Sanayi faaliyetlerine bağlı olarak 3 numaralı alan yoğun nüfusludur.

Ahsen: Dünya nüfusunun 1/3'ünden fazlası 1 ve 2 numaralı alanların bulunduğu ülkelerde yaşar.

Seyit: 4 numaralı alanda yıl boyu sıcak ve nemli iklim, 6 numaralı alanda kuraklık nedeniyle nüfuslanma çok azdır.

Hasan: 1 ve 7 numaralı yerde nüfus yoğunluğunun fazla olması aynı nedenlere bağlı olarak ortaya çıkmıştır.

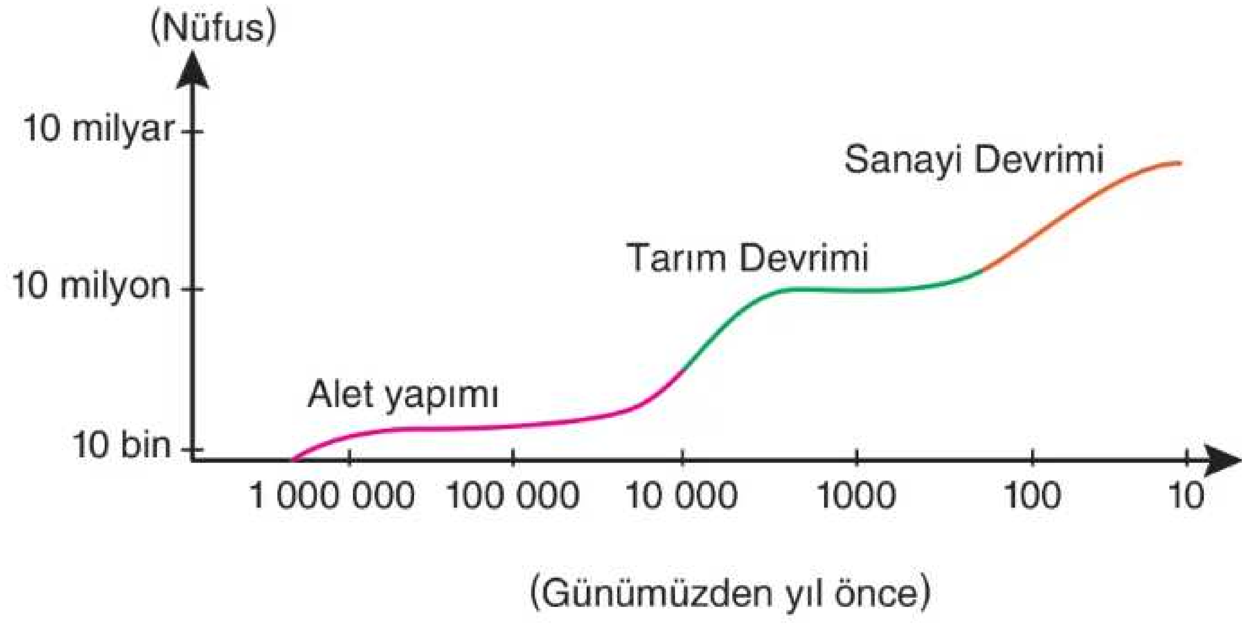
Buna göre bu öğrencilerden hangilerinin ulaştığı yargı <u>yanlıştır</u>?

A) Ahmet B) Esin C) Ahsen D) Seyit E) Hasan

BİLGİ SARMAL

@KuasarNemesis @YildizlarLigi_2025PDF @M.G.

4. Aşağıda dünya nüfusunun büyüme eğrisi verilmiştir.

Nüfusun büyüme eğrisine göre,

I. Verilen yıllarda dünya nüfusu bazen hızlı bazen yavaş artırmıştır.

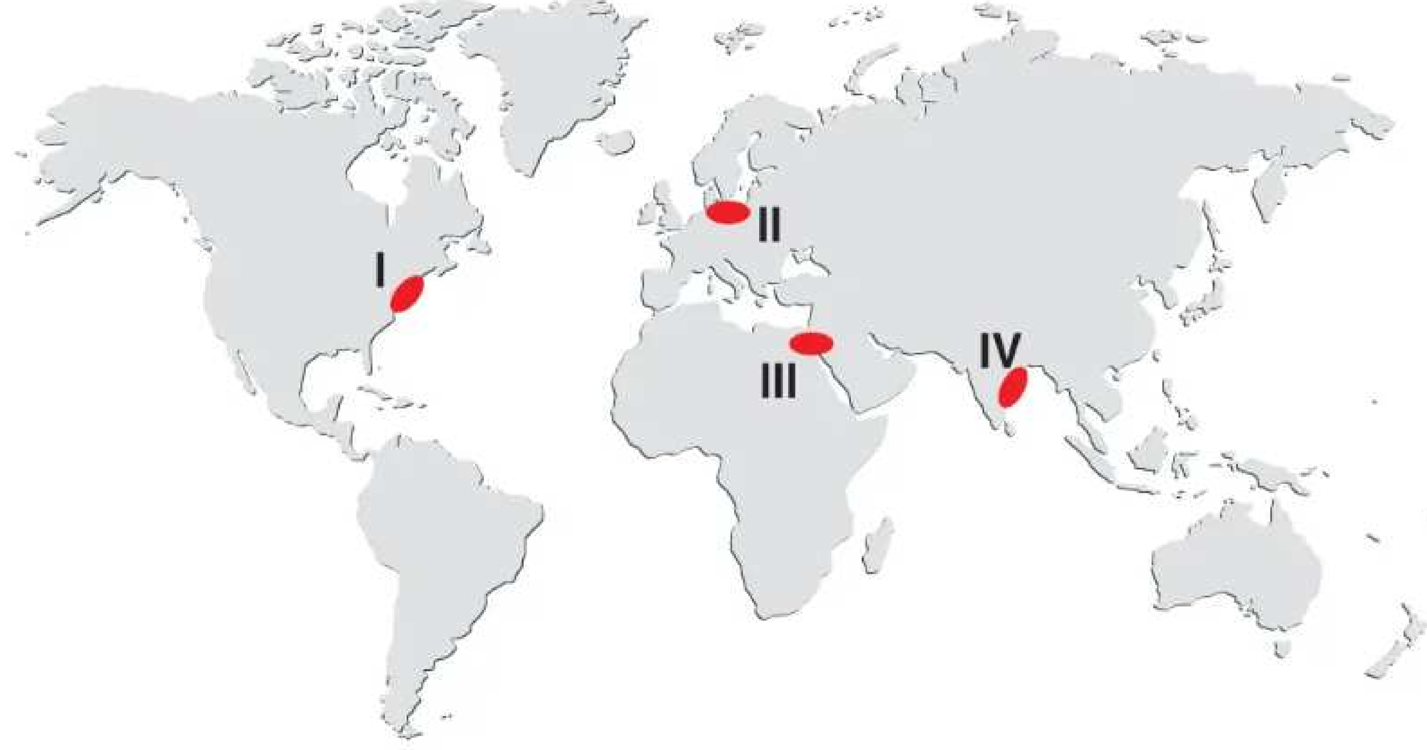
II. İnsanların hayat standardı yükseldikçe nüfus daha fazla artmıştır.

III. Doğal yaşama bağlı olarak insan ömrü ilk dönemlerde daha uzundur.

yargılarından hangileri söylenirse doğru olur?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) I ve II E) II ve III

5.

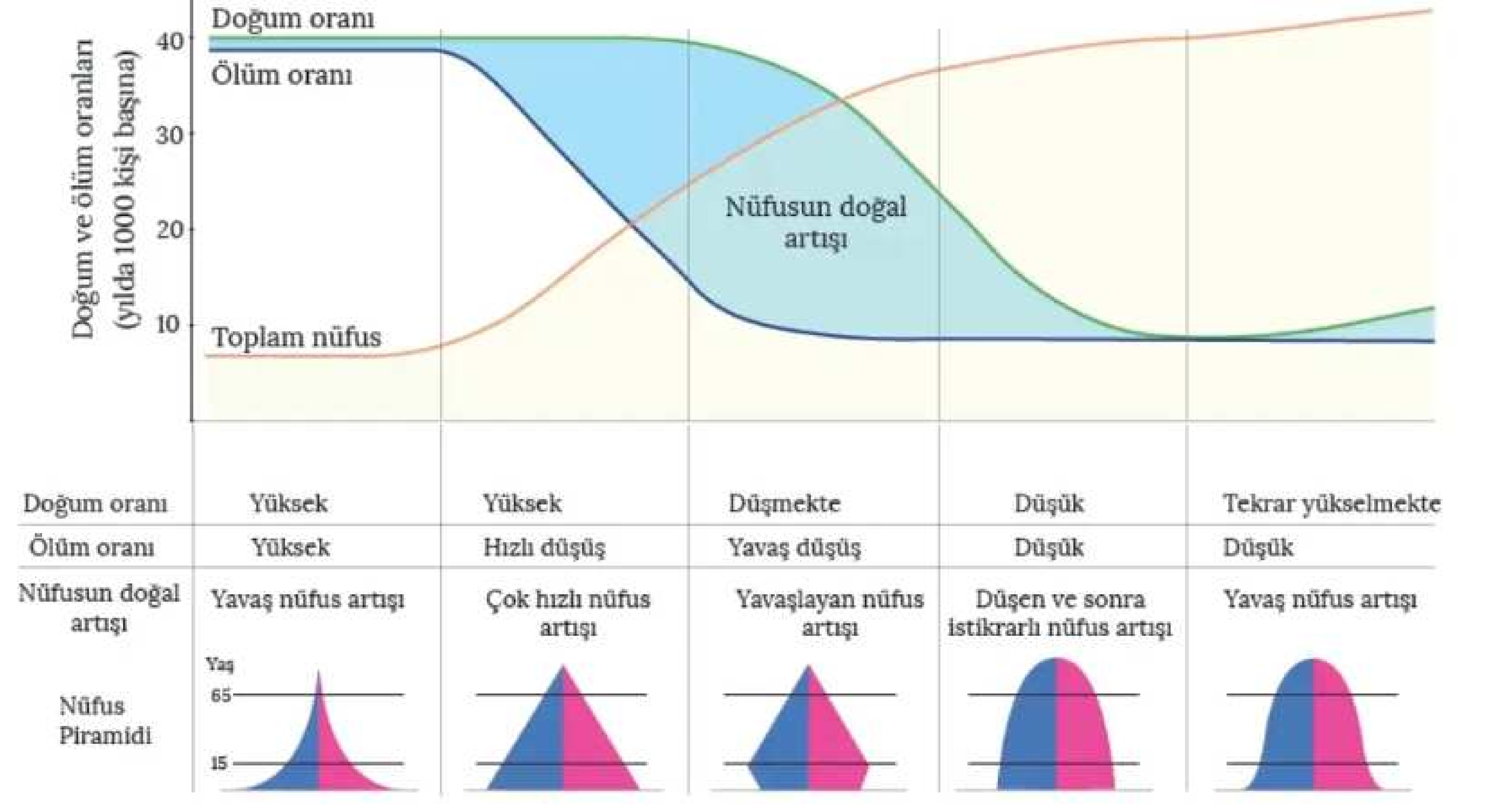
I. nüfuslanma tipi: İnsanların yerleşik hayata geçmelerinde etkili bir faktör olan tarım faaliyetleri uygulandıkları alanların sık nüfuslu olmasını sağlamıştır.

II. nüfuslanma tipi: Sanayi sektöründe iş gücüne duyulan ihtiyacın fazla ve bu alanlarda yaşam standartlarının üst seviyede olması nüfusun yoğunlaşmasına neden olmuştur.

Yukarıda özelikleri verilen nüfuslanma tipleri harita üzerinde numaralandırılarak gösterilen alanların hangilerinde görülür?

	I. nüfuslanma tipi	II. nüfuslanma tipi
A)	I, III	II, IV
B)	III, IV	I, II
C)	II, IV	I, III
D)	I, II	III, IV
E)	II, III	I, IV

6. Demografik Dönüşüm Modeli; ülkelerin doğum ve ölüm oranlarının yüksek olduğu aşamadan, bu oranların düşük olarak gözlemlendiği aşamaya geçişini ifade etmektedir. Ülkelerin gelişme ve kalkınma sürecine bağlı olarak ortaya çıkan bu durum, nüfus piramitlerinin şeklinin değişmesine neden olmaktadır.

Görseldeki bilgilere göre aşağıdakilerden hangisi <u>söylenemez</u>?

A) Çan şeklindeki piramitte doğum oranı tekrar yükselmektedir.

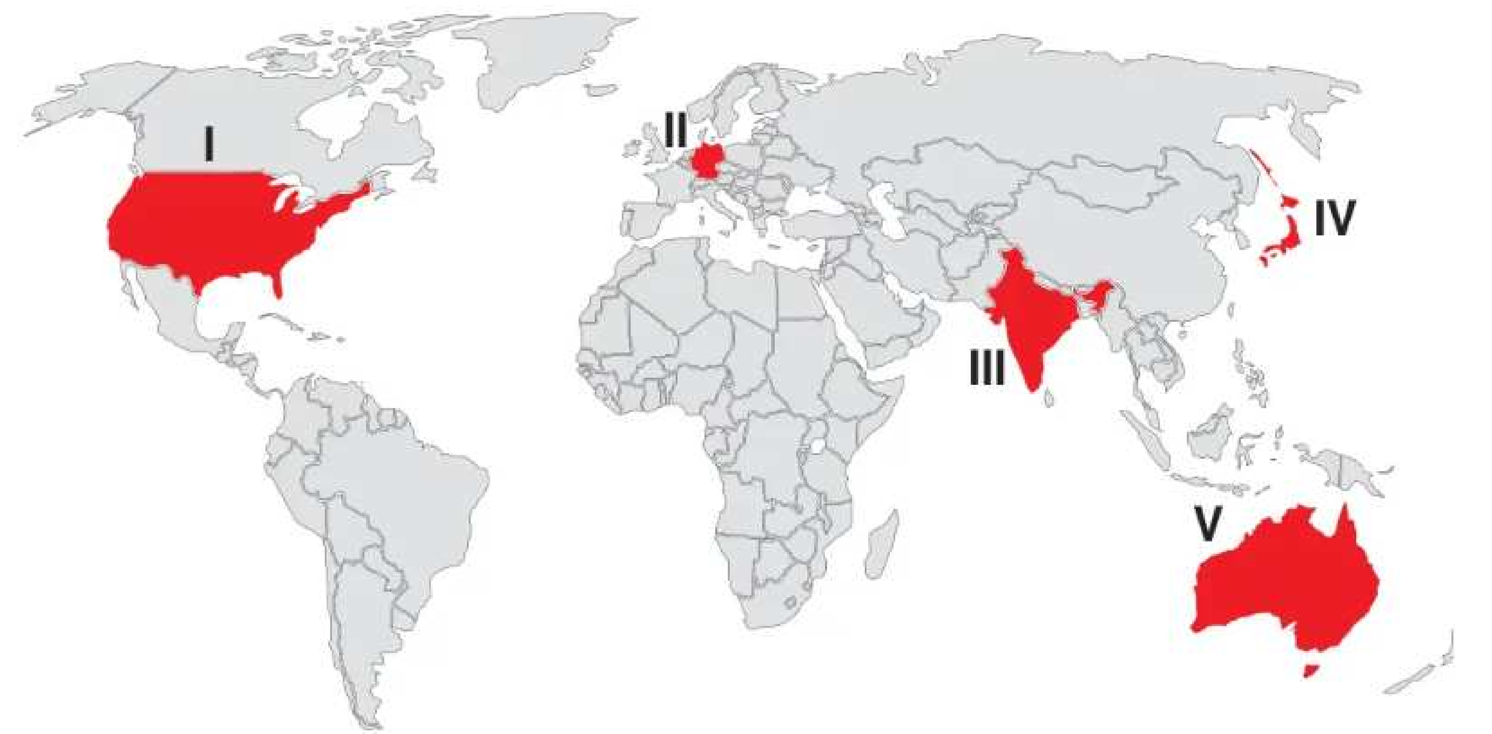
B) Nüfusun doğal artışının istikrarlı olduğu piramit düzgün üçgen biçimlidir.

C) Demografik dönüşüm modeli doğum ve ölüm oranlarının yüksekten düşük aşamaya geçişini ifade eder.

D) Ölüm oranında hızlı düşüşün yaşandığı piramit düzgün üçgen şeklindedir.

E) Doğum ve ölüm oranının yüksek olduğu piramit kenarları içe çökük şeklindedir.

7.

Yukarıdaki haritada gösterilen alanlardan hangisindeki ülkenin yoğun olarak beyin göçü verdiği söylenebilir?

A) I B) II C) III D) IV E) V

@KuasarNemesis @YildizlarLigi_2025PDF @M.G.

8. **Zeynep:** 1960'yı yıllarda dedem köy muhtarının duyurusuyla Almanya'ya çalışmaya gitmiş. Şu an dedem her iki ülkenin de vatandaşlığına sahip.

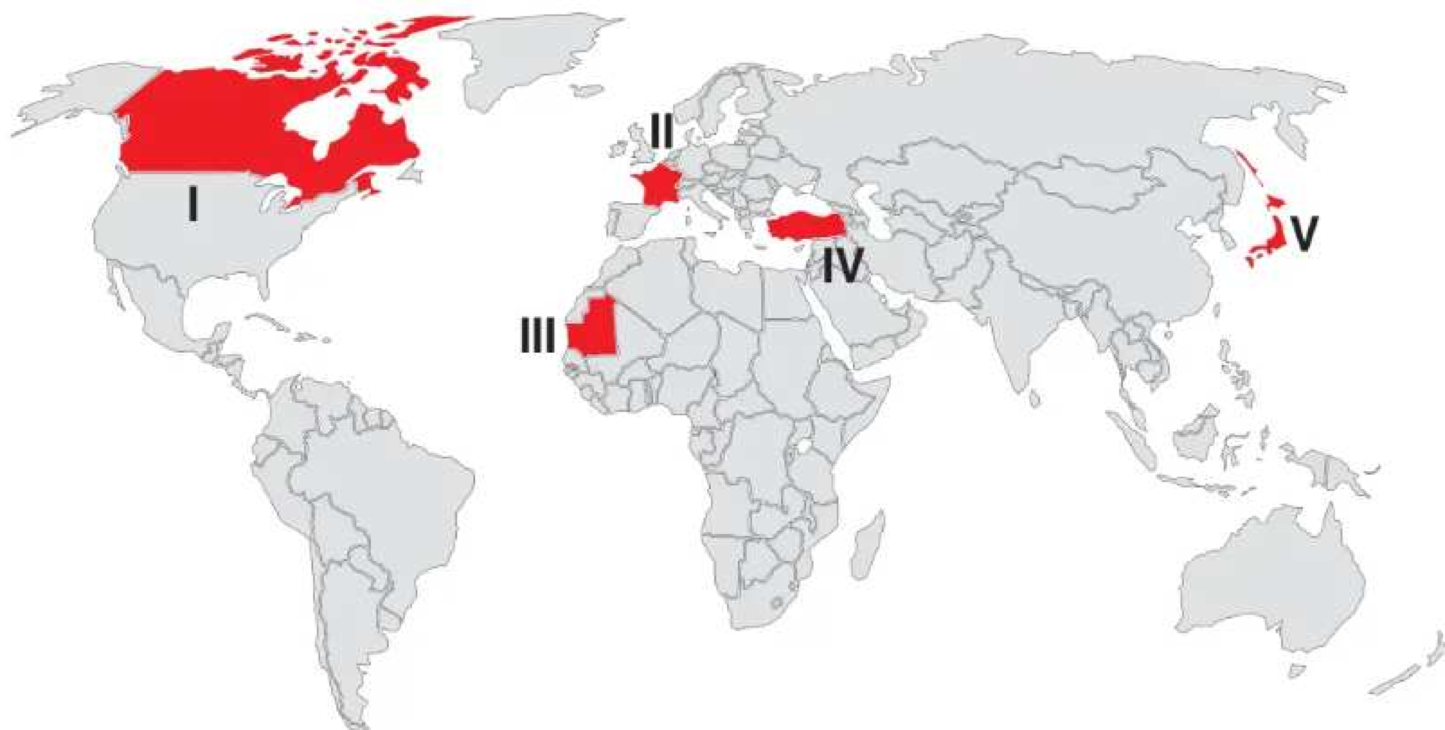
Berk: Ben çocukken çok fazla yağmur yağdığı bir gün evimizin üzerine çok büyük bir kaya kütlesi düşmüştü. Biz bu yüzden İstanbul'a taşınmıştık.

Aslı: Uzak doğu ülkelerinden Avrupa kentlerine gelen akademisyenlerin bazılarının çalışmalarını buralarda devam ettirdiğini gördüm.

Yukarıda bahsedilen göç türlerinin nedenleri sırasıyla aşağıdakilerden hangisinde doğru verilmiştir?

	Zeynep	Berk	Aslı
A)	Doğal	Sosyal/Kişisel	Ekonomik
B)	Siyasi	Doğal	Ekonomik
C)	Ekonomik	Siyasi	Doğal
D)	Ekonomik	Doğal	Sosyal/Kişisel
E)	Siyasi	Doğal	Sosyal/Kişisel

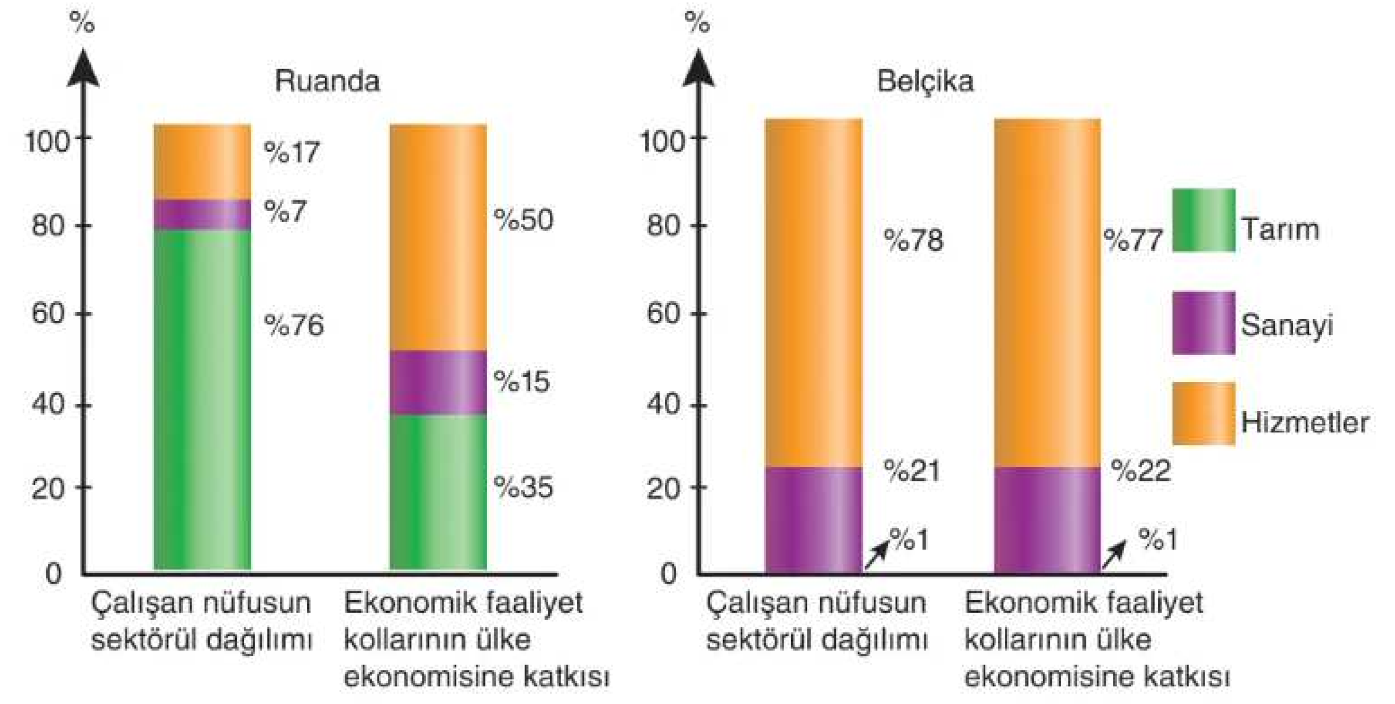
9. Çalışan nüfusun ekonomik faaliyet kollarına dağılışı zamana ve ülkelere göre farklılık gösterir. Gelişmişlik düzeyi düşük olan ülkelerde genel olarak birincil ekonomik faaliyetler yaygındır.

Buna göre haritada numaralandırılarak gösterilen ülkelerden hangisinin ekonomik faaliyetlerde çalışanların dağılışı diğerlerinden farklıdır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

10.

Yukarıdaki grafiklerde Ruanda ve Belçika'da aktif nüfusun ekonomik faaliyet kollarına dağılışı ve bu faaliyet kollarının ekonomiye katkısı verilmiştir.

Buna göre söz konusu ülkelerle ilgili olarak,

I. Ruanda'da tarımdan elde edilen gelir Belçika'dan fazladır.

II. Çalışan nüfusun sektörel dağılımı ile ekonomik faaliyetlerin ülke ekonomisine katkısı Belçika'da neredeyse birbirine paraleldir.

III. Her iki ülkede de halkın çoğunluğu hizmet sektöründe çalışmaktadır.

yargılarından hangileri doğrudur?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) I ve II E) II ve III

11. Aşağıdaki görselde yerleşme dokusu toplu olan bir yerleşim birimi gösterilmiştir.

Buna göre bu yerleşim birimi için,

I. Suyun az olduğu düz ve hafif engebeli arazilerde kurulmuştur.

II. Tarım alanları geniştir.

III. Sık dokulu bir yerleşmedir.

genellemelerinden hangileri söylenirse doğru olur?

A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III D) II ve III E) I, II ve III

BİLGİ SARMAL

@KuasarNemesis @YildizlarLigi_2025PDF @M.G.

12. Aşağıdaki tabloda bazı ülkelerin 2021 yılı nüfus miktarları ve yüz ölçümleri verilmiştir.

Ülkeler	Nüfus miktarı (kişi)	Yüz ölçümü (km²)
Japonya	124.687.293	364.555
Moğolistan	3.198.913	1.553.560
Bahreyn	1.526.929	760
Rusya	141.320.790	16.376.870
Bangladeş	164.098.818	130.170

Tablodaki bilgilere göre aritmetik nüfus yoğunluğu en az olan ülke aşağıdakilerden hangisidir?

A) Japonya

B) Bangladeş

C) Bahreyn

D) Rusya

E) Moğolistan

13. I. Ankara, başkent olması ve hizmet sektörünün gelişmesi nedeniyle yoğun nüfusludur.

II. Taşeli Platosu, karstik ve engebeli bir araziye sahip olduğundan seyrek nüfusludur.

III. Antalya, turizm faaliyetlerin gelişmiş olması nedeniyle yoğun nüfusludur.

IV. Tuz Gölü çevresi, yağış miktarının az olması nedeniyle seyrek nüfusludur.

Yukarıdakilerden hangilerinde nüfusun dağılışında etkili olan beşerî faktörlere yer verilmiştir?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III

D) II ve IV E) III ve IV

14. ***HABER:***

Dışişleri Bakanlığı Şanlıurfa'daki Göbeklitepe ve Malatya'daki Arslantepe arkeolojik alanlarının, Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Örgütü (UNESCO) Dünya Miras Listesi'ne girmesiyle Türkiye'nin söz konusu listeye kayıtlı alanlarının sayısının 2021'de 19'a yükseldiğini duyurdu. Bakanlıktan yapılan yazılı açıklamada, Türkiye'nin Göbeklitepe ve Arslantepe arkeolojik alanlarının UNESCO Dünya Miras Listesi'ne kaydedildiği belirtildi.

Açıklamada, Şanlıurfa'da bulunan ve 2011'den bu yana Türkiye'nin UNESCO'daki Geçici Miras Listesi'nde yer alan Göbeklitepe arkeolojik alanının, Yukarı Mezopotamya bölgesindeki dünyanın bilinen en eski megalitik yapı grubu olduğu ve tarihinin günümüzden 11 bin yıl öncesine kadar uzandığı vurgulandı. Bakanlık açıklamasında, "Kültür ve Turizm Bakanlığı, UNESCO Türkiye Milli Komisyonu ve Bakanlığımızın yoğun çabaları sonucunda, söz konusu başvurunun kabulüyle 2018 yılında Göbeklitepe UNESCO Dünya Mirası Listesi'ne girmiştir." ifadesi yer aldı.

Yukarıda verilen haber metnine göre aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Türkiye'de 19 kayıtlı alan Dünya Miras Listesi'ne girmiştir.

B) Göbeklitepe, dünyanın bilinen en eski megalitik yapısıdır.

C) Göbeklitepe, Dünya Miras Listesi'ne en son katılan kültürel değerdir.

D) Göbeklitepe, Şanlıurfa ili sınırları içerisinde bulunmaktadır.

E) Göbeklitepe Arkeolojik Alanı, Dünya Miras Listesi'ne 2018 yılında girmiştir.

@KuasarNemesis @YildizlarLigi_2025PDF @M.G.

SARMAL TEST – 9

1. Oryantiring, harita kullanarak arazide yön bulmayı içeren ve zamana karşı yapılan bir spor türüdür. Her türlü arazi koşullarında yapılsa da genellikle ormanlık arazide yapılması tercih edilmektedir.

Buna göre oryantiring için en uygun harita türü aşağıdakilerden hangisidir?

A) Turizm haritaları

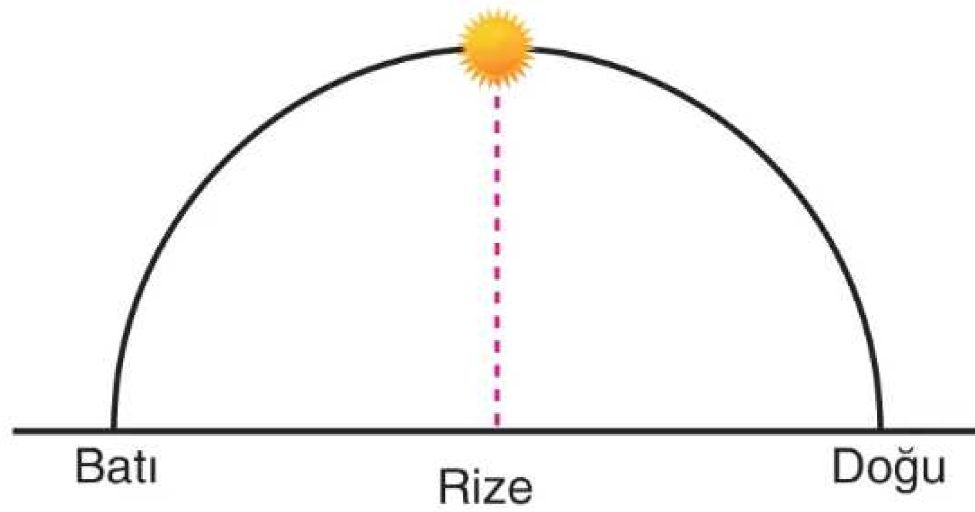
B) Maden haritaları

C) Yerleşme haritaları

D) İdari haritalar

E) Topoğrafya haritaları

2. Aşağıda 23 Eylül günü Güneş'in Rize'de ki konumu gösterilmiştir.

Buna göre Rize ile aynı meridyen üzerinde yer alan Bingöl'de Güneş hangi konumda görülür?

A) Bingöl

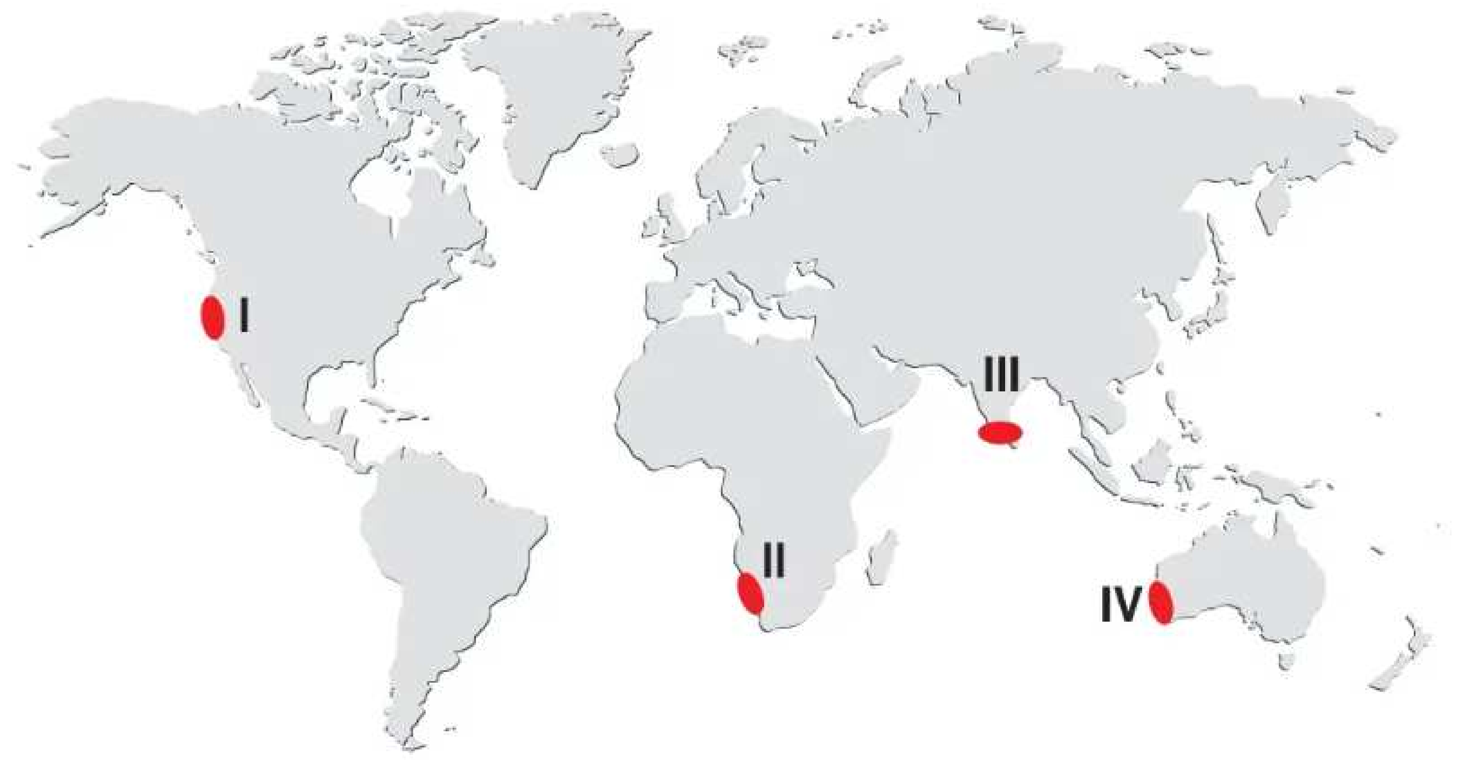
B) Bingöl

C) Bingöl

D) Bingöl

E) Bingöl

3. Gece ile gündüz arasındaki sıcaklık farkının fazla olduğu yerlerdeki kayaçlarda fiziksel ayrışma; hem sıcaklığın yüksek hem de yağışın fazla olduğu yerlerdeki kayaçlarda ise kimyasal çözünme görülmektedir.

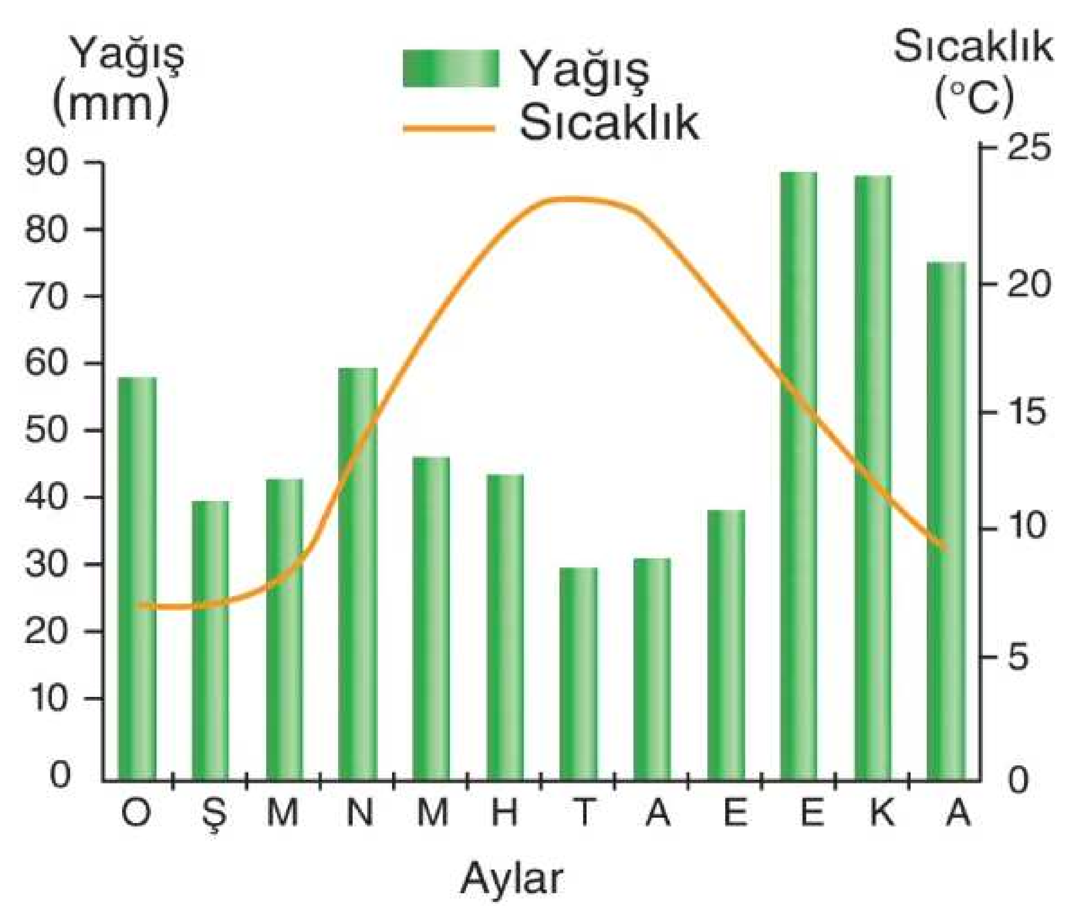

Buna göre haritada numaralandırılmış alanların hangilerinde kimyasal çözünme görülmektedir?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III

D) II ve IV E) III ve IV

4. Aşağıda bir kentin aylık ortalama sıcaklık ve yağış grafiği verilmiştir.

Grafikten yararlanarak bu kentle ilgili aşağıdaki bilgilerden hangisine ulaşılamaz?

A) Yeryüzü şekilleri

B) Yıllık yağış miktarı

C) Yıllık sıcaklık ortalaması

D) Yağışın aylara dağılışı

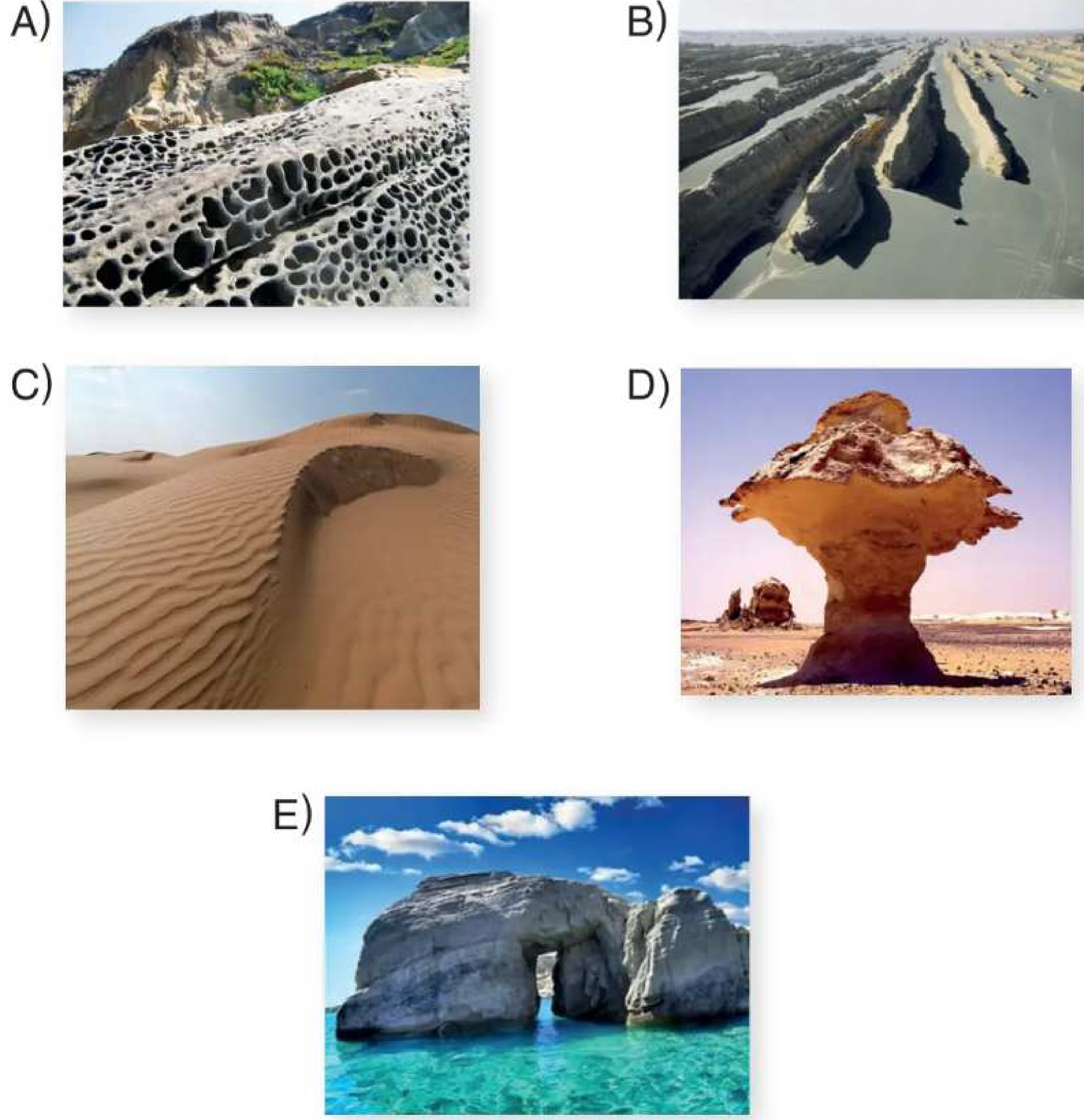
E) Hangi yarımkürede bulunduğu

BİLGİ SARMAL

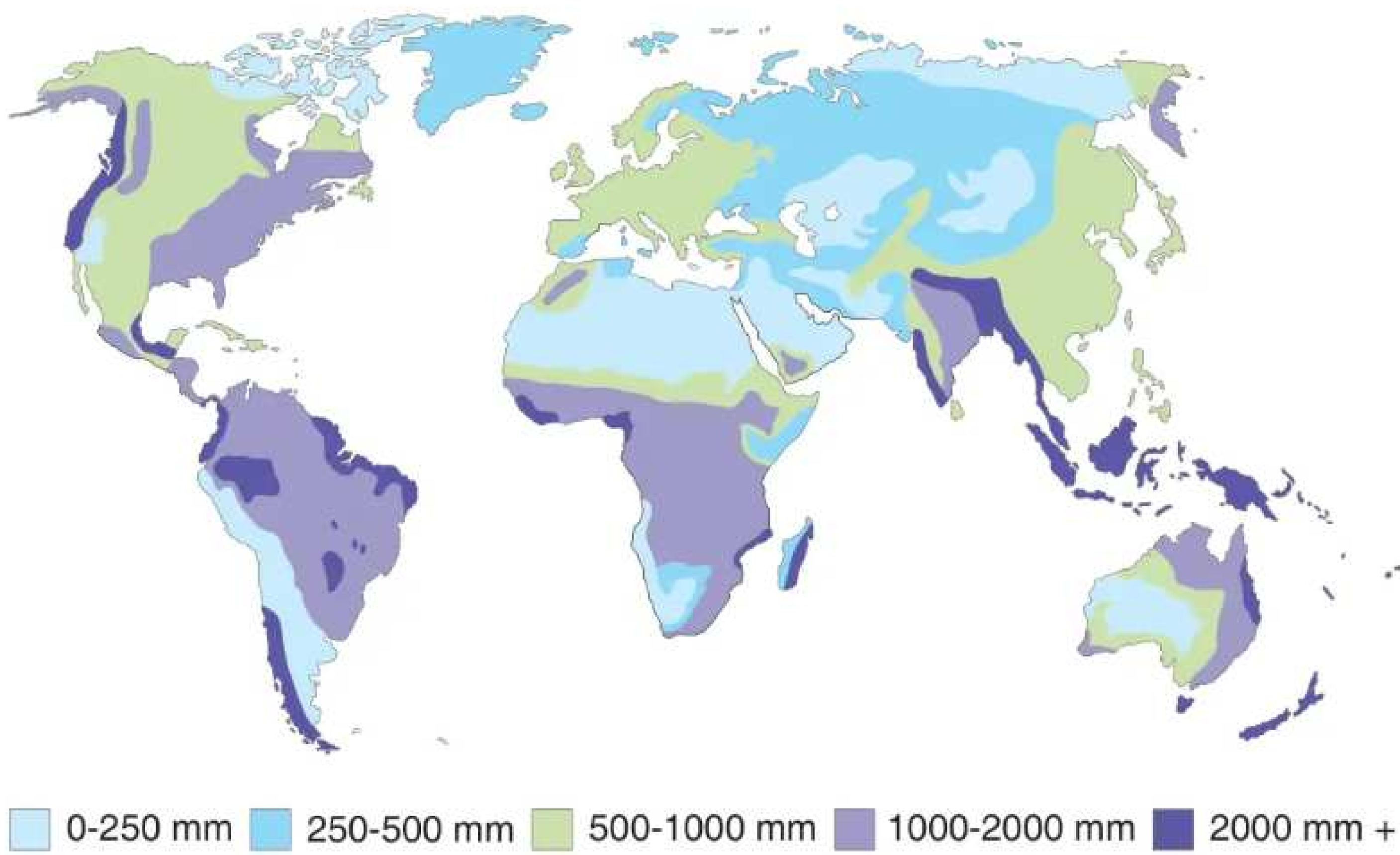
TYT COĞRAFYA SORU BANKASI

@KuasarNemesis @YildizlarLigi_2025PDF @M.G.

5. **Aşağıdaki yer şekillerinden hangisinin oluşumunda rüzgârın dolaylı etkisi vardır?**

6. Aşağıda Dünya yıllık ortalama yağış dağılışı haritası verilmiştir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi yağışı çok olan alanlardan biri değildir?

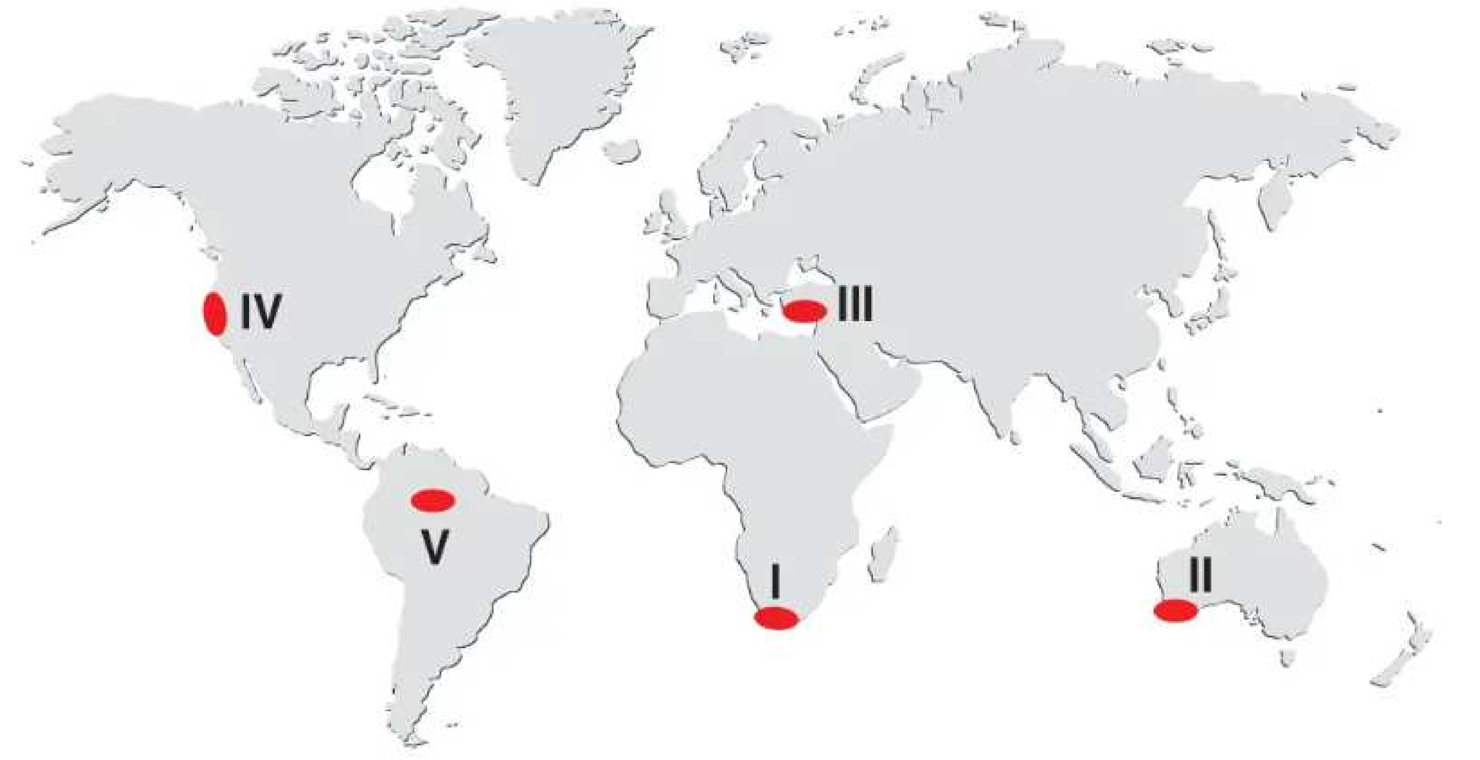
A) Sibirya
B) Hint Yarımadası
C) Meksika Körfezi
D) Kongo Havzası
E) Batı Avrupa

7. Kalker, kaya tuzu ve jips gibi suda kolay çözünebilen kayaçların bulunduğu alanlarda ayrışma ve çökmeye bağlı olarak oluşan çukurların sularla dolması sonucu karstik göller oluşur. Karstik göllere, Göller Yöresi ile Batı Toroslar'da rastlanır.

Buna göre aşağıdaki göllerden hangisi, karstik göllere örnek verilebilir?

A) Van Gölü
B) İznik Gölü
C) Salda Gölü
D) Çamiçi Gölü
E) Abant Gölü

8. Akdeniz iklim bölgesinde kızılçam ağaçları ve maki bitki örtüsü altında, terra rossa toprakları oluşur.

Buna göre haritada numaralandırılan bölgelerin hangisinde terra rossa topraklarının yaygın olması beklenemez?

A) I
B) II
C) III
D) IV
E) V

9.

Yukarıdaki haritada numaralandırılmış alanların iklim özellikleri dikkate alındığında bu alanlarda yaygın olan bitki örtüleri, aşağıdakilerden hangisinde doğru verilmiştir?

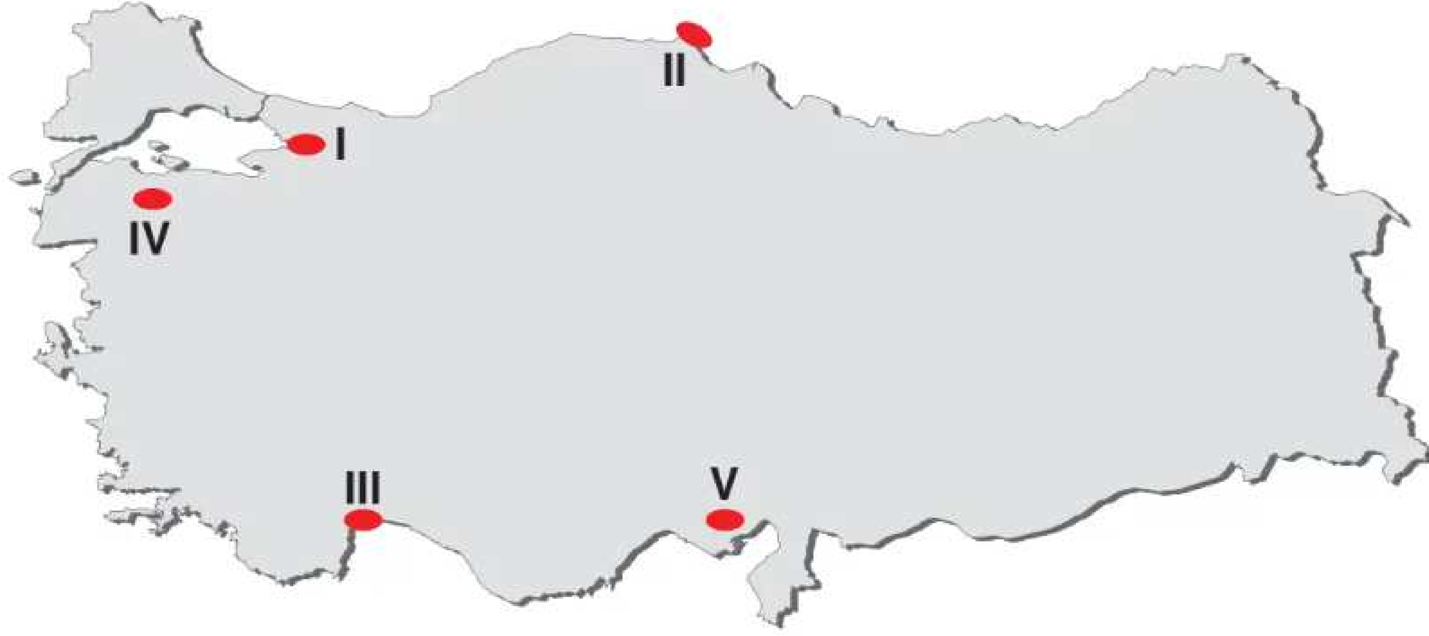
	I	II	III
A)	Bozkır	Orman	Çayır
B)	Bozkır	Orman	Maki
C)	Orman	Çayır	Bozkır
D)	Orman	Bozkır	Çayır
E)	Maki	Orman	Bozkır

@KuasarNemesis @YildizlarLigi_2025PDF @M.G.

10. **Aşağıdaki yerleşim alanlarının özelliği ile bu yerleşimlerin dağılışını etkileyen faktörlerden hangisi yanlış eşleştirilmiştir?**

	Yerleşim alanlarının özelliği	Yerleşmelerin dağılışını etkileyen faktörler
A)	Amazon Havzasında yerleşmeler azdır.	Ormanların yoğun olması
B)	ABD'nin doğusunda yerleşmeler fazladır.	Sanayinin gelişmiş olması
C)	Nil kıyılarında yerleşmeler fazladır.	Su kaynaklarının varlığı
D)	Sibirya'da yerleşmeler azdır.	Yer şekillerinin engebeli olması
E)	Orta Asya'da yerleşmeler azdır.	Kuraklığın etkili olması

11. Sanayi, ticaret, tarım, turizm ve madencilik gibi ekonomik faaliyetlerin geliştiği alanlar göç aldıklarından yerleşmeler büyür.

Haritada numaralandırılmış alanları hangisi bu duruma örnek verilemez?

A) I B) II C) III D) IV E) V

12. I. Gelişmiş ülkelerde aktif nüfusun çoğunluğu üçüncül ekonomik faaliyet alanında çalışır.

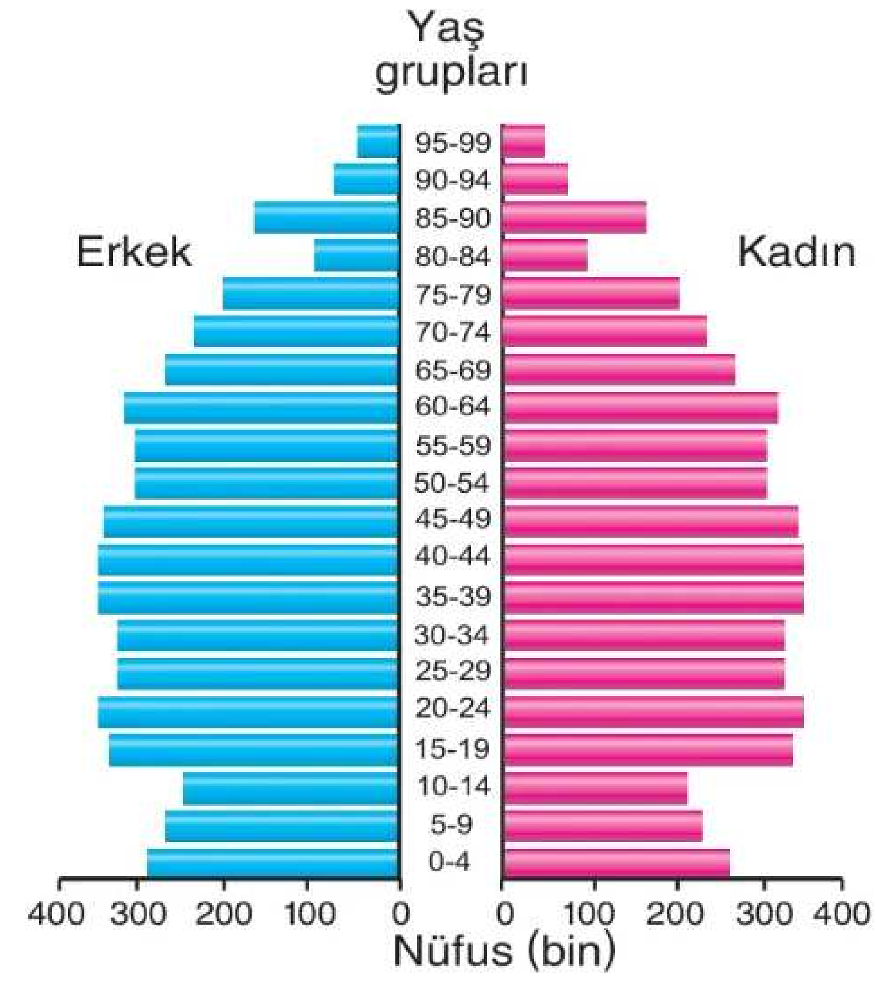
II. Az gelişmiş ülkelerde ikincil ekonomik faaliyet alanında çalışanların oranı, birincil ekonomik faaliyet alanında çalışanlardan fazladır.

III. Ham maddelerin kullanılabilir duruma geldiği ülkelerde, ikincil ekonomik faaliyet alanında çalışanların oranı da artar.

Yukarıda ülkelerin ekonomik faaliyet alanlarıyla ilgili olarak verilen bilgilerden hangileri doğrudur?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve III E) I, II ve III

13. Aşağıda bir ülkenin nüfus piramidi verilmiştir.

Buna göre verilen piramitle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi doğrudur?

A) Yaşlı nüfus oranı düşüktür.
B) Doğum oranı yüksektir.
C) Ortanca yaş küçüktür.
D) Kırsal nüfus oranı yüksektir.
E) Ortalama yaşam süresi uzundur.

14. İyi eğitim almış, nitelikli insanların başka ülkelere göç etmesine beyin göçü denir.

Beyin göçünün artmasında;

I. gelir düzeyinin düşüklüğü,
II. araştırma için ayrılan kaynakların yetersizliği,
III. savaşlar

faktörlerinden hangileri etkilidir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve III E) I, II ve III

15. Aşağıda bazı ekonomik faaliyetlerin içerisinde yer alan mesleklere örnekler verilmiştir.

- Avcılık, toplayıcılık, madencilik, balıkçılık, ormancılık, tarım ve hayvancılık
- Enerji üretimi, sanayi ve inşaat faaliyetleri
- Eğitim, sağlık, ulaşım, turizm, ticaret, bankacılık, pazarlama, hukuk ve güvenlik
- Reklam yayıncılığı, yazılım hizmetleri, ağ işletmeciliği ve grafik tasarımı

Buna göre aşağıdaki ekonomik faaliyetlerden hangisinin içerisinde yer alan mesleklere örnek verilmemiştir?

A) Birincil B) İkincil C) Üçüncül
D) Dördüncül E) Beşincil

@KuasarNemesis @YildizlarLigi_2025PDF @M.G.

16. Türkiye'de yeryüzü şekillerinin dağlık ve engebeli olduğu yerlerde nüfus seyrektir.

Buna göre haritada numaralandırılmış alanlardan hangisinin seyrek nüfuslu olmasında yeryüzü şekillerinin dağlık ve engebeli olması etkili değildir?

A) I B) II C) III D) IV E) V

17. Yağış miktarının az, sıcaklığın yüksek olduğu bölgelerde kuraklık ortaya çıkar. Kurak alanlarda tatlı su kaynakları genellikle az olduğu için suya olan talep fazladır. Bu nedenle kurak iklim bölgelerinde yerleşme alanları sınırlıdır.

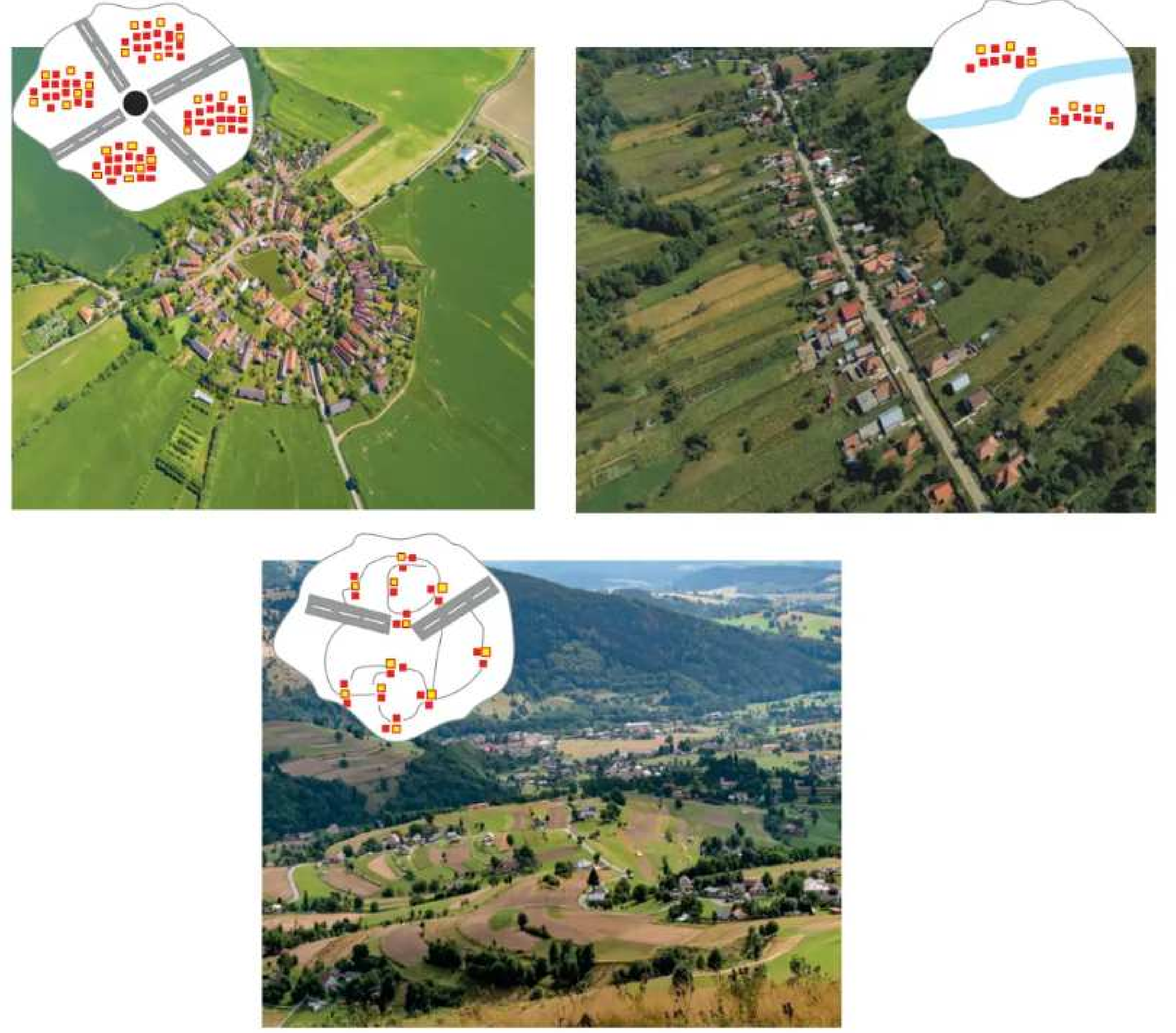
Buna göre aşağıdakilerden hangisinde yerleşmelerin sınırlı olduğu söylenemez?

A) Muson Asyası
B) Orta Avustralya
C) Büyük Sahra
D) Arap Yarımadası
E) Orta Asya

18. Aşağıdaki göçün türü ve bu göçün türüne verilen örnek olay eşleştirmelerinden hangisi yanlıştır?

	Göçün Türü	Örnek Olay
A)	Mevsimlik göç	Antalya'ya turizm amacıyla yapılan göçler
B)	Mübadele göçü	1923 Lozan Antlaşması ile ülkemize gelen göçler
C)	Siyasi göç	Suriye'den Ürdün'e savaştan dolayı yapılan göçler
D)	İşçi göçü	1960'larda çalışmak amacıyla Almanya'ya yapılan göçler
E)	Yeni Dünya göçleri	Bilim insanlarının başka ülkelere göç etmesi

19.

Yukarıda verilen görsellerle ilgili olarak aşağıda verilenlerden hangisi yanlıştır?

A) Verimli tarım alanlarında insanlar kendi tarlalarının kıyısına geçici ya da sürekli meskenler yaparak dağınık yerleşmeler oluşturabilir.
B) Meskenlerin sıra hâlinde bulunduğu yerleşmeler çizgiseldir.
C) Yerleşim yerinin her yöne kolayca gelişmesi sonucu dairesel yerleşmeler oluşur.
D) Yerleşmeler; bulunduğu arazinin özellikleri, ekonomik faaliyetler ve kültürel özelliklere bağlı olarak çeşitli geometrik şekillere sahip olabilirler.
E) Ulaşım olanaklarının en gelişmiş olduğu yerleşmeler dağınık yerleşmelerdir.

✓ BUNLARI İYİ ÖĞREN

Birincil Ekonomik Faaliyetler: Geçimin doğrudan toprak ya da sudan sağlanmasıdır. Tarım, hayvancılık, balıkçılık, ormancılık ve madencilik gibi ekonomik faaliyetleri kapsar.

İkincil Ekonomik Faaliyetler: Ham maddelerin işlenip insanların kullanabileceği ürünlere dönüştürüldüğü sanayi faaliyetleri ile inşaat ve enerji sektörlerini de kapsar.

Üçüncül Ekonomik Faaliyetler: İnsanlara hizmet sunulan eğitim, sağlık, yargı, ulaşım, ticaret, turizm, bankacılık, sigortacılık, pazarlama, muhasebe, basın – yayın, güvenlik gibi sektörleri kapsar.

Dördüncül Ekonomik Faaliyetler: Veri toplama, işleme ve yayma, yazılım – donanım, grafik – tasarım ve online hizmetler ile reklam yayıncılığı vb. faaliyetlerdir. Üniversiteler, bilişim teknolojileri ve araştırma merkezleri bunlara örnektir.

Beşincil Faaliyetler: Üst düzey kamu – özel sektör yöneticiliği ve icra kurulu başkanlığı (CEO) bu faaliyet grubunda yer alır.

@KuasarNemesis @YildizlarLigi_2025PDF @M.G.

10. BÖLÜM

BÖLGELER, ULAŞIM AĞLARI, İNSAN VE ÇEVRE, AFETLER

NELER ÖĞRENECEĞİZ?

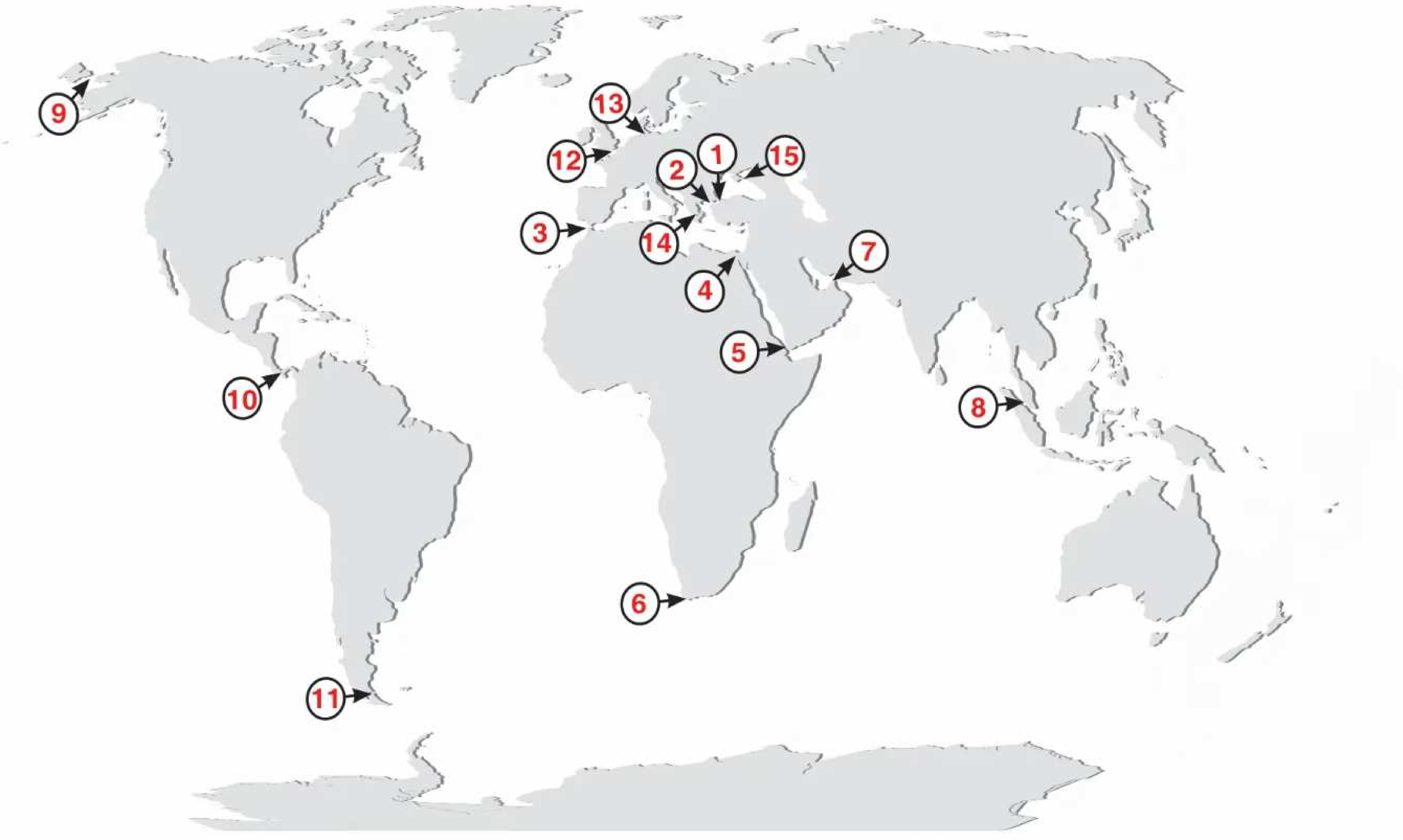
- BÖLGE TÜRLERİ VE ÖZELLİKLERİ
- ULUSLARARASI ULAŞIM AĞLARI
- İNSAN VE ÇEVRE
- AFETLER

BU KONUNUN ÖSYM SINAVINDAKİ YERİ

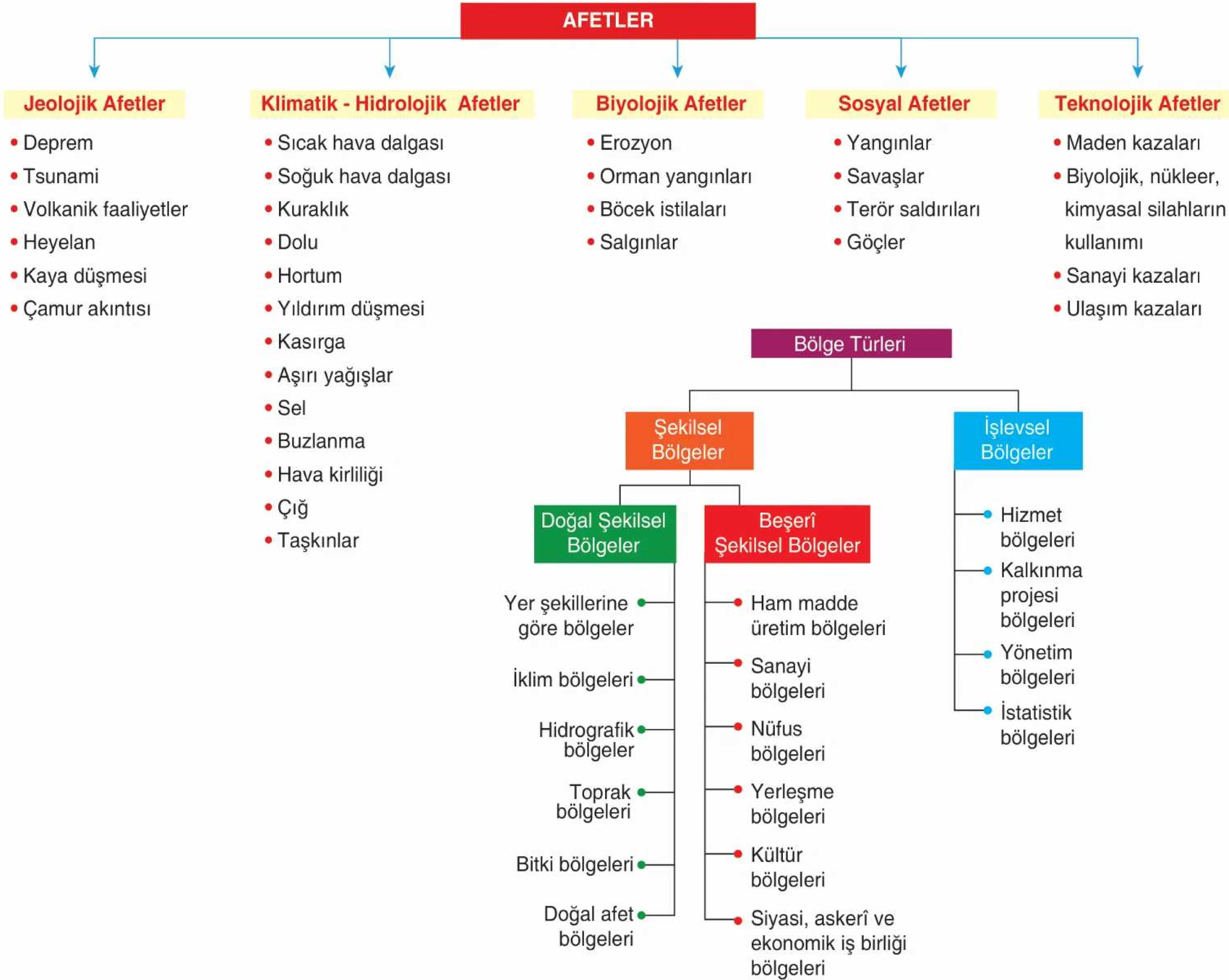
✔ ÖSYM sınavlarında son yıllarda bu konularla ilgili sorulara sıkça yer verilmektedir. Konularla ilgili sorular özellikle harita üzerinde dağılış şeklinde sorulduğundan bu bölümde başarılı olmak için Türkiye ve Dünya haritalarında ülke ve şehirlerin konum bilgisinin iyi öğrenilmesi gerekir.

@KuasarNemesis @YildizlarLigi_2025PDF @M.G.

Dünya'daki Önemli Su Yolları

1. İstanbul Boğazı
2. Çanakkale Boğazı
3. Cebelitarık Boğazı
4. Süveyş Kanalı
5. Babülmendep Boğazı
6. Ümit Burnu
7. Hürmüz Boğazı
8. Malakka Boğazı
9. Bering Boğazı
10. Panama Kanalı
11. Macellan Boğazı
12. Dover Boğazı
13. Kiel Kanalı
14. Korint Kanalı
15. Kerç Boğazı

@KuasarNemesis @YildizlarLigi_2025PDF @M.G.

Test 1

İŞLEVSEL VE ŞEKİLSEL BÖLGELER – I

1. Yeryüzünün doğal veya beşerî unsurlar bakımından kendi içinde benzerlik gösteren parçalarına bölge adı verilmektedir. Sahip oldukları doğal ve beşerî özellikleriyle dünyanın diğer alanlarından ayrılan bölgelere şekilsel bölge denir. Mekânsal yapıyı ve mekan üzerindeki ekonomik ve kültürel işleyişi daha iyi organize edebilmek amacıyla oluşturulan bölgelere ise işlevsel bölge adı verilir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi işlevsel bölgelere örnek verilebilir?

A) Doğu Karadeniz Kalkınma Projesi bölgesi

B) Kutup iklim bölgesi

C) Savan bitki örtüsü bölgesi

D) Himalayalar dağlık bölgesi

E) Kalahari çöl bölgesi

2. I. Antalya turizm bölgesi

II. Mersin serbest ticaret bölgesi

III. Van Gölü havzası bölgesi

IV. Konya bozkır bitki örtüsü bölgesi

Yukarıdaki bölge sınıflandırmalarından hangileri beşerî özellikler esas alınarak oluşturulmuştur?

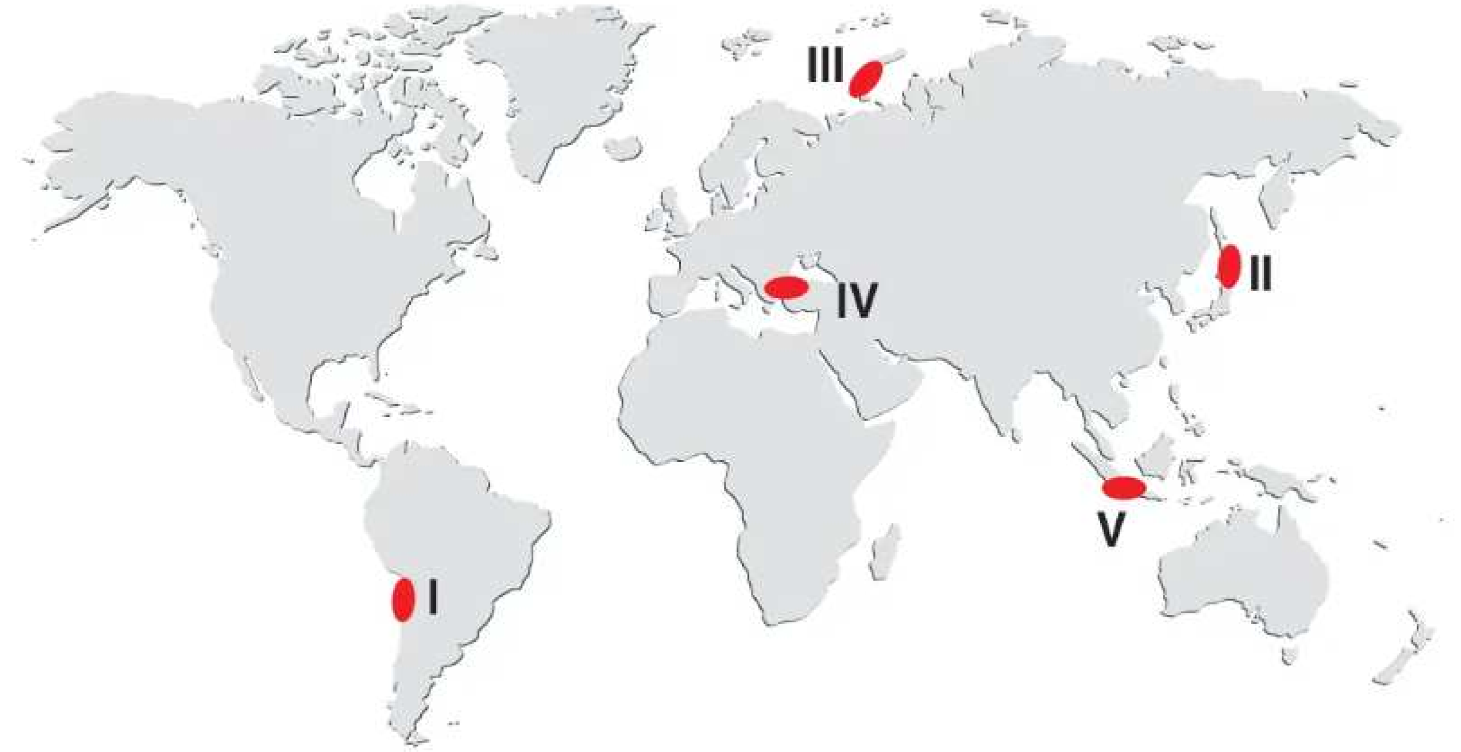
A) I ve II B) I ve III C) II ve III D) II ve IV E) III ve IV

3. Uluslararası siyasi, askeri ve ekonomik iş birliği amaçlı oluşturulan bölgelere beşerî bölgeler denir.

Buna göre aşağıdaki ülke ve bu ülkelerin yer aldığı beşeri bölge eşleştirmelerinden hangisi doğrudur?

	Ülke	Beşerî bölge
A)	Arjantin	Avrupa Birliği
B)	Almanya	Karadeniz Ekonomik İşbirliği Örgütü
C)	Japonya	Petrol İhraç Eden Ülkeler Örgütü
D)	Kanada	İslam İşbirliği Teşkilatı
E)	Türkiye	Birleşmiş Milletler

4. Aşağıdaki haritada bazı alanlar numaralandırılarak gösterilmiştir.

Buna göre numaralı alanlardan hangisi birinci derece deprem bölgesi içerisinde yer almaz?

A) I B) II C) III D) IV E) V

5. I. Avrupa Birliği (AB) bölgesi

II. Tektonik deprem bölgesi

III. Petrol üretim bölgesi

Yukarıda verilen bölge türlerinden hangilerinin sınırları ile ülke sınırları örtüşür?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II D) II ve III E) I, II ve III

6. Aşağıdaki haritada bazı iller renklendirilerek gösterilmiştir.

Renklendirilerek gösterilen illerde aşağıdaki bölge türlerinden hangisi bulunmaz?

A) Dağlık bölge B) Yağışlı bölge

C) Sanayi bölgesi D) Turizm bölgesi

E) Maden bölgesi

@KuasarNemesis @YildizlarLigi_2025PDF @M.G.

7. Aşağıdaki haritada bir bölge taranarak gösterilmiştir.

Taralı bölge için;

I. doğal şekilsel bölge özelliğine göre; tayga orman bölgesi,

II. beşeri şekilsel bölge özelliğine göre; seyrek nüfuslu bölge,

III. işlevsel bölge özelliğine göre; deprem bölgesi

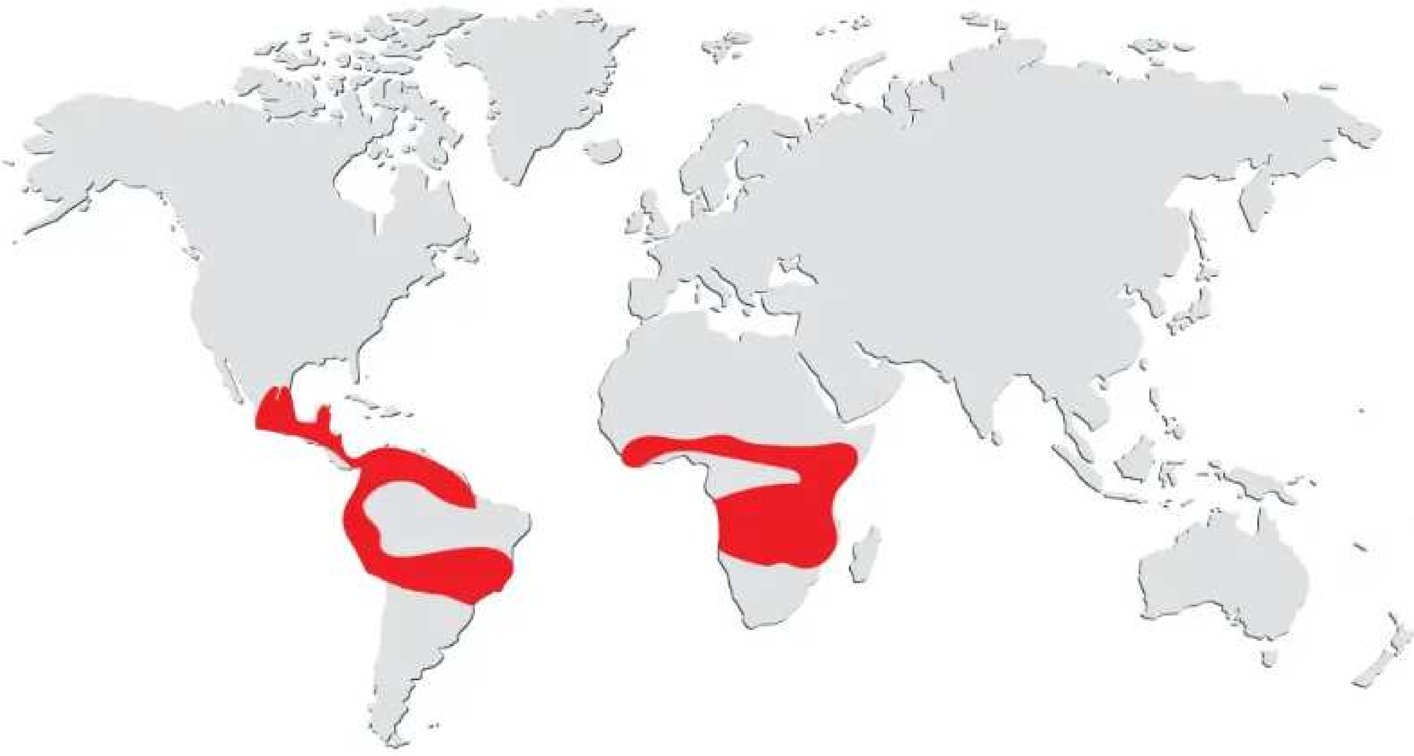
özelliklerinden hangileri söylenebilir?

A) Yalnız II B) Yalnız III C) I ve II D) II ve III E) I, II ve III

8. Aşağıdakilerden hangisi işlevini yitirdiği için ortadan kalkan bölgelerden biridir?

A) NAFTA B) Varşova Paktı C) OPEC D) NATO E) BM

9. Aşağıdaki haritada bazı alanlar koyu renkle gösterilmiştir.

Bu alanların tümü aşağıdaki hangi bölge türü içerisinde yer alır?

A) Ekvatoral iklim bölgesi

B) Savan iklim bölgesi

C) Maki bitki örtüsü bölgesi

D) Petrol üretim bölgesi

E) Volkanik dağlar bölgesi

10. Yeryüzünde doğal ve beşerî çeşitliliğin zenginliği farklı bölgelerin oluşmasını sağlamıştır.

Buna göre aşağıdaki bilgilerden hangisi yanlıştır?

A) Siyasi bölgeler zamanla işlevini yitirip ortadan kalkabilir.

B) Siyasi bölge sınırları yeni ülkelerin katılımıyla genişleyebilir.

C) Doğal özelliklerine göre oluşturulan bölgelerin sınırları kısa sürede değişir.

D) İklim özelliklerine göre oluşturulan bölgelerin sınırları kademeli geçiş gösterir.

E) Siyasi özelliklere göre oluşturulan bölge sınırları ülke sınırlarına uyumluluk gösterir.

11. Kültür bölgeleri; aynı dil, din ve tarihe sahip insanların bir arada bulunduğu bölgeleri kapsar.

Buna göre aşağıdaki ülkelerden hangisi farklı bir kültür bölgesinde yer alır?

A) Azerbaycan

B) Moğolistan

C) Özbekistan

D) Türkmenistan

E) Kırgızistan

✓ BUNLARI İYİ ÖĞREN

Sahip oldukları doğal ve beşeri özellikleriyle dünyanın diğer alanlarından ayrılan bölgelere şekilsel bölge adı verilir. Mekânsal yapıyı ve mekân üzerindeki ekonomik ve kültürel işleyişi daha iyi organize edebilmek amacıyla oluşturulan bölgelere ise işlevsel bölge denir.

➢ İklim ve bitki örtüsü ölçüt alınarak oluşturulan bölgelerin sınırları arasında kademeli geçiş görülür.

➢ Doğal özelliklerine göre belirlenen bölge sınırları kısa sürede değişmez.

➢ İşlevini kaybeden bölgeler ortadan kalkar ve yerini yeni bölgelere bırakır.

➢ Değişik ölçütler göz önüne alınarak çizilen bölgelerin sınırları bazı durumlarda birbiriyle örtüşürken bazı durumlarda farklılık gösterir. Siyasî özelliklere göre oluşturulan bölge sınırları ülke sınırlarını takip eder.

@KuasarNemesis @YildizlarLigi_2025PDF @M.G.

Test 2

İŞLEVSEL VE ŞEKİLSEL BÖLGELER – II

1. **Bölge sınırları ile ilgili aşağıda verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?**

A) Maden bölgeleriyle sanayi bölgeleri örtüşür.

B) Sanayi bölgeleriyle ulaşımın geliştiği bölgeler örtüşür.

C) Genç oluşumlu arazilerle taş kömürü çıkarılan bölgeler örtüşür.

D) Akdeniz iklim bölgeleriyle yaz turizminin geliştiği bölgeler örtüşür.

E) İklim bölgeleriyle bitki örtüsü bölgeleri örtüşür.

2. Aşağıdaki haritada bazı alanlar koyu renkle gösterilmiştir.

Bu alanlar, aşağıdaki bölgelerden hangisinin içerisinde yer alır?

A) Yoğun nüfuslu bölge

B) Yağmur ormanları bölgesi

C) Çöl iklim bölgesi

D) Çığ bölgesi

E) Endüstri bölgesi

3. I. İklim bölgesi - Doğal bitki örtüsü bölgesi

II. Yoğun nüfuslu bölge - Endüstri bölgesi

III. Maden bölgesi - Turizm bölgesi

Yukarıda eşleştirilen bölgelerin hangilerinin sınırları birbirine benzerlik göstermesi beklenir?

A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III D) II ve III E) I, II ve III

4. Değişik ölçütler göz önüne alınarak çizilen bölgelerin sınırları bazı durumlarda birbirleriyle örtüşürken bazı durumlarda farklılık gösterir.

Buna göre aşağıdaki özelliklerden hangisine göre oluşturulan bölge sınırları ülke sınırları ile örtüşür?

A) İklim bölgeleri

B) Bitki örtüsü bölgeleri

C) Doğal afet bölgeleri

D) Dağlık bölgeler

E) Siyasi bölgeler

5.

Yukarıdaki haritada koyu renkle gösterilen alan;

I. maden bölgesi,

II. endüstri bölgesi,

III. yoğun nüfuslu bölge

özelliklerinden hangilerine sahiptir?

A) Yalnız III B) I ve II C) I ve III D) II ve III E) I, II ve III

6. Bir ülke sahip olduğu çeşitli özelliklere göre farklı bölge türleri içerisinde yer alabilir.

Buna göre;

- iklim tipine göre, Ekvatoral iklim bölgesinde,
- nüfus yoğunluğuna göre, çok yoğun nüfuslu bölgede,
- siyasi özelliğine göre, İslam İşbirliği Teşkilatı bölgesinde

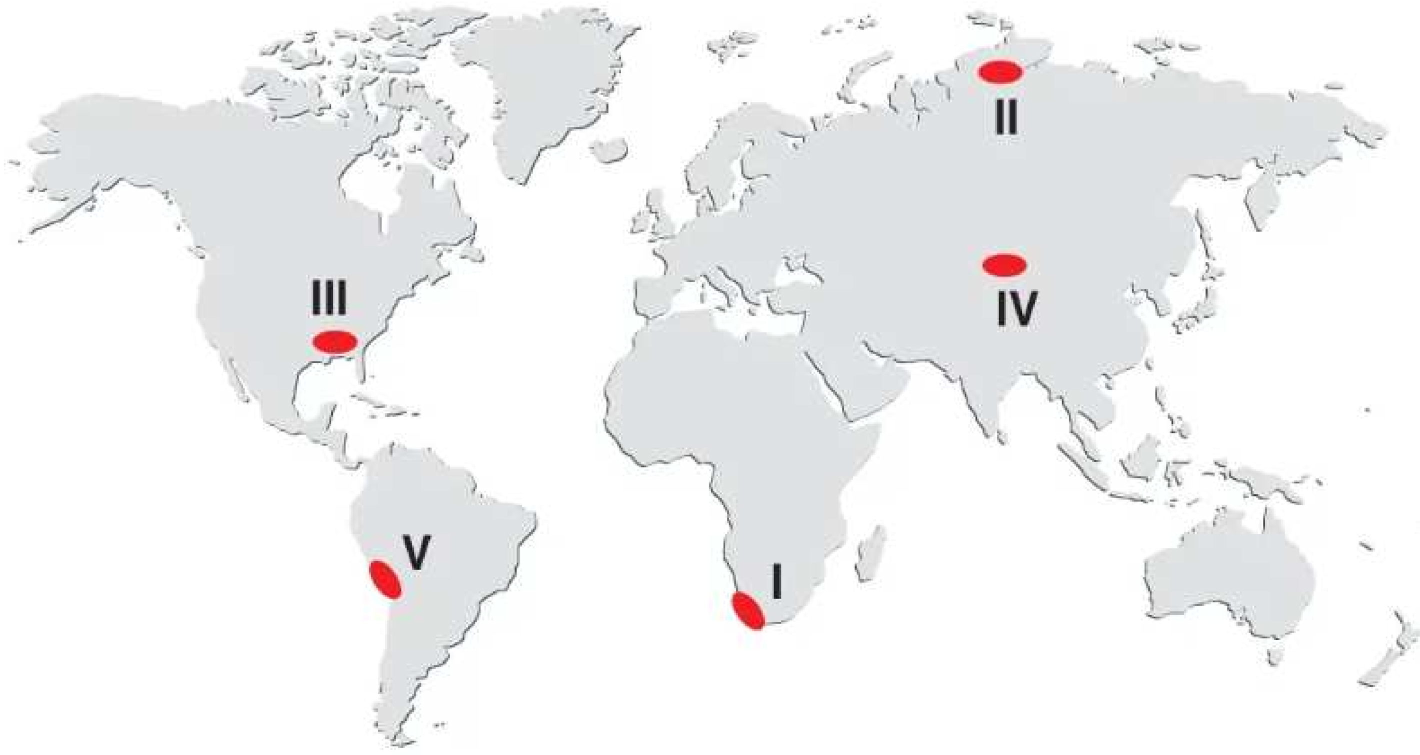
yer alan ülke aşağıdakilerden hangisi olabilir?

A) Endonezya B) Brezilya C) İran D) Kongo E) Filipinler

7. **Aşağıdaki doğal özelliklerine göre oluşturulan bölgelere verilen örneklerden hangisi yanlıştır?**

	Doğal Özelliklerine Göre Bölgeler	Örnekler
A)	Yeryüzü şekillerine göre bölgeler	Himalaya dağlık bölgesi
B)	İklim tiplerine göre bölgeler	Sahra kurak bölgesi
C)	Bitki örtüsüne göre bölgeler	Konya step bölgesi
D)	Doğal afet bölgeleri	Harran heyelan bölgesi
E)	Toprak özelliklerine göre bölgeler	Çukurova alüvyal toprak bölgesi

8. Aşağıdaki haritada beş bölge numaralandırılarak gösterilmiştir.

Numaralı alanların yer aldığı bölgelerle ilgili aşağıdaki bilgilerden hangisi yanlıştır?

A) I numaralı alan, Akdeniz iklim bölgesinde yer alır.

B) II numaralı alan, tundra bitki örtüsü bölgesinde yer alır.

C) III numaralı alan, endüstri bölgesinde yer alır.

D) IV numaralı alan, turizm bölgesinde yer alır.

E) V numaralı alan, dağlık bölgede yer alır.

9. Bilinen ilk medeniyetlerin kurulduğu topraklardır. Günümüzde ise yüzlerce yan ürünüyle birlikte sanayileşme sürecinin vazgeçilmez ham maddesi olan petrolü topraklarında barındırmaktadır. Bu nedenle büyük devletlerin her zaman mücadele alanı olmuş bir bölgedir.

Yukarıdaki bazı özellikleri verilen bölgeye aşağıdaki ülkelerden hangisi örnek verilemez?

A) Katar B) Irak C) Azerbaycan D) Suriye E) Mısır

10. Bölge sınırları çoğu zaman kademeli bir geçiş gösterir. Bu durum iklim ve bitki örtüsü bölgelerinde çok belirgindir. Örneğin, Akdeniz iklim bölgesinden karasal iklim bölgesine geçilirken her iki iklim tipinin özelliklerini yansıtan ara bölgeler bulunur. Orman bölgesinden step bölgesine geçilirken orman ve step karışımından oluşan bitki örtüsü bölgesi görülür.

Yukarıdaki paragraf, aşağıdaki sorulardan hangisine cevap niteliğindedir?

A) Bölge tipleri nelerdir?

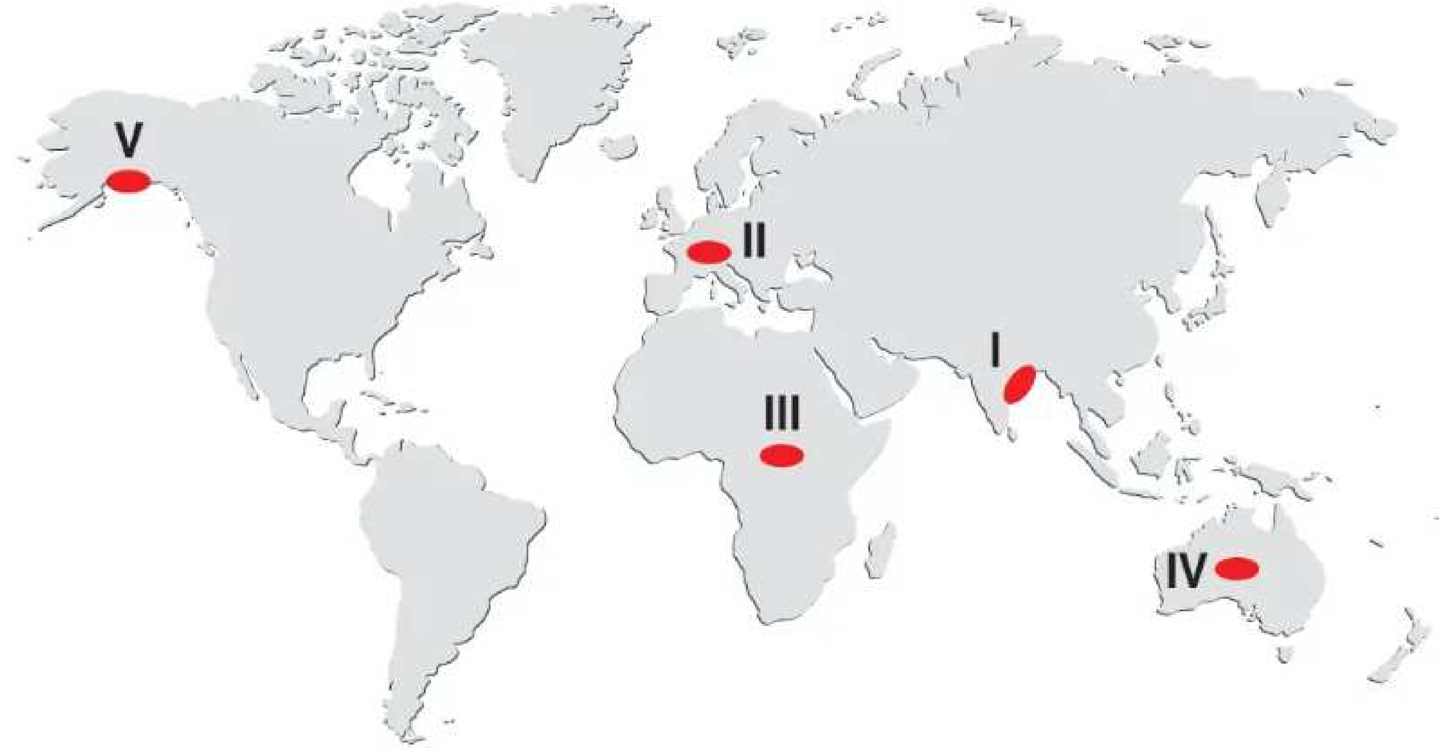
B) Bölge sınırları kesin hatlarla ayrılabilir mi?

C) Bölge sınırları değişir mi?

D) Bölge sınırları nasıl oluşturulur?

E) Bölge sınırları ülke sınırları ile çakışır mı?

11. Aşağıdaki haritada bazı bölgeler numaralandırılarak gösterilmiştir.

Numaralandırılmış bölgelerin hangisi çöl iklim bölgesinde yer alır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

2023 / TYT

12. Mekânı amaca göre sınıflandırıp sınırlandırarak çeşitli bölge türleri ayırt edilebilir. Bunlardan biri de hizmetlerin insanlara ulaştırılması ve mekânsal organizasyonun etkili olması amacıyla oluşturulan, belirli bir merkezden yönetilen işlevsel bölgelerdir.

Aşağıdakilerden hangisi sözü edilen bu bölgeye örnek gösterilebilir?

A) Sık nüfuslu bölge

B) Akdeniz iklim bölgesi

C) Balıkçılık bölgesi

D) Sedir ormanı bölgesi

E) Kalkınma projesi bölgesi

@KuasarNemesis @YildizlarLigi_2025PDF @M.G.

Test 3

ULUSLARARASI ULAŞIM AĞLARI – I

1. Ulaşım; insanın, eşyanın, bilginin, paranın ve hizmetlerin bir yerden başka bir yere çeşitli araçlarla taşınmasıdır.

Buna göre;

I. sanayi,

II. ticaret,

III. turizm

faaliyetlerinden hangileri ulaşıma bağlı olarak gelişme gösterir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) I ve II E) I, II ve III

2. I. Kullanılan en eski ulaşım ağıdır.

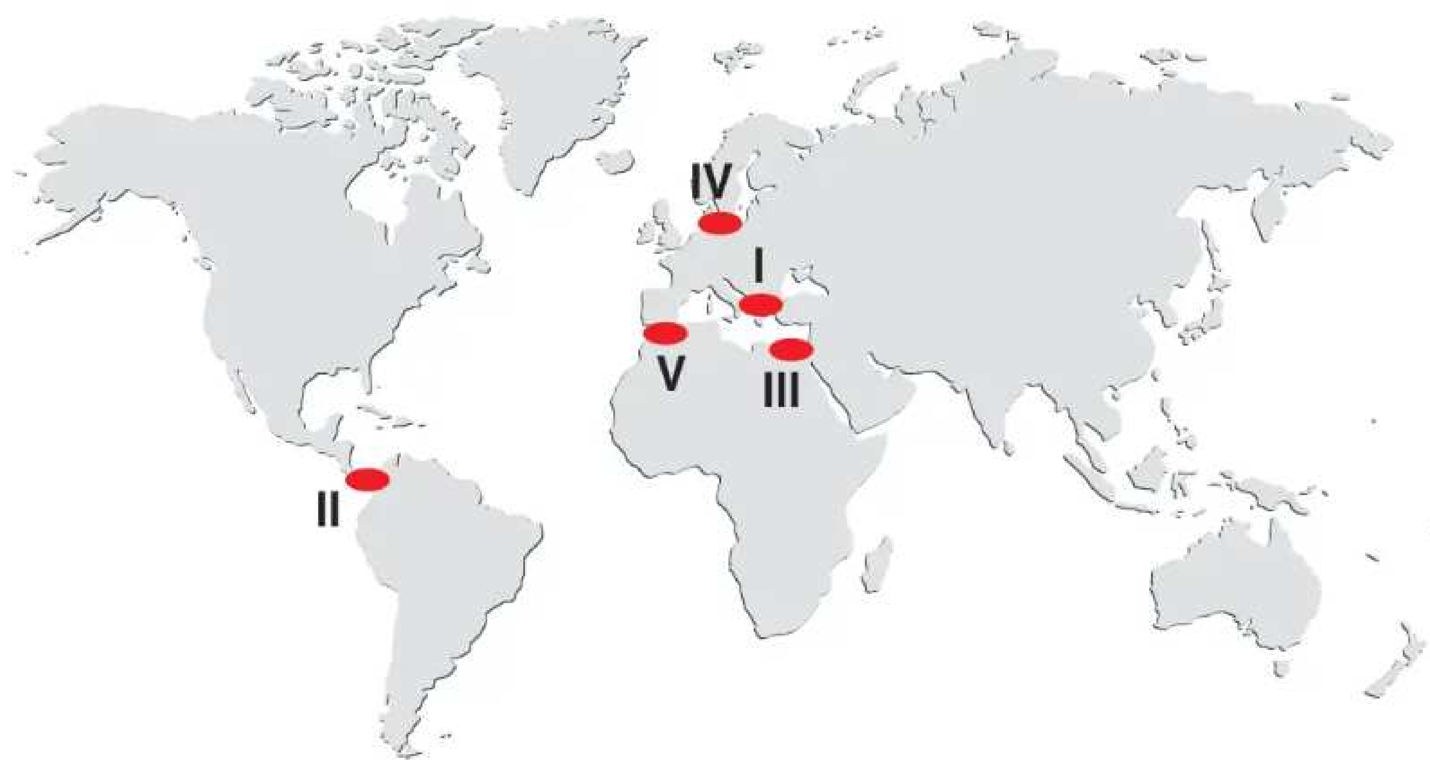
II. Kıtalararası yük taşımacılığında ilk sıradadır.

III. Buhar gücü ile çalışan lokomotiflerin etkisiyle gelişmeye başlamıştır.

Yukarıda bazı özellikleri verilen ulaşım sistemleri aşağıdakilerden hangisinde sırasıyla verilmiştir?

	I	II	III
A)	Kara yolları	Deniz yolları	Hava yolları
B)	Kara yolları	Deniz yolları	Demir yolları
C)	Deniz yolları	Demir yolları	Hava yolları
D)	Demir yolları	Deniz yolları	Kara yolları
E)	Hava yolları	Kara yolları	Deniz yolları

3. İki su kütlesini birleştiren doğal su yollarına boğaz, iki su kütlesini birleştirmek için insanlar tarafından açılan su yollarına ise kanal denir.

Buna göre haritada numaralı alanlardan hangisi boğaz özelliği taşır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

4. Günümüzde ürünlerin uzak mesafelere taşınmasında kullanılan en yaygın ulaşım ağıdır. Tek seferde fazla miktarda yükün taşınması, yol yapım ve bakım giderlerinin olmaması gibi nedenlerden dolayı en düşük maliyetli ulaşım sistemidir.

Yukarıda bazı özellikleri verilen ulaşım sistemi aşağıdakilerden hangisidir?

A) Kara yolları B) Hava yolları C) Demir yolları D) Boru hatları E) Deniz yolları

5. I. Hürmüz Boğazı

II. Kiel Kanalı

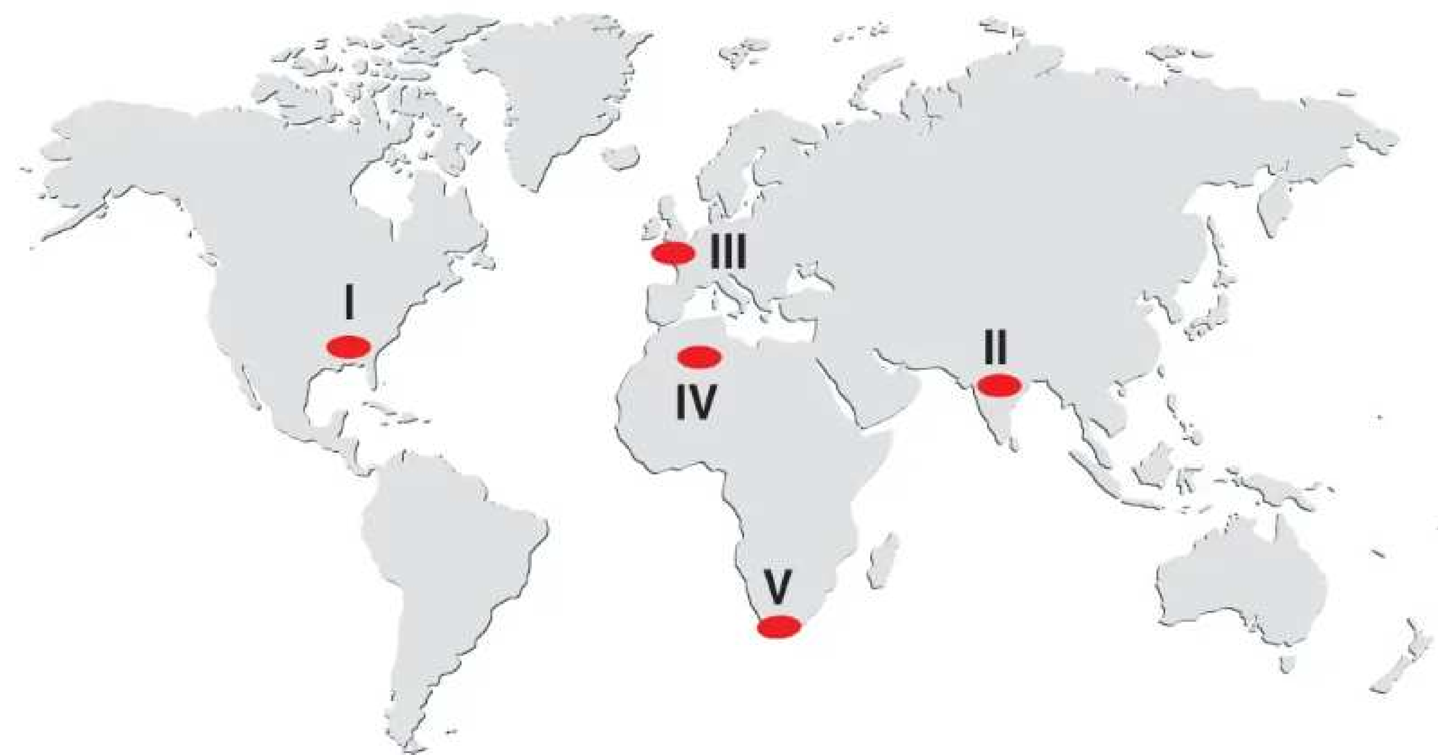
III. Süveyş Kanalı

IV. Macellan Boğazı

Yukarıdaki su yollarından hangileri uluslararası petrol taşımacılığında yoğun bir trafiğe sahiptir?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III D) II ve IV E) III ve IV

6.

Yukarıdaki haritada numaralandırılarak gösterilen alanların hangilerinde demir yolu ağı diğerlerine göre daha seyrektir?

A) I B) II C) III D) IV E) V

BİLGİ SARMAL

@KuasarNemesis @YildizlarLigi_2025PDF @M.G.

7. Aşağıdaki haritada İzmir ve Tokyo şehirleri gösterilmiştir.

İzmir'den Tokyo'ya kuru üzüm taşıyacak bir geminin, en kısa yolu izlemesi için sırasıyla hangi su yollarından geçmesi gerekir?

A) Hürmüz Boğazı, Babülmendep Boğazı, Süveyş Kanalı
B) Hürmüz Boğazı, Malakka Boğazı, Süveyş Kanalı
C) Babülmendep Boğazı, Hürmüz Boğazı, Süveyş Kanalı
D) Cebelitarık Boğazı, Panama Kanalı, Macellan Boğazı
E) Süveyş Kanalı, Babülmendep Boğazı, Malakka Boğazı

8. I. Diğer ulaşım sistemlerinden daha geç başlamıştır.
II. Kıtalararası yük taşımacılığında ilk sıradadır.
III. En düşük maliyetli ulaşım sistemidir.
IV. Ticari amaçla yapılan ilk seferlere Fransa'da başlanmıştır.
V. En hızlı ve en pahalı ulaşım sistemidir.

Yukarıdakilerden hangileri hava yolu ulaşım sisteminin özelliklerindendir?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) I, IV ve V E) III, IV ve V

9. Son yıllarda büyük gelişme gösteren ulaşım sistemlerinden biri de boru hatlarıdır. Boru hatlarının yapılma amacı; bölgeler arasında ham madde ve enerji kaynağı niteliğindeki katı, sıvı ve gaz maddelerin taşınmasına dayanmaktadır.

Buna göre;
I. petrol,
II. su,
III. kömür

kaynaklarından hangileri boru hatlarıyla taşınabilmektedir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

10. Kara yolu ağının sık ve gelişmiş olduğu yerlerde nüfus yoğun ve şehirleşme oranı da yüksektir.

Buna göre, aşağıdaki ülkelerden hangisinin kara yolu ağı diğerlerinden daha seyrektir?

A) ABD B) Almanya C) Mısır
D) İngiltere E) Japonya

11. Aşağıda bazı su yolları ile ilgili bilgiler verilmiştir.
- Kuzey Denizi ile Baltık Denizi arasındaki bağlantıyı sağlar.
- Kuzey Denizi ile Manş Denizi arasındaki bağlantıyı sağlar.
- Karayip Denizi ile Büyük Okyanus arasındaki bağlantıyı sağlar.
- Basra Körfezi ile Umman Denizi arasındaki bağlantıyı sağlar.

Buna göre aşağıdaki su yollarından hangisine değinilmemiştir?

A) Babülmendep Boğazı
B) Kiel Kanalı
C) Dover Boğazı
D) Panama Kanalı
E) Hürmüz Boğazı

✓ DİKKAT

İki su kütlesini birleştiren doğal su yollarına boğaz, iki su kütlesini birleştirmek için insanlar tarafından açılan su yollarına ise kanal adı verilir. Deniz yolu ulaşımında çok önemli olan boğaz ve kanallar, yolların kısalmasını sağlayarak ülkeler arası taşımacılığı hızlandırmıştır.

Yük ve yolcu kapasitesi çok fazla olduğundan deniz yolu ile yük ve yolcu taşımacılığı en ekonomik taşımacılıktır. Günümüzde dünyanın en yoğun deniz yolu trafiği Kuzey Atlantik Yolu güzergâhındadır. Bu yol Batı Avrupa ile Kuzey Amerika arasındadır.

@KuasarNemesis @YildizlarLigi_2025PDF @M.G.

Test 4

ULUSLARARASI ULAŞIM AĞLARI – II

1. **Kara yolları:** İlk olarak patika şeklinde olan bu yollar, zaman içerisinde tekerlekli araçların kullanılmasıyla geliştirilmiştir.

Deniz yolları: İlk ve Orta çağlarda daha dar alanlarda kullanılan deniz yolları, coğrafi keşiflerle birlikte daha çok kıtalar arası taşımacılıkta kullanılmaya başlanmıştır.

Demir yolları: Kara yollarına göre daha düşük maliyetli ve güvenli bir ulaşım sistemidir. Deniz yolu ile kıyılara getirilen malların iç kesimlere kadar ulaştırılması bakımından da önem taşır.

Hava yolları: Diğer ulaşım sektörlerine göre daha geç başlayıp, hızla gelişen bir sektördür. Bu gelişmeler, uçak sanayinin gelişmesi ve havaalanlarının yapılmasıyla daha da hız kazanmıştır.

Yukarıdaki ulaşım sistemlerinden hangilerinin önemi doğrudan vurgulanmıştır?

A) Yalnız demir yolları

B) Kara yolları ve deniz yolları

C) Kara yolları ve demir yolları

D) Deniz yolları ve demir yolları

E) Demir yolları ve hava yolları

2.
- Tarih değiştirme çizgisi bu boğazdan geçer.
- Büyük Okyanus'ta yer alır.
- Kuzey Amerika ve Asya Kıtası'nı ayırır.

Yukarıda bazı özellikleri verilen boğaz aşağıdakilerden hangisidir?

A) Bering Boğazı
B) Macellan Boğazı
C) Cebelitarık Boğazı
D) İstanbul Boğazı
E) Malakka Boğazı

3. Aşağıdaki haritada Helsinki ve İskenderun limanları gösterilmiştir.

Helsinki'den İskenderun'a kereste taşıyan bir geminin en kısa deniz yolunu kullanarak aşağıdaki su yollarından hangisini izlediği söylenebilir?

A) Cebelitarık Boğazı, Süveyş Kanalı, Babülmendep Boğazı

B) Dover Boğazı, Macellan Boğazı, Panama Kanalı

C) Kiel Kanalı, Dover Boğazı, Cebelitarık Boğazı

D) Dover Boğazı, Cebelitarık Boğazı, Süveyş Kanalı

E) Kiel Kanalı, Malakka Boğazı, Messina Boğazı

4. Aşağıda bazı ülkelerin yüz ölçümleri ve demir yolu uzunlukları verilmiştir.

Ülke	Yüz ölçümü (km^2)	Demir yolu uzunluğu (km)
ABD	9 834 000	228 218
Rusya	17 100 000	85 266
Çin	9 597 000	66 989
Almanya	357 386	33 426
Fransa	643 801	30 013

Tablodaki bilgilere göre, aşağıdaki ülkelerden hangisinde demir yolu ağı en seyrektir?

A) ABD
B) Rusya
C) Çin
D) Almanya
E) Fransa

5. **Giresun'dan İzmir'e 10 bin ton kuru fındığın taşınmasında kara, deniz ve hava yollarından sırasıyla hangileri kullanılırsa maliyeti en düşükten yükseğe doğru sıralanmış olur?**

A) Kara, deniz, hava
B) Deniz, kara, hava
C) Deniz, hava, kara
D) Hava, kara, deniz
E) Hava, deniz, kara

BİLGİ SARMAL

@KuasarNemesis @YildizlarLigi_2025PDF @M.G.

6. Deniz ve okyanusları birbirine bağlayan kanalların açılması, deniz ticaretinde kullanılan bazı su yollarının öneminin azalmasına ya da artmasına neden olmuştur.

Buna göre Süveyş Kanalı'nın açılmasıyla deniz ticaretinde önemi artan ve azalan su yolları aşağıdakilerden hangisinde doğru olarak verilmiştir?

	Önem kazanan	Önem kaybeden
A)	Atlas Okyanusu	Macellan Boğazı
B)	Hint Okyanusu	Ümit Burnu
C)	Akdeniz	Ümit Burnu
D)	Cebelitarık Boğazı	Büyük Okyanus
E)	Baltık Denizi	Manş Denizi

7. I. Mora Yarımadası'nı Balkanlar'dan ayırır.
II. Afrika Kıtası'nı Asya Kıtası'ndan ayırır.
III. Afrika Kıtası'nı Avrupa Kıtası'ndan ayırır.

Yukarıda numaralandırılan su yolları, aşağıdakilerden hangisinde doğru verilmiştir?

	I	II	III
A)	Kiel Kanalı	Dover Boğazı	Malakka Boğazı
B)	Bering Boğazı	Süveyş Kanalı	Kiel Kanalı
C)	Panama Kanalı	Süveyş Kanalı	Korint Kanalı
D)	Korint Kanalı	Süveyş Kanalı	Cebelitarık
E)	Çanakkale Boğazı	Kiel Kanalı	Süveyş Kanalı

8. I. İstanbul Boğazı'ndaki gemi trafiğini rahatlatmak,
II. İstanbul Boğazı'ndan geçen riskli yük taşıyan gemilere alternatif güzergâh sağlamak,
III. Karadeniz ve Marmara Denizi arasında balık göç yolları oluşturmak

Yukarıdakilerden hangileri Kanal İstanbul'un yapılmasının amaçları arasında yer alır?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

9. I. Manş Denizi ile Kuzey Denizi'ni bağlar.
II. Baltık Denizi ile Kuzey Denizi'ni bağlar.
III. Kızıldeniz ile Hint Okyanusu'nu bağlar.

Yukarıda numaralandırılarak belirtilen su yolları aşağıdakilerden hangisinde doğru verilmiştir?

	I	II	III
A)	Dover Boğazı	Kiel Kanalı	Babülmendep Boğazı
B)	Kiel Kanalı	Cebelitarık Boğazı	Süveyş Kanalı
C)	Hürmüz Boğazı	Korint Kanalı	Malakka Boğazı
D)	Bering Boğazı	Macellan Boğazı	Panama Kanalı
E)	Panama Kanalı	Korint Kanalı	Süveyş Kanalı

10. Hava yolu, nüfusun fazla ve sanayinin de ileri düzeyde olduğu ülkelerde tercih edilen ulaşım sistemidir. Kuzey Amerika, Batı Avrupa ve Güneydoğu Asya hava yolu ulaşımının en yoğun olduğu bölgelerdir.

Buna göre hava ulaşımının yaygın olarak kullanıldığı aşağıdaki ülkelerden hangisi Güneydoğu Asya'da yer almaz?

A) Singapur B) Avustralya
C) Güney Kore D) Çin
E) Japonya

11. İstanbul'un farklı kıtalarda yer alan iki yakasını deniz tabanından bağlayan kara yoludur. Aynı zamanda Asya ile Avrupa kıtası arasında kesintisiz kara yolu ulaşımına imkân tanımaktadır.

Yukarıda hangi tünel ya da köprünün özelliğinden söz edilmiştir?

A) Osman Gazi Köprüsü
B) 1915 Çanakkale Köprüsü
C) Fatih Sultan Mehmet Köprüsü
D) Bolu Tüneli
E) Avrasya Tüneli

@KuasarNemesis @YildizlarLigi_2025PDF @M.G.

ULUSLARARASI ULAŞIM AĞLARI – III

1. **Akdeniz'den Kızıldeniz'e doğru giderken Süveyş Kanalı'ndan geçen bir gemi, hangi ülkenin topraklarından geçmiş olur?**

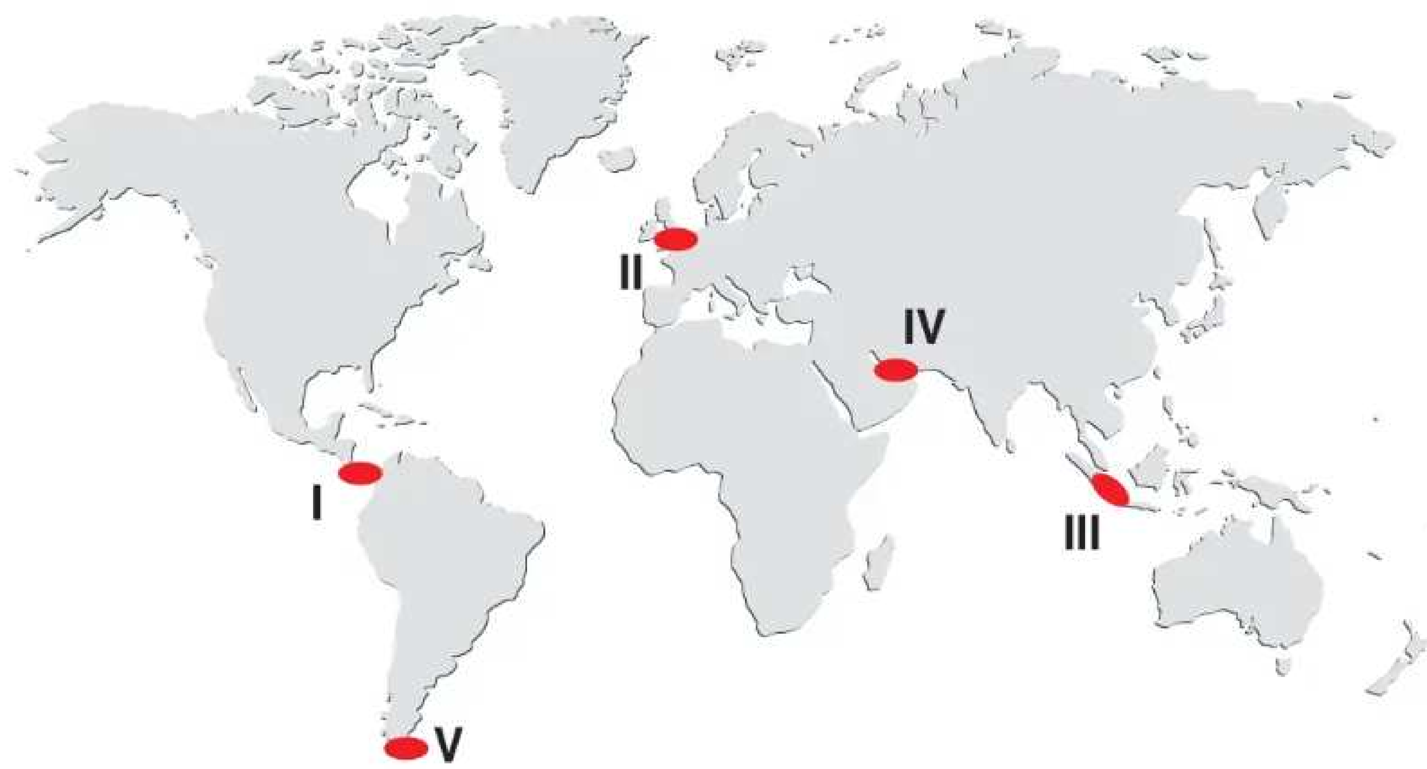
A) Libya B) Mısır C) Irak D) İspanya E) Norveç

2.
- Macellan Boğazı
- Panama Kanalı

Yukarıdaki su yollarının ortak özelliği aşağıdakilerden hangisidir?

A) Doğal su yollarıdır.
B) Atlas ve Büyük Okyanus'u birbirine bağlar.
C) Yapay su yollarıdır.
D) Aynı ülkelerin topraklarında bulunur.
E) Uzunlukları eşittir.

3. Dünya deniz ticaretinde büyük öneme sahip olan su yollarından bazıları, bulunduğu alanın tek çıkışı konumundadır.

Haritada numaralandırılmış alanlardan hangisi bu tür su yollarına örnek verilebilir?

A) I B) II C) III D) IV E) V

4. **Konumları dikkate alındığında aşağıdaki ülkelerden hangisi kıtalararası deniz taşımacılığında Türkiye'nin boğazlarını kullanmak zorunda değildir?**

A) Gürcistan B) Ukrayna C) Bulgaristan D) Romanya E) Yunanistan

5. Aşağıdaki tabloda bazı ülkelerde 1000 kilometrekarelik alana düşen kara yolu uzunlukları verilmiştir.

Belçika	4987 km
Almanya	1805 km
Kanada	104 km
Rusya	57 km
Çad	26 km

Tabloya göre;

I. Belçika'nın Almanya'ya göre daha yoğun bir kara yolu ağına sahip olması yüz ölçümünün küçük olmasından kaynaklanır.
II. Kanada ve Rusya'nın kara yolu ağının seyrek olmasında yüzey şekillerinin dağlık olması etkilidir.
III. Çad'ın kara yolu ağının seyrek olmasında bitki örtüsünün gür olması etkilidir.

yargılarından hangilerine ulaşılır?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) I ve II E) I, II ve III

6. Dünyadaki deniz yollarının en önemlisi, Batı Avrupa ile Kuzey Amerika'yı birbirine bağlayan Kuzey Atlantik Yolu'dur. Kuzey Atlantik'ten sonraki en önemli yol ise, Batı Avrupa'dan başlayıp Akdeniz, Kızıldeniz ve Hint Okyanusu'nu geçerek Asya'nın doğusuna kadar uzanan güzergâhtır.

Paragrafta söz konusu edilen güzergâhlarda aşağıdaki su yollarından hangisi yer almaz?

A) Cebelitarık Boğazı B) Süveyş Kanalı C) Babülmendep Boğazı D) Macellan Boğazı E) Malakka Boğazı

BİLGİ SARMAL

@KuasarNemesis @YildizlarLigi_2025PDF @M.G.

7. Aşağıdaki haritada başlıca su yolları koyu renkle gösterilmiştir.

Buna göre aşağıdaki su yollarından hangisine yer verilmemiştir?

A) Cebelitarık Boğazı
B) Hürmüz Boğazı
C) Dover Boğazı
D) Malakka Boğazı
E) Süveyş Kanalı

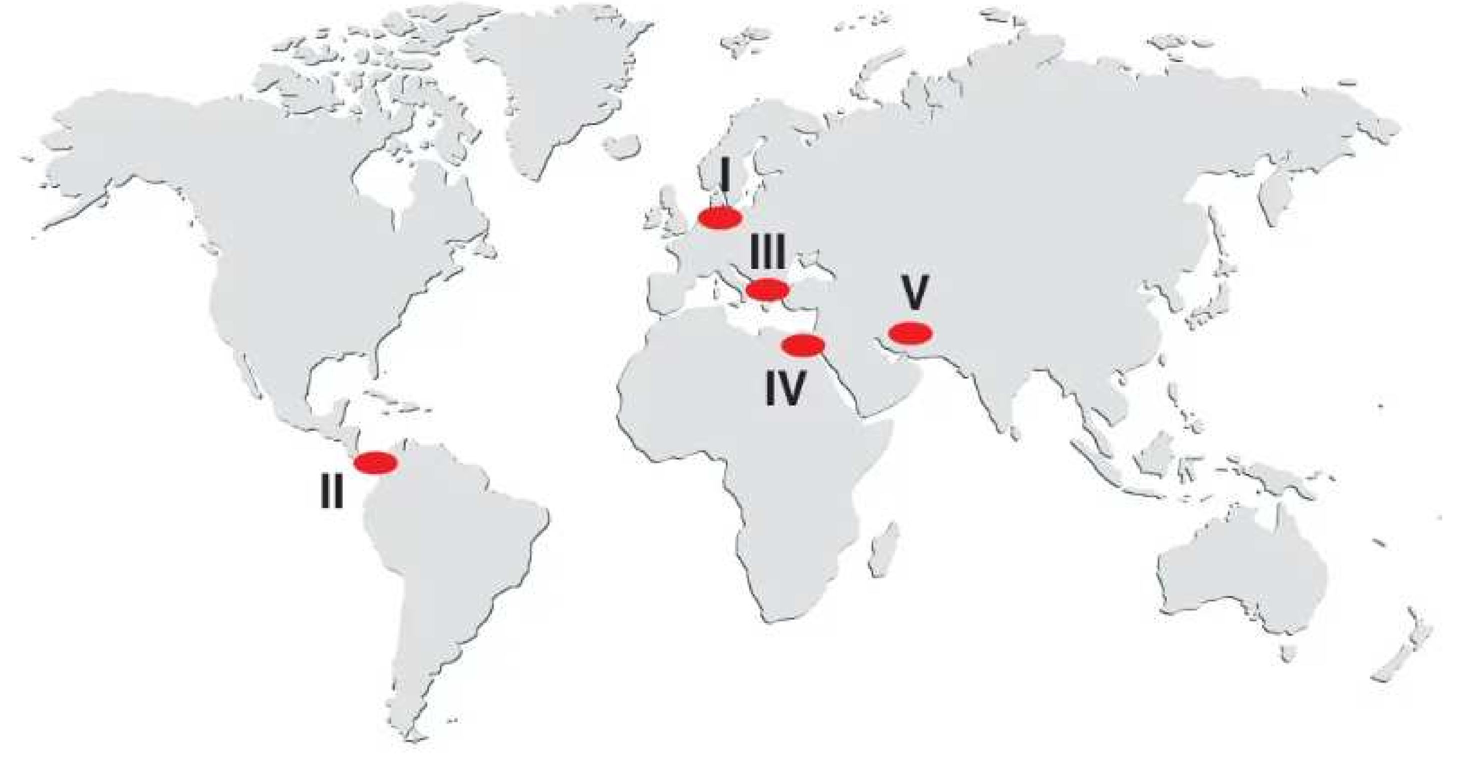
8. **Aşağıdaki ülkeler ve bu ülkelerde yer alan su yolu eşleştirmelerinden hangisi yanlıştır?**

	Ülke	Su yolu
A)	Yunanistan	Korint Kanalı
B)	Mısır	Süveyş Kanalı
C)	Panama	Panama Kanalı
D)	İngiltere	Kiel Kanalı
E)	Türkiye	İstanbul Boğazı

9. **Bandırma Limanı'ndan gemisine yüklediği bor madenini en kısa deniz yolu ile Çin'in Şangay Limanı'na götüren gemi kaptanının aşağıdaki su yollarının hangisinden geçtiği söylenemez?**

A) Çanakkale Boğazı
B) Cebelitarık Boğazı
C) Süveyş Kanalı
D) Babülmendep Boğazı
E) Malakka Boğazı

10. Deniz yolu taşımacılığında önemli olan kanallar aynı zamanda bulundukları ülkeye büyük bir gelir sağlar.

Buna göre haritada numaralandırılmış ülkelerden hangisi böyle bir gelire sahip değildir?

A) I
B) II
C) III
D) IV
E) V

11. **Ulaşım sektörlerinin ülkeler arası yük taşıma maliyeti en yüksek olandan en düşük olana doğru sıralaması hangi seçenekte doğru verilmiştir?**

A) Hava, deniz, demir, kara
B) Hava, kara, demir, deniz
C) Deniz, demir, kara, hava
D) Demir, kara, deniz, hava
E) Kara, demir, deniz, hava

12.
I. Asya ve Afrika kıtaları'nı birbirinden ayırır.
II. Küresel etki alanına sahiptir.
III. Panama ve Süveyş Kanalı'ndan daha yoğun trafiğe sahiptir.
IV. Rusya'nın okyanuslara açılabilmesinin tek su yoludur.

Yukarıdakilerden hangileri İstanbul ve Çanakkale boğazlarının özelliklerindendir?

A) I ve II
B) I ve III
C) II ve III
D) II ve IV
E) III ve IV

@KuasarNemesis @YildizlarLigi_2025PDF @M.G.

Test 6

İNSAN VE ÇEVRE

1. İnsanlar, tarihin ilk dönemlerinde yeryüzünün yaşama uygun yerlerinde temel ihtiyaçlarını doğal ortamdan doğrudan karşılamıştır.

Buna göre;

I. beslenme,

II. barınma,

III. giyinme

ihtiyaçlarından hangilerinin doğal ortamdan doğrudan sağlandığı söylenebilir?

A) Yalnız I B) Yalnız III C) I ve II D) II ve III E) I, II ve III

2. İnsanlar, ekonomik faaliyetlerini geliştirmek ve yaşamsal faaliyetlerini kolaylaştırmak için doğal çevrede değişimler meydana getirmektedir. Bu değişimlerin önemli kısmını dağlık bölgelerin dar kıyı şeritlerinde denizin doldurulmasıyla elde edilen alanlar üzerinde yapılan hava limanlarıdır.

Bu özelliğe sahip havalimanlarına aşağıdakilerden hangisi örnek verilebilir?

A) Ordu-Giresun Havalimanı

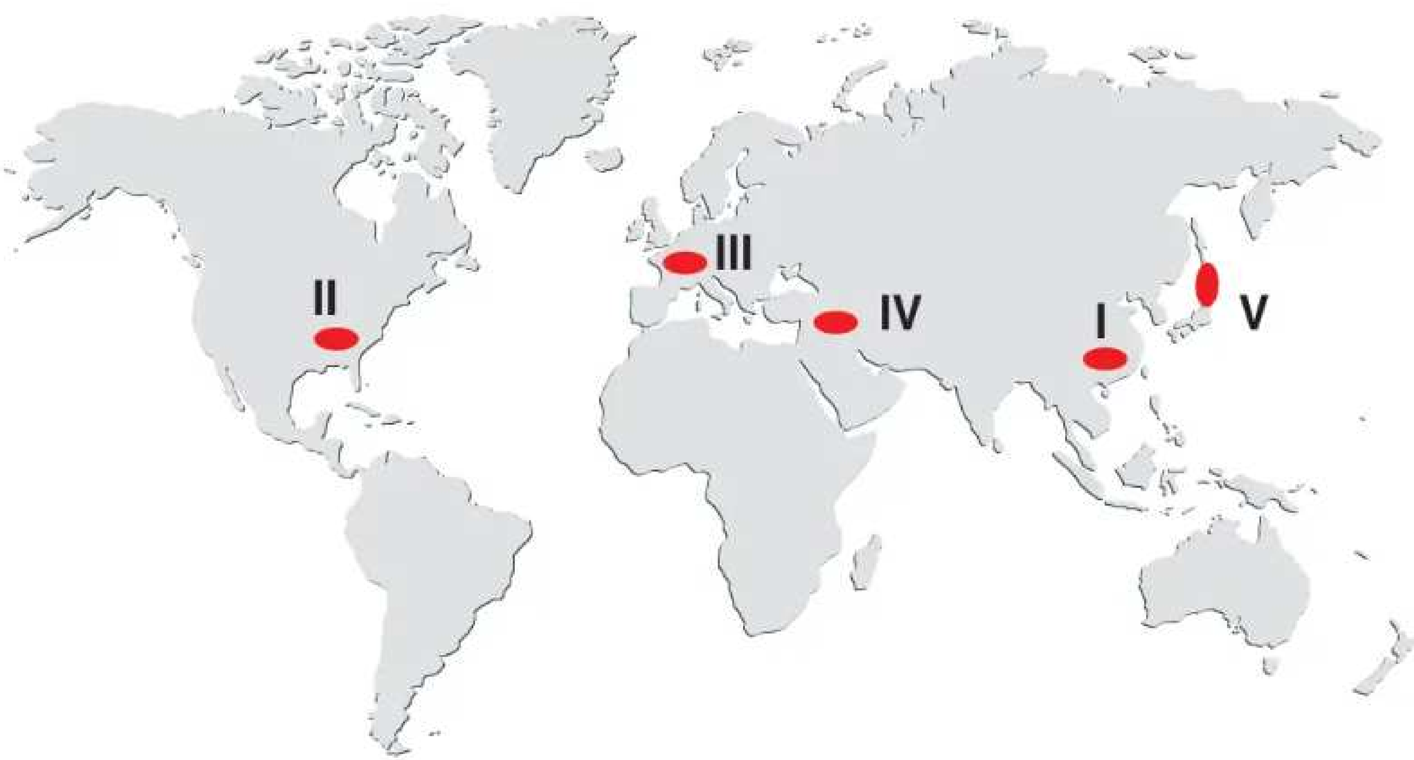
B) İstanbul Havalimanı

C) Antalya Havalimanı

D) Adnan Menderes Havalimanı

E) Samsun Havalimanı

3. Aşağıdaki haritada bazı alanlar numaralandırılarak gösterilmiştir.

Numaralı alanların hangisinde sanayileşmeye bağlı olarak hava kirliliğinin en az olması beklenir?

A) I B) II C) III D) IV E) V

4. I. Tarım ve yerleşme alanı açmak, sanayi tesisleri kurmak, yakacak odun ve kereste elde etmek amacıyla bitki örtüsünün tahrip edilmektedir.

II. Sanayi tesislerinin atık suları ile yerleşim birimlerinin kirli sularının akarsu, göl ve deniz sularına boşaltılmasıyla su kirliliği oluşmaktadır.

III. Başta kloroflorakarbon olmak üzere, sentetik sera gazları ozon moleküllerinin parçalanmasına neden olarak ozon tabakasını delmektedir.

Yukarıdaki insan etkinliklerinin doğrudan etkilediği doğal ortamlar, sırasıyla aşağıdakilerden hangisinde doğru verilmiştir?

	I	II	III
A)	Atmosfer	Biyosfer	Hidrosfer
B)	Biyosfer	Hidrosfer	Atmosfer
C)	Atmosfer	Hidrosfer	Biyosfer
D)	Hidrosfer	Atmosfer	Biyosfer
E)	Biyosfer	Atmosfer	Hidrosfer

5. Aşağıdakilerden hangisi diğerlerinin ortaya çıkmasına neden olabilir?

A) Bitki türlerinin azalması

B) Kuraklığın artması

C) Küresel iklim değişmesi

D) Buzulların erimesi

E) Canlı türlerinin azalması

6. İnsanların ihtiyaçları doğrultusunda doğayı kullanırken doğal çevrede yaptığı değişimlerin bir nedeni de ulaşımı kolaylaştırmak ve hızlandırmaktır.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi ulaşımı kolaylaştırmak ve hızlandırmak amacıyla yapılan projelere örnek <u>verilemez</u>?

A) Osman Gazi Köprüsü B) Marmaray Tüp Geçidi

C) Maltepe Sahil Parkı D) Avrasya Tüneli

E) Bolu Dağı Tüneli

BİLGİ SARMAL

@KuasarNemesis @YildizlarLigi_2025PDF @M.G.

7. I. Eğimli yamaçların teraslanması
II. Akarsular üzerine barajların yapılması
III. Kuraklığın etkisiyle tarımsal üretimin azalması
IV. Kıyılarda delta ovalarının oluşması

Yukarıdakilerden hangileri doğal çevrede insan eliyle meydana gelen değişimlerden değildir?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

8. I. Tarım ve hayvancılık
II. Avcılık ve toplayıcılık
III. Sanayi ve madencilik

Yukarıdaki faaliyetlerin, doğal çevreyi değiştirme etkisinin çoktan aza doğru sıralanışı aşağıdakilerden hangisinde doğru verilmiştir?

A) I, II, III B) II, I, III C) II, III, I
D) III, I, II E) III, II, I

9. 1960'lı yıllarda Aral Gölü'nün kıyısındaki balıkçı kasabası Moynak'ta tarım alanlarının tuzlanması ve gölün kıyılarının yüzlerce kilometre geri çekilmesi nedeniyle tarım ve balıkçılık zarar görmüş, insanların bir kısmı göç etmek zorunda kalmıştır.

Buna göre sözü edilen bölgede;

I. ekonomik,
II. sosyal,
III. siyasi

sorunlardan hangilerinin yaşandığı söylenebilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

10. Kanalların açılması o zamana kadar bağlantısı olamayan okyanusları ve denizleri birbirine bağlamıştır. İki denizin kendine has türlerinin diğer denizlere veya okyanuslara yayılmaya başlaması bir çok hayvan türünün yok olmasına neden olmuştur.

Yukarıda söz konusu kanallara, aşağıdakilerden hangisi örnek verilebilir?

A) Cebelitarık B) Bering
C) Macellan D) Süveyş
E) Hürmüz

11. I. Heyelan olayının görülmesi
II. Sel ve taşkınların yaşanması
III. Tektonik depremlerin yaşanması
IV. Volkanik püskürmelerin görülmesi

Yukarıdakilerden hangileri doğal dengenin bozulmasıyla doğal çevrede yaşanabilecek durumlardandır?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

12. I. Kloroflorokarbon gazlarının artmasıyla ozon tabakasının seyrelmesi
II. Denizlerdeki kirlenmeye bağlı olarak biyoçeşitliliğin azalması
III. Yağmur ormanlarının büyük bir hızla yok olması
IV. Kişi başına düşen tatlı su miktarının giderek azalması

Yukarıdakilerden hangilerinde neden-sonuç ilişkisine yer verilmiştir?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

@KuasarNemesis @YildizlarLigi_2025PDF @M.G.

Test 7

AFETLER - I

1. Can ve mal kaybına neden olan, insan faaliyetlerini aksatan, doğal çevreye zarar veren doğal veya insan kaynaklı olaylara afet denir. Doğa olaylarının neden olduğu afetlere doğal afetler, insan faaliyetleri sırasında gerçekleşen afetlere de beşerî afetler denir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi beşerî afetlere örnek verilebilir?

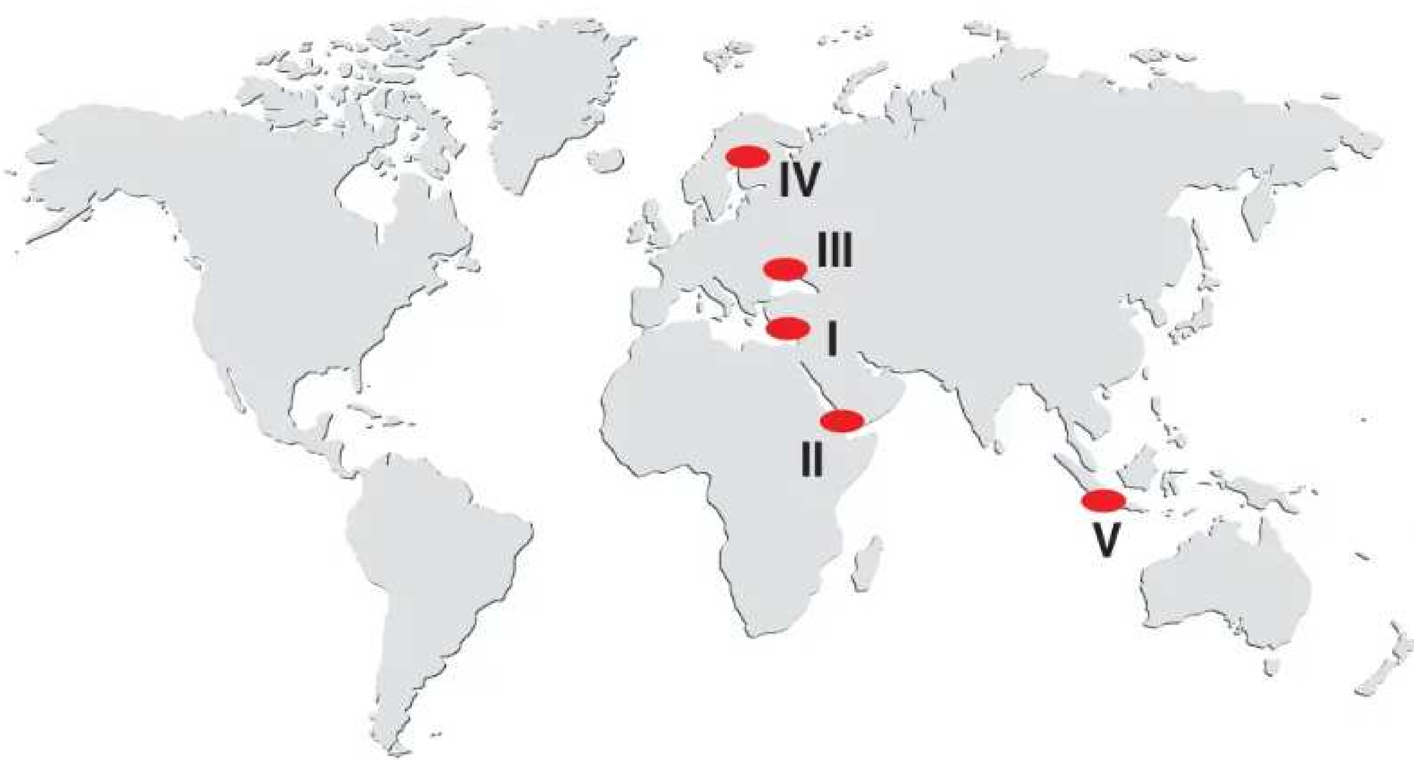
A) Nükleer kazalar
B) Deprem
C) Tsunami
D) Kasırga
E) Volkanik püskürme

2. I. Jeolojik yapı
II. İnsan faaliyetleri
III. İklim özellikleri
IV. Yer şekilleri

Yukarıdakilerden hangileri doğal olayların afete dönüşmesinde etkili olan beşerî faktörlerdir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) II ve III E) I, III ve IV

3. Aşağıdaki haritada bazı alanlar numaralandırılarak gösterilmiştir.

Buna göre numaralı alanlardan hangilerinde tsunami tehlikesi en fazladır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

4. Türkiye orman yangınları için çok uygun koşulların bulunduğu bir alanda yer almaktadır. Orman yangınlarının büyük bir kısmı, yaz kuraklığının yaşandığı haziran-kasım ayları arasında özellikle Batı ve Güneybatı Anadolu'da görülmektedir.

Buna göre haritada numaralı alanların hangisinde orman yangın riski en azdır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

5. Afetleri jeolojik, klimatik, hidrolojik, biyolojik, sosyal ve teknolojik afetler olarak sınıflandırabiliriz.

Buna göre;

I. salgın hastalıklar,
II. çamur akıntısı,
III. böcek istilaları,
IV. yıldırım düşmesi

afetlerinden hangileri biyolojik kökenli afetler olarak sınıflandırılabilir?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

6.
- Arazinin eğimli olması
- Toprağın suya doyması
- Killi tabakaların varlığı

Yukarıda hangi afetin başlıca nedenleri verilmiştir?

A) Deprem B) Heyelan
C) Çığ D) Erozyon
E) Şiddetli rüzgârlar

BİLGİ SARMAL

@KuasarNemesis @YildizlarLigi_2025PDF @M.G.

7. I. Volkanik faaliyet
II. Tektonik deprem
III. Sel ve taşkın
IV. Asit yağmurları

Yukarıdakilerden hangileri, doğal ve beşerî faktörlerin birlikte etkili olduğu karma afetlere örnek verilebilir?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

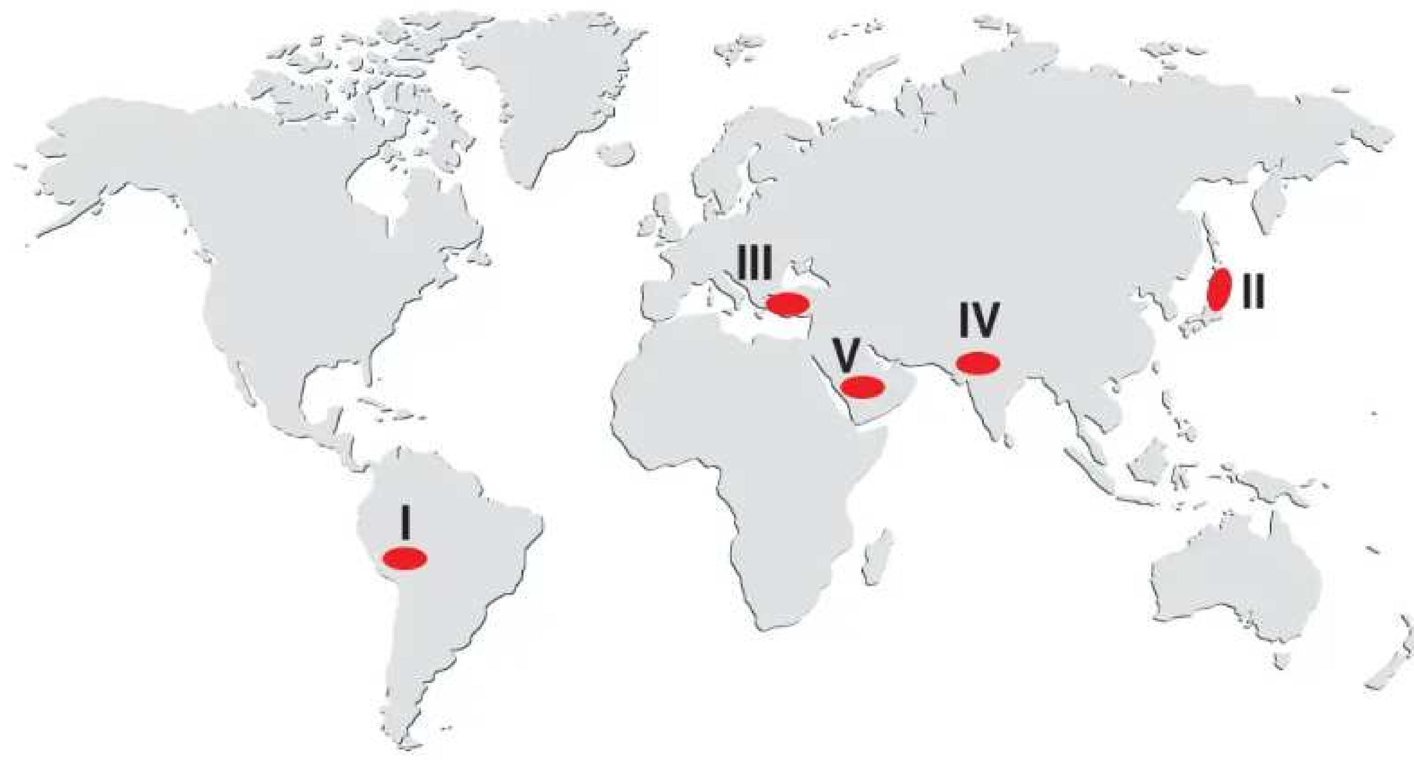
8. Ormanlar; mobilya, kâğıt, yakacak gibi ekonomik katkılarının yanında ekosistemin işleyişi, su rejiminin düzenlenmesi ve bazı afetlerin önlenmesinde de etkilidir.

Buna göre ormanlar;
I. çığ,
II. sel,
III. erozyon,
IV. tsunami

afetlerinden hangilerinin oluşmasını engeller?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) I, II ve III E) I, II, III ve IV

9. Pasifik ve Akdeniz - Himalaya deprem kuşakları üzerinde bulunan ülkelerde depremler yoğun olarak görülür.

Buna göre haritada numaralandırılan ülkelerin hangisinde deprem riski en azdır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

10. I. Çölleşme
II. Erozyon
III. Hortum
IV. Heyelan

Yukarıdaki afetlerden hangilerinin etkileri uzun sürede hissedilmektedir?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

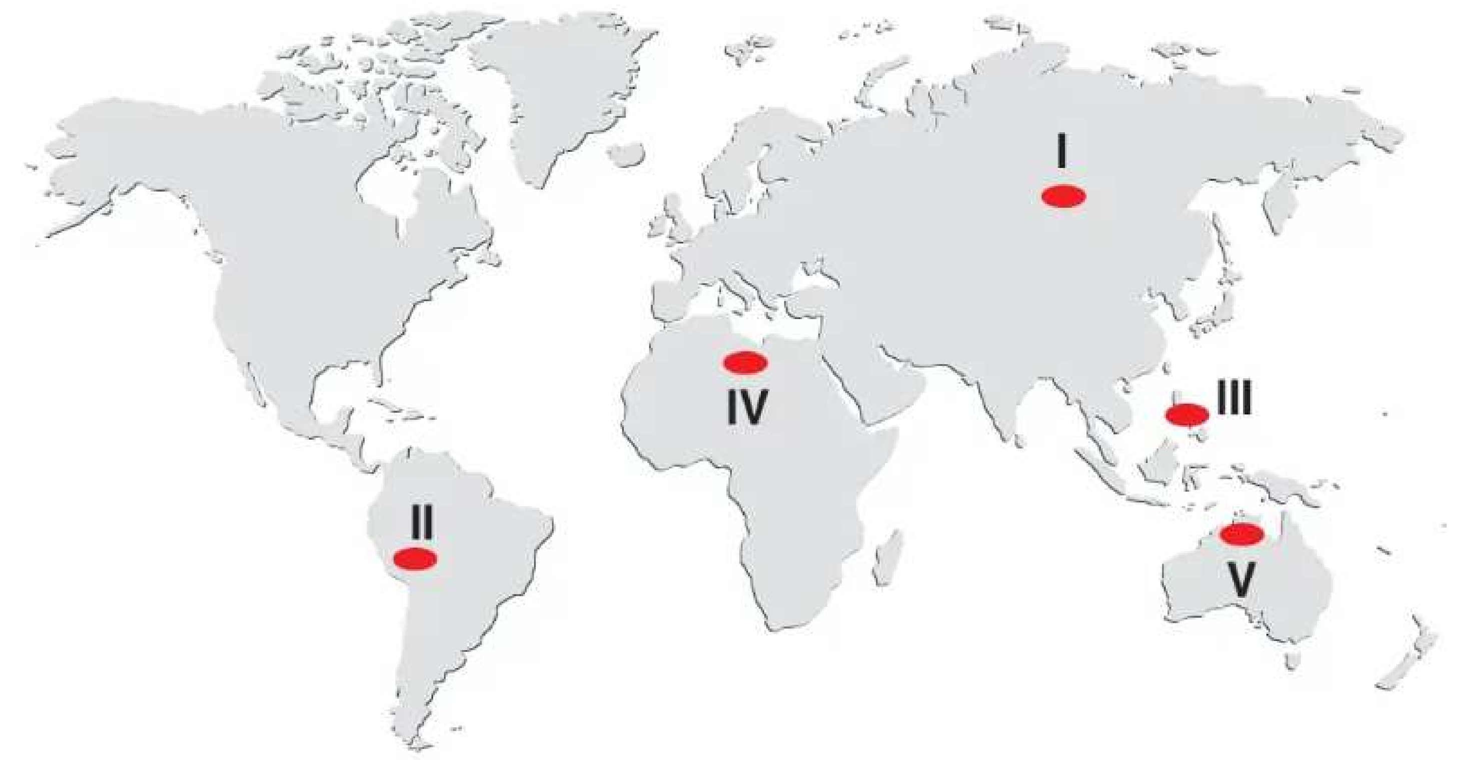
11. Bir deprem ülkesi olan Japonya'da sıklıkla deprem yaşanmaktadır. Japonya'da yaşanan depremlerde can kaybının az olmasında alınan önlemler etkili olmuştur.

Japonya'da deprem sonrası can kaybının az olmasında;
I. binaların sağlam olması,
II. halkın deprem konusunda bilinçli olması,
III. yardım ekiplerinin afet konusunda eğitilmiş olması

faktörlerinden hangileri etkilidir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

12.

Haritada numaralarla gösterilen alanlardaki afetlerle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

A) I. alanda rüzgâr erozyonu görülür.
B) II. alanda deprem riski yüksektir.
C) III. alanda kütle hareketleri görülür.
D) IV. alanda sel ve taşkınlar görülür.
E) V. alanda orman yangınları riski yüksektir.

✓ BUNLARI İYİ ÖĞREN

OLUŞUM KÖKENİNE GÖRE AFETLER

Jeolojik afetler	Klimatik - Hidrolojik afetler	Biyolojik afetler	Sosyal afetler	Teknolojik afetler
Deprem	Sıcak ve soğuk hava dalgası	Erozyon	Yangınlar	Maden kazaları
Tsunami	Aşırı yağışlar ve kuraklık	Orman yangınları	Savaşlar	Biyolojik, nükleer, kimyasal silahların kullanımı
Volkanik faaliyetler	Dolu, sel ve taşkınlar	Böcek istilaları	Terör saldırıları	
Heyelan	Yıldırım, hortum ve kasırga	Salgınlar	Göçler	Nükleer santral kazaları
Kaya düşmesi	Çığ ve buzlanma	Su kirliliğine bağlı toplu ölümler		Sanayi kazaları
Çamur akıntısı	Küresel ısınma, iklim değişiklikleri ve hava kirliliği			Ulaşım kazaları

@KuasarNemesis @YildizlarLigi_2025PDF @M.G.

Test 8

AFETLER – II

1. Afetler etki süresine göre de sınıflandırılabilir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi, oluşma hızı yavaş olan afetlere örnek verilebilir?

A) Sel ve taşkın
B) Orman yangınları
C) Kütle hareketleri
D) Erozyon
E) Çığ

2. Aşağıdaki tabloda Türkiye'de son 50 yılda meydana gelen bazı afetler, bu afetlerin ve bu afetlere maruz kalan afetzedelerin oranları verilmiştir.

Afetler	Afetlerin oranı (%)	Afetzede oranı (%)
Heyelan	45	21
Kaya düşmesi	10	7
Sel ve taşkın	14	8
Deprem	18	55
Çığ	2	2

Tablodaki bilgilere göre aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılamaz?

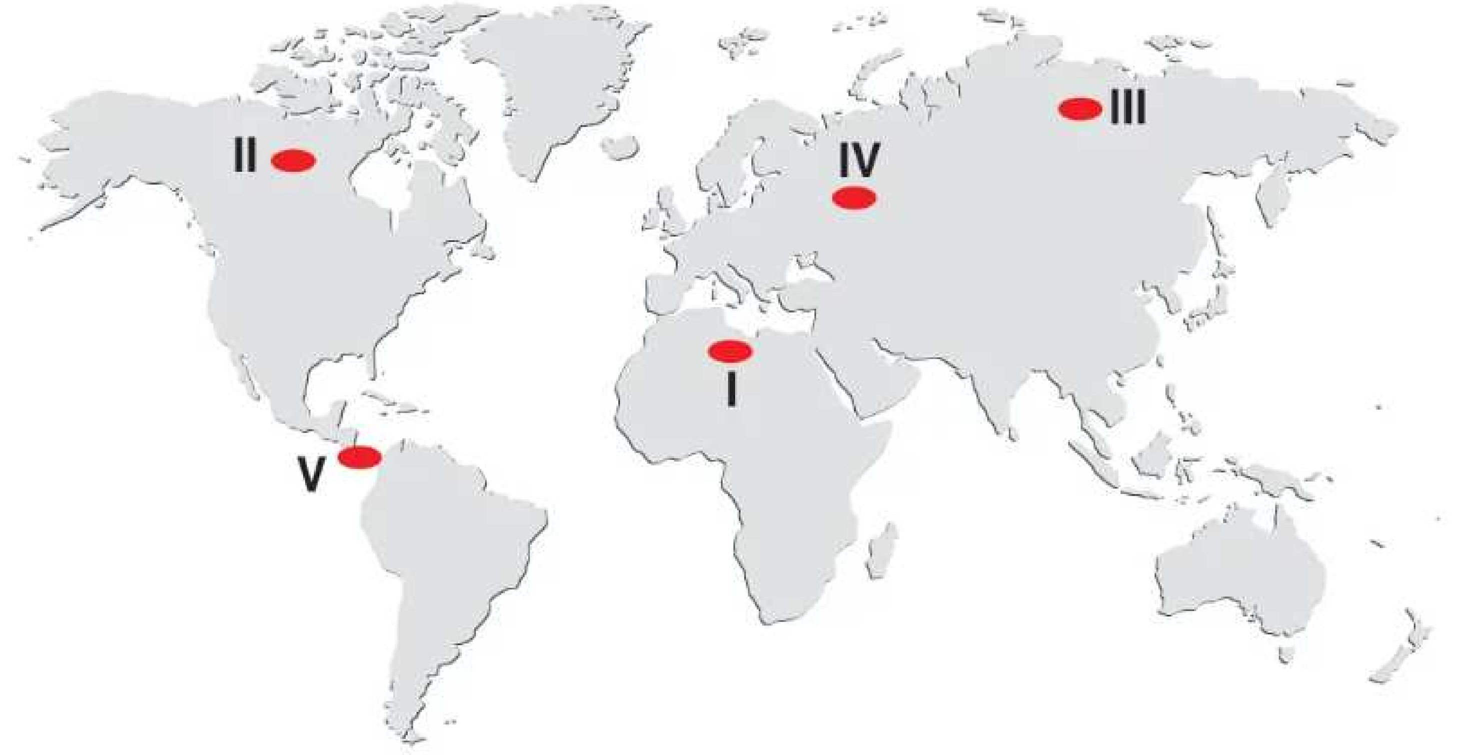
A) Görülme oranı en fazla olan afet, heyelandır.
B) İnsanları etkileme oranı en fazla olan afet, depremdir.
C) Çığ afetinin görülme oranı ile etkilediği afetzede oranı eşittir.
D) Afetlerin görülme oranları ile afetzede oranları paralellik gösterir.
E) Sel ve taşkın, kaya düşmesine göre oransal olarak daha fazla insanı etkilemiştir.

3. Pasifik ve Hint Okyanusu kıyıları tsunamilerin en çok oluştuğu alanlardır.

Buna göre aşağıdaki ülkelerden hangisinde tsunamiler diğerlerinden daha az görülür?

A) Endonezya B) İtalya C) Sri Lanka
D) Hindistan E) Japonya

4. Arabistan Yarımadası, Büyük Sahra Çölü, Kanada, İskandinavya Yarımadası, Doğu Avrupa ve Asya'nın kuzeyi geçmiş jeolojik zamanlarda oluştuklarından dolayı deprem tehlikesi azdır.

Buna göre haritada numaralı alanlardan hangisinde deprem riski yüksektir?

A) I B) II C) III D) IV E) V

5. Volkanlardan çıkan bazı zehirli gazlar, atmosferde su buharı ile birleşerek asit yağmurlarına neden olur.

Buna göre asit yağmurlarının;

I. bitki örtüsü,
II. tarihi eserler,
III. insan sağlığı

unsurlarından hangilerini olumsuz etkilediği söylenebilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

6. Ülkemizin büyük bölümünde yarı kurak iklim koşulları yaşandığından dolayı yağışların mevsimlere dağılışı farklılık gösterir. Bu durum, yıl içerisinde yaşanabilecek heyelan olaylarının dağılışında düzensizliğe neden olur.

Buna göre Türkiye'de heyelan olaylarının en çok ve en az görüldüğü mevsimler aşağıdakilerden hangisinde doğru verilmiştir?

	En çok	En az
A)	İlkbahar	Yaz
B)	İlkbahar	Kış
C)	Kış	İlkbahar
D)	Kış	Sonbahar
E)	Kış	Yaz

BİLGİ SARMAL

@KuasarNemesis @YildizlarLigi_2025PDF @M.G.

7. Aşağıda bazı afetlere karşı alınması gereken başlıca önlemler sıralanmıştır.

- Tarım alanlarında nadas tarımı yerine nöbetleşe ekim yapılmalıdır.
- Dere yatakları doldurulmamalı ve buralara bina yapılmamalıdır.
- Eğimli ve karlı dağ yamaçlarına yerleşim alanları kurulmamalıdır.
- Ekinlerin biçilmesi sonucu tarlada kalan sap kısımları yakılmamalıdır.

Buna göre aşağıdaki afetlerden hangisini önlemeye yönelik faaliyete yer verilmemiştir?

A) Orman yangını B) Deprem C) Çığ D) Erozyon E) Taşkın

8. Afetlerin neden olduğu zararlar, ülkeden ülkeye farklılık göstermektedir. Afetlere karşı hazırlıklı olan ülkelerde daha az can ve mal kaybı yaşanır.

Buna göre haritada gösterilen ülkelerden hangisi, yaşanabilecek aynı şiddetteki bir afetten daha az etkilenir?

A) İngiltere B) Hindistan C) Arjantin D) Meksika E) Filipinler

9. **Öğretmenin;** "Hangi afetler hızlı gerçekleşmektedir?" **sorusuna bazı öğrenciler şu cevapları vermişlerdir:**

Hasan: Çölleşme

Özlem: Çığ

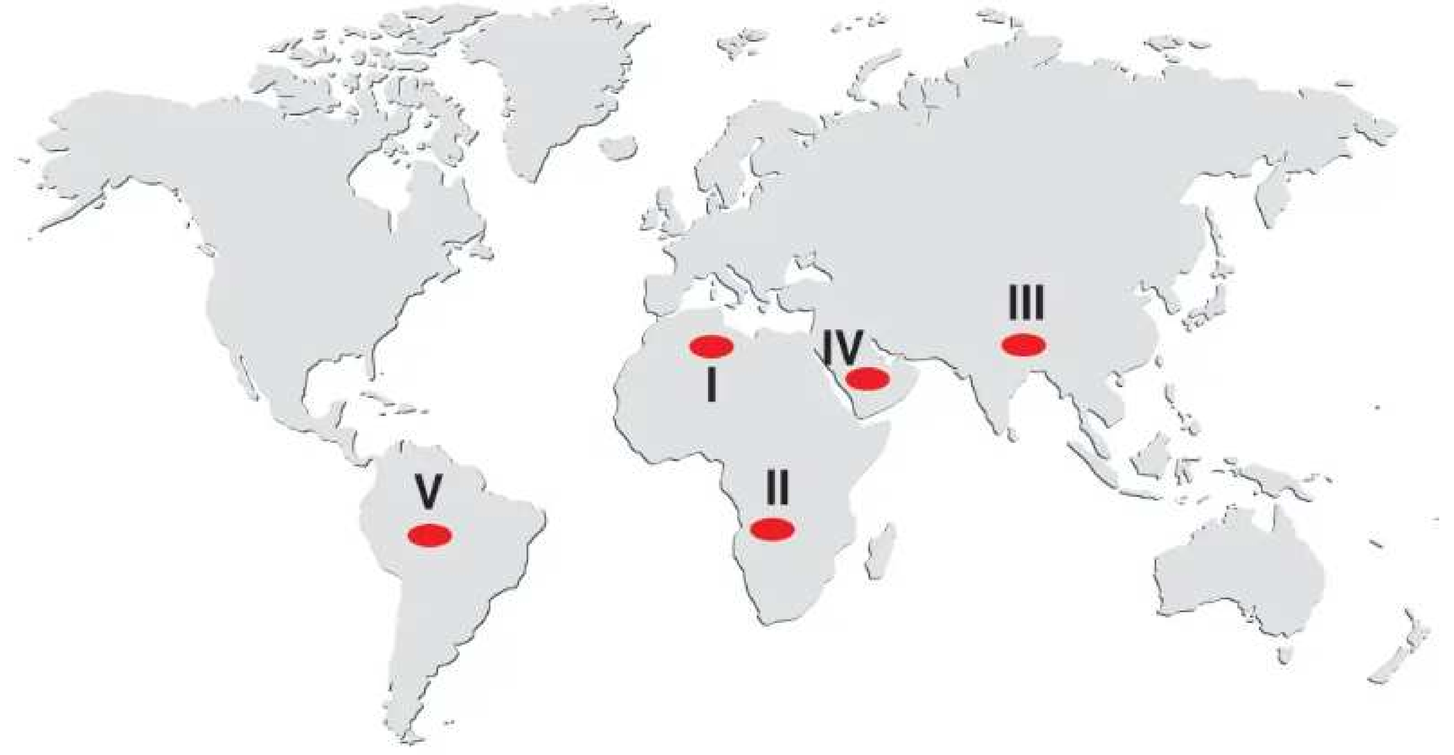
Aysun: Erozyon

Buğra: Heyelan

Buna göre öğretmenin sorusuna öğrencilerden hangilerinin verdiği cevap doğrudur?

A) Hasan ve Özlem B) Hasan ve Aysun C) Özlem ve Aysun D) Özlem ve Buğra E) Aysun ve Buğra

10. Genellikle eğimli yamaçlarda tabakalar hâlinde birikmiş olan kar kütlesinin çeşitli etmenlerle aşağıya doğru hızla kayması sonucu çığ olayı gerçekleşir.

Buna göre, haritada numaralı alanların hangisinde çığ olayı görülür?

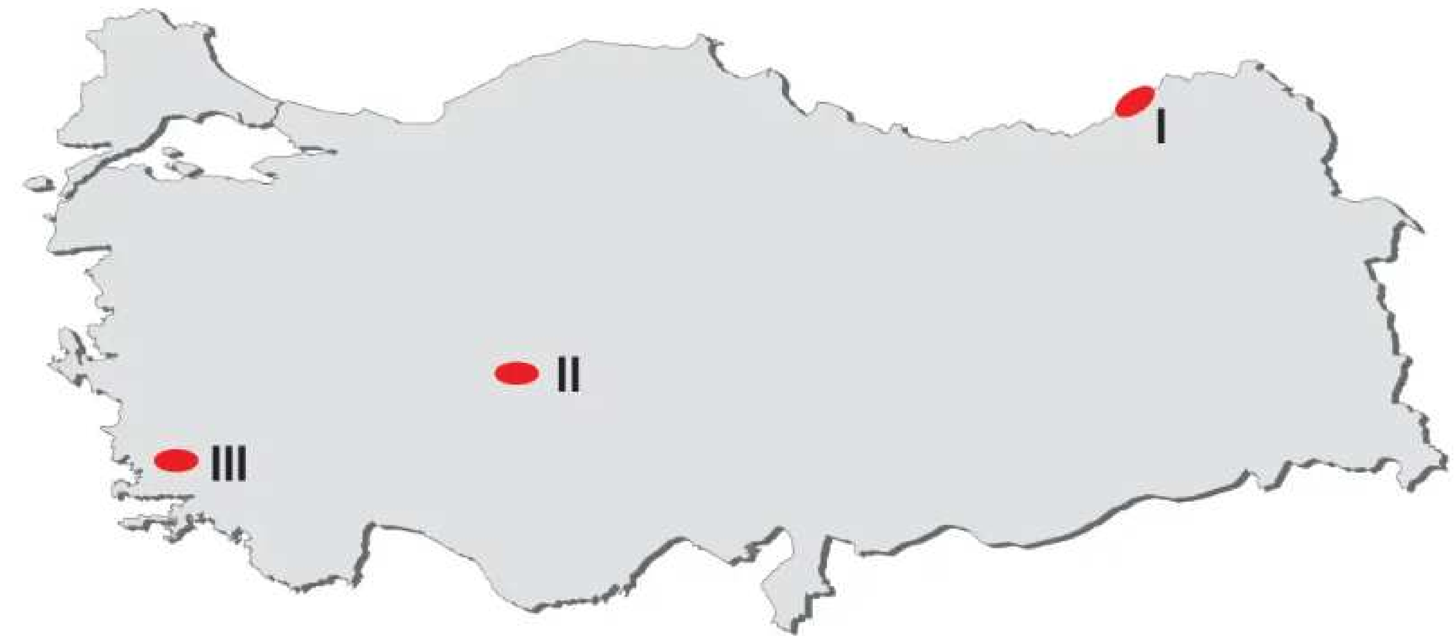
A) I B) II C) III D) IV E) V

11. Dünyada olduğu gibi ülkemizde de sel ve taşkınlar, en sık görülen ve en çok zarara yol açan afetlerdendir. Sel ve taşkın olaylarının afete dönüşmesinde doğal ve beşerî etkenler rol oynar.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi, sel ve taşkın olaylarının afete dönüşmesinde etkili olan doğal faktördür?

A) Alt yapının yetersiz olması
B) Bitki örtüsünün tahrip edilmesi
C) Dere yataklarına konut yapılması
D) Akarsu yataklarının değiştirilmesi
E) Ani kar erimeleri

12. Aşağıdaki haritada bazı alanlar numaralandırılarak gösterilmiştir.

I. Alanda rüzgâr erozyonu görülür.
II. Alanda kütle hareketleri görülür.
III. Alanda orman yangınları riski yüksektir.

Yukarıdaki haritada numaralarla gösterilen alanlardaki afetlerle ilgili olarak yargılarından hangileri doğrudur?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) I ve II E) II ve III

@KuasarNemesis @YildizlarLigi_2025PDF @M.G.

ÖSYM tipi

Bu bölümdeki sorular sınavlarda çıkan sorular paralelinde hazırlanmıştır.

1.

Yukarıdaki harita üzerinde koyu renkle gösterilen alanlarda değişik ölçütlere göre coğrafi bölgeler belirlenmek istenmektedir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi, bu bölge sınıflanmasında yer almaz?

A) Yağış rejiminin düzenli olduğu bölgeler

B) Yüksek basıncın görüldüğü bölgeler

C) Laterit toprakları bölgesi

D) Sıcaklık farkının düşük olduğu bölgeler

E) Kimyasal çözülmenin yüksek olduğu bölgeler

2. I. Siyasi bölge sınırları yeni üyelerin birliğe katılmasıyla genişler.

II. Siyasi bölgeler zamanla işlevini yitirip ortadan kalkabilir.

III. Siyasi bölge sınırları ile doğal bölge sınırları her zaman örtüşür.

IV. Siyasi bölgede yer alan tüm üye ülkeler de dil birliği vardır.

Siyasi bölgeler ile ilgili verilen yukarıdaki yargılardan hangileri doğrudur?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III D) II ve IV E) III ve IV

3. Aşağıdakilerden hangisi çevre kirliliğinin göstergelerinden biri değildir?

A) Yağışlardaki asit oranının artması

B) Kıyılarda petrol atıklarının görülmesi

C) Topraklarda tarım ilaçlarının birikmesi

D) Havadaki karbondioksit oranının artması

E) Kış mevsiminde kar yağışının görülmesi

4. Türkiye arazisindeki Kuzey Anadolu Fay Sistemi, Doğu Anadolu Fay Sistemi ve Batı Anadolu Fay Sistemi afet büyüklüğündeki tektonik depremlerin gerçekleştiği ana deprem kuşaklarındır. Bu fay hatları üzerindeki yerleşmeler de birinci derece deprem riski taşımaktadır.

Buna göre aşağıdaki şehirlerimizden hangisi birinci derece deprem riski taşımaz?

A) Erzincan

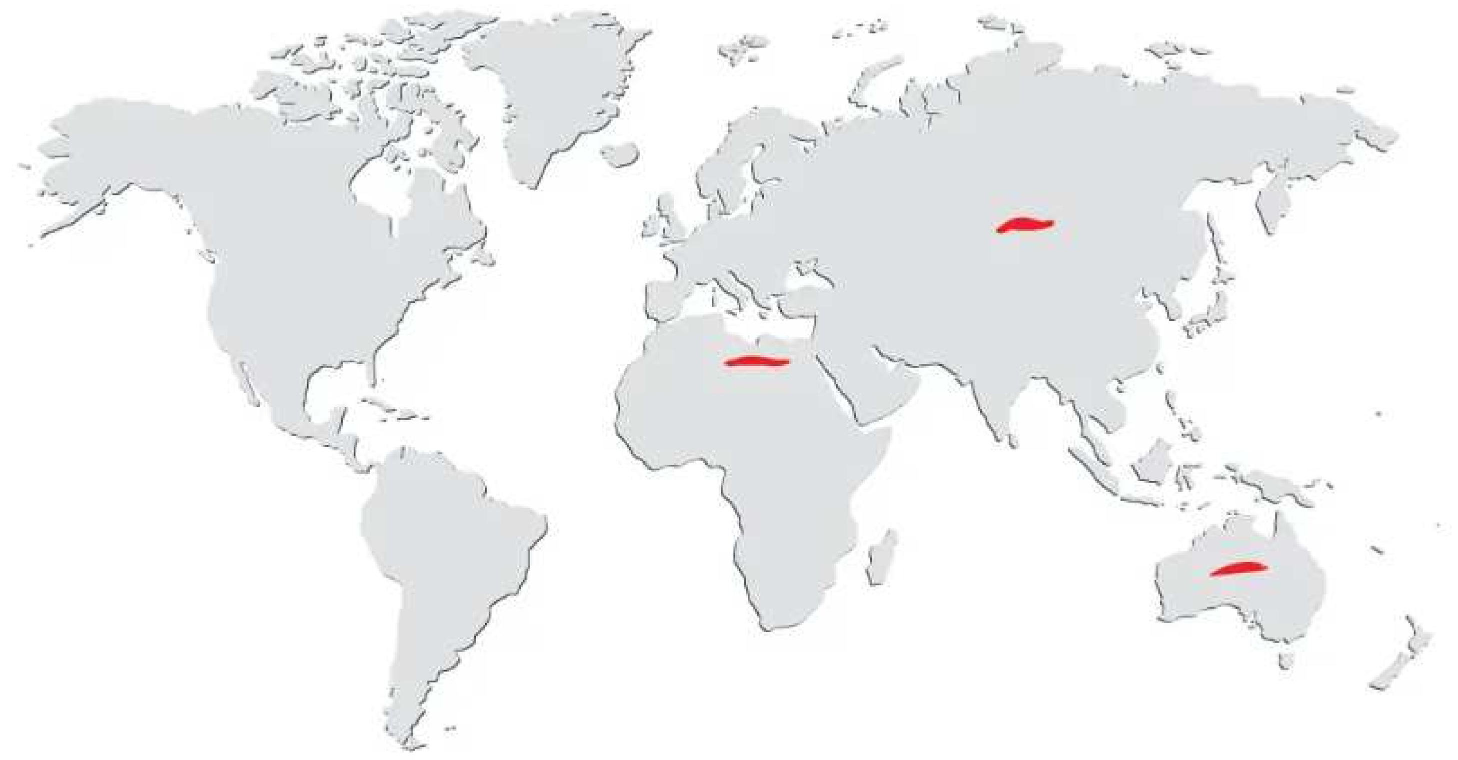
B) Kahramanmaraş

C) İzmir

D) Karaman

E) Adapazarı

5. Aşağıdaki haritada bazı alanlar koyu renkle gösterilmiştir.

Bu alanların tamamında görülen doğal afet aşağıdakilerden hangisidir?

A) Volkanik patlamalar B) Kuraklık C) Tsunami D) Deprem E) Kasırga

6. I. Tarım teknolojilerindeki gelişmelere bağlı olarak tarımsal verimin artması

II. Taş kömürü yataklarının bulunduğu alanlarda sanayi faaliyetlerinin gelişmesi

III. Bitki örtüsünün tahrip edildiği alanlarda erozyon riskinin artması

IV. Yapı malzemesinin kerpiç olduğu alanlarda depremin yıkıcı etkisinin fazla olması

Yukarıdakilerden hangileri afetler coğrafyasının inceleme konuları arasında yer alır?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III D) II ve IV E) III ve IV

BİLGİ SARMAL

@KuasarNemesis @YildizlarLigi_2025PDF @M.G.

7. Aşağıdaki haritada bazı yerler numaralandırılarak gösterilmiştir.

Bu yerlerde meydana gelen doğal afetlerle ilgili aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

A) I numaralı yerde, iklim özelliklerine bağlı olarak özellikle yaz döneminde şiddetli kuraklık yaşanmaktadır.

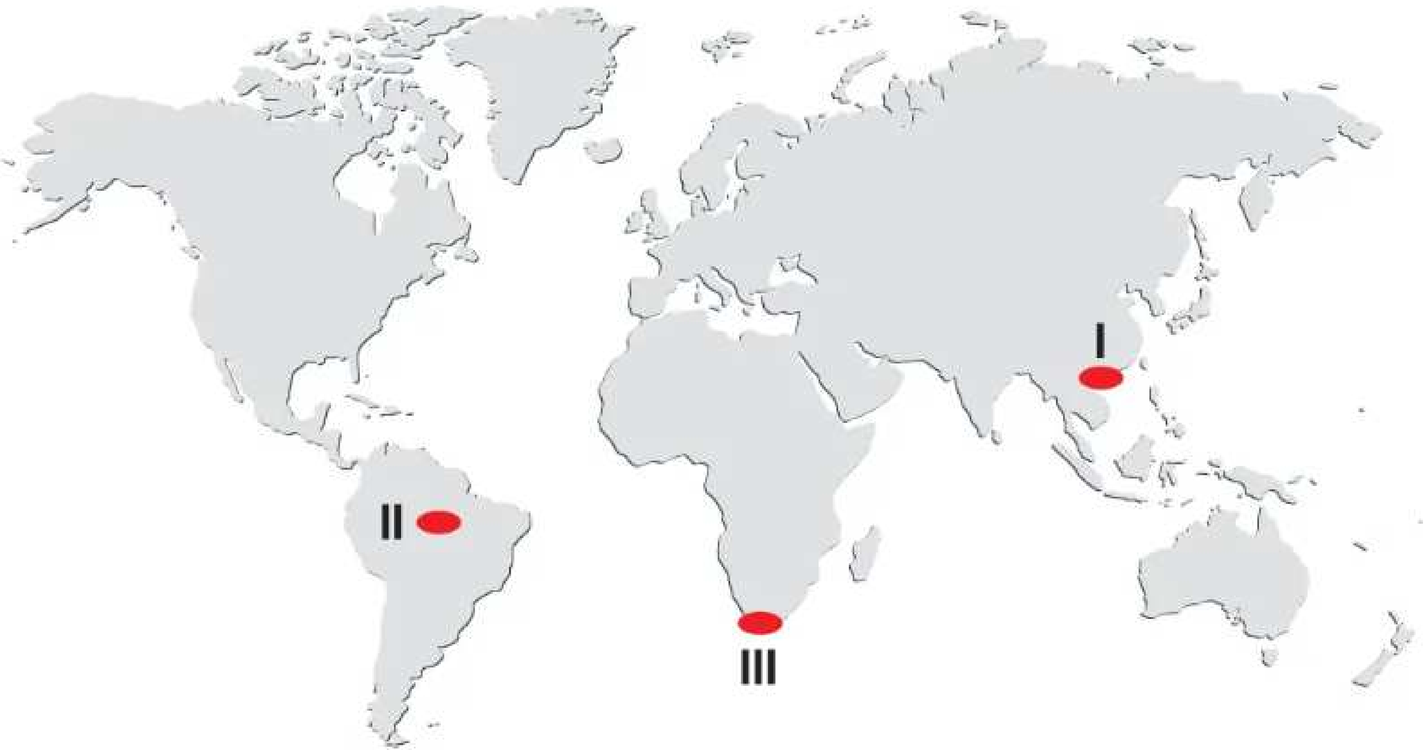
B) II numaralı yerden geçen fay hattına bağlı olarak büyük depremler oluşmaktadır.

C) III numaralı yerde, arazi koşulları ve yağış özelliklerine bağlı olarak heyelanların oluştuğu görülmektedir.

D) IV numaralı yerde, özellikle kış aylarındaki aşırı yağışların etkisiyle taşkın riski yüksektir.

E) V numaralı yerde, iklim ve bitki örtüsü özelliklerine bağlı olarak orman yangınları çıkmaktadır.

8. Aşağıdaki haritada bazı yerler numaralandırılarak gösterilmiştir.

Bu yerlerde oluşan doğa olaylarıyla ilgili olarak,

I. I numaralı yerde bazı yıllar çok şiddetli kasırgalar meydana gelebilmektedir.

II. II numaralı yerdeki düzensiz yağışlar kuraklıklara neden olmaktadır.

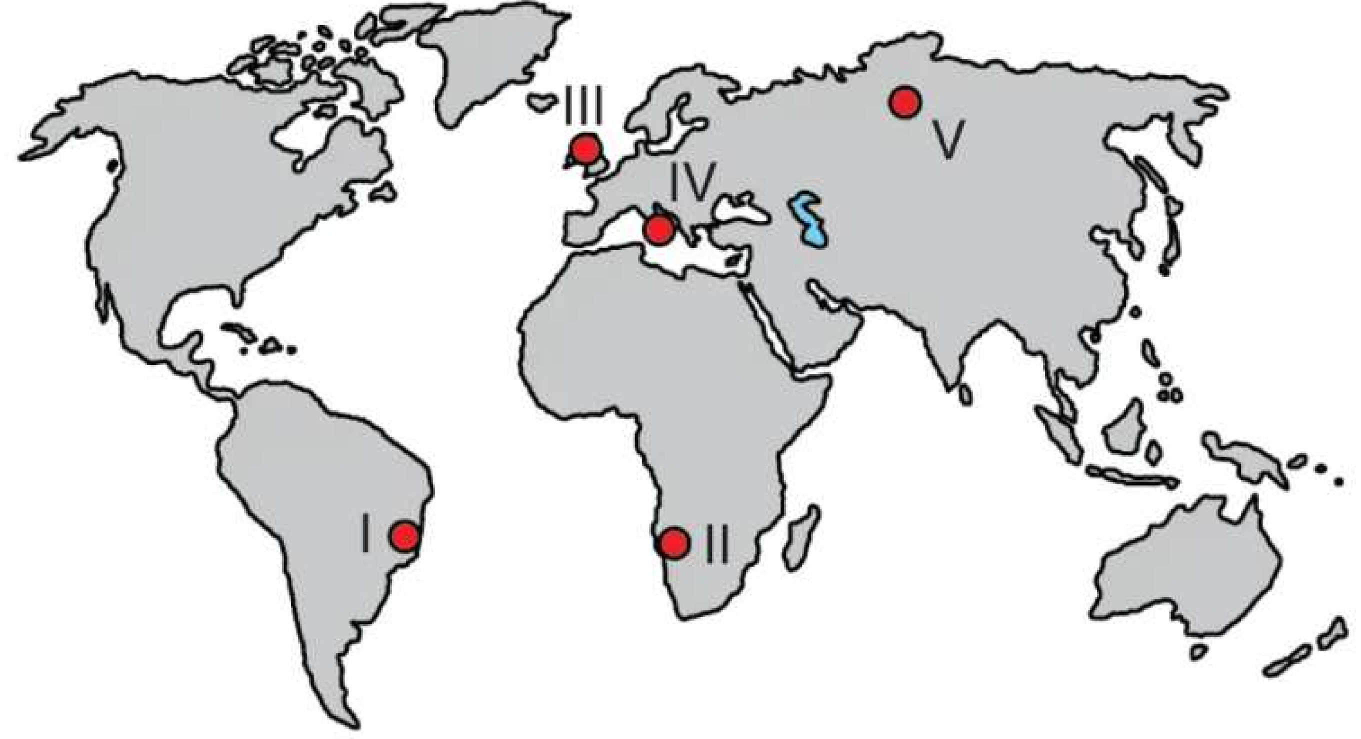
III. III numaralı yerdeki aşırı soğuklar günlük hayatı olumsuz etkilemektedir.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II D) II ve III E) I, II ve III

2022 / TYT

9. Aşağıdaki haritada bazı alanlar numaralandırılarak gösterilmiştir.

Bu alanların hangisinde afet oluşturabilecek büyüklükte; deprem, volkanik patlamalar ve orman yangınlarının tümünün görülme olasılığı yüksektir?

A) I B) II C) III D) IV E) V

2023 / TYT

10. Erozyon; özellikle toprağın üst kısmının su, rüzgâr ve insanların çeşitli faaliyetleri sonucunda aşınarak taşınması olayıdır. Bu şekilde verimli katman olan A horizonunun taşınması ile toprak, verimliliğini kaybeder ve tarımsal amaç için kullanılamaz hâle gelir.

Buna göre;

I. çayır ve meralarda aşırı otlatmanın azaltılması,

II. tarım alanlarında nöbetleşe ekim yapılması,

III. tarlaların eğime paralel olarak sürülmesi

uygulamalarından hangileri bu afete karşı alınacak önlemlerdendir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) I ve II E) II ve III

11. I. Çığ

II. Tsunami

III. Hortum

IV. Orman yangını

Yukarıdaki doğal afetlerden hangilerinin meydana gelmesinde, doğrudan veya dolaylı olarak insan etkisinden söz edilebilir?

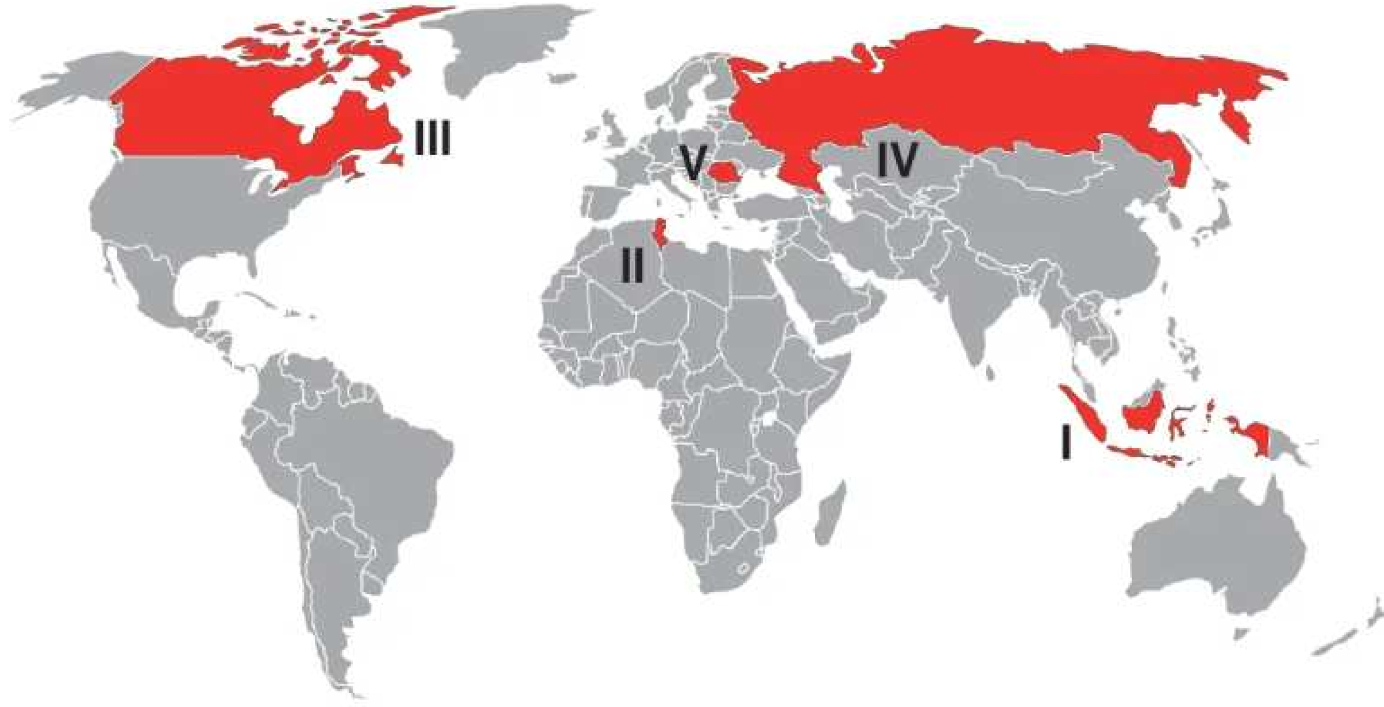
A) I ve II B) I ve IV C) II ve III D) II ve IV E) III ve IV

@KuasarNemesis @YildizlarLigi_2025PDF @M.G.

SİMÜLASYON TESTİ

1.

Yaşadığım bölgede kurak mevsim olmadığından yetişme döneminde kuraklık isteyen bitkiler yerine muz ve şeker kamışı gibi ürünler yetiştiriyoruz. Hava yıl boyunca sıcak olduğundan kışlık giysiye ve ısınmak için yakıta ihtiyaç duymuyoruz.

Neslihan

Yaşadığı yerin doğal koşullarıyla ilgili bilgiler veren Neslihan'ın bulunduğu iklim bölgesi haritada gösterilen ülkelerden hangisinde yer alır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

2. Aşağıdaki tabloda bazı bölgeler ve bu bölgelerde yer alan bazı ülkeler eşleştirilmiştir.

Bölgeler	Ülkeler
I. Tayga bitki örtüsü bölgesi	Rusya, Finlandiya, İsveç, Norveç, Kanada
II. Himalaya dağlık bölgesi	Çin, Pakistan, Hindistan, Bhutan, Nepal
III. Orta Doğu petrol üretim bölgesi	Suudi Arabistan, Kuveyt, Katar, BAE, Irak, İran
IV. Büyük Sahra seyrek nüfuslu bölgesi	Fas, Tunus, Cezayir, Libya, Mali, Nijer, Mısır

Bu eşleştirmelerden hangileri beşerî özelliklerine göre oluşturulan bölgeler ve bu bölgelerde bulunan ülkelere aittir?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

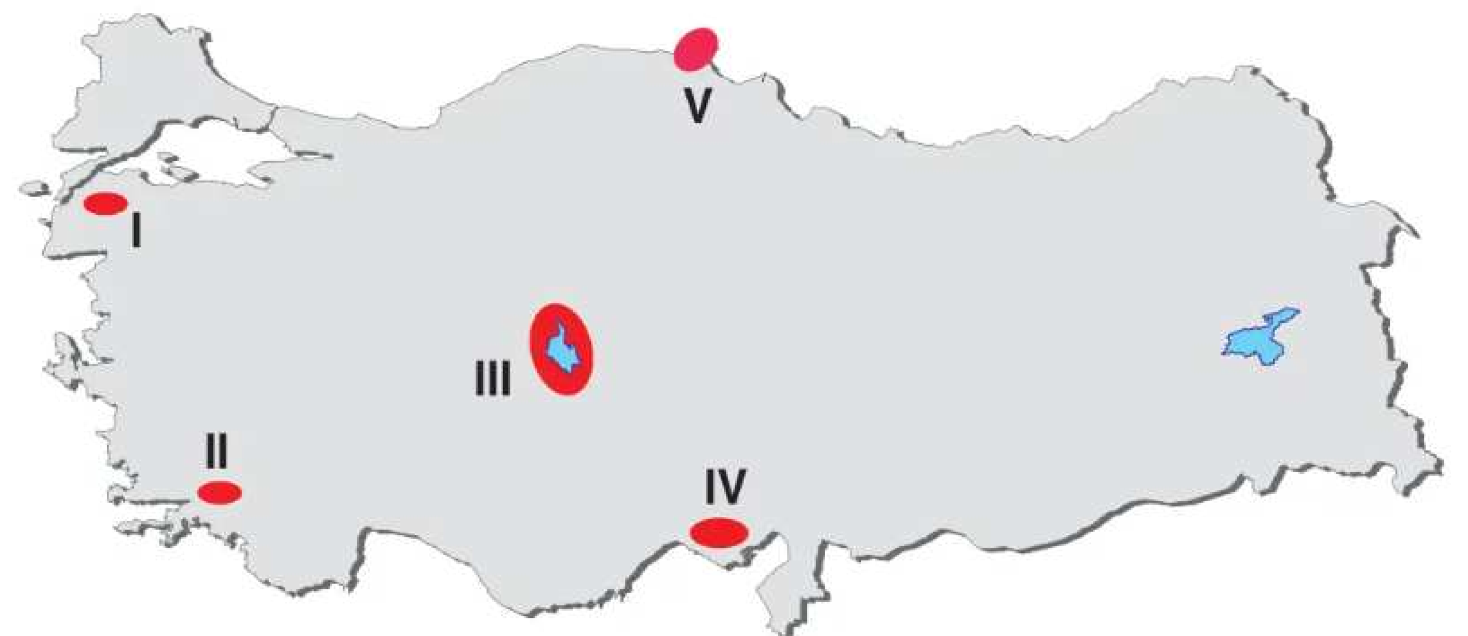
3. Beşerî ölçütler göz önüne alınarak oluşturulan şekilsel bölge türlerinden biri de sanayi bölgeleridir. Sanayi faaliyetlerinin dağılışı esas alınarak oluşturulan beşerî bölgelere sanayi bölgeleri denir.

Buna göre yukarıdaki haritada renklendirilerek gösterilen numaralı bölgelerin hangileri sanayi bölgeleri içerisinde yer alır?

A) Yalnız III B) I ve II C) II ve III
D) III ve IV E) III, IV ve V

4. Coğrafya öğretmeni Sibel Hanım, Murat Can'a Türkiye'de seyrek nüfuslu alanları içine alan bir bölge haritası oluşturmasını proje ödevi olarak vermiştir.

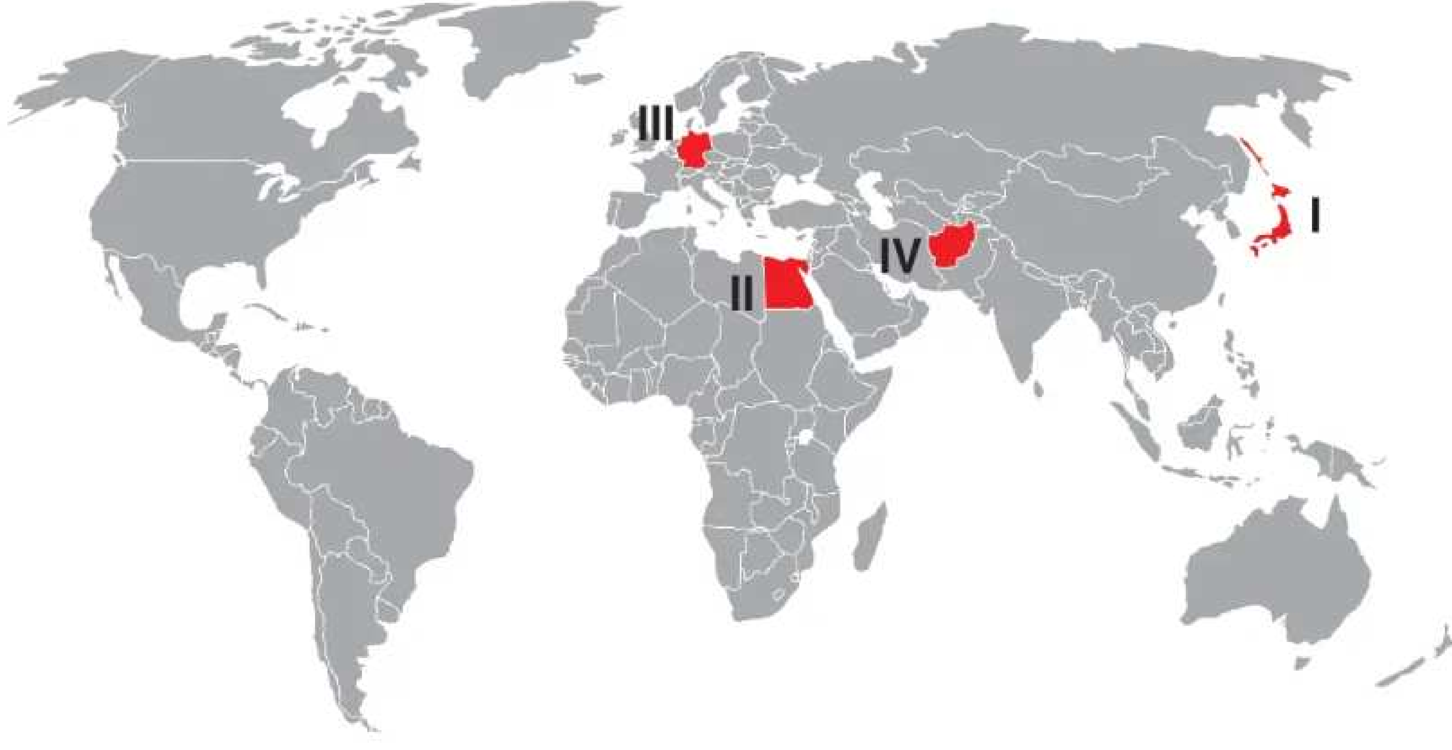

Buna göre Murat Can'ın yukarıdaki haritada numaralandırılarak koyu renkle gösterdiği bölgelerden hangisi <u>yanlıştır</u>?

A) I B) II C) III D) IV E) V

@KuasarNemesis @YildizlarLigi_2025PDF @M.G.

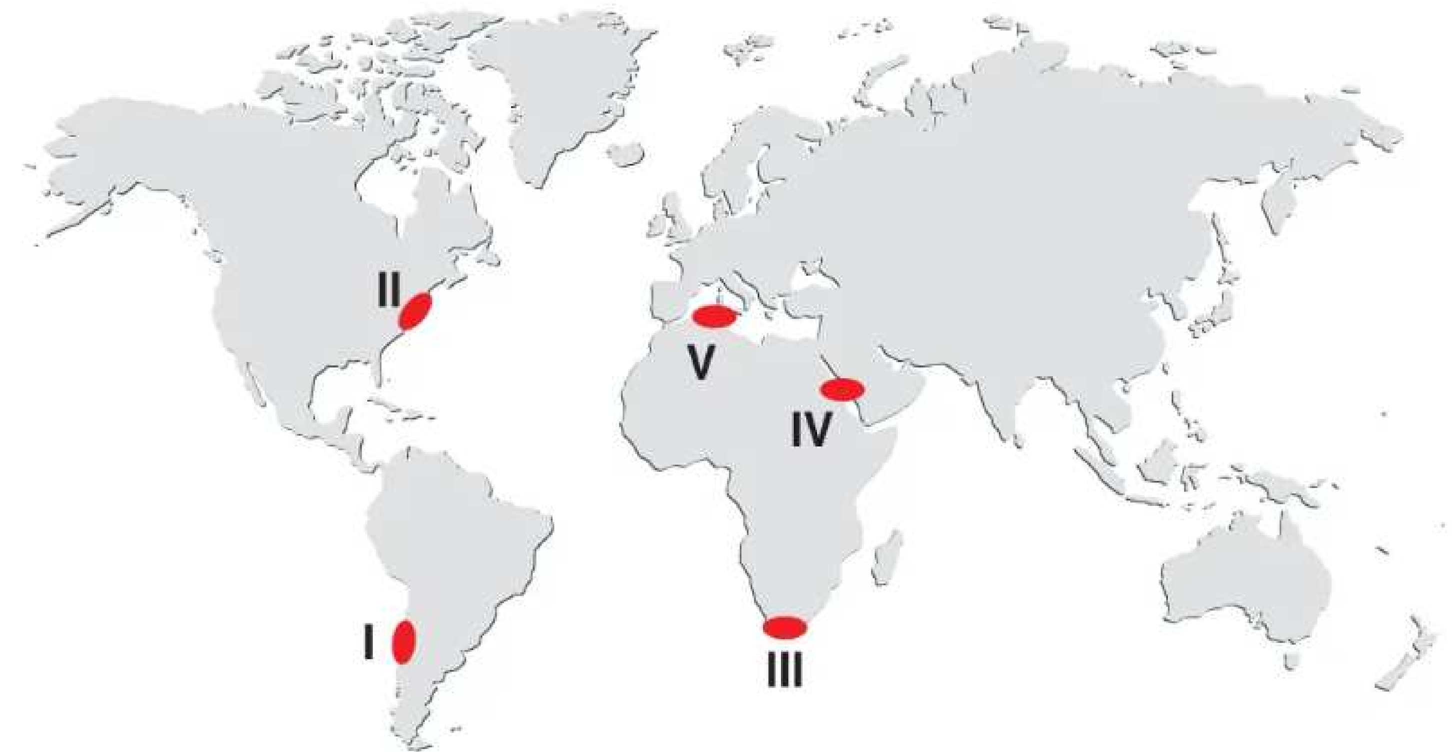
5. Nüfus yoğunluğunun ve şehirleşme oranının yüksek olduğu bölgelerde kara yolu ağı sık ve gelişmiştir.

Buna göre haritada numaralandırılan ülkelerin hangilerinde kara yolu ağının daha sık ve gelişmiş olduğu söylenebilir?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

6. Aşağıdaki haritada bazı alanlar numaralandırılarak koyu renkle gösterilmiştir.

Yukarıdaki haritada gösterilen limanlar arasında en kısa deniz yolu rotası izlenerek yapılacak seyahatte geçilen boğaz ya da kanallar aşağıdakilerden hangisinde <u>yanlış</u> verilmiştir?

A) I ve II numaralı limanlar arasındaki seyahatte Panama Kanalı
B) I ve III numaralı limanlar arasındaki seyahatte Malakka Boğazı
C) II ve V numaralı limanlar arasındaki seyahatte Cebelitarık Boğazı
D) III ve IV numaralı limanlar arasındaki seyahatte Babülmendep Boğazı
E) IV ve V numaralı limanlar arasındaki seyahatte Süveyş Kanalı

7.

I. Yağış ve eğimin fazla, killi toprakların yaygın olduğu yerlerde heyelan olayı fazladır.
II. Suyla etkileşime girdiğinde kolayca eriyen kayaçların yaygın olduğu yerlerde göçme depremleri görülme olasılığı fazladır.
III. Yağışın az, yağış rejiminin düzensiz olduğu bitki örtüsünden yoksun arazilerde rüzgâr erozyonu fazladır.

Yukarıda verilen bilgiler göz önüne alınırsa, haritadaki yörelerden hangileri bu özellikleri <u>en iyi</u> yansıtır?

	I	II	III
A)	N	R	P
B)	N	M	P
C)	M	R	S
D)	M	S	R
E)	R	P	M

8. Afet yönetim sistemi iki aşamalı bir süreçtir. Bu aşamaların ilki afetlerden önce yapılması gereken zarar azaltma ve hazırlık çalışmalarından oluşan risk yönetimidir. İkincisi ise afet anında müdahale ve afet sonrasındaki iyileştirmelerden oluşan risk yönetimidir.

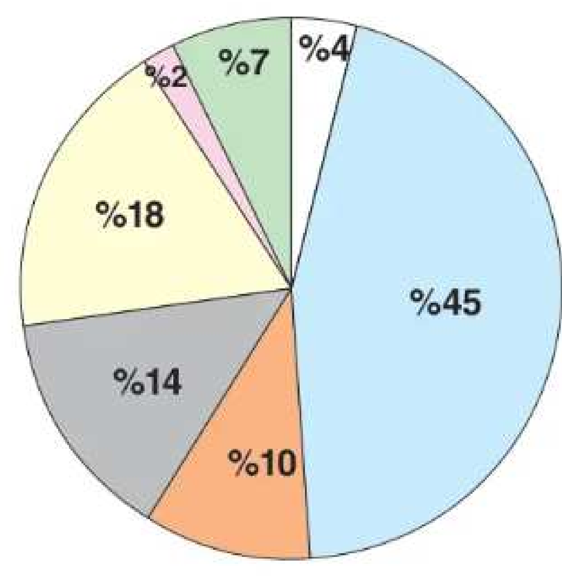
Buna göre aşağıdakilerden hangisi afetlerden önce yapılması gereken durumlara örnektir?

A) Deprem sarsıntısı durduğunda bina terk edilmelidir.
B) Akarsu yataklarına ve yakın çevresine konut yapılmamalıdır.
C) Yanan orman alanı, en kısa zamanda tekrar ağaçlandırılmalıdır.
D) Eşya almak için zarar görmüş binalara girilmemelidir.
E) Sel sırasında evde kalmış yiyecekler varsa bunlar yiyilmemelidir.

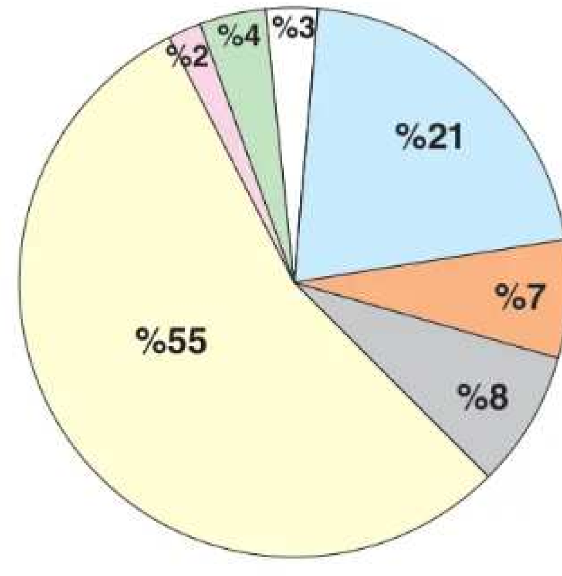
@KuasarNemesis @YildizlarLigi_2025PDF @M.G.

9.

Türkiye'de Doğal Afetlerin Yaşanma Oranı

Türkiye'de Afetzede Sayısına Göre Afet Türlerinin Oranı

Yukarıdaki grafiklerde Türkiye'de yaşanan doğal afetlerin görülme oranı ve afetzede sayısına göre afet türlerinin oranları verilmiştir.

Grafiklerde verilen bilgilere göre aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Türkiye'de en çok yaşanan afet heyelandır.

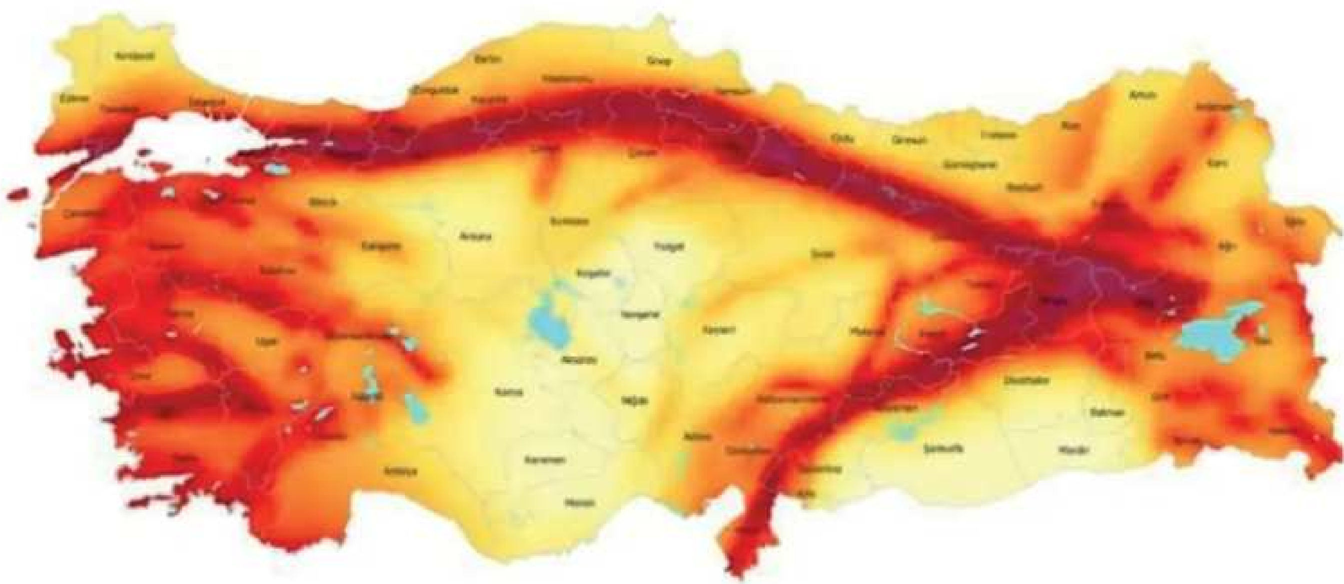
B) Meydana gelme oranı ile afetzede oranlarının aynı olduğu afet çığdır.

C) Heyelan ve kaya düşmesi afetlerinin toplam yaşanma oranı ile deprem afetzedelerinin oranı aynıdır.

D) Deprem yaşanma oranı sel ve taşkın yaşanma oranından daha fazladır.

E) Heyelan sonucunda meydana gelen can kayıpları depreme göre daha fazladır.

10. Türkiye Akdeniz-Himalaya Deprem Kuşağı'nda yer aldığından ülkenin hemen hemen her bölgesinde çok sayıda fay hattı oluşmuştur. Üç ana kuşak hâlinde uzanan bu fay alanları en tehlikeli deprem bölgesidir. Ülke yüz ölçümünün %66'sını oluşturan bu alanlarda toplam nüfusun yaklaşık %71'i yaşamaktadır.

Buna göre,

I. Türkiye nüfusunun büyük bir kısmı deprem riski ile iç içe yaşamaktadır.

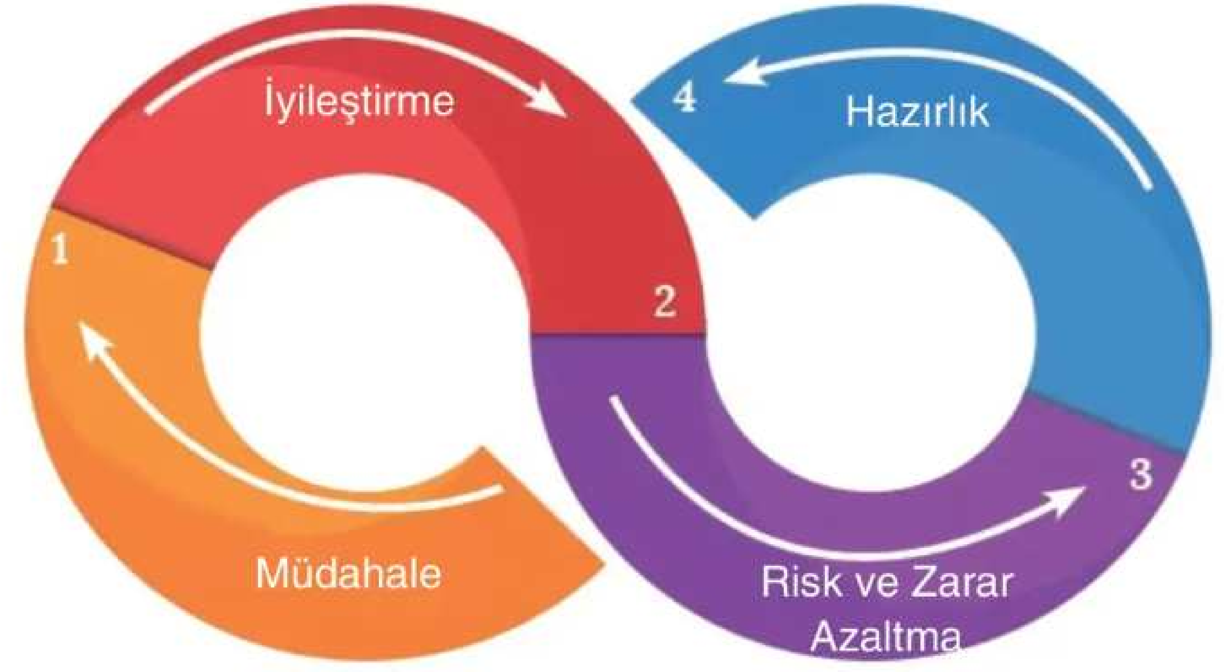
II. Taşeli Platosu'ndaki deprem riski Menteşe Yöresi'ne göre daha azdır.

III. Aynı fay kuşağında yer alan merkezlerde oluşan tüm depremler aynı büyüklükte olur.

yargılarından hangileri doğrudur?

A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III D) II ve III E) I, II ve III

11.

Yukarıdaki görselde afet yönetim aşamaları karışık bir şekilde verilmiştir.

Buna göre aşağıdakilerin hangisinde afet yönetim aşamalarının sıralanışı doğrudur?

	1	2	3	4
A)	Risk ve zarar azaltma	Hazırlık	Müdahale	İyileştirme
B)	Hazırlık	Müdahale	Risk ve zarar azaltma	İyileştirme
C)	Müdahale	Hazırlık	İyileştirme	Risk ve zarar azaltma
D)	Risk ve zarar azaltma	Müdahale	Hazırlık	İyileştirme
E)	Müdahale	İyileştirme	Risk ve zarar azaltma	Hazırlık

12. İstanbul Boğazı ile Babülmendep Boğazı;

I. beşerî etkenler sonucu oluşma,

II. kıtaların sınırında yer alma,

III. deniz yolu trafiğinin yoğun olması

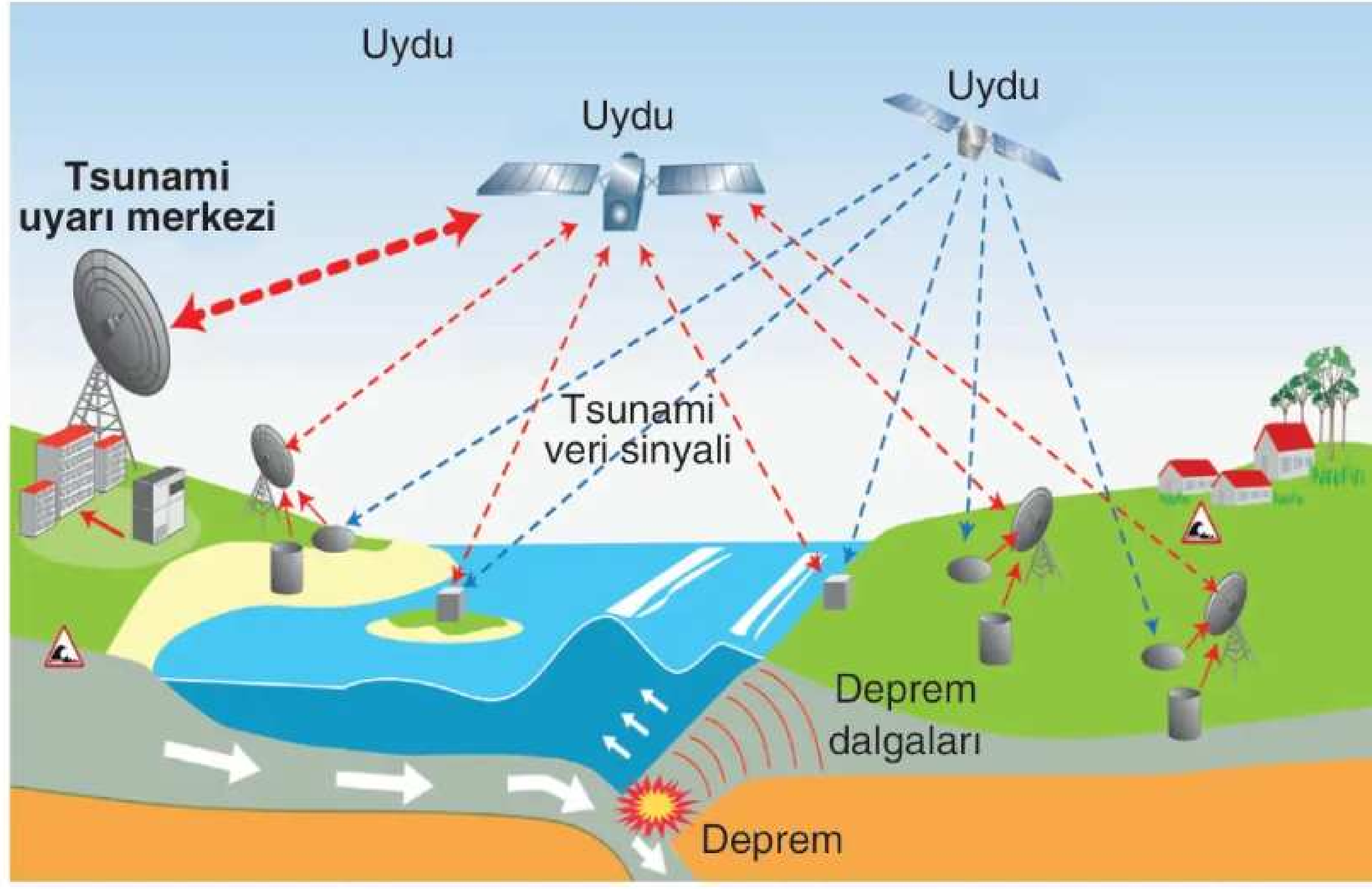
özelliklerinden hangileri bakımından benzerlik gösterir?

A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III D) II ve III E) I, II ve III

BİLGİ SARMAL

@KuasarNemesis @YildizlarLigi_2025PDF @M.G.

13. Erken uyarı sistemleri, meydana gelebilecek afetlerin yol açabileceği zararları en aza indirebilmek amacıyla afet öncesinde çeşitli teknolojiler kullanılarak belirli kurumlar tarafından yayımlanan mesaj veya bildirimlerdir. Günümüz teknolojisi ile önlenmesi mümkün olmayan tsunami gibi afetlerde dalgaların kıyıya ulaşma zamanı erken uyarı sistemleri sayesinde bilinebilmektedir.

Erken uyarı sistemleri ile ilgili olarak,

I. Saatler öncesinden uyarı yapılarak gereken tedbirler alınabilmektedir.
II. Doğal afetlerin tamamı için uyarlanabilir.
III. Uydular aracılığıyla afetin etkileyebileceği alanlar tahmin edilebilmektedir.

yargılarından hangileri doğrudur?

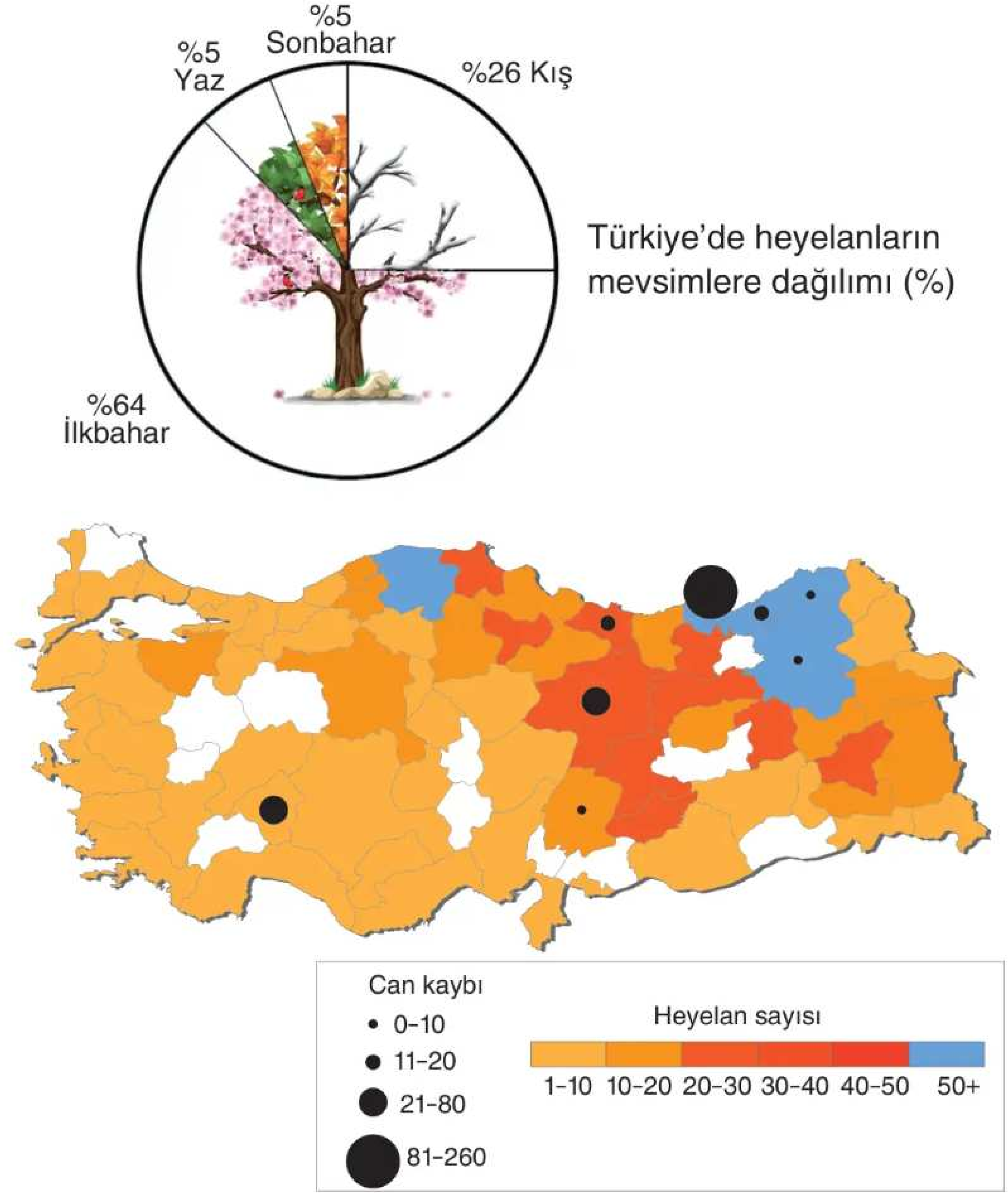
A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III D) II ve III E) I, II ve III

14. I. Salgınlar
II. Erozyon
III. Aşırı yağışlar
IV. Volkanik patlamalar

Yukarıda verilen doğal afetlerden hangilerinin meydana gelmesinde doğrudan ya da dolaylı olarak insan etkisinden söz edilemez?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III D) II ve IV E) III ve IV

15. Türkiye'nin iklim özelliklerinin yanı sıra jeolojik ve jeomorfolojik özellikleri kütle hareketlerinin özellikle de heyelanların oluşumunu artırmaktadır.

Buna göre,

Davut: Ülkemizin büyük bölümünde yarı kurak iklim koşulları yaşandığından dolayı yağışların mevsimlere dağılışı farklıdır. Bu durum heyelan olaylarının dağılışında düzensizliğe neden olur.

Seyit: Bazı bölgelerde arazinin beşerî müdahalelerle bozulması heyelan riskini arttırır.

Özlem: Türkiye'nin arazi yapısına bağlı olarak heyelan riskinin olmadığı bir alan yoktur.

öğrenci ifadelerinden hangileri doğrudur?

A) Yalnız Davut B) Yalnız Seyit C) Yalnız Özlem D) Davut ve Seyit E) Seyit ve Özlem

16. I. Anız yakılması
II. Sigara izmaritinin atılması
III. Yıldırım düşmesi
IV. Volkanik püskürmeler

Yukarıdakilerden hangileri orman yangılarının doğal nedenleridir?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III D) II ve IV E) III ve IV

@KuasarNemesis @YildizlarLigi_2025PDF @M.G.

SARMAL TEST – 10

1. I. Delta ovalarında endüstri bitkileri tarımının yapılması

II. Enerji ihtiyacının karşılanması için güneş panellerinin kurulması

III. Ormanlık alanların tahrip edilerek yerleşim alanlarına dönüştürülmesi

IV. Tarım arazilerine organize sanayi bölgelerinin kurulması

Yukarıdaki faaliyetlerden hangilerinin doğaya uyumlu olduğu söylenemez?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III D) II ve IV E) III ve IV

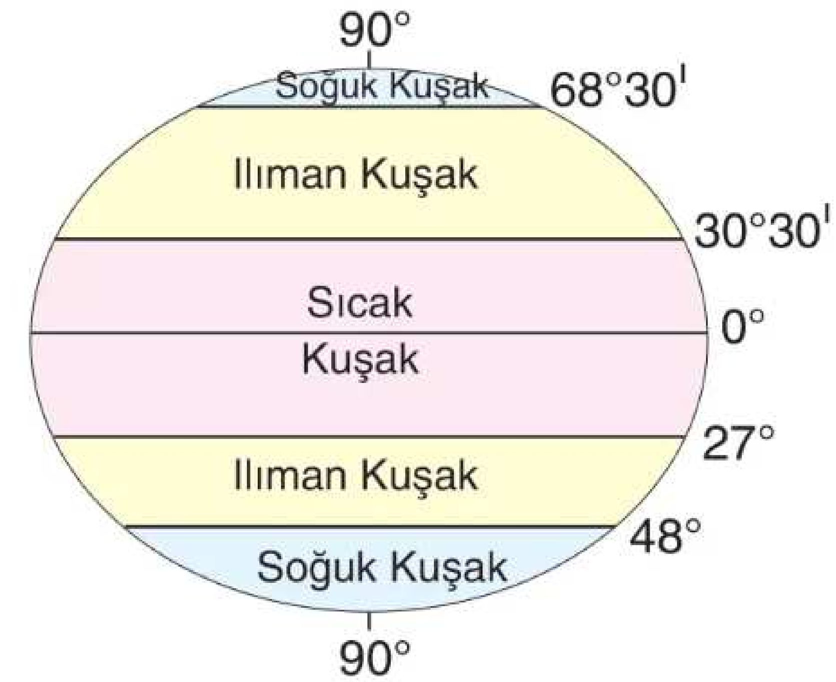
2.

Haritada numaralandırılmış yerlerde en uzun gece süresinin yaşandığı tarihler aşağıdakilerden hangisinde doğru verilmiştir?

	I	II
A)	21 Haziran	21 Aralık
B)	21 Mart	23 Eylül
C)	21 Aralık	21 Haziran
D)	23 Eylül	21 Mart
E)	3 Ocak	4 Temmuz

3. Aşağıda sıcaklık kuşakları gösterilmiştir.

Sıcaklık kuşağın Kuzey Yarım Küre'de geniş yer kaplamasında;

I. sıcak ve soğuk su akıntıları,

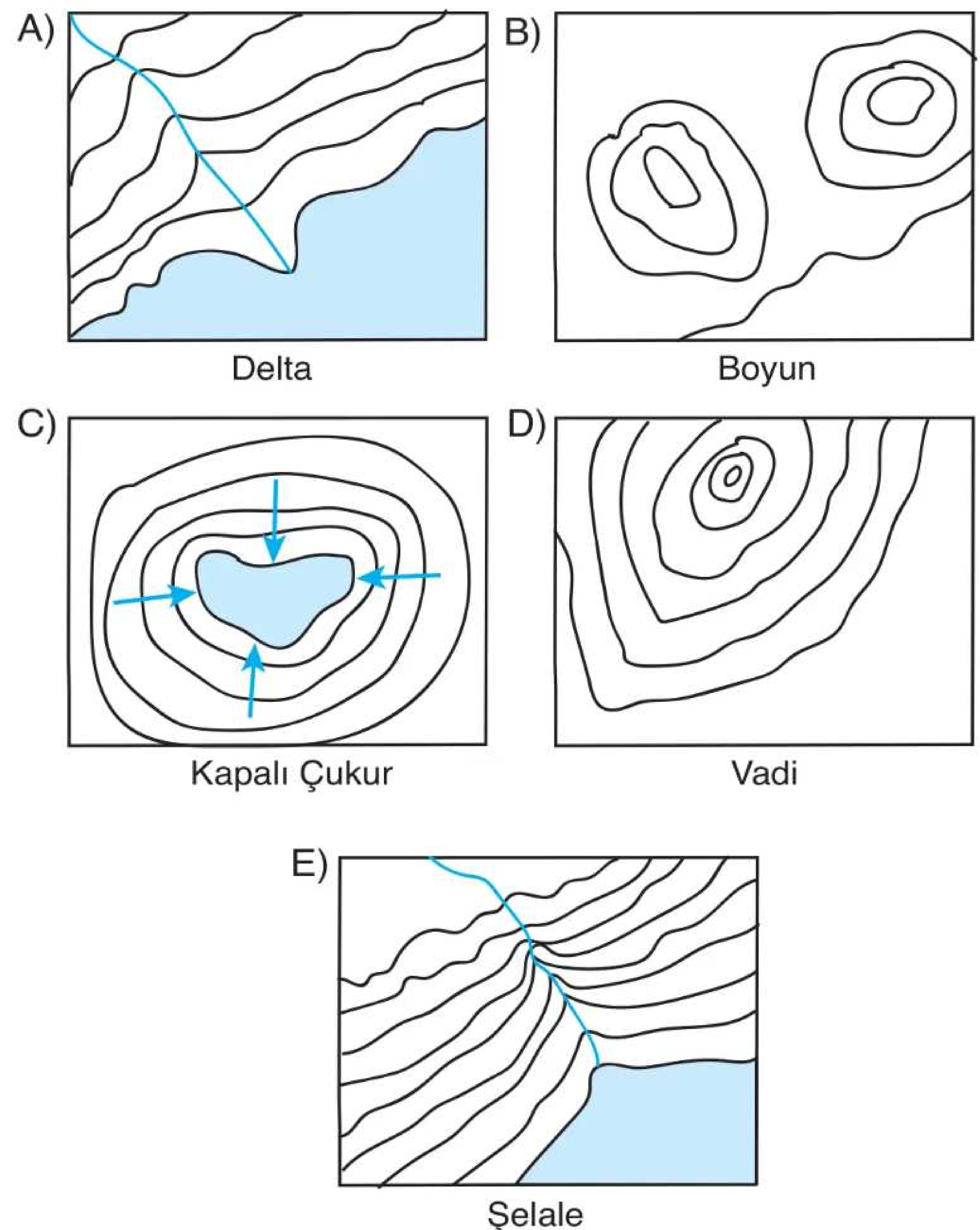
II. kara ve denizlerin dağılışı,

III. Dünya'nın şekli

unsurlarından hangilerinin etkili olduğu söylenebilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II D) II ve III E) I, II ve III

4. **Aşağıda eş yükselti eğrileriyle gösterilen yer şekillerinden hangisi yanlıştır?**

BİLGİ SARMAL

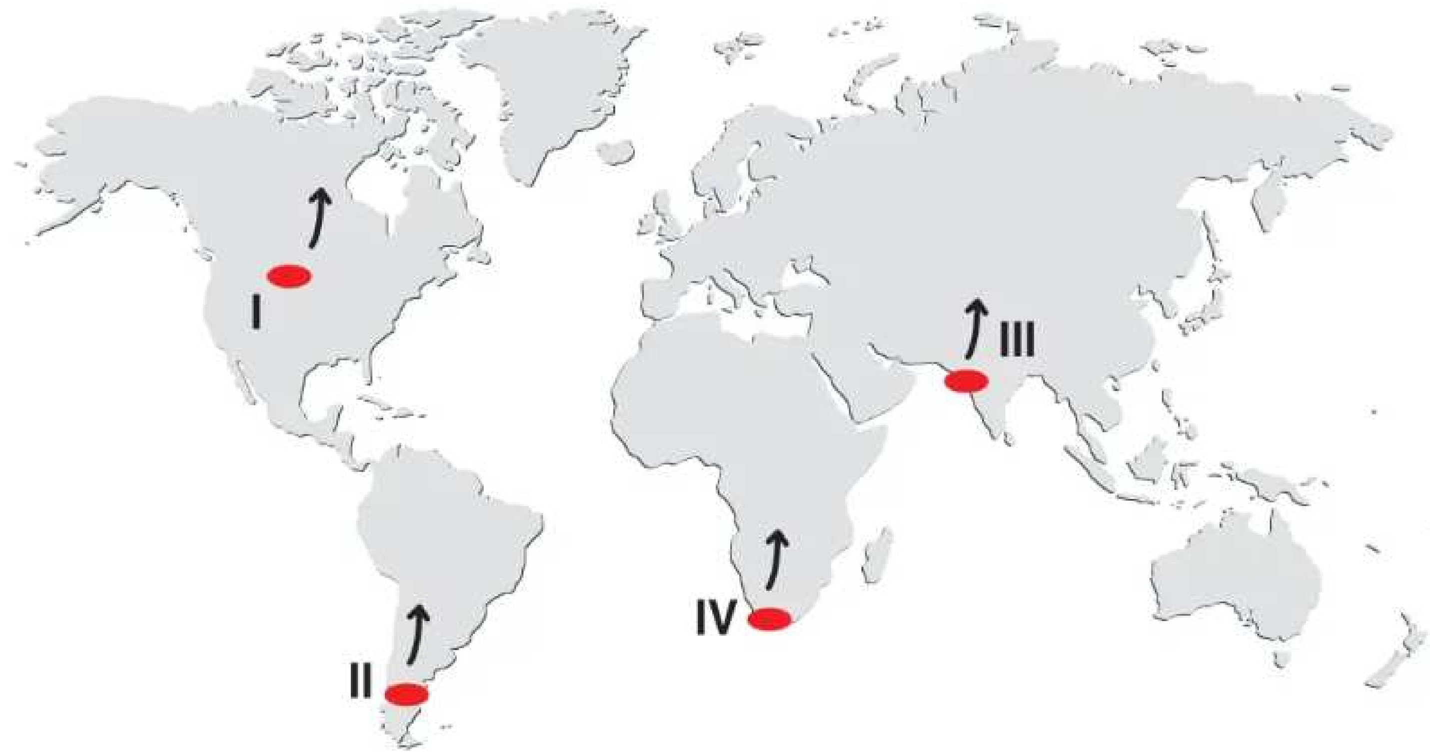
@KuasarNemesis @YildizlarLigi_2025PDF @M.G.

5. **İklim:** Geniş alanlarda uzun yıllar boyunca görülen atmosfer olaylarının ortalama durumudur.
Hava durumu: Dar bir alanda kısa süreli olarak yaşanan atmosfer olaylarına denir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi hava durumunu ifade eder?

A) Erzurum'da kış mevsimi soğuk ve kar yağışlıdır.
B) Rize'de yağış rejimi düzenlidir.
C) Diyarbakır'da yaz mevsimi sıcak ve kuraktır.
D) Çanakkale'de 18 Mart'ta hava parçalı bulutludur.
E) Antalya'da ocak ayı sıcaklık ortalaması 10 °C civarındadır.

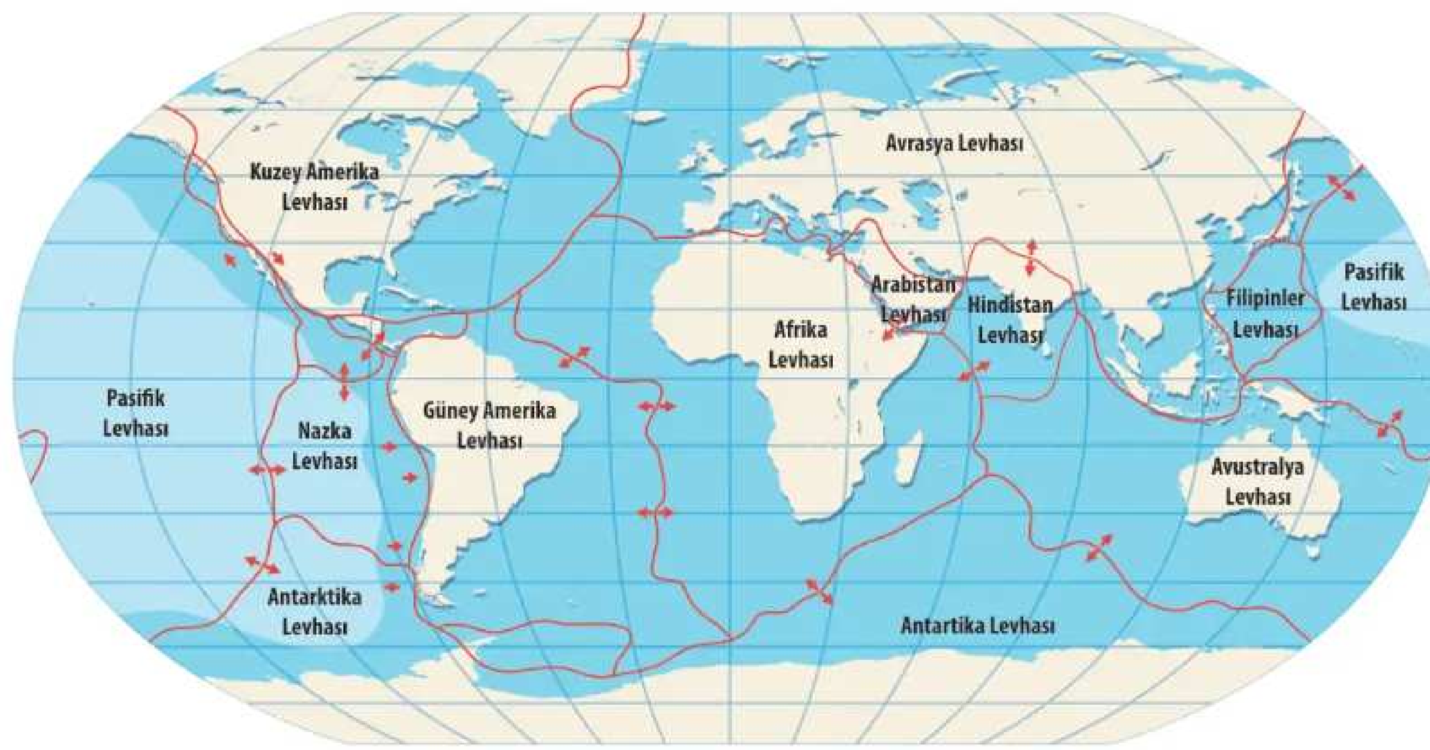
6. Rüzgârlar, enlem etkisine bağlı olarak ulaştıkları yerin sıcaklığını artırıcı ya da azaltıcı yönde etkilerler.

Buna göre haritada numaralandırılmış rüzgârların hangileri ulaştıkları yerlerde sıcaklığı artırır?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

7.

Haritada gösterilen levha sınırları ile;

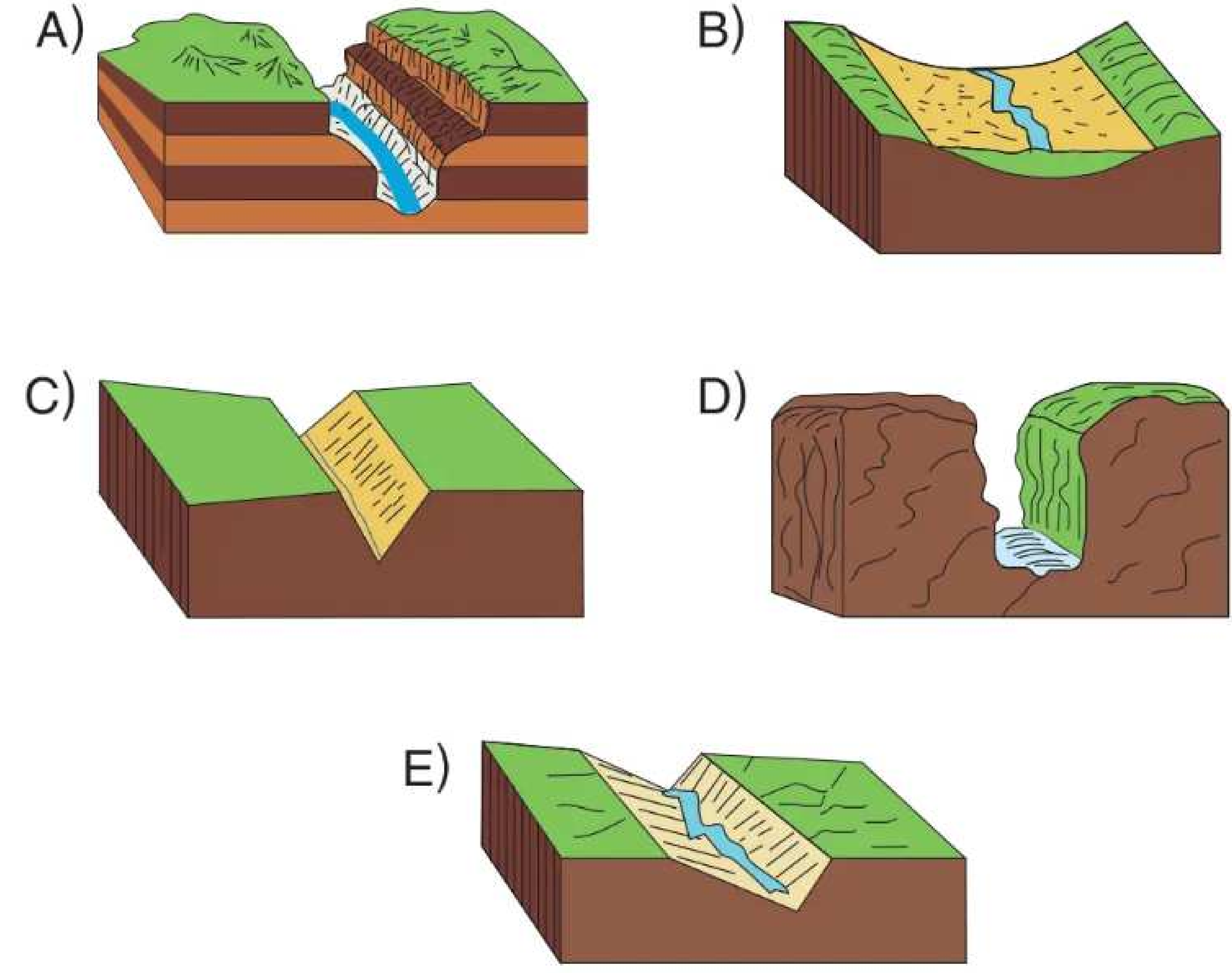
I. tektonik depremler,
II. jeotermal kaynaklar,
III. volkanik dağlar

unsurlarından hangilerinin dağılışı arasında paralellik görülür?

A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

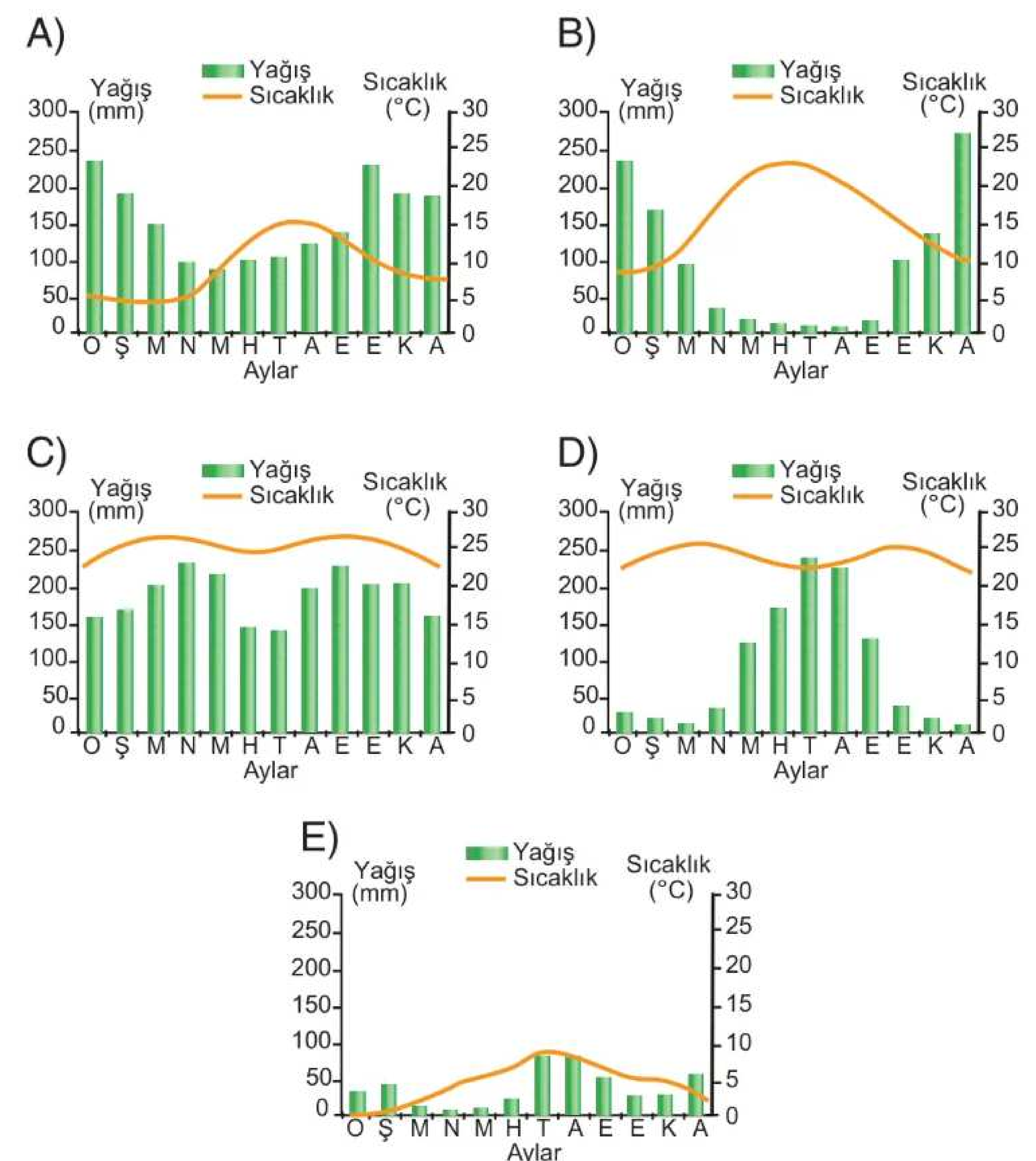
8. Kalker, jips, kaya tuzu ve dolomit gibi suda çözünebilen kayaçların aşınmasıyla oluşan basamaklı vadilere kanyon adı verilir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisinde kanyon vadi gösterilmiştir?

9. Kutuplara yakın sahalarda ve dağların yüksek kesimlerinde buzulların oluşturduğu yer şekilleri görülür.

Buna göre aşağıda sıcaklık ve yağış grafikleri verilen iklim bölgelerinin hangisinde buzulların oluşturduğu yer şekillerinin görülmesi ihtimali yüksektir?

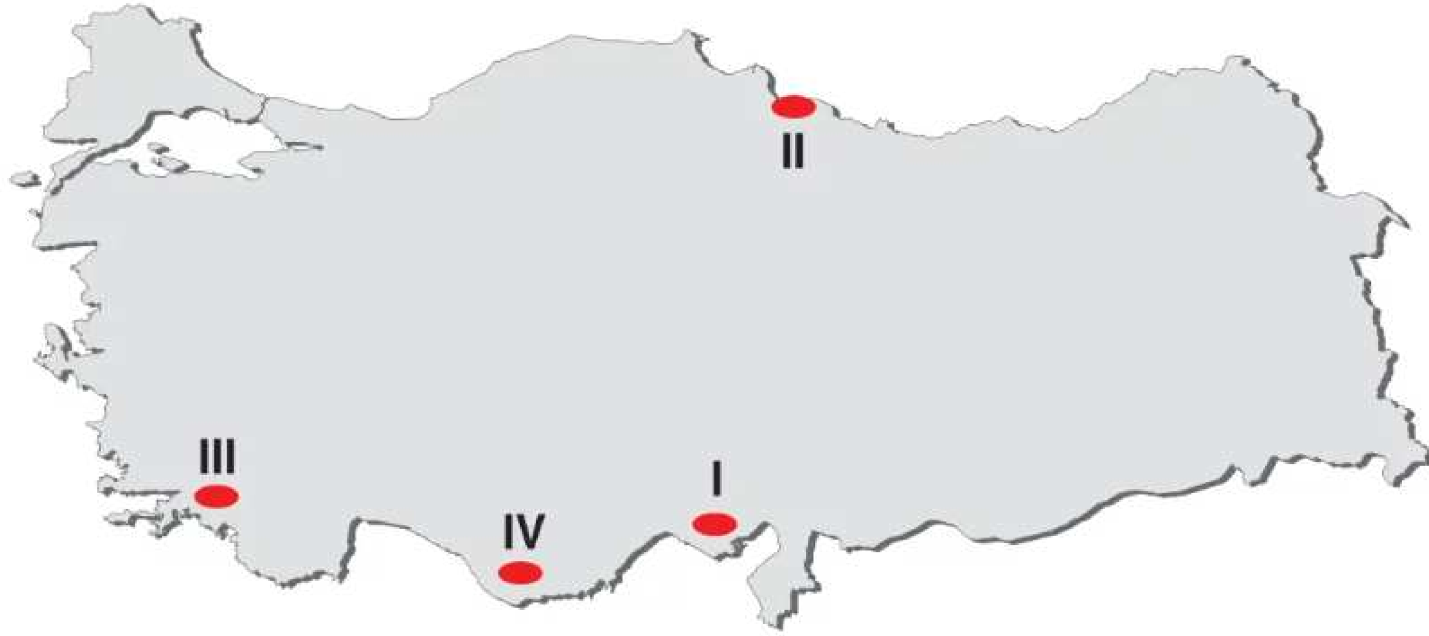
@KuasarNemesis @YildizlarLigi_2025PDF @M.G.

10. İki geçirimsiz tabaka arasında biriken yer altı suyunun açılan sondaj kuyuları ile yeryüzüne çıkmasıyla oluşan kaynaktır.

Yukarıda oluşumu verilen yer altı su kaynağı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Fay kaynağı
B) Vadi kaynağı
C) Karstik kaynak
D) Gayzer
E) Artezyen

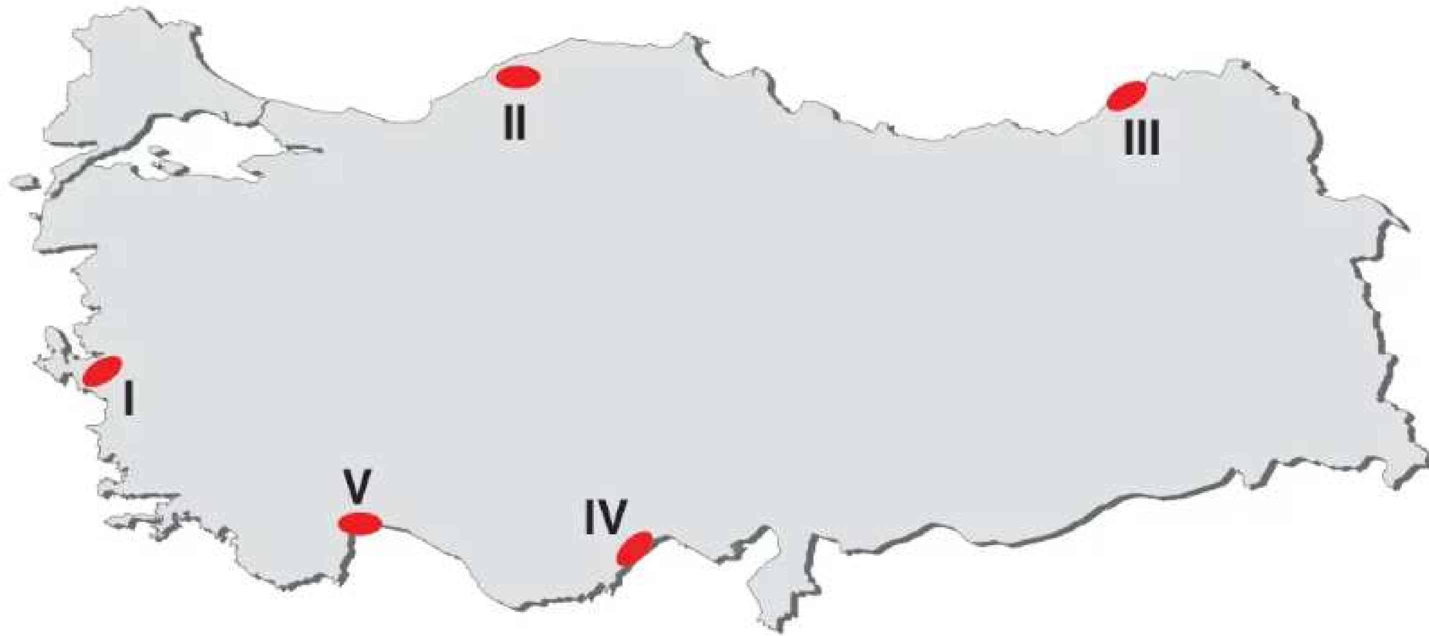
11. Akarsuların taşıdığı malzemenin delta veya dağ içi ovaları gibi eğimin az olduğu alanlarda birikmesiyle alüvyal topraklar oluşur.

Buna göre haritada numaralandırılmış alanların hangilerinde alüvyal toprakların yaygın olduğu söylenemez?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III D) II ve IV E) III ve IV

12. Dağların kıyıya dik uzandığı, girinti ve çıkıntıların çok olduğu kıyı tipi enine kıyılar olarak adlandırılır.

Buna göre haritada numaralandırılmış alanların hangisinde enine kıyılar görülür?

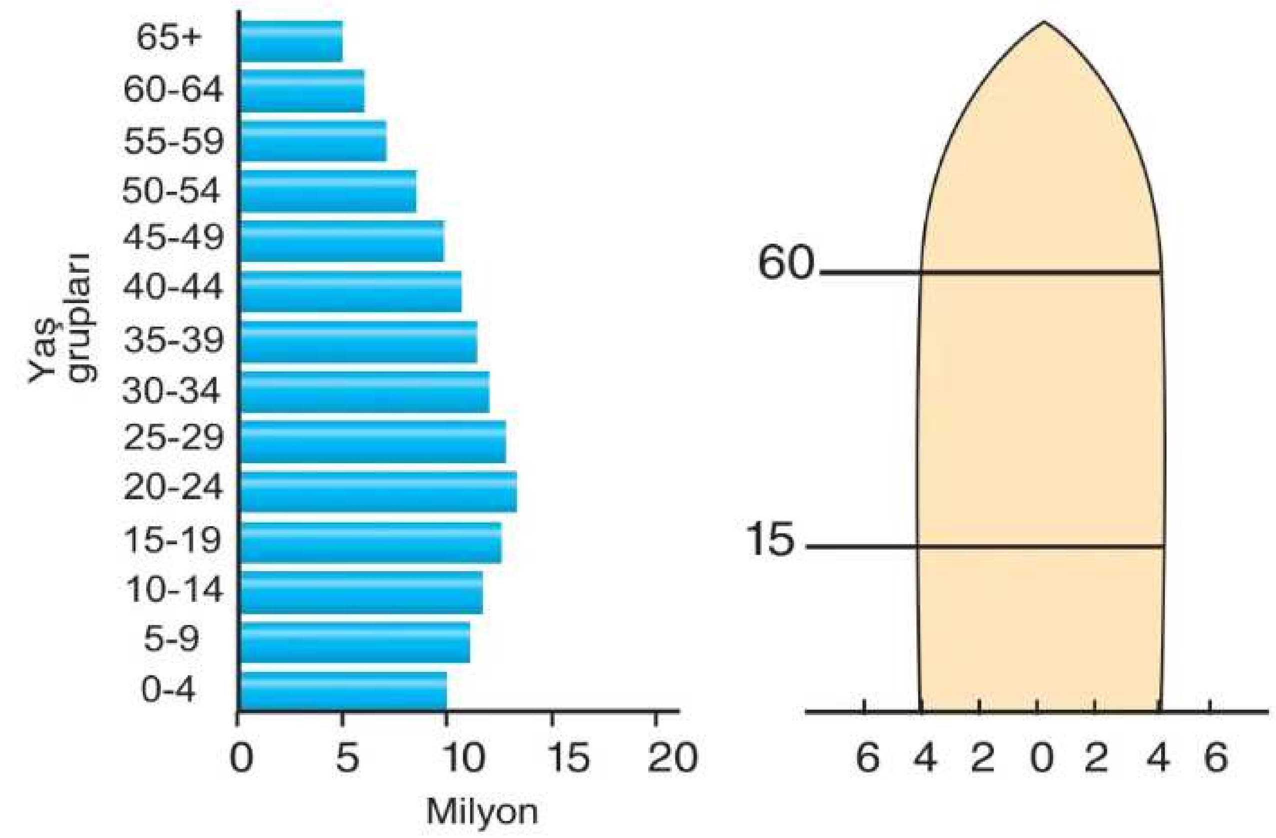
A) I B) II C) III D) IV E) V

13. Makilerin tahrip edilmesiyle seyrek çalılardan oluşan kısa boylu olan bitki topluluğuna garig (frigana) adı verilir. Bu bitkilere lavanta, yasemin, kekik, funda, kermez meşesi ve süpürge çalısı örnek verilebilir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisinde gariglerin görülmesi beklenemez?

A) Taşeli Platosu B) Teke Yarımadası
C) Menteşe Yöresi D) Konya Ovası
E) Kaz Dağı

14. Aşağıda bir ülkenin nüfus piramidi verilmiştir.

Buna göre, aşağıdakilerden hangisi bu ülkenin nüfus özelliklerinden biridir?

A) Doğum oranı yüksektir.
B) Yaşlı nüfus oranı yüksektir.
C) Kırsal nüfus oranı yüksektir.
D) Tarım sektöründe çalışanların oranı yüksektir.
E) Ortalama ömür süresi kısadır.

15. Yeryüzünde bazı yerler yoğun, bazı yerler seyrek nüfuslu iken bazı yerlerde nüfus bulunmamaktadır. Nüfusun yeryüzüne dağılışında etkili olan faktörler doğal ve beşerî olmak üzere ikiye ayrılır.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi, nüfusun dağılışında etkili olan beşerî faktörlerdendir?

A) Yeryüzü şekilleri
B) Madencilik faaliyetleri
C) Toprak yapısı
D) Kara ve denizlerin dağılışı
E) Su kaynakları

@KuasarNemesis @YildizlarLigi_2025PDF @M.G.

16. Aşağıdaki tabloda, Türkiye'nin yaş gruplarına göre nüfus oranları ve ortanca yaş değerleri verilmiştir.

Yıllar	0-14 (%)	65 + (%)	Ortanca yaş
1990	35	4,28	22,21
2010	29,8	5,70	29,22
2019	23,1	9,1	32,4

Tablodaki bilgilere göre;

I. Ortalama ömür süresi artmıştır.
II. Çocuk nüfus oranı sürekli azalmıştır.
III. Yaşlı nüfus oranı sürekli artmıştır.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II D) II ve III E) I, II ve III

17. Yeryüzünün doğal veya beşerî unsurlar bakımından kendi içinde benzerlik gösteren parçalarına bölge adı verilmektedir. Sahip oldukları doğal ve beşerî özellikleriyle dünyanın diğer alanlarından ayrılan bölgelere şekilsel bölge denir. Mekânsal yapıyı ve mekân üzerindeki ekonomik ve kültürel işleyişi daha iyi organize edebilmek amacıyla oluşturulan bölgelere ise işlevsel bölge adı verilir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi işlevsel bölgelere örnek verilebilir?

A) Yeşilırmak Havzası Gelişim Projesi Bölgesi
B) Step Bitki Örtüsü Bölgesi
C) Hakkari Dağlık Bölgesi
D) Akdeniz Havzası Bölgesi
E) Çatalca-Kocaeli Endüstri Bölgesi

18. I. Bitki örtüsünün tahrip edilmesi
II. Dere yataklarının doldurulması
III. Aşırı yağışların olması
IV. Karların erimesi

Yukarıdakilerden hangileri sel ve taşkınların oluşmasında etkili olan doğal faktörlerdir?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III D) II ve IV E) III ve IV

19. Aşağıdaki haritada Türkiye'nin farklı yörelerinden bazı alanlar koyu renkle gösterilmiştir.

Coğrafi özellikleri dikkate alındığında aşağıdakilerden hangisi bu alanlar için ortak bir bölge sınıflandırmasıdır?

A) Düzlük bölgeler
B) Maden bölgeleri
C) Tarım bölgeleri
D) Ormancılık bölgeleri
E) Hayvancılık bölgeleri

20. I. Sahra'nın güneyindeki ülkelerde 1984-1985 yıllarında görülen kuraklığa bağlı olarak 1 milyonun üzerinde insanın açlıktan hayatını kaybetmesi
II. 2004 yılında depreme bağlı olarak gelişen ve Hint Okyanusu'nda etkili olan dev tsunaminin kıyı kesiminde 200 binden fazla insanın hayatını kaybetmesine neden olması
III. Muson Asyası'nda 2004 yılının haziran ve temmuz aylarında meydana gelen aşırı yağışlar sonucu 300 kişinin yaşamını yitirmesi ve binlerce kişinin ise çeşitli şekillerde zarar görmesi
IV. Şili'de 2010 yılının şubat ayında meydana gelen 8,8 büyüklüğündeki depremde 524 kişinin hayatını kaybetmesi ve binlerce kişinin evsiz kalması

Yukarıdakilerden hangileri klimatik-hidrolojik kökenli afetler sonucunda meydana gelmiştir?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III D) II ve IV E) III ve IV

@KuasarNemesis @YildizlarLigi_2025PDF @M.G.

TYT COĞRAFYA SORU BANKASI CEVAP ANAHTARI

BİLGİ SARMAL VİDEO İLE

Hatalarına anında dönüt al.
Çözümlerdeki püf noktaları yakala.
Bir çözüm yolu da bizimle öğren.

Karekodu okut
BİLGİ SARMAL VİDEO
uygulamasını indir.

@KuasarNemesis @YildizlarLigi_2025PDF @M.G.

1. BÖLÜM

İNSAN, DOĞA VE COĞRAFYA – DÜNYA'NIN ŞEKLİ VE HAREKETLERİ

Test 1 İnsan, Doğa ve Coğrafya - I Sayfa: 9

1. E	2. B	3. B	4. A	5. D	6. E
7. B	8. D	9. B	10. C	11. D	12. A

Test 2 İnsan, Doğa ve Coğrafya - II Sayfa: 11

1. E	2. A	3. E	4. D	5. B	6. C
7. E	8. C	9. D	10.D	11. D	12. A

Test 3 Dünya'nın Şekli ve Sonuçları Sayfa: 13

1. B	2. C	3. C	4. A	5. D	6. A
7. A	8. C	9. E	10. B	11. D	

Test 4 Dünya'nın Günlük Hareketi Sayfa: 15

1. D	2. A	3. E	4. D	5. D	6. A
7. B	8. C	9. D	10. D	11. B	

Test 5 Dünya'nın Yıllık Hareketi ve Eksen Eğikliği – I Sayfa: 17

1. E	2. A	3. B	4. E	5. B	6. B
7. B	8. C	9. C	10. E		

Test 6 Dünya'nın Yıllık Hareketi ve Eksen Eğikliği – II Sayfa: 19

1. D	2. A	3. E	4. E	5. A	6. B
7. E	8. A	9. D	10. C	11. D	

Simülasyon Testi - I Sayfa: 21

1. D	2. A	3. E	4. D	5. A	6. C
7. C	8. B	9. E	10. D		

Simülasyon Testi - II Sayfa: 23

1. A	2. E	3. D	4. D	5. A	6. D
7. D	8. E				

2. BÖLÜM

YER VE ZAMAN

Test 1 Göreceli ve Mutlak Konum Sayfa: 27

1. B	2. D	3. D	4. D	5. A	6. E
7. B	8. E	9. C	10. C	11. B	12. E

Test 2 Koordinat Sistemi (Paralel ve Meridyen – I) Sayfa: 29

1. A	2. C	3. E	4. C	5. A	6. B
7. C	8. D	9. A	10. E	11. A	12. E

Test 3 Koordinat Sistemi (Paralel ve Meridyen – II) Sayfa: 31

1. D	2. D	3. C	4. E	5. D	6. A
7. C	8. D	9. B	10. A	11. D	12. D

Test 4 Yerel Saat Sayfa: 33

1. D	2. A	3. A	4. A	5. D	6. E
7. E	8. B	9. C	10. E	11. B	

Test 5 Türkiye'nin Coğrafi Konumu Sayfa: 35

1. A	2. C	3. C	4. C	5. E	6. E
7. E	8. D	9. B	10. A	11. E	12. D

ÖSYM TİPİ Sayfa: 37

1. A	2. B	3. B	4. C	5. C	6. B
7. D	8. A	9. A	10. C	11. E	

Sarmal Test – 1 Sayfa: 39

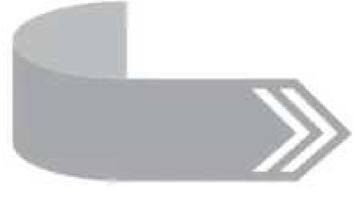
1. A	2. B	3. D	4. A	5. D	6. C
7. C	8. E	9. A	10. A		

Sarmal Test – 2 Sayfa: 41

1. C	2. C	3. B	4. A	5. E	6. D
7. B	8. D	9. E	10. E	11. D	

@KuasarNemesis @YildizlarLigi_2025PDF @M.G.

3. BÖLÜM

HARİTA OKURYAZARLIĞI

Test 1 **Haritalarda Temel Kavramlar** Sayfa: 45

1. A	2. D	3. B	4. D	5. C	6. C
7. B	8. B	9. A	10. C	11. E	

Test 2 **Harita Üzerinde Hesaplamalar** Sayfa: 47

1. B	2. D	3. A	4. B	5. B	6. E
7. E	8. B	9. C	10. D	11. A	12. B
13.B					

Test 3 **Yer Şekillerini Gösterme Yöntemleri ve Haritacılık Tarihimiz** Sayfa: 49

1. D	2. C	3. E	4. B	5. B	6. C
7. C	8. B	9. A	10. C	11. E	12. E

Test 4 **Eş Yükselti Eğrileri, Profil Çıkarma ve Eğim Hesabı – I** Sayfa: 51

1. E	2. C	3. D	4. D	5. E	6. B
7. A	8. A	9. C	10. C		

Test 5 **Eş Yükselti Eğrileri, Profil Çıkarma ve Eğim Hesabı – II** Sayfa: 53

1. C	2. A	3. B	4. D	5. D	6. A
7. E	8. C	9. D	10. E	11. B	

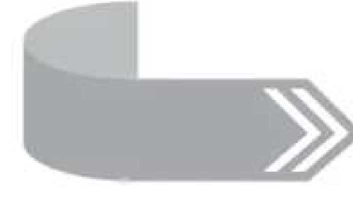
Simülasyon Testi Sayfa: 55

1. A	2. D	3. E	4. A	5. C	6. C
7. B	8. D	9. E	10. E	11. B	

Sarmal Test – 3 Sayfa: 57

1. D	2. D	3. C	4. A	5. B	6. E
7. A	8. C	9. D	10. A	11. B	12. E
13. D	14. B	15. B	16. B	17. C	18. B
19. B	20. D				

4. BÖLÜM

İKLİM VE İKLİM ELEMANLARI

Test 1 **Atmosfer ve İklim** Sayfa: 63

1. D	2. A	3. A	4. E	5. B	6. D
7. C	8. B	9. C	10. D	11. A	12. D

Test 2 **Sıcaklık – I** Sayfa: 65

1. C	2. A	3. B	4. E	5. B	6. C
7. A	8. E	9. A	10. D	11. B	

Test 3 **Sıcaklık – II** Sayfa:67

1. E	2. A	3. C	4. B	5. B	6. A
7. C	8. D	9. A			

Test 4 **İzoterm Haritaları** Sayfa: 69

1. B	2. E	3. E	4. C	5. C	6. A
7. D	8. D				

Test 5 **Basınç** Sayfa: 71

1. E	2. D	3. B	4. E	5. A	6. D
7. C	8. C	9. D	10. E		

Test 6 **Rüzgârlar** Sayfa: 73

1. D	2. E	3. C	4. C	5. C	6. B
7. A	8. C	9. C	10. A	11. D	12. C

Test 7 **Nem** Sayfa: 75

1. C	2. D	3. D	4. A	5. D	6. E
7. E	8. D	9. B	10. E	11. A	

Test 8 **Yağış** Sayfa: 77

1. D	2. C	3. E	4. B	5. B	6. D
7. E	8. A	9. E	10. E	11. D	12. C
13. B					

ÖSYM TİPİ Sayfa: 79

1. A	2. D	3. C	4. B	5. B	6. D
7. E	8. D	9. E			

Sarmal Test – 4 Sayfa: 81

1. E	2. A	3. C	4. B	5. C	6. A
7. D	8. C	9. B	10. A	11. D	12. D
13. A	14. C	15. E	16. B	17. C	18. D
19.D	20.B	21.C	22.D		

@KuasarNemesis @YildizlarLigi_2025PDF @M.G.

5. BÖLÜM
BÜYÜK İKLİM TİPLERİ VE TÜRKİYE'NİN İKLİM ÖZELLİKLERİ

Test 1 **Sıcak İklimler** Sayfa: 87

1. A	2. D	3. E	4. E	5. B	6. C
7. E	8. D	9. A	10. E	11. B	12. A

Test 2 **Ilıman İklimler** Sayfa: 89

1. D	2. A	3. A	4. C	5. A	6. D
7. E	8. E	9. D	10. E	11. B	

Test 3 **Karasal ve Soğuk İklimler** Sayfa: 91

1. D	2. C	3. E	4. E	5. A	6. D
7. B	8. C	9. C	10. A	11. A	12. C

Test 4 **İklim Tiplerinin Karşılaştırılması** Sayfa: 93

1. A	2. C	3. D	4. D	5. D	6. A
7. B	8. E	9. B	10. C		

Test 5 **Grafik, Tablo, Harita, Metin Yorumu** Sayfa: 95

1. C	2. A	3. D	4. C	5. B	6. A
7. E	8. D	9. A	10. D		

Test 6 **Türkiye'de Sıcaklık** Sayfa: 97

1. B	2. A	3. D	4. E	5. B	6. C
7. B	8. D	9. E	10. C	11. D	12. B

Test 7 **Türkiye'de Basınç, Rüzgâr, Nem ve Yağış** Sayfa: 99

1. D	2. B	3. A	4. B	5. D	6. E
7. D	8. A	9. D	10. D	11. C	12. B

Test 8 **Türkiye'de İklim Tipleri – I** Sayfa: 101

1. D	2. D	3. E	4. D	5. B	6. B
7. C	8. D	9. A	10. C	11. B	12. E

Test 9 **Türkiye'de İklim Tipleri – II** Sayfa: 103

1. E	2. D	3. A	4. B	5. B	6. C
7. A	8. D	9. E	10. B	11. D	12. C

Simülasyon Testi Sayfa: 105

1. A	2. B	3. E	4. E	5. C	6. D
7. C	8. B	9. A	10. D	11. B	12. D
13. E	14. B	15. D	16. C	17. D	18. C
19. E	20. E	21. A	22. A		

Sarmal Test – 5 Sayfa: 109

1. A	2. A	3. E	4. D	5. A	6. D
7. B	8. C	9. D	10. A	11. C	12. B
13. C	14. B	15. C	16. E	17. D	18. A
19. E	20. B	21. C	22. B		

6. BÖLÜM
DÜNYA'NIN TEKTONİK OLUŞUMU, İÇ KUVVETLER VE KAYAÇLAR

Test 1 **Dünya'nın İç Yapısı, Levha Hareketleri ve Jeolojik Zamanlar** Sayfa: 115

1. B	2. C	3. D	4. A	5. D	6. B
7. A	8. E	9. A	10. D	11. E	

Test 2 **Kayaçlar** Sayfa: 117

1. D	2. C	3. E	4. B	5. A	6. C
7. E	8. B	9. C	10. B	11. E	12. D

Test 3 **İç Kuvvetler** Sayfa: 119

1. D	2. A	3. B	4. D	5. E	6. C
7. B	8. C	9. A	10. D	11. D	

Simülasyon Testi Sayfa: 121

1. C	2. A	3. A	4. B	5. E	6. E
7. D	8. C	9. B	10. D		

Sarmal Test – 6 Sayfa: 123

1. E	2. C	3. B	4. B	5. B	6. E
7. D	8. B	9. E	10. C	11. C	12. A
13. D	14. A	15. C	16. E	17. A	18. A
19. D					

@KuasarNemesis @YildizlarLigi_2025PDF @M.G.

7. BÖLÜM

DIŞ KUVVETLER VE TÜRKİYE'DE DIŞ KUVVETLERİN OLUŞTURDUĞU YER ŞEKİLLERİ

Test 1 **Rüzgâr ve Buzulların Şekillendirmesi** Sayfa: 129

1. D	2. D	3. C	4. A	5. A	6. B
7. A	8. B	9. E	10. A	11. D	12. E

Test 2 **Akarsuların Şekillendirmesi – I** Sayfa: 131

1. B	2. A	3. A	4. D	5. E	6. C
7. C	8. C	9. A	10. D	11. C	12. B

Test 3 **Akarsuların Şekillendirmesi – II** Sayfa: 133

1. C	2. C	3. C	4. D	5. D	6. E
7. E	8. A	9. B	10. A	11. E	12. A

Test 4 **Karstik Yer Şekilleri ve Kütle Hareketleri** Sayfa: 135

1. B	2. B	3. A	4. E	5. C	6. D
7. A	8. E	9. D	10. A	11. C	12. C
13. E					

Test 5 **Kıyı Şekilleri** Sayfa: 137

1. E	2. A	3. E	4. C	5. C	6. E
7. A	8. E	9. C	10. A	11. D	

Test 6 **Türkiye Arazisinin Oluşum Süreci ve Temel Özellikleri** Sayfa: 139

1. C	2. E	3. B	4. E	5. A	6. B
7. E	8. A	9. C	10. D	11. C	12. D

Test 7 **Türkiye'de Dış Kuvvetlerin Oluşturduğu Yer Şekilleri** Sayfa: 141

1. A	2. E	3. D	4. E	5. B	6. B
7. C	8. D	9. D	10. C	11. E	12. D

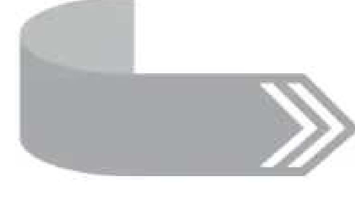
ÖSYM TİPİ Sayfa: 143

1. D	2. D	3. A	4. B	5. A	6. E
7. C	8. D	9. C	10. A	11. A	12. A

Sarmal Test – 7 Sayfa: 145

1. D	2. C	3. C	4. E	5. A	6. B
7. B	8. E	9. A	10. A	11. B	12. A
13. E	14. E	15. C	16. B	17. C	18. D
19. B					

8. BÖLÜM

SU KAYNAKLARI, TOPRAKLAR VE BİTKİLER

Test 1 **Su Kaynakları** Sayfa: 151

1. A	2. E	3. E	4. E	5. B	6. C
7. C	8. D	9. A	10. D	11. C	12. C
13. C					

Test 2 **Topraklar** Sayfa:153

1. B	2. A	3. B	4. A	5. E	6. E
7. C	8. D	9. C	10. B	11. B	12. C

Test 3 **Bitkiler** Sayfa: 155

1. D	2. C	3. A	4. C	5. D	6. A
7. C	8. B	9. B	10. C	11. A	12. B

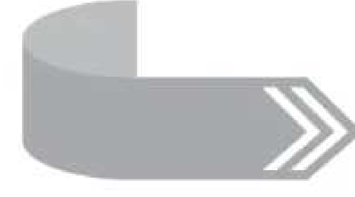
ÖSYM TİPİ Sayfa: 157

1. B	2. D	3. C	4. A	5. D	6. E
7. A	8. B	9. A	10. C		

Sarmal Test– 8 Sayfa: 159

1. C	2. E	3. D	4. A	5. B	6. C
7. C	8. A	9. C	10. E	11. E	12. D
13. B	14. A	15. D	16. C	17. D	18. A
19. D	20. A	21. C			

9. BÖLÜM

NÜFUS, YERLEŞME, GÖÇLER VE EKONOMİK FAALİYET TÜRLERİ

Test 1 **İlk Yerleşmeler ve Yerleşmeyi Etkileyen Faktörler** Sayfa: 165

1. D	2. E	3. E	4. D	5. B	6. A
7. D	8. C	9. B	10. A	11. B	12. B

Test 2 **Yerleşme Doku ve Tipleri** Sayfa: 167

1. B	2. D	3. E	4. A	5. C	6. A
7. A	8. D	9. D	10. E	11. B	

Test 3 **Nüfusun Gelişimi, Dağılışı ve Nitelikleri – I** Sayfa: 169

1. E	2. B	3. E	4. C	5. D	6. C
7. A	8. E	9. C	10. B	11. B	12. C

@KuasarNemesis @YildizlarLigi_2025PDF @M.G.

Test 4 **Nüfusun Gelişimi, Dağılışı ve Nitelikleri – II** Sayfa: 171

1. E	2. E	3. A	4. D	5. D	6. D
7. C	8. A	9. D	10. D	11. D	

Test 5 **Göçler** Sayfa: 173

1. C	2. B	3. E	4. A	5. D	6. D
7. B	8. C	9. D	10. E	11. C	12. C

Test 6 **Ekonomik Faaliyetlerin Sınıflandırılması** Sayfa: 175

1. E	2. A	3. D	4. C	5. B	6. E
7. A	8. E	9. B	10. B	11. C	12. E

Test 7 **Türkiye'de Nüfus ve Yerleşmelerin Dağılışı** Sayfa: 177

1. C	2. E	3. E	4. B	5. B	6. A
7. B	8. E	9. D	10. C	11. D	12. A

Test 8 **Türkiye'deki İlk Yerleşmeler ve Türkiye'de Yerleşmelerin İdari Fonksiyonları** Sayfa: 179

1. C	2. A	3. D	4. C	5. A	6. B
7. E	8. D	9. E	10. C	11. C	12. A

Test 9 **Türkiye'de Nüfusun Yapısal Özellikleri** Sayfa: 181

1. A	2. E	3. C	4. B	5. D	6. E
7. D	8. C	9. D	10. E	11. C	

Test 10 **Türkiye'de Nüfusun Tarihsel Gelişimi ve Göçler** Sayfa: 183

1. E	2. C	3. A	4. D	5. E	6. E
7. B	8. D	9. C	10. C	11. A	12. D

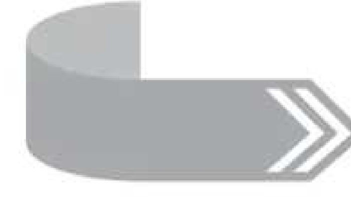
Simülasyon Testi Sayfa: 185

1. B	2. D	3. E	4. D	5. B	6. B
7. C	8. D	9. C	10. B	11. E	12. E
13. B	14. C				

Sarmal Test – 9 Sayfa: 189

1. E	2. C	3. B	4. A	5. E	6. A
7. C	8. E	9. A	10. D	11. B	12. D
13. E	14. E	15. E	16. D	17. A	18. E
19. E					

10. BÖLÜM

BÖLGELER, ULAŞIM AĞLARI, İNSAN VE ÇEVRE, AFETLER

Test 1 **İşlevsel ve Şekilsel Bölgeler – I** Sayfa: 195

1. A	2. A	3. E	4. C	5. A	6. E
7. C	8. B	9. B	10. C	11. B	

Test 2 **İşlevsel ve Şekilsel Bölgeler – II** Sayfa: 197

1. C	2. B	3. B	4. E	5. D	6. A
7. D	8. D	9. C	10. B	11. D	12. E

Test 3 **Uluslararası Ulaşım Ağları – I** Sayfa: 199

1. E	2. B	3. E	4. E	5. B	6. D
7. E	8. D	9. C	10. C	11. A	

Test 4 **Uluslararası Ulaşım Ağları – II** Sayfa: 201

1. A	2. A	3. C	4. B	5. B	6. C
7. D	8. C	9. A	10. B	11. E	

Test 5 **Uluslararası Ulaşım Ağları – III** Sayfa: 203

1. B	2. B	3. D	4. E	5. A	6. D
7. B	8. D	9. B	10. E	11. B	12. C

Test 6 **İnsan ve Çevre** Sayfa: 205

1. E	2. A	3. D	4. B	5. C	6. C
7. E	8. D	9. C	10. D	11. A	12. A

Test 7 **Afetler – I** Sayfa: 207

1. A	2. B	3. E	4. E	5. B	6. B
7. E	8. D	9. E	10. A	11. E	12. D

Test 8 **Afetler – II** Sayfa: 209

1. D	2. D	3. B	4. E	5. E	6. A
7. B	8. A	9. D	10. C	11. E	12. C

ÖSYM TİPİ Sayfa: 211

1. B	2. A	3. E	4. D	5. B	6. E
7. D	8. A	9. D	10. D	11. B	

Simülasyon Testi Sayfa: 213

1. A	2. E	3. D	4. D	5. B	6. B
7. A	8. B	9. E	10. B	11. A	12. D
13. C	14. E	15. D	16. E		

Sarmal Test – 10 Sayfa: 217

1. E	2. C	3. C	4. D	5. D	6. B
7. E	8. A	9. E	10. E	11. E	12. A
13. D	14. B	15. B	16. E	17. A	18. E
19. D	20. B				

@KuasarNemesis @YildizlarLigi_2025PDF @M.G.

Ben'im Notlarım

@KuasarNemesis @YildizlarLigi_2025PDF @M.G.

TÜRKİYE MÜLKİ İDARE BÖLÜMLERİ HARİTASI

@KuasarNemesis @YildizlarLigi_2025PDF @M.G.

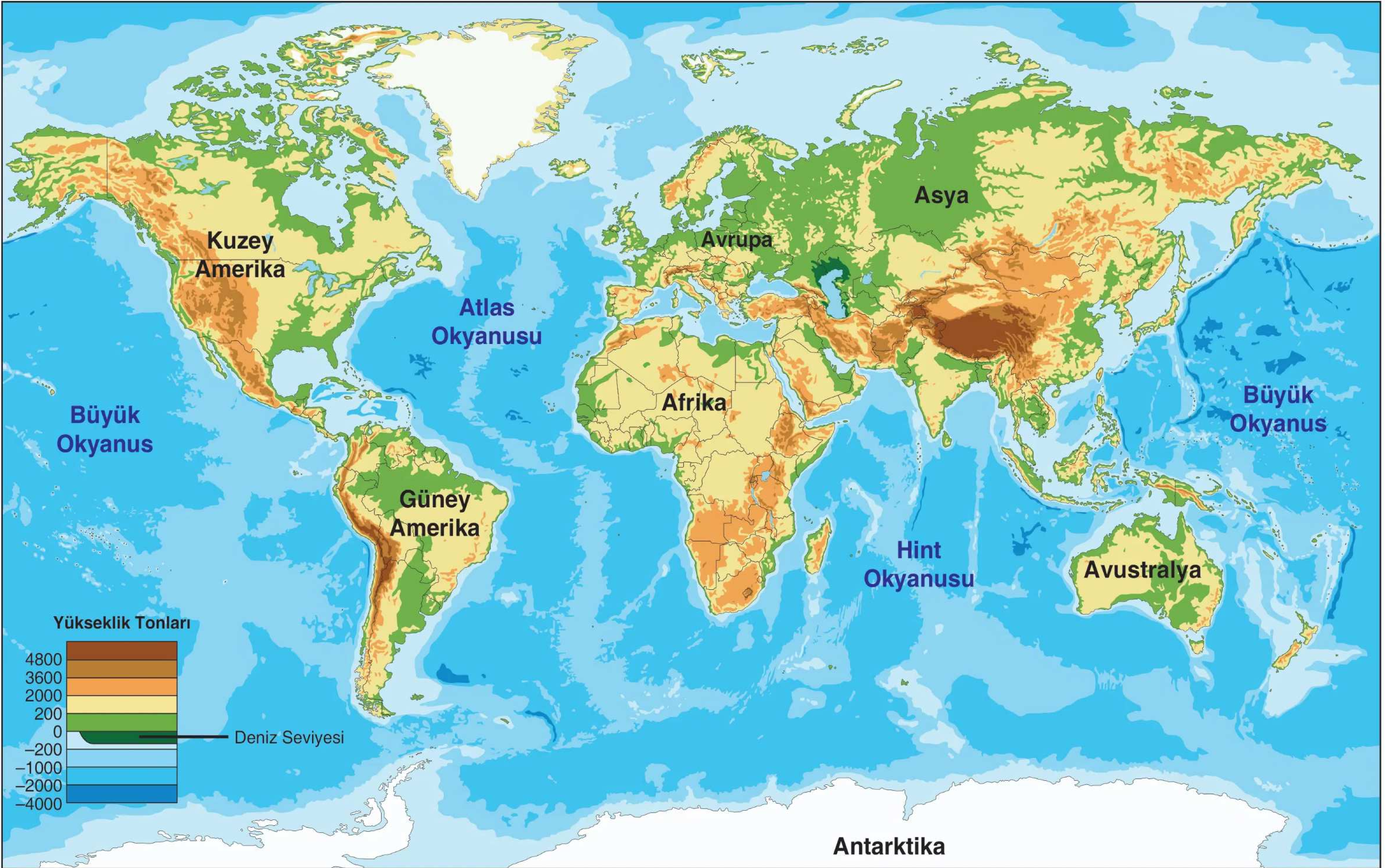
TÜRKİYE FİZİKİ HARİTASI

@KuasarNemesis @YildizlarLigi_2025PDF @M.G.

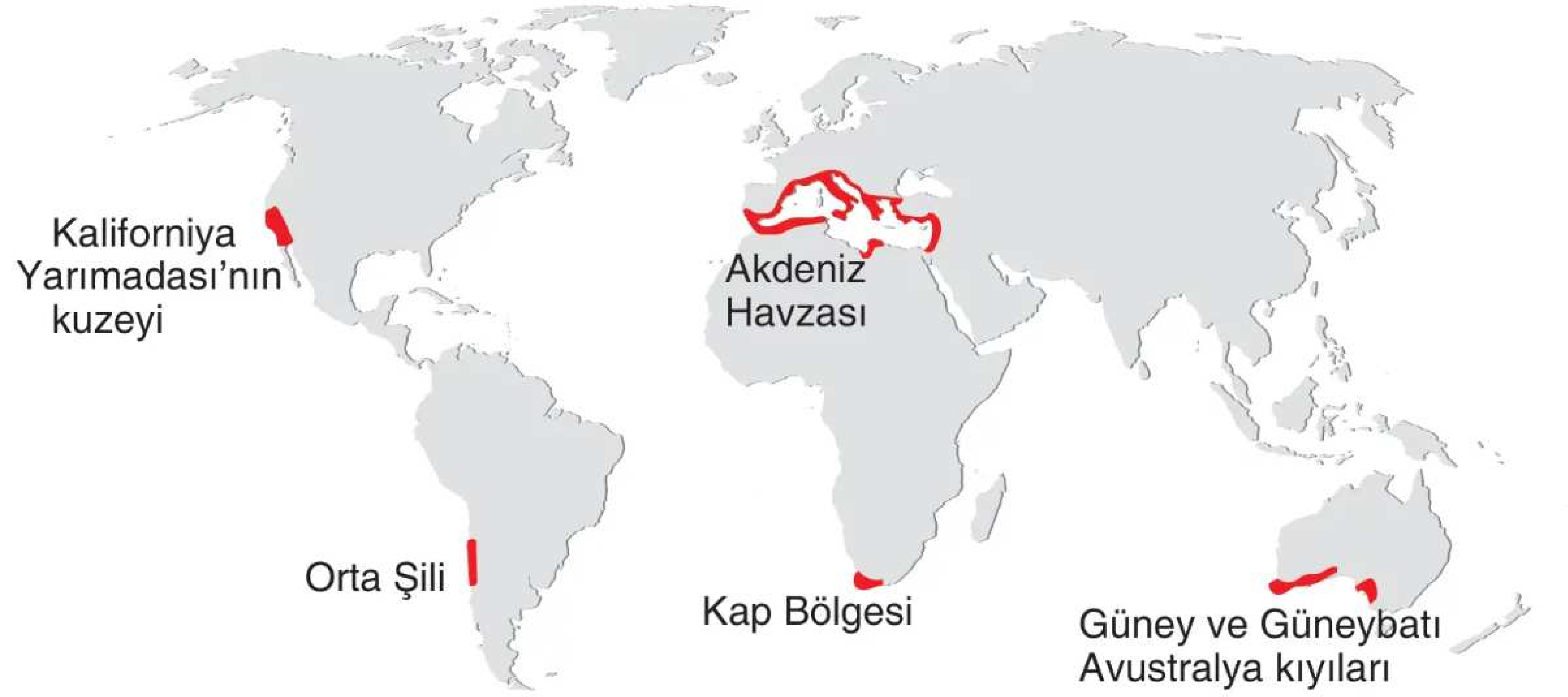
@KuasarNemesis @YildizlarLigi_2025PDF @M.G.

DÜNYA FİZİKİ HARİTASI

@KuasarNemesis @YildizlarLigi_2025PDF @M.G.

DÜNYA'DA AKDENİZ İKLİMİ GÖRÜLEN YERLER

- Akdeniz iklimi her iki yarım kürede genel olarak 30°-40° enlemleri arasında ve deniz etkisine açık olan alanlarda görülür.
- Yazlar sıcak ve kurak, kışlar ılık ve yağışlıdır.
- Yıllık sıcaklık ortalaması 15 - 20 °C, kış sıcaklık ortalaması 8 - 12 °C, yaz sıcaklık ortalaması ise 26 - 28 °C arasındadır.
- Ortalama yıllık yağış miktarı ise 600-1000 mm arasındadır. Yağış rejimi düzensizdir.
- Doğal bitki örtüsü kızılçam ormanları ve yıl boyu yeşil kalan maki çalılarıdır.

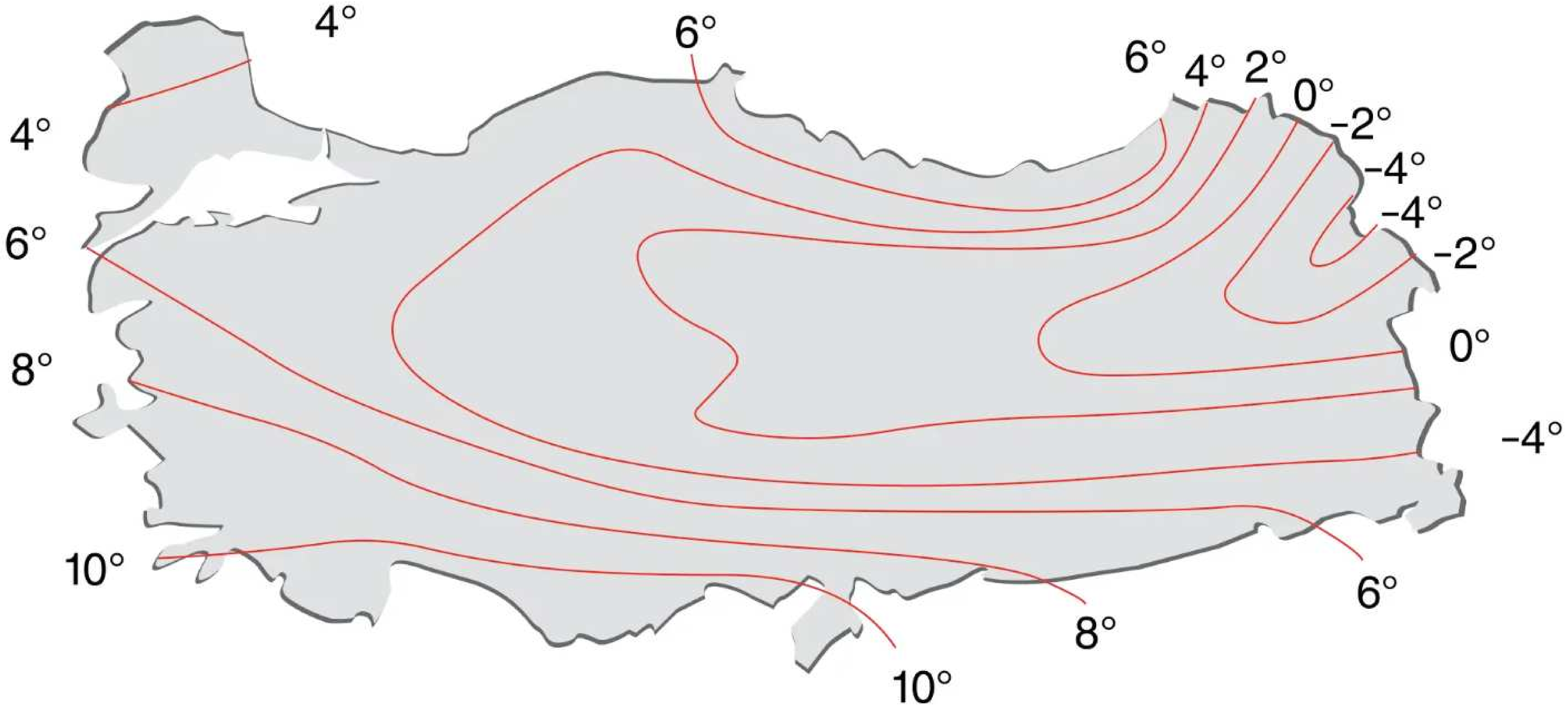
DÜNYA'DAKİ ÇÖL BÖLGELERİ

- Yıllık yağış miktarının 200 mm'nin altına düştüğü yerlere çöl denir. Çöller dönenceler çevresindeki karalar üzerinde ve orta kuşakta etrafı dağlarla çevrili denizden uzak iç kesimlerde görülür. Klimatologlar yağışın çok az olması nedeniyle kutup bölgelerini de soğuk çöl saymaktadır.
- Dönenceler çevresindeki çöllerin oluşumunda temel etken dinamik yüksek basınç alanının varlığı ve sürekli alçalıcı hava hareketleri olmasıdır. Orta kuşak çöllerinin oluşumunda ise temel etken deniz etkisine kapalı olmaktır. Asya'daki çöllerden bazılarının oluşumunda fön rüzgârlarının da payı vardır.
- Çöller; bitki örtüsünden yoksun olan, dünyada günlük sıcaklık farkları en çok, fiziksel çözülmenin en fazla olduğu alanlardır.

@KuasarNemesis @YildizlarLigi_2025PDF @M.G.

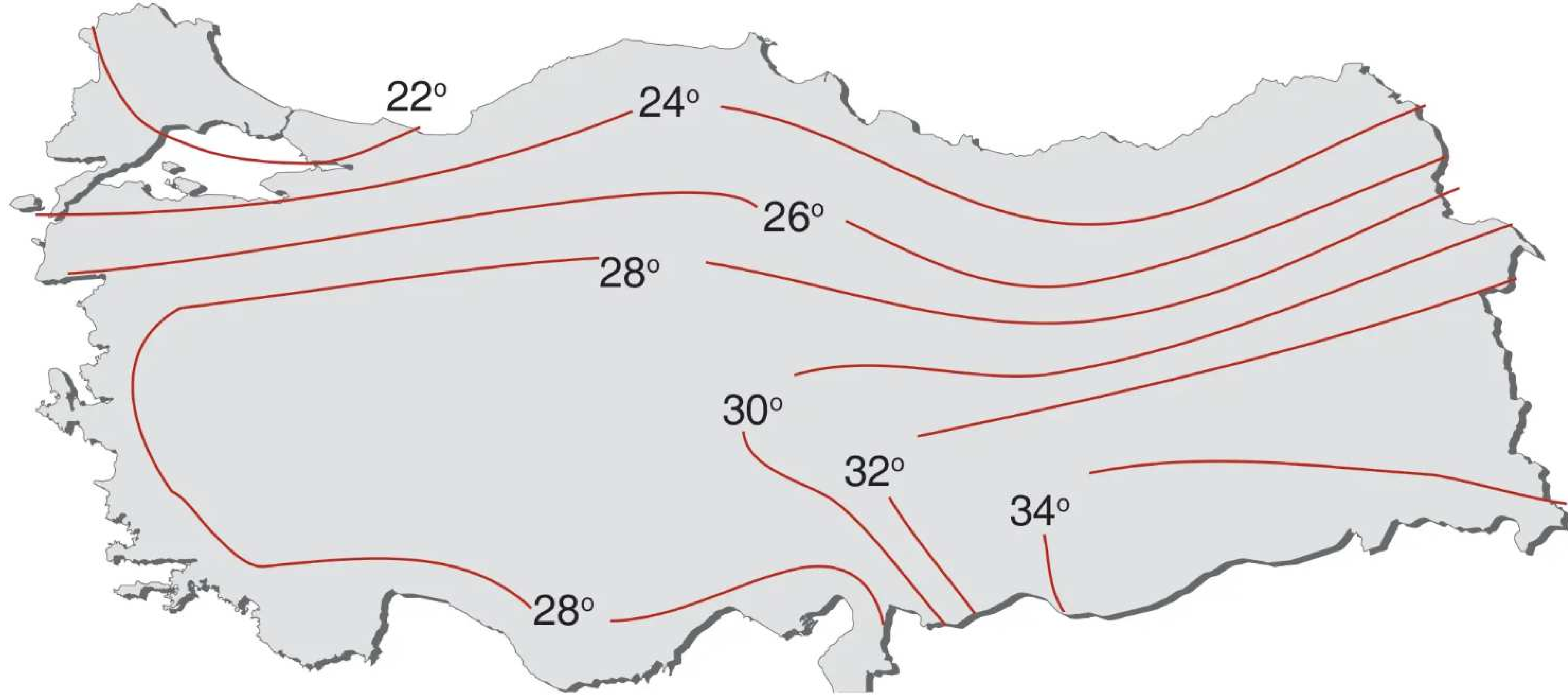
TÜRKİYE'DE OCAK AYI İNDİRGENMİŞ SICAKLIK DAĞILIŞI

Türkiye'nin ocak ayı indirgenmiş sıcaklık haritasından faydalanılarak şu sonuçlara ulaşılabilir:

- En yüksek sıcaklıklar enlem ve deniz etkisi nedeniyle Akdeniz kıyılarındadır.
- En düşük sıcaklıklar Erzurum, Kars ve Ardahan platolarının yer aldığı Kuzeydoğu Anadolu'dadır. Bu durumun temel nedeni karasallık olmakla birlikte soğuk yerel rüzgârlar ve enlemin etkisi de vardır.

TÜRKİYE'DE TEMMUZ AYI İNDİRGENMİŞ SICAKLIK DAĞILIŞI

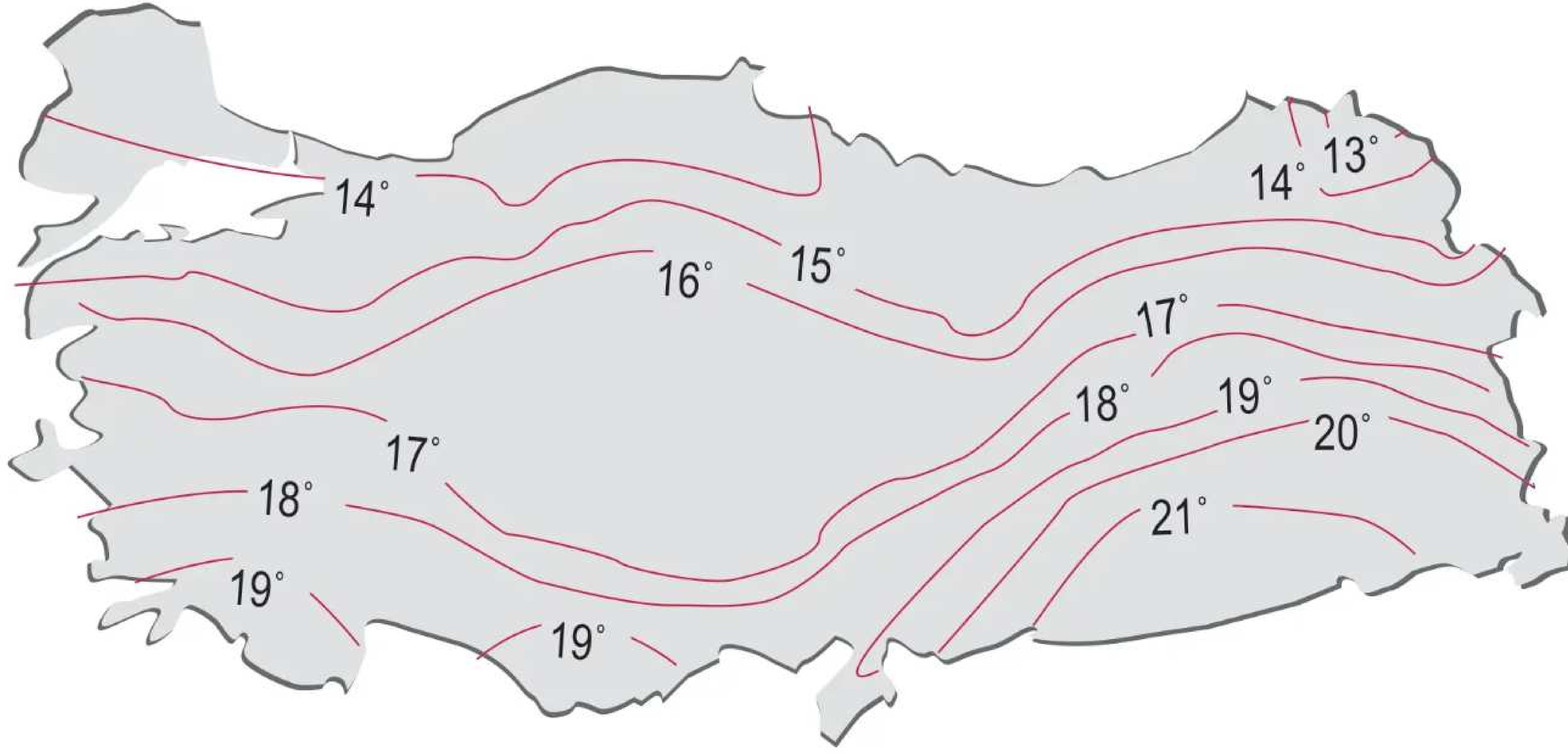

Türkiye'nin temmuz ayı indirgenmiş sıcaklık haritasından faydalanılarak şu sonuçlara ulaşılabilir:

- En yüksek sıcaklıklar deniz etkisine uzak olmak (karasallık), sıcak yerel rüzgârlar ve enlem etkisi nedenleriyle Güneydoğu Anadolu'dadır. Güneydoğu Anadolu ile Akdeniz kıyıları aynı enlemde olduğu hâlde Güneydoğu Anadolu'daki sıcaklıkların daha yüksek olmasının temel nedeni nem azlığı ve sıcak çöl rüzgârlarıdır.
- En düşük sıcaklıklar ise enlem ve deniz etkisi nedenleriyle Karadeniz kıyıları ve Kuzey Marmara'dadır.

@KuasarNemesis @YildizlarLigi_2025PDF @M.G.

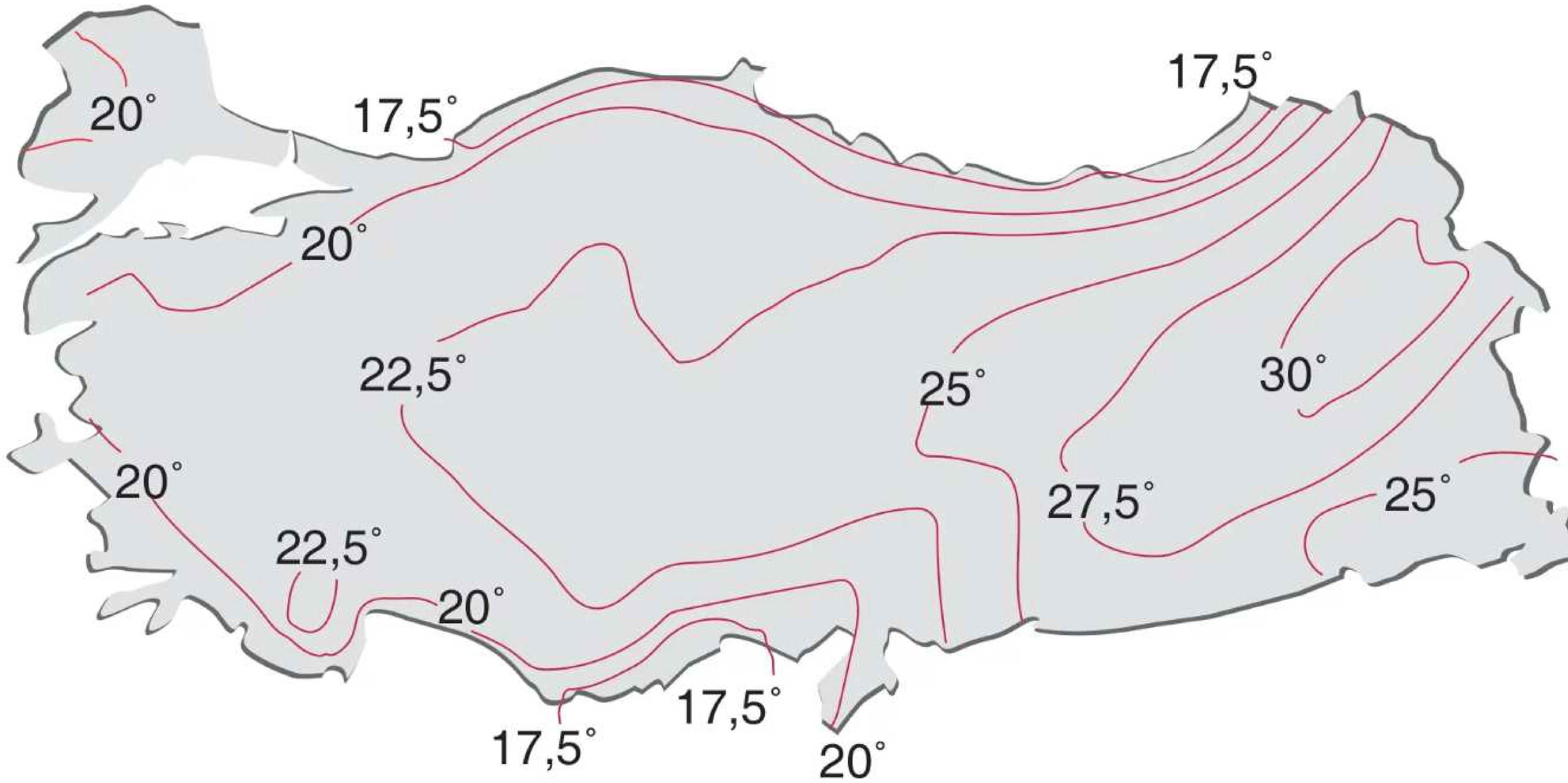
TÜRKİYE'DE YILLIK İNDİRGENMİŞ SICAKLIK DAĞILIŞI

Türkiye'nin yıllık indirgenmiş sıcaklık haritasından faydalanılarak şu sonuçlara ulaşılabilir:

- En yüksek sıcaklıklar enlem ve deniz etkisine uzak olması nedeniyle Güneydoğu Anadolu'dadır.
- En düşük sıcaklıklar ise Erzurum, Kars ve Ardahan platolarının yer aldığı Kuzeydoğu Anadolu'dadır. Bu durumun temel nedeni karasallık olmakla birlikte enlemin de etkisi vardır.
- Sıcaklık ortalamaları enlem etkisiyle genel olarak güneyden kuzeye doğru azalır. İç kesimlerde güneyden kuzeye doğru sıcaklık azalışındaki düzenlilik karasallık etkisiyle bozulmaktadır.

TÜRKİYE'DE YILLIK SICAKLIK FARKLARININ DAĞILIŞI

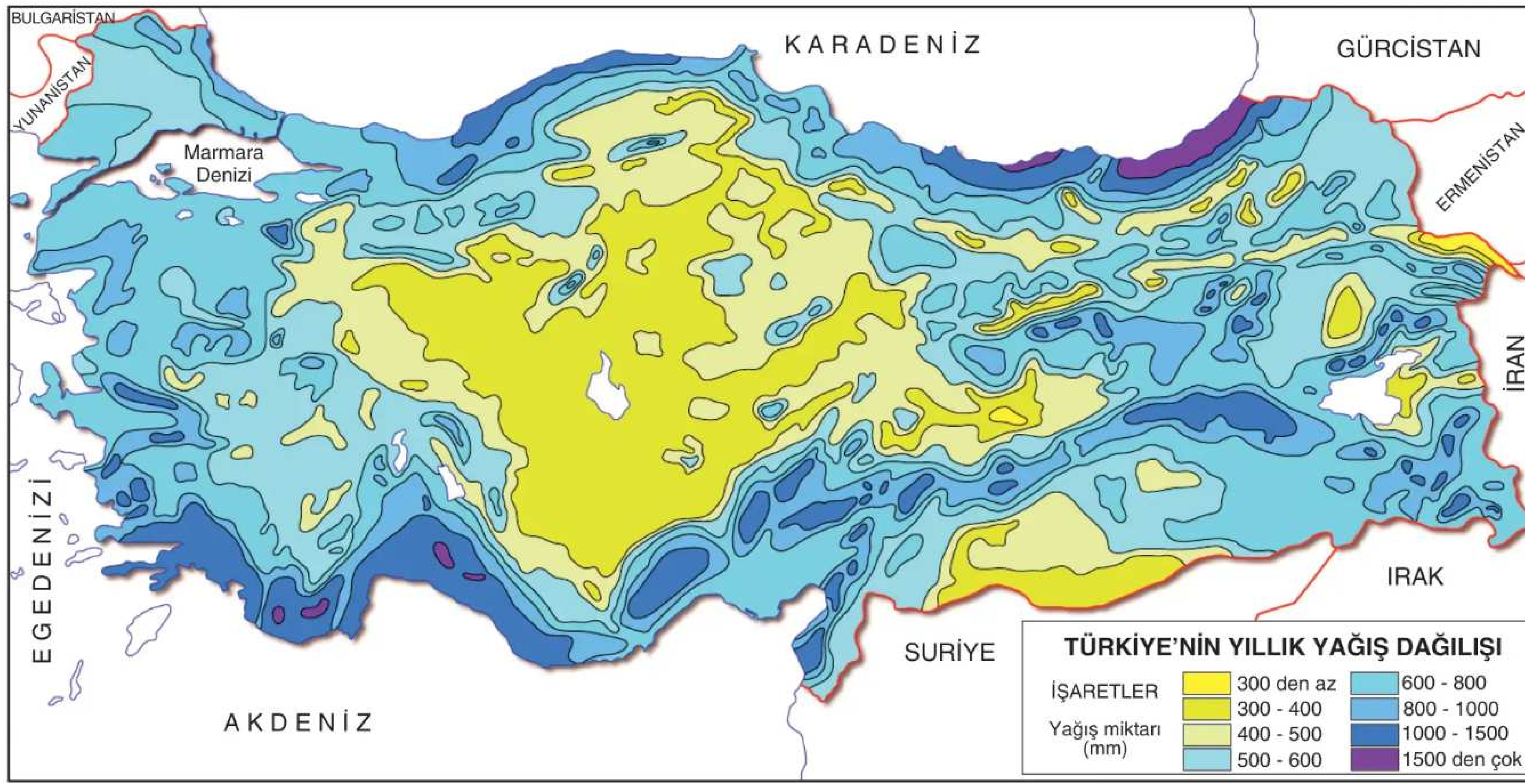

Türkiye'nin yıllık sıcaklık farkları haritasından faydalanılarak şu sonuçlara ulaşılabilir:

- Yıllık sıcaklık farkları en çok olan yer yükselti ve karasallık etkisiyle Doğu Anadolu'dadır.
- Yıllık sıcaklık farkları en az olan yer denizellik (nemin çok olması) etkisiyle Karadeniz kıyılarıdır. Ayrıca benzer nedenlerle Akdeniz kıyılarında da sıcaklık farkı azdır.

@KuasarNemesis @YildizlarLigi_2025PDF @M.G.

TÜRKİYE'DE YILLIK YAĞIŞIN DAĞILIŞI

Türkiye'de yağış özellikleri farklı olan alanlar bulunmaktadır.

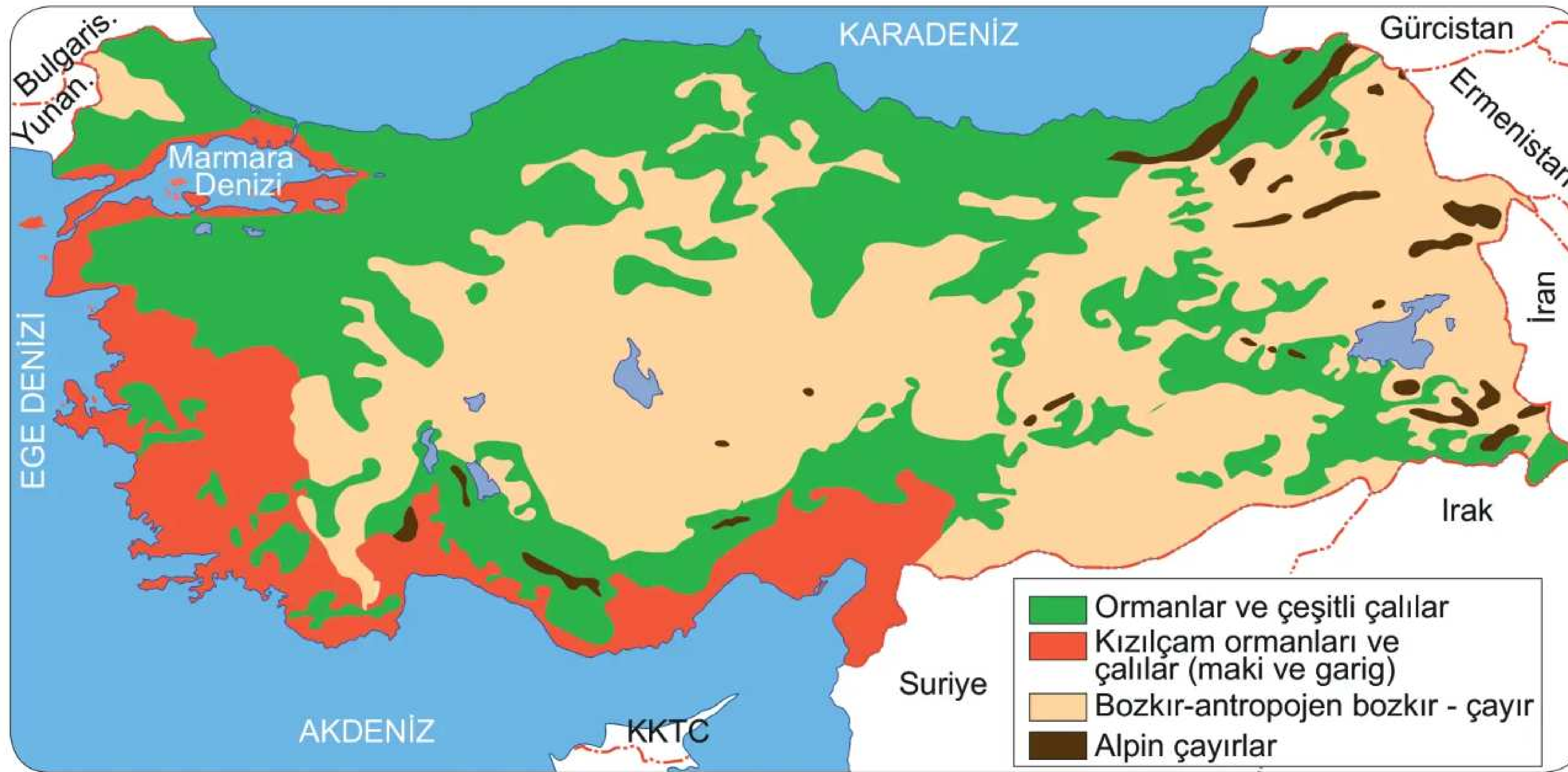
Yağışın en az olduğu yerler

- Tuz Gölü çevresi
- Iğdır Yöresi, Malatya ve Elazığ çevresi, Çoruh ve Kelkit vadileri
- Güneydoğu Anadolu'nun güney kesimleri
- Ergene Havzası

Yağışın fazla olduğu yerler

- Doğu Karadeniz kıyıları
- Batı Karadeniz kıyıları
- Yıldız dağları çevresi
- Taşeli, Teke ve Menteşe yöreleri
- Bitlis, Bingöl ve Hakkâri yöreleri

TÜRKİYE'DEKİ BİTKİ TOPLULUKLARI

Türkiye'de bitki örtüsü çeşitliliği fazladır. Ülkemizde karma ormanlar, kızılçamlar, maki çalıları, çayırlar ve bozkır alanları bulunmaktadır. Türkiye'de bitki çeşitliliğinin çok olmasının nedenleri:

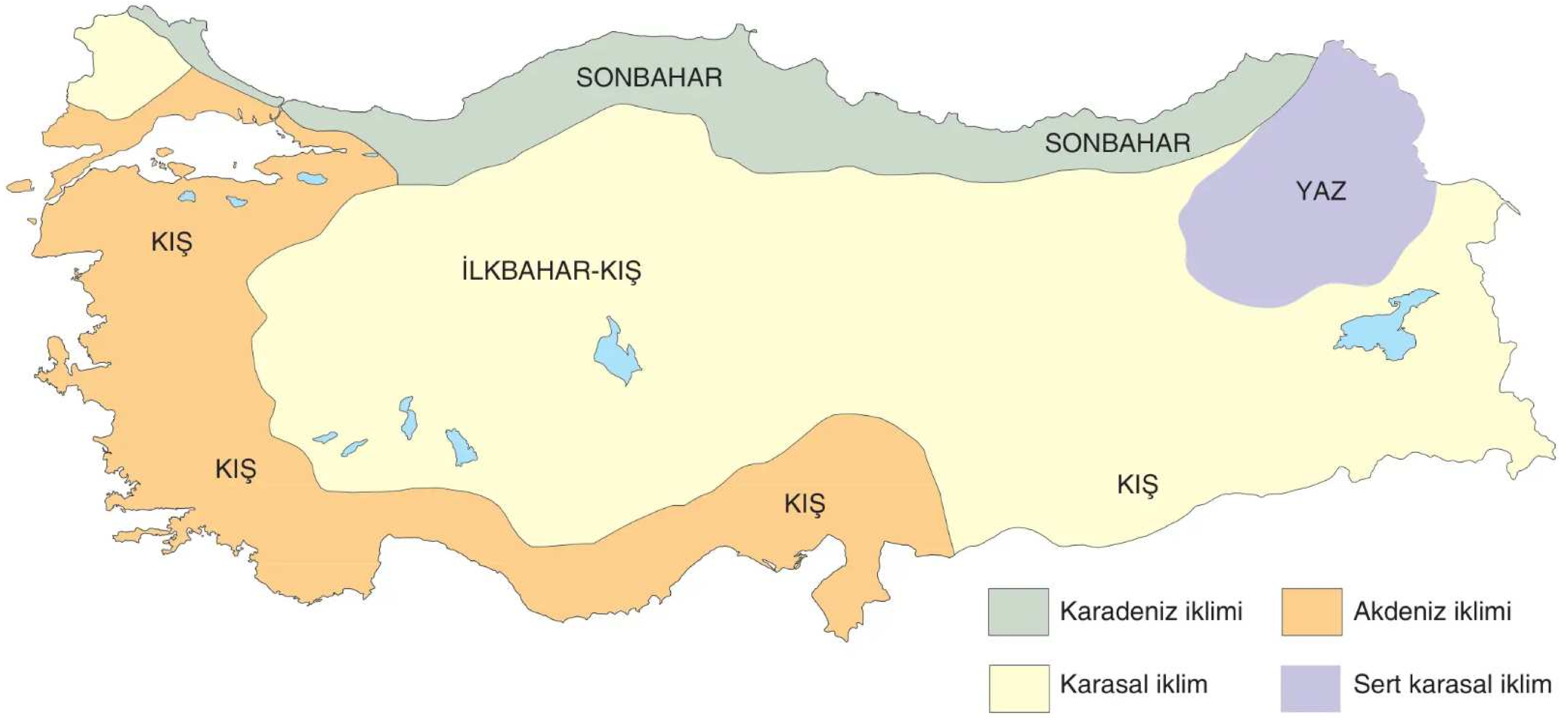
- İklim ve toprak çeşitliliğinin fazla olması ve farklı iklimlerin görüldüğü büyük kara kütlelerinin arasında kalması
- Üç tarafının denizlerle çevrili olması, yer şekillerinin çeşitlilik göstermesi
- Eski jeolojik dönemlerde farklı iklimlerin görülmesi ve o dönemlerden kalma relikt bitkilerin bulunmasıdır.

Doğal bitki örtüsü çeşitliliğinin en çok olduğu alanlar iklim çeşitliliği en çok olan Marmara Denizi çevresindedir. Bu bölge Akdeniz ve Karadeniz iklimlerinin karşılaşma alanında yer almaktadır.

Türkiye'de endemik bitkilerin (belli bir alanda yetişen yerli bitki) en fazla olduğu yerler Toros Dağları kuşağıdır. Ülkemizde Sığla ağacı, Datça hurması, Kaz Dağı köknarı, Safran otu, İspir meşesi, Istranca meşesi, Kasnak meşesi, ters lale, Anzer çayı gibi çok sayıda endemik bitki bulunur.

@KuasarNemesis @YildizlarLigi_2025PDF @M.G.

TÜRKİYE'DEKİ İKLİM TİPLERİ VE EN YAĞIŞLI MEVSİMLER

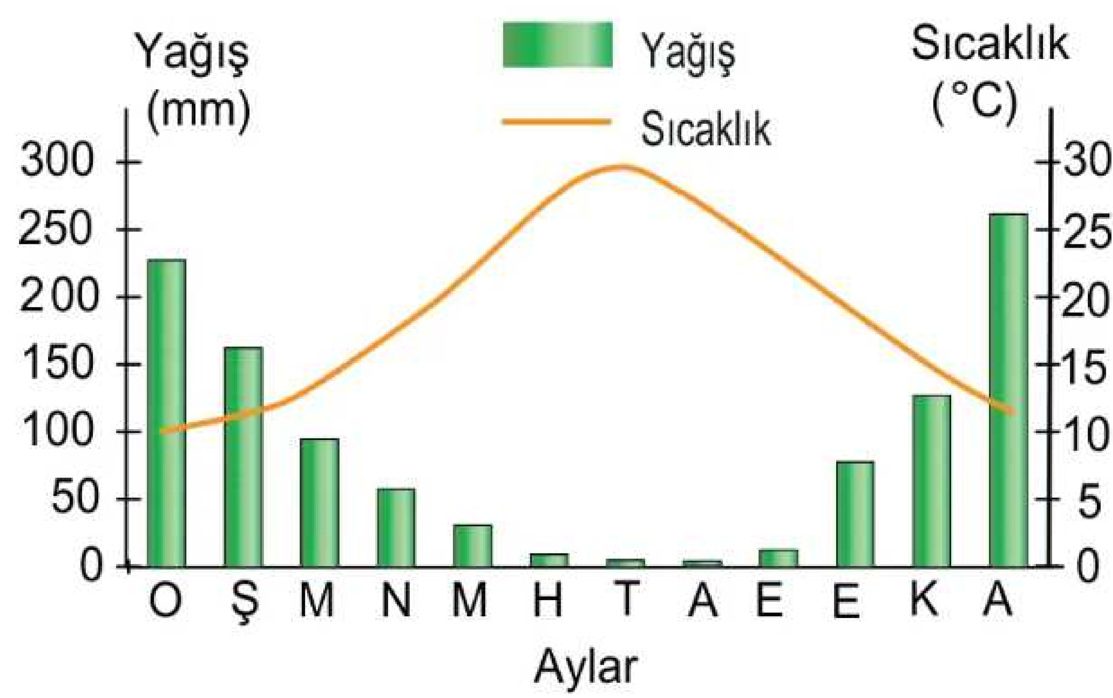

Dünya'daki büyük iklim tiplerinde olduğu gibi Türkiye'de de sıcaklık ve yağışın arttığı dönemler iklimin genel karakteristik özelliğini yansıtır.

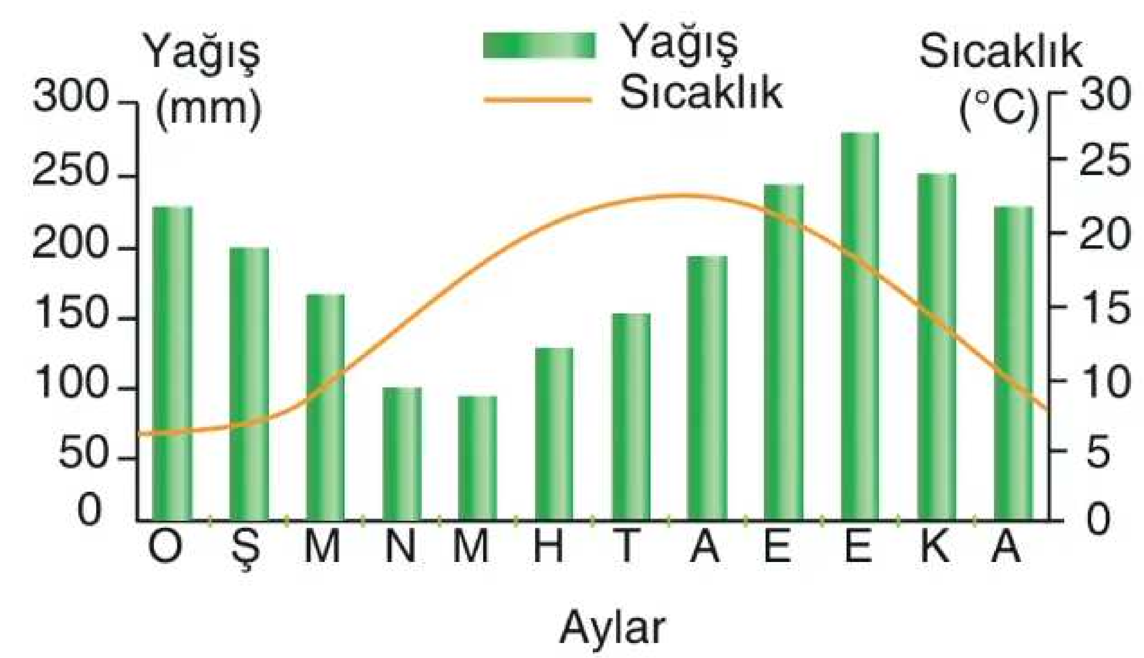
- Akdeniz iklimi görülen yerlerde; yazlar sıcak ve kurak, kışlar ılık ve yağışlıdır.
- Karadeniz iklimi görülen yerlerde; yazlar serin, kışlar ılık ve her mevsim yağışlıdır.
- Step iklimi görülen yerlerde; yazlar sıcak ve kurak, kışlar soğuk ve kar yağışlıdır.
- Orta kuşak karasal iklimi (sert karasal) görülen yerlerde; yazlar kısa, serin ve yağışlı geçerken kışlar uzun, soğuk ve az yağışlıdır.

TÜRKİYE'DEKİ İKLİMLERİN AYLIK ORTALAMA SICAKLIK VE YAĞIŞ GRAFİKLERİ

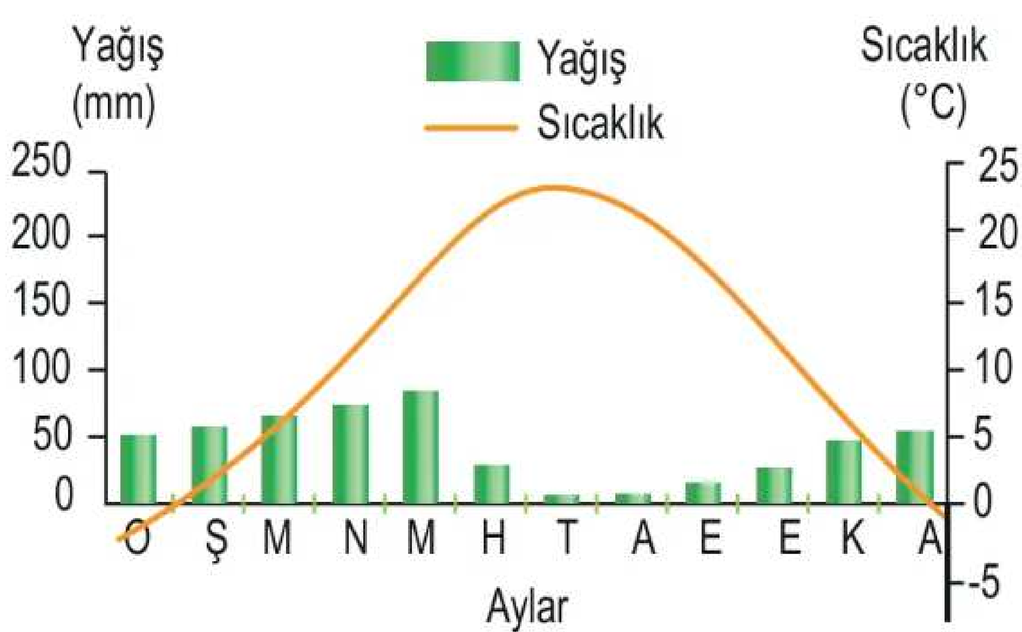
Akdeniz iklimi

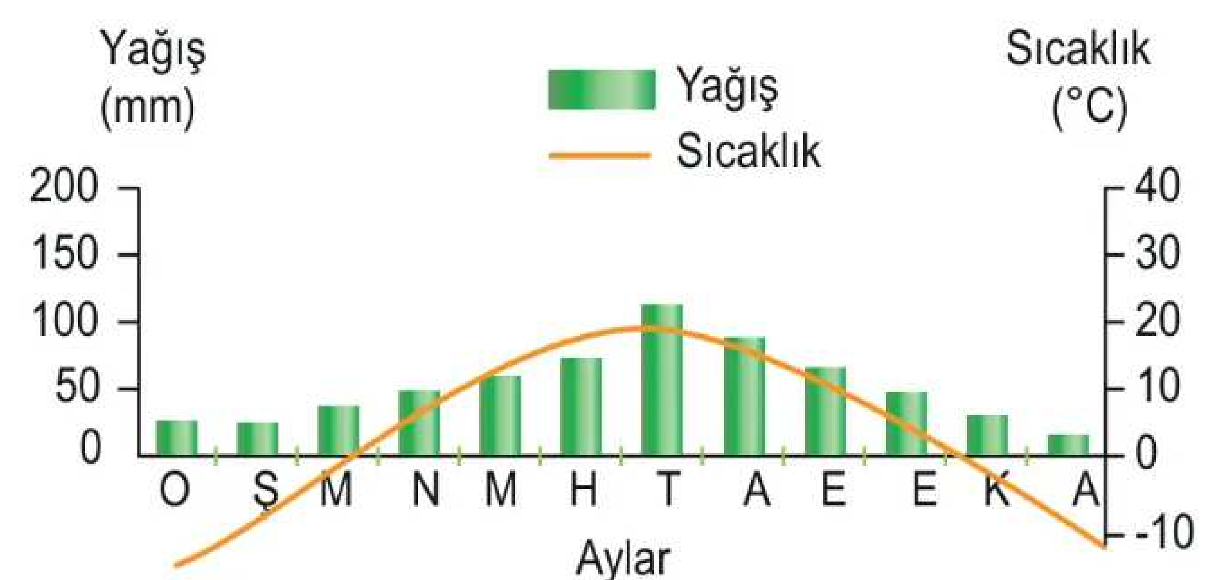
Karadeniz iklimi

Step iklimi

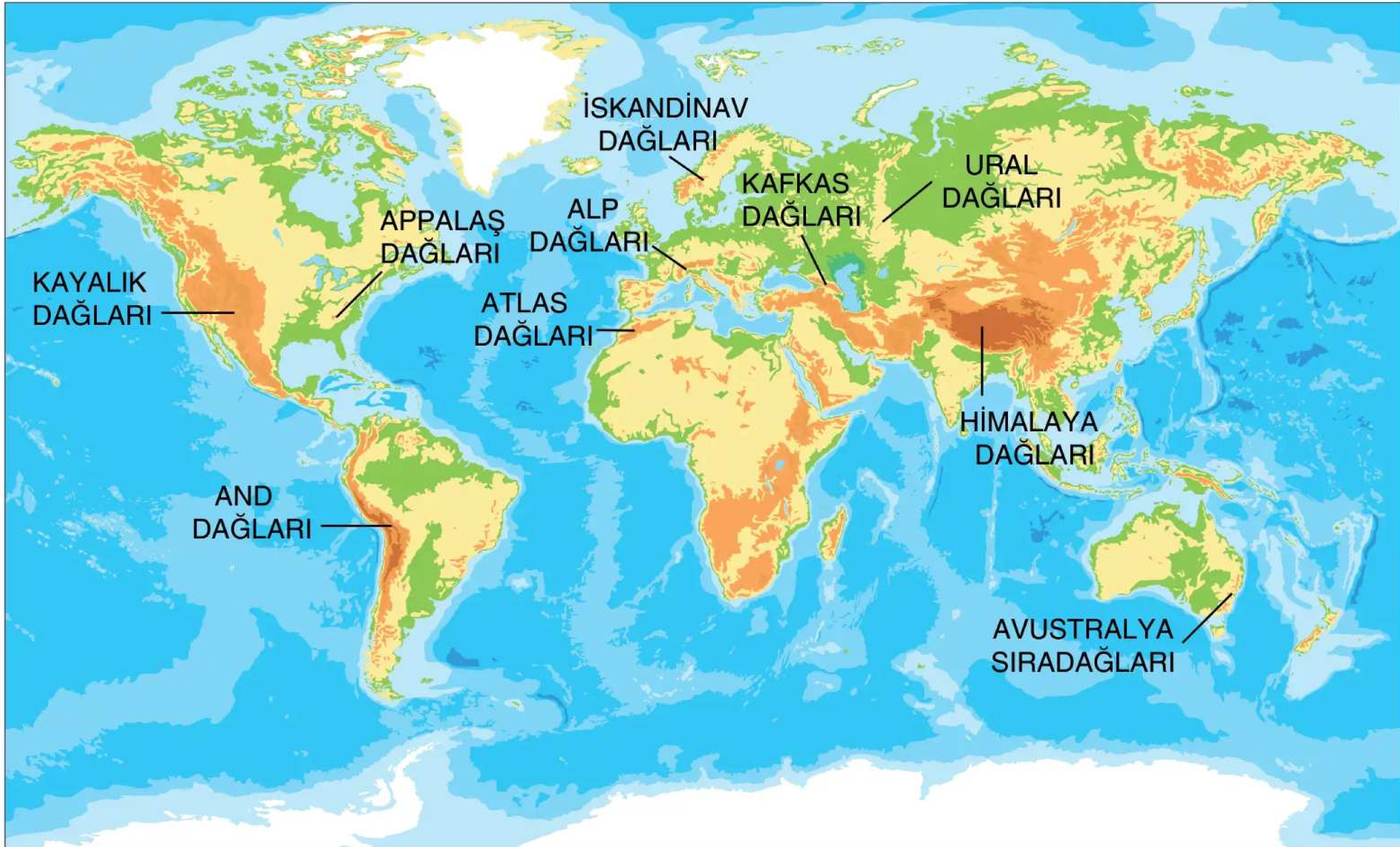

Sert karasal iklimi

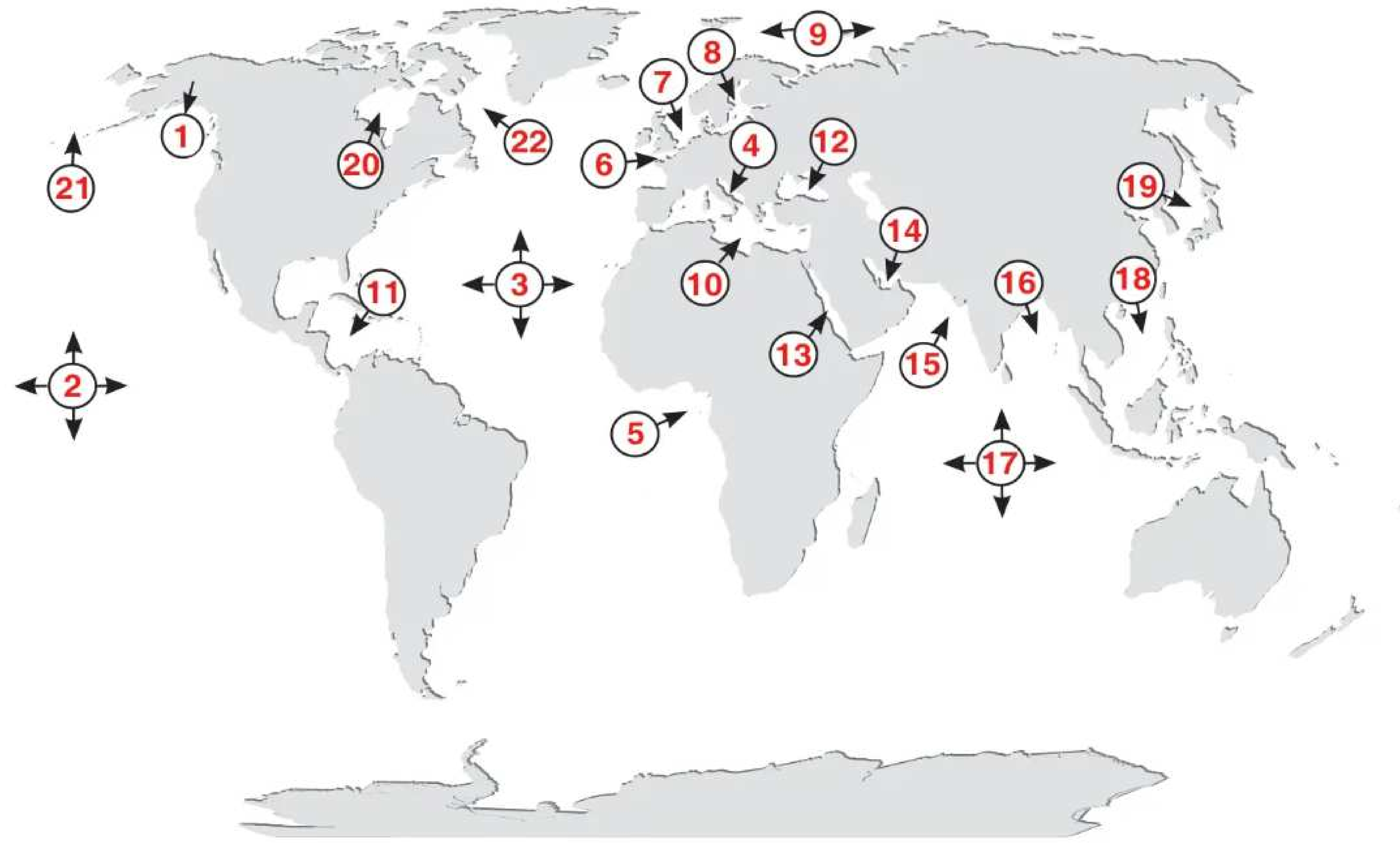

@KuasarNemesis @YildizlarLigi_2025PDF @M.G.

DÜNYA'DAKİ ÖNEMLİ DAĞLIK ALANLAR

DÜNYA'DAKİ OKYANUS, DENİZ VE KÖRFEZLER

1. Alaska Körfezi
2. Büyük Okyanus
3. Atlas Okyanusu
4. Adriyatik Denizi
5. Gine Körfezi
6. Manş Denizi
7. Kuzey Denizi
8. Baltık Denizi
9. Kuzey Buz Denizi
10. Akdeniz
11. Karayip Denizi
12. Karadeniz
13. Kızıldeniz
14. Basra Körfezi
15. Umman Denizi
16. Bengal Körfezi
17. Hint Okyanusu
18. Güney Çin Denizi
19. Japon Denizi
20. Hudson Körfezi
21. Bering Denizi
22. Labrador Denizi

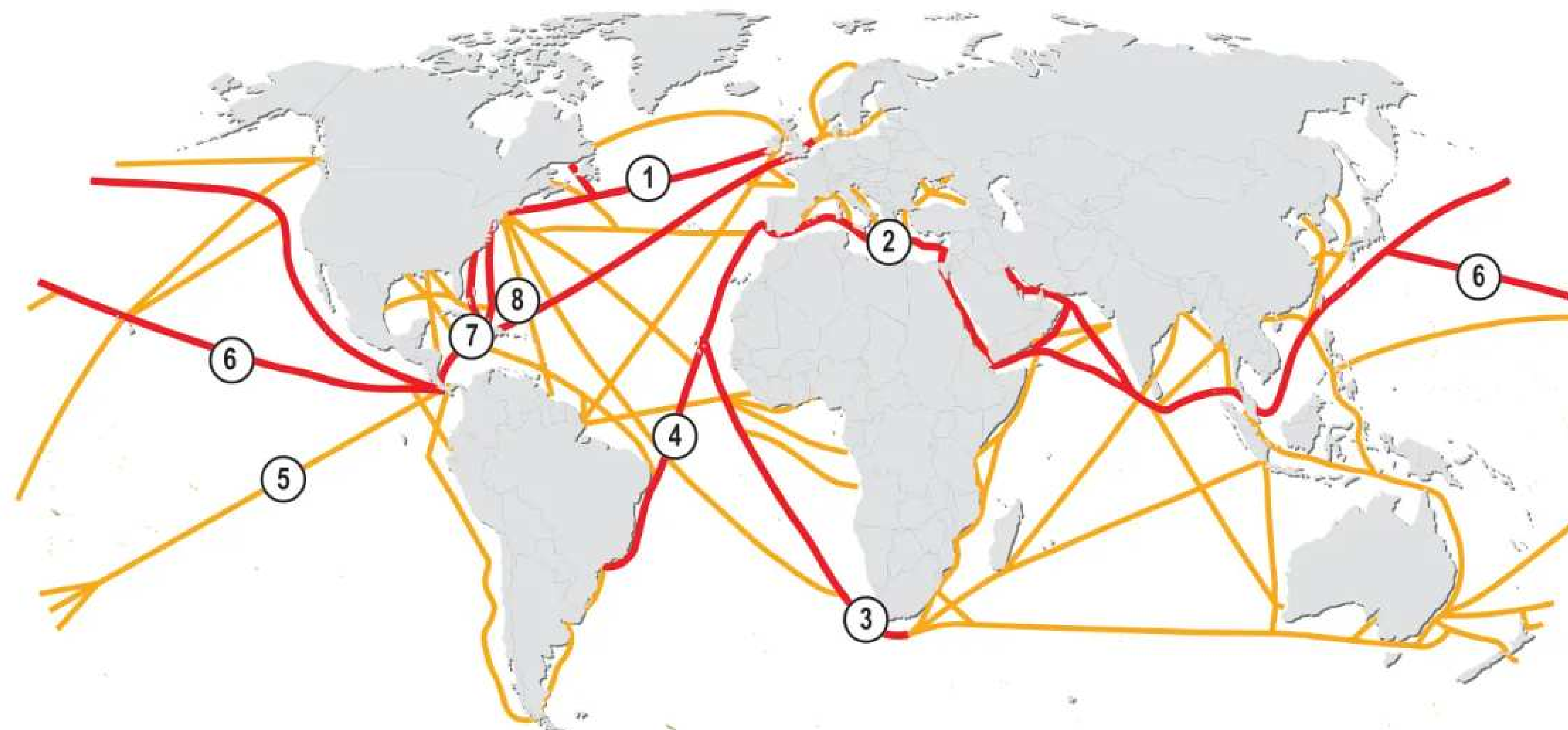
@KuasarNemesis @YildizlarLigi_2025PDF @M.G.

DÜNYA'DAKİ ÖNEMLİ BOĞAZLAR VE KANALLAR

- Boğazlar doğal yollarla oluşmuş olan, kanallar ise insan eliyle yapılmış olan su yollarıdır.
- Süveyş Kanalı'nın açılması ile Ümit Burnu'nun önemi azalmış, Akdeniz ve Kızıldeniz ile Cebelitarık ve Babül Mendep boğazlarının önemi artmıştır.
- Panama Kanalı'nın açılmasıyla Macellan Boğazı'nın önemi azalmıştır. Panama Kanalı havuz sistemi ve sıvıların dengesi kanuna göre çalışan dünyanın en teknolojik kanalıdır.
- Basra Körfezinin tek çıkış noktası olan Hürmüz Boğazı petrol taşımacılığına bağlı olarak önemi çok fazla olan bir su yoludur.

DÜNYA'DAKİ BAŞLICA DENİZ YOLU GÜZERGÂHLARI

Kaynak: Deniz yolları ulaşım sisteminde önemli güzergâh ve bağlantılar (Tümertekin E., Özgüç N. 2013)

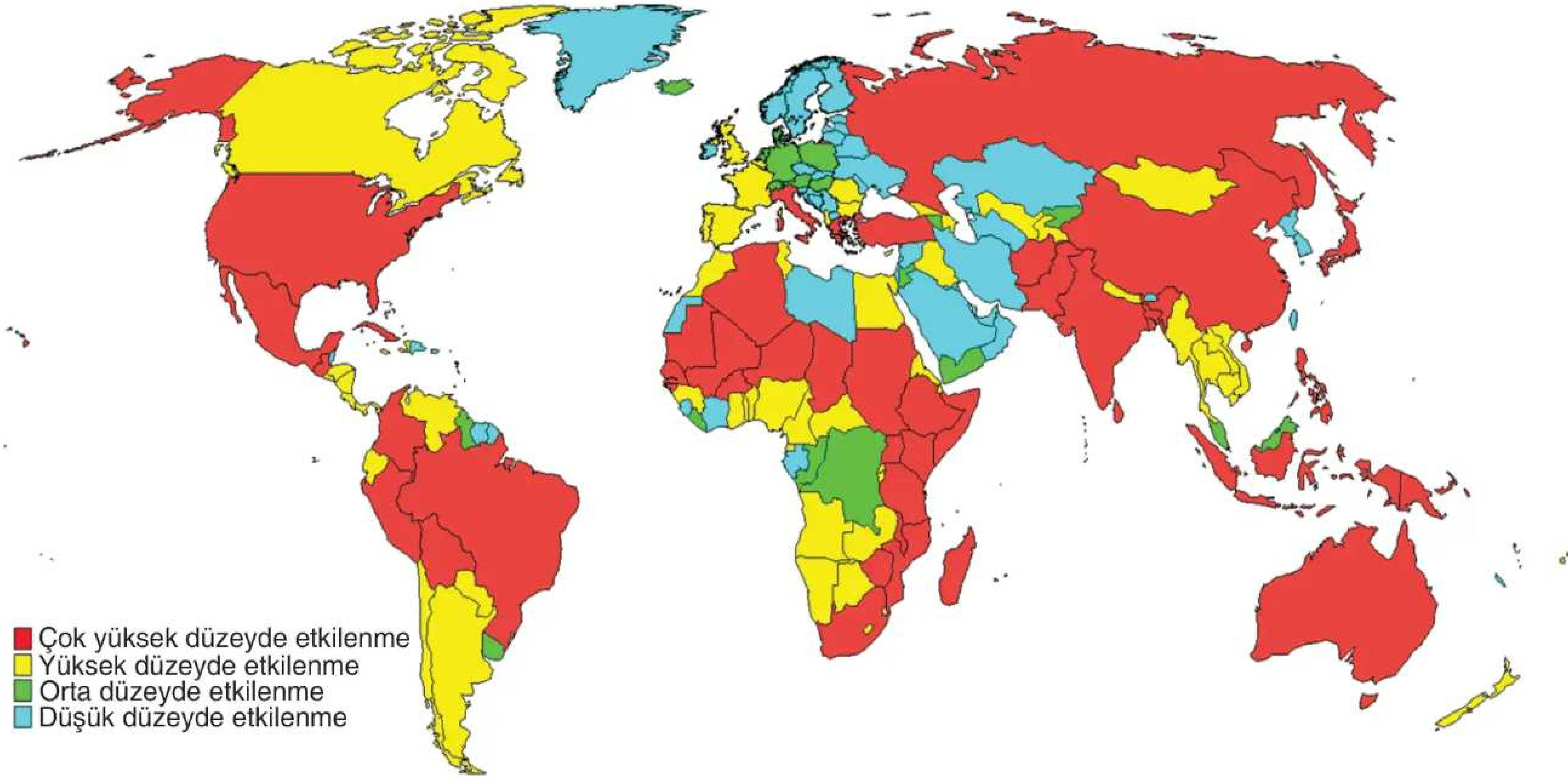
Yoğun güzergâhlar — Diğer güzergâhlar — 0 2000 4000 km

1. Kuzey Atlantik Yolu
2. Batı Avrupa, Akdeniz ve Hint Okyanusu Yolu
3. Ümit Burnu Yolu
4. Atlantik, G. Amerika ve Doğu Kıyısı Yolu
5. Pasifik, G.Amerika, K.Amerika ve Avrupa Yolu
6. Pasifik Aşırı Yolu
7. Karayipler-Meksika Körfezi Yolu
8. Meksika Körfezi, Karayipler ve Amerika'nın Doğu Kıyıları Yolu

- Sekiz büyük hat olarak gruplanan dünyadaki deniz yollarının en önemlisi Batı Avrupa ile Kuzey Amerika'yı birbirine bağlayan Kuzey Atlantik Yolu'dur. Bu durumun temel nedeni bu iki bölgenin dünyanın en önemli üretim ve tüketim bölgeleri olmasıdır.

@KuasarNemesis @YildizlarLigi_2025PDF @M.G.

ÜLKELERİN DOĞAL AFETLERDEN ETKİLENME SEVİYELERİ

- İnsanların önlemek için tüm imkânlarını seferber etmesine rağmen oluşumuna engel olamadığı, can ve mal kaybına yol açan olaylara doğal afet denir.
- Doğa olaylarının afet sayılması için bu olayların insanlara zarar vermesi gerekir. İnsan yaşamayan yerlerde oluşan şiddetli doğa olayları afet sayılmaz.
- Doğa olaylarının afete dönüşmesinde yer şekilleri, jeolojik yapı, iklim ve insan faktörü etkili olur.
- Heyelan, sel-taşkın, erozyon, çığ vb. bazı doğal afetlerin oluşumunda birden fazla etken rol oynamaktadır.
- Dünya genelinde oluşan doğal afetlerin büyük çoğunluğu meteorolojik kökenli afetlerdir.

DOĞAL AFETLERİN ETKİ ALANLARI

